

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Η ΚΑΙΝΗ
ΔΙΑΘΗΚΗ

THE NEW
COVENANT

THE GREEK NEW TESTAMENT
STEPHANUS 1550 RECEIVED TEXT

WITH 8365 NOTES AND 9059 ALTERNATIVE READINGS, CONTAINING
ALL THE VARIATIONS OF FOUR PRINTED EDITIONS
AND MANY IMPORTANT VARIANTS FROM THE MANUSCRIPTS

Bibles.org.uk, London.

First Limited Edition of 300 copies

All rights reserved. Copyright © 2002–2005 Bibles.org.uk
Typeset with pdf^AT_EX under Linux Sun 4th Sept, 2005

The Kerkis Greek fonts which were used to typeset this book are
© Department of Mathematics, University of the Ægæan

INTRODUCTION

This edition of the Greek New Testament contains two revisions of the *Textus Receptus* and two other recensions of the text. No variations, however strongly supported by the Greek manuscripts and printed editions, have been introduced into the text, but have been relegated to the footnotes. While the modern chapter and verse numbering has been preserved for the sake of convenient reference, elements that rely on traditions and interpretations, such as capital letters and punctuation, are completely disregarded, as they have no support from the ancient manuscripts.

The following four text recensions are fully collated in the footnotes:

- T Textus Receptus, Stephanus 1550 edition.
- K Scrivener, Textus Receptus 1894. This is the text underlying the English Authorized Version of 1611 (K stands for KJV).
- M Majority Text recension according to Zane C. Hodges and Arthur L. Farstad.
- V Egyptian recension (V stands for Vatican) based on the text used by modern critical editions such as UBS4 and NA27.
- E Abbreviation for TMKV where all four editions agree and we include variants from the manuscripts.
- T* Abbreviation for TMK where these three editions agree. It should be noted that T* occurs in over 67% of footnotes.

The number of footnotes which contain E and thus show the evidence present only in the manuscripts is 584. The total number of footnotes in this book is 8365. The total number of alternative readings is 9059. We have normally presented a reading from the manuscripts wherever it is not the same as the text of one of the four printed editions. In the next edition we plan to include all alternative readings from the manuscripts and accents/breathings in the footnotes for the readings of the printed editions. As an example of what it will look like we have included these in the first 39 verses of the *First Epistle General of Peter* of the present edition. Some of these manuscript readings are here published for the first time.

The main difference between this and the so-called “scientific critical” editions is that we use different manuscripts and printed editions simply as *labels* marking various readings. It is not by evaluating the merits of a textual witness that the validity of its reading can be established, but by pondering all that is written and by supplicating the *Holy Spirit* that he may guide the seeker of truth by pathways of wisdom into the light of understanding. In this edition we offer a *full* collation of the four printed editions and a *selection* of readings from the manuscripts.

The decision as to which recension to choose for the body of the text and which to place in the footnotes was fairly *arbitrary*. However, once decided, it was never deviated from. Thus, the main text represents *exactly* that of Stephanus 1550 Textus Receptus, whilst the readings in the footnotes correspond *exactly* to the witnesses marked by their respective symbols. In effect, this book contains “four books in one” and assumes that the reader will give the footnotes as much attention as the main text.

The following abbreviations are used for the manuscripts:

- ℵ Codex Sinaiticus Petropolitanus, IV century. Quoted 156 times.
- A Codex Alexandrinus, V century. Quoted 100 times.
- B Codex Vaticanus (no book of Revelation), IV century. Quoted 97 times.
- C Codex Ephraemi Rescriptus, V century. Quoted 14 times.
- D Codex Bezae Cantabrigiensis (Gospels + Acts), V century. Quoted 157 times.
- ⲡ Papyrus number ‘n’ according to the standard enumeration. Quoted 143 times.
- F Another manuscript (may occur multiple times in a footnote). Quoted 276 times.

The word on which there is a textual variant note has a little circle °. If the textual variant affects multiple words then only the end of the first word is marked with the circle. The ∅ sign in the footnotes indicates that the text is missing. A special symbol ♦ is used as a verse terminator. The asterisk * in the superscript indicates the *first hand* of the manuscript.

If any misprints are found in this book, the editor will be glad to be informed of them via email: info@bibles.org.uk. It is a great pleasure to acknowledge the helpful contributions made by the following people (in alphabetical order by first name): Andreas Matthias, Anoush Yavrian, Antonis Tsolomitis, Apostolos Syropoulos, Claudio Estrugo, Donald Arseneau, Eric Archibald, Heiko Oberdiek, Jonathan Melville, Lucy Khachoyan, Mark Shoulson, Piet van Oostrum, Sebastian Rahtz, Taras Dyatlik, Victor Zhuromsky, Vladimir Volovich and Yannis Haralambous.

And, most of all, I thank and praise the LORD God of Israel for providing everything his servant needed for preserving his precious words in this generation. May the LORD use the labours of all his servants to open the eyes of many in Israel and in all nations.

Tigran Aivazian
London, England.

THE BOOKS OF THE NEW TESTAMENT

	Page
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ	9
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ	80
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ	130
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ	210
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	268
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	346
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α	373
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β	400
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ	418
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ	427
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ	437
ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ	444
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α	451
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β	457
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α	461
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β	468
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ	474
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ	477
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ	479
ΙΑΚΩΒΟΥ	500
ΠΕΤΡΟΥ Α	508
ΠΕΤΡΟΥ Β	516
ΙΩΑΝΝΟΥ Α	521
ΙΩΑΝΝΟΥ Β	529
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ	531
ΙΟΥΔΑ	532
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ	535

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°

Βίβλος γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ δαβίδ υἱοῦ ἄβρα- **1**
 ἄμ . ἄβραάμ ἐγέννησεν τὸν ἰσαάκ ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν **2**
 ἰακώβ ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
 αὐτοῦ . ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν φαρέζ καὶ τὸν ζαρά ἐκ τῆς **3**
 θάμαρ φαρέζ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἑσρώμ ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν ἄράμ . ἄράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀμιναδάβ ἀμιναδάβ δὲ **4**
 ἐγέννησεν τὸν ναασσών ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλμών .
 σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν βοὸζ ἐκ τῆς ραχάβ βοὸζ δὲ ἐγέν- **5**
 νησεν τὸν ὠβήδ ἐκ τῆς ρούθ ὠβήδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰεσσαί .
 ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν δαβίδ τὸν βασιλέα δαβίδ δὲ ὁ βα- **6**
 σιλεὺς ἐγέννησεν τὸν σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου . σο- **7**
 λομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν ῥοβοάμ ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 ἄβιά ἄβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν ἁσά . ἁσά δὲ ἐγέννησεν τὸν **8**
 ἰωσαφάτ ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωράμ ἰωράμ δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν ὀζίαν . ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωάθαμ ἰωάθαμ **9**
 δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄχαζ ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐζεκίαν . ἐζε- **10**
 κίας δὲ ἐγέννησεν τὸν μανασσῆ μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν
 ἀμὼν ἀμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσίαν . ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν **11**
 τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας
 βαβυλῶνος . μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνος ἰεχονίας **12**
 ἐγέννησεν τὸν σαλαθιήλ σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν ζορο-
 βάβελ . ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄβιουδ ἄβιουδ δὲ ἐγέν- **13**
 νησεν τὸν ἑλιακεῖμ ἑλιακεῖμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄζωρ . ἄζωρ **14**
 δὲ ἐγέννησεν τὸν σαδώκ σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀχέιμ
 ἀχέιμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἑλιούδ . ἑλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν **15**

T: ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, K: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, M: ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, V: ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ. **1. v.1** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.5** T*: βοοζ, V: βοες. **v.5** T*: ωθηδ, V: ιωθηδ. **v.6** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.6** T*: ο βασιλευς, V: ∅. **v.6** TK: σολομωντα, MV: σολομωνα. **v.7** T*: ασα, V: ασαφ. **v.8** T*: ασα, V: ασαφ. **v.10** T*: αμων, V: αμωσ. **v.13** T*: ελιακειμ, V: ελιακιμ. **v.14** T*: αχειμ, V: αχιμ.

ἐλεάζαρ ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν ματθάν ματθάν δὲ ἐγέν-
 16 νησεν τὸν ἱακώβ. ἱακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσήφ τὸν ἄν-
 δρα μαρίας ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός.
 17 πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ ἀβραάμ ἕως δαβὶδ γενεαὶ δεκα-
 τέσσαρες καὶ ἀπὸ δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος
 γενεαὶ δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος
 18 ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες. τοῦ δὲ ἰησοῦ χρι-
 στοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς
 αὐτοῦ μαρίας τῷ ἰωσήφ πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη
 19 ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ
 αὐτῆς δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγμάτισαι
 20 ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυ-
 μηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέ-
 γων ἰωσήφ υἱὸς δαβὶδ μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν μαριὰμ τὴν
 γυναῖκά σου τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν
 21 ἁγίου. τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰη-
 σοῦν αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
 22 αὐτῶν. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
 23 τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος. ἰδοὺ ἡ παρθένος
 ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ ἐμμανουὴλ ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ
 24 θεός. διεγέρθεις δὲ ὁ ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς
 προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυ-
 25 ναῖκα αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκεν τὸν
 υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 ἰησοῦν.

2 Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας ἐν
 ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν
 2 παρεγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα. λέγοντες ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς
 βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ
 3 ἀνατολῇ καὶ ἠλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ἀκούσας δὲ ἡ-

v.17 T^a: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.18** T^a: γεννησις, V: γενεσις. **v.18** T^a: γαρ, V: ∅. **v.19** T^a:
 παραδειγματισαι, V: δειγματισαι. **v.20** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.20** T^a: μαριαμ, V: μαριαν.
v.22 T^a: του, V: ∅. **v.24** T^a: διεγερθεις, V: εγερθεις. **v.25** T^a: τον υιον αυτης τον
 πρωτοτοκον, V: υιον.

ρώδης^ο ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ' αὐ-
 τοῦ . καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμμα- 4
 τεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶ-
 ται . οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας οὕτως γὰρ 5
 γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου . καὶ σὺ βηθλεὲμ γῆ ἰούδα 6
 οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰούδα ἐκ σοῦ γὰρ
 ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν ἰσ-
 ραὴλ . τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβω- 7
 σεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος . καὶ 8
 πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ εἶπεν πορευθέντες ἀκριβῶς^ο
 ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου ἐπὶ δὲ εὗρητε ἀπαγγείλατέ 9
 μοι ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ . οἱ δὲ ἀκούσαν- 9
 τες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ ὃν εἶδον ἐν
 τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἕστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ 10
 παιδίον . ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην 10
 σφόδρα . καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τὸ παιδίον με- 11
 τὰ μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ πεσόντες προσεκύνησαν
 αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν 12
 αὐτῷ δῶρα χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν . καὶ χρημα- 12
 τισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς ἡρώδην δι' ἄλλης
 ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν . ἀναχωρησάντων 13
 δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἰω-
 σήφ λέγων ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα 14
 αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς αἴγυπτον καὶ ἵσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοὶ
 μέλλει γὰρ ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό . 15
 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ 14
 νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον . καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς 15
 τελευτῆς ἡρώδου ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου
 διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν 16
 μου . τότε ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐ-
 θυμώθη λίαν καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας

2. v.3 T^{*}: ἡρώδης ο βασιλεὺς, V: ο βασιλεὺς ἡρώδης. **v.5** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.8** T^{*}:
 ακριβῶς εξετασατε, V: εξετασατε ακριβῶς. **v.9** T^{*}: εστι, V: εσταθη. **v.11** T: ευρον, KMV:
 ειδον. **v.15** T^{*}: του, V: ∅.

τοὺς ἐν βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς
καὶ κατωτέρω κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μά-
17 γων . τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ ἱερεμίου τοῦ προφήτου
18 λέγοντος . φωνὴ ἐν ῥαμὰ ἠκούσθη θρῆνος· καὶ κλαυθμὸς
καὶ ὀδυρμὸς πολὺς ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ
19 οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσὶν . τελευτήσαντος
δὲ τοῦ ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται
20 τῷ ἰωσήφ ἐν αἰγύπτῳ . λέγων ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παι-
δῖον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν ἰσραὴλ
21 τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου . ὁ δὲ
ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ
22 ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραὴλ . ἀκούσας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεὺς
ἐπὶ τῆς ἰουδαίας ἀντὶ ἡρώδου· τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐφοβήθη
ἐκεῖ ἀπελθεῖν χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ
23 μέρη τῆς γαλιλαίας . καὶ ἔλθων κατ' ὥκησεν εἰς πόλιν λεγο-
μένην ναζαρεθὶ ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν
ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται .

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται ἰωάννης ὁ βα-
2 πτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας . καὶ λέγων
3 μετανοεῖτε ἥγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν . οὗτος
γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος
φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου εὐ-
4 θείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ . αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης εἶχεν
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμῆλου καὶ ζώνην δερματί-
νην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ ἢ δὲ τροφή αὐτοῦ· ἦν ἀκρίδες
5 καὶ μέλι ἄγριον . τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα
καὶ πᾶσα ἡ ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου .
6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ· ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμε-
7 νοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν . ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν

v.17 T^{*}: υπο, V: δια. **v.18** T^{*}: θρηνος και, V: Ø. **v.19** T^{*}: κατ οναρ φαίνεται, V: φαίνεται κατ οναρ. **v.21** T^{*}: ηλθεν, V: εισηλθεν. **v.22** T^{*}: επι, V: Ø. **v.22** T^{*}: ηρωδου του πατρος αυτου, V: του πατρος αυτου ηρωδου. **v.23** TMV: ναζαρετ, K: ναζαρεθ. **3. v.3** T^{*}: υπο, V: δια. **v.4** T^{*}: αυτου ην, V: ην αυτου. **v.6** T^{*}: ιορδανη, V: ιορδανη ποταμο.

αὐτοῖς γεννήματα ἐχιδνῶν τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
 τῆς μελλούσης ὀργῆς . ποιήσατε οὖν καρπούς⁸ ἁγίους τῆς
 μετανοίας . καὶ μὴ δόζητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔχο-
 μεν τὸν ἄβραάμ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν
 λίθων τούτων ἔγειραι τέκνα τῷ ἄβραάμ . ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀ-
 ξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται πᾶν οὖν δένδρον
 μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλε-
 ται . ἐγὼ μὲν βαπτίζω⁹ ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν ὁ δὲ
 ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν οὗ οὐκ εἰμι
 ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
 πνεύματι ἁγίῳ καὶ¹⁰ πυρί . οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
 καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συνάξει τὸν σῖτον
 αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀ-
 σβέστῳ . τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ
 τὸν ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐ-
 τοῦ . ὁ δὲ ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων ἐγὼ χρεῖαν ἔχω
 ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με . ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἄφες ἄρτι οὕτως γὰρ πρέ-
 πον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην τότε ἀφήσιν
 αὐτόν . καὶ¹¹ βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς ἀνέβη¹² εὐθύς ἀπὸ τοῦ ὕ-
 δατος καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ καὶ εἶδεν τὸ
 πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὥσει περιστερὰν καὶ ἐρχό-
 μενον ἐπ' αὐτόν . καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα
 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ εὐδόκησα .

Τότε ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύ-
 ματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου . καὶ νηστεύσας ἡ-
 μέρας τεσσάρων καὶ νύκτας τεσσάρων ὕστερον ἐ-
 πείνασεν . καὶ προσελθὼν¹³ αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν εἰ υἱὸς
 εἶ τοῦ θεοῦ εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται . ὁ δὲ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν γέγραπται οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται

v.8 TK: καρπούς ἁγίους, MV: καρπὸν ἁγίων. **v.10** T*: καὶ, V: ∅. **v.11** T*: βαπτίζω υμᾶς, V: υμᾶς βαπτίζω. **v.11** TKV: καὶ πυρὶ, M: ∅. **v.16** T*: καὶ βαπτισθεὶς, V: βαπτισθεὶς δε. **v.16** T*: ἀνέβη εὐθύς, V: εὐθύς ἀνέβη. **v.16** T*: ἀνεῴχθησαν, V: ἠνεῴχθησαν. **4. v.2** T*: τεσσαράκοντα, V: τεσσερακοντα. **v.3** T*: προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, V: προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ.

ἄνθρωπος ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στό-
 5 ματος θεοῦ. τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν
 ἁγίαν πόλιν καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.
 6 καὶ λέγει αὐτῷ εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν κάτω γέ-
 γραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
 καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον
 7 τὸν πόδα σοῦ. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς πάλιν γέγραπται οὐκ
 8 ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. πάλιν παραλαμβάνει
 αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐ-
 τῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.
 9 καὶ λέγει αὐτῷ ταῦτα πάντα° σοι δώσω ἔὰν πεσὼν προσκυ-
 10 νήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὑπάγε σατανᾶ γέγρα-
 πται γὰρ κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ
 11 λατρεύσεις. τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος καὶ ἰδοὺ ἄγγε-
 12 λοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ. ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς
 13 ὅτι ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν. καὶ
 καταλιπὼν τὴν ναζαρεῖ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς καπερναοὺμ
 τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ.
 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγον-
 15 τος. γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ ὁδὸν θαλάσσης πέραν
 16 τοῦ ἰορδάνου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν. ὁ λαὸς ὁ καθήμενος
 ἐν σκότει εἶδεν° φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα
 17 καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. ἀπὸ τότε ἤρξατο
 ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν μετανοεῖτε ἡγγικεν γὰρ ἡ
 18 βασιλεία τῶν οὐρανῶν. περιπατῶν δὲ ὁ ἰησοῦς παρὰ τὴν
 θάλασσαν τῆς γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς σίμωνα τὸν
 λεγόμενον πέτρον καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλ-
 λοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς.
 19 καὶ λέγει αὐτοῖς δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς
 20 ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν

v.4 T°: ἄνθρωπος, V: ὁ ἄνθρωπος. **v.5** T°: ἰσστησιν, V: ἐστήσεν. **v.9** T°: λέγει, V: εἶπεν.
v.9 T°: παντα σοι, V: σοι παντα. **v.10** TKV: ὑπάγε, M: ὑπάγε ὀπισθ μου. **v.12** T°: ὁ ἰησοῦς,
 V: ∅. **v.13** TM: ναζαρετ, K: ναζαρεθ, V: ναζαρε. **v.13** T°: καπερναουμ, V: καφαρναουμ.
v.13 T°: νεφθαλειμ, V: νεφθαλιμ. **v.15** T°: νεφθαλειμ, V: νεφθαλιμ. **v.16** T°: εἶδεν φως,
 V: φως εἶδεν. **v.18** TK: ὁ ἰησοῦς, MV: ∅.

αὐτῷ . καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς ἰά- 21
 κωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν
 τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας
 τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς . οἱ δὲ εὐθέως ἀφέν- 22
 τες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ .
 καὶ περιῆγεν ὅλην^ο τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησοῦς διδάσκων ἐν 23
 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
 κίαν ἐν τῷ λαῷ . καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν 24
 συρίαν καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
 ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονι-
 ζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς καὶ ἐθε-
 ράπευσεν αὐτούς . καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ 25
 ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ δεκαπόλεως καὶ ἱεροσολύμων καὶ
 ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου .

Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ καθίσαν- **5**
 τος αὐτοῦ προσῆλθόν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . καὶ ἀνοί- 2
 ξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων . μακάριοι οἱ 3
 πτωχοὶ τῷ πνεύματι ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
 νῶν . μακάριοι οἱ πενθοῦντες ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται . 4
 μακάριοι οἱ πρᾶεῖς ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν . 5
 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην ὅτι 6
 αὐτοὶ χορτασθήσονται . μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ 7
 ἐλεηθήσονται . μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ 8
 τὸν θεὸν ὄψονται . μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ 9
 θεοῦ κληθήσονται . μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαι- 10
 οσύνης ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν . μακάριοί 11
 ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἰπώσιν πᾶν
 πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ . χαί- 12
 ρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐ-
 ρανοῖς οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν .
 ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ ἐν τίνι 13

v.23 T^{*}: ὅλην τὴν γαλιλαίαν ο ἰησοὺς, V: ἐν ὅλῃ τῇ γαλιλαίᾳ. **5. v.1** T^{*}: προσῆλθον, V: προσῆλθαν. **v.11** T^{*}: ῥημα, V: ∅.

ἀλισθήσεται εἰς οὐδέν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἕξω καὶ
 14 καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων . ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ
 κόσμου οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη .
 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον
 ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ .
 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅ-
 πως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα
 17 ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς . μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον κατα-
 λῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας οὐκ ἦλθον καταλῦσαι
 18 ἀλλὰ πληρῶσαι . ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ
 οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ
 19 ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται . ὅς ἐάν οὖν λύσῃ
 μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως
 τοὺς ἀνθρώπους ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
 οὐρανῶν ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ οὗτος μέγας κληθή-
 20 σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν . λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐάν
 μὴ περισσεύσῃ ἡ^ο δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμμα-
 τέων καὶ φαρισαίων οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
 21 οὐρανῶν . ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις οὐ φονεύ-
 22 σεις ὅς δ' ἂν φονεύσῃ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει . ἐγὼ δὲ λέγω
 ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος
 ἔσται τῇ κρίσει ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά ἔνοχος
 ἔσται τῷ συνεδρίῳ ὅς δ' ἂν εἴπῃ μωρὲ ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν
 23 γέενναν τοῦ πυρός . ἐάν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ
 τὸ θυσιαστήριον καὶ κεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι
 24 κατὰ σοῦ . ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσια-
 στηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου καὶ
 25 τότε ἔλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου . ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντι-
 δίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἴ^ο ἐν^ο τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ μήποτε σε
 παραδῷ ὁ ἀντίδικός τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτής σε^ο παραδῷ τῷ
 26 ὑπηρέτῃ καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ . ἀμὴν λέγω σοι οὐ μὴ

v.13 T^o: βληθῆναι, V: βληθεν. **v.13** T^o: καὶ, V: ∅. **v.20** T^o: ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν, V: ὑμῶν
 ἡ δικαιοσύνη. **v.22** T^o: εἰκη, V: ∅. **v.23** TKV: κακεῖ, M: καὶ ἐκεῖ. **v.25** T^o: ἐν τῇ ὁδῷ
 μετ' αὐτοῦ, V: μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. **v.25** T^o: σε παραδῷ, V: ∅.

ἐξέλθης ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην .
 ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἄρχαίοις οὐ μοιχεύσεις . ἐγὼ δὲ 27, 28
 λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι
 αὐτῆς ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ . εἰ δὲ 29
 ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε ἔξελε αὐτὸν καὶ
 βάλε ἀπὸ σοῦ συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν
 σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν . καὶ εἰ ἡ 30
 δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ
 σοῦ συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ
 μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν . ἐρρέθη δὲ ὅτι 31
 ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ δότω αὐτῇ ἀποστάσιον .
 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ 32
 παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιῇ αὐτήν μοιχᾶσθαι καὶ ὃς
 ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται . πάλιν ἡκούσατε ὅτι 33
 ἐρρέθη τοῖς ἄρχαίοις οὐκ ἐπιорκήσεις ἀποδώσεις δὲ τῷ κυ-
 ρίῳ τοὺς ὄρκους σου . ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως 34
 μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ . μήτε ἐν τῇ 35
 γῇ ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ μήτε εἰς ἱεροσό-
 λυμα ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως . μήτε ἐν τῇ 36
 κεφαλῇ σου ὁμόσης ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ
 μέλαιναν ποιῆσαι . ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναὶ οὐ οὐ τὸ 37
 δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστὶν . ἡκούσατε ὅτι 38
 ἐρρέθη ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόν-
 τος . ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ ἀλλ' ὅστις 39
 σε ῥαπίσῃ ἐπὶ τὴν δεξιάν σου ὁ σιαγὼνα στρέψον αὐτῷ καὶ
 τὴν ἄλλην . καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου 40
 λαβεῖν ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον . καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει 41
 μίλιον ἐν ὑπαγῇ μετ' αὐτοῦ δύο . τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ 42
 τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς . ἡκού- 43
 σατε ὅτι ἐρρέθη ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις

v.27 TK: τοις αρχαιοις, MV: ∅. **v.28** TK: αυτης, MV: αυτην. **v.30** T*: βληθη εις γεενναν, V: εις γεενναν απεληθ. **v.31** T*: οτι, V: ∅. **v.32** T*: ος αν απολυση, V: πας ο απολυων. **v.32** T*: μοιχασθαι, V: μοιχευθηναι. **v.36** T*: λευκην η μελαιναν ποιησαι, V: λευκην ποιησαι η μελαιναν. **v.39** T*: ραπισει επι, V: ραπιζει εις. **v.39** T*: σου σιαγονα, V: σιαγονα [σου]. **v.42** T*: διδου, V: δος. **v.42** T*: δανεισασθαι, V: δανισασθαι.

44 τὸν ἐχθρόν σου . ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς
 ὑμῶν εὐλογεῖτε^ο τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε
 τοὺς^ο μισοῦντας ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεα-
 45 ζόντων^ο ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς . ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ
 πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνα-
 τέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους
 46 καὶ ἀδίκους . ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς
 τίνα μισθὸν ἔχετε οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν .
 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν μόνον τί περισ-
 48 σὸν ποιεῖτε οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποιοῦσιν . ἔσεσθε
 οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὥσπερ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν^ο τοῖς οὐρανοῖς
 τέλειός ἐστιν .

6 Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
 τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς εἰ δὲ μήγε μισθὸν
 2 οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς . ὅταν
 οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου ὥσ-
 περ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς
 ῥύμαις ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀμὴν λέγω
 3 ὑμῖν ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν . σοὺ δὲ ποιοῦντος ἐλε-
 ημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου .
 4 ὅπως ἦ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
 βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν^ο τῷ φανερῷ .
 5 καὶ ὅταν προσεύχῃ οὐκ ἔσῃ^ο ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ὅτι φι-
 λοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατει-
 ῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι ὅπως ἂν φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις
 6 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν . σὺ δὲ ὅ-
 ταν προσεύχῃ εἰσέλθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν
 θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ

v.44 T^a: εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε, V: Ø. **v.44** TK: τοὺς μισοῦντας, M: τοὺς μισοῦσιν, V: Ø. **v.44** T^a: ὑμᾶς, V: Ø. **v.44** T^a: ἐπιηρεάζοντων ὑμᾶς καὶ, V: Ø. **v.45** TKV: ἐν, M: ἐν τοῖς. **v.47** TKV: ἀδελφούς, M: φίλους. **v.47** T^a: τελῶναι οὕτως, V: ἐθνικοὶ τὸ αὐτό. **v.48** T^a: ὥσπερ, V: ὡς. **v.48** T^a: ἐν τοῖς οὐρανοῖς, V: οὐρανίος. **6. v.1** T^a: προσέχετε, V: προσέχετε [δε]. **v.1** T^a: ἐλεημοσύνην, V: δικαιοσύνην. **v.1** TK: μήγε, MV: μὴ γε. **v.4** T^a: αὐτός, V: Ø. **v.4** T^a: ἐν τῷ φανερῷ, V: Ø. **v.5** T^a: προσευχῇ, V: προσευχήσθε. **v.5** T^a: ἐσθ ὥσπερ, V: ἐσεσθε ὡς. **v.5** T^a: ἀν, V: Ø. **v.5** T^a: σπ, V: Ø. **v.6** T^a: ταμιεῖον, V: ταμιεῖον.

ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν° τῷ
φανερῷ. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττόλογήσητε ὥσπερ οἱ 7
ἐθνικοὶ δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-
σθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς οἷδεν γὰρ ὁ° πατήρ 8
ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως 9
οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀ-
γιασθήτω τὸ ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου γενηθήτω 10
τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον 11
ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ 12
ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡ-
μῶν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν ἀλλὰ ρῦσαι 13
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ὅτι° σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ 14
δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. ἐὰν γὰρ ἀφῆτε 14
τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ 15
πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις 15
τὰ° παραπτώματα αὐτῶν οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ πα- 16
ραπτώματα ὑμῶν. ὅταν δὲ νηστεύητε μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ 16
ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν 17
ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες ἀμήν λέγω ὑμῖν 17
ὅτι ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί 17
σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι. ὅπως μὴ 18
φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν 19
τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο- 19
δώσει σοι ἐν° τῷ φανερῷ. μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς 19
ἐπὶ τῆς γῆς ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέ- 20
πται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν. θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν 20
θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανί- 21
ζει καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21
ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά 21
ὑμῶν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς ἐὰν οὖν ὁ° 22

v.6 T°: ἐν τῷ φανερῷ, V: Ø. **v.7** T°: βαττολογησητε, V: βατταλογησητε. **v.8** E: ο, B: ο
θεος ο. **v.10** T°: της, V: Ø. **v.12** T°: αφιεμεν, V: αφηκαμεν. **v.13** T°: οτι ... αμην, V:
Ø. **v.15** T°: τα παραπτωματα αυτων, V: Ø. **v.16** T°: ὥσπερ, V: ὡς. **v.16** T°: οτι, V: Ø.
v.18 T°: κρυπτῷ, V: κρυφαιῷ. **v.18** TK: ἐν τῷ φανερῷ, MV: Ø. **v.21** T°: υμων, V: σου.
v.22 T°: ο οφθαλμος σου απλους η, V: η ο οφθαλμος σου απλους.

ὁφθαλμός σου ἀπλοῦς ἢ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται .
 23 ἐάν δὲ ὁ ὁφθαλμός σου πονηρὸς ἢ ὅλον τὸ σῶμά σου σκο-
 τεινὸν ἔσται εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶν τὸ σκότος
 24 πόσον . οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίοις δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν
 ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ
 τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ
 25 μαμῶνᾳ . διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
 ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίνητε μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύ-
 σησθε οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα
 26 τοῦ ἐνδύματος . ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι
 οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀπο-
 θήκας καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτὰ οὐχ ὑμεῖς
 27 μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν . τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται
 28 προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα . καὶ περὶ ἐν-
 δύματος τί μεριμνᾶτε καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς
 29 αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ σο-
 λομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὥς ἐν τούτων .
 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς
 κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν οὐ πολλῶ
 31 μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι . μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες
 32 τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα . πάντα γὰρ
 ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
 33 ὅτι χρήζετε τούτων ἀπάντων . ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-
 λείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ταῦτα πάντα
 34 προστεθήσεται ὑμῖν . μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον
 ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἢ
 κακία αὐτῆς .

7, 2 Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε . ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε
 κριθήσεσθε καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑ-
 3 μῖν . τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὁφθαλμῷ τοῦ ἀ-
 δελφοῦ σου τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ ὁφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανο-

ν.24 TK: μαμῶνα, MV: μαῶνα. ν.25 T*: καὶ τι πινετε, V: [ἡ τι πινετε]. ν.28 T*: αὐξάνει
 ου κοπια ουδε νηθει, V: αυξανουσιν ου κοπιωσιν ουδε νηθουσιν. ν.32 T*: επιζητει, V:
 επιζητουςιν. ν.34 T*: τα, V: Ø. 7. ν.2 TK: αντιμετρηθησεται, MV: μετρηθησεται.

εἷς . ἢ πῶς ἔρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος 4
 ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
 σου . ὑποκριτὰ ἔκβαλε πρῶτον τὴν^ο δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλ- 5
 μοῦ σου καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ
 ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου . μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶν 6
 μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοί-
 ρων μήποτε καταπατήσῳσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν
 καὶ στραφέντες ῥήξουσιν ὑμᾶς . αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν 7
 ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν . πᾶς 8
 γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρούοντι
 ἀνοιγήσεται . ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃν ἐὰν^ο αἰτή- 9
 σῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ . καὶ^ο ἐὰν 10
 ἰχθὺν αἰτήσῃ μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ . εἰ οὖν ὑμεῖς πονη- 11
 ροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν
 πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀ-
 γαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν . πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα 12
 ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς
 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται . εἰσέλθετε διὰ 13
 τῆς στενῆς πύλης ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ
 ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσ-
 ερχόμενοι δι' αὐτῆς . ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ 14
 ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκον-
 τες αὐτήν . προσέχετε δὲ^ο ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν οἵτινες 15
 ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων ἔσθωθεν δὲ εἰ-
 σιν λύκοι ἄρπαγες . ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε 16
 αὐτοὺς μῆτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ
 τριβόλων σῦκα . οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς κα- 17
 λούς ποιεῖ τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ .
 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν οὐ- 18
 δὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν . πᾶν δένδρον 19

v.4 T^o: ἀπο, V: ἐκ. **v.5** T^o: τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ οφθαλμοῦ σου, V: ἐκ τοῦ οφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν. **v.6** T^o: καταπατησῳσιν, V: καταπατησουσιν. **v.9** T^o: εαν αἰτησῃ, V: αἰτησει. **v.10** T^o: καὶ εαν, V: ἡ καὶ. **v.10** T^o: αἰτησῃ, V: αἰτησει. **v.12** T^o: αν, V: εαν. **v.13** T^o: εισελθετε, V: εισελθατε. **v.14** TK: οτι, MV: τι. **v.15** T^o: δε, V: ∅. **v.16** T^o: σταφυλην, V: σταφυλας.

μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλε-
 20 ται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτοὺς.
 21 οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-
 λείαν τῶν οὐρανῶν ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου
 22 τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
 κύριε κύριε οὐ τῷ σῶ ὀνόματι προέφητεύσαμεν καὶ τῷ σῶ
 ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις
 23 πολλὰς ἐποιήσαμεν. καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέ-
 ποτε ἔγνων ὑμᾶς ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
 24 ἀνομίαν. πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους
 καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ ὅστις ῥο-
 25 κοδόμησεν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ κατέβη
 ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ
 προσέπεσόν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ οὐκ ἔπεσεν τεθεμελίωτο
 26 γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους
 τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ
 27 ὅστις ῥοκοδόμησεν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον. καὶ
 κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄ-
 νεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ ἔπεσεν καὶ ἦν
 28 ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὅτε συντετέλεσεν ὁ ἰ-
 ησοῦς τοὺς λόγους τούτους ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ
 29 διδαχῇ αὐτοῦ. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων
 καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

8 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ
 2 ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέ-
 3 γων κύριε ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας
 τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς λέγων θέλω καθαρίσθητι
 4 καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
 ἰησοῦς ὅρα μηδενὶ εἰπῆς ἀλλ' ὑπάγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἰε-

v.20 TK: αραγε, MV: αρα γε. **v.21** T^a: εν, V: εν τοις. **v.22** T^a: προεφητεύσαμεν, V: επιροφητεύσαμεν. **v.24** T^a: ομοιωσω αυτον, V: ομοιωθησεται. **v.24** T^a: την οικιαν αυτου, V: αυτου την οικιαν. **v.25** T^a: προσεπεσον, V: προσεπεσαν. **v.26** T^a: την οικιαν αυτου, V: αυτου την οικιαν. **v.28** T^a: συνετελεσεν, V: ετελεσεν. **v.29** T^a: γραμματεις, V: γραμματεις αυτων. **8. v.1** T^a: καταβαντι δε αυτω, V: καταβαντος δε αυτου. **v.2** T^a: ελθων, V: προσελθων. **v.3** T^a: ο ιησους, V: ∅. **v.4** TK: αλλ, MV: αλλα.

ρεῖ καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν μώσῃς εἰς μαρ-
 τύριον αὐτοῖς . εἰσελθόντι δὲ τῷ ἰησοῦ εἰς καίϋερναοῦμ 5
 προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν . καὶ λέ- 6
 γων κύριε ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός
 δεινῶς βασανιζόμενος . καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ ἐλ- 7
 θὼν θεραπεύσω αὐτόν . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος 8
 ἔφη κύριε οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
 θῃς ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγον καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου . καὶ 9
 γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν
 στρατιώτας καὶ λέγω τούτῳ πορεύθητι καὶ πορεύεται καὶ
 ἄλλῳ ἔρχου καὶ ἔρχεται καὶ τῷ δούλῳ μου ποιήσον τοῦτο
 καὶ ποιεῖ . ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς 10
 ἀκολουθοῦσιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύ-
 την πίστιν εὑρόν . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν 11
 καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ ἀβραάμ καὶ
 ἰσαάκ καὶ ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν . οἱ δὲ υἱ- 12
 οὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον
 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων . καὶ 13
 εἶπεν ὁ ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ ὕπαγε καὶ ὡς ἐπίστευσας
 γενηθήτω σοι καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ . καὶ 14
 ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν
 αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν . καὶ ἤψατο τῆς χει- 15
 ρὸς αὐτῆς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς καὶ ἠγέρθη καὶ
 διηκόνει αὐτοῖς . ὁπίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ 16
 δαιμονιζομένους πολλοὺς καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ
 καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν . ὅπως πλη- 17
 ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος αὐτὸς
 τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν . ἰ- 18
 δὼν δὲ ὁ ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν ἐκέλευσεν
 ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν . καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶ- 19

ν.4 T*: προσενεγκε, V: προσενεγκον. **ν.4** T*: μωσῃς, V: μωυσης. **ν.5** T*: εἰσελθοντι, V: εἰσελθοντος. **ν.5** TK: τῷ ἰησοῦ, M: αὐτῷ, V: αὐτου. **ν.5** T*: καίϋερναοῦμ, V: καφαρναουμ.
ν.7 T*: ο ἰησοῦς, V: ∅. **ν.8** TK: λογον, MV: λογῳ. **ν.10** T*: ουδε εν τῷ ἰσραηλ τοσαυτην πι-
 στιν, V: παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τῷ ἰσραηλ. **ν.13** TK: εκατονταρχῳ, MV: εκατονταρχη.
ν.13 T*: και, V: ∅. **ν.15** TK: αυτοις, MV: αὐτῳ. **ν.18** T*: πολλους οχλους, V: οχλον.

πεν αὐτῷ διδάσκαλε ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχη·
 20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ
 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀν-
 21 θρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει· ἕτερος δὲ τῶν
 μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ κύριε ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
 22 ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου· ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτῷ ἀκολούθει μοι καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
 23 ἑαυτῶν νεκρούς· καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον ἠκολού-
 24 θησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας
 ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ
 25 τῶν κυμάτων αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν· καὶ προσελθόντες οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες κύριε σῶσον ἡμᾶς
 26 ἀπολλύμεθα· καὶ λέγει αὐτοῖς τί δειλοὶ ἐστε ὀλιγόπιστοι
 τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ καὶ
 27 ἐγένετο γαλήνη μεγάλη· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέ-
 γοντες ποταπὸς ἐστὶν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
 28 λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ· καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέ-
 ραν εἰς τὴν χώραν τῶν γερῶσηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο
 δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι χαλεποὶ λίαν
 29 ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης· καὶ
 ἰδοὺ ἔκραζαν λέγοντες τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ
 30 ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς· ἦν δὲ μακρὰν ἀπ’
 31 αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη· οἱ δὲ δαίμονες
 παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς ἐπίτρεψον
 32 ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ εἶπεν αὐ-
 τοῖς ὑπάγετε οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
 χοίρων καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ
 τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδα-
 33 σιν· οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν
 34 ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων· καὶ ἰδοὺ

v.22 T*: εἶπεν, V: λέγει. **v.25** TK: οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, M: οἱ μαθηταί, V: Ø. **v.25** T*: ἡμᾶς, V: Ø. **v.27** T*: ὑπακούουσιν αὐτῷ, V: αὐτῷ ὑπακούουσιν. **v.28** T*: ἐλθόντι αὐτῷ, V: ἐλθόντος αὐτοῦ. **v.28** T*: γερῶσηνῶν, V: γαδαρηνῶν. **v.29** T*: ἰησοῦ, V: Ø. **v.31** T*: ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν, V: ἀποστείλον ἡμᾶς. **v.32** T*: τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων, V: τοὺς χοίρους. **v.32** T*: τῶν χοίρων, V: Ø.

πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν .

Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν **9**
ιδίαν πόλιν . καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐ- **2**
πὶ κλίνης βεβλημένον καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν
εἶπεν τῷ παραλυτικῷ θάρσει τέκνον ἀφέωνται· σοὶ αἱ ἁμαρ-
τίαι σου . καὶ ἰδοὺ τινὲς τῶν γραμματέων εἰπὼν ἐν ἑαυτοῖς **3**
οὗτος βλασφημεῖ . καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐ- **4**
τῶν εἶπεν ἵνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν . τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν ἀφέωνταί σοι αἱ **5**
ἁμαρτίαι ἢ εἰπεῖν ἔχειρά καὶ περιπάτει . ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι **6**
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι
ἁμαρτίας τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ ἐγερθεῖς ἄρὸν σου τὴν
κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου . καὶ ἐγερθεῖς ἀπῆλ- **7**
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ . ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν **8**
καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς
ἀνθρώποις . καὶ παράγων ὁ ἰησοῦς ἐκείθεν εἶδεν ἄνθρω- **9**
πον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον ματθαῖον λεγόμενον καὶ
λέγει αὐτῷ ἀκολούθει μοι καὶ ἀναστὰς ἡκολούθησεν αὐτῷ .
καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ἰδοὺ πολ- **10**
λοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ . καὶ ἰδόντες οἱ φαρισαῖοι εἶπον **11**
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ διατὶ μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτω-
λῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν **12**
αὐτοῖς οὐ χρειάν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες . πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν ἔλεος θέλω καὶ οὐ **13**
θυσίαν οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς
εἰς· μετάνοιαν . τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἰωάν- **14**
νου λέγοντες διατὶ ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν πολ-

v.34 T*: συναντησιν, V: υπαντησιν. **9. v.1** T*: το, V: Ø. **v.2** T*: αφεωνται σοι αι αμαρτιαι σου, V: αφιενται σου αι αμαρτιαι. **v.3** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.4** T*: υμεις, V: Ø. **v.5** T*: αφεωνται, V: αφιενται. **v.5** TK: σοι, MV: σου. **v.5** T*: εγειραι, V: εγειρε. **v.8** T*: εθαυμασαν, V: εφοβηθησαν. **v.9** T*: ματθαιον, V: μαθθαιον. **v.11** T*: ειπον, V: ελεγον. **v.11** TK: διατι, MV: δια τι. **v.12** T*: ιησους, V: Ø. **v.12** T*: αυτοις, V: Ø. **v.13** T*: ελεος, V: ελεος. **v.13** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.13** T*: εις μετανοιαν, V: Ø. **v.14** TK: διατι, MV: δια τι.

15 λὰ οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
 ἰησοῦς μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον
 μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀ-
 16 παρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος καὶ τότε νηστεύσουσιν . οὐδεὶς
 δὲ ἐπιβάλλει ἐπιβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ
 αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου καὶ χειρὸν
 17 σχίσμα γίνεται . οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
 λαιοὺς εἰ δὲ μήγε ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται
 καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀ-
 18 σκοὺς καινοὺς καὶ ἀμφοτέρᾳ συντηροῦνται . ταῦτα αὐτοῦ
 λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέ-
 γων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες
 19 τὴν χειρὰ σου ἐπ' αὐτήν καὶ ζήσεται . καὶ ἐγερθεὶς ὁ ἰησοῦς
 20 ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . καὶ ἰδοὺ γυ-
 νὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο
 21 τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ . ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ
 22 ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι . ὁ δὲ
 ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπεν θάρσει θύγατερ
 ἡ πίστις σου σέσωκέν σε καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας
 23 ἐκείνης . καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος
 24 καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον . λέ-
 γει· αὐτοῖς ἀναχωρεῖτε οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ
 25 καθεύδει καὶ κατεγέλων αὐτοῦ . ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος
 εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ ἠγέρθη τὸ κορά-
 26 σιον . καὶ ἐξηλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην .
 27 καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο
 τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ· δαβὶδ .
 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ καὶ
 λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῇ-
 29 σαι λέγουσιν αὐτῷ ναὶ κύριε . τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν
 30 αὐτῶν λέγων κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν . καὶ

v.17 TK: μηγε, MV: μη γε. **v.17** T*: απολουνται, V: απολλυνται. **v.17** TK: αμφοτερα, MV: αμφοτεροι. **v.18** T: αρχων, KMV: αρχων εις. **v.22** T*: επιστραφεις, V: στραφεις. **v.24** T*: λεγει αυτοις, V: ελεγεν. **v.27** TK: υιε δαβιδ, M: υιος δαβιδ, V: υιος δαυιδ.

ἀνέωχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς λέγων ὁρᾷτε μηδεὶς γινωσκέτω . οἱ δὲ ἐξεληθόντες 31
διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ . αὐτῶν δὲ ἐξε- 32
χομένων ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαι-
μονιζόμενον . καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ 33
κωφὸς καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες ὅτι οὐδέποτε ἐ-
φάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραὴλ . οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον ἐν τῷ 34
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια . καὶ περιῆ- 35
γεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας διδάσκων ἐν
ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς
βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν ἐν τῷ λαῷ . ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ 36
αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὥσεὶ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα . τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ μὲν 37
θερισμὸς πολὺς οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι . δεήθητε οὖν τοῦ κυ- 38
ρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ .

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔ- 10
δωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλ-
λειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν . τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα 2
πρῶτος σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ ἰάκωβος ὁ τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ . φίλιππος καὶ βαρθολομαῖος θωμᾶς καὶ ματθαῖος ὁ 3
τελώνης ἰάκωβος ὁ τοῦ ἀλφαίου καὶ λεββαῖος ὁ ἐπικλη-
θεὶς θαδδαῖος . σίμων ὁ κανανίτης καὶ ἰούδας ἰσκαριώτης 4
ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν . τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ 5
ἰησοῦς παραγγέλλας αὐτοῖς λέγων εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλ-
θητε καὶ εἰς πόλιν σαμαρείων μὴ εἰσέλθητε . πορεύεσθε 6
δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραὴλ .

ν.30 T*: ανεωχθησαν, V: ηνεωχθησαν. **ν.30** T*: ενεβριμησατο, V: ενεβριμηθη. **ν.33** T: οτι, KMV: ∅. **ν.35** T*: εν τω λαω, V: ∅. **ν.36** TK: εκλελυμενοι, MV: εσκυλμενοι. **10. ν.2** T*: ιακωβος, V: και ιακωβος. **ν.3** T*: ματθαιος, V: μαθθαιος. **ν.3** T*: λεββαιος ο επικληθεις, V: ∅. **ν.4** T*: κανανιτης, V: καναναιος. **ν.4** T*: ισκαριωτης, V: ο ισκαριωτης. **ν.5** T*: σαμαρειτων, V: σαμαριτων.

7 πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία
 8 τῶν οὐρανῶν . ἀσθενοῦντας θεραπεύετε λεπρούς^ο καθαρί-
 ζετε νεκρούς ἐγείρετε δαιμόνια ἐκβάλλετε δωρεὰν ἐλάβετε
 9 δωρεὰν δότε . μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ
 10 χαλκὸν εἰς τὰς ζῶνας ὑμῶν . μὴ πῆραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο
 χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον ἄξιος γὰρ ὁ ἐργά-
 11 τής τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν . εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
 εἰσέλθῃτε ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιος ἐστὶν κάκει μείνατε
 12 ἕως ἂν ἐξέλθῃτε . εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπά-
 13 σασθε αὐτήν . καὶ ἐὰν μὲν ᾗ ἡ οἰκία ἁγία ἐλθέτω ἡ εἰρήνη
 ὑμῶν ἐπ' αὐτήν ἐὰν δὲ μὴ ᾗ ἁγία ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
 14 ἐπιστραφήτω . καὶ ὅς ἐὰν μὴ δέξῃται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ
 τοὺς λόγους ὑμῶν ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως
 15 ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν . ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδόμων καὶ γομόρρων
 16 ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ . ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω
 ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς
 17 οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστρεφαί . προσέχετε δὲ ἀ-
 πὸ τῶν ἀνθρώπων παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια
 18 καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς . καὶ
 ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς
 19 μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν . ὅταν δὲ παρὰ διδῶσιν
 ὑμᾶς μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε δοθήσεται γὰρ
 20 ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσῃτε . οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ
 λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν
 21 ὑμῖν . παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πα-
 τὴρ τέκνον καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανα-
 22 τώσουσιν αὐτούς . καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ
 τὸ ὄνομά μου ὃ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται .
 23 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φεύγετε εἰς τὴν

v.8 TK: λεπρούς καθαρίζετε νεκρούς ἐγείρετε, M: λεπρούς καθαρίζετε, V: νεκρούς ἐγείρετε
 λεπρούς καθαρίζετε. **v.10** TV: ραβδον, KM: ραβδους. **v.10** T^ο: εστιν, V: ∅. **v.13** T^ο:
 ελθετω, V: ελθατω. **v.14** T^ο: εαν, V: αν. **v.14** T^ο: της, V: εξω της. **v.19** T^ο: παραδιδωσιν,
 V: παραδωσιν. **v.19** T^ο: λαλησητε, V: λαλησητε.

ἄλλην ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ
 ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου . οὐκ ἔστιν μα- 24
 θητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον
 αὐτοῦ . ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος 25
 αὐτοῦ καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ εἰ τὸν οἰκοδεσπότην
 βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ .
 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτοὺς οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον 26
 ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται .
 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ εἵπατε ἐν τῷ φωτὶ καὶ ὃ εἰς τὸ 27
 οὐρανὸν ἀκούετε κηρύττετε ἐπὶ τῶν δωματίων . καὶ μὴ φοβη- 28
 θῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
 δυναμένων ἀποκτεῖναι φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμε-
 νον καὶ ὁ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ . οὐχὶ δύο 29
 στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται
 ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν . ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες 30
 τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν . μὴ οὖν φοβηθῆτε 31
 πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς . πᾶς οὖν ὅστις ὁμολο- 32
 γήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὁμολογήσω καγὼ
 ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς . ὅστις 33
 δ' ἂν ἀρνήσῃταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἀρνήσομαι
 αὐτόν ὃ καγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς .
 μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν οὐκ ἦλ- 34
 θον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν . ἦλθον γὰρ διχάσαι 35
 ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς
 μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς . καὶ 36
 ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ . ὁ φιλῶν πατέρα 37
 ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ
 θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος . καὶ ὅς οὐ λαμ- 38
 βάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου οὐκ

v.23 T^{*}: αλλην, V: στεραν. **v.25** TMV: βεελζεβουλ, K: βεελζεβουβ. **v.25** TK: εκαλεσαν, MV: επεκαλεσαν. **v.25** TKV: οικιακους, M: οικειακους. **v.28** TK: φοβηθητε, MV: φοβεισθε. **v.28** TK: αποκτεινοντων, M: αποκτενοντων, V: αποκτεινοντων. **v.28** T^{*}: φοβηθητε, V: φοβεισθε. **v.28** TKV: και ψυχην και σωμα, M: και την ψυχην και το σωμα. **v.31** T^{*}: φοβηθητε, V: φοβεισθε. **v.32** T^{*}: εν, V: εν [τοις]. **v.33** T^{*}: αυτον καγω, V: καγω αυτον. **v.33** T^{*}: εν, V: εν [τοις]. **v.36** TKV: οικιακοι, M: οικειακοι.

39 ἔστιν μου ἄξιός • ὁ εὐρών τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐ-
τὴν καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἑμοῦ εὐρήσει
40 αὐτήν • ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμε-
41 νος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με • ὁ δεχόμενος προφήτην
εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήψεται καὶ ὁ δεχό-
μενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται •
42 καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ
μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ ἀπολέσῃ
τὸν μισθὸν αὐτοῦ •

11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώ-
δεκα μαθηταῖς αὐτοῦ μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κη-
2 ρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν • ὁ δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν
τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ πέμψας δὺὸ τῶν μαθη-
3 τῶν αὐτοῦ • εἶπεν αὐτῷ σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδο-
4 κῶμεν • καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πορευθέν-
5 τες ἀπαγγεῖλατε ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε • τυφλοὶ
ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν λεπροὶ καθαρίζον-
6 ται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐ-
7 αγγελίζονται • καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ
ἐν ἐμοί • τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ ἰησοῦς λέγειν
τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θε-
8 άσασθαι κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον • ἀλλὰ τί ἐξ-
ήλθετε ἰδεῖν ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον
ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων
9 εἰσίν • ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν προφήτην ναὶ λέγω ὑμῖν καὶ
10 περισσότερον προφήτου • οὗτος γάρ ἐστιν περὶ οὗ γέγρα-
πται ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
11 σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου • ἀμὴν
λέγω ὑμῖν οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων ἰ-
ωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
12 οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν • ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου

v.41 T^a: ληψεται, V: λημψεται. **v.42** T^a: εαν, V: αν. **11. v.2** T^a: δυο, V: δια. **v.5** T^a: νεκροι, V: και νεκροι. **v.7** T^a: εξηλθετε, V: εξηλαθε. **v.8** T^a: εξηλθετε, V: εξηλαθε. **v.8** T^a: ιματιοις, V: ∅. **v.8** TKV: βασιλεων, M: βασιλειων. **v.9** T^a: εξηλθετε, V: εξηλαθε. **v.10** T^a: γαρ, V: ∅.

τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται
καὶ βιασται ἄρπάξουσιν αὐτήν· πάντες γὰρ οἱ προφῆται 13
καὶ ὁ νόμος ἕως ἰωάννου προεφήτευσαν· καὶ εἰ θέλετε 14
δέξασθαι αὐτός ἐστιν ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι· ὁ ἔχων 15
ᾧτα ἀκούειν ἀκουέτω· τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεάν ταύτην 16
ὁμοία ἐστὶν παιδαρίοις· ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσ-
φωνοῦσιν τοῖς ἐταίροις αὐτῶν· καὶ λέγουσιν ἠυλόησαμεν 17
ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκό-
ψασθε· ἦλθεν γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων καὶ 18
λέγουσιν δαιμόνιον ἔχει· ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐ- 19
σθίων καὶ πίνων καὶ λέγουσιν ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν καὶ ἐδικαιώθη ἡ
σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς· τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς 20
πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ ὅτι οὐ
μετενόησαν· οὐαὶ σοὶ χοραζὶν οὐαὶ σοὶ βηθσαιδᾶν ὅτι 21
εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι
ἐν ὑμῖν πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σπόδῳ μετενόησαν· πλήν 22
λέγω ὑμῖν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως ἢ ὑμῖν· καὶ σὺ καπερναοὺμ ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ 23
ὑψωθείσα ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ ὅτι εἰ ἐν σοδόμοις ἐ-
γένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοὶ ἔμεινάν ἂν μέχρι
τῆς σήμερον· πλήν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ σοδόμων ἀνεκτότερον 24
ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοὶ· ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀπο- 25
κριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν ἑξομολογοῦμαί σοι πάτερ κύριε τοῦ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ ὅτι 26
οὕτως ἐγένετο· εὐδοκία ἔμπροσθέν σου· πάντα μοι παρε- 27

v.13 E: καὶ ὁ νόμος, F: Ø. **v.13** T*: προεφήτευσαν, V: ἐπροφήτευσαν. **v.15** T*: ἀκούειν, V: Ø. **v.16** TK: παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν τοῖς ἐταίροις αὐτῶν, M: παιδίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν τοῖς ἑτεροῖς αὐτῶν, V: παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς α προσφωνοῦσιν τοῖς ἑτεροῖς. **v.17** T*: καὶ, V: Ø. **v.17** T*: ὑμιν, V: Ø. **v.18** E: γὰρ, F: πρὸς ὑμᾶς. **v.19** T*: τῶν τέκνων, V: τῶν ἐργῶν, F: παντῶν τῶν ἐργῶν. **v.20** E: ἤρξατο, C: ἤρξατο ὁ ἰησοῦς. **v.21** E: σοὶ σοὶ, D: καὶ. **v.21** T: βηθσαιδαν, KMV: βηθσαιδα. **v.21** E: σποδῶ, NC: σποδῶ καθημενοί, F: σποδῶ καθημεναι. **v.23** T*: καπερναοὺμ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, V: καφαρναοὺμ μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψώθησιν. **v.23** T*: καταβιβασθήσῃ, V: καταβησῇ. **v.23** T*: ἐγενοντο, V: ἐγενήθησαν. **v.23** T*: ἐμειναν, V: ἐμεινεν. **v.24** E: ἡ σοὶ, D: ἡ ὑμιν, F: Ø. **v.25** T*: ἀπεκρυψας, V: ἐκρυψας. **v.26** T*: ἐγενετο εὐδοκία, V: εὐδοκία ἐγενετο.

δόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν
εἰ μὴ ὁ πατήρ οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς
28 καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. δεῦτε πρὸς με
πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι ἀγῶ ἀναπαύσω
29 ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ
ὅτι πρῶτός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ εὐρήσετε ἀνά-
30 παυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός καὶ
τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασιν
διὰ τῶν σπορίμων οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν καὶ ἤρ-
2 ζαντο τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες
εἶπὸν αὐτῷ ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν
3 ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐ-
4 ποίησεν δαβὶδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. πῶς
εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προ-
θέσεως ἔφαγ' οὓς οὐκ ἔξδ' ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ'
5 αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις. ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ
νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον
6 βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοι εἰσιν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱε-
7 ροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστὶν ἔλεος θέλω
8 καὶ οὐ θυσίαν οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. κύ-
ριος γάρ ἐστιν καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9, 10 καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. καὶ
ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηρὰν καὶ ἐπηρώτη-
σαν αὐτὸν λέγοντες εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπευεῖν ἵνα
11 κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς τίς ἔσται ἐξ ὑ-
μῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἐν καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο
τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ.
12 πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου ὥστε ἔξεστιν τοῖς

v.27 E: μου, N*: Ø. **v.28** E: πεφορτισμένοι, D: πεφορτισμένοι εσται. **v.29** E: ἀπ' ἐμοῦ, N*: Ø. **v.29** T*: πρὸς, V: πρὸς. **12. v.1** E: τοῖς, F: ἐν τοῖς. **v.1** E: σταχυν, D: τοὺς σταχυν. **v.2** E: ἰδόντες, D: ἰδόντες αὐτοὺς. **v.2** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.3** T*: δαβὶδ, V: δαυὶδ. **v.3** T*: αὐτός, V: Ø. **v.4** T*: ἐφαγεν, V: ἐφαγον ο, F: ἔλαβεν. **v.4** T*: οὓς, V: ο. **v.6** TK: μείζων, MV: μείζον. **v.7** T*: ἐλεος, V: ἐλεος. **v.8** TK: καὶ, MV: Ø. **v.10** T*: ἡν την, V: Ø. **v.10** T*: θεραπευεῖν, V: θεραπεύσαι.

σάββασιν καλῶς ποιεῖν . τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ ἔκτεινον 13
 τὴν^ο χεῖρά σου καὶ ἐξέτεινεν καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιής ὡς 14
 ἡ ἄλλη . οἱ^ο δὲ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ 14
 ἐξελθόντες ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν . ὁ δὲ ἰησοῦς γνοὺς ἀ- 15
 νεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ 16
 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας . καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς 16
 ἵνα μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν . ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥη- 17
 θέν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος . ἰδοὺ ὁ παῖς μου 18
 ὃν ἠρέτισα ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου 19
 θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀ-
 παγγελεῖ . οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾶσει οὐδὲ ἀκούσει τις 19
 ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ . κάλαμον συντετριμ- 20
 μένον οὐ κατεάξει καὶ λῖνον τυφόμενον οὐ σθέσει ἕως ἂν 21
 ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν . καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη 21
 ἔλπιουσιν . τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς 22
 καὶ κωφὸς καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν ὥστε τὸν^ο τυφλὸν καὶ 23
 κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν . καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ 23
 ὄχλοι καὶ ἔλεγον μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς δαβὶδ . οἱ δὲ φα- 24
 ρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια 25
 εἰ μὴ ἐν τῷ βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων . εἰδὼς δὲ 25
 ὁ^ο ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς πᾶσα βασι-
 λεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται καὶ πᾶσα πόλις ἢ 26
 οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται . καὶ εἰ ὁ σα- 26
 τανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη πῶς οὖν 27
 σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ . καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεελζεβούλ 27
 ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν διὰ 28
 τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν^ο ἔσονται κριταί . εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι 28
 θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασι-
 λεία τοῦ θεοῦ . ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν 29

v.13 T^ο: τὴν χεῖρα σου, V: σου τὴν χεῖρα. **v.13** T^ο: ἀποκατεσταθῇ, V: ἀπεκατεσταθῇ.

v.14 T^ο: οἱ δε φαρισαῖοι συμβούλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες, V: εξελθοντες δε οι φαρι-
 σαῖοι συμβούλιον ελαβον κατ αυτου. **v.17** T^ο: οπως, V: ινα. **v.21** TK: εν, MV: Ø. **v.22** T^ο:
 τον τυφλον και κωφον και λαλειν, V: τον κωφον λαλειν. **v.23** T^ο: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.25** T^ο:
 ο ιησους, V: Ø. **v.27** T^ο: υμων εσονται κριται, V: κριται εσονται υμων. **v.28** TK: εγω εν
 πνευματι θεου, MV: εν πνευματι θεου εγω.

τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διάρπάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον
 30 δῆσῃ τὸν ἰσχυρὸν καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει· ὁ
 μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶν καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
 31 ἐμοῦ σκορπίζει· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν πᾶσα ἁμαρτία καὶ
 βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις ἡ δὲ τοῦ πνεύμα-
 32 τος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· καὶ ὃς
 ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀφεθήσεται
 αὐτῷ ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου οὐκ
 ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλ-
 33 λοντι· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ
 καλὸν ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐ-
 τοῦ σαπρὸν ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται·
 34 γεννήματα ἐχιδνῶν πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ
 ὄντες ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λα-
 35 λεῖ· ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς
 καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ
 36 τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά· λέγω δὲ ὑμῖν
 ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπο-
 37 δώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ
 τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ καὶ ἐκ τῶν λόγων σου κατα-
 38 δικασθήσῃ· τότε ἀπεκριθήσάν τινες τῶν γραμματέων καὶ
 39 ἱδεῖν· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς γενεὰ πονηρὰ καὶ μοι-
 χαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ
 40 μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου· ὥστε γὰρ ἦν ἰωνᾶς
 ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας οὕ-
 41 τως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
 ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται
 ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
 τὴν ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ καὶ ἰδοὺ πλεῖον
 42 ἰωνᾶ ὧδε· βασιλίσσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ

v.29 T*: διαρπασαι, V: αρπασαι. **v.31** T*: τοις ανθρωποις, V: Ø. **v.32** TK: αν, MV: εαν.
v.32 TKV: εν τουτω τω, M: εν τω νυν. **v.35** TK: της καρδιας, MV: Ø. **v.35** TK: τα, MV: Ø.
v.36 T*: εαν λαλησωσιν, V: λαλησουσιν. **v.38** T*: απεκριθησαν, V: απεκριθησαν αυτω.

τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτὴν ὅτι ἤλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶντος καὶ ἰδοὺ
πλεῖον σολομῶντος ὤδε. ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα 43
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζη-
τοῦν ἀνάπαυσιν καὶ οὐχ εὕρισκει. τότε λέγει ἐπιστρέψω 44
εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον καὶ ἐλθὼν εὕρισκει σχο-
λάζοντα σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται 45
καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πο-
νηρότερα ἑαυτοῦ καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων οὕ-
τως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. ἔτι δὲ αὐτοῦ 46
λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
εἰστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπεν δέ τις αὐ- 47
τῷ ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν
ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ εἰπόντι 48
αὐτῷ τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου.
καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ εἶ- 49
πεν ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅστις γὰρ ἂν 50
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς αὐτός
μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰ- **13**
κίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνήχθησαν πρὸς 2
αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα κα-
θῆσθαι καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. καὶ 3
ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων ἰδοὺ ἐξῆλ-
θεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ 4
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἤλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κα-
τέφαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ 5
εἶχεν γῆν πολλὴν καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
βάθος γῆς. ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ 6
τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάν- 7

v.42 TK: σολομωντος, MV: σολομωνος. **v.44** T^o: επιστρεψω εις τον οικον μου, V: εις τον
οικον μου επιστρεψω. **v.46** T^o: δε, V: Ø. **v.48** T^o: ειποντι, V: λεγοντι. **13. v.1** T^o: δε,
V: Ø. **v.1** T^o: απο, V: Ø. **v.2** T^o: το, V: Ø. **v.4** T^o: ηλθεν, V: ελθοντα. **v.4** T^o: και, V:
Ø.

8 θας καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιζαν αὐτά . ἄλλα
 9 δὲ ἔπесεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ μὲν
 10 ἀκουέτω . καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπὸν αὐτῷ διατὶ
 11 ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς . ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
 12 τοῖς ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
 13 οὐρανῶν ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται . ὅστις γὰρ ἔχει δοθήσεται
 14 αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται ὅστις δὲ οὐκ ἔχει καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
 15 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ . διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ
 16 ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν
 17 οὐδὲ συνίουσιν . καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφη-
 18 τεία ἡσαΐου ἡ λέγουσα ἀκοῇ ἀκούετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε
 19 καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε . ἐπαχύνθη γὰρ
 20 ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν
 21 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσιν τοῖς
 22 ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
 καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ ἰασῶμαι αὐτούς . ὑμῶν δὲ μακάριοι
 οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν καὶ τὰ ὧτα ὑμῶν ὅτι ἀκούει .
 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ δίκαιοι ἐ-
 πεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδόν καὶ ἀκοῦσαι ἃ
 ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν . ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παρα-
 βολὴν τοῦ σπειρόντος . παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς
 βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπά-
 ζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ
 τὴν ὁδὸν σπαρεῖς . ὃ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς οὗτός ἐ-
 στιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθύς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων
 αὐτόν . οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐ-
 στιν γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθύς
 σκανδαλίζεται . ὃ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς οὗτός ἐστιν
 ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ
 ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον καὶ ἄκαρπος

v.7 T^{*}: ἀπεπνιζαν, V: επνιζαν. **v.9** T^{*}: ακουειν, V: Ø. **v.10** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.10** TK: διατι, MV: δια τι. **v.14** TK: επι, MV: Ø. **v.15** TK: ιασωμαι, MV: ιασομαι. **v.16** T^{*}: ακουει, V: ακουουσιν. **v.17** T^{*}: ειδον, V: ειδαν. **v.18** T^{*}: σπειροντος, V: σπειραντος. **v.22** T^{*}: τουτου, V: Ø.

γίνεται . ὁ δὲ ἐπὶ τὴν^ο γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς οὗτός ἐστιν ὁ 23
 τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ
 ὁ μὲν ἑκατὸν ὁ δὲ ἐξήκοντα ὁ δὲ τριάκοντα . ἄλλην παρα- 24
 βολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων ὡμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν
 οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπεύροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
 αὐτοῦ . ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ 25
 ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
 ἀπῆλθεν . ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίη- 26
 σεν τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια . προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι 27
 τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ κύριε οὐχὶ καλὸν σπέρμα
 ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια . ὁ δὲ 28
 ἔφη αὐτοῖς ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν οἱ δὲ δοῦλοι
 εἶπον αὐτῷ θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά . ὁ 29
 δὲ ἔφη οὐ μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα
 αὐτοῖς τὸν σῖτον . ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι 30
 τοῦ θερισμοῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἔρω τοῖς θε-
 ρισταῖς συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δῆσατε αὐτά εἰς
 δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτὰ τὸν δὲ σῖτον συναγά-
 γετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου . ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν 31
 αὐτοῖς λέγων ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ
 σινάπεως ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐ-
 τοῦ . ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων ὅταν 32
 δὲ αὐξηθῇ μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον
 ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν
 τοῖς κλάδοις αὐτοῦ . ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ 33
 ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη ἣν λαβοῦσα γυνὴ
 ἐνέκρυπεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐξυμώθῃ ὅλον .
 ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις 34
 καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς . ὅπως πληρωθῇ 35
 τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ἀνοίξω ἐν παραβο-

v.23 T^o: τὴν γην τὴν καλὴν, V: τὴν καλὴν γην. **v.23** T^o: συνιων, V: συνιεις. **v.24** TM: σπειροντι, KV: σπειραντι. **v.25** T^o: εσπειρεν, V: επεσπειρεν. **v.27** TK: τα, MV: Ø. **v.28** T^o: ειπον, V: λεγουσιν. **v.28** TKV: συλλεξωμεν, M: συλλεξομεν. **v.29** T^o: εφη, V: φησιν. **v.30** T^o: μεχρι, V: εως. **v.30** TK: τω, MV: Ø. **v.33** TKV: ενεκρυπεν, M: εκρυπεν. **v.34** T^o: ουκ, V: ουδεν.

λαῖς τὸ στόμα μου ἐρεύζομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς
 36 κόσμου . τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὃ
 ἰησοῦς καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες
 37 φῶράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ . ὁ δὲ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν
 38 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου . ὁ δὲ ἀγρὸς ἐστὶν ὁ κόσμος τὸ δὲ
 καλὸν σπέρμα οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας τὰ δὲ ζιζά-
 39 νιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ . ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ
 ἐστὶν ὁ διάβολος ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν
 40 οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν . ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζι-
 ζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ
 41 τοῦ αἰῶνος τούτου . ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς
 ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
 42 πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν . καὶ
 βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς ἐκεῖ ἔσται ὁ
 43 κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων . τότε οἱ δίκαιοι ἐκ-
 λάμπουσιν ὥς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὁ
 44 ἔχων ὧτα ἀκοῦειν ἀκουέτω . πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
 τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ ὃν εὐρὼν
 ἄνθρωπος ἔκρυψεν καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ
 πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον .
 45 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπό-
 46 ρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας . ὃς εὐρὼν ἓνα πολύτιμον
 μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγό-
 47 ρασεν αὐτόν . πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους
 48 συναγαγούσῃ . ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰ-
 γυαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα τὰ δὲ
 49 σαπρὰ ἔξω ἔβαλον . οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος
 ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ

v.35 T*: κοσμου, V: [κοσμου], B: Ø. **v.36** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.36** T*: φρασον, V: διασαφησον. **v.37** T*: αυτοις, V: Ø. **v.39** T*: του, V: Ø. **v.40** TK: κατακαιεται, M: καιεται, V: [κατα]καιεται. **v.40** T*: τουτου, V: Ø. **v.43** T*: ακουειν, V: Ø. **v.44** T*: παλιν, V: Ø. **v.44** T*: παντα οσα εχει πωλει, V: πωλει παντα οσα εχει. **v.46** T*: ος ευρων, V: ευρων δε. **v.48** T*: αγγεια, V: αγγη.

μέσου τῶν δικαίων . καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμι- 50
νον τοῦ πυρὸς ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων . λέγει^ο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς συνήκατε ταῦτα πάντα 51
λέγουσιν αὐτῷ ναὶ κύριε . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς διὰ τοῦτο πᾶς 52
γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς^ο τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ
θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιὰ . καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλε- 53
σεν ὁ ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας μετῆρεν ἐκεῖθεν . καὶ 54
ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν πόθεν 55
τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις . οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ
τοῦ τέκτονος υἱὸς οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται μαριάμ καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωσῆς καὶ σίμων καὶ ἰούδας .
καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν πόθεν 56
οὗν τούτῳ ταῦτα πάντα . καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ ὁ δὲ 57
ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν
τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ . καὶ οὐκ ἐποίησεν 58
ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν .

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν **14**
ἀκοὴν ἰησοῦ . καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ οὗτός ἐστιν ἰω- 2
άννης ὁ βαπτιστὴς αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ διὰ
τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ . ὁ γὰρ ἡρώδης κρα- 3
τήσας τὸν ἰωάννην ἔδωκεν αὐτὸν καὶ ἔθετο^ο ἐν φυλακῇ διὰ
ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ . ἔλε- 4
γεν γὰρ αὐτῷ^ο ὁ ἰωάννης οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν . καὶ 5
θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον ὅτι ὡς προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον . γενεσίῳ^ο δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρώδου 6
ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρε-
σεν τῷ ἡρώδῃ . ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι 7
ὃ ἐὰν αἰτήσῃται . ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐ- 8

v.51 T^{*}: λέγει αυτοῖς ο ἰησοῦς, V: Ø. **v.51** T^{*}: κυριε, V: Ø. **v.52** T^{*}: εἰς τὴν βασιλείαν, V: τὴ βασιλεία. **v.54** T^{*}: ἐκπληττεσθαι, V: ἐκπληροσσεσθαι. **v.55** T^{*}: ουχι, V: ουχ. **v.55** T^{*}: ἰωσης, V: ἰωσηφ. **v.57** T^{*}: αὐτου, V: Ø. **14. v.1** T^{*}: τετραρχης, V: τετρααρχης. **v.3** T^{*}: εθετο ἐν φυλακη, V: ἐν φυλακη ἀπεθετο. **v.4** T^{*}: αὐτω ο ἰωαννης, V: ο ἰωαννης αὐτω. **v.6** T^{*}: γενεσιων δε ἀγομενων, V: γενεσιουσ δε γενομενοις.

τῆς δός μοι φησὶν ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου
 9 τοῦ βαπτιστοῦ . καὶ ἐλύπηθη ὁ βασιλεὺς διὰ δέ^ο τοὺς ὄρ-
 10 κους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι . καὶ
 11 πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ . καὶ ἡ-
 νέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ
 12 καὶ ἦνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς . καὶ προσελθόντες οἱ μαθη-
 τὰι αὐτοῦ ἦσαν τὸ σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτὸ καὶ ἐλθόντες ἀ-
 13 πῆγγειλαν τῷ ἰησοῦ . καὶ^ο ἀκούσας ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησεν
 ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν καὶ ἀκού-
 14 σαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ τῶν πόλεων .
 15 καὶ ἐξελθὼν ὁ^ο ἰησοῦς εἶδεν πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνί-
 σθη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν .
 16 ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 λέγοντες ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν
 ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀ-
 16 γοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐ
 17 χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν . οἱ δὲ
 λέγουσιν αὐτῷ οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο
 18, 19 ἰχθύας . ὁ δὲ εἶπεν φέρετέ μοι αὐτούς^ο ὧδε . καὶ κελεύ-
 σας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς^ο χόρτους καὶ λαβὼν
 τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν
 οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς
 20 ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις . καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
 ἐχορτάσθησαν καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώ-
 21 δεκα κοφίνους πλήρεις . οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ
 22 πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων . καὶ εὐθέως
 ἠνάγκασεν ὁ^ο ἰησοῦς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ
 πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν ἕως οὗ ἀπολύ-
 23 σῃ τοὺς ὄχλους . καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ
 ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι ὁψίας δὲ γενομένης μόνος

v.9 T^{*}: ἐλυπηθη, V: λυπηθεις. **v.9** T^{*}: δε, V: Ø. **v.12** T^{*}: σωμα, V: πωμα. **v.12** T^{*}: αυτο, V: αυτο[ν]. **v.13** T^{*}: και ακουσας, V: ακουσας δε. **v.14** T^{*}: ο ιησους, V: Ø. **v.14** TK: αυτους, MV: αυτοις. **v.15** T^{*}: αυτου, V: Ø. **v.18** T^{*}: αυτους ωδε, V: ωδε αυτους. **v.19** T^{*}: τους χορτους, V: του χορτου. **v.19** TK: και, MV: Ø. **v.22** T^{*}: ο ιησους, V: Ø. **v.22** TK: αυτου, MV: Ø.

ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον^ο τῆς θαλάσσης ἦν βα- 24
 σανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
 τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰ- 25
 ησοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς^ο θαλάσσης. καὶ^ο ἰδόντες αὐτὸν 26
 οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν
 λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐστὶν καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραζαν.
 εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς^ο ὁ ἰησοὺς λέγων θαρσεῖτε ἐγὼ 27
 εἰμι μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπεν κύ- 28
 ριε εἰ σὺ εἶ κέλευσόν με πρὸς^ο σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ 29
 εἶπεν ἐλθὲ καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ πέτρος περιεπά-
 τησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν 30
 ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι
 ἔκραζεν λέγων κύριε σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ ἰησοὺς ἐκτεί- 31
 νας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ ὀλιγόπιστε
 εἰς τί ἐδίστασας. καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπα- 32
 σεν ὁ ἄνεμος. οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν 33
 αὐτῷ λέγοντες ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. καὶ διαπεράσαντες 34
 ἦλθον εἰς^ο τὴν γῆν γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ 35
 ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περὶ-
 χωρον ἐκείνην καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς
 ἔχοντας. καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ 36
 κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθη-
 σαν.

Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων γραμ- 15
 ματεῖς^ο καὶ φαρισαῖοι λέγοντες. διατὶ οἱ μαθηταὶ σου πα- 2
 ραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων οὐ γὰρ νί-
 πτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀ- 3
 ποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς διατὶ καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν

v.24 T^{*}: μεσον της θαλασσης ην, V: σταδιους πολλους απο της γης απειχεν. **v.25** T^{*}: απηλθεν, V: ηλθεν. **v.25** T^{*}: ο ιησους, V: Ø. **v.25** T^{*}: της θαλασσης, V: την θαλασσαν.
v.26 T^{*}: και ιδοντες αυτον οι μαθηται επι την θαλασσαν, V: οι δε μαθηται ιδοντες αυτον επι της θαλασσης. **v.27** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.27** T^{*}: αυτοις ο ιησους, V: [ο ιησους] αυτοις.
v.28 T^{*}: προς σε ελθειν, V: ελθειν προς σε. **v.29** T^{*}: ελθειν, V: και ηλθεν. **v.32** T^{*}: εμβαντων, V: αναβαιναντων. **v.33** T^{*}: ελθοντες, V: Ø. **v.34** T^{*}: εις την γην, V: επι την γην εις.
15. v.1 T^{*}: οι, V: Ø. **v.1** T^{*}: γραμματεις και φαρισαιοι, V: φαρισαιοι και γραμματεις.
v.2 TK: διατι, MV: δια τι. **v.3** TK: διατι, MV: δια τι.

4 ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν . ὁ γὰρ θεὸς
 ἐντείλατο λέγων τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα καὶ
 5 ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ . ὑμεῖς
 δὲ λέγετε ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ
 ἐμοῦ ὠφελῇται καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν
 6 μητέρα αὐτοῦ . καὶ ἡκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ
 7 τὴν παράδοσιν ὑμῶν . ὑποκριταὶ καλῶς προεφήτευσεν πε-
 8 ρὶ ὑμῶν ἡσαΐας λέγων . ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στό-
 ματι αὐτῶν καὶ τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν
 9 πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ . μάτην δὲ σέβονται με διδάσκον-
 10 τες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων . καὶ προσκαλεσά-
 11 μενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς ἀκούετε καὶ συνίετε . οὐ τὸ
 εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον ἀλλὰ τὸ ἐκ-
 πορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον .
 12 τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ οἶδας
 ὅτι οἱ φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν .
 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ
 14 πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται . ἄφετε αὐτοὺς ὁ-
 δηγοῖ εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ
 15 ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέ-
 16 τρος εἶπεν αὐτῷ φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην . ὁ δὲ
 17 ἰησοῦς εἶπεν ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε . οὐπὶω νοεῖτε
 ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν
 18 χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται . τὰ δὲ ἐκπορευόμενα
 ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται κάκεῖνα κοινοῖ
 19 τὸν ἄνθρωπον . ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογι-
 σμοὶ πονηροὶ φόνοι μοιχεῖαι πορνεῖαι κλοπαὶ ψευδομαρ-
 20 τυρίαι βλασφημίαι . ταῦτά ἐστιν τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρω-
 πον τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον .
 21 καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τύ-

v.4 T*: εντειλατο λεγων, V: ειπεν. **v.4** TK: σου, MV: ∅. **v.5** T*: και, V: ∅. **v.5** T*: τιμηση, V: τιμησει. **v.5** T*: η την μητερα αυτου, V: ∅. **v.6** T*: την εντολην, V: τον λογον. **v.7** T*: προεφητευσεν, V: επροφητευσεν. **v.8** T*: εγγιζει μοι, V: ∅. **v.8** T*: τω στοματι αυτων και, V: ∅. **v.12** T*: αυτου ειπον, V: λεγουσιν. **v.14** T*: οδηγοι εισιν τυφλοι τυφλων, V: τυφλοι εισιν οδηγοι [τυφλων]. **v.16** T*: ιησους, V: ∅. **v.17** T*: ουπω, V: ου.

ρου καὶ σιδῶνος ὁ καὶ ἰδοὺ γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων 22
ἐκείνων ἐξεληθοῦσα ἐκραύγασεν ὁ αὐτῷ λέγουσα ἐλέησόν με
κύριε υἱὲ δαβὶδ ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται ὁ δὲ 23
οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες ἀπόλυσον αὐτήν ὅτι κρά-
ζει ὁπισθεν ἡμῶν ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν οὐκ ἀπεστάλην 24
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραὴλ ὁ δὲ 25
ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα κύριε βοήθει μοι ὁ 26
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις ὁ δὲ εἶπεν ναὶ κύριε 27
καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων
ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν τότε ἀποκριθεὶς ὁ 28
ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ ὦ γύναι μεγάλη σου ἡ πίστις γεννηθήτω
σοι ὥς θέλεις καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐ-
κείνης καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θά- 29
λασσαν τῆς γαλιλαίας καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ
καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χω- 30
λοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἐτέρους πολλοὺς καὶ
ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας 31
κωφοὺς λαλοῦντας κυλλοὺς ὑγιεῖς ἡλωτοὺς περιπατοῦντας
καὶ τυφλοὺς βλέποντας καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν ἰσραὴλ ὁ δὲ ἰησοῦς
προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν 32
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσ-
μένουσιν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν καὶ ἀπολῦσαι
αὐτοὺς νήσεις οὐ θέλω μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ 33
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ
ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον καὶ λέγει 34
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πόσους ἄρτους ἔχετε οἱ δὲ εἰπὼν ἑπτὰ καὶ
ὀλίγα ἰχθύδια καὶ ἐκέλευσεν τοῖς ὄχλοις ἀναπeseῖν ἐπὶ 35

v.22 T*: εκραυγασεν αυτω, V: εκραζεν. **v.22** T*: υιε δαβιδ, V: υιος δαυιδ. **v.23** T*: ηρωτων, V: ηρωτων. **v.25** TKV: προσεκυνη, M: προσεκυνησεν. **v.30** T*: κωφους κυλλους, V: κυλλους κωφους. **v.30** T*: του ιησου, V: αυτου. **v.31** T*: τους οχλους, V: τον οχλον. **v.31** T*: χωλους, V: και χωλους. **v.32** TK: ημερας, MV: ημεραι. **v.33** T*: αυτου, V: ο. **v.34** T*: ειπον, V: ειπαν.

36 τὴν γῆν • καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας
 εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ οἱ
 37 δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ • καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθη-
 σαν καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ σπυρί-
 38 δας πλήρεις • οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες
 39 χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων • καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους
 ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια μαγδαλά •

16 Καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι πειρά-
 ζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδει-
 2 ζαι αὐτοῖς • ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὀψίας γενομένης
 3 λέγετε εὐδία πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός • καὶ πρωτὶ σήμε-
 ρον χειμὼν πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανὸς ὑποκριταὶ
 4 σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε • γενεὰ πονηρὰ καὶ μοι-
 χαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ
 μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
 5 ἀπῆλθεν • καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐ-
 6 πελάθοντο ἄρτους λαβεῖν • ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ὁρᾶτε
 καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδου-
 7 καίων • οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους
 8 οὐκ ἐλάβομεν • γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς τί διαλο-
 γίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς ὀλιγόπιστοι ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε •
 9 οὐπω νοεῖτε οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεν-
 10 τακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε • οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ
 ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε •
 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ
 12 τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων • τότε συνῆκαν
 ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου ἀλλ' ἀ-

v.35 T*: ἐκελευσεν τοῖς οὐλοῖς, V: παραγγειλας τῷ οὐλῳ. **v.36** T*: καὶ λαβὼν, V: ελαβεν. **v.36** T*: ευχαριστησας, V: καὶ ευχαριστησας. **v.36** T*: εδωκεν, V: εδιδου. **v.36** T*: αυτου, V: Ø. **v.36** T*: τῷ οὐλῳ, V: τοῖς οὐλοῖς. **v.37** T*: ηραν το περισσευον των κλασματος, V: το περισσευον των κλασματος ηραν. **v.39** TKV: ενεβη, M: ανεβη. **v.39** T*: μαγδαλα, V: μαγαδαν. **16. v.3** T*: υποκριται, V: Ø. **v.4** T*: του προφητου, V: Ø. **v.5** T*: αυτου, V: Ø. **v.8** T*: αυτοις, V: Ø. **v.8** T*: ελαβετε, V: εχετε. **v.11** T*: αρτου, V: αρτων. **v.11** T*: προσεχειν, V: προσεχετε δε. **v.12** T*: του αρτου, V: των αρτων. **v.12** TK: αλλ, MV: αλλα.

πὸ τῆς διδαχῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων . ἐλθὼν 13
 δὲ ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη καισαρείας τῆς φιλίππου ἡρώτα
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
 εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου . οἱ δὲ εἶπον οἱ μὲν ἰωάν- 14
 νην τὸν βαπτιστὴν ἄλλοι δὲ ἡλίαν ἕτεροι δὲ ἱερεμίαν ἢ ἓνα
 τῶν προφητῶν . λέγει αὐτοῖς ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶ- 15
 ναι . ἀποκριθεὶς δὲ σίμων πέτρος εἶπεν σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ 16
 υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος . καί· ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶ- 17
 πεν αὐτῷ μακάριος εἶ σίμων βάρ· ἰωάν· ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
 οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς .
 καγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ 18
 οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν καὶ πύλαι ᾗδου οὐ κατι-
 σχύσουσιν αὐτῆς . καὶ δώσω σοὶ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας 19
 τῶν οὐρανῶν καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμέ-
 νον ἐν τοῖς οὐρανοῖς . τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 20
 ἵνα μηδενὶ εἰπῶσιν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ἰησοῦς· ὁ χριστός . ἀπὸ 21
 τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ
 αὐτὸν ἀπελθεῖν· εἰς ἱεροσόλυμα καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν
 πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταν-
 θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι . καὶ προσλαβόμενος 22
 αὐτὸν ὁ πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων ἰλαγὸς σοι κύ-
 ριε οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο . ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ πέτρῳ 23
 ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ σκάνδαλόν μου· εἶ ὅτι οὐ φρο-
 νεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων . τότε ὁ ἰησοῦς 24
 εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν
 ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
 ἀκολουθεῖτω μοι . ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι 25
 ἀπολέσει αὐτήν ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνε-
 κεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν . τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν 26

v.13 T^s: με, V: Ø. **v.14** T^s: ειπον, V: ειπαν. **v.17** T^s: και αποκριθεις, V: αποκριθεις δε. **v.17** TK: βαρ ιωνα, MV: βαριωνα. **v.19** T^s: και, V: Ø. **v.19** T^s: κλεις, V: κλειδας. **v.20** T^s: αυτου, V: Ø. **v.20** T^s: ιησους ο χριστος, V: ο χριστος, D: ο χριστος ιησους. **v.21** T^s: απελθειν εις ιεροσολυμα, V: εις ιεροσολυμα απελθειν. **v.23** T^s: μου ει, V: ει εμου. **v.25** T^s: αν, V: εαν. **v.26** T^s: ωφελεται, V: ωφεληθησεται.

τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ ἢ
 27 τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ . μέλλει
 γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ
 28 κατὰ τὴν ὁ πρᾶξιν αὐτοῦ . ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰσὶν ὅτινες τῶν
 ὧδε ἐσθηκῶτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν
 ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ
 αὐτοῦ .

17 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον
 καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀναφέ-
 2 ρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν . καὶ μετεμορφώθη
 ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥς ὁ
 3 ἥλιος τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὥς τὸ φῶς . καὶ
 ἰδοὺ ὠφθησαν αὐτοῖς μωϋσῆς καὶ ἡλίας μετ' αὐτοῦ συλ-
 4 λαοῦντες . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν τῷ ἰησοῦ κύριε
 καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι εἰ θέλεις ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς
 5 σκηνὰς σοὶ μίαν καὶ μωϋσῇ μίαν καὶ μίαν ἡλίᾳ . ἔτι αὐτοῦ
 λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτοὺς καὶ ἰ-
 6 δού φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου
 ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα αὐτοῦ ἰσχύετε . καὶ ἀκού-
 σαντες οἱ μαθηταὶ ἐπεσὼν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφο-
 7 βήθησαν σφόδρα . καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν
 8 καὶ εἶπεν ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε . ἐπάραντες δὲ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον .
 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐ-
 τοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς
 10 τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ . καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν

v.27 E: την πραξιν, N: τα εργα. **v.28** TK: εισιν τινες των ωδε εσθηκωτων, M: εισιν τινες ωδε εστωτες, V: οτι εισιν τινες των ωδε εστωτων. **17. v.2** TKV: εγενετο, M: εγενοντο. **v.3** T*: ωφθησαν, V: ωφθη. **v.3** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.3** T*: μετ αυτου συλλαουντες, V: συλλαουντες μετ αυτου. **v.4** T*: ποιησωμεν, V: ποιησω. **v.4** T*: μωση, V: μωυσει. **v.4** T*: μιαν ηλια, V: ηλια μιαν. **v.5** T*: αυτου ακουετε, V: ακουετε αυτου. **v.6** T*: επεσον, V: επεσαν. **v.7** T*: προσελθων, V: προσηλθεν. **v.7** T*: ηψατο αυτων και, V: και αφαιμενος αυτων. **v.8** T*: τον, V: αυτον. **v.9** TK: απο, MV: εκ. **v.9** T*: αναστη, V: εγερθη. **v.10** T*: αυτου, V: ∅.

ὅτι ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶ- 11
 πεν αὐτοῖς ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον καὶ ἀποκαταστήσει
 πάντα . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ἡλίας ἤδη ἦλθεν καὶ οὐκ ἐπέ- 12
 γνωσαν αὐτὸν ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν οὕτως
 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν . τότε 13
 συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν
 αὐτοῖς . καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν 14
 αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων . κύριε ἐλέη- 15
 σόν μου τὸν υἱὸν ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει πολ-
 λάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ . καὶ 16
 προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
 αὐτὸν θεραπεῦσαι . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ὦ γενεὰ 17
 ἄπιστος καὶ διεστραμμένη ἕως πότε ἔσομαι^ο μεθ' ὑμῶν ἕως
 πότε ἀνέξομαι ὑμῶν φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε . καὶ ἐπετίμη- 18
 σεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον καὶ
 ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης . τότε προσελ- 19
 θόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον διατὶ ἡμεῖς
 οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό . ὁ δὲ ἰησοῦς^ς εἶπεν αὐ- 20
 τοῖς διὰ τὴν ἀπίστιαν ὑμῶν ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ἐὰν ἔχητε
 πίστιν ὥς κόκκον σινάπεως ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ μετὰβηθι^ο
 ἐντεῦθεν ἐκεῖ καὶ μεταβήσεται καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν .
 τοῦτο^ο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ 21
 νηστείᾳ . ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ εἶπεν 22
 αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι
 εἰς χεῖρας ἀνθρώπων . καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν καὶ τῇ τρί- 23
 τῇ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα . ἐλθόντων 24
 δὲ αὐτῶν εἰς καίερναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμ-
 βάνοντες τῷ πέτρῳ καὶ εἰπόν ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ
 τὰ δίδραχμα . λέγει ναὶ καὶ ὅτε^ο εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν 25

v.11 T^s: ἰησοῦς, V: ∅. **v.11** T^s: αὐτοῖς, V: ∅. **v.11** T^s: πρῶτον, V: ∅. **v.12** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.14** T^s: αὐτῶν, V: ∅. **v.14** TK: αὐτῷ, MV: αὐτον. **v.17** T^s: εσομαι μεθ ὑμῶν, V: μεθ ὑμῶν εσομαι. **v.19** TK: διατι, MV: δια τι. **v.20** T^s: ἰησοῦς εἶπεν, V: λεγει. **v.20** T^s: ἀπιστιαν, V: ὀλιγοπιστιαν. **v.20** T^s: μεταβηθι ἐντεῦθεν, V: μεταβα ἐνθεν. **v.21** T^s: τουτο ... νηστεια, V: ∅. **v.22** T^s: ἀναστρεφομενων, V: συστρεφομενων. **v.24** T^s: καίερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.24** T^s: εἶπον, V: εἶπαν. **v.25** T^s: οτε εἰσῆλθεν, V: ἐλθοντα.

προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς λέγων τί σοι δοκεῖ σίμων οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον
 26 ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. λέγει· αὐτῷ ὁ πέτρος ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἄραγε ἐ-
 27 λεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἑμοῦ καὶ σοῦ.

18 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέγοντες τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
 2 καὶ προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ εἶπεν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν μὴ στραφῇτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν
 4 τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
 5 καὶ ὅς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται. ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν
 7 τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων ἀνάγκη γάρ ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα πλήν οὐαὶ τῷ
 8 ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε ἔκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ὡλὸν ἢ κυλλὸν ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ
 9 πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆ-
 10 ναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε

v.26 T*: λέγει αὐτῷ ο πετρος, V: εἰποντος δε. **v.26** TK: ἀραγε, MV: ἀρα γε. **v.27** T*: τὴν, V: ∅. **v.27** TKV: ἀναβάντα, M: ἀναβαινοντα. **18. v.2** T*: ο ιησους, V: ∅. **v.4** TK: ταπεινωσῃ, MV: ταπεινώσει. **v.5** T*: παιδιον τοιουτον εν, V: εν παιδιον τοιουτο. **v.6** TK: επι, M: εις, V: περι. **v.7** T*: εστιν, V: ∅. **v.7** T*: εκεινω, V: ∅. **v.8** T*: αυτα, V: αυτον. **v.8** T*: χωλον η κυλλον, V: κυλλον η χωλον.

ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐ-
 τῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ
 πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- 11
 θρώπου σῶσαι τὸ ἀπολλῶς. τί ὑμῖν δοκεῖ ἐὰν γένηται τι 12
 ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐχὶ
 ἀφείς τὰ ἐννενηκονταένnea ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ
 πλανώμενον. καὶ ἐὰν γένηται εὗρεῖν αὐτὸ ἀμὴν λέγω ὑ- 13
 μῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταένnea
 τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπρο- 14
 σθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται εἷς
 τῶν μικρῶν τούτων. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός 15
 σου ὑπάγε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μό-
 νου ἐάν σου ἀκούσῃ ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. ἐὰν δὲ 16
 μὴ ἀκούσῃ παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο ἵνα ἐπὶ στό-
 ματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ἐὰν δὲ 17
 παρακούσῃ αὐτῶν εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλη-
 σίας παρακούσῃ ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης.
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδε- 18
 μένα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται
 λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑ- 19
 μῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος
 οὗ ἐὰν αἰτήσωνται γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου
 τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς 20
 τὸ ἕμὸν ὄνομα ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. τότε προσελθὼν
 αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπεν κύριε ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ
 ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ ἕως ἐπτάκις. λέγει αὐτῷ ὁ 22
 ἱησοῦς οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις
 ἐπτά. διὰ τοῦτο ὁμοιωθή ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ- 23
 πῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων

v.11 T*: ηλθεν... απολλῶς, V: Ø. **v.12** T*: αφεις, V: αφησει. **v.12** TK: εννενηκονταενnea, MV: εννενηκοντα ενnea. **v.12** T*: πορευθεις, V: και πορευθεις. **v.13** TK: εννενηκονταενnea, MV: εννενηκοντα ενnea. **v.14** T*: εις, V: εν. **v.15** T*: και, V: Ø. **v.18** T*: τω, V: Ø. **v.19** TK: παλιν, M: παλιν αμην, V: παλιν [αμην]. **v.19** T*: υμων συμφωνησωσιν, V: συμφωνησωσιν εξ υμων. **v.21** T*: αυτω ο πετρος ειπεν, V: ο πετρος ειπεν αυτω. **v.22** T*: αλλα, V: αλλα.

24 αὐτοῦ . ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσηνέχθη αὐτῷ
 25 εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων . μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀ-
 ποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦπραθῆναι καὶ
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἀ-
 26 ποδοθῆναι . πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων
 κύριε μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα σοι ἁποδώσω .
 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἀπέλυσεν
 28 αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ . ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος
 ἐκεῖνος εὔρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὠφείλεν αὐτῷ
 ἑκατὸν δηνάρια καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων ἀπό-
 29 δος μοι ὅ τι ὀφείλεις . πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων μακροθύμησον
 30 ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα ἀποδώσω σοι . ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν ἀλλὰ
 ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῶ τὸ ὀ-
 31 φειλόμενον . ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα
 ἐλυπήθησαν σφόδρα καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ
 32 αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα . τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν
 ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ δοῦλε πονηρὲ πᾶσαν τὴν ὀφει-
 33 λὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ παρεκάλεσάς με . οὐκ ἔδει
 καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου ὥς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα .
 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βα-
 35 σανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ . οὕτως
 καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀ-
 φῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ
 παραπτώματα αὐτῶν .

19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους
 μετῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰου-
 2 δαίας πέραν τοῦ ἰορδάνου . καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 3 πολλοὶ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ . καὶ προσῆλθον αὐ-

v.25 T*: αὐτου, V: ∅. **v.25** T*: ειχεν, V: εχει. **v.26** T*: κυριε, V: ∅. **v.26** T*: σοι
 αποδωσω, V: αποδωσω σοι. **v.28** TK: μοι ο, M: μοι ει, V: ει. **v.29** T*: εις τους ποδας
 αυτου, V: ∅. **v.29** TK: παντα, MV: ∅. **v.30** TMV: αλλα, K: αλλ. **v.30** T*: ου, V: ∅.
v.31 T*: δε, V: συν. **v.31** TK: αυτων, MV: εαυτων. **v.33** T*: και εγω, V: καγω. **v.34** T*:
 αυτω, V: ∅. **v.35** T*: επουρανιος, V: ουρανιος. **v.35** T*: τα παραπτωματα αυτων, V: ∅.

τῷ οἱ φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες αὐτῷ εἰ ἔξ-
 εστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
 αἰτίαν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ 4
 ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς . καὶ 5
 εἶπεν ἕνεκὲν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ
 τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ
 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν . ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ 6
 σὰρξ μία ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω .
 λέγουσιν αὐτῷ τί οὖν μωδῆς ἐντείλατο δοῦναι βιβλίον ἀ- 7
 ποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν . λέγει αὐτοῖς ὅτι μωδῆς 8
 πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι
 τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως . λέγω 9
 δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ εἰ^ο μὴ ἐπὶ
 πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται καὶ ὁ ἀπολελυμέ-
 νην γαμήσας μοιχᾶται . λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 10
 εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς οὐ
 συμφέρει γαμῆσαι . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς οὐ πάντες χωροῦ- 11
 σιν τὸν λόγον τοῦτον ἀλλ' οἷς δέδοται . εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι 12
 οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως καὶ εἰσὶν εὐ-
 νοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσὶν
 εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν
 οὐρανῶν ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω . τότε προσηνέχθη 13
 αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξη-
 ται οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν 14
 ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθεῖν πρὸς με τῶν
 γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν . καὶ ἐπιθείς 15
 αὐτοῖς^ο τὰς χεῖρας ἐπορεύθη ἑκείθεν . καὶ ἰδοὺ εἷς προσ- 16
 ελθὼν εἶπεν^ο αὐτῷ διδάσκαλε ἀγαθὲ τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα
 ἔχω ζωὴν αἰώνιον . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ τί με λέγεις^ο ἀγαθὸν 17

19. v.3 T^o: οἱ, V: ∅. **v.3** T^o: αὐτῷ, V: ∅. **v.4** T^o: αὐτοῖς, V: ∅. **v.4** T^o: ποιήσας, V: κτίσας. **v.5** T^o: ἐνεκεν, V: ἐνεκα. **v.5** T^o: προσκολληθήσεται, V: κολληθήσεται. **v.7** T^o: μωσῆς, V: μωουσῆς. **v.8** T^o: μωσῆς, V: μωουσῆς. **v.9** TK: εἰ, MV: ∅. **v.9** T^o: καὶ ο ἀπο-
 λελυμένην γαμήσας μοιχᾶται, V: ∅. **v.13** T^o: προσηνεχθη, V: προσηνεχθησαν. **v.15** T^o:
 αὐτοῖς τὰς χεῖρας, V: τὰς χεῖρας αὐτοῖς. **v.16** T^o: εἶπεν αὐτῷ, V: αὐτῷ εἶπεν. **v.16** T^o:
 ἀγαθε, V: ∅. **v.16** T^o: ἐχω, V: σχω.

οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεὸς εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν^ο εἰς
 18 τὴν ζωὴν τήρησον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ ποίας ὁ δὲ ἰη-
 σοῦς εἶπεν τὸ οὐ φονεύσεις οὐ μοιχεύσεις οὐ κλέψεις οὐ
 19 ψευδομαρτυρήσεις. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
 20 καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. λέγει αὐτῷ ὁ
 νεανίσκος πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην^ο ἐκ νεότητός μου τί ἔτι
 21 ὑστερῶ. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἰ θέλεις τέλειος εἶναι ὑπάγε
 πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς ἱπτωχοῖς καὶ ἔξεις θη-
 22 σαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. ἀκούσας δὲ
 ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος ἦν γὰρ ἔχων
 23 κτήματα πολλά. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως^ο πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς
 24 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν εὐκοπώ-
 τερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν ἢ
 25 πλούσιον εἰς^ο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. ἀκούσαν-
 τες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες τίς
 26 ἄρα δύναται σωθῆναι. ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς
 παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν παρὰ δὲ θεῷ πάντα
 27 δυνατὰ ἐστίν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ ἰδοὺ ἡ-
 μεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι τί ἄρα ἔσται
 28 ἡμῖν. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς
 οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ καθίδεσθε
 καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυ-
 29 λὰς τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφούς ἢ
 ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ^ο γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς
 ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου ἐκατὼνταπλασίονα λήψεται καὶ
 30 ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔ-

v.17 T^o: λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος, V: ερωτας περι του αγαθου εις εστιν ο αγαθος. **v.17** T^o: εισελθειν εις την ζωην, V: εις την ζωην εισελθειν. **v.19** TK: σου, MV: Ø. **v.20** T^o: εφυλαξαμην εκ νεοιτητος μου, V: εφυλαξα. **v.21** T^o: πτωχοις, V: [τοις] πτωχοις. **v.21** T^o: ουρανῳ, V: ουρανοις. **v.23** T^o: δυσκολως πλουσιος, V: πλουσιος δυσκολως. **v.24** T^o: εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν, V: εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου. **v.25** T^o: αυτου, V: Ø. **v.26** TK: εστιν, MV: Ø. **v.28** T^o: καθισεσθε, V: καθησεσθε. **v.29** T^o: ος, V: οστις. **v.29** T^o: η γυναικα, V: Ø. **v.29** E: εκατονταπλασιονα, B: πολλαπλασιονα. **v.29** T^o: ληψεται, V: λημψεται.

σχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι .

Ὅμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων οἱ- **20**
 κοδοσπότη ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῃ μισθώσασθαι ἐργάτας
 εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ . συμφωνήσας^ο δὲ μετὰ τῶν ἐρ- **2**
 γατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν
 ἀμπελῶνα αὐτοῦ . καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν εἶδεν **3**
 ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς . καὶ κείνοις εἶπεν ὁ- **4**
 πάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον
 δώσω ὑμῖν οἱ δὲ ἀπηλθον . πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ **5**
 ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως . περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην **6**
 ὥραν ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς καὶ λέγει αὐ-
 τοῖς τί ὧδε ἐσθήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί . λέγουσιν αὐ- **7**
 τῷ ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε καὶ
 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε .
 ὁψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐ- **8**
 πιτρόπῳ αὐτοῦ κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς
 τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων .
 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δη- **9**
 νάριον . ἐλθόντες^ο δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα^ο λή- **10**
 ψονται καὶ ἔλαβον καὶ^ο αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον . λαβόντες δὲ **11**
 ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδοσπότου . λέγοντες ὅτι οὗτοι οἱ **12**
 ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποι-
 ησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύ-
 σωνα . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν^ο ἐνὶ αὐτῶν ἐταῖρε οὐκ ἀδικῶ **13**
 σε οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι . ἄρον τὸ σὸν καὶ ὕ- **14**
 παγε θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί . ἢ οὐκ **15**
 ἔξεστίν μοι ποιῆσαι^ο ὁ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς εἶ^ο ὁ ὀφθαλμός
 σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι . οὕτως ἔσσονται οἱ **16**

20. v.2 TKV: συμφωνήσας δε, M: και συμφωνήσας. **v.3** TK: την, MV: Ø. **v.4** TK: κακεινοις, MV: και εκεινοις. **v.5** T^o: παλιν, V: παλιν [δε]. **v.5** TK: εννατην, MV: ενατην. **v.6** T^o: ωραν, V: Ø. **v.6** T^o: αργους, V: Ø. **v.7** T^o: και ο εαν η δικαιον ληψεσθε, V: Ø. **v.10** T^o: ελθοντες δε, V: και ελθοντες. **v.10** T^o: πλειονα ληψονται, V: πλειον ληψονται. **v.10** T^o: και αυτοι ανα δηναριον, V: [το] ανα δηναριον και αυτοι. **v.12** T^o: οτι, V: Ø. **v.13** T^o: ειπεν ενι αυτων, V: ενι αυτων ειπεν. **v.15** T^o: ποιησαι ο θελω, V: ο θελω ποιησαι. **v.15** T^o: ει, V: η.

ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι πολλοί· γάρ εἰσιν
 17 κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. καὶ ἀναβαίνων ὁ ἰησοῦς εἰς ἱε-
 ροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητάς κατ' ἰδίαν ἐν°
 18 τῇ ὁδῷ καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα
 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν
 19 καὶ γραμματεῦσιν καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ. καὶ
 παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μα-
 στιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
 20 τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου μετὰ τῶν
 21 υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι πᾶρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτῇ τί θέλεις λέγει αὐτῷ εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
 22 τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν οὐκ οἴδατε
 τί αἰτεῖσθε δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν
 23 αὐτῷ δυνάμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς τὸ μὲν ποτήριόν μου πί-
 εσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι λέγουσιν
 24 ἐμὸν δοῦναι ἀλλ' οἷς ἡτοιμάσται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ
 ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.
 25 ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν οἴδατε ὅτι οἱ
 26 κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν ἀλλ'
 ὅς ἐάν τις θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ἔστω ὑμῶν διάκονος.
 27 καὶ ὅς ἐάν τις θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος ἔστω ὑμῶν δοῦλος.
 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ
 διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολ-
 29 λῶν. καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἱερικῶς ἠκολούθησεν
 30 αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ

v.16 T^o: πολλοὶ . . . ἐκλεκτοὶ, V: ∅. **v.17** T^o: ἐν τῇ ὁδῷ καὶ, V: καὶ ἐν τῇ ὁδῷ. **v.19** T^o:
 ἀναστήσεται, V: ἐγερθήσεται. **v.20** T^o: παρ, V: ἀπ. **v.21** TK: εὐωνυμῶν, MV: εὐωνυμῶν
 σου. **v.22** TK: καὶ, M: ἡ, V: ∅. **v.22** T^o: το . . . βαπτισθῆναι, V: ∅. **v.23** T^o: καὶ, V: ∅.
v.23 T^o: καὶ . . . βαπτισθήσεσθε, V: ∅. **v.23** T^o: μου, V: ∅. **v.23** T^o: δουναι, V: [τουτο]
 δουναι. **v.26** T^o: δε, V: ∅. **v.26** TK: εστω, MV: εσται. **v.27** T^o: εαν, V: αν. **v.27** T^o:
 εστω, V: εσται.

τὴν ὁδὸν ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει ἔκκραζαν λέγοντες
 ἐλέησον ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβὶδ . ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν 31
 αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν οἱ δὲ μεῖζον ἔκκραζόν λέγοντες ἐλέ-
 ησον ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβὶδ . καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς ἐφώνησεν 32
 αὐτοὺς καὶ εἶπεν τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν . λέγουσιν αὐτῷ 33
 κύριε ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί . σπλαγχνισθεῖς 34
 δὲ ὁ ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν καὶ εὐθέως ἀνέ-
 βλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ .

Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἤλθον εἰς βηθφάγῃ **21**
 πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τότε ὁ ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο
 μαθητάς . λέγων αὐτοῖς πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέν- 2
 ναντι ὑμῶν καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον
 μετ' αὐτῆς λύσαντες ἀγάγετέ μοι . καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπη τι 3
 ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρειάν ἔχει εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ
 αὐτούς . τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ 4
 τοῦ προφήτου λέγοντος . εἶπατε τῇ θυγατρὶ σιών ἰδοὺ ὁ 5
 βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πραῦς καὶ ἐπιβεηκῶς ἐπὶ ὄνον
 καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου . πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ 6
 καὶ ποιήσαντες καθὼς προέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς . ἤγα- 7
 γον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν
 τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν . ὁ δὲ πλεῖ- 8
 στος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ ἄλλοι
 δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννουν ἐν
 τῇ ὁδῷ . οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες 9
 ἔκκραζον λέγοντες ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαβὶδ εὐλογημένος ὁ ἐρ-
 χόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις . καὶ 10
 εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις
 λέγουσα τίς ἐστὶν οὗτος . οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον οὗτός ἐστιν ἰ- 11

v.30 T^a: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.31** T^a: εκκραζον, V: εκκραξαν. **v.31** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ.
v.33 T^a: ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι, V: ανοιγωσιν οι οφθαλμοι ημων. **v.34** T^a: οφθαλμων,
 V: ομματων. **v.34** T^a: αυτων οι οφθαλμοι, V: Ø. **21. v.1** TKV: βηθφαγη, M: βηθοφαγη.
v.1 T^a: προς, V: εις. **v.1** T^a: ο, V: Ø. **v.2** T^a: πορευθητε, V: πορευεσθε. **v.2** T^a: απεναντι,
 V: κατεναντι. **v.3** T^a: ευθεως, V: ευθυς. **v.3** TKV: αποστελεει, M: αποστελλει. **v.4** T^a:
 ολον, V: Ø. **v.5** T^a: και, V: και επι. **v.6** T^a: προσεταξεν, V: συνεταξεν. **v.7** T^a: επανω,
 V: επι. **v.7** T^a: αυτων, V: Ø. **v.7** TMV: επεκαθισεν, K: επεκαθισαν. **v.9** T^a: προαγοντες,
 V: προαγοντες αυτον. **v.9** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ.

- 12 ἡσοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ ναζαρεὶ τῆς γαλιλαίας . καὶ εἰσ-
ῆλθεν ὁ ἡσοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἐξέβαλεν πάντας
τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
13 πωλοῦντων τὰς περιστεράς . καὶ λέγει αὐτοῖς γέγραπται
ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
14 ἐποίησατε σπήλαιον ληστῶν . καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ
15 καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς . ἰδόντες δὲ
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν
καὶ τοὺς παῖδας κῆρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας ὡσαν-
16 νὰ τῷ υἱῷ δαβὶδ ἡγανάκτησαν . καὶ εἰπὼν αὐτῷ ἀκούεις τί
οὔτοι λέγουσιν ὁ δὲ ἡσοῦς λέγει αὐτοῖς ναι οὐδέποτε ἀνέ-
γνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω
17 αἶνον . καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς
18 βηθανίαν καὶ ἡϋλίσθη ἐκεῖ . πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν
19 πόλιν ἐπείνασεν . καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν
ἐπ' αὐτήν καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον καὶ
λέγει αὐτῇ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα
20 καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ . καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ
ἐθαύμασαν λέγοντες πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ .
21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡσοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν
ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποι-
ήσετε ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὅρει τούτῳ εἴπητε ἄρθητι καὶ βλήθητι
22 εἰς τὴν θάλασσαν γενήσεται . καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε
23 ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήψετε . καὶ ἐλθόντι αὐτῷ
εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
24 ποιεῖς καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην . ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἡσοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα ὄν

v.11 T^o: ἡσους ο προφητης. V: ο προφητης ησους. **v.11** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ.
v.12 T^o: ο, V: Ø. **v.12** T^o: του θεου, V: Ø. **v.13** T^o: ποιησατε, V: ποιειτε. **v.14** TKV:
τυφλοι και χωλοι, M: χωλοι και τυφλοι. **v.15** T^o: κρᾶζοντας, V: τους κρᾶζοντας. **v.15** T^o:
δαβιδ, V: δαυιδ. **v.16** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.18** T^o: πρωτας, V: πρωι. **v.22** TKV: αν, M:
εαν. **v.22** T^o: ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.23** T^o: ελθοντι αυτω, V: ελθοντος αυτου.

ἐὰν εἴπητέ μοι κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ .
 τὸ βάπτισμα ἰωάννου πόθεν ἦν ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων 25
 οἱ δὲ διελογίζοντο πᾶρ' ἑαυτοῖς λέγοντες ἐὰν εἴπωμεν ἐξ
 οὐρανοῦ ἐρεῖ ἡμῖν διατὶ οὕν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ . ἐὰν 26
 δὲ εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων φοβούμεθα τὸν ὄχλον πάντες γὰρ
 ἔχουσιν· τὸν ἰωάννην ὡς προφήτην . καὶ ἀποκριθέντες τῷ 27
 ἰησοῦ εἰπὸν οὐκ οἶδαμεν ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς οὐδὲ ἐγὼ
 λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ . τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ 28
 ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν
 τέκνον ὑπάγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου . ὁ 29
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν οὐ θέλω ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀ-
 πῆλθεν . καὶ· προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως ὁ δὲ 30
 ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐγὼ κύριε καὶ οὐκ ἀπῆλθεν . τίς ἐκ τῶν 31
 δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς λέγουσιν αὐτῷ ὁ πρῶ-
 τος λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι
 καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θε-
 οῦ . ἦλθεν γὰρ πρὸς· ὑμᾶς ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης 32
 καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐ-
 πίστευσαν αὐτῷ ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον
 τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ . ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε ἄνθρω- 33
 πὸς τις ἦν οἰκοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ
 φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ
 ὠκοδόμησεν πύργον καὶ ἐξέδδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπε-
 δήμησεν . ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν ἀπέστειλεν 34
 τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρ-
 πούς αὐτοῦ . καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ 35
 ὃν μὲν ἔδειραν ὃν δὲ ἀπέκτειναν ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν . πᾶ- 36
 λιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων καὶ
 ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως . ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς 37

v.25 T^{*}: ἰωαννου, V: το ἰωαννου. **v.25** T^{*}: παρ, V: εν. **v.25** TK: διατι, MV: δια τι. **v.26** T^{*}:
 εχουσιν τον ιωαννην ως προφητην, V: ως προφητην εχουσιν τον ιωαννην. **v.27** T^{*}: ειπον,
 V: ειπαν. **v.28** T^{*}: μου, V: ∅. **v.30** T^{*}: και προσελθων, V: προσελθων δε. **v.30** TK:
 δευτερω, MV: ετερω. **v.31** T^{*}: αυτοι, V: ∅. **v.32** T^{*}: προς υμας ιωαννης, V: ιωαννης προς
 υμας. **v.32** T^{*}: ου, V: ουδε. **v.33** T^{*}: τις, V: ∅. **v.33** T^{*}: εξεδετο, V: εξεδετο.

αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου .
 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς οὗτός ἐστιν
 ὁ κληρονόμος δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν
 39 τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ . καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω
 40 τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν . ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος
 41 τοῦ ἀμπελῶνος τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις . λέγου-
 σιν αὐτῷ κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ τὸν ἀμπε-
 λῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐ-
 42 τῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν . λέγει αὐτοῖς ὁ
 ἰησοῦς οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς λίθον ὃν ἀπε-
 δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
 γωνίας παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν
 43 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν . διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ'
 ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι
 44 τοὺς καρποὺς αὐτῆς . καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον
 45 συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσῃ αὐτόν . καὶ ἀ-
 κούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς
 46 αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει . καὶ ζητοῦντες αὐτὸν
 κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους ἐπειδὴ ὥς προφήτην
 αὐτὸν εἶχον .

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ὃ ἐν παρα-
 2 βολαῖς λέγων . ὥμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ-
 3 πῳ βασιλεῖ ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ . καὶ ἀ-
 πέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους
 4 εἰς τοὺς γάμους καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν . πάλιν ἀπέστειλεν
 ἄλλους δούλους λέγων εἶπατε τοῖς κεκλημένοις ἰδοὺ τὸ ἄ-
 ριστόν μου ἡτοίμασα οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα
 5 καὶ πάντα ἔτοιμα δεῦτε εἰς τοὺς γάμους . οἱ δὲ ἀμελήσαν-
 τες ἀπῆλθον ὃ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν ὃ δὲ εἰς τὴν ἐμπο-
 6 ρίαν αὐτοῦ . οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ
 7 ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν . ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη

v.38 T^g: κατασχωμεν, V: σχωμεν. **v.41** TK: εκδοσεται, MV: εκδωσεται. **v.46** T^g: επειδη
 ως, V: επει εις. **22. v.1** T^g: αυτοις εν παραβολαις, V: εν παραβολαις αυτοις. **v.4** T^g:
 ητοιμασα, V: ητοιμακα. **v.5** T^g: ο, V: ος. **v.5** T^g: ο δε εις, V: ος δε επι.

καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς
ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν . τότε λέγει τοῖς 8
δούλοις αὐτοῦ ὁ μὲν γάμος ἑτοιμός ἐστιν οἱ δὲ κεκλημέ-
νοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι . πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν 9
ὁδῶν καὶ ὅσους ἂν εὑρήτε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους . καὶ 10
ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάν-
τας ὅσους εὔρον πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς καὶ ἐπλήσθη ὁ
γάμος ἀνακειμένων . εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι 11
τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον
ἔνδυμα γάμου . καὶ λέγει αὐτῷ ἑταῖρε πῶς εἰσῆλθες ὧδε 12
μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου ὁ δὲ ἐφिमώθη . τότε εἶπεν ὁ βα- 13
σιλεὺς τοῖς διακόνοις δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας
ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων . πολλοὶ γάρ 14
εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί . τότε πορευθέντες οἱ φα- 15
ρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν
λόγῳ . καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ 16
τῶν ἡρωδιανῶν λέγοντες διδάσκαλε οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ
καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις καὶ οὐ μέλει
σοι περὶ οὐδενὸς οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων .
εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καίσαρι 17
ἢ οὐ . γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν τί με 18
πειράζετε ὑποκριταί . ἐπιδειζατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆν- 19
σου οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον . καὶ λέγει αὐτοῖς 20
τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή . λέγουσιν αὐτῷ καί- 21
σαρος τότε λέγει αὐτοῖς ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος καίσαρι
καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ . καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν καὶ 22
ἀφέντες αὐτὸν ἀπηλθόν . ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον 23
αὐτῷ σαδδουκαῖοι οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν καὶ ἐ-
πηρώτησαν αὐτόν . λέγοντες διδάσκαλε μωσῆς εἶπεν ἐάν 24

v.7 TK: ακουσας δε ο βασιλευς, M: και ακουσας ο βασιλευς εκεινος, V: ο δε βασιλευς.
v.9 T^a: αν, V: εαν. **v.10** T^a: οσους, V: ους. **v.13** T^a: ειπεν ο βασιλευς, V: ο βασιλευς
ειπεν. **v.13** T^a: αρατε αυτον και εκβαλετε, V: εκβαλετε αυτον. **v.22** T^a: απηλθον, V:
απηλθαν. **v.23** T^a: οι, V: ∅. **v.24** T^a: μωσης, V: μωυσης.

τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐ-
 τοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελ-
 25 φῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοὶ καὶ ὁ πρῶτος
 γαμήσας ἐτελεύτησεν καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυ-
 26 ναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ δεῦτερος καὶ
 27 ὁ τρίτος ἕως τῶν ἑπτὰ. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ
 28 ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν ἁναστάσει τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή
 29 πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύνα-
 30 μιν τοῦ θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ ἁναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
 ἐκγαμίζονται ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσιν.
 31 περὶ δὲ τῆς ἁναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥη-
 32 θέν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος. ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραάμ
 καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς
 33 νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
 34 σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες
 ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐ-
 35 τό. καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτὸν
 36 καὶ λέγων. διδάσκαλε ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ.
 37 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου
 ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ
 38 τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶν πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.
 39 δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σε-
 40 αὐτόν. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ
 41 οἱ προφῆται κρέμονται. συνηγμένων δὲ τῶν φαρισαίων ἐ-
 42 πηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς. λέγων τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ
 43 χριστοῦ τίνος υἱὸς ἐστὶν λέγουσιν αὐτῷ τοῦ δαβὶδ. λέγει
 αὐτοῖς πῶς οὖν δαβὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ λέ-
 44 γων. εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου

v.25 T*: γαμήσας, V: γήμας. **v.27** T*: καὶ, V: Ø. **v.28** T*: οὐν ἀναστήσει, V: ἀναστήσει οὐν. **v.30** T*: ἐκγαμίζονται, V: γαμίζονται. **v.30** T*: τοῦ θεοῦ ἐν, V: ἐν τῷ. **v.32** T*: ὁ θεός, V: [ο]. **v.35** T*: καὶ λεγών, V: Ø. **v.37** TK: ἰησοὺς εἶπεν, M: ἰησοὺς εἶπε, V: εἶπε. **v.37** TKV: τη, M: Ø. **v.38** T*: πρώτη καὶ μεγάλη, V: ἡ μεγάλη καὶ πρώτη. **v.40** T*: καὶ οἱ προφῆται κρέμονται, V: κρέμονται καὶ οἱ προφῆται. **v.42** T*: δαβὶδ, V: δαυιδ. **v.43** T*: δαβὶδ, V: δαυιδ. **v.43** T*: κυριον αὐτον καλεῖ, V: καλεῖ αὐτον κυριον. **v.44** T*: ο, V: Ø.

ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου . εἰ 45
 οὖν δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν . καὶ 46
 οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἁποκριθῆναι λόγον οὐδὲ ἐτόλμησέν
 τις ἅπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι .

Τότε ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς **23**
 αὐτοῦ . λέγων ἐπὶ τῆς μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμ- 2
 ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι . πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν 3
 τηρεῖν^ο τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποι-
 εῖτε λέγουσιν γάρ καὶ οὐ ποιοῦσιν . δεσμεύουσιν γὰρ φορ- 4
 τία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
 τῶν ἀνθρώπων τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινήσαι
 αὐτά . πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι 5
 τοῖς ἀνθρώποις πλατύνουσιν δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ
 μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν . φιλοῦσίν 6
 ἵε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθε-
 δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς . καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς 7
 ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββὶ ῥαββί .
 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββὶ εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ καθηγη- 8
 τῆς ὁ χριστὸς πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε . καὶ πατέρα 9
 μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν
 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς . μηδὲ κληθῆτε καθηγηταὶ εἰς γὰρ ὑ- 10
 μῶν ἐστὶν ὁ καθηγητῆς ὁ χριστός . ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται 11
 ὑμῶν διάκονος . ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται 12
 καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται . οὐαί^ο δὲ ὑμῖν 13
 γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰ-
 κίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι διὰ
 τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα . οὐαὶ ὑμῖν γραμμα- 14

v.44 T^{*}: υποποδιον, V: υποκατω. **v.45** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.46** T^{*}: αυτω αποκριθηναι, V: αποκριθηναι αυτω. **23. v.2** T^{*}: μωσεως, V: μωυσεως. **v.3** TK: αν, MV: εαν. **v.3** T^{*}: τηρειν τηρειτε και ποιεите, V: ποιησατε και τηρειτε. **v.4** T^{*}: γαρ, V: δε. **v.4** T^{*}: τω δε, V: αυτοι δε τω. **v.5** T^{*}: δε, V: γαρ. **v.5** T^{*}: των ιματιων αυτων, V: ∅. **v.6** T^{*}: τε, V: δε. **v.7** T^{*}: ραββι, V: ∅. **v.8** T^{*}: καθηγητης ο χριστος, V: διδασκαλος. **v.9** T^{*}: ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις, V: υμων ο πατηρ ο ουρανιος. **v.10** T^{*}: εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης, V: οτι καθηγητης υμων εστιν εις. **v.13** TM: ουαι δε υμιν ... κριμα, K: ουαι υμιν ... κριμα = v.14, V: ∅. **v.14** TM: ουαι υμιν ... εισελθειν, KV: ουαι δε υμιν ... εισελθειν = v.13.

τεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν
 οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχε-
 15 σθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν . οὐαὶ ὑμῖν
 γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι περιάγετε τὴν θά-
 λασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον καὶ ὅταν
 16 γένηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν . οὐ-
 αὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες ὅς ἂν ὁμώσει ἐν τῷ ναῷ
 οὐδὲν ἔστιν ὅς δ' ἂν ὁμώσει ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀφεί-
 17 λει . μωροὶ καὶ τυφλοὶ τίς γὰρ μείζων ἔστιν ὁ χρυσὸς ἢ ὁ
 18 ναὸς ὁ ἀγιάζων τὸν χρυσόν . καὶ ὅς ἂν ὁμώσει ἐν τῷ θυσι-
 αστηρίῳ οὐδὲν ἔστιν ὅς δ' ἂν ὁμώσει ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω
 19 αὐτοῦ ὀφείλει . μωροὶ καὶ τυφλοὶ τί γὰρ μείζων τὸ δῶρον
 20 ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον . ὁ οὖν ὁμώσας ἐν
 τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω
 21 αὐτοῦ . καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν
 22 τῷ κατοικοῦντι αὐτόν . καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει
 ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ .
 23 οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι ἀπο-
 δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον καὶ
 ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον
 24 καὶ τὴν πίστιν ταυτὰ ἔδει ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ ἀφιέναι . ὁ-
 δηγοὶ τυφλοὶ οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα τὴν δὲ κάμηλον
 25 καταπίνοντες . οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο-
 κριταὶ ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παρο-
 26 ψίδος ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἄρπαγῆς καὶ ἀκρασίας . φα-
 ρισαῖε τυφλὲ καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ
 τῆς παροψίδος ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν .
 27 οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι παρο-
 μοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνον-
 ται ὡραῖοι ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης
 28 ἀκαθαρσίας . οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς

v.17 T^a: ἀγιάζων, V: ἀγιάσας. **v.18** T^a: εαν, V: αν. **v.19** T^a: μωροι και, V: ∅. **v.21** TKV: κατοικουντι, M: κατοικησαντι. **v.23** T^a: τον ελεον, V: το ελεος. **v.23** T^a: ταυτα, V: ταυτα [δε]. **v.25** TKV: ακρασις, M: αδικιας. **v.26** T^a: και της παροψιδος, V: ∅. **v.26** T^a: αυτων, V: αυτου.

ἀνθρώποις δίκαιοι ἔσωθεν δὲ μεστοί^ο ἔστε ὑποκρίσεως καὶ
 ἀνομίας. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ 29
 ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ
 μνημεῖα τῶν δικαίων. καὶ λέγετε εἰ ἡμεῖς ἐν ταῖς ἡμέραις 30
 τῶν πατέρων ἡμῶν οὐκ ἂν ἡμεῖς κοινωνοί^ο αὐτῶν ἐν τῷ αἵ-
 ματι τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἔστε 31
 τῶν φονευσάντων τοὺς προφῆτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε 32
 τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ὅφεις γεννήματα ἐχιδνῶν 33
 πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης. διὰ τοῦτο ἰ- 34
 δοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφῆτας καὶ σοφοὺς καὶ
 γραμματεῖς καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε καὶ
 ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώ-
 ζετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα 35
 δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ
 τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου υἱοῦ βαραχίου ὃν
 ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν 36
 λέγω ὑμῖν ἥξει^ο ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. ἰε- 37
 ρουσαλὴμ ἱερουσαλὴμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας καὶ
 λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν ποσάκις ἡ-
 θέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ἐπισυνάγει^ο
 ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας καὶ οὐκ ἠθελή-
 σατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω γὰρ 38, 39
 ὑμῖν οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε εὐλογημένος ὁ
 ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐπορεύετο^ο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ καὶ **24**
 προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδο-
 μὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐ βλέπετε πάντα^ο 2
 ταῦτα ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς
 οὐ μὴ καταλυθῇσεται. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους 3

v.28 T^a: μεστοι εστε, V: εστε μεστοι. **v.30** T^a: ημεν, V: ημεθα. **v.30** T^a: κοινωνοι αυτων, V: αυτων κοινωνοι. **v.34** T^a: και, V: Ø. **v.35** T^a: εκχυνομενον, V: εκχυννομενον. **v.36** TKV: ηξει ταυτα παντα, M: οτι ηξει παντα ταυτα. **v.37** TKV: αποκτεινουσα, M: αποκτενουσα. **v.37** T^a: επισυναγει ορνις, V: ορνις επισυναγει. **v.37** T^a: εαυτης, V: αυτης. **24. v.1** T^a: επορευετο απο του ιερου, V: απο του ιερου επορευετο. **v.2** T^a: ιησους, V: αποκριθεις. **v.2** T^a: παντα ταυτα, V: ταυτα παντα. **v.2** TK: μη, MV: Ø.

τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες
 εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς πα-
 4 ρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
 5 ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολ-
 λοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ἐγὼ εἰμι
 6 ὁ χριστὸς καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. μελλήσετε δὲ ἀκού-
 ειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε δεῖ
 7 γὰρ πάντα γενέσθαι ἀλλ' οὕπω ἐστὶν τὸ τέλος. ἐγερθήσεται
 γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν καὶ ἔσον-
 8 ται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. πάντα δὲ
 9 ταῦτα ἀρχὴ ὧδίνων. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν
 καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
 10 τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται
 πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν
 11 ἀλλήλους. καὶ πολλοὶ ψευδοπροφητῆται ἐγερθήσονται καὶ
 12 πλανήσουσιν πολλοὺς. καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνο-
 13 μίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
 14 τέλος οὗτος σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγ-
 γέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον
 15 πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. ὅταν οὖν ἴδητε τὸ
 βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ δανιὴλ τοῦ προφή-
 16 του ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω. τότε οἱ ἐν
 17 τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη. ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ
 18 καταβαινέτω ἄραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ
 19 μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς
 ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
 20 ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν
 21 χειμῶνος μηδὲ ἐν σαββάτῳ. ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη
 οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ
 22 γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι οὐκ
 ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται

v.3 T*: τῆς, V: ∅. **v.6** T*: παντα, V: ∅. **v.7** T*: καὶ λοιμοὶ, V: ∅. **v.10** E: καὶ μισήσουσιν
 ἀλλήλους, N: εἰς θλίψιν, F: εἰς θάνατον. **v.15** TV: εστος, KM: εστος. **v.16** T*: ἐπι, V:
 εἰς. **v.17** T*: καταβαινέτω, V: καταβατω. **v.17** TK: τι, MV: τα. **v.18** T*: τα ἱματια, V: το
 ἱματιον. **v.20** TK: εν, MV: ∅.

ται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι . τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ ἰδοὺ ὧδε ὁ 23
 χριστὸς ἢ ὧδε μὴ πιστεύσητε . ἐγερθήσονται γὰρ ψευδὸς 24
 χριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα
 καὶ τέρατα ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς .
 ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν . ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν ἰδοὺ ἐν τῇ 25, 26
 ἐρήμῳ ἐστὶν μὴ ἐξέλθῃτε ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις μὴ πιστεύ-
 σητε . ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 27
 φαίνεται ἕως δυσμῶν οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ
 τοῦ ἀνθρώπου . ὅπου γὰρ ἐὰν ᾦ τὸ πνῆμα ἐκεῖ συναχθή- 28
 σονται οἱ ἀετοί . εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν 29
 ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ
 φέγγος αὐτῆς καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ
 καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται . καὶ τότε φα- 30
 νήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ
 καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
 νοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς . καὶ ἀποστελεῖ τοὺς 31
 ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης καὶ ἐπι-
 συνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων
 ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν . ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς 32
 μάθετε τὴν παραβολὴν ὅταν ἦδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται
 ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος .
 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδῃτε πάντα τὰ ταῦτα γινώσκετε ὅτι ἐγ- 33
 γὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις . ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ 34
 γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται . ὁ οὐρανὸς καὶ 35
 ἡ γῆ παρελεύσονται οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν .
 περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ 36
 οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν εἰ μὴ ὁ πατὴρ μοῦ μόνος . ὥσπερ 37
 δέ· αἱ ἡμέραι τοῦ νῶε οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱ-
 οῦ τοῦ ἀνθρώπου . ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς 38

v.27 TK: και, MV: ∅. **v.28** T*: γαρ, V: ∅. **v.30** T*: τω, V: ∅. **v.31** T*: φωνης, V: ∅, D: και φωνης. **v.31** T*: ακρων, V: [των] ακρων. **v.33** TKV: παντα ταυτα, M: ταυτα παντα.
v.34 T*: ου, V: οτι ου. **v.35** T*: παρελευσονται, V: παρελευσεται. **v.36** TK: της, VM: ∅.
v.36 T*: ουρανων, V: ουρανων ουδε ο υιος. **v.36** T*: μου, V: ∅. **v.37** T*: δε, V: γαρ.
v.37 T*: και, V: ∅.

πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες γαμοῦντες
καὶ ἐκγαμίζοντες ἄχρι ἥς ἡμέρας εἰσῆλθεν νῶε εἰς τὴν κι-
39 βωτόν . καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἥλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ
ἦρεν ἅπαντας οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
40 ἀνθρώπου . τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ ὁ ἓῖς παραλαμ-
41 βάνεται καὶ ὁ ἓῖς ἀφίεται . δύο ἀλήθουςαι ἐν τῷ μύλῳ
42 μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται . γρηγορεῖτε οὖν ὅτι
43 οὐκ οἴδατε ποία ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται . ἐκεῖνο δὲ γι-
νώσκετε ὅτι εἰ ἥδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία φυλακῇ ὁ κλέπτῃς
ἔρχεται ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυγῆναι τὴν
44 οἰκίαν αὐτοῦ . διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι ὅτι ἡ
45 ὥρα· οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται . τίς ἄρα
ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύ-
ριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν
46 τροφήν ἐν καιρῷ . μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ
47 κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα· οὕτως . ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν .
48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
49 χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν . καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς
50 συνδούλους ἐσθιεῖν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύοντων . ἡ-
ξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἧ οὐ προσδοκᾷ
51 καὶ ἐν ὥρᾳ ἧ οὐ γινώσκει . καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ
μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυ-
θμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων .

25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ-
θένοις αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς
2 ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου . πέντε δὲ ἦσαν· ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι
3 καὶ αἱ πέντε μωραὶ . αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπά-

v.38 T^a: ὡπερ, V: ὡς. **v.38** T^a: ἡμεραις, V: ἡμεραις [ἐκείναις]. **v.38** T^a: ἐκγαμίζοντες, V: γαμίζοντες. **v.40** T^a: ο, V: Ø. **v.41** T^a: μύλωνι, V: μύλω. **v.42** T^a: ὥρα, V: ἡμερα. **v.43** T^a: διορυγῆναι, V: διορυχθῆναι. **v.44** T^a: ὡρα ου δοκεῖτε, V: ου δοκεῖτε ὡρα. **v.45** T^a: αὐτου, V: Ø. **v.45** T^a: θεραπείας, V: οικετίας. **v.45** T^a: διδοναι, V: δουναι. **v.46** T^a: ποιουντα ουτως, V: ουτως ποιουντα. **v.48** T^a: ο κυριος μου ελθειν, V: μου ο κυριος. **v.49** T^a: εσθιειν, V: αυτου εσθιη. **v.49** T^a: πινειν, V: πινη. **25. v.1** T^a: αυτων, V: εαυτων. **v.1** T^a: απαντησιν, V: υπαντησιν. **v.2** T^a: ησαν εξ αυτων φρονιμοι και αι πεντε μωραι, V: εξ αυτων ησαν μωραι και πεντε φρονιμοι.

δας ἑαυτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον . αἱ δὲ φρόνι- 4
 μοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπά-
 δων αὐτῶν . χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι 5
 καὶ ἐκάθευδον . μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν ἰδοὺ ὁ 6
 νυμφίος ἔρχεται ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ . τότε ἡ- 7
 γέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς
 λαμπάδας αὐτῶν . αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπὸν δότε 8
 ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυν-
 ται . ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι μήποτε οὐκ 9
 ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν πορεύεσθε δὲ ἄλλων πρὸς τοὺς
 πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς . ἀπερχομένων δὲ αὐ- 10
 τῶν ἀγοράσαι ἤλθεν ὁ νυμφίος καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ'
 αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα . ὕστερον δὲ 11
 ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι κύριε κύριε ἄ-
 νοιξον ἡμῖν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκ 12
 οἶδα ὑμᾶς . γρηγορεῖτε οὖν ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐ- 13
 δὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται . ὥσπερ 14
 γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους
 καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ . καὶ ᾧ μὲν ἔ- 15
 δωκεν πέντε τάλαντα ᾧ δὲ δύο ᾧ δὲ ἓν ἐκάστῳ κατὰ τὴν
 ἰδίαν δύναμιν καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως . πορευθεὶς δὲ ὁ 16
 τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν
 ἄλλα πέντε ἰάλαντα . ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν 17
 καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο . ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξεν 18
 ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέκρυσεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ .
 μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκεί- 19
 νων καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον . καὶ προσελθὼν ὁ τὰ 20
 πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέ-

v.3 T^a: αιτινες, V: αι γαρ. **v.3** TK: εαυτων, MV: αυτων. **v.4** T^a: αυτων, V: Ø. **v.4** T^a: αυτων, V: εαυτων. **v.6** T^a: ερχεται, V: Ø. **v.7** T^a: αυτων, V: εαυτων. **v.8** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.9** T^a: ουκ, V: ου μη. **v.9** T^a: δε, V: Ø. **v.13** T^a: εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται, V: Ø. **v.16** T^a: δε, V: Ø. **v.16** T^a: ειργασατο, V: ηργασατο. **v.16** T^a: εποιησεν, V: εκερδησεν. **v.16** T^a: ταλαντα, V: Ø. **v.17** T^a: και, V: Ø. **v.17** T^a: και αυτος, V: Ø. **v.18** T^a: εν τη γη, V: γην. **v.18** T^a: απεκρυσεν, V: εκρυσεν. **v.19** T^a: χρονον πολυν, V: πολυν χρονον. **v.19** T^a: μετ αυτων λογον, V: λογον μετ αυτων.

γων κύριε πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας ἴδε ἄλλα πέντε
21 τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς . ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐ-
τοῦ εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου .
22 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπεν κύριε δύο
τάλαντά μοι παρέδωκας ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα
23 ἐπ' αὐτοῖς . ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
πιστὲ ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω εἴσελθε
24 εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου . προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν
τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν κύριε ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄν-
θρωπος θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
25 διεσκόρπισας . καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαν-
26 τόν σου ἐν τῇ γῇ ἴδε ἔχεις τὸ σόν . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος
αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ ἦδεις ὅτι θε-
ρίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα .
27 ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἄργύριόν μου τοῖς τραπεζῖταις καὶ
28 ἔλθων ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ . ἄρατε οὖν
ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα .
29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται ἀπὸ
30 δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ . καὶ
τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον
31 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων . ὅταν
δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάν-
τες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
32 δόξης αὐτοῦ . καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα
τὰ ἔθνη καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν
33 ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων . καὶ στήσει τὰ μὲν
34 πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων . τότε
ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ δεῦτε οἱ εὐλογημένοι
τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν

v.20 T*: ἐπ' αὐτοῖς, V: Ø. **v.21** T*: δε, V: Ø. **v.22** T*: λαβὼν, V: Ø. **v.22** T*: ἐπ' αὐτοῖς, V: Ø. **v.27** T*: οὖν σε, V: σε οὖν. **v.27** T*: τὸ ἀργύριον, V: τὰ ἀργυρία. **v.29** T*: ἀπο δε του, V: του δε. **v.30** TK: ἐκβάλλετε, MV: ἐκβαλετε. **v.31** T*: ἅγιοι, V: Ø. **v.32** T*: συναχθήσεται, V: συναχθησονται. **v.32** T*: ἀφοριεῖ, V: ἀφορισει.

βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου . ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐ- 35
 δώκατέ μοι φαγεῖν ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με ξένος ἤμην 36
 καὶ συνηγάγετέ με . γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με ἡσθένησα 36
 καὶ ἐπεσκέψασθέ με ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς 37
 με . τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες κύριε 37
 πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν ἢ διψῶντα καὶ 38
 ἐποτίσαμεν . πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν ἢ 38
 γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν . πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν 39
 φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς 40
 ἔρεϊ αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων 41
 τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε . τότε ἔρεϊ 41
 καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμέ- 42
 νοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ 42
 τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ . ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι 42
 φαγεῖν ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με . ξένος ἤμην καὶ οὐ 43
 συνηγάγετέ με γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με ἀσθενὴς καὶ 43
 ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με . τότε ἀποκριθήσονται 44
 αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες κύριε πότε σε εἶδομεν πει- 44
 νῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ 45
 καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι . τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέ- 45
 γων ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν 46
 ἐλαχίστων οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε . καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι 46
 εἰς κόλασιν αἰώνιον οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον .

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους **26**
 τούτους εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ . οἶδατε ὅτι μετὰ δύο 2
 ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
 δίδεται εἰς τὸ σταυρωθῆναι . τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς 3
 καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐ-
 λὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου καϊάφα . καὶ συνεβου- 4
 λεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν κρατήσωσιν^δ δόλῳ καὶ ἀποκτείνω-
 σιν . ἔλεγον δὲ μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ 5

v.36 T*: ἡλθετε, V: ἡλθατε. **v.39** T*: ἀσθενῆ, V: ἀσθενουντα. **v.44** TK: αὐτω, MV: Ø.
26. v.3 T*: καὶ οἱ γραμματεῖς, V: Ø. **v.4** TK: κρατησωσιν δολω, MV: δολω κρατησωσιν.

6 λαῶ . τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ σίμωνος
7 τοῦ λεπροῦ . προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον^ο μύρου ἔ-
8 χουσα βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν^ο κεφαλὴν αὐτοῦ
9 ἀνακειμένου . ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν
10 λέγοντες εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη . ἡδυνάτο γὰρ τοῦτο τὸ^ο μύ-
11 ρον πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς . γνοὺς δὲ ὁ ἰη-
12 σοὺς εἶπεν αὐτοῖς τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικὶ ἔργον γὰρ
13 καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ . πάντοτε^ο γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε
14 μεθ' ἑαυτῶν ἐμέ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε . βαλοῦσα γὰρ αὕτη
15 τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι
16 με ἐποίησεν . ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγ-
17 γέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν
18 αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς . τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώ-
19 δεκα ὁ λεγόμενος ἰούδας ἰσκαριώτης πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς .
20 εἶπεν τί θέλετέ μοι δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτὸν οἱ
21 δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια . καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει
22 εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ . τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων
23 προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ ποῦ θέλεις
24 ἐτοιμάσώμεν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα . ὁ δὲ εἶπεν ὑπάγετε εἰς
25 τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἵπατε αὐτῷ ὁ διδάσκαλος λέ-
26 γει ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ
27 τῶν μαθητῶν μου . καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν
28 αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα . ὁψίας δὲ γε-
29 νομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα . καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν
30 εἶπεν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με . καὶ
31 λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος^ο αὐτῶν
32 μῆτι ἐγὼ εἰμι κύριε . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ ἐμβάψας μετ'
33 ἐμοῦ ἐν^ο τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα οὗτός με παραδώσει . ὁ μὲν
34 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ

v.7 T^{*}: αλαβαστρον μυρου εχουσα, V: εχουσα αλαβαστρον μυρου. **v.7** T^{*}: την κεφαλην, V: της κεφαλης. **v.8** T^{*}: αυτου, V: Ø. **v.9** T^{*}: ηδυνато, V: εδυνато. **v.9** T^{*}: το μυρον, V: Ø. **v.10** T^{*}: ειργασατο, V: ηργασατο. **v.11** TKV: παντοτε γαρ τους πτωχους, M: τους πτωχους γαρ παντοτε. **v.17** T^{*}: αυτω, V: Ø. **v.17** TKV: ετοιμασωμεν, M: ετοιμασσωμεν. **v.22** T^{*}: εκαστος αυτων, V: εις εκαστος. **v.23** T^{*}: εν τω τρυβλιω την χειρα, V: την χειρα εν τω τρυβλιω.

οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 παραδίδοται καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
 ἐκεῖνος. ἀποκριθεὶς δὲ ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπεν 25
 μήτι ἐγὼ εἰμι ῥαββὶ λέγει αὐτῷ σὺ εἶπας. ἐσθιόντων δὲ αὐ- 26
 τῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐλόγησας ἔκλασεν καὶ
 ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπεν λάβετε φάγετε τοῦτο ἐστὶν 27
 τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας 28
 ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων πῖετε ἐξ αὐτοῦ πάντες. τοῦτο γάρ ἐ-
 στί τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν 29
 ἐκχυνόμενον εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ
 μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου 30
 ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν 31
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον
 εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πάντες 32
 ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ γέγρα- 33
 πται γὰρ πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσεται τὰ
 πρόβατα τῆς ποιμένης. μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω 34
 ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν αὐ-
 τῷ εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ ἐγὼ οὐδέποτε 35
 σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω σοι ὅτι
 ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήση 36
 με. λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος κἀν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν οὐ
 μὴ σε ἀπαρνήσομαι ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἰπὼν. 37
 τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον γεθ-
 σημανῆ καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ 38
 ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἑκεῖ. καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον
 καὶ τοὺς δύο υἱοὺς ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδη-
 μονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου

v.26 T*: τον, V: Ø. **v.26** TKV: ευλογησας, M: ευχαριστησας. **v.26** T*: εδιδου, V: δους.
v.26 T*: και, V: Ø. **v.27** T*: το, V: Ø. **v.28** T*: το της καινης, V: της. **v.28** T*:
 εκχυνομενον, V: εκχυννομενον. **v.29** T*: οτι, V: Ø. **v.29** T*: γεννηματος, V: γεννηματος.
v.31 T*: διασκορπισθησεται, V: διασκορπισθησονται. **v.33** TK: και, MV: Ø. **v.33** TKV:
 εγω, M: εγω δε. **v.35** TKV: απαρνησομαι, M: απαρνησωμαι. **v.35** TKV: και, M: δε και.
v.35 T*: ειπον, V: ειπαν. **v.36** T*: γεθησημανη, V: γεθησημανι. **v.36** T*: προσευξωμαι εκει,
 V: εκει προσευξωμαι. **v.38** TKV: αυτοις, M: αυτοις ο ιησους.

39 ἕως θανάτου μέινετε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ . καὶ
 προέλθων μικρὸν ἔπαιον ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος
 καὶ λέγων πάτερ μου εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθέτω
 ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς
 40 σύ . καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς
 καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ πέτρῳ οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν
 41 ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ . γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε
 ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμὸν τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἢ
 42 δὲ σὰρξ ἀσθενής . πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο
 λέγων πάτερ μου εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελ-
 θεῖν ἀπ' ἐμοῦ ἐὰν μὴ αὐτὸ πῶ γεννηθῇ τὸ θέλημά σου .
 43 καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας ἦσαν γὰρ
 44 αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι . καὶ ἀφείδους αὐτοὺς ἀπελ-
 θὼν πάλιν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν .
 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς κα-
 θεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν .
 46, 47 ἐγείρεσθε ἄγωμεν ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με . καὶ ἔτι
 αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν καὶ
 μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν
 48 ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ . ὁ δὲ παραδιδούς
 αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων ὃν ἂν φιλήσω αὐτός
 49 ἐστὶν κρατήσατε αὐτόν . καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ ἰησοῦ
 50 εἶπεν χαῖρε ῥαββὶ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶ-
 πεν αὐτῷ ἔταίρε ἐφ' ᾧ πάρει τότε προσελθόντες ἐπέβαλον
 51 τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν . καὶ ἰδοὺ
 εἷς τῶν μετὰ ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μά-
 52 χαιραν αὐτοῦ καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεί-
 λεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον . τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀπόστρεψόν
 σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς πάντες γὰρ οἱ λα-

v.39 TKV: προσελθων, M: προσελθων. **v.39** T*: παρελθετω, V: παρελθατω. **v.42** T*: το ποτηριον, V: ∅. **v.42** T*: απ εμου, V: ∅. **v.43** T*: ευρισκει αυτους παλιν, V: παλιν ευρεν αυτους. **v.44** T*: απελθων παλιν, V: παλιν απελθων. **v.44** T*: ειπων, V: ειπων παλιν. **v.45** T*: αυτου, V: ∅. **v.50** T*: ω, V: ο. **v.52** T*: σου την μαχαιραν, V: την μαχαιραν σου.

θόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται ὅτι οὐ 53
 δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου καὶ παραστή-
 σει μοι πλείους ὃ ἡ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων ὅτι οὐ 54
 πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι ὅτι ἐκείνη 55
 τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις ὡς ἐπὶ λησιτὴν ἐξήλθετε
 μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με καθ' ἡμέραν πρὸς ὃ
 ὑμᾶς ἐκαθεζόμεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ 56
 με ὅτι οὕτως ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν 56
 προφητῶν τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον ὅτι
 οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς καϊάφαν τὸν 57
 ἀρχιερέα ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-
 σαν ὅτι δὲ πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς 58
 αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν
 ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος ὅτι δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτε- 59
 ροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ
 τοῦ ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν ὀφείλοισιν ἀποκτείνωσιν καὶ οὐχ εὔρον καὶ ὅτι 60
 πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων οὐχ εὔρον ὅτι 61
 ὅτι δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες εἶπον οὗτος ἔφη
 δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμε-
 ρῶν οἰκοδομησάμενος αὐτόν ὅτι καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν 62
 αὐτῷ οὐδὲν ἀποκρίνη τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν ὅτι 63
 δὲ ἰησοῦς ἐσιώπα καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ
 ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ 64
 σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς σὺ 64
 εἴπας πλὴν λέγω ὑμῖν ἅπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 που καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ 65
 τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ λέγων ὅτι ἐβλασφήμησεν τί ἔτι χρεῖαν ἔχο-

v.52 T^{*}: μαχαίρα, V: μαχαίρη. **v.52** TKV: ἀπολύνται, M: ἀποθάνονται. **v.53** T^{*}: ἀρτι, V: ὅ. **v.53** T^{*}: πλείους η, V: ἀρτι πλείω. **v.53** T^{*}: λεγεῶνας, V: λεγιῶνας. **v.55** T^{*}: ἐξηλθετε, V: ἐξηλθατε. **v.55** T^{*}: πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, V: ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων. **v.59** T^{*}: καὶ οἱ πρεσβύτεροι, V: ὅ. **v.59** TKV: αὐτὸν ἀποκτείνωσιν, M: ἀποκτείνωσιν αὐτόν. **v.60** T^{*}: καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων οὐχ εὔρον, V: πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. **v.61** T^{*}: ψευδομάρτυρες εἶπον, V: εἶπαν. **v.61** T^{*}: αὐτόν, V: ὅ. **v.63** T^{*}: ἀποκριθεὶς, V: ὅ. **v.65** T^{*}: ὅτι, V: ὅ.

μεν μαρτύρων ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ .
 66 τί ὑμῖν δοκεῖ οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπὸν ἔνοχος θανάτου ἐ-
 67 στίν . τότε ἐνέπυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφι-
 68 σαν αὐτόν οἱ δὲ ἐρράπισαν . λέγοντες προφήτευσον ἡμῖν
 69 χριστὲ τίς ἐστὶν ὁ παίσας σε . ὁ δὲ πέτρος ἔξω° ἐκάθητο ἐν
 τῇ αὐλῇ καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα καὶ
 70 σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ τοῦ γαλιλαίου . ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμ-
 71 προσθεν πάντων λέγων οὐκ οἶδα τί λέγεις . ἐξελθόντα δὲ
 αὐτόν εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτόν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐ-
 72 κεῖ καὶ οὗτος ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου . καὶ πάλιν
 73 ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον . μετὰ
 μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ πέτρῳ ἀληθῶς
 καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ .
 74 τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
 75 ἄνθρωπον καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν . καὶ ἐμνήσθη
 ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ ὅτι πρὶν
 ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔ-
 κλαυσεν πικρῶς .

27 Πρωτῆς δὲ γενομένης συμβουλίου ἐλαβον πάντες οἱ ἀρ-
 χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ ὥστε
 2 θανατῶσαι αὐτόν . καὶ δῆσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ πα-
 3 ρέδωκαν αὐτόν° ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι . τότε ἰδὼν ἰ-
 ούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν ὅτι κατεκρίθη μεταμεληθεὶς
 ἀπέστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
 4 τοῖς πρεσβυτέροις . λέγων ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἁθῶν
 5 οἱ δὲ εἶπὸν τί πρὸς ἡμᾶς σὺ ὄψει . καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια
 6 ἐν° τῷ ναῷ ἀνεχώρησεν καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγξατο . οἱ δὲ ἀρ-
 χιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπὸν οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐ-
 7 τὰ εἰς τὸν κορβανᾶν ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν . συμβούλιον

v.65 T°: αὐτου, V: Ø. **v.66** T°: ειπον, V: ειπαν. **v.67** T°: εραπισαν, V: εραπισαν.
v.69 T°: εξω εκαθητο, V: εκαθητο εξω. **v.70** TKV: παντων, M: αυτων παντων. **v.71** T°:
 αυτον, V: Ø. **v.71** TKV: τοις, M: αυτοις. **v.71** T°: και, V: Ø. **v.72** T°: μεθ, V: μετα.
v.74 TK: καταναθεματιζειν, MV: καταθεματιζειν. **v.75** T°: του, V: Ø. **v.75** T°: αυτω, V:
 Ø. **27. v.2** T°: αυτον ποντω, V: Ø. **v.3** T°: απεστρεψεν, V: εστρεψεν. **v.3** T°: τοις, V:
 Ø. **v.4** T°: ειπον, V: ειπαν. **v.4** T°: σπει, V: σπη. **v.5** T°: εν τω ναω, V: εις τον ναον.
v.6 T°: ειπον, V: ειπαν.

δὲ λαβόντες ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως
εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις · διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς 8
αἵματος ἕως τῆς σήμερον · τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱ- 9
ερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα
ἀργύρια τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱ-
ῶν ἰσραὴλ · καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως 10
καθὰ συνέταξέν μοι κύριος · ὁ δὲ ἰησοῦς ἔστι ἔμπροσθεν 11
τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων σὺ
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ σὺ λέ-
γεις · καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων 12
καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο · τότε λέγει αὐτῷ 13
ὁ πιλάτος οὐκ ἀκούεις πόσα σοὺ καταμαρτυροῦσιν · καὶ 14
οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα ὥστε θαυμάζουν τὸν
ἡγεμόνα λίαν · κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν 15
ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ᾔθελον · εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπί- 16
σημον λεγόμενον βάραββᾶν · συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶ- 17
πεν αὐτοῖς ὁ πιλάτος τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν βαραββᾶν
ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν · ᾗδαι γὰρ ὅτι διὰ φθόνον 18
παρέδωκαν αὐτόν · καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος 19
ἀπέστειλεν πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα μηδέν σοι
καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄ-
ναρ δι' αὐτόν · οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν 20
τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν τὸν δὲ ἰησοῦν
ἀπολέσωσιν · ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς τίνα 21
θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν οἱ δὲ εἶπὸν βαραββᾶν ·
λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν τὸν λεγόμενον 22
χριστόν λέγουσιν αὐτῷ πάντες σταυρωθήτω · ὁ δὲ ἡγεμὼν 23
ἔφη τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγον-
τες σταυρωθήτω · ἰδὼν δὲ ὁ πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ 24
μᾶλλον θόρυβος γίνεται λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας
ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ°

v.11 T*: εστι, V: εσταθη. **v.11** T*: αυτω, V: Ø. **v.12** T*: των, V: Ø. **v.16** T*: βαραββαν, V: [ιησουν] βαραββαν. **v.17** T*: βαραββαν, V: [ιησουν τον] βαραββαν. **v.21** T*: ειπον, V: ειπαν τον. **v.22** T*: αυτω, V: Ø. **v.23** T*: ηγεμων, V: Ø. **v.24** T*: του δικαιου, V: Ø.

25 δικαίου τούτου ὑμεῖς ὄψεσθε . καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς
 26 εἶπεν τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν . τότε
 ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν τὸν δὲ ἰησοῦν φραγελλώσας
 27 παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ . τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμό-
 νος παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον
 28 ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν . καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν περι-
 29 έθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην . καὶ πλέξαντες στέφανον
 ἐξ ἁκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ κάλα-
 μον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν
 αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ λέγοντες χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
 30 δαίων . καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ
 31 ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ . καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ
 ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
 32 αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι . ἐξερχόμε-
 νοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον ὀνόματι σίμωνα τοῦτον
 33 ἡγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ . καὶ ἐλθόντες εἰς
 τόπον λεγόμενον γολγοθᾶ ὃς ἐστὶν λεγόμενος κρανίου τό-
 34 πος . ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὃξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον καὶ
 35 γευσάμενος οὐκ ἤθελὲν πιεῖν . σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν δι-
 εμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἵνα πλη-
 ρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά
 μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον .
 36, 37 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ . καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω
 τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην οὗτός
 38 ἐστὶν ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων . τότε σταυροῦνται
 σὺν αὐτῷ δύο λησταὶ εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων .
 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς
 40 κεφαλὰς αὐτῶν . καὶ λέγοντες ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ
 ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν σῶσον σεαυτὸν εἰ υἱὸς εἶ τοῦ

v.28 T^a: εκδυσαντες αυτον περιεθηκαν αυτω χλαμυδα κοκκινην, V: εκδυσαντες αυτον χλαμυδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω, D: ενδυσαντες αυτον ιματιον πορφυρουν και χλαμυδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω. **v.29** T^a: την κεφαλην, V: της κεφαλης. **v.29** T^a: επι την δεξια, V: εν τη δεξια. **v.29** T^a: ενεπαιζον, V: ενεπαιζαν. **v.29** T^a: ο βασιλευς, V: βασιλευ. **v.33** TK: ος, MV: ο. **v.33** T^a: λεγομενος κρανιου τοπος, V: κρανιου τοπος λεγομενος. **v.34** T^a: οξος, V: οινον. **v.34** T^a: ηθελεν, V: ηθελησεν. **v.35** TK: ινα ... κληρον, MV: ∅.

θεοῦ καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ . ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχι- 41
 ερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων
 ἔλεγον . ἄλλους ἔσωσεν ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι εἰ βα- 42
 σιλεὺς ἰσραὴλ ἐστὶν καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ
 πιστεύσομεν αὐτῷ . πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεὸν ῥυσάσθω νῦν 43
 αὐτὸν εἰ θέλει αὐτὸν εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός . τὸ δ' αὖ- 44
 τὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτῷ .
 ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως 45
 ὥρας ἑννάτης . περὶ δὲ τὴν ἑννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ ἰ- 46
 ησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων ἡλί ἡλί λὰμὰ σαβαχθανὶ τοῦτ'
 ἔστιν θεέ μου θεέ μου ἵνατί με ἐγκατέλιπες . τινὲς δὲ τῶν ἐ- 47
 κεῖ ἐστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι ἡλίαν φωνεῖ οὗτος . καὶ 48
 εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε
 ὄξους καὶ περιθεὶς καλὰμῳ ἐπότιζεν αὐτόν . οἱ δὲ λοιποὶ 49
 ἔλεγον ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἡλίας σώσων αὐτόν . ὁ δὲ 50
 ἰησοῦς πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα .
 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς^ο δύο ἀπὸ 51
 ἄνωθεν ἕως κάτω καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθη-
 σαν . καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν 52
 κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη . καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνη- 53
 μείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν
 καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς . ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' 54
 αὐτοῦ τηροῦντες τὸν ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γε-
 νόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν 55
 οὗτος . ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεω-
 ροῦσαι αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας 56
 διακονοῦσαι αὐτῷ . ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μα-
 ρία ἡ τοῦ ἱακώβου καὶ ἰωδὴ μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν

v.40 T^{*}: καταβῆθι, V: [καὶ] καταβῆθι. **v.41** T^{*}: δε, V: Ø. **v.41** TKV: πρεσβυτερων, M: πρεσβυτερων και φαρισαιων. **v.42** T^{*}: ει, V: Ø. **v.42** TK: αυτω, M: επι αυτω, V: επι αυτον. **v.43** T^{*}: αυτον, V: Ø. **v.44** T^{*}: αυτω, V: συν αυτω. **v.44** TK: αυτω, MV: αυτον. **v.45** TK: ενατις, MV: ενατις. **v.46** TK: εννατην, MV: ενατην. **v.46** TK: λαμα, M: λιμα, V: λεμα. **v.47** T^{*}: εστωτων, V: εστιηκοτων. **v.49** EA: αυτον (see Joh 19.34), NBC: αυτον αλλος δε λαθον λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα. **v.51** T^{*}: εις δυο απο ανωθεν εως κατω, V: απ ανωθεν εως κατω εις δυο. **v.52** T^{*}: ηγερθη, V: ηγερθησαν. **v.56** T^{*}: ιωση, V: ιωσηφ.

57 ζεβεδαίου . ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος
 ἀπὸ ἀριμαθαίας τοῦνομα ἰωσήφ ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν
 58 τῷ ἰησοῦ . οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ῥήτησατο τὸ σῶμα
 τοῦ ἰησοῦ τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα .
 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ οἰνῶνι κα-
 60 θαρᾶ . καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐ-
 λατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ
 61 θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν . ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγδα-
 ληνή καὶ ἡ ἄλλη μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου .
 62 τῇ δὲ ἐπαύριον ἦτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν συνήχθη-
 63 σαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον . λέγοντες
 κύριε ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν μετὰ
 64 τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι . κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν
 τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ ἠγέρθη
 ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρῶ-
 65 της . ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλάτος ἔχετε κουστωδίαν ὑπάγετε
 66 ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε . οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαντο
 τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας .

28 Ὅψὲ δὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων
 ἦλθεν μαρία ἡ μαγδαληνή καὶ ἡ ἄλλη μαρία θεωρῆσαι
 2 τὸν τάφον . καὶ ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο μέγας ἄγγελος γὰρ
 κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ ἤπροσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν
 3 λίθον ἀπὸ τῆς θύρας καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ . ἦν δὲ ἡ
 ἰδεὰ αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὥσεὶ
 4 χιών . ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες
 5 καὶ ἐγένοντο ὥσεὶ νεκροί . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν
 ταῖς γυναῖξιν μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς οἶδα γὰρ ὅτι ἰησοῦν τὸν
 6 ἐσταυρωμένον ζητεῖτε . οὐκ ἔστιν ὧδε ἠγέρθη γὰρ καθὼς
 7 εἶπεν δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος . καὶ

v.57 T*: εμαθητευσεν, V: εμαθητευθη. **v.58** T*: το σωμα, V: Ø. **v.59** T*: σινδονι, V: [εν] σινδονι. **v.61** T*: μαρια, V: μαριαμ. **v.64** T*: νυκτος, V: Ø. **v.65** T*: δε, V: Ø. **28. v.1** T*: μαρια, V: μαριαμ. **v.2** T*: προσελθων, V: και προσελθων. **v.2** T*: απο της θυρας, V: Ø. **v.3** T*: ιδεα, V: ειδα. **v.3** T*: ωσει, V: ως. **v.4** T*: εγενοντο ωσει, V: εγενηθησαν ως. **v.6** T*: ο κυριος, V: Ø.

ταχύ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν . καὶ ἐξέλθοῦσαι τα- 8
 χύ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔ- 9
 δραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ . ὥς δὲ ἐπορεύ- 9
 οντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ὁ ἰησοῦς ἀπῆντησεν αὐταῖς λέγων χαίρετε αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκρά- 10
 τησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ . τότε λέ- 10
 γει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς μὴ φοβεῖσθε ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν γαλιλαίαν καὶ ἐκεῖ με 11
 ὄψονται . πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστω- 11
 δίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα . καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυ- 12
 τέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις . λέγοντες εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς 13
 ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων . καὶ ἐὰν ἀ- 14
 κουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν . οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια 15
 ἐποίησαν ὥς ἐδιδάχθησαν καὶ διέφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον . οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ 16
 ἐπορεύθησαν εἰς τὴν γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐ- 17
 τοῖς ὁ ἰησοῦς . καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ οἱ 17
 δὲ ἐδίστασαν . καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς 18
 λέγων ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς . 18
 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες 19
 αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου 19
 πνεύματος . διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετει- 20
 λάμην ὑμῖν καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας 20
 ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀμήν .

v.8 T^a: ἐξελθοῦσαι, V: ἀπελθοῦσαι. **v.9** T^a: ὡς δε ἐπορευοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, V: ∅. **v.9** TK: ο, MV: ∅. **v.9** T^a: ἀπηντησεν, V: υπηνησεν. **v.10** TKV: κακει, M: και εκει. **v.15** E: διεφημισθη, N: εφημισθη. **v.15** E: ιουδαιοις μεχρι, D: τοις ιουδαιοις εως. **v.15** T^a: σημερον, V: σημερον [ημερας], BD: σημερον ημερας. **v.17** T^a: αυτω, V: ∅. **v.18** E: ουρανω, D: ουρανοις. **v.18** T^a: γης, V: [της] γης, BD: της γης. **v.19** E: πορευθεντες, F: καθως απεστειλεν με ο πατηρ καγω αποστελω υμας πορευθεντες. **v.19** TKV: συν, M: ∅, D: συν. **v.19** E: βαπτιζοντες, BD: βαπτισαντες. **v.20** T^a: αμην, V: ∅.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°

- 1, 2 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ . ὥς
γέγραπται ἐν τοῖς° προφήταις ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἁγ-
γελόν μου πρὸ προσώπου σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
3 σου ἔμπροσθέν° σου . φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν κυρίου εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ .
4 ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βά-
5 πτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν . καὶ ἐξεπορεύετο
πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα καὶ οἱ ἱεροσολυμίται
καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπὸ αὐτοῦ
6 ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν . ἦν° δὲ ἰωάννης ἐν-
δεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
7 ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον . καὶ
ἐκήρυσεν λέγων ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδη-
8 μάτων αὐτοῦ . ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι αὐτὸς δὲ
9 βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ . καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρεῦ τῆς γαλιλαίας καὶ
10 ἐβαπτίσθη ὑπὸ° ἰωάννου εἰς τὸν ἰορδάνην . καὶ εὐθέως ἀ-
ναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς
11 καὶ τὸ πνεῦμα ὥσῃ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπὶ αὐτόν . καὶ
φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπη-
12 τὸς ἐν ᾧ° εὐδόκησα . καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει

Τ: ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, Κ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, ΜV: ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. **1. v.1** T°: υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, V: [υἱοῦ Θεοῦ], N°: Ø, NBD: υἱοῦ Θεοῦ, F: υἱοῦ τοῦ κυρίου. **v.2** T°: ὡς, V: καθως. **v.2** T°: τοῖς προφήταις, V: τῷ ἡσαῖα τῷ προφητῇ. **v.2** T°: ἐγώ, V: Ø. **v.2** T°: ἐμπροσθεν σου, V: Ø. **v.4** T°: βαπτίζων, V: [ο] βαπτίζων. **v.5** T°: καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπὸ αὐτοῦ, V: πάντες καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὸ αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ. **v.6** TK: ἦν δε, M: ἦν δε ο, V: καὶ ἦν ο. **v.6** E: τριχας, D: δερρην. **v.8** T°: μὲν, V: Ø. **v.8** T°: ἐν, V: Ø. **v.9** TMV: ναζαρετ, K: ναζαρεθ. **v.9** T°: ὑπο ἰωαννου εἰς τὸν ἰορδανην, V: εἰς τὸν ἰορδανην ὑπο ἰωαννου. **v.10** T°: εὐθεως, V: εὐθυς. **v.10** T°: ἀπο, V: ἐκ. **v.10** T°: ὡσει, V: ὡς. **v.10** T°: ἐπ, V: εἰς. **v.11** T°: ὦ, V: σοι.

εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας^ο τεσσα- 13
 ράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ καὶ ἦν μετὰ τῶν 14
 θηρίων καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ. μετὰ δὲ τὸ πα- 14
 ραδοθῆναι τὸν ἰωάννην ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν γαλιλαίαν 15
 κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς^ο βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ λέ- 15
 γων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ 16
 θεοῦ μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. περιπα- 16
 τῶν^ο δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας εἶδεν σίμωνα καὶ 17
 ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλλοντας^ο ἀμφίβληστρον ἐν 17
 τῇ θαλάσῃ ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς 17
 δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώ- 18
 πων. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν ἠκολούθησαν 18
 αὐτῷ. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον εἶδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζε- 19
 βεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ 19
 πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐ- 20
 τοὺς καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ 20
 μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ εἰσπορεύ- 21
 ονται εἰς καῖερναούμ καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν 21
 εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ 22
 διδαχῇ αὐτοῦ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων 22
 καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν 23
 ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ καὶ ἀνέκραγεν. λέγων 24
 ἔα τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνὲ ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς 24
 οἶδά σε τίς εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰη- 25
 σοῦς λέγων φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν 26
 αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ κῶρᾶν φωνῇ μεγάλῃ 26
 ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες ὥστε συζη- 27
 τεῖν πρὸς αὐτοὺς λέγοντας τί ἐστὶν τοῦτο τίς^ο ἡ διδαχὴ ἡ

v.13 T^{*}: ἐκεῖ, V: Ø. **v.13** T^{*}: ἡμερας τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα ημερας. **v.14** T^{*}:
 της βασιλειας, V: Ø. **v.16** T^{*}: περιπατων δε, V: και παραγων. **v.16** TK: αυτου, M: αυτου
 του σιμωνος, V: σιμωνος. **v.16** T^{*}: βαλλοντας αμφιβληστρον, V: αμφιβαλλοντας. **v.18** T^{*}:
 ευθεως, V: ευθυς. **v.18** T^{*}: αυτων, V: Ø. **v.19** T^{*}: εκειθεν, V: Ø. **v.20** T^{*}: ευθεως, V:
 ευθυς. **v.21** T^{*}: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.21** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.23** T^{*}:
 και, V: και ευθυς. **v.24** T^{*}: εα, V: Ø. **v.26** T^{*}: κρᾶζαν, V: φωνησαν. **v.27** T^{*}: παντες,
 V: απαντες. **v.27** TK: αυτους, MV: εαυτους. **v.27** T^{*}: τις η διδαχη η καινη αυτη οτι, V:
 διδαχη καινη.

καινή αὕτη ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκα-
 28 θάρτοις ἐπιτάσσει καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ . ἐξῆλθεν^ο δὲ ἡ
 ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθύς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς γαλιλαίας .
 29 καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν
 οἰκίαν σίμωνος καὶ ἀνδρέου μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου .
 30 ἡ δὲ πενθερὰ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα καὶ εὐθέως
 31 λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς . καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν
 κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς
 32 εὐθέως καὶ διηκόνει αὐτοῖς . ὁψίας δὲ γενομένης ὅτε ἔδου
 ὁ ἥλιος ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ
 33 τοὺς δαιμονιζομένους . καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν
 34 πρὸς τὴν θύραν . καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχον-
 τας ποικίλαις νόσοις καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν καὶ οὐκ
 35 ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια ὅτι ᾗδισαν αὐτόν . καὶ πρωτὶ ἐν-
 νυχὸν λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον
 36 κάκεῖ προσήυχετο . καὶ κατεδίωξαν αὐτόν ὁ σίμων καὶ οἱ
 37 μετ' αὐτοῦ . καὶ εὐρόντιες αὐτόν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες
 38 ζητοῦσίν^ο σε . καὶ λέγει αὐτοῖς ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας
 κωμοπόλεις ἵνα κάκεῖ κηρύξω εἰς τοῦτο γὰρ ἐξεληλύθα .
 39 καὶ ἡν κηρύσσων ἐν^ο ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν
 40 γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων . καὶ ἔρχεται πρὸς
 αὐτόν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτόν καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ
 41 λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι . ὁ δὲ ἰ-
 ησοῦς σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο^ο αὐτοῦ καὶ
 42 λέγει αὐτῷ θέλω καθαρίσθῃ . καὶ εἰπόντος^ο αὐτοῦ εὐθέως
 43 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα καὶ ἐκαθαρίσθη . καὶ ἐμβρι-

v.28 T^o: ἐξηλθεν δε, V: καὶ ἐξηλθεν. **v.28** T^o: εὐθους, V: εὐθους πανταχοῦ. **v.29** T^o: εὐθεως, V: εὐθους. **v.30** T^o: εὐθεως, V: εὐθους. **v.31** T^o: αὐτης, V: Ø. **v.31** T^o: εὐθεως, V: Ø. **v.33** T^o: ἡ πολις ὁλη ἐπισυνηγμενη ἦν, V: ἦν ὁλη ἡ πολις ἐπισυνηγμενη. **v.35** T^o: ἐννυχον, V: ἐννυχα. **v.36** T^o: κατεδίωξαν, V: κατεδίωξεν. **v.36** T^o: ο, V: Ø. **v.37** T^o: εὐροντες, V: ευρον. **v.37** T^o: λεγουσιν, V: καὶ λεγουσιν. **v.37** TKV: ζητουσιν σε, M: σε ζητουσιν. **v.38** T^o: ἀγωμεν, V: ἀγωμεν ἀλλαχου. **v.38** TK: κακει, MV: καὶ ἐκει. **v.38** T^o: ἐξεληλυθα, V: ἐξηλθον. **v.39** T^o: ἦν, V: ἦλθεν. **v.39** T^o: ἐν ταῖς συναγωγαῖς, V: εἰς τὰς συναγωγας. **v.40** T^o: αὐτον, V: Ø. **v.41** T^o: ὁ δε ἰησους σπλαγχνισθεις, V: καὶ σπλαγχνισθεις, D: καὶ οργισθεις. **v.41** T^o: ἠψατο αὐτου, V: αὐτου ἠψατο. **v.42** T^o: εἰποντος αὐτου εὐθεως, V: εὐθους.

μησάμενος αὐτῷ εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν . καὶ λέγει αὐτῷ 44
 ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἶπης ἀλλ' ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱε-
 ρεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν
 μωδῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς . ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσ- 45
 σειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον ὥστε μηκέτι αὐτὸν
 δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις
 τόποις ἦν καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν .

Καὶ πάλιν εἰσηλθεν εἰς καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν καὶ ἡ 2
 κούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν . καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολ- 2
 λοι ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐλά-
 λει αὐτοῖς τὸν λόγον . καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν παραλυτι- 3
 κὸν φέροντες αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων . καὶ μὴ δυνάμενοι 4
 προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην
 ὅπου ἦν καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κράββατον ἔφ' ᾧ ὁ
 παραλυτικὸς κατέκειτο . ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐ- 5
 τῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ τέκνον ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
 σου . ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ δι- 6
 αλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν . τί οὗτος οὕτως λαλεῖ 7
 βλασφημίας τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός .
 καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως 8
 διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς εἶπεν αὐτοῖς τί ταῦτα διαλογίζεσθε
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν . τί ἐστὶν εὐκοπώτερον εἰπεῖν τῷ πα- 9
 ραλυτικῷ ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι ἢ εἰπεῖν ἔγειραι καὶ
 ἄρὸν σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει . ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι 10
 ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς
 ἁμαρτίας λέγει τῷ παραλυτικῷ . σοὶ λέγω ἔγειραι καὶ ἄ- 11

v.43 T^ε: ευθεως, V: ευθυς. **v.44** T^ε: αλλ, V: αλλα. **v.44** T^ε: μωσης, V: μωυσης. **v.45** T^ε: εν, V: επι. **v.45** T^ε: πανταχοθεν, V: παντοθεν. **2. v.1** TK: παλιν εισηλθεν, M: εισηλθεν παλιν, V: εισελθων παλιν. **v.1** T^ε: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.1** T^ε: και, V: ∅. **v.1** T^ε: εις οικον, V: εν οικω. **v.2** T^ε: ευθεως, V: ∅. **v.3** T^ε: προς αυτον παραλυτικον φεροντες, V: φεροντες προς αυτον παραλυτικον. **v.4** T^ε: προσεγγισαι, V: προσενεγκαι. **v.4** T^ε: κραββατον εφ ω, V: κραβαττον οπου. **v.5** T^ε: ιδων δε, V: και ιδων. **v.5** T^ε: αφεωνται σοι αι αμαρτιαι σου, V: αφιενται σου αι αμαρτιαι. **v.7** T^ε: βλασφημιας, V: βλασφημει. **v.8** T^ε: ευθεως, V: ευθυς. **v.8** TKV: ουτως, M: ουτως αυτοι. **v.8** T^ε: ειπεν, V: λεγει. **v.9** TK: αφεωνται σοι, M: αφεωνται σου, V: αφιενται σου. **v.9** T^ε: εγειραι και αρον σου τον κραββατον, V: εγειρε και αρον τον κραβαττον σου. **v.10** T^ε: επι της γης αμαρτιας, V: αμαρτιας επι της γης.

12 ρον τὸν κράββατόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου ὁ καὶ
 ἡγέρθη εὐθέως ὁ καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἐναντίον
 πάντων ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέ-
 13 γοντας ὅτι οὐδέποτε ὁ οὕτως εἶδομεν ὁ καὶ ἐξῆλθεν πάλιν
 παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν
 14 καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς ὁ καὶ παράγων εἶδεν λευτὴν τὸν τοῦ
 ἀλφαίου καθημένον ἐπὶ τὸ τελώνιον καὶ λέγει αὐτῷ ἀκο-
 15 λούθει μοι καὶ ἀναστὰς ἡκολούθησεν αὐτῷ ὁ καὶ ἐγένετο
 ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ πολλοὶ τε-
 λῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθη-
 16 ταῖς αὐτοῦ ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὁ καὶ
 οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα
 μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς
 αὐτοῦ τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ
 17 πίνει ὁ καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς οὐ χρειάν ἔχου-
 σιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες οὐκ ἤλθον
 18 καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν ὁ καὶ
 ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύον-
 τες καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ διατὶ οἱ μαθηταὶ ἰωάν-
 νου καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ
 19 οὐ νηστεύουσιν ὁ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς μὴ δύνανται
 οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νη-
 στεύειν ὅσον χρόνον μεθ' αὐτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον οὐ
 20 δύνανται νηστεύειν ὁ ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ
 ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις
 21 ταῖς ἡμέραις καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐ-

v.11 T^o: εχειραι και αρον τον κραββατον, V: εχειρε αρον τον κραβαττον. **v.12** T^o: ευθεως και, V: και ευθυς. **v.12** T^o: κραββατον, V: κραβαττον. **v.12** T^o: εναντιον, V: εμπροσθεν. **v.12** T^o: ουδεποτε ουτως, V: ουτως ουδεποτε. **v.14** E: λευιν, D: ιακωβον. **v.15** T^o: εγενετο εν τω, V: γινεται. **v.15** T^o: ηκολουθησαν, V: ηκολουθουν. **v.16** T^o: και οι φαρισαιοι, V: των φαρισαιων. **v.16** T^o: αυτον εσθιοντα, V: οτι εσθιει. **v.16** T^o: τελωνων και αμαρτωλων, V: αμαρτωλων και τελωνων. **v.16** T^o: τι, V: ο. **v.16** T^o: και πινει, V: ο. **v.17** T^o: ου, V: [οτι] ου. **v.17** T^o: εις μετανοιαν, V: ο. **v.18** T^o: των φαρισαιων, V: φαρισαιοι. **v.18** TK: διατι, MV: δια τι. **v.18** T^o: οι, V: οι μαθηται. **v.19** T^o: μεθ εαυτων εχουσιν τον νυμφιον, V: εχουσιν τον νυμφιον μετ αυτων. **v.20** T^o: εκειναις ταις ημεραις, V: εκεινη τη ημερα. **v.21** T^o: και, V: ο.

πιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ εἰ δὲ μὴ αἶρει τὸ πλήρωμα
αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται ὁ
καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιοὺς εἰ δὲ μὴ 22
ρήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς και-
νοὺς βλητέον ὁ καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς 23
σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχους ὁ καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλε- 24
γον αὐτῷ ἴδε τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὁ οὐκ ἔξεστιν ὁ
καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν 25
δαβὶδ ὅτε χρειαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐ-
τοῦ ὁ πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἀβιάθαρ τοῦ 26
ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν οὓς οὐκ
ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
αὐτῷ οὖσιν ὁ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρω- 27
πον ἐγένετο οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον ὥστε κύριός 28
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου ὁ

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἦν ἐκεῖ ἄν- 3
θρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα ὁ καὶ παρετήρουν 2
αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτὸν ἵνα κατηγορήσω-
σιν αὐτοῦ ὁ καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῳ ἔχοντι 3
τὴν χεῖρα ἔγειραι εἰς τὸ μέσον ὁ καὶ λέγει αὐτοῖς ἔξεστιν 4
τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι ψυχὴν σῶσαι
ἢ ἀποκτεῖναι οἱ δὲ ἐσιώπων ὁ καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς 5
μετ' ὀργῆς συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας
αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου καὶ ἔξτει-

v.21 T*: επιρραπτει, V: επιραπτει. **v.21** T*: ιματιω παλαιω, V: ιματιον παλαιον. **v.21** T*:
αυτου, V: απ αυτου. **v.22** T*: ρησσει, V: ρηξει. **v.22** T*: ο νεος, V: Ø. **v.22** T*:
εκχειται, V: απολλυται. **v.22** T*: απολουνται, V: Ø. **v.22** T*: βλητεον, V: Ø. **v.23** T*:
παραπορευεσθαι αυτον εν τοις σαββασιν, V: αυτον εν τοις σαββασιν παραπορευεσθαι. **v.23** T*:
ηρξαντο οι μαθηται αυτου, V: οι μαθηται αυτου ηρξαντο. **v.24** T*: εν, V: Ø. **v.25** T*:
αυτος ελεγεν, V: λεγει. **v.25** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.26** TK: του, MV: Ø. **v.26** T*: τοις
ιερευσιν, V: τους ιερεις. **v.27** T*: ουχ, V: και ουχ. **3. v.3** T*: εξηραμμενην εχοντι την
χειρα εγειραι, V: την ξηραν χειρα εχοντι εγειρε. **v.4** T*: αγαθοποιησαι, V: αγαθον ποιησαι.
v.5 T*: σου, V: Ø.

6 νεν καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιῆς ὥς ἡ ἄλλη • καὶ
 7 ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν συμ-
 8 βούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν • καὶ
 9 ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν
 10 θάλασσαν καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἠκολούθη-
 11 σαν ἅυτῳ καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας • καὶ ἀπὸ ἱεροσολύμων
 12 καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ οἱ περὶ
 13 τύρον καὶ σιδῶνα πλῆθος πολὺ ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει ἤλ-
 14 θον πρὸς αὐτόν • καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοι-
 15 ἄριον προσκαρτερῇ ἅυτῳ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλίβωσιν
 16 αὐτόν • πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν ὥστε ἐπιπίπτειν ἅυτῳ
 17 ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας • καὶ τὰ πνεύματα
 18 τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει προσέπιπτεν ἅυτῳ καὶ
 19 ἔκραζεν λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ • καὶ πολλὰ
 20 ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτόν φανερόν ποιήσωσιν • καὶ ἀ-
 21 ναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτὸς
 22 καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν • καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὧ-
 23 σιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν • καὶ
 24 ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ ἐκβάλλειν τὰ
 25 δαιμόνια • καὶ ἐπέθηκεν τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον • καὶ ἰ-
 26 ἀκῶβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰα-
 27 κώβου καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα βοανέργες ὃ ἐστὶν υἱ-
 28 οὶ βροντῆς • καὶ ἀνδρέαν καὶ φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον
 29 καὶ ματθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου καὶ
 30 θαδδαῖον καὶ σίμωνα τὸν κανανίτην • καὶ ἰούδαν ἰσκα-
 31 ριώτην ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν • καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον

v.5 T^{*}: αποκατεσταθη, V: απεκατεσταθη. **v.5** T^{*}: υγιης ως η αλλη, V: Ø. **v.6** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.6** T^{*}: εποιουν, V: εδιδουν. **v.7** T^{*}: ανεχωρησεν μετα των μαθητων αυτου, V: μετα των μαθητων αυτου ανεχωρησεν. **v.7** T^{*}: ηκολουθησαν αυτω, V: [ηκολουθησεν]. **v.8** T^{*}: οι, V: Ø. **v.8** T^{*}: ακουσαντες, V: ακουοντες. **v.11** T^{*}: εθεωρει προσεπιπτεν, V: εθεωρουν προσεπιπτον. **v.11** T^{*}: εκραζεν λεγοντα, V: εκραζον λεγοντες. **v.12** TKV: αυτον φανερον, M: φανερον αυτον. **v.14** T^{*}: δωδεκα, V: δωδεκα [ους και αποστολους ωνομασεν]. **v.15** T^{*}: θεραπευειν τας νοσους και, V: Ø. **v.16** T^{*}: και, V: [και εποιησεν τους δωδεκα] και. **v.16** T^{*}: τω σιμωνι ονομα, V: ονομα τω σιμωνι. **v.17** T^{*}: ονοματα, V: ονομα[τα]. **v.17** T^{*}: βοανεργες, V: βοανηργες. **v.18** T^{*}: ματθαιον, V: μαθθαιον. **v.18** T^{*}: κανανιτην, V: καναναιον. **v.19** T^{*}: ισκαριωτην, V: ισκαριωθ. **v.20** T^{*}: ερχονται, V: ερχεται.

καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε
 ἄρτον φαγεῖν . καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρα- 21
 τῆσαι αὐτὸν ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη . καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ 22
 ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι βεελζεβούλ ἔχει
 καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
 νια . καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν 23
 αὐτοῖς πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν . καὶ ἐάν 24
 βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασι-
 λεία ἐκείνη . καὶ ἐάν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ οὐ δύναται 25
 σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη . καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυ- 26
 τὸν καὶ μεμέρισται οὐ δύναται στᾶθῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει .
 οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ ὁ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν 27
 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι ἐάν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δή-
 σῃ καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ . ἀμὴν λέγω ὑμῖν 28
 ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀν-
 θρώπων καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν . ὅς δ' 29
 ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἔχει ἄφεσιν
 εἰς τὸν αἰῶνα ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως . ὅτι ἔ- 30
 λεγον πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει . ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ 31
 καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἔξω ἐδῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν
 φωνοῦντες αὐτόν . καὶ ἐκάθητο ὄχλος ὁ περὶ αὐτὸν εἶπον 32
 δὲ αὐτῷ ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦ-
 σίν σε . καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου 33
 ἢ οἱ ἀδελφοί μου . καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ 34

v.20 T*: οχλος, V: [ο] οχλος. **v.20** T*: μητε, V: μηδε. **v.25** T*: δυναται σταθηναι η οικια
 εκεινη, V: δυνησεται η οικια εκεινη σταθηναι. **v.26** T*: μεμερισται, V: εμερισθη. **v.26** T*:
 σταθηναι, V: στηναι. **v.27** TK: ου δυναται ουδεις, M: ουδεις δυναται, V: αλλ ου δυναται
 ουδεις. **v.27** T*: τα σκευη του ισχυρου εισελθων εἰς την οικιαν, V: εἰς την οικιαν του ισχυρου
 εισελθων τα σκευη. **v.27** TKV: διαρπασει, M: διαρπαση. **v.28** T*: τα αμαρτηματα τοις υιοις
 των ανθρωπων και βλασφημιαι οσας αν, V: τοις υιοις των ανθρωπων τα αμαρτηματα και αι
 βλασφημιαι οσα εαν. **v.29** T*: αλλ, V: αλλα. **v.29** T*: κρισεως, V: αμαρτηματος. **v.31** T*:
 ερχονται συν οι αδελφοι και η μητηρ αυτου, V: και ερχεται η μητηρ αυτου και οι αδελφοι
 αυτου. **v.31** T*: εστωτες, V: στηκοντες. **v.31** T*: φωνουντες, V: καλουντες. **v.32** T*:
 οχλος περι αυτον, V: περι αυτον οχλος. **v.32** T*: ειπον δε, V: και λεγουσιν. **v.32** TK: σου,
 M: σου και αι αδελφαι σου, V: σου [και αι αδελφαι σου]. **v.33** T*: απεκριθη αυτοις λεγων,
 V: αποκριθεις αυτοις λεγει. **v.33** T*: η, V: και. **v.34** T*: κυκλω τους περι αυτον, V: τους
 περι αυτον κυκλω.

αὐτὸν καθημένους λέγει ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
 35 μου. ὅς γάρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ οὗτος ἀδελφός
 μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστίν.

4 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ συ-
 νήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πῶλος ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα· εἰς τὸ
 2 τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν
 παραβολαῖς πολλὰ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
 3, 4 ἀκούετε ἰδοὺ ἐξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. καὶ ἐγένετο
 ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἦλθεν τὰ
 5 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτό. ἄλλο· δὲ ἔ-
 πεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν καὶ
 6 εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. ἡλίου· δὲ
 ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξη-
 7 ράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας καὶ ἀνέβησαν
 αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.
 8 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν
 ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα καὶ
 9 ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ ἔχων ὧτα
 10 ἀκούειν ἀκουέτω. ὅτε· δὲ ἐγένετο καταμύνας ἡρώτησαν
 11 αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν· παραβολήν. καὶ
 ἔλεγεν αὐτοῖς ὑμῖν δέδοται· γινῶναι τὸ μυστήριον τῆς βα-
 σιλείας τοῦ θεοῦ ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ
 12 πάντα γίνεται. ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν καὶ
 ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν μήποτε ἐπιστρέψω-
 13 σιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. καὶ λέγει αὐτοῖς
 οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην καὶ πῶς πάσας τὰς πα-
 14, 15 ραβολὰς γνώσεσθε. ὁ σπείρων τὸν λόγον σπεῖρει. οὗτοι

v.35 T*: μου, V: ∅. **4. v.1** T*: συνηχθη, V: συναγεται. **v.1** T*: πολυς, V: πλειστος. **v.1** T*: εμβαντα εἰς τὸ πλοῖον, V: εἰς πλοῖον εμβαντα. **v.1** T*: ην, V: ησαν. **v.3** T*: του, V: ∅. **v.4** TK: του ουρανου, MV: ∅. **v.5** T*: αλλο δε, V: και αλλο. **v.5** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.6** T*: ηλιου δε ανατειλαντος, V: και οτε ανετειλεν ο ηλιος. **v.8** T*: αλλο, V: αλλα. **v.8** T*: αυξανοντα, V: αυξανομενα. **v.9** TK: αυτοις, MV: ∅. **v.9** T*: ο εχων, V: ος εχει. **v.10** T*: οτε δε, V: και οτε. **v.10** TK: καταμυνας, MV: κατα μονας. **v.10** T*: ηρωτησαν, V: ηρωτων. **v.10** T*: την παραβολην, V: τας παραβολας. **v.11** T*: δεδοται γινωναι το μυστηριον, V: το μυστηριον δεδοται. **v.12** T*: τα αμαρτηματα, V: ∅.

δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπεῖρεται ὁ λόγος καὶ ὅταν ἀκούσωσιν εὐθέως ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν° ταῖς καρδίαις αὐτῶν . καὶ οὗτοί εἰσιν 16 ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν . καὶ 17 οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθέως σκανδαλίζονται . καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι 18 οὗτοί° εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες . καὶ αἱ μέριμναι τοῦ 19 αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον καὶ ἄκαρπος γίνεται . καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν 20 καλὴν σπαρέντες οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς μήτι ὁ° λύχνος ἔρχεται 21 ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ . οὐ γὰρ ἐστὶν τι° κρυπτόν ὃ ἐὰν μὴ 22 φανερωθῇ οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα εἰς° φανερόν ἔλθῃ . εἴ τις ἔχει ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς 23, 24 βλέπετε τί ἀκούετε ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ προσεθήσεται ὑμῖν τοῖς° ἀκούουσιν . ὅς γὰρ ἂν° ἔχη 25 δοθήσεται αὐτῷ καὶ ὅς οὐκ ἔχει καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ . καὶ ἔλεγεν οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὡς ἐὰν 26 ἄνθρωπος βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς . καὶ καθεύδῃ καὶ 27 ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός . αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρ- 28 ποφορεῖ πρῶτον χόρτον εἴτα στάχυν εἴτα πλήρῃ σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ . ὅταν δὲ παράδῃ ὁ καρπὸς εὐθέως ἀποστέλλει 29

v.15 T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.15** T^{*}: εν ταις καρδιαις αυτων, V: εις αυτους. **v.16** T^{*}: ομοιως, V: Ø. **v.16** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.17** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.18** T^{*}: ουτοι, V: αλλοι. **v.18** TV: ουτοι εισιν, MK: Ø. **v.18** T^{*}: ακουοντες, V: ακουσαντες. **v.19** T^{*}: τουτου, V: Ø. **v.20** T^{*}: ουτοι, V: εκεινοι. **v.21** T^{*}: ο λυχνος ερχεται, V: ερχεται ο λυχνος. **v.21** T^{*}: επιτεθη, V: τεθη. **v.22** T^{*}: τι κρυπτον ο, V: κρυπτον. **v.22** T^{*}: μη, V: μη ινα. **v.22** T^{*}: εις φανερον ελθη, V: ελθη εις φανερον. **v.24** T^{*}: τοις ακουουσιν, V: Ø. **v.25** T^{*}: αν εχη, V: εχει. **v.26** T^{*}: εαν, V: Ø. **v.27** T^{*}: βλαστανη, V: βλαστα. **v.28** T^{*}: γαρ, V: Ø. **v.28** T^{*}: πληρη, V: πληρη[ς].

30 τὸ δρέπανον ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. καὶ ἔλεγεν τίνι
 31 ὁμοιωσώμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ ἐν ποίᾳ^ο παραβολῇ
 32 παραβάλωμεν αὐτήν. ὥς κόκκῳ σινάπεως ὃς ὅταν σπαρῇ
 33 ἐπὶ τῆς γῆς μικρότερος^ς πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶν τῶν
 34 ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ὅταν σπαρῇ ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάν-
 35 των^ο τῶν λαχάνων μείζων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους ὥστε
 36 δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
 37 κατασκηνοῦν. καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει
 38 αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν. χωρὶς δὲ πα-
 39 ραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς^ο
 40 αὐτοῦ ἐπέλυεν πάντα. καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
 41 ρᾳ ὁψίας γενομένης διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες
 42 τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὥς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ καὶ
 43 ἄλλα δὲ^ο πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαίλαψ ἀνέ-
 44 μου^ο μεγάλη τὰ^ο δὲ κύματα ἐπέβαλλέν εἰς τὸ πλοῖον ὥστε
 45 αὐτὸ^ο ἤδη γεμίζεσθαι. καὶ ἦν^ο αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ
 46 τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν καὶ
 47 λέγουσιν αὐτῷ διδάσκαλε οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα.
 48 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ
 49 σιώπα πεφίμωσο καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος καὶ ἐγένετο γα-
 50 λήνῃ μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί δειλοί ἐστε οὕτως^ο πῶς
 51 οὐκ ἔχετε πίστιν. καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν καὶ ἔλε-
 52 γον πρὸς ἀλλήλους τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος
 53 καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.

5 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν
 2 γάδαρηνων. καὶ ἐξελθόντι^ο αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως^ο

v.29 T^ο: παραδω, V: παραδοι. **v.29** T^ο: ευθεως, V: ευθυς. **v.30** T^ο: τινη, V: πως.
v.30 TKV: ὁμοιωσώμεν, M: ὁμοιωσομεν. **v.30** T^ο: ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην,
 V: τινη αυτην παραβολη θωμεν. **v.31** TKV: κοκκω, M: κοκκων. **v.31** T^ο: μικροτερος, V:
 μικροτερον ον. **v.31** T^ο: εστιν, V: Ø. **v.32** T^ο: παντων των λαχανων μειζων, V: μειζον
 παντων των λαχανων. **v.33** TKV: ηδυναντο, M: εδυναντο. **v.34** T^ο: μαθηταις αυτου, V:
 ιδιοις μαθηταις. **v.36** T^ο: δε πλοιαρια, V: πλοια. **v.37** T^ο: ανεμου μεγαλη, V: μεγαλη
 ανεμου. **v.37** T^ο: τα δε, V: και τα. **v.37** TKV: επεβαλλεν, M: επεβαλεν. **v.37** T^ο: αυτο ηδη
 γεμιζεσθαι, V: ηδη γεμιζεσθαι το πλοιον. **v.38** T^ο: ην αυτος επι, V: αυτος ην εν. **v.38** T^ο:
 διεγειρουσιν, V: εγειρουσιν. **v.40** T^ο: ουτως πως ουκ, V: ουπω. **v.41** T^ο: υπακουουσιν, V:
 υπακουει. **5. v.1** T^ο: γαδαρηνων, V: γερασσηνων. **v.2** T^ο: εξελθοντι αυτω, V: εξελθοντος
 αυτου. **v.2** T^ο: ευθεως απηγητησεν, V: ευθυς υπηγητησεν.

ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι
 ἀκαθάρτῳ. ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις καὶ 3
 οὔτε ἄλύσεσιν οὐδὲς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι. διὰ τὸ αὐ- 4
 τὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἄλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπᾶ-
 σθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι
 καὶ οὐδὲς αὐτὸν ἴσχυεν δαμάσαι. καὶ διαπνάντος νυκτὸς 5
 καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων
 καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν ἀπὸ 6
 μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ κράζας 7
 φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
 ὑψίστου ὀρκίζω σε τὸν θεὸν μὴ με βασανίσῃς. ἔλεγεν γὰρ 8
 αὐτῷ ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
 καὶ ἐπηρώτα αὐτὸν τί σοι ὄνομα καὶ ἀπεκρίθη λέγων λε- 9
 γεὼν ὄνομά μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν 10
 πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐ- 11
 κεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. καὶ 12
 παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες λέγοντες πέμψον
 ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. καὶ ἐ- 13
 πέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἰησοῦς καὶ ἔξελθόντα τὰ πνεύ-
 ματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους καὶ ὥρμησεν 14
 ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ἦσαν δὲ ὡς
 δισχίλιοι καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. οἱ δὲ βόσκοντες 14
 τοὺς χοίρους ἔφυγον καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς
 τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐξῆλθὼν ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. καὶ ἔρ- 15
 χονται πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
 καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχη-
 κότα τὸν λεγέῳνα καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγῆσαντο αὐ- 16

v.3 TK: μνημείοις, MV: μνημασιν. **v.3** T*: ουτε αλυσεσιν, V: ουδε αλυσει ουκει. **v.3** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **v.4** T*: αυτον ισχυεν, V: ισχυεν αυτον. **v.5** T: διαπναντος, KMV: δια παντος. **v.5** T*: ορεσιν και εν τοις μνημασιν, V: μνημασιν και εν τοις ορεσιν. **v.6** T*: ιδων δε, V: και ιδων. **v.7** T*: ειπεν, V: λεγει. **v.9** T*: σοι ονομα, V: ονομα σοι. **v.9** T*: απεκριθη λεγων λεγων, V: λεγει αυτω λεγων. **v.10** T*: αυτους, V: αυτα. **v.11** TK: τα ορη, MV: τω ορει. **v.12** T*: παντες οι δαιμονες, V: Ø. **v.13** T*: ευθεως ο ιησους, V: Ø. **v.13** T*: ησαν δε, V: Ø. **v.14** T*: οι δε, V: και οι. **v.14** T*: τους χοιρους, V: αυτους. **v.14** T*: ανηγγειλαν, V: απηγγειλαν. **v.14** T*: εξηλθον, V: ηλθον. **v.15** T*: και, V: Ø. **v.15** T*: λεγεωνα, V: λεγιωνα. **v.16** TKV: και διηγησαντο, M: διηγησαντο δε.

τοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν
 17 χοίρων . καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν
 18 ὀρίων αὐτῶν . καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει
 19 αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα ᾗ μετ' αὐτοῦ . ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκ
 ἀφῆκεν αὐτὸν ἀλλὰ λέγει αὐτῷ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου
 πρὸς τοὺς σοὺς καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύριος
 20 ἐποίησεν καὶ ἠλέησέν σε . καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κη-
 ρύσσειν ἐν τῇ δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς καὶ
 21 πάντες ἐθαύμαζον . καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ
 πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν
 22 καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν . καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρ-
 χισυναγῶγων ὀνόματι ἰάειρος καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς
 23 τοὺς πόδας αὐτοῦ . καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι
 τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς
 24 χεῖρας ὅπως σωθῇ καὶ ζήσεται . καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ
 καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς καὶ συνέθλιβον αὐτόν .
 25, 26 καὶ γυνὴ τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα . καὶ πολ-
 λὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'
 ἐαυτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
 27 χειρόν ἐλθοῦσα . ἀκούσασα περὶ τοῦ ἰησοῦ ἐλθοῦσα ἐν τῷ
 28 ὄχλῳ ὀπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ . ἔλεγεν γὰρ ὅτι
 29 κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι σωθήσομαι . καὶ εὐθέως
 ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς καὶ ἔγνω τῷ σώματι
 30 ὅτι ἴσται ἀπὸ τῆς μάστιγος . καὶ εὐθέως ὁ ἰησοῦς ἐπιγνοὺς
 ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἐπιστραφεὶς
 31 ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων . καὶ ἔλε-
 γον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ βλέπετε τὸν ὄχλον συνθλίβοντά
 32 σε καὶ λέγεις τίς μου ἤψατο . καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν

v.18 T^a: ἐμβαντος, V: ἐμβαινόντος. **v.18** T^a: ἡ μετ' αὐτοῦ, V: μετ' αὐτοῦ ἡ. **v.19** T^a: ὁ δε ἰησοῦς, V: καὶ. **v.19** T^a: ἀναγγεῖλον, V: ἀπαγγεῖλον. **v.19** TK: σοὶ ὁ κύριος ἐποίησεν, M: σοὶ ὁ κύριος πεποίηκεν, V: ὁ κύριος σοὶ πεποίηκεν. **v.22** T^a: ἰδοῦ, V: ∅. **v.22** T^a: ἰαειρος, V: ιαιρος. **v.23** T^a: παρεκάλει, V: παρακάλει. **v.23** T^a: αὐτὴ τὰς χεῖρας ὡς σωθῇ καὶ ζήσεται, V: τὰς χεῖρας αὐτῆς ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. **v.25** T^a: τίς, V: ∅. **v.25** T^a: ἐτὶ δώδεκα, V: δώδεκα ἐτη. **v.26** TK: ἐαυτῆς, MV: αὐτῆς. **v.28** T^a: καὶ τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἀψωμαι, V: ἐὰν ἀψωμαι καὶ τῶν ἱματίων αὐτοῦ. **v.29** T^a: εὐθεῶς, V: εὐθὺς. **v.30** T^a: εὐθεῶς, V: εὐθὺς.

τοῦτο ποιήσασαν . ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα εἰ- 33
 δυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ
 εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν . ὃ δὲ εἶπεν αὐτῇ θυγάτηρ 34
 ἡ πίστις σου σέσωκέν σε ὑπάγε εἰς εἰρήνην καὶ ἴσθι ὑγιῆς
 ἀπὸ τῆς μάστιγός σου . ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ 35
 τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθα-
 νεν τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον . ὃ δὲ ἰησοῦς εὐθέως^ο 36
 ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ
 μὴ φοβοῦ μόνον πίστευε . καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ 37
 συνακολουθεῖν εἰ μὴ πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην
 τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου . καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχι- 38
 συναγώγου καὶ θεωρεῖ θόρυβον κλαίοντας καὶ ἀλαλάζον-
 τας πολλά . καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς τί θορυβεῖσθε καὶ 39
 κλαίετε τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει . καὶ κα- 40
 τεγέλων αὐτοῦ ὃ δὲ ἐκβαλὼν ἅπαντας παραλαμβάνει τὸν
 πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ
 καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον . καὶ 41
 κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ ταλιθὰ κουμί
 ὃ ἐστίν μεθερμηνευόμενον τὸ κοράσιον σοὶ λέγω ἔγειράι .
 καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει ἦν γὰρ ἑτῶν 42
 δώδεκα καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ . καὶ διεστείλατο 43
 αὐτοῖς πολλά ἵνα μηδεὶς γνῶ τοῦτο καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ
 φαγεῖν .

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ **6**
 καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . καὶ γενομέ- 2
 νου σαββάτου ἤρξατο ἐν^ο τῇ συναγωγῇ διδάσκειν καὶ πολ-
 λοι ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πόθεν τοῦτω ταῦτα
 καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ^ο ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦτα

v.33 T^{*}: επ, V: Ø. **v.34** T^{*}: θυγατερ, V: θυγατηρ. **v.36** T^{*}: ευθεως ακουσας, V: παρακουσας. **v.37** T^{*}: αυτω, V: μετ αυτου. **v.37** T^{*}: πετρον, V: τον πετρον. **v.38** T^{*}: ερχεται, V: ερχονται. **v.38** TM: κλαιοντας, KV: και κλαιοντας. **v.40** T^{*}: ο, V: αυτος. **v.40** TK: απαντας, MV: παντας. **v.40** T^{*}: ανακειμενον, V: Ø. **v.41** T^{*}: κουμι, V: κουμ. **v.41** T^{*}: εγειραι, V: εγειρε. **v.42** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.42** T^{*}: εκστασει, V: [ευθυς] εκστασει. **v.43** T^{*}: γνω, V: γνοι. **6. v.1** T^{*}: ηλθεν, V: ερχεται. **v.2** T^{*}: εν τη συναγωγη διδασκειν, V: διδασκειν εν τη συναγωγη. **v.2** TK: αυτω οτι και, M: αυτω και, V: τουτω και αι.

3 διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται . οὐχ οὕτως ἐστὶν ὁ τέκτων
 ὁ υἱὸς μαρίας ἀδελφὸς δὲ ἱακώβου καὶ ἰωῶη καὶ ἰούδα καὶ
 σίμωνος καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὥδε πρὸς ἡμᾶς
 4 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ . ἔλεγεν^ο δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς
 ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ
 5 καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ . καὶ οὐκ
 ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν^ο δύναμιν ποιῆσαι εἰ μὴ ὀλίγοις ἁρ-
 6 ρώστοις ἐπιθείς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν . καὶ ἐθαύμαζεν
 διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ
 7 διδάσκων . καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα καὶ ἤρξατο αὐ-
 τοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἔξουσιν τῶν
 8 πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων . καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα
 μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον μὴ^ο πήραν μὴ
 9 ἄρτον μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν . ἀλλ' ὑποδεδεμένους σαν-
 10 δάλια καὶ μὴ ἐνδύσῃσθε δύο χιτῶνας . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
 ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃτε εἰς οἰκίαν ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε
 11 ἐκεῖθεν . καὶ ὅσοι^ο ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν
 ὑμῶν ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑπο-
 κάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς ἀμὴν^ο λέγω ὑ-
 μῖν ἀνεκτότερον ἔσται σοδόμοις ἢ γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρί-
 12 σεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ . καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα με-
 13 τανοήσωσιν . καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον καὶ ἤλειπον
 14 ἐλαίῳ πολλοὺς ἁρρώστους καὶ ἐθεράπευσεν . καὶ ἤκουσεν
 ὁ βασιλεὺς ἡρώδης φανερόν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 καὶ ἔλεγεν ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ^ο νεκρῶν ἠγέρθη καὶ
 15 διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ . ἄλλοι ἔλεγον
 ὅτι ἡλίας ἐστὶν ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ἐστίν^ο ἢ ὥς

ν.2 T^{*}: γίνονται, V: γινομεναι. **ν.3** T^{*}: μαρίας αδελφος δε, V: της μαρίας και αδελφος.
ν.3 T^{*}: ιωση, V: ιωσηπος. **ν.4** T^{*}: ελεγεν δε, V: και ελεγεν. **ν.4** T^{*}: συγγενεισιν, V:
 συγγενευσιν αυτου. **ν.5** T^{*}: ηδυνατο, V: εδυνατο. **ν.5** T^{*}: ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι, V:
 ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν. **ν.8** T^{*}: μη πηραν μη αρτον, V: μη αρτον μη πηραν. **ν.9** T^{*}:
 αλλ, V: αλλα. **ν.9** TMV: ενδυσησθε, K: ενδυσασθαι. **ν.11** T^{*}: οσοι αν μη δεξωνται, V: ος
 αν τοπος μη δεξηται. **ν.11** T^{*}: αμην ... εκεινη, V: Ø. **ν.12** T^{*}: εκηρυσσον, V: εκηρυξαν.
ν.12 T^{*}: μετανοησωσιν, V: μετανοωσιν. **ν.14** T^{*}: ελεγεν, V: ελεγον. **ν.14** T^{*}: εκ νεκρων
 ηγερθη, V: εγηγερται εκ νεκρων. **ν.15** T^{*}: αλλοι, V: αλλοι δε. **ν.15** TK: εστιν η, M: εστιν,
 V: Ø.

εἷς τῶν προφητῶν . ἀκούσας δὲ ὁ ἡρώδης εἶπεν ὅτι ὃν 16
 ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ἰωάννην οὗτός ἐστιν ὁ αὐτὸς ἡγέρθη ἐκ 17
 νεκρῶν . αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν 17
 ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ ἡρωδιάδα τὴν 18
 γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὅτι αὐτὴν ἐγάμη- 18
 σεν . ἔλεγεν γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι 19
 ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου . ἡ δὲ ἡρωδιάς ἐνεῖ- 19
 χεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι καὶ οὐκ ἠδύνατο . 20
 ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δί- 20
 καιον καὶ ἅγιον καὶ συνετήρει αὐτὸν καὶ ἀκούσας αὐτοῦ 21
 πολλὰ ἐποίει καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν . καὶ γενομένης ἡ- 21
 μέρας εὐκαιροῦ ὅτε ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον 22
 ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς 22
 πρώτοις τῆς γαλιλαίας . καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐ- 22
 τῆς ὁ τῆς ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης καὶ ἄρεσάσης τῷ 23
 ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κο- 23
 ρασίῳ αἰτησὼν με ὃ ἐὰν θέλῃς καὶ δώσω σοί . καὶ ὤμοσεν 23
 αὐτῇ ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς δώσω σοί ἕως ἡμίσεος τῆς βα- 24
 σιλείας μου . ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς τί αἰ- 24
 τήσῃμαι ἡ δὲ εἶπεν τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ . 25
 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἡ- 25
 τήσατο λέγουσα θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν 26
 κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ . καὶ περίλυπος γενόμε- 26
 νος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους 27
 οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι . καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ 27
 βασιλεὺς σπεκουλάτωρα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν 28
 αὐτοῦ . ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλα-

v.16 TKV: ο, M: Ø. **v.16** T^{*}: ειπεν οτι, V: ελεγεν. **v.16** T^{*}: εστιν αυτος ηγερθη εκ νεκρων, V: ηγερθη. **v.17** TK: τη, MV: Ø. **v.20** T^{*}: εποιει, V: ηπορει. **v.21** T^{*}: εποιει, V: εποιησεν. **v.22** T^{*}: αυτης της, V: αυτου. **v.22** T^{*}: και αρεσασης, V: ηρεσεν. **v.23** T^{*}: οτι ο, V: [πολλα] ο τι. **v.24** T^{*}: η δε, V: και. **v.24** T^{*}: αιτησμαι, V: αιτησωμαι. **v.24** T^{*}: βαπτιστου, V: βαπτιζοντος. **v.25** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.25** T^{*}: μοι δως εξ αυτης, MK: μοι δως εξ αυτης, V: εξ αυτης δως μοι. **v.26** T^{*}: συνανακειμενους, V: ανακειμενους. **v.26** T^{*}: αυτην αθειησαι, V: αθειησαι αυτην. **v.27** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.27** TK: σπεκουλατωρα, MV: σπεκουλατορα. **v.27** T^{*}: ενεχθηναι, V: ενεγκαι. **v.28** T^{*}: ο δε, V: και.

κῆ καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν
 αὐτὴν τῷ κορασίῳ καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μη-
 29 τρὶ αὐτῆς . καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ
 ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ .
 30 καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ ἀπήγ-
 γειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν .
 31 καὶ εἶπεν αὐτοῖς δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον
 τόπον καὶ ἀναπαυέσθε ὀλίγον ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ
 32 οἱ ὑπάγοντες πολλοὶ καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠὺκαίρουν . καὶ ἀ-
 33 πῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν . καὶ εἶδον
 αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοὶ
 καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προ-
 34 ἦλθον αὐτοὺς καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν . καὶ ἐξελθὼν εἶ-
 δεν ὁ ἰησοῦς πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς
 ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα καὶ ἤρξατο δι-
 35 δάσκειν αὐτοὺς πολλά . καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης
 προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρη-
 36 μὸς ἐστὶν ὁ τόπος καὶ ἤδη ὥρα πολλή . ἀπόλυσον αὐτοὺς
 ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγο-
 37 ράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους ὅτι γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν . ὁ
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν καὶ
 λέγουσιν αὐτῷ ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων ἡννα-
 38 ρίων ἄρτους καὶ δώμην αὐτοῖς φαγεῖν . ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς
 πόσους ἄρτους ἔχετε ὑπάγετε καὶ ἴδετε καὶ γνόντες λέγου-
 39 σιν πέντε καὶ δύο ἰχθύας . καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι
 40 πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ . καὶ ἀ-
 νέπεσδὸν πρᾶσαι πρᾶσαι ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα .
 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέ-

v.29 T: τῷ, KMV: ∅. v.30 T*: καὶ, V: ∅. v.31 T*: εἶπεν, V: λέγει. v.31 T*: ἀναπαυέσθε, V: ἀναπαυσάσθε. v.31 TK: ηὺκαίρουν, MV: ευκαιρουν. v.32 T*: εἰς ἐρημον τοπον τῷ πλοίῳ, V: ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἐρημον τοπον. v.33 TK: οἱ ὄχλοι, MV: ∅. v.33 T*: αὐτον, V: ∅. v.33 T*: καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτον, V: ∅. v.34 T*: ὁ ἰησοῦς, V: ∅. v.34 T*: αὐτοῖς, V: αὐτους. v.35 T*: λεγουσιν, V: ελεγον. v.36 T*: αρτους τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν, V: τι φαγωσιν. v.37 TK: διακοσιων ηνναριων, MV: ηνναριων διακοσιων. v.37 T*: δωμεν, V: δωσομεν. v.38 T*: καὶ, V: ∅. v.40 T*: ανεπεσον, V: ανεπεσαν. v.40 T*: ἀνα, V: κατα.

ψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρ-
 τους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρὰθωσιν αὐτοῖς
 καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν . καὶ ἔφαγον πάντες 42
 καὶ ἐχορτάσθησαν . καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφί- 43
 νους^ο πλήρεις καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων . καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες 44
 τοὺς ἄρτους ὥσθι πεντακισχίλιοι ἄνδρες . καὶ εὐθέως ἡ 45
 νάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ
 προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς βηθσαιδὰν ἕως αὐτὸς ἀπολυθῇ
 τὸν ὄχλον . καὶ ἀποταζάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος 46
 προσεύξασθαι . καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέ- 47
 σω τῆς θαλάσσης καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς . καὶ εἶδεν 48
 αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος
 ἐναντίος αὐτοῖς καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρ-
 χεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἠθέλεν
 παρελθεῖν αὐτούς . οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα^ο ἐ- 49
 πὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα^ο εἶναι καὶ ἀνέκραζαν .
 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν καὶ^ο εὐθέως ἐ- 50
 λάλησεν μετ' αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς θαρσεῖτε ἐγὼ εἰμι μὴ
 φοβεῖσθε . καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκό- 51
 πασεν ὁ ἄνεμος καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο
 καὶ^ο ἐθαύμαζον . οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις ἦν^ο γὰρ 52
 ἡ^ο καρδιά αὐτῶν πεπωρωμένη . καὶ διαπεράσαντες ἦλθον^ο 53
 ἐπὶ τὴν γῆν γενῆσαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν . καὶ ἐξεληθόν- 54
 των αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτόν . περι- 55
 δραμόντες ὅλην τὴν περιχώρον ἐκείνην ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς
 κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον

v.41 T^{*}: παραθωσιν, V: παρατιθωσιν. **v.43** T^{*}: κλασμάτων, V: κλασματα. **v.43** T^{*}: κοφίνους πληρεις, V: κοφινων πληρωματα. **v.44** TK: ωσει, MV: Ø. **v.45** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.45** TMV: βηθσαιδαν, K: βηθσαιδα. **v.45** T^{*}: απολυση, V: απολυει. **v.48** T^{*}: ειδεν, V: ιδων. **v.48** T^{*}: και, V: Ø. **v.49** T^{*}: περιπατουντα επι της θαλασσης, V: επι της θαλασσης περιπατουντα. **v.49** T^{*}: φαντασμα ειναι, V: οτι φαντασμα εστιν. **v.50** T^{*}: και ευθεως, V: ο δε ευθυς. **v.51** T^{*}: και εθαυμαζον, V: Ø. **v.52** T^{*}: ην γαρ, V: αλλ ην. **v.52** TK: η καρδια αυτων, MV: αυτων η καρδια. **v.53** T^{*}: ηλθον επι την γην, V: επι την γην ηλθον εις. **v.53** T: γενησαρετ, KMV: γεννησαρετ. **v.54** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.55** T^{*}: περιδραμοντες, V: περιεδραμον. **v.55** T^{*}: περιχωρον, V: χωραν. **v.55** T^{*}: ηρξαντο, V: και ηρξαντο. **v.55** T^{*}: κραββατοις, V: κραβαττοις.

- 56 ὅτι ἐκεῖ ἔστιν . καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πό-
 λεις ἢ ἀγροὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας
 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
 αὐτοῦ ἄψωνται καὶ ὅσοι ἂν ἤπτοντο αὐτοῦ ἐσώζοντο .
- 7 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν
 2 γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ ἱεροσολύμων . καὶ ἰδόντες τινὰς
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶν τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις ἐ-
 3 σθιόντας ἄρτους ἐμέμψαντο . οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες
 οἱ ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίου-
 4 σιν κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων . καὶ ἀπὸ
 ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν καὶ ἄλλα πολ-
 5 λὰ ἔστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ
 6 ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν . ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν
 οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς διατὶ οἱ μαθηταὶ σου οὐ
 περιπατοῦσιν κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων ἀλλὰ
 7 ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον . ὁ δὲ ἀποκρίθεις εἶ-
 πεν αὐτοῖς ὅτι καλῶς προεφῆτευσεν ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν
 8 ὑποκριτῶν ὡς γέγραπται οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ
 9 ἢ δὲ καρδίᾳ αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ . μάτην δὲ σέ-
 βονται με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων .
 10 ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδο-
 σιν τῶν ἀνθρώπων βαπτισμοὺς^ο ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ
 11 ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
 καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ ἵνα τὴν παράδοσιν
 ὑμῶν τηρήσητε . μωσῆς γὰρ εἶπεν τίμα τὸν πατέρα σου
 καὶ τὴν μητέρα σου καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
 θανάτῳ τελευτάτω . ὑμεῖς δὲ λέγετε ἐὰν εἴπη ἄνθρωπος τῷ
 πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ κορβᾶν ὃ ἔστιν δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφε-

ν.55 T^o: ἐκεῖ, V: ∅. ν.56 T^o: ἡ, V: ἡ εἰς. ν.56 T^o: ἐπιθουν, V: ἐπιθεσαν. ν.56 T^o:
 ἡπτοντο, V: ἡψαντο. 7. ν.2 T^o: κοιναῖς, V: οἱ κοιναῖς. ν.2 T^o: ἐσθιόντας, V: ἐσθίουσιν
 τοὺς. ν.2 T^o: ἐμεμψαντο, V: ∅. ν.4 T^o: ἀπο, V: ἀπ. ν.5 T^o: ἐπειτα, V: καὶ. ν.5 TK:
 διατι, MV: δια τι. ν.5 T^o: οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσιν, V: οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ
 σου. ν.5 T^o: ἀνίπτοις, V: κοιναῖς. ν.6 T^o: ἀποκριθεις, V: ∅. ν.6 T^o: οἱ, V: ∅. ν.6 T^o:
 προεφητευσεν, V: ἐπροφητευσεν. ν.6 T^o: οὗτος, V: [οἱ] οὗτος. ν.8 T^o: γὰρ, V: ∅. ν.8 T^o:
 βαπτισμοὺς . . . ποιεῖτε, V: ∅. ν.9 T^o: τηρήσητε, V: στηρήσητε. ν.10 T^o: μωσῆς, V: μωυσῆς.

ληθῆς . καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ 12
 αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ . ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 13
 τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε καὶ παρόμοια τοιαῦτα
 πολλὰ ποιεῖτε . καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον ἔ- 14
 λεγεν αὐτοῖς ἀκούετε μου πάντες καὶ συνίετε . οὐδὲν ἐστὶν 15
 ἕξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται
 αὐτὸν κοινῶσαι ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἐκεῖνά
 ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον . εἴ τις ἔχει ὧτα ἀκούειν 16
 ἀκουέτω . καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐπη- 17
 ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς . καὶ 18
 λέγει αὐτοῖς οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε οὐ νοεῖτε ὅτι
 πᾶν τὸ ἕξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύνα-
 ται αὐτὸν κοινῶσαι . ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν 19
 καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπο-
 ρεύεται καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα . ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ 20
 τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
 πον . ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ δια- 21
 λογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται μοιχεῖαι πορνεῖαι φόνοι .
 κλοπαὶ πλεονεξίαι πονηρίαι δόλος ἀσέλγεια ὀφθαλμὸς πο- 22
 νηρὸς βλασφημία ὑπερηφανία ἀφροσύνη . πάντα ταῦτα 23
 τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον .
 καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια τύρου καὶ 24
 σιδῶνος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γνῶ-
 ναι καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν . ἀκουσασα γὰρ γυνὴ πε- 25
 ρὶ αὐτοῦ ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον
 ἔλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ . ἦν δὲ ἡ 26
 γυνὴ ἑλληνὶς συροφόνισσα τῷ γένει καὶ ἡρώτα αὐτὸν ἵνα

v.12 T*: καὶ, V: Ø. **v.12** T*: αὐτοῦ, V: Ø. **v.14** T*: πάντα, V: παλιν. **v.14** T*: ἀκούετε, V: ἀκουσατε. **v.14** T*: συνιετε, V: συνετε. **v.15** T*: αὐτον κοινῶσαι, V: κοινῶσαι αὐτον. **v.15** T*: ἐκπορευομενα ἀπ αὐτου ἐκεῖνα, V: ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευομενα. **v.16** T*: εἰ ... ἀκουέτω, V: Ø. **v.17** T*: περὶ τῆς παραβολῆς, V: τὴν παραβολὴν. **v.19** T*: καθαρίζον, V: καθαρίζων. **v.21** T*: μοιχεῖαι πορνεῖαι, V: πορνεῖαι κλοπαί. **v.22** T*: κλοπαί, V: μοιχεῖαι. **v.24** T*: καὶ ἐκεῖθεν, V: ἐκεῖθεν δε. **v.24** T*: μεθορία, V: ὁρια. **v.24** T*: καὶ σιδῶνος, V: Ø. **v.24** TK: τὴν, MV: Ø. **v.25** T*: ἀκουσασα γὰρ, V: ἀλλ' εὐθύς ἀκουσασα. **v.26** T*: ἡν δε ἡ γυνὴ, V: ἡ δε γυνὴ ἡν. **v.26** TK: συροφονισσα, M: συραφοινικισσα, V: συροφονικισσα.

27 τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς . ὁ δὲ ἰη-
 σοῦς εἶπεν αὐτῇ ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα οὐ
 γὰρ καλόν^ο ἐστὶν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν^ο
 28 τοῖς κυναρίοις . ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ νᾶι κύριε
 καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν
 29 ψιχίων τῶν παιδίων . καὶ εἶπεν αὐτῇ διὰ τοῦτον τὸν λό-
 γον ὕπαγε ἐξεληλύθεν τὸ^ο δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου .
 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὔρεν τὸ^ο δαιμόνιον
 ἐξεληλυθὸς καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης .
 31 καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων τύρου^ο καὶ σιδῶνος ἦλ-
 theoretical πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁ-
 32 ρίων δεκαπόλεως . καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον
 33 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χειρα . καὶ
 ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς
 34 δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ᾧτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς
 35 γλώσσης αὐτοῦ . καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστένα-
 ξεν καὶ λέγει αὐτῷ ἐφφαθὰ ὃ ἐστὶν διανοίχθητι . καὶ εὐ-
 θέως διηνοιχθήσαν αὐτοῦ αἱ ἄκοαί καὶ ἐλύθη ὁ δεσμός
 36 τῆς γλώσσης αὐτοῦ καὶ ἐλάλει ὀρθῶς . καὶ διεστείλατο αὐ-
 τοῖς ἵνα μηδενὶ εἰπῶσιν ὅσον δὲ αὐτὸς^ο αὐτοῖς διεστέλλετο
 37 μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον . καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξε-
 πλήσοντο λέγοντες καλῶς πάντα πεποίηκεν καὶ τοὺς κω-
 φοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν .

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος καὶ
 μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν προσκαλεσάμενος ὁ^ο ἰησοῦς τοὺς
 2 μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς . σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον

v.26 TK: εκβαλλη, MV: εκβαλη. **v.27** T^ο: ο δε ιησους ειπεν, V: και ελεγεν. **v.27** T^ο: καλον
 εστιν, V: εστιν καλον. **v.27** T^ο: βαλειν τοις κυναριοις, V: τοις κυναριοις βαλειν. **v.28** T^ο:
 ναι, V: Ø. **v.28** T^ο: γαρ, V: Ø. **v.28** T^ο: εσθιει, V: εσθιουσιν. **v.29** T^ο: το δαιμονιον εκ
 της θυγατρος σου, V: εκ της θυγατρος σου το δαιμονιον. **v.30** T^ο: το δαιμονιον εξεληλυθος
 και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης, V: το παιδιον βεβλημενον επι την κλινην και το
 δαιμονιον εξεληλυθος. **v.31** T^ο: τυρου και σιδωνος ηλθεν προς, V: τυρου ηλθεν δια σιδωνος
 εις. **v.32** TK: μογιλαλον, M: μογγιλαλον, V: και μογιλαλον. **v.35** T^ο: διηνοιχθησαν, V:
 ηνοιγησαν. **v.36** T^ο: ειπωσιν, V: λεγωσιν. **v.36** T^ο: αυτος αυτοις διεστελλετο, V: αυτοις
 διεστελλετο αυτοι. **8. v.1** T^ο: παμπολλου, V: παλιν πολλου. **v.1** T^ο: ο ιησους, V: Ø.
v.1 T^ο: αυτου, V: Ø.

ὅτι ἤδη ἡμέρας^ο τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν
 τί φάγωσιν. καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήσεις εἰς οἶκον ³
 αὐτῶν ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ τινὲς^ο γὰρ αὐτῶν μακρόθεν
 ἦκασιν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ πῶθεν ⁴
 τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας.
 καὶ ἐπηρώτα αὐτοὺς πόσους ἔχετε ἄρτους οἱ δὲ εἶπὸν ἐ- ⁵
 πτά. καὶ παρήγγειλεν τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ⁶
 λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδί-
 δου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρὰθωσιν καὶ παρέθηκαν
 τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα καὶ εὐλογήσας^ο εἶπεν ⁷
 παραθεῖναι καὶ αὐτά. ἔφαγον^ο δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν καὶ ⁸
 ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδας. ἦσαν δὲ ⁹
 οἱ^ο φαγόντες ὥς τετρακισχίλιοι καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. καὶ ¹⁰
 εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλ-
 theoretical εἰς τὰ μέρη^ο δαλμανουθά. καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι ¹¹
 καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον
 ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ ¹²
 πνεύματι αὐτοῦ λέγει τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον^ο ἐπιζητεῖ ἀ-
 μὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ¹³
 ἀφείς αὐτοὺς ἐμβὰς^ο πάλιν εἰς^ο τὸ πλοῖον ἀπῆλθεν εἰς τὸ
 πέραν. καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον ¹⁴
 οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστελλετο αὐτοῖς ¹⁵
 λέγων ὁρᾶτε βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ τῆς
 ζύμης ἡρώδου. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ¹⁶
 ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς ὁ^ο ἰησοῦς λέγει αὐ- ¹⁷

ν.2 TK: ημερας τρεις προσμενουσιν μοι, MV: ημεραι τρεις προσμενουσιν μοι, B: ημεραι τρισιν προσμενουσιν μοι, D: ημεραι τρις εισιν απο ποτε ωδε εισιν. **ν.3** T^ο: τινες γαρ, V: και τινες.
ν.3 T^ο: μακροθεν, V: απο μακροθεν. **ν.3** TKV: ηκασιν, M: ηκουσιν. **ν.4** T^ο: ποθεν, V: οτι ποθεν. **ν.5** T^ο: επιρωτα, V: ηρωτα. **ν.5** T^ο: ειπον, V: ειπαν. **ν.6** T^ο: παρηγγειλεν, V: παραγγελλει. **ν.6** T^ο: παραθωσιν, V: παρατιθωσιν. **ν.7** T^ο: ευλογησας ειπεν παραθειναι και αυτα, V: ευλογησας αυτα ειπεν και ταυτα παρατιθεναι, D: ευχαριστησας ειπεν και αυτους εκελευσεν παραιθειναι. **ν.8** T^ο: εφαγον δε, V: και εφαγον. **ν.9** T^ο: οι φαγοντες, V: ο. **ν.10** T^ο: ευθεως, V: ευθυς. **ν.10** E: μερη δαλμανουθα, D: ορια μελεγαδα. **ν.12** T^ο: σημειον επιζητει, V: ζητει σημειον. **ν.13** T^ο: εμβας παλιν, V: παλιν εμβας. **ν.13** TK: εις το πλοιον, M: εις πλοιον, V: ο. **ν.14** TMV: επελαθοντο, K: επελαθοντο οι μαθηται. **ν.16** T^ο: λεγοντες, V: ο. **ν.16** T^ο: εχομεν, V: εχουσιν. **ν.17** T^ο: ο ιησους, V: ο.

τοῖς τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε οὕπω νοεῖτε οὐδὲ
 18 συνίετε ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν . ὀφθαλ-
 μούς ἔχοντες οὐ βλέπετε καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε καὶ
 19 οὐ μνημονεύετε . ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς
 πεντακισχιλίους πόσους κοφίνους πλήρεις ὁ κλασμάτων ἤ-
 20 ρατε λέγουσιν αὐτῷ δώδεκα . ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς
 τετρακισχιλίους πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων
 21 ἤρατε οἱ δὲ εἶπον ἑπτὰ . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς πῶς οὐ συνί-
 22 ετε . καὶ ἔρχεται εἰς βηθσαιδὰν καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν
 23 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψῃται . καὶ ἐπιλα-
 βόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς
 κώμης καὶ πύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ ἐπιθείς τὰς χεῖρας
 24 αὐτῷ ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει . καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν
 βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας .
 25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς αὐ-
 τοῦ καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέπειν καὶ ἀποκατεστάθη καὶ
 26 ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς ἅπαντας . καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς
 τὸν οἶκον αὐτοῦ λέγων μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης μηδὲ
 27 εἰπῆς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ . καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθη-
 τὰι αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας καισαρείας τῆς φιλίππου καὶ ἐν
 τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς τίνα με
 28 λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι . οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἰωάννην
 τὸν βαπτιστὴν καὶ ἄλλοι ἡλίαν ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν .
 29 καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι ἀπο-
 30 κριθεὶς δὲ ὁ πέτρος λέγει αὐτῷ σὺ εἶ ὁ χριστός . καὶ ἐπετί-
 31 μησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ . καὶ ἤρξατο
 διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ πα-

v.17 T*: ετι, V: Ø. **v.19** T*: πληρεις κλασματος, V: κλασματος πληρεις. **v.20** T*: δε, V: Ø. **v.20** T*: οι δε ειπον, V: και λεγουσιν [αυτω]. **v.21** T*: πως ου, V: ουπω. **v.22** T*: ερχεται, V: ερχονται. **v.22** TMV: βηθσαιδαν, K: βηθσαιδα. **v.23** T*: εξηγαγεν, V: εξηνεγκεν. **v.23** T*: βλεπει, V: βλεπεις. **v.24** TMV: οτι, K: Ø. **v.24** TMV: ορω, K: Ø. **v.25** T*: εποιησεν αυτον αναβλεπειν, V: διεβλεπεν. **v.25** T*: αποκατεσταθη, V: απεκατεστη. **v.25** TK: ενεβλεπεν, M: ανεβλεψε, V: ενεβλεπεν. **v.25** T*: απαντας, V: απαντα. **v.26** T*: τον, V: Ø. **v.26** T*: μηδε ειπης τινι εν τη κωμη, V: Ø. **v.28** T*: απεκριθησαν, V: ειπαν αυτω λεγοντες [οτι]. **v.28** T*: ενα, V: οτι εις. **v.29** T*: λεγει αυτοις, V: επηρωτα αυτοις. **v.29** T*: δε, V: Ø.

θεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι . καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει καὶ 32
 προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ . ὁ 33
 δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν τῷ πέτρῳ λέγων ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων . καὶ προσκαλεσάμε- 34
 νος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς ὅτις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι . ὅς γὰρ ἂν θέλῃ 35
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου οὗτος σώσει αὐτήν . τί γὰρ ὠφελήσεται ἄνθρωπον ἐὰν κερδήσῃ τὸν 36
 κόσμον ὅλον καὶ ζημιώθῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ . ἢ τί δώσει 37
 ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ . ὅς γὰρ ἂν ἐπαι- 38
 σχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαι-
 σχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων .

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν 9
 ὧδε ἐσθηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴ-
 δωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει . καὶ 2
 μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-
 τῶν . καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν ὥς 3
 χιὼν οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι . καὶ 4

v.31 T^{*}: ἀπο, V: υπο. **v.31** TK: καὶ, MV: καὶ τῶν. **v.32** T^{*}: αὐτον ο πετρος, V: ο πετρος αὐτον. **v.33** T^{*}: τῷ πετρῷ λέγων, V: πετρῷ καὶ λέγει. **v.34** T^{*}: οστις, V: εἰ τις. **v.34** TK: ἐλθεῖν, MV: ἀκολουθεῖν. **v.35** T^{*}: ἀν, V: εἰς. **v.35** T^{*}: ἀπολεσῇ, V: ἀπολέσει. **v.35** TKV: τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, M: τὴν αὐτοῦ ψυχὴν. **v.35** T^{*}: οὗτος, V: ὁ. **v.36** T^{*}: ὠφελήσει, V: ὠφελει. **v.36** T^{*}: εἰς κερδήσῃ, V: κερδήσῃ. **v.36** T^{*}: ζημιώθῃ, V: ζημιωθῆναι. **v.37** T^{*}: ἢ τί δώσει, V: τί γὰρ δοί. **v.38** TK: ἀν, MV: εἰς. **9. v.1** T^{*}: τῶν ὧδε, V: ὧδε τῶν. **v.2** T^{*}: μεθ, V: μετὰ. **v.2** TKV: τὸν, M: ὁ. **v.3** TKV: ἐγενετο, M: ἐγενοντο. **v.3** T^{*}: ὡς χιὼν, V: ὁ. **v.3** T^{*}: δύναται, V: δύναται οὕτως.

ὥφθη αὐτοῖς ἡλίας σὺν μωϋεῖ καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ
 5 ἰησοῦ . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ ράββι κα-
 λὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς° τρεῖς σοὶ
 6 μίαν καὶ μωϋεῖ μίαν καὶ ἡλίᾳ μίαν . οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλή-
 7 σῃ° ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι . καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα
 αὐτοῖς καὶ ἦλθὲν φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν
 8 ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός αὐτοῦ° ἀκούετε . καὶ ἐξάπινα πε-
 ριβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν ἰησοῦν μόνον
 9 μεθ' ἑαυτῶν . καταβαινόντων° δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους διε-
 στείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται° ἃ εἶδον εἰ μὴ ὅταν
 10 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ . καὶ τὸν λόγον ἐ-
 κκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν
 11 ἀναστῆναι . καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες ὅτι λέγουσιν οἱ
 12 γραμματεῖς ὅτι ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς°
 εἶπεν αὐτοῖς ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστῇ πάντα
 καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ
 13 πάθῃ καὶ ἐξουδενώθῃ . ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ ἡλίας ἐλή-
 λυθεν καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν καθὼς γέγραπται
 14 ἐπ' αὐτόν . καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον πο-
 15 λὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς . καὶ
 εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν° αὐτὸν ἐξεθαμβήθη καὶ προστρέ-
 16 χοντες ἠσπάζοντο αὐτόν . καὶ ἐπηρώτησεν τοὺς° γραμμα-
 17 τεῖς τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς . καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τοῦ ὄ-
 χλου εἶπεν διδάσκαλε ἡνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε ἔχοντα
 18 πνεῦμα ἅλαλον . καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει αὐ-
 τὸν καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραί-

v.4 TK: μωσει, M: μωση, V: μωυσει. **v.5** T^a: σκηνας τρεις, V: τρεις σκηνας. **v.5** TK: μωσει, M: μωση, V: μωυσει. **v.6** TK: λαληση ησαν γαρ εκφοβοι, M: λαλησει ησαν γαρ εκφοβοι, V: αποκριθη εκφοβοι γαρ εγενοντο. **v.7** T^a: ηλθεν, V: εγενετο. **v.7** TK: λεγουσα, MV: ∅. **v.7** T^a: αυτου ακουετε, V: ακουετε αυτου. **v.9** T^a: καταβαινοντων δε, V: και καταβαινοντων. **v.9** T^a: απο, V: εκ. **v.9** T^a: διηγησονται α ειδον, V: α ειδον διηγησονται. **v.12** T^a: αποκριθεις ειπεν, V: εφη. **v.12** T^a: αποκαθιστα, V: αποκαθιστανει. **v.12** T^a: εξουδενωθη, V: εξουδενηθη. **v.13** T^a: ηθελησαν, V: ηθελον. **v.14** T^a: ελθων, V: ελθοντες. **v.14** T^a: ειδεν, V: ειδον. **v.14** T^a: αυτοις, V: προς αυτους. **v.15** T^a: ευθεως, V: ευθυς. **v.15** T^a: ιδων αυτον εξεθαμβηθη, V: ιδοντες αυτον εξεθαμβηθησαν. **v.16** T^a: τους γραμματεις, V: αυτους. **v.17** T^a: αποκριθεις, V: απεκριθη αυτω. **v.17** T^a: ειπεν, V: ∅. **v.18** T^a: αν, V: εαν. **v.18** T^a: αυτου, V: ∅.

νεται καὶ εἰπὼν τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν καὶ
 οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει ὃ γενεὰ ἄπιστος 19
 ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν φέ-
 ρετε αὐτὸν πρὸς με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν καὶ 20
 ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως^ο τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτὸν καὶ πεσὼν
 ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα 21
 αὐτοῦ πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ ὁ δὲ εἶπεν
 παιδιόθεν. καὶ πολλάκις αὐτὸν^ο καὶ εἰς πῦρ ἔβαλεν καὶ 22
 εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτὸν ἀλλ' εἴ τι δύνασθαι βοήθησον
 ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ 23
 εἰ δύνασαι^ο πιστεῦσαι πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. καὶ^ο 24
 εὐθέως κράζας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ^ο δακρύων ἔλεγεν
 πιστεύω κύριε βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς 25
 ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκα-
 θάρτῳ λέγων αὐτῷ τὸ^ο πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν ἐγώ
 σοι^ο ἐπιτάσσω ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐ-
 τόν. καὶ κράζαν καὶ πολλὰ σπαράζαν^ο αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ 26
 ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.
 ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν^ο τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτὸν 27
 καὶ ἀνέστη. καὶ εἰσελθόντα^ο αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ 28
 αὐτοῦ ἐπηρώτων^ο αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνή-
 θημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο τὸ γένος ἐν 29
 οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ^ο νηστείᾳ.
 καὶ^ο ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς γαλιλαίας 30
 καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῶ. ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς 31
 αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-

v.18 T^ο: εἰπον, V: εἶπα. **v.19** T^ο: αὐτῷ, V: αυτοῖς. **v.20** T^ο: εὐθεὶς τὸ πνεῦμα, V: τὸ πνεῦμα εὐθυς. **v.20** T^ο: εσπαραξεν, V: συνεσπαραξεν. **v.21** T^ο: παιδιοθεν, V: εκ παιδιοθεν. **v.22** TK: αυτον και εις πυρ, M: αυτον και εις το πυρ, V: και εις πυρ αυτον. **v.22** T^ο: δυνασαι, V: δυνη. **v.23** T^ο: δυνασαι πιστευσαι, V: δυνη. **v.24** T^ο: και ευθεως, V: ευθυς. **v.24** T^ο: μετα δακρυων, V: Ø. **v.24** T^ο: κυριε, V: Ø. **v.25** T^ο: τὸ πνεῦμα τὸ αλαλον και κωφον, V: τὸ αλαλον και κωφον πνευμα. **v.25** T^ο: σοι επιτασσω, V: επιτασσω σοι. **v.26** T^ο: κραζαν, V: κραζας. **v.26** T^ο: σπαραζαν αυτον, V: σπαραζας. **v.26** T^ο: πολλους, V: τους πολλους. **v.27** T^ο: αυτον της χειρος, V: της χειρος αυτου. **v.28** T^ο: εισελθοντα αυτον, V: εισελθοντος αυτου. **v.28** T^ο: επιρωτων αυτον κατ ιδιαν, V: κατ ιδιαν επιρωτων αυτον. **v.29** T^ο: και νηστεια, V: Ø. **v.30** T^ο: και εκειθεν, V: κακειθεν. **v.30** T^ο: γνω, V: γνοι.

δίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν καὶ
 32 ἀποκτανθεὶς τῇ^ο τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται^ο. οἱ δὲ ἠγνόουν
 33 τὸ ῥῆμα καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι^ο. καὶ ἤλθεν εἰς
 καῖερναοὺμ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοὺς τί
 34 ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς^ο ἑαυτοὺς διελογίζεσθε^ο. οἱ δὲ ἐσιώπων πρὸς
 35 ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων^ο. καὶ κα-
 θίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς εἴ τις θέλει
 πρῶτος εἶναι ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος^ο.
 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐναγ-
 37 καλίσάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς^ο. ὃς ἐὰν^ο ἐν τῶν τοιούτων
 παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται καὶ ὃς
 ἐὰν^ο ἐμὲ δέξηται οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά
 38 με^ο. ἀπεκρίθη^ο δὲ αὐτῷ ὁ^ο ἰωάννης λέγων διδάσκαλε εἰ-
 δομέν τινα ἰῶ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια ὃς^ο οὐκ
 ἀκολουθεῖ ἡμῖν καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
 39 ἡμῖν^ο. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν μὴ κωλύετε αὐτὸν οὐδεὶς γάρ ἐ-
 στίν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται
 40 ταχὺ κακολογῆσαί με^ο. ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν ὑπὲρ
 41 ὑμῶν ἔστιν^ο. ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν
 ἰῶ ὀνόματί μου ὅτι χριστοῦ ἔστε ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ ἀ-
 42 πολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ^ο. καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν
 μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ καλὸν ἔστιν αὐτῷ μᾶλλον
 εἰ περὶκεῖται λίθος^ο μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
 43 βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν^ο. καὶ ἐὰν σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ
 σου ἀπόκοψον αὐτὴν καλὸν σοί^ο ἔστιν κυλλὸν εἰς^ο τὴν ζωὴν
 εἰσελθεῖν ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν
 44 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον^ο. ὅπου^ο ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ

v.31 T^ο: τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, V: μετὰ τρεῖς ἡμέρας. **v.33** T^ο: ἤλθεν, V: ἤλθον. **v.33** T^ο:
 καπερναοὺμ, V: καφαρναοὺμ. **v.33** T^ο: πρὸς ἑαυτοὺς, V: ∅. **v.37** T^ο: εἰς, V: ἀν.
v.37 T^ο: δεχεται, V: δεχεται. **v.38** T^ο: ἀπεκρίθη δε, V: εφη. **v.38** TKV: ο, M: ∅.
v.38 T^ο: λέγων, V: ∅. **v.38** TM: τῷ, KV: ἐν τῷ. **v.38** T^ο: ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, V:
 ∅. **v.38** T^ο: ἐκωλύσαμεν, V: ἐκωλύομεν. **v.38** T^ο: ἀκολουθεῖ, V: ἠκολουθεῖ. **v.40** TM:
 ὑμῶν, KV: ἡμῶν. **v.41** TK: τῷ, MV: ∅. **v.41** T^ο: μου, V: ∅. **v.41** T^ο: σου, V: οὐ σου.
v.42 TKV: ἀν, M: εἰς. **v.42** TM: μικρῶν, KV: μικρῶν τούτων. **v.42** T^ο: λίθος μυλικός, V:
 μυλὸς ονικός. **v.43** T^ο: σοὶ ἐστίν, V: ἐστίν σε. **v.43** T^ο: εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, V: εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ζωὴν. **v.44** T^ο: ὅπου ... σθεννυται, V: ∅.

καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται . καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ 45
σε ἀπόκοψον αὐτὸν καλὸν ἐστὶν σοὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
χωλὸν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν
εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον . ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ 46
καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται . καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκαν- 47
δαλίζῃ σε ἔκβαλε αὐτὸν καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσ-
ελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός . ὅπου ὁ σκώληξ αὐ- 48
τῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται . πᾶς γὰρ πυρὶ 49
ἀλισθήσεται καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ' ἀλισθήσεται . καλὸν τὸ 50
ἅλας ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἀναλον γένηται ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε
ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις .

Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας διὰ 10
τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι
πρὸς αὐτὸν καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς . καὶ 2
προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτὸν εἰ ἔξεστιν
ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι πειράζοντες αὐτόν . ὁ δὲ ἀποκρι- 3
θεις εἶπεν αὐτοῖς τί ὑμῖν ἐνετείλατο μωσῆς . οἱ δὲ εἶπον 4
μωσῆς ὁ ἐπέτρεπεν βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπο-
λῦσαι . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πρὸς τὴν 5
σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην .
ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς 6
ὁ θεός . ἕνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα 7
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ . καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σὰρκα μίαν ὥστε οὐ- 8
κέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ . ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν 9
ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω . καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθη- 10
ταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν . καὶ λέγει 11

v.45 T^{*}: σοι, V: σε. **v.45** T^{*}: εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον, V: Ø. **v.46** T^{*}: οπου ... σβέννυται, V: Ø. **v.47** T^{*}: σοι, V: σε. **v.47** T^{*}: τοῦ πυρός, V: Ø. **v.49** T^{*}: καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται, V: Ø. **v.50** T^{*}: ἅλας, V: ἀλα. **10. v.1** T^{*}: κακεῖθεν, V: καὶ ἐκεῖθεν. **v.1** T^{*}: διὰ του, V: [καί]. **v.2** TK: οἱ, MV: Ø. **v.2** T^{*}: ἐπηρώτησαν, V: ἐπηρώτων. **v.3** T^{*}: μωσῆς, V: μωυσης. **v.4** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.4** T^{*}: μωσῆς ἐπέτρεπεν, V: ἐπέτρεπεν μωυσης. **v.5** T^{*}: καὶ ἀποκριθεὶς ο, V: ο δε. **v.6** T^{*}: ο θεος, V: Ø. **v.10** T^{*}: ἐν τῇ οἰκίᾳ, V: εἰς τὴν οἰκίαν. **v.10** T^{*}: αὐτου, V: Ø. **v.10** T^{*}: τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν, V: τούτου ἐπηρώτων.

αὐτοῖς ὅς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλ-
 12 λην μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν . καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα
 13 αὐτῆς καὶ ὀ γαμηθῇ ἄλλῳ μοιχᾶται . καὶ προσέφερον αὐ-
 τῷ παιδία ἵνα ἄψῃται αὐτῶν οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς
 14 προσφέρουσιν . ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε
 15 αὐτὰ τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ . ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν ὅς ἐὰν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὥς
 16 παιδίον οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν . καὶ ἐναγκαλισάμενος
 17 αὐτὰ τίθει τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ ἡυλόγει αὐτά . καὶ ἐκπο-
 ρευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμὼν εἰς καὶ γονυπε-
 τήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτὸν διδάσκαλε ἀγαθὲ τί ποιήσω
 18 ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ
 19 τί με λέγεις ἀγαθὸν οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός . τὰς
 ἐντολὰς οἶδας μὴ μοιχεύσης μὴ φονεύσης μὴ κλέψῃς μὴ
 ψευδομαρτυρήσῃς μὴ ἀποστερήσῃς τίμα τὸν πατέρα σου
 20 καὶ τὴν μητέρα . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ διδάσκαλε
 21 ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου . ὁ δὲ ἰησοῦς
 ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐν ὅσοι ὑ-
 στερεῖ ὑπάγε ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς καὶ
 22 ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας
 τὸν σταυρόν . ὁ δὲ συγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπού-
 23 μενος ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά . καὶ περιβλεψάμενος
 ὁ ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πῶς δυσκόλως οἱ τὰ
 χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται
 24 . οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ ὁ δὲ
 ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς τέκνα πῶς δύσκολόν
 ἐστὶν τοὺς πεποηθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν

v.11 T^{*}: εαν, V: αν. **v.12** T^{*}: γυνη απολυση, V: αυτη απολυσασα. **v.12** T^{*}: και γαμηθη
 αλλω, V: γαμηση αλλον. **v.13** T^{*}: αψηται αυτων, V: αυτων αψηται. **v.13** T^{*}: επιτιμων τοις
 προσφερουσιν, V: επιτιμησαν αυτοις. **v.14** TK: και, MV: Ø. **v.15** T^{*}: εαν, V: αν. **v.16** T^{*}:
 τιθεις, V: κατευλογει τιθεις. **v.16** TK: ηυλογει αυτα, M: ευλογει αυτα, V: Ø. **v.19** T^{*}: μη
 μοιχευσης μη φονευσης, V: μη φονευσης μη μοιχευσης. **v.20** T^{*}: αποκριθεις ειπεν, V: εφη.
v.21 T^{*}: σοι, V: σε. **v.21** TK: τοις, M: Ø, V: [τοις]. **v.21** T^{*}: αρας τον σταυρον, V: Ø.
v.24 TK: τους πεποηθотας επι τοις χρημασιν, M: τους πεποηθотας επι χρημασιν, V: Ø.

τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν . εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς 25
 τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βα-
 σιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν . οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο 26
 λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς καὶ τίς δύναται σωθῆναι . ἐμβλέ- 27
 ψας δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγει παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον
 ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ θεῷ πάντα γὰρ δυνατὰ ἐστὶν παρὰ τῷ θε-
 ῷ . καὶ ἤρξατο ὁ πέτρος λέγειν αὐτῷ ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν 28
 πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς 29
 εἶπεν ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀ-
 δελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα
 ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου . ἐὰν μὴ λάβῃ 30
 ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελ-
 φούς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ
 διωγμῶν καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον . πολ- 31
 λοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι . ἦσαν 32
 δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἦν προάγων
 αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς καὶ ἐθαμβοῦντο καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφο-
 βοῦντο καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς
 λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν . ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνο- 33
 μεν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσε-
 ται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν καὶ κατακρι-
 νοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνε-
 σιν . καὶ ἐμπαΐζουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ 34
 ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν καὶ τῇ τρίτῃ
 ἡμέρᾳ ἀναστήσεται . καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος 35

v.25 TM: εἰσελθεῖν, KV: διελθεῖν. **v.26** E: εαυτους, NBC: αυτον. **v.27** T^a: δε, V: Ø. **v.27** TK: τῷ, MV: Ø. **v.27** T^b: εστιν, V: Ø. **v.28** TK: και, MV: Ø. **v.28** T^c: ο πετρος λεγειν, V: λεγειν ο πετρος. **v.28** T^d: ηκολουθησαμεν, V: ηκολουθηκαμεν. **v.29** T^e: αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν, V: εφη ο ιησους. **v.29** T^f: η πατερα η μητερα η γυναικα, V: η μητερα η πατερα. **v.29** TK: και, MV: και ενεκεν. **v.30** E: οικιας και αδελφους και αδελφας και μητερας και τεκνα και αγρους μετα διωγμων και, D: ος δε αφηκεν οικιαν και αδελφας και αδελφους και μητερα και τεκνα και αγρους μετα διωγμων. **v.30** E: αιωνιον, D: αιωνιον λημψεται. **v.31** TK: οι, M: Ø, V: [οι]. **v.32** T^g: και, V: οι δε. **v.33** TKV: τοις, M: Ø. **v.34** T^h: και μαστιγώσουσιν αυτον και εμπτύσουσιν αυτω και αποκτενοῦσιν αυτον, V: και εμπτύσουσιν αυτω και μαστιγώσουσιν αυτον και αποκτενοῦσιν. **v.34** Tⁱ: τη τριτη ημερα, V: μετα τρεις ημερας.

καὶ ἰωάννης οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου λέγοντες διδάσκαλε θέλομεν
 36 ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσης ἡμῖν . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς τί θέ-
 37 λετε ποιῆσαί· με ὑμῖν . οἱ δὲ εἶπόν αὐτῷ δὸς ἡμῖν ἵνα εἴς
 38 δόξῃ σου . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε
 δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω καὶ τὸ βάπτισμα ὃ
 39 ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι . οἱ δὲ εἶπόν αὐτῷ δυνάμεθα
 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πί-
 εσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε .
 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μού οὐκ ἔ-
 41 σтин ἐμὸν δοῦναι ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται . καὶ ἀκούσαντες οἱ
 42 δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου . ὁ
 δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς οἴδατε
 43 ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν
 καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν . οὐχ οὕτως
 44 δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι· μέγας ἐν ὑ-
 45 μῖν ἔσται διάκονος· ὑμῶν . καὶ ὅς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν· γενέσθαι
 46 πρῶτος ἔσται πάντων δοῦλος . καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι
 47 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν . καὶ ἔρχονται εἰς
 ἱερὶχὼ καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱερὶχῶ καὶ τῶν μα-
 θητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ υἱὸς τιμαίου βαρτίμαιος ὁ
 48 τυφλὸς ἐκάθητο· παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν . καὶ ἀκούσας
 ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖός ἐστιν ἤρξατο κρᾶζειν καὶ λέγειν ὁ·
 υἱὸς δαβὶδ ἰησοῦ ἐλέησόν με . καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ
 ἵνα σιωπήσῃ ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν υἱὲ δαβὶδ ἐλέ-

v.35 T^o: λεγοντες, V: λεγοντες αυτω. **v.35** T^o: αιτησωμεν, V: αιτησωμεν σε. **v.36** T^o: ποιησαι με, V: [με] ποιησω. **v.37** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.37** T^o: εκ δεξιων σου και εις εξ ευωνυμων σου, V: σου εκ δεξιων και εις εξ αριστερων. **v.38** T^o: και, V: η. **v.39** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.39** T^o: μεν, V: Ø. **v.40** T^o: και, V: η. **v.40** TK: μου, MV: Ø. **v.42** T^o: ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους, V: και προσκαλεσαμενος αυτους ο ιησους. **v.43** T^o: εσται, V: εστιν. **v.43** T^o: εαν, V: αν. **v.43** T^o: γενεσθαι μεγας, V: μεγας γενεσθαι. **v.43** TK: διακονος υμων, MV: υμων διακονος. **v.44** TKV: αν, M: εαν. **v.44** T^o: υμων γενεσθαι, V: εν υμιν ειναι. **v.46** T^o: υιος, V: ο υιος. **v.46** T^o: ο, V: Ø. **v.46** T^o: εκαθητο παρα την οδον προσαιτων, V: προσαιτης εκαθητο παρα την οδον. **v.47** T^o: ναζωραιος, V: ναζαρηνος. **v.47** T^o: ο υιος δαβιδ, V: υιε δαυιδ. **v.48** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ.

ησόν με . καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτόν· φωνηθῆναι καὶ 49
 φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ θάρσει ἔγειρά· φωνεῖ
 σε . ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς 50
 τὸν ἰησοῦν . καὶ ἀποκριθεὶς λέγει· αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τί θέλεις· 51
 ποιήσω σοὶ ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ ῥαββὸνι ἵνα ἀναβλέψω .
 ὁ· δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ὕπαγε ἡ πίστις σου σέσωκέν σε 52
 καὶ εὐθέως ἀνέβλεψεν καὶ ἠκολούθει τῷ· ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ .

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς ἱεροῦσαλὴμ εἰς βηθφάγῃ καὶ βη- 11
 θανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀποστέλλει δύο τῶν μα-
 θητῶν αὐτοῦ . καὶ λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν 2
 κατέναντι ὑμῶν καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐ-
 ρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων· κεκά-
 θικεν λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε . καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τί 3
 ποιεῖτε τοῦτο εἶπατε ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρειαν ἔχει καὶ
 εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε . ἀπηλθόν· δὲ καὶ εὔρον τὸν 4
 πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδίου καὶ
 λύουσιν αὐτόν . καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐσθηκῶν ἔλεγον αὐ- 5
 τοῖς τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον . οἱ δὲ εἶπόν αὐτοῖς καθὼς 6
 ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς καὶ ἀφῆκαν αὐτούς . καὶ ἦγαγον τὸν 7
 πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐ-
 τῶν καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ . πολλοὶ· δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν 8
 ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδὸν ἄλλοι δὲ στοιβάδας· ἔκοπτον ἐκ τῶν 9
 δένδρων καὶ ἐστρώννυσιν εἰς τὴν ὁδόν . καὶ οἱ προάγοντες
 καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες ὡσαννὰ εὐλογημέ- 10
 νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου . εὐλογημένη ἡ ἐρχο-

v.49 T*: αὐτον φωνηθῆναι, V: φωνήσατε αὐτον. **v.49** T*: εγειραι, V: εγειρε. **v.50** T*: αναστας, V: αναπηδησας. **v.51** T*: λεγει αυτω ο ιησους, V: αυτω ο ιησους ειπεν. **v.51** T*: θελεις ποιησω σοι, V: σοι θελεις ποιησω. **v.51** TK: ραββονι, MV: ραββουνι. **v.52** T*: ο δε, V: και ο. **v.52** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.52** T*: τω ιησου, V: αυτω. **11. v.1** T*: ιεροουσαλημ, V: ιεροσολυμα. **v.1** TKV: βηθφαγη, M: βηθσφαγη. **v.2** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.2** T*: ανθρωπων κεκαθικεν λυσαντες αυτον αγαγετε, V: ουπω ανθρωπων εκαθισεν λυσατε αυτον και φερετε. **v.3** T*: οτι, V: ∅. **v.3** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.3** TK: αποστελει, M: αποστελλει, V: αποστελλει παλιν. **v.4** T*: απηλθον δε, V: και απηλθον. **v.4** TK: τον, MV: ∅. **v.4** T*: την, V: ∅. **v.6** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.6** T*: ενετειλατο, V: ειπεν. **v.7** T*: ηγαγον, V: φερουσιν. **v.7** T*: επεβαλον, V: επιβαλλουσιν. **v.7** T*: αυτω, V: αυτον. **v.8** T*: πολλοι δε, V: και πολλοι. **v.8** T*: στοιβας εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυσιν ειν τιν οδον, V: στιβας κοπαντες εκ των αγρων. **v.9** T*: λεγοντες, V: ∅.

μένη βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαβὶδ
 11 ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις . καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα ὁ
 ἰησοῦς καὶ εἰς τὸ ἱερὸν καὶ περιβλεψάμενος πάντα ὀψίας
 ἤδη οὔσης τῆς ὥρας ἐξῆλθεν εἰς βηθανίαν μετὰ τῶν δώ-
 12 δεκα . καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας
 13 ἐπεΐνασεν . καὶ ἰδὼν συκὴν μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἤλ-
 θεν εἰ ἄρα εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν
 14 εὔρεν εἰ μὴ φύλλα οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων . καὶ ἀπο-
 κριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα
 15 μηδεὶς καρπὸν φάγοι καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . καὶ
 ἔρχονται εἰς ἱεροσόλυμα καὶ εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
 ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ
 16 ἱερῷ καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυθιστῶν καὶ τὰς καθέδρας
 τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν . καὶ οὐκ ἤ-
 17 φιν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ . καὶ ἐδίδασκεν
 λέγων αὐτοῖς οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευ-
 χῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐ-
 18 τὸν σπήλαιον ληστῶν . καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν ἐφοβοῦντο
 γὰρ αὐτὸν ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
 19 αὐτοῦ . καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως .
 20 καὶ πρῶτ' παραπορευόμενοι εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην
 21 ἐκ ῥιζῶν . καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος λέγει αὐτῷ ῥαββὶ ἴδε
 22 ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται . καὶ ἀποκριθεὶς ἰησοῦς
 23 λέγει αὐτοῖς ἔχετε πίστιν θεοῦ . ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς
 ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ ἄρθῃτι καὶ βλήθῃτι εἰς τὴν θάλασ-

v.10 T*: ἐν ὀνοματι κυρίου, V: Ø. **v.10** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.11** T*: ο ἰησους και, V: Ø.
v.13 T*: μακροθεν, V: απο μακροθεν. **v.13** T*: ευρησει τι, V: τι ευρησει. **v.13** T*: ου
 γαρ ην καιρος, V: ο γαρ καιρος ουκ ην. **v.14** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.14** T*: εκ σου εις τον
 αιωνα, V: εις τον αιωνα εκ σου. **v.15** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.15** T*: αγοραζοντας, V: τους
 αγοραζοντας. **v.17** T*: λεγων, V: και ελεγεν. **v.17** T*: εποιησατε, V: πεποιηκατε. **v.18** T*:
 γραμματεις και οι αρχιερεις, V: αρχιερεις και οι γραμματεις. **v.18** TK: απολεσουσιν, MV:
 απολεσωσιν. **v.18** T*: οτι πας, V: πας γαρ. **v.19** T*: οτε, V: οταν. **v.19** T*: εξεπορευετο,
 V: εξεπορευοντο. **v.20** T*: πρωι παραπορευομενοι, V: παραπορευομενοι πρωι. **v.22** TK:
 ιησους, MV: ο ιησους. **v.22** E: εχετε, ND: ει εχετε. **v.23** T*: γαρ, V: Ø.

σαν καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ
 ὅτι ἃ ὁ λέγει γίνεται ἔσται αὐτῷ ὃ ἂν εἴπῃ . διὰ τοῦτο λέγω 24
 ὑμῖν πάντα ὅσα ἂν ὀ προσευχόμενοι αἰτέισθε πιστεύετε ὅτι
 λαμβάνετε καὶ ἔσται ὑμῖν . καὶ ὅταν στήκῃτε προσευχόμε- 25
 νοι ἀφίετε εἴτι ἔχετε κατὰ τινος ἵνα καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν . εἰ δὲ 26
 ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
 ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν . καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς ἱ- 27
 εροσόλυμα καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται
 πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρε-
 σβύτεροι . καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς 28
 καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς . ὁ 29
 δὲ ἰησοῦς ἀποκρίθεις εἶπεν αὐτοῖς ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ
 ἓνα λόγον καὶ ἀποκρίθητέ μοι καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
 σίᾳ ταῦτα ποιῶ . τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ 30
 ἀνθρώπων ἀποκρίθητέ μοι . καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς 31
 λέγοντες ἂν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐρεῖ διατὶ οὐν οὐκ ἐπι-
 στεύσατε αὐτῷ . ἀλλ' ἂν εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων ἐφοβοῦντο 32
 τὸν λαὸν ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν ἰωάννην ὅτι ὄντως προφή-
 της ἦν . καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν τῷ ἰησοῦ οὐκ οἶδαμεν 33
 καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκρίθεις λέγει αὐτοῖς οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
 ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ .

Καὶ ἦρξάτο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν ἀμπελῶνα ἐφύ- 12
 τευσεν ἄνθρωπος καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὥρυξεν ὑ-
 πολήνιον καὶ ὠκοδόμησεν πύργον καὶ ἐξέδδοτο αὐτὸν γεωρ-
 γοῖς καὶ ἀπεδήμησεν . καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς 2

v.23 T*: πιστευση, V: πιστευη. **v.23** T*: α λεγει, V: ο λαλει. **v.23** T*: ο εαν ειπη, V:
 Ø. **v.24** T*: αν προσευχομενοι, V: προσευχεσθε και. **v.24** TKV: αιτεισθε, M: αιτησθε.
v.24 T*: λαμβανετε, V: ελαβετε. **v.25** T*: στηκητε, V: στηκετε. **v.25** T: ειτι, KMV: ει τι.
v.26 T*: ει ... παραπτωματα υμων, V: Ø. **v.28** T*: λεγουσιν, V: ελεγον. **v.28** T*: και,
 V: η. **v.28** T*: την εξουσιαν ταυτην εδωκεν, V: εδωκεν την εξουσιαν ταυτην. **v.29** T*:
 αποκριθεις, V: Ø. **v.29** TK: καγω, M: και εγω, V: Ø. **v.30** T*: ιωαννου, V: το ιωαννου.
v.31 T*: ελογιζοντο, V: διελογιζοντο. **v.31** TK: διατι, MV: δια τι. **v.32** TK: αλλ εαν, M: αλλ,
 V: αλλα. **v.32** T*: λαον, V: οχλον. **v.32** T*: οτι οντως, V: οντως οτι. **v.33** T*: λεγουσιν τω
 ιησου, V: τω ιησου λεγουσιν. **v.33** T*: αποκριθεις, V: Ø. **12. v.1** T*: λεγειν, V: λαλειν.
v.1 T*: εφυτευsen ανθρωπος, V: ανθρωπος εφυτευsen. **v.1** T*: εξεδοδο, V: εξεδετο.

τῷ καιρῷ δοῦλον ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ
 3 καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος . οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ
 4 ἀπέστειλαν κενόν . καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλ-
 λον δοῦλον κάκεϊνον λιθοβολήσαντες ° ἐκεφαλαίωσαν καὶ
 5 ἀπέστειλαν ἡτιμωμένον . καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλεν κά-
 κεϊνον ἀπέκτειναν καὶ πολλοὺς ἄλλους τοὺς μὲν δέροντες
 6 τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες . ἔτι οὖν ἓνα υἱόν ° ἔχων ἀγαπητὸν
 αὐτοῦ ἀπέστειλεν καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον λέγων
 7 ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου . ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἴ-
 πον ° πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος δεῦτε
 8 ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία . καὶ
 λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
 9 νος . τί οὖν ποιήσῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος ἐλεύσεται καὶ
 ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις .
 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε λίθον ὃν ἀπεδοκίμα-
 σαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας .
 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
 12 μοῖς ἡμῶν . καὶ ἐζητοῦν αὐτὸν κρατῆσαι καὶ ἐφοβήθησαν
 τὸν ὄχλον ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἴ-
 13 πεν καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον . καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς
 αὐτόν τινας τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀ-
 14 γρεύσωσιν λόγῳ . οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ διδάσκαλε
 οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενὸς οὐ γὰρ
 βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁ-
 δὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις ἔξεστιν κῆνσον ° καίσαρι δοῦναι ἢ
 15 οὐ . δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν
 εἶπεν αὐτοῖς τί με πειράζετε φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω .
 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν καὶ λέγει αὐτοῖς τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ

v.2 T^a: του καρπου, V: των καρπων. **v.3** T^a: οι δε, V: και. **v.4** T^a: λιθοβολησαντες
 κεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον, V: κεφαλαιωσαν και ητιμασαν. **v.5** T^a: παλιν,
 V: Ø. **v.5** T^a: τους, V: ους. **v.5** TK: αποκτεινοντες, M: αποκτεινοντες, V: αποκτεινοντες.
v.6 T^a: συν, V: Ø. **v.6** T^a: υιον εχων, V: ειχεν υιον. **v.6** T^a: αυτου απεστειλεν και αυτον
 προς αυτους εσχατον, V: απεστειλεν αυτον εσχατον προς αυτους. **v.7** T^a: ειπον προς εαυτους,
 V: προς εαυτους ειπαν. **v.8** T^a: αυτον απεκτειναν και εξεβαλον, V: απεκτειναν αυτον και
 εξεβαλον αυτον. **v.14** T^a: οι δε, V: και. **v.14** T^a: κηνσον καισαρι δουναι, V: δουναι κηνσον
 καισαρι.

ἐπιγραφὴ οἱ δὲ εἶπὼν αὐτῷ καίσαρος ὁ ἀποκριθεὶς ὁ 17
 ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἀπόδοτε τὰ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ 18
 τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ ὁ καὶ ἔρχονται 18
 σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ 19
 εἶναι καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες ὁ διδάσκαλε μωϋῆς 19
 ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἓάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλί- 20
 πῃ γυναῖκα καὶ τέκνα ὁ μὴ ἀφῇ ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ 21
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ- 22
 τοῦ ὁ ἐπὶ ἀδελφοὶ ἦσαν καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα καὶ 20
 ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα ὁ καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν 21
 αὐτὴν καὶ ἀπέθανεν καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα καὶ 22
 ὁ τρίτος ὡσαύτως ὁ καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἐπὶ καὶ οὐκ ἀ- 22
 φῆκαν σπέρμα ἐσχάτῃ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή ὁ 23
 ἐν τῇ οὐκ ἀναστάσει ὅταν ἀναστῶσιν τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή 23
 οἱ γὰρ ἐπὶ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα ὁ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰη- 24
 σοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς 24
 γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν 25
 ἀναστῶσιν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίσκονται ἀλλ' εἰσὶν ὡς 26
 ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγγεί- 26
 ρονται οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωϋέως ἐπὶ τῇς βάτου 27
 ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων ἐγὼ ὁ θεὸς ἀβραάμ καὶ ὁ 28
 θεὸς ἰσαάκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν 27
 ἀλλὰ θεὸς ζώντων ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε καὶ προσ- 28
 ελθὼν εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων 28
 εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη ἐπηρώτησεν αὐτὸν ποία

v.16 T*: ειπον, V: ειπαν. **v.17** T*: και αποκριθεις ο, V: ο δε. **v.17** T*: αποδοτε τα καισαρος, V: τα καισαρος αποδοτε. **v.17** T*: εθαυμασαν, V: εξεθαυμαζον. **v.18** T*: επιρωτησαν, V: επιρωτων. **v.19** T*: μωσης, V: μουσης. **v.19** T*: τεκνα μη αφη, V: μη αφη τεκνον. **v.19** T*: αυτου, V: ∅. **v.20** TMV: επτα, K: επτα συν. **v.21** T*: και ουδε αυτος αφηκεν, V: μη καταλιπων. **v.22** T*: ελαβον αυτην οι επτα και, V: οι επτα. **v.22** T*: εσχατη, V: εσχατον. **v.22** T*: απεθανεν και η γυνη, V: και η γυνη απεθανεν. **v.23** TK: συν, MV: ∅. **v.24** T*: και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις, V: εφη αυτοις ο ιησους. **v.25** T*: γαμисκονται, V: γαμιζονται. **v.25** T*: οι, V: ∅. **v.26** T*: μωσεως, V: μουσεως. **v.26** TK: της, MV: του. **v.26** T*: ως, V: πως. **v.26** E: ο, D: ∅. **v.26** T*: ο, V: [ο], BD: ∅. **v.26** T*: ο, V: [ο], BD: ∅. **v.27** T*: ο, V: ∅. **v.27** T*: θεος, V: ∅. **v.27** T*: υμεις συν, V: ∅. **v.28** T*: ειδως, V: ιδων. **v.28** T*: αυτοις απεκριθη, V: απεκριθη αυτοις.

29 ἐστὶν πρώτη^ο πασῶν ἐντολῇ . ὁ^ο δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ
 ὅτι πρώτη πασῶν^ο τῶν ἐντολῶν ἄκουε ἰσραὴλ κύριος ὁ θεός
 30 ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν . καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου
 ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ
 ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου αὕτη^ο
 31 πρώτη ἐντολῇ . καὶ^ο δευτέρα ὁμοία αὕτη ἀγαπήσεις τὸν
 πλησίον σου ὡς σεαυτὸν μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ
 32 ἔστιν . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς καλῶς διδάσκαλε ἐπ'
 ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστιν θεός καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην
 33 αὐτοῦ . καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ
 ὅλης τῆς συνέσεως καὶ^ο ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς
 ἰσχύος καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν πλεῖόν ἐστιν
 34 πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ ἱῶν θυσιῶν . καὶ ὁ ἰησοῦς
 ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν αὐτῷ οὐ μακρὰν
 εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
 35 αὐτὸν ἐπερωτῆσαι . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγεν διδά-
 σκων ἐν τῷ ἱερῷ πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς
 36 υἱὸς ἐστίν^ο δαβὶδ . αὐτὸς γὰρ δαβὶδ εἶπεν ἐν ἱῷ πνεύματι
 ἱῷ ἀγίῳ εἶπεν ὁ^ο κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν
 μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
 37 σου . αὐτὸς οὖν δαβὶδ λέγει αὐτὸν κύριον καὶ πόθεν υἱ-
 ὸς^ο αὐτοῦ ἐστιν καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως .
 38 καὶ ἔλεγεν^ο αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ βλέπετε ἀπὸ τῶν
 γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπα-
 39 σμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς . καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα-
 40 γωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις . οἱ κατεσθίοντες
 τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμε-

v.28 TK: πρώτη πασῶν ἐντολῇ, M: πρώτη παντῶν ἐντολῇ, V: ἐντολὴ πρώτη παντῶν. **v.29** T^ο: ο δε ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, V: ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς. **v.29** TK: πασῶν τῶν ἐντολῶν, M: παντῶν τῶν ἐντολῶν, V: ἐστίν. **v.30** T^ο: αὕτη πρώτη ἐντολῇ, V: ∅. **v.31** T^ο: καὶ δευτέρα ὁμοία, V: δευτέρα. **v.32** T^ο: εἶπας, V: εἶπες. **v.32** TK: θεός, MV: ∅. **v.33** T^ο: καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, V: ∅. **v.33** T^ο: πλείον, V: περισσότερον. **v.33** TK: τῶν, MV: ∅. **v.35** T^ο: ἐστὶν δαβὶδ, V: δαυὶδ ἐστίν. **v.36** T^ο: γὰρ, V: ∅. **v.36** T^ο: δαβὶδ, V: δαυὶδ. **v.36** TKV: τῷ, M: ∅. **v.36** TKV: εἶπεν, M: λέγει. **v.36** T^ο: ο, V: ∅. **v.36** T^ο: υποπόδιον, V: υποκατω. **v.37** T^ο: συν, V: ∅. **v.37** T^ο: δαβὶδ, V: δαυὶδ. **v.37** T^ο: υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν, V: αὐτοῦ ἐστὶν υἱός. **v.38** T^ο: ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, V: ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν.

νοι οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. καὶ καθίσας ὁ 41
 ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος
 βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον καὶ πολλοὶ πλούσιοι
 ἔβαλλον πολλά. καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχή ἔβαλεν λε- 42
 πτὰ δύο ὃ ἐστὶν κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς 43
 μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
 αὕτη ἡ πτωχή πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλόντων εἰς
 τὸ γαζοφυλάκιον. πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐ- 44
 τοῖς ἔβαλον αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑπερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα
 εἶχεν ἔβαλεν ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς 13
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ διδάσκαλε ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποτα-
 παὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ βλέ- 2
 πεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομὰς οὐ μὴ ἀφελθῇ λίθος
 ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς 3
 τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπηρώτων αὐτὸν
 κατ' ἰδίαν πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ ἀνδρέας.
 εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ 4
 πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐ- 5
 τοῖς ἤρξατο λέγειν βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ 6
 γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι
 καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους 7
 καὶ ἀκοὰς πολέμων μὴ θροεῖσθε δεῖ γὰρ γενέσθαι ἀλλ'
 οὕτω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βα- 8
 σιλεία ἐπὶ βασιλείαν καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους καὶ
 ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαὶ ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. βλέπετε 9
 δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια
 καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασι-

ν.40 T*: ληψονται, V: λημψονται. ν.41 T*: ο ιησους, V: Ø. ν.43 T*: λεγει, V: ειπεν.
 ν.43 T*: βεβληκεν, V: εβαλεν. ν.43 TK: βαλοντων, MV: βαλλοντων. 13. ν.2 T*: απο-
 κριθεις, V: Ø. ν.2 T*: λιθος επι λιθω, V: ωδε λιθος επι λιθον. ν.3 T*: επιρωτων, V:
 επιρωτα. ν.4 T*: ειπε, V: ειπον. ν.4 T*: παντα ταυτα συντελεισθαι, V: ταυτα συντελεισθαι
 παντα. ν.5 T*: αποκριθεις αυτοις ηρξατο λεγειν, V: ηρξατο λεγειν αυτοις. ν.6 T*: γαρ,
 V: Ø. ν.7 T*: γαρ, V: Ø. ν.8 T*: επι, V: επι. ν.8 T*: και, V: Ø. ν.8 T*: και, V: Ø.
 ν.8 T*: και ταρχαι αρχαι, V: αρχη. ν.9 T*: γαρ, V: Ø.

- 10 λέων ὁταθήσεσθε ἔνεκεν ἑμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς · καὶ
 εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ^ο πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον ·
 11 ὅταν^ο δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες μὴ προμεριμνᾶτε τί
 λαλήσητε μηδὲ^ο μελετᾶτε ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ
 12 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον · παραδώσει^ο δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς
 θάνατον καὶ πατήρ τέκνον καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ
 13 γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς · καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
 ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου ὃ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗ-
 14 τος σωθήσεται · ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως
 τὸ^ο ῥηθὲν ὑπὸ δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς ὅπου οὐ δεῖ ὁ
 ἀναγινώσκων νοεῖν^ο τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς
 15 τὰ ὄρη · ὃ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς^ο τὴν οἰκίαν
 16 μηδὲ εἰσελθέτω ἄραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ · καὶ ὃ εἰς τὸν
 ἀγρὸν ὧν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον
 17 αὐτοῦ · οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα-
 18 ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις · προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ
 19 γένηται^ο ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος · ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι
 ἐκεῖναι θλίψις οἷα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως
 20 ἥς^ο ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται · καὶ εἰ μὴ
 κύριος^ο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ
 ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡ-
 21 μέρας · καὶ τότε ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστὸς ἢ^ο
 22 ἰδοὺ ἐκεῖ μὴ πιστεύετε · ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι
 καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς
 23 τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς · ὑμεῖς δὲ
 24 βλέπετε ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν πάντα · ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς

v.9 TMV: σταθήσεσθε, K: ἀχθήσεσθε. **v.10** T^o: δεῖ πρῶτον, V: πρῶτον δεῖ. **v.11** T^o: ὅταν
 δε ἀγαγωσιν, V: καὶ ὅταν ἀγωσιν. **v.11** T^o: μηδε μελετατε, V: Ø. **v.12** T^o: παραδώσει δε,
 V: καὶ παραδώσει. **v.14** T^o: τὸ ῥηθὲν ὑπο δανιηλ τοῦ προφήτου, V: Ø. **v.14** T: εστος, MK:
 εστος, V: εσθηκοτα. **v.14** E: νοετω, D: νοετω τι ἀναγινώσκει. **v.15** T^o: εἰς τὴν οἰκίαν,
 V: Ø. **v.15** T^o: εἰσελθετω, V: εἰσελθατω. **v.16** T^o: ὧν, V: Ø. **v.18** T^o: γεννηται ἡ φυγὴ
 ὑμῶν χειμῶνος, V: γεννηται χειμῶνος, D: χειμῶνος γενωνται. **v.19** T^o: ης, V: ην. **v.20** T^o:
 κυριος ἐκολόβωσεν, V: ἐκολόβωσεν κυριος. **v.21** T^o: ἰδου, V: ἰδε. **v.21** T^o: ἡ ἰδου, V: ἰδε.
v.21 TK: πιστευσητε, MV: πιστευετε. **v.22** T^o: καὶ, V: Ø. **v.23** T^o: ἰδου, V: Ø. **v.24** T^o:
 ἀλλ, V: ἀλλὰ.

ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ
 ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς · καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ²⁵
 οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς σαλευθήσονται · καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ²⁶
 ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς
 καὶ δόξης · καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ²⁷
 ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων
 ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ · ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς²⁸
 μάθετε τὴν παραβολὴν ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἀπαλὸς
 γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος
 ἐστίν · οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα γινώ-²⁹
 σκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις · ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ³⁰
 μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένη-
 ται · ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται οἱ δὲ λόγοι μου³¹
 οὐ μὴ παρέλθῶσιν · περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς³²
 ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱ-
 ὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ · βλέπετε ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε³³
 οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν · ὡς ἄνθρωπος ἀπόδη-³⁴
 μος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ
 τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ τῷ θυρωρῷ
 ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ · γρηγορεῖτε οὖν οὐκ οἴδατε γὰρ³⁵
 πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται ὁψέ ἢ μεσονυκτίου ἢ
 ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωῒ · μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς³⁶
 καθεύδοντας · ἂ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω γρηγορεῖτε ·³⁷

Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας καὶ ἐ-¹⁴
 ζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ
 κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν · ἔλεγον δὲ μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ μή-²
 ποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ · καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ³

v.25 T^{*}: του ουρανου εσονται εκπιπτοντες, V: εσονται εκ του ουρανου πιπτοντες. **v.27** T^{*}:
 αυτου, V: Ø. **v.28** T^{*}: αυτης ηδη ο κλαδος, V: ηδη ο κλαδος αυτης. **v.29** T^{*}: ταυτα ιδητε,
 V: ιδητε ταυτα. **v.30** T^{*}: παντα ταυτα, V: ταυτα παντα. **v.31** TKV: παρελευσονται, M:
 παρελευσεται. **v.31** T^{*}: παρελθωσιν, V: παρελευσονται. **v.32** TK: και της, M: η, V: η της.
v.32 T^{*}: οι, V: Ø. **v.33** T^{*}: και προσευχεσθε, V: Ø. **v.34** T^{*}: και, V: Ø. **v.35** T^{*}: οψε η
 μεσονυκτιου, V: η οψε η μεσονυκτιον. **v.37** T^{*}: α, V: ο. **14. v.2** T^{*}: δε, V: γαρ. **v.2** T^{*}:
 θορυβος εσται, V: εσται θορυβος.

ἐν τῇ οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν
 γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτε-
 λους καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ
 4 τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς
 καὶ λέγοντες εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν.
 5 ἡδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶθῆναι ἐπάνω τριακοσίων^ο δηναρίων
 6 καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς καὶ ἐνέβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ ἰ-
 ησοῦς εἶπεν ἄφετε αὐτὴν τί αὐτῇ κόπους παρέχετε καλὸν
 7 ἔργον εἰργάσατο εἰς^ο ἐμέ. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε
 μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι ἐ-
 8 με δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ὁ εἶχεν^ο αὕτη ἐποίησεν προέλαβεν
 9 μυρίσαι μου^ο τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν^ν λέγω
 ὑμῖν ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν
 κόσμον καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυ-
 10 νον αὐτῆς. καὶ ὁ^ο ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης εἰς τῶν δώδεκα ἀ-
 11 πῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα παραδῷ^ο αὐτὸν αὐτοῖς. οἱ
 δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον
 12 δοῦναι καὶ ἐζήτηι πῶς εὐκαιρῶς^ο αὐτὸν παραδῷ. καὶ τῇ
 πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων ὅτε τὸ πάσχα ἔθυσον λέγουσιν αὐ-
 τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσῳμεν
 13 ἵνα φάγης τὸ πάσχα. καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐ-
 τοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀπαντήσῃ
 ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων ἀκολουθήσατε
 14 αὐτῷ. καὶ ὅπου ἔαν εἰσέλθῃ εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι
 ὁ διδάσκαλος λέγει ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά ὅπου τὸ πά-
 15 σχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω. καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει
 ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

v.3 T^{*}: καὶ, V: Ø. **v.3** T^{*}: το, V: την. **v.3** T^{*}: κατα, V: Ø. **v.4** T^{*}: καὶ λεγοντες, V: Ø.
v.5 T^{*}: τουτο, V: τουτο το μυρον. **v.5** T^{*}: τριακοσιων δηναριων, V: δηναριων τριακοσιων.
v.6 T^{*}: ειργασατο, V: ηργασατο. **v.6** TK: εις εμε, MV: εν εμοι. **v.7** T^{*}: αυτοις, V: αυτοις.
v.8 TK: ειχεν αυτη, M: εσχεν αυτη, V: εσχεν. **v.8** T^{*}: μου το σωμα, V: το σωμα μου.
v.9 TK: αμην, MV: αμην δε. **v.9** TK: αν, MV: εαν. **v.9** T^{*}: τουτο, V: Ø. **v.10** T^{*}: ο
 ιουδας ο ισκαριωτης, V: ιουδας ισκαριωθ ο. **v.10** T^{*}: παραδω αυτον, V: αυτον παραδοι.
v.11 T^{*}: ευκαιρως αυτον παραδω, V: αυτον ευκαιρως παραδοι. **v.12** TKV: ετοιμασωμεν,
 M: ετοιμασομεν. **v.14** T^{*}: καταλυμα, V: καταλυμα μου. **v.15** T^{*}: ανωγειον, V: αναγαιον.
v.15 T^{*}: εκει, V: και εκει.

καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ 16
 εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα . καὶ 17
 ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα . καὶ ἀνακειμέ- 18
 νων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων εἶπεν ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ . οἱ δὲ 19
 ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' ὃν εἷς μὴ τι ἐγὼ
 καὶ ἄλλος μὴ τι ἐγὼ . ὁ δὲ ἀποκρίθεις εἶπεν αὐτοῖς εἷς ἐκ 20
 τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον . ὁ 21
 μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐ-
 τοῦ οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 παραδίδοται καλὸν ἢν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
 ἐκεῖνος . καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦς ἄρτον εὐλο- 22
 γήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν λάβετε φάγετε
 τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου . καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον εὐχα- 23
 ριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες . καὶ 24
 εἶπεν αὐτοῖς τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς δια-
 θήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον . ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 25
 οὐκέτι οὐ μὴ πῶς ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως
 τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
 τοῦ θεοῦ . καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν . 26
 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν 27
 ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ὅτι γέγραπται πατάξω τὸν ποιμένα
 καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα . ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερ- 28
 θῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν . ὁ δὲ πέτρος ἔφη 29
 αὐτῷ καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἀλλ' οὐκ ἐγώ . καὶ 30
 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ

v.16 T*: αὐτου, V: Ø. **v.18** T*: εἶπεν ο ἰησοῦς, V: ο ἰησοῦς εἶπεν. **v.19** T*: οἱ δε, V: Ø.
v.19 TK: καθ εἰς μῆ τι ἐγὼ καὶ ἄλλος μῆ τι, M: καθ εἰς μῆτι ἐγὼ καὶ ἄλλος μῆτι, V: κατὰ εἰς
 μῆτι. **v.20** T*: ἀποκριθεις, V: Ø. **v.20** T*: ἐκ, V: Ø. **v.21** T*: ο, V: οτι ο. **v.21** T*: ἦν,
 V: Ø. **v.22** T*: ο ἰησοῦς, V: Ø. **v.22** T*: φαγετε, V: Ø. **v.23** T*: το, V: Ø. **v.24** T*:
 το τῆς καινῆς, V: τῆς. **v.24** T*: περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον, V: ἐκχυνόμενον ὑπὲρ πολλῶν.
v.25 E: ουκετι ου μῆ πῶς, NC: ου μῆ πῶς, D: ου μῆ προσθῶ πειν, F: ουκετι ου μῆ προσθῶμεν
 πειν. **v.25** TK: γεννηματος, MV: γεννηματος. **v.27** T*: ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, V: Ø.
v.27 T*: διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα, V: τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. **v.29** T*: καὶ
 εἰ, V: εἰ καὶ. **v.30** TK: οτι, MV: οτι ου. **v.30** T*: ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, V: ταύτῃ τῇ νυκτὶ.

31 ταύτη πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ με ◦ ὁ
 δὲ ἐκ^ο περισσοῦ ἔλεγεν μᾶλλον ἐάν με^ο δέῃ συναποθανεῖν
 σοι οὐ μή σε ἀπαρνήσῃμαι ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον ◦
 32 καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα γεθσημανῆ καὶ λέ-
 γει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι ◦
 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ ἰωάννην
 34 μεθ^ο αὐτοῦ καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν ◦ καὶ
 λέγει αὐτοῖς περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου μεί-
 35 νετε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε ◦ καὶ προέλθων μικρὸν ἔπεσεν ἐ-
 πὶ τῆς γῆς καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ
 36 ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα ◦ καὶ ἔλεγεν ἄββα ὁ πατήρ πάντα δυνατά
 σοι παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο ἀλλ' οὐ τί ἐγώ
 37 θέλω ἀλλὰ τί σύ ◦ καὶ ἔρχεται καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύ-
 δοντας καὶ λέγει τῷ πέτρῳ σίμων καθεύδεις οὐκ ἴσχυσας
 38 μίαν ὥραν γρηγορῆσαι ◦ γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα
 μὴ εἰδέλθητε εἰς πειρασμόν τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ
 39 σὰρξ ἀσθενής ◦ καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν
 40 λόγον εἰπὼν ◦ καὶ ὑποστρέψας^ο εὗρεν αὐτοὺς πάλιν κα-
 θεύδοντας ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι καὶ
 41 οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσιν ◦ καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον
 καὶ λέγει αὐτοῖς καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε^ο ἀ-
 πέχει ἦλθεν ἡ ὥρα ἰδοὺ παραδίδοταὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 42 εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν ◦ ἐγείρεσθε ἄγωμεν ἰδοὺ ὁ
 43 παραδιδούς με ἤγγικεν ◦ καὶ εὐθέως ἔτι αὐτοῦ λαλοῦν-
 τος παραγίνεται ἰούδας εἷς ὧν τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ
 ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιε-

v.30 T^ο: απαρνηση με, V: με απαρνηση. **v.31** T^ο: εκ περισσου ελεγεν μαλλον, V: εκπερισσως ελαλει. **v.31** T^ο: με δεη, V: δεη με. **v.31** TKV: απαρνησμαι, M: απαρνησωμαι. **v.32** T^ο: γεθσημανη, V: γεθσημανι. **v.33** TK: τον, M: ∅, V: [τον]. **v.33** T^ο: ιωαννην, V: [τον] ιωαννην. **v.33** T^ο: μεθ εαυτου, V: μετ αυτου. **v.35** TKV: προελθων, M: προσελθων. **v.35** T^ο: επεσεν, V: επιπεν. **v.36** T^ο: απ εμου τουτο, V: τουτο απ εμου. **v.38** T^ο: εισελθητε, V: ελθητε. **v.40** T^ο: υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν, V: παλιν ελθων ευρεν αυτους. **v.40** T^ο: οι οφθαλμοι αυτων βεβαρημενοι, V: αυτων οι οφθαλμοι καταβαρυνομενοι. **v.40** T^ο: αυτοω αποκριθωσιν, V: αποκριθωσιν αυτω. **v.41** TKV: το, M: ∅. **v.41** E: αναπαυεσθε απεχει ηλθεν η ωρα, D: αναπαεσθαι απεχει το τελος και η ωρα. **v.41** E: παραδιδοται, D: παραδιδοτε. **v.43** T^ο: ευθεως, V: ευθυς. **v.43** T^ο: ων, V: ∅. **v.43** T^ο: πολυς, V: ∅.

ρέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων . δεδώκει 44
 δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων ὃν ἂν φι-
 λήσω αὐτός ἐστιν κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπαγάγετε ἀσφα-
 λῶς . καὶ ἐλθὼν εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει ῥαββὶ ῥαββὶ 45
 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν . οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτόν τὰς χει- 46
 ρας αὐτῶν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν . εἷς δὲ τις τῶν παρεστι- 47
 κότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ
 ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 48
 ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ὥς ἐπὶ λησὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν
 καὶ ξύλων συλλαβεῖν με . καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν 49
 τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με ἀλλ' ἵνα πληρω-
 θῶσιν αἱ γραφαί . καὶ ἀφέντες αὐτόν πάντες ἔφυγον . καὶ 50, 51
 εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα
 ἐπὶ γυμνοῦ καὶ κρατοῦσιν αὐτόν οἱ νεανίσκοι . ὁ δὲ κα- 52
 ταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν . καὶ ἀπή- 53
 γαγον τὸν ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ συνέρχονται αὐτῷ
 πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμμα-
 τεῖς . καὶ ὁ πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως 54
 ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἦν συγκαθήμενος
 μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς . οἱ 55
 δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ ἰη-
 σοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν καὶ οὐχ εὗρισκον .
 πολλοὶ γὰρ ἐψευσδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ καὶ ἴσαι αἱ μαρ- 56
 τυρίαι οὐκ ἦσαν . καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευσδομαρτύρουν 57
 κατ' αὐτοῦ λέγοντες . ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγον- 58
 τος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον
 καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω .
 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν . καὶ ἀναστάς 59, 60

v.44 T^{*}: ἀπαγάγετε, V: ἀπαγετε. **v.45** T^{*}: εὐθεως, V: εὐθυς. **v.45** TKV: λεγει, M: λεγει
 αυτω. **v.45** T^{*}: ραββι, V: ∅. **v.46** T^{*}: ἐπ αυτον, V: ∅. **v.46** T^{*}: αυτων, V: αυτω.
v.47 T^{*}: ωτιον, V: ωταριον. **v.48** T^{*}: εξηλθετε, V: εξηλθατε. **v.50** T^{*}: παντες εφυγον,
 V: εφυγον παντες. **v.51** T^{*}: εις τις νεανισκος, V: νεανισκος τις. **v.51** TK: ηκολουθει, M:
 ηκολουθησεν, V: συνηκολουθει. **v.51** T^{*}: οι νεανισκοι, V: ∅. **v.52** T^{*}: απ αυτων, V:
 ∅. **v.53** T^{*}: αυτω, V: ∅. **v.53** E: οι πρεσβυτεροι και οι γραμματεις, D: γραμματεις και
 πρεσβυτεροι. **v.55** T^{*}: ευρισκον, V: ηυρισκον.

ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον ἐπηρώτησεν τὸν ἰησοῦν λέγων
 61 οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν· ὁ δὲ
 ἐσιώπα καὶ οὐδὲν· ἀπεκρίνατο πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα
 αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ·
 62 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν ἐγὼ εἰμι καὶ ὤψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 που καθήμενον· ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον
 63 μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας
 τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων·
 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας τί ὑμῖν φαίνεται οἱ δὲ πάντες
 65 κατέκριναν αὐτὸν εἶναι· ἐνοχον θανάτου· καὶ ἤρξαντό τι-
 νες ἐμπύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
 καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ προφήτευσον καὶ
 66 οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔδ᾿αλλον· καὶ ὄντος τοῦ
 πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ
 67 ἀρχιερέως· καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέ-
 ψασα αὐτῷ λέγει καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ ἰησοῦ ἦσθα·
 68 ὁ δὲ ἡρνήσατο λέγων οὐκ οἶδα οὐδὲ ἐπίσταμαι τί· σὺ λέγεις
 καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν·
 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν· ἤρξατο λέγειν τοῖς πα-
 70 ρεστήκόσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν· ὁ δὲ πάλιν ἡρνεῖτο
 καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ πέτρῳ ἀ-
 ληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ καὶ γὰρ γαλιλαῖος εἶ καὶ ἡ λαλιά σου
 71 ὁμοιάζει· ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ
 72 οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε· καὶ ἐκ δευτέρου ἀ-
 λέκτωρ ἐφώνησεν καὶ ἀνεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος
 οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις
 ἀπαρνήσῃ με τρίς καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν·

v.60 TK: το, MV: ∅. **v.61** T^a: ουδεν απεκρινατο, V: ουκ απεκρινατο ουδεν. **v.62** TK: καθημενον εκ δεξιων, MV: εκ δεξιων καθημενον. **v.64** T^a: ειναι ενοχον, V: ενοχον ειναι. **v.65** T^a: το προσωπον αυτου, V: αυτου το προσωπον. **v.65** T^a: εβαλλον, V: ελαβον. **v.66** T^a: εν τη αυλη κατω, V: κατω εν τη αυλη. **v.67** T^a: ιησου ησθα, V: ησθα του ιησου. **v.68** T^a: ουκ, V: ουτε. **v.68** TK: ουδε, MV: ουτε. **v.68** T^a: τι συ, V: συ τι. **v.69** T^a: παλιν ηρξατο, V: ηρξατο παλιν. **v.69** T^a: παρεστηκοσιν, V: παρεστωσιν. **v.70** T^a: και η λαλια σου ομοιαζει, V: ∅. **v.71** TK: ομνυσει, MV: ομνυναι. **v.72** T^a: και, V: και ευθυς. **v.72** TK: του ρηματος ου, M: το ρημα ο, V: το ρημα ως. **v.72** T^a: απαρνηση με τρις, V: τρις με απαρνηση.

Καὶ εὐθέως^ο ἐπὶ τὸ πρῶτ^ο συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρ- **15**
 χιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ
 συνέδριον δῆσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν
 ἰῶ πιλάτῳ . καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πιλátος σὺ εἶ ὁ βασι- **2**
 λεὺς τῶν ἰουδαίων ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν^ο αὐτῷ σὺ λέγεις .
 καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πόλλά . ὁ δὲ πιλá- **3, 4**
 τος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν
 ἴδε πόσα σου καταμάρτυροῦσιν . ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκέτι οὐ- **5**
 δὲν ἀπεκρίθη ὥστε θαυμάζειν τὸν πιλátον . κατὰ δὲ ἑορτὴν **6**
 ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὃν περ^ο ἤτοῦντο . ἦν δὲ ὁ λεγό- **7**
 μενος βααραβᾶς μετὰ τῶν ὀυστασιαστῶν δεδεμένος οἵτινες
 ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν . καὶ ἀναβोधᾶς ὁ ὄχλος **8**
 ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς . ὁ δὲ πιλátος **9**
 ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα
 τῶν ἰουδαίων . ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώ- **10**
 κεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς . οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν **11**
 ὄχλον ἵνα μάλλον τὸν βααραβᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς . ὁ δὲ **12**
 πιλátος ἀποκριθεὶς^ο πάλιν εἶπεν αὐτοῖς τί οὖν θέλετε ποι-
 ῆσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν ἰουδαίων . οἱ δὲ πάλιν ἔκραζαν **13**
 σταύρωσον αὐτόν . ὁ δὲ πιλátος ἔλεγεν αὐτοῖς τί γὰρ κα- **14**
 κόν^ο ἐποίησεν οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραζαν σταύρωσον αὐ-
 τόν . ὁ δὲ πιλátος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι **15**
 ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βααραβᾶν καὶ παρέδωκεν τὸν ἰησοῦν
 φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ . οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον **16**
 αὐτὸν ἕσω τῆς αὐλῆς ὃ ἐστὶν πραιτώριον καὶ συγκαλοῦ-
 σιν ὅλην τὴν σπεῖραν . καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ **17**
 περιπιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον . καὶ ἤρ- **18**
 ξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν χαῖρε βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων . καὶ **19**

15. v.1 T^o: εὐθεως επι το, V: ευθυς. **v.1** T^o: τω, V: Ø. **v.2** T^o: ειπεν αυτω, V: αυτω λεγει.
v.3 TMV: πολλα, K: πολλα αυτος δε ουδεν απεκρινατο. **v.4** T^o: επηρωτησεν, V: επηρωτα.
v.4 T^o: καταμαρτυρουσιν, V: κατηγορουσιν. **v.6** T^o: ονπερ ητουντο, V: ον παρητουντο.
v.7 T^o: συστασιαστων, V: στασιαστων. **v.8** T^o: αναβοησας, V: αναβας. **v.8** T^o: αει, V:
 Ø. **v.12** T^o: αποκριθεις παλιν ειπεν, V: παλιν αποκριθεις ελεγεν. **v.12** T^o: βασιλεα, V:
 τον βασιλεα. **v.14** T^o: κακον εποιησεν, V: εποιησεν κακον. **v.14** T^o: περισσοτερος, V:
 περισσως. **v.17** T^o: ενδυουσιν, V: ενδιδυσκουσιν. **v.18** TKV: βασιλευ, M: ο βασιλευς.

ἔτυπον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλὰ μω καὶ ἐνέπτυν αὐτῷ
 20 καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε ἐνέ-
 παιζαν αὐτῷ ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
 αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ὅδια καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώ-
 21 σωσιν αὐτόν. καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα σίμωνα
 κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου
 22 καὶ ῥούφου ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ φέρουσιν
 αὐτὸν ἐπὶ γολγοθᾶ τόπον ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον κρα-
 23 νίου τόπος. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον
 24 ὃ δὲ οὐκ ἔλαβεν. καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν διεμέριζον τὰ
 25 ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. ἦν
 26 δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή
 τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
 27 καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστὰς ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα
 28 ἐξ ἐκωνύμων αὐτοῦ. καὶ ἡ πληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα
 29 καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐ-
 βλασφήμουν αὐτὸν κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέ-
 γοντες οὐδ' ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
 30 οἰκοδομῶν. σῶσον σεαυτὸν καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυ-
 31 ροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλή-
 λους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον ἄλλους ἔσωσεν ἑαυτὸν
 32 οὐ δύναται σῶσαι. ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ κα-
 ταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν
 33 καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. γενομέ-
 νης δὲ ὥρας ἑκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως
 34 ὥρας ἑννάτης. καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἑννάτῃ ἐδόθησεν ὁ ἰησοῦς
 φωνῇ μεγάλῃ λέγων ἐλωὶ ἐλωὶ λαμῆμᾶ σαβαχθανὶ ὃ ἐστὶν με-

v.20 T*: τα ἴδια, V: αὐτου. **v.22** T*: γολγοθα, V: τον γολγοθαν. **v.23** T*: πιειν, V: Ø. **v.23** T*: ο, V: ος. **v.24** T*: σταυρώσαντες, V: σταυρουντιν. **v.24** TK: διεμεριζον, M: διαμεριζονται, V: και διαμεριζονται. **v.28** T*: και ... ελογισθη, V: Ø. **v.29** T*: εν τρισιν ημεραις οικοδομων, V: οικοδομων εν τρισιν ημεραις. **v.30** T*: και καταβα, V: καταβας. **v.31** TK: δε, MV: Ø. **v.32** T*: του, V: Ø. **v.32** TKV: πιστευσωμεν, M: πιστευσωμεν αυτω. **v.32** T*: αυτω, V: συν αυτω. **v.33** T*: γενομενης δε, V: και γενομενης. **v.33** TK: εννατης, MV: ενατης. **v.34** TK: ωρα τη εννατη, M: ωρα τη ενατη, V: ενατη ωρα. **v.34** T*: λεγων, V: Ø. **v.34** TK: λαμμα, M: λιμα, V: λεμα.

θερμηνευόμενον ὁ θεός μου ὁ θεός μου εἰς τί με^ο ἐγκατέλι-
 πες. καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ἰδοὺ 35
 ἡλίαν φωνεῖ. δραμὼν δὲ εἷς καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους 36
 περιθείς ἔτε καλὰμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων ἄφετε ἴδωμεν εἰ
 ἔρχεται ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν 37
 μεγάλην ἐξέπνευσεν. καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχί- 38
 σθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ 39
 παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως κῆρυξας ἐξέπνευ-
 σεν εἶπεν ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν θεοῦ. ἦσαν 40
 δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι ἐν αἷς ἧν καὶ
 μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου τοῦ μικροῦ
 καὶ ἰωδὴ μήτηρ καὶ σαλώμη. αἱ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ 41
 ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ καὶ ἄλλαι πολλαὶ
 αἱ συναναβάσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα. καὶ ἤδη ὀψίας γε- 42
 νομένης ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ ὃ ἐστὶν προσάββατον. ἦλθὲν 43
 ἰωσήφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτὴς ὃς καὶ αὐ-
 τὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ τολμήσας
 εἰσῆλθεν πρὸς πῖλατον καὶ ᾔτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. ὁ 44
 δὲ πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθηκεν καὶ προσκαλεσάμε-
 νος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν.
 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ ἰω- 45
 σήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν 46
 τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατο-
 μημένον ἐκ πέτρας καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν
 τοῦ μνημείου. ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἰωδὴ 47
 ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου μαρία ἡ μαγδαληνὴ **16**
 καὶ μαρία ἡ^ο τοῦ ἰακώβου καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἄρω-

v.34 T^{*}: με εγκατελιπες, V: εγκατελιπες με. **v.35** T^{*}: ιδου, V: ιδε. **v.36** T^{*}: εις, V: τις.
v.36 T^{*}: τε, V: Ø. **v.38** T^{*}: απο, V: απ. **v.39** T^{*}: κρηξας, V: Ø. **v.39** T^{*}: ο ανθρωπος
 ουτος υιος ην θεου, V: ουτος ο ανθρωπος υιος θεου ην. **v.40** T^{*}: ην, V: Ø. **v.40** T^{*}: του, V:
 Ø. **v.40** T^{*}: ιωση, V: ιωσητος. **v.41** T^{*}: και, V: Ø. **v.43** T^{*}: ηλθεν, V: ελθων. **v.43** T^{*}:
 πιλατον, V: τον πιλατον. **v.44** E: παλαι, D: ηδη. **v.45** T^{*}: σωμα, V: πτωμα. **v.46** T^{*}: και,
 V: Ø. **v.46** T^{*}: κατεθηκεν, V: εθηκεν. **v.47** T^{*}: ιωση, V: η ιωσητος. **v.47** T^{*}: τιθεται, V:
 τεθειται. **16. v.1** TK: η του, M: Ø, V: η [του].

- 2 ματα ἵνα ἔλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν . καὶ λίαν πρωτὶ τῆς
 3 μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ
 4 ἡλίου . καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτὰς τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν
 5 λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου . καὶ ἀναβλέψασαι θεω-
 6 ροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος ἦν γὰρ μέγας σφόδρα .
 7 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμε-
 8 νον ἐν τοῖς δεξιotois περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν καὶ ἐξ-
 9 εθαμβήθησαν . ὁ δὲ λέγει αὐταῖς μὴ ἐκθαμβεῖσθε ἰησοῦν
 10 ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον ἡγέρθη οὐκ ἔστιν
 11 ὧδε ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν . ἀλλ' ὑπάγετε εἴπατε
 12 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
 13 γαλιλαίαν ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε καθὼς εἶπεν ὑμῖν . καὶ ἐξελ-
 14 θοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου εἶχεν δὲ αὐτὰς τρό-
 15 μος καὶ ἔκστασις καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἰπὼν ἐφοβοῦντο γάρ .
 16 ἀναστὰς δὲ πρωτὶ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρῶτον μαρίᾳ τῇ
 17 μαγδαληνῇ ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια . ἐκείνη πο-
 18 ρευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦ-
 19 σιν καὶ κλαίουσιν . κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη
 20 ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν . μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν πε-
 21 ριπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς
 22 ἀγρόν . κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς οὐ-
 23 δὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν . ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς
 24 ἑνδεκα ἐφανερώθη καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ
 25 σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγεργμένον
 26 οὐκ ἐπίστευσαν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἰς τὸν

v.2 T*: της μιας, V: τη μια των. **v.7** T*: αλλ, V: αλλα. **v.8** TK: ταχυ, MV: ∅. **v.8** T*: δε, V: γαρ. **v.8** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.8** T*: γαρ, V: γαρ [παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον πετρον συντομως εξηγγειλαν μετα δε ταυτα και αυτος ο ιησους απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστειλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας αμην]. **v.9** T*: αφ, V: παρ. **v.14** T*: υστερον, V: υστερον [δε]. **v.15** E: και ειπεν αυτοις, F: κακεῖνοι ἀπελογοῦντο λέγοντες ὅτι ὁ αἰὼν οὗτος τῆς ἀνομίας καὶ τῆς ἀπιστίας ὑπὸ τὸν σατανᾶν ἐστίν, ὁ μὴ ἔδῳ τὰ ὑπὸ τῶν πνευμάτων ἀκάθαρτα τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ καταλαθεῖσθαι δύναμιν· διὰ τοῦτο ἀποκάλυψον σοὺ τὴν δικαιοσύνην ἥδη. ἐκεῖνοι ἔλεγον τῷ χριστῷ, καὶ ὁ χριστὸς ἐκείνους προσέλεγεν ὅτι πεπληρωται ὁ ὅρος τῶν ἐτῶν τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ, ἀλλὰ ἐγγίζει ἄλλα δεινὰ καὶ ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἁμαρτησάντων παρεδόθην εἰς θάνατον ἵνα ὑποστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ μηκέτι ἁμαρτήσωσιν· ἵνα τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ πνευματικὴν καὶ ἀφθαρτον τῆς δικαιοσύνης δόξαν κληρονομήσωσιν. ἀλλὰ.

κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται ὁ δὲ ἀπιστήσας κα- 16
 τακριθήσεται ὁ σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα παρακο- 17
 λουθήσεται ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν γλώσ-
 σαις λαλήσουσιν καιναῖς ὅφεις ἄρουσιν κἂν θανάσιμόν 18
 τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐ-
 πιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ 19
 λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ
 δεξιῶν τοῦ θεοῦ ὁ ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν παντα- 20
 χοῦ τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος
 διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων ἀμὴν ὁ

v.18 T*: οφεις, V: [και εν ταις χερσιν] οφεις. **v.18** TK: βλαψει, MV: βλαψη. **v.19** T*: κυριος, V: κυριος ιησους. **v.19** T*: ανεληφθη, V: ανελημφθη. **v.20** T*: αμην, V: ∅.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°

1 Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν
2 περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων · καθὼς
3 παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενό-
4 μενοι τοῦ λόγου · ἔδοξεν κάμοι παρηκολουθηκότι ἄνωθεν
5 ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν · ἐγένε-
6 το ἐν ταῖς ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς ἰουδαίας
7 ἱερεὺς τις ὀνόματι ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας ἀβιά καὶ ἡ° γυ-
8 νὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρῶν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς
9 ἑλισάβετ · ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
10 πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ
11 κυρίου ἀμεμπτοι · καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον καθότι ἡ° ἑ-
12 λισάβετ ἦν στεῖρα καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡ-
13 μέραις αὐτῶν ἦσαν · ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν
14 τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ · κατὰ τὸ
15 ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν
16 ναὸν τοῦ κυρίου · καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσ-
17 ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος · ὥφθη δὲ αὐτῷ
18 ἄγγελος κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυ-
19 μιάματος · καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδὼν καὶ φόβος ἐπέπε-
20 σεν ἐπ' αὐτόν · εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος μὴ φοβοῦ
21 ζαχαρία διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου καὶ ἡ γυνή σου
22 ἑλισάβετ γεννήσει υἱόν ὅοι καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
23 ἰωάννην · καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις καὶ πολλοὶ
24 ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται · ἔσται γὰρ μέγας ἐν-

Τ: ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, Κ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, ΜV: ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. **1. v.5** T*: του, V: Ø. **v.5** T*: η γυνη αυτου, V: γυνη αυτω. **v.6** T*: ενωπιον, V: εναντιον. **v.7** T*: η ελισταβη την, V: την η ελισταβη, B: την ελισταβη. **v.9** E: κυριου, D: θεου. **v.10** TK: του λαου την, MV: την του λαου. **v.13** E: αγγελος, F: αγγελος κυριου. **v.13** E: σοι, D: Ø. **v.14** T*: γεννησει, V: γενεσει.

ὥπιον τοῦ κυρίου καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖν καὶ
 πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐ-
 τοῦ . καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον 16
 τὸν θεὸν αὐτῶν . καὶ αὐτὸς προῆλεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν 17
 πνεύματι καὶ δυνάμει ἡλίου ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων
 ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων ἐτοιμάσαι κυ-
 ρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον . καὶ εἶπεν ζαχαρίας πρὸς τὸν 18
 ἄγγελον κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης
 καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς . καὶ 19
 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμι γαβριὴλ ὁ παρε-
 στηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε
 καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα . καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ 20
 μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα ἀνθ' ὧν
 οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου οἵτινες πληρῶθήσονται
 εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν . καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν ζα- 21
 χαρίαν καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτόν ἐν τῷ ναῷ .
 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς καὶ ἐπέγνωσαν 22
 ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων
 αὐτοῖς καὶ διέμενεν κωφός . καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν 23
 αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
 αὐτοῦ . μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν ἐλίσάβετ 24
 ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε λέ-
 γουσα . ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς 25
 ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις . ἐν δὲ τῷ 26
 μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 εἰς πόλιν τῆς γαλιλαίας ᾗ ὄνομα ναζαρέτ . πρὸς παρθένον 27
 μνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα ἰωσήφ ἐξ οἴκου δαβὶδ καὶ
 τὸ ὄνομα τῆς παρθένου μαριάμ . καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος 28

v.15 T^a: του κυριου, V: [του] κυριου, NA: κυριου, F: του θεου. **v.15** E: εκ κοιλιας, F: εν κοιλια. **v.17** E: προελευσεται, B: προσελευσεται, F: προπορευσεται. **v.19** E: παρεστηκως, D: παρεστας. **v.20** E: πληρωθησονται, D: πλησθησονται. **v.21** E: προσδοκων, D: προσδεχομενος. **v.21** T^a: αυτον εν τω ναω, V: εν τω ναω αυτον, F: αυτον. **v.22** T^a: ηδυνατο, V: εδυνατο. **v.25** T^a: ο, V: ∅. **v.25** T^a: το, V: ∅. **v.26** T^a: υπο, V: απο. **v.26** E: γαλιλαιας, N: ιουδαιας. **v.26** TM: η ονομα ναζαρετ, KV: η ονομα ναζαρεθ, D: ∅. **v.27** T^a: μεμνηστευμενην, V: εμνηστευμενην, D: μεμνησμενην. **v.27** E: οικου, N: οικου και πατριας. **v.27** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.28** T^a: ο αγγελος, V: ∅.

πρὸς αὐτὴν εἶπεν χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κύριος μετὰ σοῦ
 29 εὐλογημένη^ο σὺ ἐν γυναιξίν . ἡ δὲ ἰδοῦσα^ο διαταράχθη ἐπὶ
 τῷ λόγῳ αὐτοῦ καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς
 30 οὗτος . καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ μὴ φοβοῦ μαριὰμ εὖρες
 31 γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ . καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ
 32 τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν . οὗτος ἔ-
 σται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται καὶ δώσει αὐτῷ
 33 κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ . καὶ
 βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς
 34 βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος . εἶπεν δὲ μαριὰμ πρὸς
 35 τὸν ἄγγελον πῶς ἔσται τοῦτο ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω . καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσε-
 36 ται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι διὸ καὶ τὸ
 γεννώμενόν ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ . καὶ ἰδοὺ ἐλισά-
 βετ ἡ συγγενὴς σου καὶ αὕτη συνειληφῦτα υἱὸν ἐν γήρᾳ
 37, 38 αὐτῆς καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένην στεί-
 ρα . ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ^ο θεῷ πᾶν ῥῆμα . εἶπεν
 δὲ μαριὰμ ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆ-
 39 μά σου καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος . ἀναστᾶσα δὲ
 μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν
 40 μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν ἰούδα . καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
 41 ζαχαρίου καὶ ἡσπάσατο τὴν ἐλισάβετ . καὶ ἐγένετο ὡς ἡ-
 κουσεν ἡ^ο ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας ἐσκίρτησεν
 τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁ-
 42 γίου ἡ ἐλισάβετ . καὶ ἀνεφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν
 εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς
 43 κοιλίας σου . καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ
 44 κυρίου μου πρὸς με . ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ

v.28 T^o: ευλογημενη συ εν γυναιξιν, V: ∅. **v.29** T^o: ιδουσα διαταραχθη επι τω λογω αυτου, V: επι τω λογω διαταραχθη. **v.31** T^o: συλληψη, V: συλλημψη. **v.32** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.35** TMV: γεννωμενον, K: γεννωμενον εκ σου. **v.36** T^o: συγγενης, V: συγγενις. **v.36** T^o: συνειληφυια, V: συνειληφεν. **v.36** TK: γηρα, MV: γηρει. **v.36** TKV: τη, M: ∅. **v.37** T^o: τω θεω, V: του θεου. **v.38** E: απηλθεν, D: απεστη. **v.41** T^o: η ελισαβετ τον ασπασμον της μαριας, V: τον ασπασμον της μαριας η ελισαβετ. **v.41** E: εσκιρτησεν, N^o: εσκιρτησεν εν αγαλλιασει. **v.42** E: ανεφωνησεν, N: ανεβοησεν. **v.42** T^o: φωνη, V: κραυγη. **v.43** T^o: με, V: εμε.

ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὧτά μου ἐσκήριτησεν ἐν° ἀγαλλιάσει
 τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου . καὶ μακαρία ἡ πιστεύουσα 45
 ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου .
 καὶ εἶπεν μαριὰμ μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον . καὶ 46, 47
 ἡγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτηρὶ μου . ὅτι 48
 ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ ἰδοὺ γὰρ
 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί . ὅτι ἐποίη- 49
 σέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ . καὶ 50
 τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεάς° γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν .
 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ διεσκόρπισεν ὑπερη- 51
 φάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν . καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ 52
 θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς . πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀ- 53
 γαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς . ἀντελάβετο 54
 ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους . καθὼς ἐλάλησεν 55
 πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν τῷ ἄβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ
 εἰς° τὸν αἰῶνα . ἔμεινεν δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὥσθι μῆνας 56
 τρεῖς καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς . τῇ δὲ ἐλίσσάβει 57
 ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτὴν καὶ ἐγέννησεν υἱόν .
 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμε- 58
 γάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς καὶ συνέχαιρον
 αὐτῇ . καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ° ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ 59
 παιδίον καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
 ζαχαρίαν . καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν οὐχὶ ἄλ- 60
 λὰ κληθήσεται ἰωάννης . καὶ εἶπὸν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδεὶς 61
 ἐστὶν ἐν° τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ° ὀνόματι τού-
 τῳ . ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι 62
 αὐτόν . καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων ἰωάννης ἐ- 63
 στὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐθαύμασαν πάντες . ἀνεῳχθη δὲ 64

v.44 TKV: εν αγαλλιασει το βρεφος, M: το βρεφος εν αγαλλιασει. **v.47** E: επι, D: εν. **v.48** E: επεβλεπεν, D: επεβλεπεν κυριος. **v.49** T^a: μεγαλεια, V: μεγαλα. **v.50** T^a: γενεας γενεων, V: γενεας και γενεας, N: γενεαν και γενεαν. **v.55** E: εις τον αιωνα, F: εως αιωνος. **v.56** T^a: ωσει, V: ως, D: Ø. **v.59** T^a: ογδοη ημερα, V: ημερα τη ογδοη. **v.60** E: κληθησεται, D: κληθησεται το ονομα αυτου. **v.61** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.61** T^a: εν τη συγγενεια, V: εκ της συγγενειας. **v.61** E: τω ονοματι τουτω, D: το ονομα τουτου. **v.62** T^a: αυτον, V: αυτο. **v.63** E: λεγων, D: Ø. **v.63** T^a: το, V: Ø.

τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ καὶ ἐλά-
 65 λει εὐλογῶν τὸν θεόν . καὶ ὁ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς
 περιοικοῦντας αὐτοὺς καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας
 66 διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα . καὶ ἔθεντο πάντες οἱ
 ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες τί ἄρα τὸ παιδίον
 67 τοῦτο ἔσται καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ . καὶ ζαχαρίας
 ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ προεφή-
 68 τευσεν ὁ λέγων . εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ ὅτι
 69 ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ . καὶ ἡ-
 γειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ δαβὶδ τοῦ παιδὸς
 70 αὐτοῦ . καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ'
 71 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ . σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ
 72 χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς . ποιῆσαι ἔλεος μετὰ
 τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ .
 73 ὄρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν τοῦ δοῦ-
 74 ναι ἡμῖν . ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας
 75 λατρεύειν αὐτῷ . ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐ-
 76 τοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν . καὶ ὅτ' οὐ παιδίον
 προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσ-
 77 ὤπου κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ . τοῦ δοῦναι γνῶσιν
 78 σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν . διὰ
 σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνα-
 79 τολὴ ἐξ ὕψους . ἐπιφανῆσαι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου
 καθημένοις τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εὐ-
 80 ρήνης . τὸ δὲ παιδίον ἠϋζανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι
 καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς
 τὸν ἰσραὴλ .

v.65 E: καὶ ἐγενετο, NA: ἐγενετο δε. **v.65** E: τοὺς, F: τοὺς ἀκουοντας ταυτα καὶ τοὺς.
v.65 E: παντα, N': ∅. **v.66** T^s: καὶ, V: καὶ γαρ. **v.66** E: ἡν, D: ∅. **v.67** T^s: προεφητευσεν
 λεγων, V: επροφητευσεν λεγων, D: ειπεν. **v.68** E: κυριος, Ψ': ∅. **v.69** T^s: τω, V: ∅.
v.69 T^s: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.69** T^s: του, V: ∅. **v.70** T^s: των αγιων των απ αιωνος προφητων
 αυτου, V: των αγιων απ αιωνος προφητων αυτου, D: αγιων προφητων αυτου των απ αιωνος.
v.74 T^s: των εχθρων ημων, V: εχθρων, D: εχθρων ημων. **v.75** T^s: πασας τας ημερας της
 ζωης, V: πασαις ταις ημεραις, D: πασας τας ημερας. **v.76** T^s: συ, V: συ δε. **v.76** T^s:
 προ προσωπου, V: ενωπιον. **v.77** E: αυτων, A: ημων, F: αυτου. **v.78** T^s: επεσκεψατο, V:
 επισκεπεται. **v.79** E: επιφαναι, D: επιφαναι φως.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα πα- **2**
 ρὰ καίσαρος αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκου-
 μένην. αὕτη ἡ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος **2**
 τῆς συρίας κυρήνιου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογρά- **3**
 φεσθαι ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσήφ **4**
 ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐκ πόλεως ναζαρεῖ εἰς τὴν ἰουδαίαν
 εἰς πόλιν δαβὶδ ἣτις καλεῖται βηθλεὲμ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν
 ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς δαβίδ. ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ **5**
 τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ οὕσῃ ἐγκύῳ. ἐγένετο δὲ **6**
 ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν
 αὐτὴν. καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσ- **7**
 παργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ διότι
 οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. καὶ ποιμένες ἦ- **8**
 σαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες
 φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄγ- **9**
 γελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν
 αὐτοὺς καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ **10**
 ἄγγελος μὴ φοβεῖσθε ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν
 μεγάλην ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμε- **11**
 ρον σωτὴρ ὃς ἐστὶν χριστὸς κύριος ἐν πόλει δαβίδ. καὶ **12**
 τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον
 κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγ- **13**
 γέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόυ αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ
 λεγόντων. δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν **14**
 ἀνθρώποις εὐδοκία. καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν **15**
 εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες

2. 2 T*: η, V: Ø. **2.2** E: κυρηνιου, F: κυρινιου. **2.3** T*: ιδιαν, V: εαυτου. **2.3** E: πολιν, D: πατριδα. **2.4** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ. **2.4** E: την ιουδαιαν, D: γην ιουδα. **2.4** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **2.5** T*: μεμνηστευμενη, V: εμνηστευμενη. **2.5** T*: γυναικι, V: Ø. **2.6** E: εγενετο δε εν τω ειναι αυτους εκει, D: ως δε παρεγινοντο ετελεσθησαν. **2.7** E: τον πρωτοτοκον, F: Ø. **2.7** T*: τη, V: Ø. **2.9** T*: ιδου, V: Ø. **2.9** E: κυριου, D: Ø, F: θεου. **2.9** E: φοβον μεγαν, B: σφοδρα, F: φοβον μεγαν σφοδρα. **2.10** E: παντι, D: και παντι. **2.11** E: χριστος κυριος, F: κυριος χριστος. **2.11** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **2.12** E: το, B: Ø. **2.12** TK: κειμενον εν τη, M: κειμενον εν, V: και κειμενον εν, N: εν. **2.13** E: ουρανιου, BD: ουρανου. **2.14** T*: ευδοκια, V: ευδοκιας. **2.15** T*: και οι ανθρωποι, V: Ø.

εἶπον πρὸς ἀλλήλους διέλθωμεν δὴ ἕως βηθλεὲμ καὶ ἴδω-
 μεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡ-
 16 μῖν. καὶ ἦλθόν σπεύσαντες καὶ ἀνεῦρόν τήν τε μαριὰμ
 17 καὶ τὸν ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. ἰ-
 δόντες δὲ διέγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος
 18 αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκούσαν-
 τες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
 19 πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα
 20 ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπέστρεψαν
 οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν
 21 οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. καὶ
 ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτώ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον
 καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦς τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ
 22 ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. καὶ
 ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ
 τὸν νόμον μωσέως ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα παρα-
 23 στῆσαι τῷ κυρίῳ. καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι
 πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται.
 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου
 25 ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν. καὶ ἰδοὺ
 ἦν ἄνθρωπος ἐν ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα σὺμεὼν καὶ ὁ ἄν-
 θρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλάβης προσδεχόμενος παρά-
 26 κλησιν τοῦ ἰσραὴλ καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. καὶ
 ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου
 27 μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ ἦλ-
 θεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς

v.15 T^o: ειπον, V: ελαλουν. **v.16** T^o: ηλθον, V: ηλθαν. **v.16** T^o: ανευρον, V: ανευραν.
v.17 T^o: διεγνωρισαν, V: εγνωρισαν. **v.17** E: τουτου, D: ∅. **v.19** E: μαριαμ, N^oBD:
 μαρια. **v.20** TK: επεστρεψαν, MV: υπεστρεψαν. **v.21** E: επλησθησαν, D: συνετελεσθησαν,
 F: επιληρωθησαν. **v.21** TK: το παιδιον, MV: αυτον. **v.21** E: και εκληθη, D: ωνομασθη, F:
 εκληθη. **v.21** T^o: συλληφθηναι, V: συλλημφθηναι. **v.22** TMV: αυτων, K: αυτης, D: αυτου,
 F: ∅. **v.22** T^o: μωσεως, V: μωυσεως. **v.24** T^o: νομω, V: τω νομω. **v.24** T^o: νεοσσους, V:
 νοσους. **v.25** T^o: ιδου ην ανθρωπος, V: ιδου ανθρωπος ην, D: ην ανθρωπος. **v.25** TMV:
 συμεων, K: σιμεων. **v.25** E: ευλαθης, N^o: ευσεθης. **v.25** TK: αγιον ην, MV: ην αγιον.
v.26 E: και ην αυτω κεχρηματισμενον, D: κεχρηματισμενον δε ην. **v.26** TKV: πνευματος,
 M: πνευματι. **v.26** T^o: η, V: [η] αν.

γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰ-
 θισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ . καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ 28
 εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν .
 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα κατὰ τὸ ῥῆμά σου 29
 ἐν εἰρήνῃ . ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου . 30
 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν . φῶς εἰς 31, 32
 ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου ἰσραήλ . καὶ ἦν 33
 ἰωδῆφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμέ-
 νοις περὶ αὐτοῦ . καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς σὺμεὼν καὶ εἶπεν 34
 πρὸς μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πῶ-
 σιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραήλ καὶ εἰς σημεῖον
 ἀντιλεγόμενον . καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται 35
 ῥομφαία ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἕκ πολλῶν καρδιῶν δι-
 αλογισμοί . καὶ ἦν ἄννα προφῆτις θυγάτηρ φανουήλ ἐκ 36
 φυλῆς ἀσήρ αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς ζή-
 σασα ἔτη ὡς μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς .
 καὶ αὕτη χήρα ὥς ἑτῶν ὀγδοηκονταῖτεσσάρων ἢ οὐκ ἀφί- 37
 στατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστειαῖς καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα
 νύκτα καὶ ἡμέραν . καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀν- 38
 θωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς
 προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερουσαλήμ . καὶ ὥς ἐτέλε- 39
 σαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
 γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ναζαρέτ . τὸ δὲ παιδίον ἡΰ- 40
 ξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας καὶ
 χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό . καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ 41
 κατ' ἔτος εἰς ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα . καὶ ὅτε ἐγέ- 42

v.28 T*: αὐτου, V: Ø. **v.32** E: ἐθνῶν, D: Ø. **v.33** T*: ἰωσηφ, V: ὁ πατήρ αὐτοῦ. **v.33** T*: αὐτοῦ, V: Ø. **v.34** TMV: σὺμεων, K: σιμεων. **v.35** T*: δε, V: [δε], B: Ø. **v.35** E: ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ, D: ἀνακαλυφθῶσιν. **v.36** T*: εἰη μετὰ ἀνδρὸς, V: μετὰ ἀνδρὸς εἰη, F: μετὰ ἀνδρὸς ἡμερας. **v.37** T*: ὡς, V: εὖς, D: Ø. **v.37** TK: ογδοηκονταεσσαρων, MV: ογδοηκοντα τεσσαρων, N*: εβδομηκοντα τεσσαρων. **v.37** T*: ἀπο, V: Ø. **v.38** T*: αὕτη, V: Ø. **v.38** T*: κυρίῳ, V: θεῷ. **v.38** T*: ἐν, V: Ø. **v.39** T*: ἀπαντα, V: παντα. **v.39** E: τα, ND: Ø. **v.39** T*: ὑπεστρεψαν, V: ἐπεστρεψαν. **v.39** T*: τὴν, V: Ø. **v.39** TK: αὐτῶν, MV: εαυτῶν. **v.39** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ, D: ναζαρεθ καθὼς ἐρρεθη διὰ τοῦ προφήτου οὐ ναζωραιος κληθήσεται. **v.40** T*: πνευματι, V: Ø. **v.40** T*: σοφίας, V: σοφία.

νετο ἐτῶν ὀδώδεκα ἀναβάντων αὐτῶν εἰς ἱεροσόλυμα κατὰ
 43 τὸ ἔθος τῆς ἐορτῆς. καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας ἐν τῷ
 ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν ἱερουσα-
 44 λῇ καὶ οὐκ ἔγνω ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. νομίσαντες
 δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ἤλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνε-
 45 ζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς. καὶ
 μὴ εὐρόντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ ζητοῦντες
 46 αὐτόν. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ
 ἱερῷ καθηζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα
 47 αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀ-
 κούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐ-
 48 τοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν καὶ πρὸς αὐτόν ἡ
 μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν τέκνον τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως ἰδοὺ
 49 ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὁδυνώμενός ἐξήτοῦμέν σε. καὶ εἶπεν
 πρὸς αὐτούς τί ὅτι ἐζητεῖτέ με οὐκ ᾔδετε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ
 50 πατρός μου δεῖ εἶναι με. καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα
 51 ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἤλθεν εἰς
 ναζαρεθ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
 52 διειτῆρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ
 ἰησοῦς προέκοπτεν σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ θεῶ
 καὶ ἀνθρώποις.

3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας τιβερίου καί-
 σαρος ἡγεμονεύοντος ποντίου πιλάτου τῆς ἰουδαίας καὶ
 τετράρχου ντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου φιλίππου δὲ τοῦ ἀ-
 δελφοῦ αὐτοῦ τετράρχου ντος τῆς ἰουραίας καὶ τραχωνί-

v.42 E: ετων δωδεκα, D: αυτο επι ιδ. **v.42** T*: αναβαντων, V: αναβαινοντων. **v.42** T*: εις ιεροσολυμα, V: Ø. **v.42** E: εορτης, D: εορτης των αζυμων. **v.43** E: υπεμεινεν, D: απεμεινεν. **v.43** E: ιησους ο παις, D: ο παις ιησους, N*: ο παις. **v.43** T*: εγνω ιωσηφ και η μητηρ, V: εγνωσαν οι γονεις. **v.44** T*: εν τη συνοδια ειναι, V: ειναι εν τη συνοδια. **v.44** T*: συγγενειν, V: συγγενευσιν. **v.44** T*: εν, V: Ø. **v.45** T*: αυτον, V: Ø. **v.45** T*: ζητουντες, V: αναζητουντες. **v.46** T*: μεθ, V: μετα. **v.47** E: οι ακουοντες αυτου, F: Ø. **v.48** T*: προς αυτον η μητηρ αυτου ειπεν, V: ειπεν προς αυτον η μητηρ αυτου. **v.48** E: οδυνωμενοι, D: οδυνωμενοι και λυπουμενοι. **v.48** E: εζητουμεν, NB: ζητουμεν. **v.49** E: εζητετε, N*: ζητετε. **v.49** E: ηδετε, D: οιδετε. **v.51** E: μετ αυτων και ηλθεν, D: μετ αυτων, F: Ø. **v.51** TM: ναζαρεθ, KV: ναζαρεθ. **v.51** T*: ταυτα, V: Ø. **v.52** T*: σοφια, V: [εν τη] σοφια. **3. v.1** E: ηγεμονευοντος, D: επιτροπευοντος. **v.1** T*: τετραρχου ντος, V: τετραρχου ντος.

τιδος χώρας καὶ λυσανίου τῆς ἀβιληνῆς τετράρχουντος. ἐπὶ ἄρχιερέων ἄννα καὶ κ̅αϊ̅άφα ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν τοῦ ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἅφεσιν ἁμαρτιῶν. ὥς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ γεννήματα ἐχιδνῶν τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς. ποιήσατε οὖν καρπούς, ἀζίους τῆς μετανοίας καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἔγειραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες τί οὖν ποιήσομεν. ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιεῖτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπὸν πρὸς αὐτὸν διδάσκαλε τί ποιήσομεν. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μηδὲν πλεον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μηδένα διασεῖσητε μηδὲ συκοφαντήσητε καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνί-

v.2 TK: ἐπ ἀρχιερέων, MV: ἐπὶ ἀρχιερέως. **v.2** E: καϊαφα, D: καϊφα. **v.2** TK: του, MV: ∅. **v.4** T^a: λεγοντος, V: ∅. **v.4** E: αυτου, D: υμων, F: τῷ θεῷ ημων. **v.5** E: ευθειαν, DB: ευθειας. **v.6** E: θεου, D: κυριου. **v.7** E: υπ, D: ενωπιον. **v.8** E: καρπους αζιους, B: αζιους καρπους, D: καρπον αζιον. **v.8** E: πατερα, F: οτι πατερα. **v.9** E: καρπον καλον, D: καρπους καλους, F: καρπον. **v.10** TK: ουν ποιησομεν, MV: ουν ποιησωμεν, D: ποιησωμεν ινα σωθωμεν. **v.11** T^a: λεγει, V: ελεγεν. **v.12** E: τελωναι, D: τελωναι ομοιως. **v.12** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.12** TK: ποιησομεν, MV: ποιησωμεν, D: ποιησωμεν ινα σωθωμεν. **v.14** TK: και ημεις τι ποιησομεν, M: και ημεις τι ποιησωμεν, V: τι ποιησωμεν και ημεις. **v.14** T^a: προς αυτους, V: αυτοις.

15 οἱς ὑμῶν • προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων
 πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ ἰωάννου μήποτε
 16 αὐτὸς εἴη ὁ χριστός • ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης ἅπασιν λέ-
 γων ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός
 μου οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
 αὐτοῦ αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί •
 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα
 αὐτοῦ καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ τὸ
 18 δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσθέσῳ • πολλὰ μὲν οὖν καὶ
 19 ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν • ὁ δὲ ἡρώδης ὁ
 τετράρχης ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος τῆς γυ-
 ναικὸς φιλιππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
 20 ἐποίησεν πονηρῶν ὁ ἡρώδης • προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ
 21 πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ • ἐγένετο
 δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν καὶ ἰησοῦ βαпти-
 22 σθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν • καὶ
 καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὥσεί περὶ-
 στεράν ἐπ' αὐτὸν καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν
 23 σὺ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός ἐν σοὶ ἠδόκησα • καὶ αὐτὸς
 ἦν ὁ ἰησοῦς ὥσει ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος ὧν ὡς ἐνομί-
 24 ζετο υἱὸς ἰωσήφ τοῦ ἡλὶ • τοῦ ματθαίου τοῦ λευῖ τοῦ μελχὶ
 25 τοῦ ἰαννᾶ τοῦ ἰωσήφ • τοῦ ματθαίου τοῦ ἀμῶς τοῦ ναοῦμ
 26 τοῦ ἐσλὶ τοῦ ναγγαί • τοῦ μαᾶθ τοῦ ματθαίου τοῦ σεμεί
 27 τοῦ ἰωσήφ τοῦ ἰούδα • τοῦ ἰωαννᾶ τοῦ ῥησὰ τοῦ ζοροβά-
 28 βελ τοῦ σαλαθιήλ τοῦ νηρί • τοῦ μελχὶ τοῦ ἀδδὶ τοῦ κωσάμ

v.16 T^{*}: απεκρινατο ο ιωαννης απασιν λεγων, V: απεκρινατο λεγων πασιν ο ιωαννης, D: επιγνους τα διανοηματα αυτων ειπεν. **v.16** E: εγω μεν υδατι βαπτιζω υμας, D: εγω υμας βαπτιζω εν υδατι εις μετανοιαν. **v.17** T^{*}: και διακαθαριει, V: διακαθαραι. **v.17** T^{*}: συναξει, V: συναγαγειν. **v.18** E: παρακαλων, D: παραινων. **v.19** T^{*}: τετραρχης, V: τετρααρχης. **v.19** TK: φιλιππου, MV: Ø. **v.20** T^{*}: και, V: [και], N^{*}BD: Ø. **v.20** E: κατεκλεισεν, D: ενεκλεισεν. **v.20** T^{*}: τη, V: Ø. **v.22** T^{*}: ωσει, V: ως. **v.22** E: επ, D: εις. **v.22** T^{*}: λεγουσαν, V: Ø. **v.22** TK: συ ει ο υιος μου ο αγαπητος εν σοι ηυδοκησα, MV: συ ει ο υιος μου ο αγαπητος εν σοι ευδοκησα, D: υιος μου ει συ εγω σημερον γεγεννηκα σε. **v.23** E: και αυτος ην, D: ην δε. **v.23** T^{*}: ο ιησους ωσει ετων τριακοντα αρχομενος ων ως ενομιζετο υιος, V: ιησους αρχομενος ωσει ετων τριακοντα ων υιος ως ενομιζετο. **v.24** T^{*}: ματθα, V: μαθθα. **v.24** T^{*}: ιαννα, V: ιανναι. **v.26** TK: σεμει, M: σεμει, V: σεμειν. **v.26** T^{*}: ιωσηφ, V: ιωσηχ. **v.26** T^{*}: ιουδα, V: ιωδα. **v.27** TK: ιωαννα, MV: ιωαναν.

τοῦ ἐλμῶδαμ τοῦ ἦρ . τοῦ ἰῶσῃ τοῦ ἐλίέζερ τοῦ ἰωρεῖμ τοῦ 29
μαῖθθατ τοῦ λευῖ . τοῦ σῦμεων τοῦ ἰούδα τοῦ ἰωσήφ τοῦ ἰ- 30
ωναν̄ τοῦ ἐλιακείμ . τοῦ μελεᾶ τοῦ μαῖν̄αν τοῦ ματταθᾱ 31
τοῦ ναθαν̄ τοῦ δαβίδ . τοῦ ἱεσσαί τοῦ ὠβήδ τοῦ βοοζ̄ τοῦ 32
σαλμ̄ων τοῦ ναασσών . τοῦ ἀμιναδάβ τοῦ ἀράμ τοῦ ἐσρώμ 33
τοῦ^ο φαρέξ τοῦ ἰούδα . τοῦ ἱακώβ τοῦ ἰσαάκ τοῦ ἀβραάμ 34
τοῦ θάρ̄α τοῦ ναχώρ . τοῦ σάρουχ τοῦ ῥαγαῦ τοῦ φαλέκ 35
τοῦ ἔβερ τοῦ σαλά . τοῦ καῖν̄αν̄ τοῦ ἀρφαζάδ τοῦ σῆμ τοῦ 36
νῶε τοῦ λάμεχ . τοῦ μαθουσάλα τοῦ ἐνώχ τοῦ ἱαῤ̄εδ τοῦ 37
μαλελεήλ τοῦ καῖν̄αν̄ . τοῦ ἐνώς τοῦ σῆθ τοῦ ἀδάμ τοῦ 38
θεοῦ .

Ἰησοῦς δὲ πνεύματος^ο ἀγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ 4
τοῦ ἰορδάνου καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς^ο τὴν ἔρημον .
ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου καὶ 2
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συντελε-
σθεισῶν αὐτῶν ὕστερον ἐπείνασεν . καὶ^ο εἶπεν αὐτῷ ὁ διά- 3
βολος εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ εἰπέ τῷ^ο λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται
ἄρτος . καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς^ο πρὸς αὐτὸν λέγων γέγραπται 4
ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ἀλλ'^ο ἐπὶ παντὶ
ῥήματι θεοῦ . καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος 5
ὕψηλόν ἐδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης
ἐν στιγμῇ χρόνου . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος σοὶ δώσω τὴν 6
ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ὅτι ἐμοὶ πα-
ραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν . σὺ οὖν ἐὰν προσ- 7

v.28 T^{*}: ελμωδαμ, V: ελμαδαμ. **v.29** T^{*}: ιωση, V: ιησου. **v.29** T^{*}: ιωρειμ, V: ιωριμ.
v.29 T^{*}: ματθατ, V: μαθθατ. **v.30** TMV: συμεων, K: σιμεων. **v.30** T^{*}: ιωναν, V: ιωναμ.
v.30 T^{*}: ελιακειμ, V: ελιακιμ. **v.31** TM: μαιναν, K: μεναμ, V: μεννα. **v.31** T^{*}: ναθαν, V: ναθαμ. **v.31** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.32** T^{*}: ωβηδ, V: ιωβηδ. **v.32** T^{*}: βοοζ, V: βοος.
v.32 T^{*}: σαλμων, V: σαλα. **v.33** TK: αραμ, M: αραμ του ιωραμ, V: αδμιν του αρνι. **v.33** E:
του φαρες, A: Ø. **v.34** TKV: θαρα, M: θαρρα. **v.35** TK: σαρουχ, MV: σερουχ, D: σερουκ.
v.35 TKV: φαλεκ, M: φαλεχ, D: φαλεχ. **v.36** T^{*}: καιναν, V: καιναμ. **v.37** T^{*}: ιαρεδ, V: ιαρετ.
v.37 T^{*}: καιναν, V: καιναμ. **4. v.1** T^{*}: πνευματος αγιου πληρης, V: πληρης πνευματος αγιου.
v.1 T^{*}: εις την ερημον, V: εν τη ερημω. **v.2** T^{*}: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.2** E: διαβολου, D: σατανα. **v.2** E: ουδεν, F: ουδεν ουδε επην. **v.2** T^{*}:
υστερον, V: Ø. **v.3** T^{*}: και ειπεν, V: ειπεν δε. **v.3** E: τω λιθω τουτω ινα γενηται αρτος, D:
ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται. **v.4** T^{*}: ιησους προς αυτον λεγων, V: προς αυτον ο ιησους.
v.4 TKV: ο, M: Ø. **v.4** T^{*}: αλλ επι παντι ρηματι θεου, V: Ø. **v.5** T^{*}: ο διαβολος εις ορος
υψηλον, V: Ø.

- 8 κινήσῃς ἐνώπιόν μου ἔσται σου πάντα . καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ^ο εἶπεν ὁ ἰησοῦς ὑπάγε ὀπίσω μου σατανᾶ γέγραπται γὰρ προσκυνήσεις^ο κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λα-
9 τρεύσεις . καὶ^ο ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ περύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ εἰ ὁ υἱὸς
10 εἶ τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω . γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλά-
11 ξαι σε . καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου . καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰη-
12 σοῦς ὅτι εἴρηται οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου . καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ
14 ἄχρι καιροῦ . καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν γαλιλαίαν καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης
15 τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ . καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων . καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ναζαρεῦ οὗ ἦν τεθραμμένος καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν
17 καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι . καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον ἡσαΐου^ο τοῦ προφήτου καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον . πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ οὗ ἕνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι^ο τοὺς συνετριμμένους τὴν καρδίαν κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεςιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους
19, 20 ἐν ἀφέσει . κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν . καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν καὶ πάντων ἐν^ο
21 τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ . ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ

v.7 TK: μου, MV: εμου. **v.7** TK: παντα, MV: πασα. **v.8** T^{*}: αυτω ειπεν ο ιησους υπαγε οπισω μου σατανα, V: ο ιησους ειπεν αυτω. **v.8** TK: γαρ, MV: ∅. **v.8** T^{*}: προσκυνησεις κυριον τον θεον σου, V: κυριον τον θεον σου προσκυνησεις. **v.9** T^{*}: και ηγαγεν, V: ηγαγεν δε. **v.9** T^{*}: αυτον, V: ∅. **v.9** TK: ο, MV: ∅. **v.11** TKV: οτι, M: ∅. **v.13** E: καιρου, D: χρονου. **v.16** T^{*}: την, V: ∅. **v.16** TM: ναζαρετ, K: ναζαρεθ, V: ναζαρα. **v.17** T^{*}: ησαιου του προφητου, V: του προφητου ησαιου. **v.17** E: τον, N: ∅. **v.18** TK: ενεκεν, MV: εινεκεν. **v.18** TK: ευαγγελιζεσθαι, MV: ευαγγελισασθαι. **v.18** T^{*}: ιασασθαι τους συνετριμμενους την καρδιαν, V: ∅. **v.20** T^{*}: εν τη συναγωγη οι οφθαλμοι, V: οι οφθαλμοι εν τη συναγωγη.

αὕτη ἐν τοῖς ὥσιν ὑμῶν . καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ 22
ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομέ-
νοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἔλεγον οὐχ' οὕτως ἐστιν 23
ὁ υἱὸς ἰωσήφ . καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς πάντως ἐρεῖτέ μοι 23
τὴν παραβολὴν ταύτην ἱατρὲ θεράπευσον σεαυτὸν ὅσα ἡ-
κούσαμεν γενόμενα ἐν' τῇ καπερναοῦμ ποιήσον καὶ ᾤδε 24
ἐν τῇ πατρίδι σου . εἶπεν δὲ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς 24
προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ . ἐπ' ἀληθείας 25
δὲ λέγω ὑμῖν πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡλίου ἐν 25
τῷ ἰσραὴλ ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆ-
νας ἕξ ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν . καὶ 26
πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἡλίας εἰ μὴ εἰς σάρεπτα 26
τῆς σιδωνός πρὸς γυναῖκα χήραν . καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦ- 27
σαν ἐπὶ ἑλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ οὐδεὶς 27
αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ νέεμάν ὁ σύρος . καὶ ἐπλήσθησαν 28
πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα . καὶ ἀνα- 29
στάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν 29
ἕως τῆς ὄφρυος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδό-
μητο εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν . αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ 30
μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο . καὶ κατῆλθεν εἰς καῖερναοῦμ 31
πόλιν τῆς γαλιλαίας καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάβ- 31
βασιν . καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ὅτι ἐν ἔξου- 32
σίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ . καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος 33
ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου καὶ ἀνέκραζεν φωνῇ 33
μεγάλῃ . λέγων ἕα τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνὲ ἦλθες 34
ἀπολέσαι ἡμᾶς οἶδά σε τίς εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ . καὶ ἐπετί- 35
μησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέγων φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ' αὐτοῦ 35
καὶ ῥίψαν αὐτόν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' 36
αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν . καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάν-

v.22 T*: ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ, V: ουχι υιος εστιν ιωσηφ ουτος. **v.23** T*: εν τη καπερναουμ, V: εις την καφαρναουμ. **v.26** T*: σιδωνος, V: σιδωνιας. **v.27** T*: επι ελισσαιου του προφητου εν τω ισραηλ, V: εν τω ισραηλ επι ελισσαιου του προφητου. **v.27** T*: νεεμαν, V: ναιμαν. **v.29** TK: της, MV: Ø. **v.29** T*: αυτων ωκοδομητο εις το, V: ωκοδομητο αυτων ωστε. **v.31** T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.34** T*: λεγων, V: Ø. **v.35** T*: εξ, V: απ. **v.35** TKV: το, M: Ø.

τας καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες τίς ὁ λόγος
 οὗτος ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρ-
 37 τοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται. καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ
 38 αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου. ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς
 συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος ἢ^ο πενθερά δὲ
 τοῦ σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ καὶ ἠρώτησαν
 39 αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν
 τῷ πυρετῷ καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα δι-
 40 ηκόνει αὐτοῖς. δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον
 ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν
 ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθείς^ο ἐθεράπευσεν αὐ-
 41 τοὺς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν κρᾶζοντα καὶ
 λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ^ο χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἐπιτιμῶν
 οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
 42 γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύετο εἰς ἔρημον τόπον
 καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν αὐτὸν καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ καὶ κατεῖ-
 43 χον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
 αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ
 44 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὅτι εἰς^ο τοῦτο ἀπέσταλμαι. καὶ ἦν
 κηρύσσων ἐν^ο ταῖς συναγωγαῖς τῆς γαλιλαίας.

5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην
 2 γεννησαρέτ. καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην
 οἱ δὲ ἄλιεῖς ἀποθάντες^ο ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.
 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ σίμωνος ἠρώτησεν
 αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον καὶ^ο καθίσας ἐδί-
 4 δασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. ὥς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν
 εἶπεν πρὸς τὸν σίμωνα ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλά-

v.38 T^ο: εκ, V: απο. **v.38** TK: η, MV: Ø. **v.40** T^ο: παντες, V: απαντες. **v.40** T^ο: επιθεις
 εθεραπευσεν, V: επιτιθεις εθεραπευεν. **v.41** T^ο: κραζοντα, V: κρ[αυγ]αζοντα. **v.41** T^ο:
 ο χριστος, V: Ø. **v.42** TK: εζητουν, MV: επεζητουν. **v.43** T^ο: εις τουτο απεσταλμαι, V:
 επι τουτο απεσταλην. **v.44** T^ο: εν ταις συναγωγαῖς της γαλιλαιας, V: εις τας συναγωγας της
 ιουδαιας. **5. v.1** T^ο: του, V: και. **v.2** T^ο: αποθαντες απ αυτων απεπλυναν, V: απ αυτων
 αποθαντες επλυνον. **v.3** T^ο: του, V: Ø. **v.3** T^ο: και καθισας εδιδασκεν εκ του πλοιου, V:
 καθισας δε εκ του πλοιου εδιδασκεν.

σατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ σίμων 5
 εἶπεν αὐτῷ ἐπιστάτα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐ-
 δὲν ἐλάβομεν ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον .
 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολὺ 6
 διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν . καὶ κατένευσαν τοῖς 7
 μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι
 αὐτοῖς καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα ὥστε
 βυθίζεσθαι αὐτά . ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος προσέειπεν τοῖς 8
 γόνασιν τοῦ ἰησοῦ λέγων ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτω-
 λός εἰμι κύριε . θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας 9
 τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ἢ συνέλαβον . ὁ 10
 μοίως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην υἱοὺς ζεβεδαίου οἳ ἦσαν
 κοινωνοὶ τῷ σίμωνι καὶ εἶπεν πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς μὴ
 φοβοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν . καὶ καταγα- 11
 γόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν
 αὐτῷ . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων 12
 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν πε-
 σὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων κύριε ἐὰν θέλης
 δύνασαι με καθαρίσαι . καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐ- 13
 τοῦ εἰπὼν θέλω καθαρίσῃτι καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν
 ἀπ' αὐτοῦ . καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν ἄλ- 14
 λά ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ
 τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν μωϋσῆς εἰς μαρτύ-
 ριον αὐτοῖς . διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ καὶ 15
 συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ὑπὸ
 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν . αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν 16
 ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος . καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ 17
 τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων καὶ ἦσαν καθήμενοι
 φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πά-
 σης κώμης τῆς γαλιλαίας καὶ ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλὴμ καὶ

v.5 T^o: ο, V: ∅. **v.5** T^o: αὐτω, V: ∅. **v.5** T^o: της, V: ∅. **v.5** T^o: το δικτυον, V: τα δικτυα. **v.6** TK: ιχθυων πληθος, MV: πληθος ιχθυων. **v.6** T^o: διερρηγνυτο δε το δικτυον, V: διερρησσοτο δε τα δικτυα. **v.7** T^o: τοις, V: ∅. **v.8** TK: του, MV: ∅. **v.9** T^o: η, V: ων. **v.11** T^o: απαντα, V: παντα. **v.12** T^o: και ιδων, V: ιδων δε. **v.13** T^o: ειπων, V: λεγων. **v.14** T^o: μωσης, V: μωυσης. **v.15** T^o: υπ αυτου, V: ∅.

18 δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
 φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος καὶ
 19 ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
 μὴ εὐρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον
 ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν
 20 σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ. καὶ
 ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν αὐτῷ ἄνθρωπε ἀφέωνταί σοι αἱ
 21 ἁμαρτίαι σου. καὶ ἥρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς
 καὶ οἱ φαρισαῖοι λέγοντες τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφη-
 μίας τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ θεός.
 22 ἐπιγνούς δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς
 εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.
 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου
 24 ἢ εἰπεῖν ἔγειρά καὶ περιπάτει. ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν
 ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας
 εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ σοὶ λέγω ἔγειρά καὶ ἄρας τὸ κλι-
 25 νίδιον σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ παραχρῆμα
 ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο ἀπῆλθεν εἰς
 26 τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν
 ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέ-
 27 γοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξ-
 ἤλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι λευτὴν καθήμενον ἐπὶ
 28 τὸ τελώνιον καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν
 29 ἅπαντα ἁναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐποίησεν δοχὴν
 μεγάλην ὃς λευῖς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ ἦν ὄχλος
 30 τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμε-
 νοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι
 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες διατὶ μετὰ τελωνῶν καὶ

v.17 T^o: αὐτοὺς, V: αὐτον. **v.18** T^o: ἐνώπιον, V: [αὐτον] ἐνώπιον. **v.19** TK: δια, MV: ∅.
v.20 T^o: αὐτῷ, V: ∅. **v.21** T^o: ἀφίεναι ἁμαρτίας, V: ἁμαρτίας ἀφίεναι. **v.23** T^o: ἐγειραὶ, V:
 ἐγειρε. **v.24** T^o: ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, V: ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει.
v.24 T^o: ἐγειραὶ, V: ἐγειρε. **v.25** TK: ω, MV: ο. **v.28** T^o: ἅπαντα ἀναστὰς ἠκολούθησεν,
 V: παντα ἀναστὰς ἠκολούθει. **v.29** TK: ο, MV: ∅. **v.29** T^o: τελωνων πολυς, V: πολυς
 τελωνων. **v.30** T^o: γραμματεῖς αὐτων καὶ οἱ φαρισαῖοι, V: φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς
 αὐτων. **v.30** TK: διατι, MV: δια τι. **v.30** TK: τελωνων, MV: των τελωνων.

ἀμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς 31
εἶπεν πρὸς αὐτοὺς οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰα-
τροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαί- 32
ους ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. οἱ δὲ εἶπὸν πρὸς 33
αὐτὸν διατὶ οἱ μαθηταὶ ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ
δεήσεις ποιοῦνται ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων οἱ δὲ σοὶ
ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μὴ δύ- 34
νασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν
ἐστιν ποιῆσαι νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν 35
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις. ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς 36
ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου^ο καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιὸν εἰ δὲ μήγε καὶ τὸ καινὸν σχίζει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ
συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει 37
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιοὺς εἰ δὲ μήγε ῥήξει ὁ νέος
οἶνος τοὺς ἀσκοὺς καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀ-
πολοῦνται. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον 38
καὶ ἄμφότεροι συντηροῦνται. καὶ οὐδεὶς πῶν παλαιὸν 39
εὐθέως θέλει νέον λέγει γὰρ ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρωτῷ διαπορεύεσθαι 6
αὐτὸν διὰ τῶν σοπορίμων καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
τοὺς^ο στάχους καὶ ἥσθιον ψάχοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ 2
τῶν φαρισαίων εἶπον^ο αὐτοῖς τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποι-
εῖν^ο ἐν τοῖς σάββασιν. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν 3
ὁ ἰησοῦς οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν δαβὶδ ὁπότε ἐ-
πείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες. ὥς εἰσῆλθεν εἰς 4
τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλα-

v.31 T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.33** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.33** TK: διατι, M: δια τι, V: ∅. **v.34** T^{*}:
δε, V: δε ιησους. **v.34** T^{*}: νηστευειν, V: νηστευσαι. **v.36** T^{*}: ἱματιου καινου, V: απο ιματιου
καινου σχισας. **v.36** TK: μηγε, MV: μη γε. **v.36** T^{*}: σχίζει, V: σχισει. **v.36** T^{*}: συμφωνει,
V: συμφωνησει. **v.36** TK: επιβλημα, M: ∅, V: το επιβλημα. **v.37** TK: μηγε, MV: μη γε.
v.37 T^{*}: ο νεος οινος, V: ο οινος ο νεος. **v.38** T^{*}: και αμφοτεροι συντηρουνται, V: ∅.
v.39 T^{*}: ευθεως, V: ∅. **v.39** T^{*}: χρηστοτερος, V: χρηστος. **6. v.1** T^{*}: δευτεροπρωτω,
V: ∅. **v.1** T^{*}: των, V: ∅. **v.1** T^{*}: τους σταχους και ησθιον, V: και ησθιον τους σταχους.
v.2 T^{*}: ειπον αυτοις, V: ειπαν. **v.2** T^{*}: ποιειν εν, V: ∅. **v.3** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.3** T^{*}:
οποτε, V: οτε.

5 θεν° και ἔφαγεν και ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οὓς οὐκ
 6 ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς. και ἔλεγεν αὐ-
 τοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου και τοῦ σαββά-
 7 του. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς
 τὴν συναγωγὴν και διδάσκειν και ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος και
 8 ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ
 γραμματεῖς και οἱ φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύοει
 9 ἢ να εὕρωσιν κατηγορίαν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλο-
 γισμοὺς αὐτῶν και° εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν
 10 χεῖρα ἔγειρά και στήθι εἰς τὸ μέσον ὁ δὲ ἀναστάς ἔστη.
 11 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί ἔξεστιν
 τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι ψυχὴν σῶσαι
 12 ἢ ἀπολέοαι. και περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν
 τῷ ἀνθρώπῳ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτως
 13 και ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής° ὥς ἡ ἄλλη. αὐτοὶ
 δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας και διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν
 14 ποιήσῃαν τῷ ἰησοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις
 ἐξηλθὲν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι και ἦν διανυκτερεύων
 15 ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. και ὅτε ἐγένετο ἡμέρα προσε-
 φώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ και ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν
 16 δώδεκα οὓς και ἀποστόλους ὠνόμασεν. σίμωνα ὃν και ὠ-
 νόμασεν πέτρον και ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἰάκωβον°
 17 και ἰωάννην φίλιππον και βαρθολομαῖον. ματθαῖον° και

v.4 T*: ελαβεν και, V: λαβον. **v.4** T*: και, V: Ø. **v.4** E: ιερεις, D: ιερεις τη αυτη ημερα
 θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος
 ει ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου (and omits verse 5). **v.5** T*: οτι,
 V: Ø. **v.5** T*: ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου, V: του σαββατου ο υιος του ανθρωπου.
v.6 T*: και, V: Ø. **v.6** T*: εκει ανθρωπος, V: ανθρωπος εκει. **v.7** T*: παρετηρουν, V:
 παρετηρουντο. **v.7** TKV: αυτον, M: Ø. **v.7** T*: θεραπευσει, V: θεραπευει. **v.7** T*:
 κατηγοριαν, V: κατηγορειν. **v.8** T*: και ειπεν τω ανθρωπω, V: ειπεν δε τω ανδρι. **v.8** T*:
 εγειραι, V: εγειρε. **v.8** T*: ο δε, V: και. **v.9** T*: συν, V: δε. **v.9** T*: επερωτησω υμας
 τι εξεστιν τοις σαββασιν, V: επερωτω υμας ει εξεστιν τω σαββατω. **v.9** TKV: απολεσαι, M:
 αποκτειναι. **v.10** E: ειπεν, D: εν οργη λεγει. **v.10** TK: τω ανθρωπω, MV: αυτω. **v.10** TK:
 ουτως, MV: Ø. **v.10** T*: αποκατεσταθη, V: απεκατεσταθη. **v.10** T*: υγιης ως η αλλη, V: Ø.
v.11 T*: ποιησαι, V: ποιησαιεν. **v.12** T*: εξηλθεν, V: εξελθειν αυτον. **v.14** T*: ιακωβον
 και ιωαννην, V: και ιακωβον και ιωαννην και. **v.15** T*: ματθαιον και θωμαν ιακωβον τον
 του, V: και ματθαιον και θωμαν και ιακωβον.

θωμᾶν ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου καὶ σίμωνα τὸν καλού-
 μενον ζηλωτὴν . ἰοῦδαν ἰακώβου καὶ ἰοῦδαν ἰσκαριώτην^ο 16
 ὃς καὶ ἐγένετο προδότης . καὶ καταβάς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐ- 17
 πὶ τόπου πεδινοῦ καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος
 πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ
 καὶ τῆς παραλίου τύρου καὶ σιδῶνος οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι
 αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν . καὶ οἱ ὄχλου- 18
 μενοὶ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ ἐθεραπεύοντο . καὶ 19
 πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
 ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας . καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ- 20
 μούς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν μακάριοι οἱ
 πτωχοὶ ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ . μακάριοι 21
 οἱ πεινῶντες νῦν ὅτι χορτασθήσεσθε μακάριοι οἱ κλαίοντες
 νῦν ὅτι γελάσετε . μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ 22
 ἄνθρωποι καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ
 ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ
 ἀνθρώπου . χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε ἰ- 23
 δοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ ταῦτα
 γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν . πλὴν οὐ- 24
 αὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν .
 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι ὅτι πεινάσετε οὐαὶ ὑμῖν οἱ 25
 γελῶντες νῦν ὅτι πενήθησθε καὶ κλαύσετε . οὐαὶ ὑμῖν ὅταν 26
 καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι κατὰ ταῦτα γὰρ
 ἐποιοῦν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν . ἀλλ' ὑμῖν 27
 λέγω τοῖς ἀκούουσιν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν καλῶς
 ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς . εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους 28
 ὑμῖν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς . τῷ 29
 τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην καὶ ἀπὸ
 τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης .

v.16 T^a: ἰουδαν, V: καὶ ἰουδαν. **v.16** T^a: ἰσκαριώτην ὃς καὶ, V: ἰσκαριώθ ὃς. **v.17** T^a:
 ὄχλος, V: ὄχλος πολὺς. **v.18** T^a: ὀχλουμένοι ὑπο, V: ἐνοχλουμένοι ἀπο. **v.19** T^a: ἐζήτει,
 V: ἐζητούν. **v.23** TK: χαίρετε, MV: χαρήτε. **v.23** T^a: ταῦτα, V: τα αὐτα. **v.25** T^a: ὅτι
 πεινάσετε οὐαὶ ὑμῖν, V: νῦν ὅτι πεινάσετε οὐαὶ. **v.26** TK: ὑμῖν, MV: ∅. **v.26** T^a: καλῶς
 ὑμᾶς, V: ὑμᾶς καλῶς. **v.26** TKV: πάντες, M: ∅. **v.26** T^a: ταῦτα, V: τα αὐτα. **v.27** T^a:
 ἀλλ, V: ἀλλα. **v.28** T^a: ὑμῖν, V: ὑμᾶς. **v.28** TK: καὶ, MV: ∅. **v.28** T^a: ὑπὲρ, V: περὶ.

30 παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ
 31 μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρω-
 32 ποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς
 ἀγαπῶντας ὑμᾶς ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶν καὶ γὰρ οἱ ἁμαρ-
 33 τωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. καὶ ἐὰν ἀγαθο-
 ποιῇτε τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶν
 34 καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. καὶ ἐὰν δανείζητε
 παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶν καὶ γὰρ
 οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ
 35 ἴσα. πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε
 καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑ-
 μῶν πολὺς καὶ ἔσσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου ὅτι αὐτὸς χρηστός
 36 ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. γίνεσθε οὖν οἱ-
 37 κτίρμονες καθὼς καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. καὶ
 μὴ κρίνετε καὶ οὐ μὴ κριθῇτε μὴ καταδικάζετε καὶ οὐ μὴ
 38 καταδικασθῇτε ἀπολύετε καὶ ἀπολυθήσεσθε. δίδοτε καὶ
 δοθήσεται ὑμῖν μέτρον καλὸν πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμέ-
 νον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν
 τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
 39 εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν
 40 ὁδηγεῖν οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον ἵεσθαι. οὐκ ἔ-
 στιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ κατηρτισμένος
 41 δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. τί δὲ βλέπεις τὸ
 κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου τὴν δὲ δοκὸν
 42 τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς. ἢ πῶς δύνασαι
 λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου ἀδελφὲ ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ
 ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δο-
 κὸν οὐ βλέπων ὑποκριτὰ ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ

v.30 T^o: δε τω, V: Ø. **v.31** T^o: και υμεις, V: Ø. **v.33** T^o: και, V: και [γαρ]. **v.33** T^o:
 γαρ, V: Ø. **v.34** T^o: δανειζητε, V: δανισhte. **v.34** TMV: ελπιζετε, K: ελπιζητε. **v.34** T^o:
 απολαβειν, V: λαβειν. **v.34** TK: γαρ οι, M: γαρ, V: Ø. **v.34** T^o: δανειζουσιν, V: δανιζουσιν.
v.35 T^o: δανειζετε, V: δανιζετε. **v.35** TK: του, MV: Ø. **v.36** T^o: ουν, V: Ø. **v.37** TMV:
 και, K: Ø. **v.37** T^o: μη, V: και μη. **v.38** T^o: και, V: Ø. **v.38** T^o: υπερεκχυνομενον, V:
 υπερεκχυννομενον. **v.38** T^o: τω γαρ αυτω μετρω ω, V: ω γαρ μετρω. **v.39** T^o: δε, V: δε
 και. **v.39** T^o: πεσσουνται, V: εμπεσσουνται. **v.40** T^o: αυτου, V: Ø. **v.42** T^o: η, V: Ø.

ὁφθαλμοῦ σου καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν^ο τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὁφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου . οὐ γὰρ ἐστὶν δέν- 43
δρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν οὐδὲ δένδρον σαπρὸν
ποιοῦν καρπὸν καλόν . ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου 44
καρποῦ γινώσκεται οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα
οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσιν^ο σταφυλὴν . ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος 45
ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ
ἀγαθὸν καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυ-
ροῦ^ο τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρὸν ἐκ γὰρ τοῦ
περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ . τί δέ 46
με καλεῖτε κύριε κύριε καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω . πᾶς ὁ ἐρ- 47
χόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν
αὐτοὺς ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος . ὅμοιός ἐστιν ἀν- 48
θρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ
ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν πλημμυρὰς δὲ γενομένης
προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ οὐκ ἴσχυσεν
σαλεῦσαι αὐτὴν τεθεμελίωτο^ο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν . ὁ δέ 49
ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδο-
μήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου ἣ προσέρρηξεν
ὁ ποταμὸς καὶ εὐθέως^ο ἔπεσεν καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς
οἰκίας ἐκείνης μέγα .

Ἐπει^ο δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀ- 7
κοὰς τοῦ λαοῦ εἰσῆλθεν εἰς καῖερναούμ . ἑκατοντάρχου 2
δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμῆλλεν τελευτᾶν ὃς ἦν αὐτῷ
ἐντιμος . ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐ- 3
τὸν πρεσβυτέρους τῶν ἰουδαίων ἔρωτων αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν
διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ . οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν 4

v.42 T^a: εκβαλειν το καρφος το εν τω οφθαλμῷ του αδελφου σου, V: το καρφος το εν τω οφθαλμῷ του αδελφου σου εκβαλειν. **v.43** T^a: ουδε, V: ουδε παλιν. **v.44** T^a: τρυγωσιν σταφυλην, V: σταφυλην τρυγωσιν. **v.45** T^a: αυτου, V: Ø. **v.45** T^a: ανθρωπος, V: Ø. **v.45** T^a: θησαυρου της καρδιας αυτου, V: Ø. **v.45** T^a: του, V: Ø. **v.45** T^a: της, V: Ø. **v.48** T^a: πλημμυρας, V: πλημμυρης. **v.48** T^a: προσερρηξεν, V: προσερρηξεν. **v.48** T^a: τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν, V: δια το καλως οικοδομησθαι αυτην. **v.49** T^a: προσερρηξεν, V: προσερρηξεν. **v.49** T^a: ευθεως επεσεν, V: ευθυς συνεπεσεν. **7. v.1** T^a: επει δε, V: επειδη. **v.1** T^a: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.2** TKV: ημελλεν, M: εμελλεν.

ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐ-
 5 στιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο . ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν
 6 συναγωγὴν αὐτὸς ᾧκοδόμησεν ἡμῖν . ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπορεύ-
 ετο σὺν αὐτοῖς ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ
 τῆς οἰκίας ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατοντάρχος φίλους
 λέγων αὐτῷ κύριε μὴ σκύλλου οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑ-
 7 πό τὴν στεγὴν μου εἰσέλθῃς . διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα
 πρὸς σε ἐλθεῖν ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου .
 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος ἔ-
 χων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας καὶ λέγω τούτῳ πορεύθητι καὶ
 πορεύεται καὶ ἄλλῳ ἔρχου καὶ ἔρχεται καὶ τῷ δούλῳ μου
 9 ποιήσον τοῦτο καὶ ποιεῖ . ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς ἐ-
 θαύμασεν αὐτὸν καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ
 εἶπεν λέγω ὑμῖν οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον .
 10 καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὔρον τὸν
 11 ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα . καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς ἐ-
 πορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην ναῖν καὶ συνεπορεύοντο
 12 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς . ὥς δὲ
 ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνη-
 κὼς υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ καὶ αὕτη ἦν χήρα
 13 καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ . καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ
 κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ μὴ κλαῖε .
 14 καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ οἱ δὲ βασιάζοντες ἔστη-
 15 σαν καὶ εἶπεν νεανίσκε σοὶ λέγω ἐγέρθητι . καὶ ἀνεκάθι-
 σεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ
 16 αὐτοῦ . ἔλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν
 λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν καὶ ὅτι ἐ-
 17 πεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ . καὶ ἐξηλθεν ὁ λόγος

v.4 T*: παρεξεί, V: παρεξή. **v.6** T*: πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατοντάρχος φίλους, V: φίλους ὁ ἐκατοντάρχης. **v.6** T*: εἰμι ἱκανός, V: ἱκανός εἰμι. **v.6** TKV: ὑπο τὴν στεγὴν μου, M: μου ὑπο τὴν στεγὴν. **v.7** TKV: ἀλλὰ, M: ἀλλ. **v.7** T*: ἰαθησεται, V: ἰαθητῶ. **v.9** TKV: οὐδε, M: οὐτε. **v.10** T*: οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, V: εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες. **v.10** T*: ἀσθενουντα, V: ∅. **v.11** TK: τη, MV: τῷ. **v.11** T*: ἐπορεύετο, V: ἐπορεύεθη. **v.11** T*: ἱκανοί, V: ∅. **v.12** T*: υἱὸς μονογενῆς, V: μονογενῆς υἱός. **v.12** TKV: ἡν, M: ∅. **v.12** TM: συν, KV: ἡν συν. **v.16** TK: ἀπαντας, MV: παντας. **v.16** T*: ἐγηγερται, V: ἡγερθη.

οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ πε-
 ριχώρῳ . καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ 18
 πάντων τούτων . καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μα- 19
 θητῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν ἰησοῦν λέγων
 σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν . παραγενόμενοι 20
 δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπὸν ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀ-
 πέστάλκεν ἡμᾶς πρὸς σε λέγων σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον
 προσδοκῶμεν . ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς 21
 ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν καὶ τυ-
 φλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 22
 ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ
 εἶδετε καὶ ἠκούσατε ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν χῶλοι πε-
 ριπατοῦσιν λεπροὶ καθαρίζονται κῶφοι ἀκούουσιν νεκροὶ 23
 ἐγείρονται πτωχοὶ εὐαγγελίζονται . καὶ μακάριός ἐστιν ὃς 24
 ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί . ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων
 ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ ἰωάννου τί 25
 ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι κάλαμον ὑπὸ ἀνέ-
 μου σαλευόμενον . ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ἄνθρωπον ἐν 26
 μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδό-
 ξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν . ἀλλὰ 27
 τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν προφήτην ναι λέγω ὑμῖν καὶ περισ-
 σότερον προφήτου . οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται ἰδοὺ 28
 ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου ὃς
 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου . λέγω γὰρ ὑ- 29
 μῖν μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης ἰωάννου τοῦ
 βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστιν ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
 θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν . καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ 30
 τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεὸν βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ἰ-
 ωάννου . οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ

v.17 T^{*}: εν, V: ∅. **v.19** T^{*}: ἰησουν, V: κυριον. **v.20** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.20** T^{*}:
 ἀπεσταλκεν, V: ἀπεστείλεν. **v.21** T^{*}: αὐτῇ δε, V: ἐκείνη. **v.21** T^{*}: το, V: ∅. **v.22** T^{*}:
 ο ἰησους, V: ∅. **v.22** T^{*}: οτι, V: ∅. **v.22** T^{*}: κωφοι, V: και κωφοι. **v.24** TKV: προς
 τους οχλους, M: τοις οχλοις. **v.24** T^{*}: ἐξεληλυθατε, V: ἐξηλθατε. **v.25** T^{*}: ἐξεληλυθατε, V:
 ἐξηλθατε. **v.26** T^{*}: ἐξεληλυθατε, V: ἐξηλθατε. **v.27** T^{*}: ἐγω, V: ∅. **v.28** T^{*}: γαρ, V: ∅.
v.28 T^{*}: προφητης ἰωαννου του βαπτιστου, V: ἰωαννου.

θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ .
 31 εἶπεν· δὲ ὁ κύριος τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς
 32 γενεᾶς ταύτης καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι . ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις
 τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ
 33 λέγουσιν ἡυλῆσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε ἐθρηνήσα-
 34 μεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε . ἐλήλυθεν γὰρ ἰωάννης ὁ
 βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων καὶ λέγετε
 35 δαιμόνιον ἔχει . ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ
 πίνων καὶ λέγετε ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης τε-
 36 τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων . ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρι-
 37 ρισαίου ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
 38 ρισαίου κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου . καὶ στᾶσα παρὰ
 τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα ἤρξατο βρέχειν τοὺς
 πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς
 αὐτῆς ἐξέμασσεν καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἥλει-
 39 φεν τῷ μύρῳ . ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
 ἐν ἑαυτῷ λέγων οὗτος εἰ ἦν προφήτης ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ
 40 ποταπὴ ἢ γυνὴ ἣτις ἅπτεται αὐτοῦ ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστίν .
 41 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτὸν σίμων ἔχω σοί
 42 τι εἰπεῖν ὁ δὲ φησιν· διδάσκαλε εἰπέ . δύο χρεῶφειλέται
 ἦσαν δανείσθητινι ὁ εἷς ὥφειλεν δηνάρια πεντακόσια ὁ
 δὲ ἕτερος πεντήκοντα . μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι
 ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο τίς οὖν αὐτῶν εἰπέ πλεῖον αὐτὸν ἁ-

v.31 TK: ειπεν δε ο κυριος, MV: Ø. **v.32** T^a: και λεγουσιν, V: α λεγει. **v.32** T^a: υμιν, V: Ø. **v.33** T^a: μητε αρτον εσθιων μητε οινον πινων, V: μη εσθιων αρτον μητε πινων οινον.
v.34 TK: τελωνων φιλος, MV: φιλος τελωνων. **v.35** T^a: των τεκνων αυτης παντων, V: παντων των τεκνων αυτης, N: παντων των εργαων αυτης. **v.36** T^a: την οικιαν, V: τον οικον. **v.36** T^a: ανεκλιθη, V: κατεκλιθη. **v.37** T^a: εν τη πολει ητις ην, V: ητις ην εν τη πολει. **v.37** T^a: επιγνουσα, V: και επιγνουσα. **v.37** T^a: ανακειται, V: κατακειται. **v.38** T^a: παρα τους ποδας αυτου οπισω, V: οπισω παρα τους ποδας αυτου. **v.38** T^a: ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου τοις δακρυσιν, V: τοις δακρυσιν ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου. **v.40** T^a: φησιν διδασκαλε ειπε, V: διδασκαλε ειπε φησιν. **v.41** T^a: χρεωφειλεται, V: χρεοφειλεται. **v.41** T^a: δανειστη, V: δανιστη. **v.42** T^a: δε, V: Ø. **v.42** T^a: ειπε, V: Ø. **v.42** T^a: αυτον αγαπησει, V: αγαπησει αυτον.

γαπήσει. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπεν ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ 43
 τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὀρθῶς ἔκρινας. καὶ 44
 στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ σίμωνι ἔφη βλέπεις ταύτην
 τὴν γυναῖκα εἰσηλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν ὕδωρ ἐπὶ τοὺς
 πόδας μου οὐκ ἔδωκας αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου
 τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαζεν.
 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσηλθὼν οὐ διέ- 45
 λιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν 46
 μου οὐκ ἤλειψας αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας.
 οὗ χάριν λέγω σοι ἀφένονται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ 47
 ὅτι ἡγάπησεν πολὺ ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται ὀλίγον ἀγαπᾷ. εἶ- 48
 πεν δὲ αὐτῇ ἀφένονται σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ 49
 συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁ-
 μαρτίας ἀφήσιν. εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα ἡ πίστις σου 50
 σέσωκέν σε πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πό- 8
 λιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασι-
 λεῖαν τοῦ θεοῦ καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ. καὶ γυναῖκές τι 2
 νες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ
 ἀσθενειῶν μαρία ἡ καλουμένη μαγδαληνὴ ἀφ' ἧς δαιμό-
 νια ἐπτά ἐξεληλύθει. καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρόπου 3
 ἡρώδου καὶ σούσαννα καὶ ἕτεραι πολλαὶ αἵτινες διηκόνουν
 αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. συνιόντος δὲ ὄχλου 4
 πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν
 εἶπεν διὰ παραβολῆς. ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖραι τὸν 5
 σπόρον αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ
 τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κα-
 τέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ φυὲν 6
 ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν 7
 μέσῳ τῶν ἀκανθῶν καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιζαν
 αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ φυὲν 8

v.43 T^s: δε ο, V: Ø. **v.44** T^s: ἐπὶ τοὺς ποδας μου, V: μοι ἐπὶ ποδας. **v.44** T^s: τῆς κεφαλῆς, V: Ø. **v.46** T^s: μου τοὺς ποδας, V: τοὺς ποδας μου. **8. v.3** TKV: σουσαννα, M: σωσαννα. **v.3** TK: αὐτῷ, MV: αὐτοῖς. **v.3** T^s: ἀπο, V: ἐκ. **v.6** T^s: ἐπεσεν, V: κατεπεσεν. **v.8** TK: ἐπὶ, MV: εἰς.

ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα ταῦτα λέγων ἐφώνει ὁ
 9 ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω . ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθη-
 10 ταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τίς εἶη ἡ παραβολή αὕτη . ὁ δὲ εἶπεν
 ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ
 τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν
 11 καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν . ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή ὁ
 12 σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ . οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν
 οἱ ἀκούοντες εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον
 13 ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν . οἱ
 δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχον-
 14 ται τὸν λόγον καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν οἱ πρὸς καιρὸν
 πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται . τὸ δὲ
 εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὼν οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ
 15 συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν . τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ
 οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες
 τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ .
 16 οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω
 κλίνης τίθουσιν ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθουσιν ἵνα οἱ εἰσπο-
 17 ρευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς . οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ
 φανερόν γενήσεται οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ
 18 εἰς φανερόν ἔλθῃ . βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε ὅς γάρ· ἂν
 ἔχη δοθήσεται αὐτῷ καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν
 19 ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ . παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μή-
 τηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐ-
 20 τῷ διὰ τὸν ὄχλον . καί· ἀπηγγέλη αὐτῷ λεγόντων ἡ μήτηρ
 σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἕξω ἰδεῖν σε· θέλοντες .
 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
 μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποι-
 22 οῦντες αὐτόν . καί· ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς

v.9 T^{*}: λεγοντες τις ειη η παραβολη αυτη, V: τις αυτη ειη η παραβολη. **v.12** T^{*}: ακουοντες, V: ακουσαντες. **v.16** T^{*}: επιτιθουσιν, V: τιθουσιν. **v.17** T^{*}: γνωσθησεται, V: μη γνωσθη. **v.18** TK: γαρ αν, M: γαρ εαν, V: αν γαρ. **v.18** TKV: αν, M: εαν. **v.19** T^{*}: παρεγενοντο, V: παρεγενετο. **v.20** T^{*}: και απηγγελη αυτω λεγοντων, V: απηγγελη δε αυτω. **v.20** T^{*}: σε θελοντες, V: θελοντες σε. **v.21** T^{*}: αυτον, V: ∅.

ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
 τοὺς διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης καὶ ἀνήχθησαν ὁ
 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέ- 23
 μου εἰς τὴν λίμνην καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον ὁ
 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες ἐπιστάτα ἐπι- 24
 στάτα ἀπολλύμεθα ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ
 τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος καὶ ἐπαύσαντο καὶ ἐγένετο γαλήνη ὁ
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς ποῦ ἐστὶν ἡ πίστις ὑμῶν φοβηθέντες δὲ ἐ- 25
 θαύμασαν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι
 καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι καὶ ὑπακούουσιν
 αὐτῷ ὁ κατέπλευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν ἡ- 26
 τις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας ὁ ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ 27
 τὴν γῆν ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ὃς ἔειχεν
 δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο
 καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν ὁ ἰδὼν δὲ 28
 τὸν ἰησοῦν καὶ ἀνακράζας προσέειπεν αὐτῷ καὶ φωνῇ με-
 γάλῃ εἶπεν τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου
 δέομαί σου μὴ με βασανίσῃς ὁ παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύ- 29
 ματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου πολλοῖς γὰρ
 χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσειν καὶ πέ-
 δαις φυλασσόμενος καὶ διαρρήσων τὰ δεσμὰ ἤλαύνετο
 ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους ὁ ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν 30
 ὁ ἰησοῦς λέγων τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα ὁ δὲ εἶπεν λεγεὼν ὅτι
 δαιμόνια πολλὰ εἰσηλθεν εἰς αὐτόν ὁ καὶ παρεκάλει αὐ- 31
 τὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν ὁ ἦν δὲ 32
 ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει καὶ πα-
 ρεκάλουν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν

v.22 T*: καὶ ἐγένετο, V: ἐγένετο δε. **v.24** T*: ἐγερθεῖς, V: διεγερθεῖς. **v.25** T*: ἐστὶν, V: Ø.
v.26 T*: γαδαρηνῶν, V: γερασινῶν. **v.26** T*: ἀντιπεραν, V: ἀντιπερα. **v.27** T*: αὐτῷ, V:
 Ø. **v.27** T*: οὗς εἶχεν, V: ἐχων. **v.27** T*: ἐκ χρόνων ἱκανῶν καὶ ἱματίον οὐκ ἐνεδιδύσκετο,
 V: καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱματίον. **v.28** T*: καὶ, V: Ø. **v.29** T: παρήγγελλεν,
 KMV: παρηγγειλεν. **v.29** T*: ἐδεσμεῖτο, V: ἐδεσμευετο. **v.29** T*: δαιμόνος, V: δαιμονίου.
v.30 T*: λεγών, V: Ø. **v.30** T*: ἐστὶν ὄνομα, V: ὄνομα ἐστὶν. **v.30** T*: λεγεων, V: λεγιων.
v.30 T*: δαιμονια πολλὰ εἰσηλθεν, V: εἰσηλθεν δαιμονια πολλὰ. **v.31** TM: παρεκαλεῖ, KV:
 παρεκαλουν. **v.32** T*: βοσκομένων, V: βοσκομενη. **v.32** T*: παρεκαλουν, V: παρεκαλεσαν.

33 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς . ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ
 ἀνθρώπου εἰσηλθὲν εἰς τοὺς χοίρους καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη
 34 κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη . ἰδόντες
 δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγέννημένον ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες
 35 ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς . ἐξῆλθον
 δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ εὗρον
 καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει
 36 ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰη-
 σοῦ καὶ ἐφοβήθησαν . ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες
 37 πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς . καὶ ἠρώτησάν αὐτὸν ἅπαν τὸ
 πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν γάδαρηνων ἀπελθεῖν ἀπ' αὐ-
 τῶν ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ
 38 πλοῖον ὑπέστρεψεν . ἐδέξετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξε-
 ληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν ὁ
 39 ἰησοῦς λέγων . ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγοῦ
 ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ θεὸς καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πό-
 40 λιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς . ἐγένετο δὲ ἐν
 τῷ ὑποστρέψαι τὸν ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος ἦσαν
 41 γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν . καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ
 ὄνομα ἰάειρος καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν
 καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ παρεκάλει αὐτόν
 42 εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ . ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν
 αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν ἐν δὲ τῷ ὑπά-
 43 γειν αὐτόν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν . καὶ γυνὴ οὕσα ἐν
 ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα ἥτις εἰς ἰατροὺς προσανα-
 λώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευ-
 44 θῆναι . προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ
 ἱματίου αὐτοῦ καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος
 45 αὐτῆς . καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τίς ὁ ἀψάμενός μου ἄρνουμέ-

v.33 TK: εισηλθεν, MV: εισηλθον. **v.34** T^a: γεγεννημενον, V: γεγονός. **v.34** TK: απελθοντες, MV: Ø. **v.35** T^a: εξεληλυθει, V: εξηλθεν. **v.36** T^a: και, V: Ø. **v.37** T^a: ηρωτησαν, V: ηρωτησεν. **v.37** T^a: γαδαρηνων, V: γερασων. **v.37** T^a: το, V: Ø. **v.38** T^a: εδεετο, V: εδειτο. **v.38** T^a: ο ιησους, V: Ø. **v.39** T^a: εποισεν σοι, V: σοι εποισεν. **v.40** T^a: εγενετο δε εν τω υποστρεψαι, V: εν δε τω υποστρεφειν. **v.41** T^a: ιαειρος, V: ιαιρος. **v.41** T^a: αυτος, V: ουτος. **v.43** TK: εις ιατρους, MV: ιατροις. **v.43** T^a: υπ, V: απ.

νων δὲ πάντων εἶπεν ὁ πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐπιστάτα
οἱ ὄχλοι συνέχουσιν σε καὶ ἀποθλίβουσιν καὶ λέγεις τίς ὁ
ἀψάμενός μου . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν ἤψατό μου τίς ἐγὼ γάρ 46
ἔγνων δύναμιν ἐξεληθούσαν ἀπ' ἐμοῦ . ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι 47
οὐκ ἔλαθεν τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν
αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ
λαοῦ καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ θάρσει 48
θυγάτερ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε πορεύου εἰς εἰρήνην .
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου 49
λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου μὴ σκύλλε τὸν
διδάσκαλον . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων 50
μὴ φοβοῦ μόνον πίστευε καὶ σωθήσεται . εἰδελθὼν δὲ εἰς 51
τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδέναν εἰ μὴ πέτρον καὶ
ἰάκωβον καὶ ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν
μητέρα . ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν ὁ δὲ εἶ- 52
πεν μὴ κλαίετε οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει . καὶ κατε- 53
γέλων αὐτοῦ εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν . αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω 54
πάντας καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων ἡ
παῖς ἐγείρου . καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς καὶ ἀνέ- 55
στη παραχρῆμα καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν . καὶ 56
ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ
εἰπεῖν τὸ γεγονός .

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητάς αὐτοῦ ἔδω- 9
κεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ
νόσους θεραπεύειν . καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν 2
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἄσθενοῦντας . καὶ εἶ- 3
πεν πρὸς αὐτοὺς μηδὲν αἶρετε εἰς τὴν ὁδὸν μήτε ράβδους
μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε ἀνά δύο χιτῶ-

v.45 T^a: καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, V: Ø. **v.45** T^a: καὶ λέγεις τίς ὁ ἀψάμενός μου, V: Ø. **v.46** T^a:
ἐξεληθούσαν, V: ἐξεληλυθυῖαν. **v.47** T^a: αὐτῷ, V: Ø. **v.48** T^a: θάρσει θυγάτερ, V: θυγάτηρ.
v.49 T^a: αὐτῷ, V: Ø. **v.49** T^a: μὴ, V: μηκετι. **v.50** T^a: λέγων, V: Ø. **v.50** T^a: πίστευε, V:
πίστευσον. **v.51** TK: εἰσελθὼν, MV: ἐλθὼν. **v.51** T^a: οὐδενά, V: τίνα συν αὐτῷ. **v.51** TK:
καὶ ἰακώβον καὶ ἰωάννην, MV: καὶ ἰωάννην καὶ ἰακώβον. **v.52** T^a: οὐκ, V: οὐ γάρ. **v.54** T^a:
ἐκβαλὼν ἐξὼ παντὸς καὶ, V: Ø. **v.54** T^a: ἐγείρου, V: ἐγείρε. **9. v.1** TK: μαθητὰς αὐτοῦ,
MV: Ø. **v.2** T^a: τοὺς ἀσθενούντας, V: [τοὺς ἀσθενεῖς]. **v.3** T^a: ράβδους, V: ραβδόν.

4 νας ἔχειν . καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε ἐκεῖ μένετε καὶ
 5 ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε . καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν
 6 ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξτε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτοὺς . ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ
 7 θεραπεύοντες πανταχοῦ . ἤκουσεν δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι
 8 ὑπὸ τινων ὅτι ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν . ὑπὸ τινων δὲ ὅτι ἡλίας ἐφάνη ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀ-
 9 νέστη . καὶ εἶπεν ὁ ἡρώδης ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα τίς δὲ ἐστὶν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα καὶ ἐξήτει ἰδεῖν
 10 αὐτόν . καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰ-
 11 δίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης βῆθσαιδᾶ . οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ καὶ δεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς χρεῖαν
 12 ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο . ἡ δὲ ἡμέρα ἦρξато κλίνειν προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπὼν αὐτῷ ἀπόλυσον τὸν ὄχλον ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς κατα-
 13 λύσωσιν καὶ εὐρώσιν ἐπισιτισμὸν ὅτι ὥδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν . εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν οἱ δὲ εἶπὼν οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα
 14 τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα . ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ κατακλίνατε
 15 αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα . καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ
 16 ἀνέκλιναν ἅπαντας . λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς

v.5 TKV: αν, M: εαν. **v.5** T^{*}: δεξωνται, V: δεχωνται. **v.5** T^{*}: και, V: ∅. **v.5** T^{*}: αποτιναξατε, V: αποτινασσετε. **v.7** T^{*}: τετραρχης, V: τετρααρχης. **v.7** T^{*}: υπ αυτου, V: ∅. **v.7** T^{*}: εγηγερται, V: ηγερθη. **v.8** T^{*}: εις, V: τις. **v.9** TK: και ειπεν ο, M: και ειπεν, V: ειπεν δε. **v.9** T^{*}: εγω, V: ∅. **v.10** T^{*}: τοπον ερημιον πολεως καλουμενης, V: πολιν καλουμενην. **v.10** TKV: βηθσαιδα, M: βηθσαιδαν. **v.11** T^{*}: δεξαμενος, V: αποδεξαμενος. **v.12** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.12** T^{*}: απελθοντες, V: πορευθεντες. **v.12** T^{*}: τους, V: ∅. **v.13** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.13** T^{*}: πεντε αρτοι, V: αρτοι πεντε. **v.13** TK: δυο ιχθυες, MV: ιχθυες δυο. **v.14** T^{*}: ανα, V: [ωσει] ανα. **v.15** T^{*}: ανεκλιναν, V: κατεκλιναν.

δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς
 καὶ κατέκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατίθεναι τῷ
 ὄχλῳ . καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες καὶ ἦρθη τὸ 17
 περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα . καὶ ἐγένετο 18
 ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας συνῆσαν
 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων τίνα με λέ-
 γουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι . οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπὸν ἰωάννην 19
 τὸν βαπτιστὴν ἄλλοι δὲ ἡλίαν ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις
 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη . εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὑμεῖς δὲ τίνα με λέ- 20
 γετε εἶναι ἀποκριθεῖς· δὲ ὁ πέτρος εἶπεν τὸν χριστὸν τοῦ
 θεοῦ . ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ εἰπεῖν 21
 τοῦτο . εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν 22
 καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων
 καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐ-
 γερθῆναι . ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας εἴ τις θέλει ὀπίσω μου 23
 ἔλθεῖν· ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐ-
 τοῦ καθ' ἡμέραν καὶ ἀκολουθεῖτω μοι . ὃς γὰρ ἂν θέλῃ 24
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ οὗτος σώσει αὐτήν . τί γὰρ 25
 ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἑαυτὸν δὲ
 ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς . ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς 26
 ἐμούς λόγους τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσε-
 ται ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν
 ἁγίων ἀγγέλων . λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς εἰσὶν τινες τῶν ὧδε· 27
 ἐσθηκότων οἱ οὐ μὴ γευσθῶνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ . ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους 28
 ὥσεί ἡμέραι ὀκτὼ καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην
 καὶ ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι . καὶ ἐγένετο 29
 ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ
 ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων . καὶ 30

v.16 T*: παρατιθεναι, V: παραθειναι. **v.18** T*: καταμονας, V: κατα μονας. **v.19** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.20** T*: αποκριθεις δε ο πετρος, V: πετρος δε αποκριθεις. **v.21** T*: ειπειν, V: λεγειν. **v.23** T*: ελθειν απαρνησασθω, V: ερχεσθαι αρνησασθω. **v.23** TKV: καθ ημεραν, M: Ø. **v.24** TKV: αν, M: εαν. **v.27** TK: ωδε εσθηκοτων, M: ωδε εσωτων, V: αυτου εσθηκοτων. **v.27** TK: γευσονται, MV: γευσωνται. **v.28** TK: τον, MV: Ø.

31 ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ οἵτινες ἦσαν μωῳ̃ς καὶ
 32 ἡλίας . οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἦν
 33 αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνῷ διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον
 34 τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστώτας
 35 αὐτῷ . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ
 36 εἶπεν ὁ πέτρος πρὸς τὸν ἰησοῦν ἐπιστάτα καλὸν ἐστὶν ἡ-
 37 μᾶς ὧδε εἶναι καὶ ποιήσωμεν σκηναὺς τρεῖς μίαν σοὶ καὶ
 38 μωσεῖ μίαν καὶ μίαν ἡλίᾳ μὴ εἰδῶς ὃ λέγει . ταῦτα δὲ
 39 αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτοὺς ἐ-
 40 φοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην .
 41 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν ὁ
 42 υἱός μου ὁ ἀγαπῆτός αὐτοῦ ἀκούετε . καὶ ἐν τῷ γενέσθαι
 43 τὴν φωνὴν εὐρέθη ὁ ἰησοῦς μόνος καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ
 οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑω-
 44 ράκασιν . ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν
 45 ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς . καὶ ἰδοὺ
 46 ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνέβोधεν λέγων διδάσκαλε δέομαι
 47 σου ἐπιβλεψὼν ἐπὶ τὸν υἱόν μου ὅτι μονογενὴς ἐστίν μοι .
 48 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ
 49 σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐ-
 50 τοῦ συντρίβον αὐτόν . καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα
 51 ἐκβάλλωσιν αὐτὸ καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 52 ἰησοῦς εἶπεν ὧ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη ἕως ποτε
 53 ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν προσάγαγε ὧδε τὸν
 54 υἱόν σου . ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ
 55 δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν ἐπετίμησεν δὲ ὁ ἰησοῦς τῷ
 56 πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν
 57 αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ . ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ με-

v.30 T^s: μωσῆς, V: μωυσης. **v.31** T^s: ἐμελλεν, V: ημελλεν. **v.33** TKV: ο, M: Ø. **v.33** TK: μωσει μίαν, M: μίαν μωσει, V: μίαν μωυσει. **v.34** T^s: ἐπεσκίασεν, V: ἐπεσκίαζεν. **v.34** T^s: ἐκείνους εἰσελθεῖν, V: εἰσελθεῖν αὐτοὺς. **v.35** T^s: ἀγαπητός, V: ἐκλελεγμένος. **v.36** T^s: ο, V: Ø. **v.36** T^s: εωρακασιν, V: εωρακαν. **v.37** T^s: εν, V: Ø. **v.38** T^s: ανεβोधεν, V: εβोधεν. **v.38** TK: επιβλεπον, MV: επιβλεψαι. **v.38** T^s: εστιν μοι, V: μοι εστιν. **v.40** TK: εκβαλλωσιν, MV: εκβαλωσιν. **v.41** TKV: ωδε τον υιον σου, M: τον υιον σου ωδε.

γαλειότητι τοῦ θεοῦ πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς
ἐποίησεν· ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· θέ- 44
σθε ὑμεῖς εἰς τὰ ῥῶτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους ὁ γὰρ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων·
οἱ δὲ ἡγνούνουν τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον 45
ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτὸ καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι
αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου· εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς 46
ἐν αὐτοῖς τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν· ὁ δὲ ἰησοῦς ἰδὼν 47
τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενος παιδίου
ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅς ἐάν δέξηται 48
τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται καὶ ὅς ἐάν
ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με ὁ γὰρ μικρότερος 49
ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος ἔσται μέγας· ἀποκριθεὶς δὲ 49
ὁ ἰωάννης εἶπεν ἐπιστάτα εἰδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου
ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀ-
κολουθεῖ μεθ' ἡμῶν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς μὴ 50
κωλύετε ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν· ἐγέ- 51
νετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως
αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἑστήριξεν τοῦ πο-
ρεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ 52
προσώπου αὐτοῦ καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην σα-
μαρειτῶν ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ· καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν 53
ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς ἱερουσαλήμ·
ιδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης εἶπὸν 54
κύριε θέλεις εἰπώμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
ἀναλῶσαι αὐτοὺς ὥς καὶ ἡλίας ἐποίησεν· στραφεῖς δὲ ἐ- 55
πειτίμησεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν οὐκ οἶδατε οἴου πνεύματός
ἔστε ὑμεῖς· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς 56

v.43 T*: εποίησεν ο ιησους, V: επιοιει. **v.47** T*: ιδων, V: ειδως. **v.47** T*: παιδιου, V: παιδιον. **v.48** T*: εαν, V: αν. **v.48** T*: εσται, V: εστιν. **v.49** T*: ο, V: Ø. **v.49** T*: επι, V: εν. **v.49** TK: τα, MV: Ø. **v.49** T*: εκωλυσαμεν, V: εκωλυομεν. **v.50** T*: και ειπεν, V: ειπεν δε. **v.50** T*: ημων, V: υμων. **v.51** T*: αναληψεως, V: αναλημψεως. **v.51** T*: αυτου εστηριξεν, V: εστηρισεν. **v.52** T*: σαμαρειτων ωστε, V: σαμαριτων ως. **v.54** T*: αυτου, V: Ø. **v.54** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.54** T*: ως και ηλιας εποιησεν, V: Ø. **v.55** T*: και ... υμεις, V: Ø. **v.56** T*: ο ... σωσαι, V: Ø.

ἀνθρώπων ἀπολέσαι ἀλλὰ σῶσαι καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἐ-
 57 τέραν κώμην . ἐγένετο^ο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ
 εἶπέν τις πρὸς αὐτὸν ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν^ο ἀπέρχη
 58 κύριε . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔ-
 χουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις ὁ δὲ
 59 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει . εἶ-
 πεν δὲ πρὸς ἕτερον ἀκολουθεῖ μοι ὁ δὲ εἶπεν κύριε ἐπίτρε-
 60 ψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου . εἶπεν
 δὲ αὐτῷ ὁ^ο ἰησοῦς ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν
 νεκροὺς σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θε-
 61 οῦ . εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος ἀκολουθήσω σοι κύριε πρῶτον δὲ
 62 ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου . εἶπεν
 δὲ πρὸς^ο αὐτὸν ὁ ἰησοῦς οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
 ἐπ’ ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθελὲς ἐστὶν εἰς^ο τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ .

10 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδο-
 μήκοντ’ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου
 αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχε-
 2 σθαι . ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτοὺς ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς οἱ δὲ
 ἐργάται ὀλίγοι δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως
 3 ἐκβάλλη^ο ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ . ὑπάγετε ἰδοὺ
 4 ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων . μὴ βα-
 σταζετε βάλαντιον μὴ πήραν μὴδὲ ὑποδήματα καὶ μηδένα
 5 κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε . εἰς ἣν δ’ ἂν οἰκίαν^ο εἰσέρχη-
 6 σθε πρῶτον λέγετε εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ . καὶ ἐὰν μὲν^ο ἦ
 ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης ἐπαναπαύσεται ἐπ’ αὐτὸν ἢ εἰρήνη ὑ-
 7 μῶν εἰ δὲ μὴγε ἐφ’ ὑμᾶς ἀνακάμψει . ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ

v.57 T^a: ἐγενετο δε, V: και. **v.57** T^a: αν απερχη κυριε, V: εαν απερχη. **v.60** T^a: ο ιησους, V: Ø. **v.62** TK: προς αυτον ο ιησους, M: ο ιησους προς αυτον, V: [προς αυτον] ο ιησους. **v.62** T^a: αυτου, V: Ø. **v.62** T^a: εις την βασιλειαν, V: τη βασιλεια. **10. v.1** T^a: και, V: Ø. **v.1** T^a: εβδομηκοντα, V: εβδομηκοντα [δυσ]. **v.1** T^a: δυο, V: δυο [δυσ]. **v.1** T^a: εμελλεν, V: ημελλεν. **v.2** T^a: ουν, V: δε. **v.2** TK: εκβαλλη εργατας, M: εκβαλη εργατας, V: εργατας εκβαλη. **v.3** T^a: εγω, V: Ø. **v.4** T^a: βαλαντιον, V: βαλλαντιον. **v.4** T^a: μηδε, V: μη. **v.5** T^a: οικιαν εισερχησθε, V: εισελθητε οικιαν. **v.6** T: μεν η εκει, K: μεν η εκει ο, M: η εκει, V: εκει η. **v.6** T^a: επαναπαυσεται, V: επαναπαησεται. **v.6** TK: μηγε, MV: μη γε.

μένετε ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν ἄξιος γὰρ ὁ
 ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστὶν μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
 εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχων- 8
 ται ὑμᾶς ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν. καὶ θεραπεύετε 9
 τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς καὶ λέγετε αὐτοῖς ἡγγικεν ἐφ' ὑ-
 μᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε 10
 καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς
 εἴπατε. καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πό- 11
 λεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν πλήν τοῦτο γινώσκετε ὅτι
 ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι 12
 σοδομοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει
 ἐκείνῃ. οὐαὶ σοι χῶραζιν οὐαὶ σοι βηθσαϊδὰ ὅτι εἰ ἐν τύρῳ 13
 καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν πάλαι
 ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν. πλήν 14
 τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν.
 καὶ σὺ καπερναοὺμ' ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα ἕως ἁ- 15
 δου καταβιβασθήσῃ. ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει καὶ ὁ 16
 ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀπο-
 στείλαντά με. ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς 17
 λέγοντες κύριε καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ
 ὀνόματί σου. εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὥς 18
 ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν 19
 ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ
 πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀ- 20
 δικήσῃ. πλήν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑ-
 μῖν ὑποτάσσεται χαίρετε δὲ μᾶλλον ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
 ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο 21
 τῷ πνεύματι ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν ἐξομολογοῦμαι σοι πάτερ

v.7 T^a: ἐστιν, V: Ø. **v.8** TK: δ, MV: Ø. **v.10** T^a: εἰσερχησθε, V: εἰσελθῃτε. **v.11** T^a: ὑμῶν, V: ὑμῶν εἰς τοὺς ποδας. **v.11** T^a: ἐφ' ὑμᾶς, V: Ø. **v.12** TK: δε, MV: Ø. **v.13** TK: χῶραζιν, MV: χοραζιν. **v.13** T^a: ἐγενοντο, V: ἐγεννηθσαν. **v.13** T^a: καθημεναι, V: καθημενοι. **v.15** T^a: καπερναουμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα ἕως ἁδου καταβιβασθησῃ, V: καφαρναουμ μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθησῃ ἕως τοῦ ἁδου καταβῇσῃ. **v.17** T^a: ἐβδομηκοντα, V: ἐβδομηκοντα [δυο]. **v.19** T^a: δίδωμι, V: δεδωκα. **v.19** TMV: ἀδικησῃ, K: ἀδικησει. **v.20** TK: μαλλον, MV: Ø. **v.20** T^a: ἐγγραφῃ, V: ἐγγεγραπται. **v.21** T^a: τῷ πνεύματι ὁ ἰησοῦς, V: [ἐν] τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ.

κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀ-
 πό σοφῶν καὶ συνειῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις ναὶ
 22 ὁ πατήρ ὅτι οὕτως ἐγένετο· εὐδοκία ἔμπροσθέν σου· καὶ
 στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν πάντα παρεδόθη· μοι
 ὑπὸ τοῦ πατρός μου καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς εἰ
 μὴ ὁ πατήρ καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἂν
 23 βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι· καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μα-
 θητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
 24 ἃ βλέπετε· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ βα-
 σιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἶδόν καὶ
 25 ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ ἰδοὺ νομικός
 τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων διδάσκαλε τί ποιή-
 26 σας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω· ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν
 27 τῷ νόμῳ τί γέγραπται πῶς ἀναγινώσκεις· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπεν ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
 σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
 28 τόν· εἶπεν δὲ αὐτῷ ὀρθῶς ἀπεκρίθης τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ·
 29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶν ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ τίς
 30 ἐστὶν μου πλησίον· ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ἄνθρω-
 πός τις κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς ἱεριχὼ καὶ λησταῖς
 περιέπεσεν οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες
 31 ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῇ τυγχάνοντα· κατὰ συγκυρίαν
 δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ καὶ ἰδὼν αὐτὸν
 32 ἀντιπαρῆλθεν· ὁμοίως δὲ καὶ λευῖτης γενόμενος κατὰ τὸν
 33 τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν· σαμαρείτης δέ τις ὁ-
 34 δεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη· καὶ
 προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον
 καὶ οἶνον ἐπιβιδάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν

v.21 T^o: ἐγενετο εὐδοκία, V: εὐδοκία ἐγενετο. **v.22** TM: καὶ ... εἶπεν, KV: Ø. **v.22** TK: παρεδοθη μοι, MV: μοι παρεδοθη. **v.24** T^o: εἶδον, V: εἶδαν. **v.25** T^o: καὶ, V: Ø. **v.27** T^o: ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας, V: ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύι σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ. **v.29** T^o: δικαιοῦν, V: δικαιῶσαι. **v.30** T^o: δε, V: Ø. **v.30** T^o: τυγχανοντα, V: Ø. **v.33** T^o: σαμαρείτης, V: σαμαριτης. **v.33** T^o: αὐτον, V: Ø.

αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ . καὶ ἐπὶ τὴν 35
 αὐριον ἐξελθὼν ἔκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐπιμελήθητι αὐτοῦ καὶ ὅ τι ἂν προσδαπα-
 νήσης ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανερχεσθαί με ἀποδώσω σοι . τίς οὖν 36
 τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγενῆσθαι τοῦ ἐμπε-
 σόντος εἰς τοὺς ληστὰς . ὁ δὲ εἶπεν ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος 37
 μετ' αὐτοῦ εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς πορεύου καὶ σὺ ποίει
 ὁμοίως . ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς 38
 εἰσηλθεν εἰς κώμην τινὰ γυνὴ δὲ τις ὀνόματι μάρθα ὑπε-
 δέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς . καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ 39
 καλουμένη μαριὰ ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας
 τοῦ ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ . ἡ δὲ μάρθα περιε- 40
 σπάτο περὶ πολλὴν διακονίαν ἐπιστάσα δὲ εἶπεν κύριε οὐ
 μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπεν διακονεῖν
 εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται . ἀποκριθεὶς δὲ εἶ- 41
 πεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς μάρθα μάρθα μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ
 περὶ πολλά . ἑνὸς δὲ ἐστὶν χρεῖα μαριὰ δὲ τὴν ἀγαθὴν 42
 μερίδα ἐξελέξατο ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς .

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμε- 11
 νον ὡς ἐπαύσατο εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν
 κύριε δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι καθὼς καὶ ἰωάννης ἐ-
 δίδασκεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ . εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὅταν προσ- 2
 εύχησθε λέγετε πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἁγιασθήτω
 τὸ ὄνομά σου ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου γεννηθήτω τὸ θέλη-
 μά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς . τὸν ἄρτον ἡμῶν 3
 τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν . καὶ ἄφες ἡμῖν 4
 τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι

v.35 T^a: ἐξελθὼν ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν, V: ἐκβαλὼν ἔδωκεν δύο δηνάρια. **v.35** T^a: αὐτῶν, V: ὁ. **v.36** T^a: οὖν, V: ὁ. **v.36** TK: δοκεῖ σοι πλησίον, MV: πλησίον δοκεῖ σοι. **v.37** T^a: οὖν, V: δε. **v.38** T^a: ἐγένετο δε ἐν, V: ἐν δε. **v.38** T^a: καὶ, V: ὁ. **v.38** T^a: εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, V: ὁ. **v.39** T^a: μαρία, V: μαριαμ. **v.39** T^a: παρακαθίσασα παρὰ, V: παρακαθίσασθαι πρὸς. **v.39** T^a: ἰησοῦ, V: κυρίου. **v.40** TKV: κατέλιπεν, M: κατέλειπεν. **v.41** T^a: ἰησοῦς, V: κυρίου. **v.41** T^a: τυρβάζῃ, V: θορυβάζῃ. **v.42** T^a: μαρία δε, V: μαριαμ γὰρ. **v.42** T^a: ἀπ, V: ὁ. **11. v.2** T^a: ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, V: ὁ. **v.2** E: ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, D: ἐφ' ἡμᾶς ἐλθέτω σου ἡ βασιλεία. **v.2** T^a: γεννηθήτω ... γῆς, V: ὁ. **v.4** T^a: ἀφιεμεν, V: ἀφιομεν.

ἡμῖν καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν ἀλλὰ ῥῦσαι
 5 ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ . καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τίς ἐξ ὑ-
 μῶν ἔξει φίλον καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου
 6 καὶ εἵπῃ αὐτῷ φίλε χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους . ἐπειδὴ φίλος
 μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω
 7 αὐτῷ . κάκεινος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπῃ μὴ μοι κόπους
 παρέχε ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται καὶ τὰ παιδιὰ μου μετ' ἐ-
 μου εἰς τὴν κοίτην εἰσὶν οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι .
 8 λέγω ὑμῖν εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐ-
 τοῦ φίλον διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ
 9 ὅσων χρήξει . καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν
 10 ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν . πᾶς
 γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρού-
 11 οντι ἀνοιγήσεται . τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς
 ἄρτον ἢ μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ εἰ καὶ ἰχθὺν ἢ ἀντὶ ἰχθύος
 12 ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ . ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὠν μὴ ἐπιδώσει
 13 αὐτῷ σκορπίον . εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε
 ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν πόσῳ μᾶλλον
 ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν
 14 αὐτόν . καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον καὶ αὐτὸ ἦν κωφὸν ἐ-
 γένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφὸς καὶ
 15 ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι . τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον ἐν βεελζε-
 16 βούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια . ἕτεροι
 δὲ πειράζοντες σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ .
 17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς πᾶσα
 βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται καὶ οἶκος ἐ-
 18 πὶ οἶκον πίπτει . εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη
 πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὅτι λέγετε ἐν βεελζεβούλ
 19 ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια . εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεελζεβούλ ἐκ-

v.4 T^a: ἀλλὰ ... πονηρου, V: ∅. **v.6** TKV: μου, M: ∅. **v.8** T^a: αὐτου φιλον, V: φιλον
 αὐτου. **v.8** TKV: οσων, M: οσον. **v.11** T^a: υμων, V: εξ υμων. **v.11** T^a: αρτον μη λιθον
 επιδωσει αυτω, V: ∅. **v.11** TK: ει, M: η, V: ∅. **v.11** T^a: και, V: ∅. **v.11** T^a: μη, V: και.
v.11 T^a: επιδωσει αυτω, V: αυτω επιδωσει. **v.12** T^a: εαν αιτηση ων μη, V: αιτησει ων.
v.13 TK: αγαθα δοματα, MV: δοματα αγαθα. **v.15** T^a: αρχοντι, V: τω αρχοντι. **v.16** T^a:
 παρ αυτου εξητουν εξ ουρανου, V: εξ ουρανου εξητουν παρ αυτου.

βάλλω τὰ δαιμόνια οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν διὰ
τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται . εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θε- 20
οῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ . ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἐ- 21
αυτοῦ αὐλὴν ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ . ἐπὶ 22
δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν τὴν παν-
οπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἧ ἐπεποιθεὶ καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ
διαδίδωσιν . ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶν καὶ ὁ μὴ 23
συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει . ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα 24
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζη-
τοῦν ἀνάπαυσιν καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει ὑποστρέψω εἰς τὸν
οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον . καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει ὁσσεωμένον 25
καὶ κεκοσμημένον . τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἐ- 26
πτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ καὶ εἰσελθόντα
κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκεί-
νου χείρονα τῶν πρώτων . ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν 27
ταῦτα ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ
μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθή-
λασας . αὐτὸς δὲ εἶπεν μενουῖνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες 28
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν . τῶν δὲ ὄ- 29
χλων ἐπαθροισζομένων ἤρξατο λέγειν ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά
ἐστὶν σημεῖον ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ
μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου . καθὼς γὰρ ἐγένετο 30
ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευῖταις οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ . βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται 31
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατα-
κρινεῖ αὐτοὺς ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι
τὴν σοφίαν σολομῶντος καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶντος ὦδε .

v.19 T*: κριται υμων αυτοι, V: αυτοι υμων κριται. **v.20** T*: εκβαλλω, V: [εγω] εκβαλλω.

v.22 T*: ο, V: Ø. **v.24** T*: λεγει, V: [τοτε] λεγει. **v.25** E: σεσαρωμενον, BC: σχολαζοντα

σεσαρωμενον. **v.26** T*: επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου, V: ετερα πνευματα πονη-

ροτερα εαυτου επτα. **v.26** TKV: εισελθοντα, M: ελθοντα. **v.27** T*: γυνη φωνην, V: φωνην

γυνη. **v.28** T*: μενουγγε, V: μενουν. **v.28** T*: αυτον, V: Ø. **v.29** T*: πονηρα, V: γενεα

πονηρα. **v.29** T*: επιζητει, V: ζητει. **v.29** T*: του προφητου, V: Ø. **v.30** T*: σημειον

τοις νινευιταις, V: τοις νινευιταις σημειον. **v.31** TK: σολομωντος, MV: σολομωνος.

32 ἄνδρες νινεύϛι ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
 ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὴν ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κή-
 33 ρυγμα ἰωνᾶ καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε . οὐδεὶς δὲ ὁ λύχνον
 ἄψας εἰς κρυπτὸν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ
 34 τὴν λυχνίαν ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν . ὁ
 λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς ὅταν ὅσιν ὁ ὀφθαλ-
 μὸς σου ἀπλοῦς ᾖ καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐστιν
 35 ἐπὶ δὲ πονηρὸς ᾖ καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν . σκόπει
 36 ὅσιν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν . εἰ ὅσιν τὸ σῶμά σου
 ὅλον φωτεινὸν μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινὸν ἔσται φωτεινόν
 37 ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίξῃ σε . ἐν δὲ τῷ
 λαλῆσαι ἡρώτα αὐτὸν φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ'
 38 αὐτῷ εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν . ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμα-
 39 σεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου . εἶπεν δὲ ὁ
 κύριος πρὸς αὐτὸν νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ
 40 ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
 γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας . ἄφρονες οὐχ ὁ ποιήσας τὸ
 41 ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν . πλην τὰ ἐνόντα δότε ἐλε-
 42 ημοσύνην καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν . ἀλλ' οὐαὶ
 ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ
 τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν
 καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ
 43 ἀφίεναι . οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρω-
 τοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν
 44 ταῖς ἀγοραῖς . οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο-
 κριταὶ ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα καὶ οἱ ἄνθρωποι
 45 οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν . ἀποκριθεὶς δὲ τις
 τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ διδάσκαλε ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς
 46 ὑβρίζεις . ὁ δὲ εἶπεν καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ ὅτι φορτί-
 ζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν

v.32 TK: νινευι, M: νινευη, V: νινευιται. **v.33** T^o: δε, V: ∅. **v.33** TK: κρυπτον, MV: κρυπτην. **v.33** T^o: φεγγος, V: φως. **v.34** T^o: οταν ουν, V: σου οταν. **v.36** T^o: τι μέρος, V: μέρος τι. **v.37** T^o: ηρωτα, V: ερωτα. **v.37** T^o: τις, V: ∅. **v.42** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.42** T^o: ταυτα, V: ταυτα δε. **v.42** T^o: αφιεναι, V: παρειναι. **v.44** T^o: γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται, V: ∅. **v.44** TK: οι, M: ∅, V: [oi].

δακτύλων ὑμῶν οὐ προσπαύετε τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν 47
 ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν οἱ δὲ πατέρες
 ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδο- 48
 κεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτει-
 ναν αὐτούς ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. διὰ 49
 τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν ἀποστελῶ εἰς αὐτούς
 προφήτας καὶ ἀποστόλους καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ
 ἐκδιώξουσιν. ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν 50
 τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς
 ταύτης. ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου 51
 τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου
 ναὶ λέγω ὑμῖν ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ 52
 ὑμῖν τοῖς νομικοῖς ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως αὐτοὶ
 οὐκ εἰσῆλθῆτε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. λέγον- 53
 τος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς
 καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν
 περὶ πλειόνων. ἐνεδρεύοντες αὐτὸν καὶ ζητούντες θηρεῦ- 54
 σαὶ τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἵνα καταγορησῶσιν αὐτοῦ.

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου ὥστε **12**
 καταπατεῖν ἀλλήλους ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ πρῶτον προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φα-
 ρισαίων ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον 2
 ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθή-
 σεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκου- 3
 σθήσεται καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐς ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμείοις
 κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις 4
 μου μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα καὶ με-
 τὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω 5
 δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι

v.48 T^{*}: μαρτυρεῖτε, V: μαρτυρες εστε. **v.48** T^{*}: αὐτῶν τα μνημεῖα, V: ∅. **v.49** T^{*}: ἐκδιώξουσιν, V: διώξουσιν. **v.50** T^{*}: ἐκχυνόμενον, V: ἐκκεχυμένον. **v.51** T^{*}: του, V: ∅. **v.52** T^{*}: εἰσηλθετε, V: εἰσηλθατε. **v.53** T^{*}: λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους, V: κακειθεν εξελθοντος αυτου. **v.54** TK: και ζητουντες, M: ζητουντες, V: ∅. **v.54** T^{*}: ινα κατηγορησωσιν αυτου, V: ∅. **12. v.1** T^{*}: των φαρισαιων ητις εστιν υποκρισις, V: ητις εστιν υποκρισις των φαρισαιων. **v.4** TKV: αποκτεινοντων, M: αποκτενοντων.

ἐξουσίαν^ο ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν ναὶ λέγω ὑμῖν
 6 τοῦτον φοβήθητε . οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἄσφαρίων
 δύο καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
 7 θεοῦ . ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡρί-
 θμηνται μὴ οὖν φοβεῖσθε πολλῶν στρουθίων διαφέρετε .
 8 λέγω δὲ ὑμῖν πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
 τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν
 9 αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ . ὁ δὲ ἀρνησάμε-
 νός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν
 10 ἀγγέλων τοῦ θεοῦ . καὶ πᾶς ὃς ἔρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
 ἀνθρώπου ἀφεθήσεται αὐτῷ τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλα-
 11 σφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται . ὅταν δὲ ἡροσφέρωσιν ὑμᾶς
 ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας μὴ με-
 12 ριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε . τὸ γὰρ ἅγιον
 13 πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν . εἶπεν
 δέ τις αὐτῷ^ο ἐκ τοῦ ὄχλου διδάσκαλε εἶπε τῷ ἀδελφῷ μου
 14 μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
 ἀνθρώπε τίς με κατέστησεν δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς .
 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλε-
 ονεξίας ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ
 16 τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ . εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς
 17 λέγων ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα . καὶ
 διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων τί ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συν-
 18 ἄζω τοὺς καρπούς μου . καὶ εἶπεν τοῦτο ποιήσω καθελῶ
 μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω
 19 ἐκεῖ πάντα τὰ^ο γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου . καὶ ἐ-
 ρῶ τῇ ψυχῇ μου ψυχὴ ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη
 20 πολλὰ ἀναπαύου φάγε πίε εὐφραίνου . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ
 θεὸς ἄφρων ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ
 21 σοῦ ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται . οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυ-

v.5 T^ο: ἐξουσιαν εχοντα, V: εχοντα εξουσιαν. **v.6** T^ο: πωλεται, V: πωλουνται. **v.7** T^ο: ουν, V: ∅. **v.11** T^ο: προσφερωσιν, V: εισφερωσιν. **v.11** T^ο: μεριμνατε, V: μεριμνησητε. **v.13** T^ο: αυτω εκ του οχλου, V: εκ του οχλου αυτω. **v.14** T^ο: δικαστην, V: κριτην. **v.15** T^ο: της, V: πασης. **v.15** TKV: αυτου, M: αυτω. **v.15** T^ο: αυτου, V: αυτω. **v.18** T^ο: τα γεννηματα μου, V: τον σιτον. **v.20** TV: αφρων, KM: αφρον.

τῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν . εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς 22
αὐτοῦ διὰ τοῦτο ὑμῖν^ο λέγω μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί
φάγητε μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε . ἡ^ο ψυχὴ πλεῖόν ἐ- 23
στιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος . κατανοήσατε 24
τοὺς κόρακας ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οἷς οὐκ
ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτοὺς πό-
σῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν . τίς δὲ ἐξ ὑμῶν 25
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι^ο ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πη-
χυν ἓνα . εἰ οὖν οὕτε ἐλάχιστον δύνασθε τί περὶ τῶν λοιπῶν 26
μεριμνᾶτε . κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾷ 27
οὐδὲ νήθει λέγω δὲ ὑμῖν οὐδὲ σολομών ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων . εἰ δὲ τὸν^ο χόρτον ἐν τῷ 28
ἀγρῷ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ
θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι .
καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε ἢ^ο τί πίνητε καὶ μὴ μετεωρίζε- 29
σθε . ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ ὑμῶν 30
δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων . πλὴν ζητεῖτε τὴν βα- 31
σιλείαν τοῦ^ο θεοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν .
μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποιμνιον ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑ- 32
μῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν . πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα 33
ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην ποιήσατε ἑαυτοῖς βάλαντια
μὴ παλαιούμενα θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει . ὅπου γάρ 34
ἔστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται .
ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι και- 35
όμενοι . καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν 36
κύριον ἑαυτῶν πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων ἵνα ἐλθόντος
καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ . μακάριοι οἱ δοῦ- 37
λοι ἐκεῖνοι οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας ἀ-

v.22 T^ο: ὑμιν λεγω, V: λεγω ὑμιν. **v.22** T^ο: ὑμων, V: Ø. **v.23** T^ο: η, V: η γαρ. **v.25** T^ο: προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα, V: ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πηχυν.
v.26 T^ο: ουτε, V: ουδε. **v.28** T^ο: τον χορτον εν τω αγρω σημερον οντα, V: εν αγρω τον χορτον οντα σημερον. **v.28** T^ο: αμφιεννυσιν, V: αμφιεζει. **v.29** T^ο: η, V: και. **v.30** T^ο: επιζητει, V: επιζητουσιν. **v.31** T^ο: του θεου, V: αυτου. **v.31** T^ο: παντα, V: Ø. **v.33** T^ο: βαλλαντια, V: βαλλαντια. **v.36** T^ο: αναλυσει, V: αναλυση.

μὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ
 38 παρελθὼν διακονήσῃ αὐτοῖς . καὶ ἂν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ
 φυλακῇ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὖρη οὕτως μα-
 39 κάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι . τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ
 ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται ἐγρηγό-
 ρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ .
 40 καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι ὅτι ἢ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱ-
 41 ὅς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος κύριε
 πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάν-
 42 τας . εἶπεν δὲ ὁ κύριος τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος
 καὶ φρόνιμος ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας
 43 αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον . μακάριος ὁ
 δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσῃ ποιοῦντα
 44 οὕτως . ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν
 45 αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν . ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν
 τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι καὶ ἄρ-
 ξηται τύπειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας ἐσθίειν τε καὶ
 46 πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι . ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεί-
 νου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει
 καὶ διχοτομήσῃ αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπί-
 47 στων θήσῃ . ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ
 κυρίου ἑαυτοῦ καὶ μὴ ἐτοιμάσας μὴδὲ ποιήσας πρὸς τὸ
 48 θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλὰς . ὁ δὲ μὴ γνοὺς ποιήσας
 δὲ ἄξια πληγῶν δαρήσεται ὀλίγας παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ
 πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ πε-
 49 ρισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν . πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν
 50 γῆν καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθῃ . βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτί-
 51 σθῆναι καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ . δοκεῖτε ὅτι
 εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ'
 52 ἢ διαμερισμόν . ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ

v.38 T*: καὶ εἰς ἐλθῇ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ, V: καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καν. **v.38** T*: οἱ δούλοι, V: ὅ. **v.39** T*: ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ, V: ὅ. **v.39** T*: διορυγῆναι, V: διορυχθῆναι. **v.40** T*: οὐκ, V: ὅ. **v.41** T*: αὐτῷ, V: ὅ. **v.42** T*: εἶπεν δε, V: καὶ εἶπεν. **v.42** T*: καὶ, V: ο. **v.47** T*: ἐαυτοῦ, V: αὐτοῦ. **v.47** T*: μὴδε, V: ἢ. **v.49** T*: εἰς, V: ἐπὶ. **v.50** T*: οὐ, V: οὐτοῦ. **v.52** T*: οἶκῳ ἐν, V: ἐν οἴκῳ.

ἐνὶ διαμεμερισμένοι τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν .
 διαμερισθῆσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρὶ μήτηρ 53
 ἐπὶ θυγατρὶ καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ πενθερά ἐπὶ τὴν νύμ-
 φην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς . ἔλεγεν δὲ 54
 καὶ τοῖς ὄχλοις ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ
 δυσμῶν εὐθέως λέγετε ὁμβρος ἔρχεται καὶ γίνεται οὕτως .
 καὶ ὅταν νότον πνέοντα λέγετε ὅτι καύσων ἔσται καὶ γί- 55
 νεται . ὑποκριταὶ τὸ πρόσωπον τῆς ᾧ γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ 56
 οἴδατε δοκιμάζειν τὸν ὁ δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμά-
 ζετε . τί ὁ δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον . ὥς γὰρ 57, 58
 ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα ἐν τῇ ὁδῷ
 δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ μήποτε κατασύρῃ σε
 πρὸς τὸν κριτὴν καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ πράκτορι καὶ ὁ
 πράκτωρ σε βάλῃ εἰς φυλακὴν . λέγω σοι οὐ μὴ ἐξέλθῃς 59
 ἐκεῖθεν ἕως ὅτου καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς .

Παρήσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐ- 13
 τῷ περὶ τῶν γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν
 θυσιῶν αὐτῶν . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς δο- 2
 κεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς
 γαλιλαίους ἐγένοντο ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν . οὐχὶ λέγω 3
 ὑμῖν ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῇτε πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθε .
 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ 4
 σιλῳάμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται
 ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
 ἱερουσαλήμ . οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῇτε πάν- 5
 τες ὁμοίως ἀπολεισθε . ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν 6

v.53 T*: διαμερισθησεται, V: διαμερισθησονται. **v.53** TK: εφ, MV: επι. **v.53** T*: θυγατρι, V: την θυγατερα. **v.53** T*: μητρι, V: την μητερα. **v.53** T*: αυτης, V: Ø. **v.54** T*: απο, V: επι. **v.54** T*: λεγετε, V: λεγετε οτι. **v.56** TMV: της γης και του ουρανου, K: του ουρανου και της γης. **v.56** T*: τον δε καιρον, V: τον καιρον δε, D: πλην τον καιρον. **v.56** T*: πως ου δοκιμαζετε, V: πως ουκ οιδετε δοκιμαζειν, D: ου δοκιμαζετε. **v.57** E: τι δε, D: Ø. **v.58** T*: παραδω, V: παραδωσει. **v.58** TK: βαλλη, M: βαλη, V: βαλει. **v.59** T*: ου, V: Ø. **v.59** TKV: το, M: τον. **13. v.2** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.2** T*: τοιαυτα, V: ταυτα. **v.3** T*: ωσαυτως, V: ομοιως. **v.4** T*: δεκα και οκτω, V: δεκαοκτω. **v.4** T*: ουτοι, V: αυτοι. **v.4** T*: ανθρωπους, V: τους ανθρωπους. **v.4** T*: εν, V: Ø. **v.5** T*: ομοιως, V: ωσαυτως.

7 συκῇν εἶχέν τις ἐν° τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην καὶ
 ἦλθεν καρπὸν° ζητῶν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὔρεν . εἶπεν δὲ πρὸς
 τὸν ἀμπελουργὸν ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν
 τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὕρισκω ἔκκοψον αὐτήν ἵνατὶ καὶ
 8 τὴν γῆν καταργεῖ . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ κύριε ἄφες
 αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν καὶ
 9 βάλω κοπρίαν° . κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰ° δὲ μήγε εἰς τὸ
 10 μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν . ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συνα-
 11 γωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν . καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἣν πνεῦμα ἔχουσα
 ἀσθενείας ἔτη δέκα° καὶ ὀκτὼ καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ
 12 δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές . ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ ἱη-
 σοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ γύναι ἀπολέλυσαι τῆς
 13 ἀσθενείας σου . καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ παρα-
 14 χρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν . ἀποκριθεὶς δὲ
 ὁ ἀρχισυνάγωγος ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν
 ὁ ἱησοῦς ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργά-
 15 ζεσθαι ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ
 ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου . ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶ-
 16 πεν ὑποκριτὰ ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βούν
 αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει .
 17 ταύτην δὲ θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν ἦν ἔδησεν ὁ σατανᾶς
 ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ
 18 τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου . καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ
 κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
 ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ .
 19 ἔλεγεν δὲ° τίς ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ τίς ὁ-
 μοιώσω αὐτήν . ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως ὃν λαβὼν ἄν-
 θρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ καὶ ἡῤῥησεν καὶ ἐγένετο
 εἰς δένδρον μέγα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνω-

v.6 T°: ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην, V: πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ.

v.6 TK: καρπὸν ζητῶν, MV: ζητῶν καρπὸν. **v.7** T°: ἐρχομαι, V: ἀφ' οὗ ἐρχομαι. **v.7** T°: ἐκκοψόν, V: ἐκκοψόν [οὖν]. **v.7** TKV: ἵνατι, M: ἵνα τι. **v.8** TK: κοπρίαν, MV: κοπρία.

v.9 T°: εἰ δὲ μήγε εἰς τὸ μέλλον, V: εἰς τὸ μέλλον εἰ δὲ μὴ γε. **v.11** T°: ἦν, V: ∅. **v.11** T°: δέκα καὶ ὀκτὼ, V: δεκαοκτὼ. **v.14** T°: ἐξ, V: οὐκ ἐξ. **v.14** T°: ταύταις, V: αὐταῖς. **v.15** T°: οὖν, V: δε. **v.15** TK: ὑποκριταί, MV: ὑποκριταί. **v.18** T°: δε, V: οὖν. **v.19** T°: μέγα, V:

∅.

σεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ . καὶ πάλιν εἶπεν τίνι ὁμοιώσω 20
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ . ὁμοία ἐστὶν ζύμη ἣν λαβοῦσα γυ- 21
 νὴ ἐνέκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον .
 καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πο- 22
 ρεῖαν ποιούμενος εἰς ἱερουσαλήμ . εἶπεν δέ τις αὐτῷ κύριε 23
 εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς . ἀγωνίζεσθε 24
 εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης ὅτι πολλοὶ λέγω ὑμῖν ζητή-
 σουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν . ἀπ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ 25
 οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν καὶ ἄρξησθε ἔξω
 ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες κύριε κύριε ἀνοι-
 ζον ἡμῖν καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν 26
 ἐστέ . τότε ἄρξεσθε λέγειν ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπί- 27
 ομεν καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας . καὶ ἐρεῖ λέγῶ 28
 ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάν-
 τες οἱ ἔργαται τῆς ἀδικίας . ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ 29
 βρυγμὸς τῶν ὁδόντων ὅταν ὄψῃσθε ἀβραάμ καὶ ἰσαὰκ καὶ
 ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ
 ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω . καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν 30
 καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ . καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσον- 31
 ται πρῶτοι καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι . ἐν αὐτῇ
 τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ ἔξ-
 ελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖ- 32
 ναι . καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύ-
 τη ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ 33
 αὔριον καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι . πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
 αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προ- 34
 φήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἱερουσαλήμ . ἱερουσαλήμ ἱερουσα-
 λήμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς
 ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι

v.20 TKV: καὶ, M: ∅. **v.21** T*: ενεκρυσεν, V: [εν]εκρυσεν. **v.22** T*: ιερουσαλημ, V: ιεροσολυμα. **v.24** T*: πυλης, V: θυρας. **v.25** T*: κυριε, V: ∅. **v.27** T*: λεγω, V: λεγων. **v.29** TKV: απο, M: ∅. **v.31** T*: ημερα προσηλθον, V: ωρα προσηλθαν. **v.32** T*: επιτελω, V: αποτελω. **v.34** TKV: αποκτεινουσα, M: αποκτενουσα.

τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς
 35 πτέρυγας καὶ οὐκ ἠθελήσατε . ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος
 ὑμῶν ἔρημος ἀμὴν· δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι· οὐ μὴ με ἴδῃτε ἕως
 ἂν ἤξῃ· ὅτε εἴπητε εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
 κυρίου .

14 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόν-
 των τῶν φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἦσαν
 2 παρατηρούμενοι αὐτόν . καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρω-
 3 πικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν
 πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ φαρισαίους λέγων εἰ ἔξεστιν τῷ
 4 σαββάτῳ θεραπεύειν . οἱ δὲ ἡσύχασαν καὶ ἐπιλαβόμενος
 5 ἰάσατο αὐτόν καὶ ἀπέλυσεν . καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς
 εἶπεν τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται καὶ οὐκ
 6 εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου . καὶ
 7 οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα . ἔλεγεν δὲ
 πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν ἐπέχων πῶς τὰς πρω-
 8 τοκλισίας ἐξελέγοντο λέγων πρὸς αὐτούς . ὅταν κληθῇς ὑ-
 πό τινος εἰς γάμους μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν
 9 μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ’ αὐτοῦ . καὶ ἐλ-
 θὼν ὁ σὲ καὶ αὐτόν καλέσας ἐρεῖ σοι δὸς τοῦτῳ τόπον καὶ
 10 τότε ἄρξῃ μετ’ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν . ἀλλ’
 ὅταν κληθῇς πορευθεὶς ἀνάπεσόν εἰς τὸν ἔσχατον τόπον
 ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε εἴπῃ σοι φίλε προσανάβηθι
 ἀνώτερον τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων
 11 σοι . ὅτι πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινὼν
 12 ἑαυτὸν ὑψωθήσεται . ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκῶτι αὐτόν ὅ-
 ταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον μὴ φώνει τοὺς φίλους σου
 μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ
 γείτονας πλουσίους μήποτε καὶ αὐτοὶ σε° ἀντικαλέσωσιν

v.35 T^{*}: ἐρημος, V: Ø. **v.35** TK: ἀμην δε λεγω, M: λεγω δε, V: λεγω [δε]. **v.35** T^{*}: οτι
 ου μη με ιδητε, V: ου μη ιδητε με. **v.35** T^{*}: αν, V: Ø. **v.35** T^{*}: ηξη οτε, V: [ηξει οτε].
14. v.3 T^{*}: ει, V: Ø. **v.3** T^{*}: θεραπευειν, V: θεραπευσαι η ου. **v.5** T^{*}: αποκριθεις, V: Ø.
v.5 TK: ονος, MV: υιος. **v.5** T^{*}: εμπεσειται, V: πεσειται. **v.5** T^{*}: τη, V: Ø. **v.6** T^{*}: αυτω,
 V: Ø. **v.9** T^{*}: μετ, V: μετα. **v.10** TK: αναπεσον, MV: αναπεσε. **v.10** T^{*}: ειπη, V: ερει.
v.10 T^{*}: των, V: παντων των. **v.12** T^{*}: σε αντικαλεσωσιν, V: αντικαλεσωσιν σε.

καὶ γένηταί σοι ἄνταπόδομα . ἀλλ' ὅταν ποιῇς^ο δοχὴν κά- 13
 λει πτωχοὺς ἀναπήρους χωλοὺς τυφλοὺς . καὶ μακάριος 14
 ἔσῃ ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι ἀνταποδοθήσεται
 γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων . ἀκούσας δέ τις τῶν 15
 συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ μακάριος ὃς φάγεται
 ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἄνθρωπός 16
 τις ἐποίησεν δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς . καὶ ἀ- 17
 πέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς
 κεκλημένοις ἔρχεσθῆ ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστιν^ο πάντα . καὶ ἤρ- 18
 ξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι^ο πάντες ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ
 ἀγρόν ἡγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν^ο καὶ ἰδεῖν αὐτὸν
 ἐρωτῶ σε ἔχε με παρητημένον . καὶ ἕτερος εἶπεν ζεύγη βο- 19
 ῶν ἡγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτὰ ἐρωτῶ^ο
 σε ἔχε με παρητημένον . καὶ ἕτερος εἶπεν γυναῖκα ἔγνημα^ο 20
 καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν . καὶ παραγενόμενος ὁ 21
 δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα τότε ὁρ-
 γισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἐξέλθε τα-
 χέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως καὶ τοὺς πτω-
 χοὺς καὶ ἀναπήρους^ο καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε
 ὧδε . καὶ εἶπεν^ο ὁ δοῦλος κύριε γέγονεν ὥς ἐπέταξας καὶ 22
 ἔτι τόπος ἐστίν . καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον ἐξέλθε 23
 εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀναγκασον εἰσελθεῖν ἵνα
 γεμισθῇ ὁ^ο οἶκός μου . λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀν- 24
 δρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου .
 συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ καὶ στραφεῖς εἶπεν 25

v.12 T^ο: σοι ανταποδομα, V: ανταποδομα σοι. **v.13** T^ο: ποιης δοχην, V: δοχην ποιης, N⁷⁵: δοχην ποιησης. **v.13** T^ο: αναπηρους, V: αναπειρους. **v.14** E: γαρ, N^ο: δε. **v.15** T^ο: ος, V: οστις. **v.15** TKV: αριτον, M: αριστον. **v.16** T^ο: εποιησεν, V: εποιει. **v.17** E: ερχεσθε, NAD: ερχεσθαι. **v.17** T^ο: εστιν παντα, V: εστιν, N⁷⁵: εισιν, F: εισιν παντα. **v.18** T^ο: παραιτεσθαι παντες, V: παντες παραιτεσθαι. **v.18** T^ο: εξελθειν και, V: εξελθων. **v.19** E: ερωτω σε εχε με παρητημενον, D: διο ου δυναμαι ελθειν. **v.20** E: εγνημα και δια τουτο, D: ελαβον διο. **v.21** E: και, N⁷⁵: Ø. **v.21** T^ο: εκεινος, V: Ø. **v.21** T^ο: αναπηρους και χωλους και τυφλους, V: αναπειρους και τυφλους και χωλους. **v.21** E: εισαγαγε, D: ενεγκε. **v.22** E: ειπεν ο δουλος κυριε, D: ο δουλος ειπεν. **v.22** T^ο: ως, V: ο. **v.23** E: δουλον, D⁷⁵: δουλον αυτου. **v.23** E: αναγκασον, N⁴⁵: ποιησον. **v.23** T^ο: ο οικος μου, V: μου ο οικος. **v.24** E: ανδρων, ND: ανθρωπων. **v.25** E: αυτω, N⁷⁵: Ø, F: τω ιησου. **v.25** E: πολλοι, D: Ø.

26 πρὸς αὐτούς· εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πα-
 27 τέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
 28 καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφὰς ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυ-
 29 τοῦ ψυχὴν οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι· καὶ ὅστις οὐ
 30 βασιτάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου οὐ δύ-
 31 νатаί μου εἶναι μαθητὴς· τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον
 32 οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην εἰ
 33 ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν· ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θε-
 34 μέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες
 35 ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ· λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος
 36 ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι· ἢ τίς βασι-
 37 λεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον
 38 οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα
 39 χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ’
 40 αὐτόν· εἰ δὲ μήγε ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβεῖαν ἀπο-
 41 στείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην· οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς
 42 οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύνα-
 43 ται μου εἶναι μαθητὴς· καλὸν τὸ ἅλας ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μω-
 44 ρανθῇ ἐν τίνι ἀρτυθήσεται· οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν
 45 εὐθετόν ἐστιν ἔξω βάλλουσιν αὐτὸ ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀ-
 46 κουέτω·

15 Ὅσων δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁ-
 2 μαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ· καὶ διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι
 3 καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσ-
 4 δέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς· εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς τὴν
 5 παραβολὴν ταύτην λέγων· τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἐ-
 6 κατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ καταλείπει

v.26 TKV: εαυτου, M: αυτου. **v.26** T*: δε, V: τε, Ψ⁷⁶: ∅. **v.26** T*: εαυτου ψυχην, V: ψυχην εαυτου. **v.26** T*: μου μαθητης ειναι, V: ειναι μου μαθητης. **v.27** T*: και, V: ∅. **v.27** T*: αυτου, V: εαυτου. **v.27** TK: μου ειναι, MV: ειναι μου. **v.28** TKV: θελων, M: ο θελων. **v.28** TK: τα προς, M: τα εις, V: εις. **v.29** T*: εμπαίζειν αυτω, V: αυτω εμπαίζειν. **v.31** T*: συμβαλαιν ετερω βασιλει, V: ετερω βασιλει συμβαλαιν. **v.31** T*: βουλευεται, V: βουλευεσεται. **v.31** T*: απαντησαι, V: υπαντησαι. **v.32** TK: μηγε, MV: μη γε. **v.32** TKV: αυτου πορρω, M: πορρω αυτου. **v.33** T*: μου ειναι, V: ειναι μου. **v.34** T*: καλον, V: καλον συν. **v.34** T*: το, V: και το. **15. v.1** T*: εγγιζοντες αυτω, V: αυτω εγγιζοντες. **v.2** T*: οι, V: οι τε. **v.4** T*: εν εξ αυτων, V: εξ αυτων εν.

τὰ ἐννενηκονταἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀ-
 πολωλὸς ἕως εὐρῆ αὐτό. καὶ εὐρὼν ἐπιτίθουσιν ἐπὶ τοὺς 5
 ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων. καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ 6
 τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας λέγων αὐτοῖς συγχάρητέ μοι
 ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλὸς. λέγω ὑμῖν ὅτι 7
 οὕτως χαρὰ ἔσται ἔν τῳ οὐρανῳ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
 νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρεῖαν 8
 ἔχουσιν μετανοίας. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα ἐὰν 8
 ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν
 οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οἷου εὐρῆ. καὶ εὐροῦσα 9
 συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας λέγουσα συγχά-
 ρητέ μοι ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως λέγω 10
 ὑμῖν χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ
 ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. εἶπεν δὲ ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο 11
 υἱούς. καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῳ πατρὶ πάτερ δός μοι 12
 τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος 13
 υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν
 τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ 14
 πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην καὶ
 αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ 15
 τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς
 ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν 16
 κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι καὶ
 οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπεν πόσοι μί- 17
 σθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων ἐγὼ δὲ λιμῷ
 ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου 18
 καὶ ἐρῶ αὐτῷ πάτερ ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον
 σου. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου ποιήσόν με 19

v.4 TK: εννενηκονταεννεα, MV: εννενηκοντα εννεα. **v.5** T*: εαυτου, V: αυτου. **v.7** T*: εσται εν τω ουρανῳ, V: εν τω ουρανῳ εσται. **v.7** TK: εννενηκονταεννεα, MV: εννενηκοντα εννεα. **v.8** T*: οτου, V: ου. **v.9** T*: συγκαλειται, V: συγκαλει. **v.9** T*: τας, V: ∅. **v.10** T*: χαρα γινεται, V: γινεται χαρα. **v.12** T*: και, V: ο δε. **v.13** T*: απαντα, V: παντα. **v.14** T*: ισχυρος, V: ισχυρα. **v.16** T*: γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο, V: χορτασθηναι εκ. **v.17** T*: ειπεν, V: εφη. **v.17** T*: περισσεουσιν, V: περισσεουνται. **v.17** T*: λιμῳ, V: λιμῳ ὡδε. **v.19** T*: και, V: ∅.

20 ὥς ἓνα τῶν μισθίων σου . καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πα-
 21 τέρα ἑαυτοῦ ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ
 22 πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ
 23 τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν . εἶπεν δὲ αὐ-
 24 τῷ ὁ υἱὸς πάτερ ἡμάρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου
 25 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου . εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ
 26 πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρῶ-
 27 την καὶ ἐνδύσατε αὐτόν καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα
 28 αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας . καὶ ἐνέγκαντες τὸν
 29 μόνον τὸν σιτευτὸν θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν .
 30 ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν καὶ ἀπολω-
 31 λὼς ἦν καὶ εὐρέθη καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι . ἦν δὲ ὁ υἱὸς
 32 αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν
 33 τῇ οἰκίᾳ ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν . καὶ προσκαλε-
 34 σάμενος ἓνα τῶν παίδων αὐτοῦ ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα . ὁ
 35 δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἤκει καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ
 36 σου τὸν μόνον τὸν σιτευτὸν ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλα-
 37 βεν . ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν ὁ οὖν πατήρ
 38 αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
 39 τῷ πατρὶ ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐν-
 40 τολήν σου παρῆλθον καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα
 41 μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ . ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ
 42 καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν ἔθυσας αὐτῷ
 43 τὸν μόνον τὸν σιτευτόν . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ τέκνον σὺ πάν-
 44 τε μετ' ἐμοῦ εἴ καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν . εὐφρανθῆναι
 45 δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ
 46 ἀνέζησεν καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὐρέθη .

16 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἄνθρωπός τις
 ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ

v.20 TKV: εαυτου, M: αυτου. **v.21** T^a: αυτω ο υιος, V: ο υιος αυτω. **v.21** T^b: και, V: ∅.
v.22 T^a: εξενεγκατε την, V: ταχυ εξενεγκατε. **v.23** T^a: ενεγκαντες, V: φερετε. **v.24** T^a: και
 απολωλως ην, V: ην απολωλως. **v.26** T: αυτου, KMV: ∅. **v.26** T^a: τι, V: τι αν. **v.28** T^a:
 ουν, V: δε. **v.29** T^a: πατρι, V: πατρι αυτου. **v.30** T^a: τον μωσχον τον σιτευτον, V: τον
 σιτευτον μωσχον. **v.32** T^a: ανεζησεν, V: εξησεν. **v.32** T^b: ην, V: ∅. **16. v.1** T^a: αυτου,
 V: ∅.

ὥς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ . καὶ φωνήσας αὐ- 2
 τὸν εἶπεν αὐτῷ τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ ἀπόδος τὸν λόγον
 τῆς οἰκονομίας σου οὐ γὰρ δύνῃσθαι ἔτι οἰκονομεῖν . εἶπεν 3
 δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος τί ποιήσω ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαι-
 ρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ σκάπτειν οὐκ ἰσχύω ἐπαι-
 τεῖν αἰσχύνομαι . ἔγνων τί ποιήσω ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς 4
 οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν . καὶ προσ- 5
 καλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεῶφειλετῶν τοῦ κυρίου
 ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου . ὁ 6
 δὲ εἶπεν ἑκατὸν βάτους ἐλαίου καὶ εἶπεν αὐτῷ δέξαι σου τὸ
 γράμμα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα . ἔπειτα 7
 ἑτέρῳ εἶπεν σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις ὁ δὲ εἶπεν ἑκατὸν κό-
 ρους σίτου καὶ λέγει αὐτῷ δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ γρά- 8
 ψον ὀγδοήκοντα . καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον
 τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος 9
 τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν
 γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν . καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω ποιήσατε ἑαυ- 9
 τοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας ἵνα ὅταν ἐκλίπητε
 δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς . ὁ πιστὸς ἐν ἐλα- 10
 χίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστὶν καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος
 καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν . εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πι- 11
 στοὶ οὐκ ἐγένεσθε τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει . καὶ εἰ ἐν 12
 τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώ-
 σει . οὐδεὶς οἰκέτης δύνатаι δυοὶ κυρίοις δουλεύειν ἢ γὰρ 13
 τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται
 καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν 14
 καὶ μαμωνᾷ . ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ φαρισαῖοι φι- 14
 λάργυροι ὑπάρχοντες καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν . καὶ εἶπεν 15
 αὐτοῖς ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀν-
 θρώπων ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν ὅτι τὸ ἐν

v.2 T*: δυνηση, V: δυνη. **v.4** T*: της, V: εκ της. **v.5** T*: χρεωφειλετων, V: χρεοφειλετων.
v.6 T*: και, V: ο δε. **v.6** T*: το γραμμα, V: τα γραμματα. **v.7** T*: και, V: ∅. **v.7** T*:
 το γραμμα, V: τα γραμματα. **v.8** TMV: την, K: ∅. **v.9** T*: καγω, V: και εγω. **v.9** T*:
 ποιησατε εαυτοις, V: εαυτοις ποιησατε. **v.9** TK: εκλιπητε, M: εκληπητε, V: εκλιπη. **v.12** E:
 υμετερον, B: ημετερον. **v.14** T*: και, V: ∅.

16 ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστὶν . ὁ
 νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία
 17 τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται . εὐ-
 κοπώτερον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ
 18 τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν . πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυ-
 ναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει καὶ ἥ τις ὁ ἀπολε-
 19 λυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει . ἄνθρωπος δὲ τις ἦν
 πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραι-
 20 νόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς . πτωχὸς δὲ τις ἦν ὀνόματι
 λάζαρος ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκῶμενος .
 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν^ο ψυχίων τῶν πιπτόν-
 των ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες
 22 ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ . ἐγένετο δὲ ἀποθα-
 νεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων
 εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἀβραάμ ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος
 23 καὶ ἐτάφη . καὶ ἐν τῷ ἄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
 ὑπάρχων ἐν βασάνοις ὁρᾷ τὸν ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ
 24 λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ . καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν
 πάτερ ἀβραάμ ἐλέησόν με καὶ πέμψον λάζαρον ἵνα βάψῃ
 τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν
 25 γλῶσσάν μου ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ . εἶπεν δὲ
 ἀβραάμ τέκνον μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὸ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν
 τῇ ζωῇ σου καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ νῦν δὲ ὁδὲ πα-
 26 ρακαλεῖται σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι . καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις μεταξὺ
 ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται ὅπως οἱ θέλοντες
 διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται μηδὲ οἱ ἐκεῖ-
 27 θεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν . εἶπεν δὲ ἐρωτῶ οὖν^ο σε πάτερ
 28 ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν τοῦ πατρός μου . ἔχω γὰρ
 πέντε ἀδελφοὺς ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς ἵνα μὴ καὶ
 29 αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου . λέγει

v.15 TK: ἐστιν, MV: ∅. **v.16** T^o: εως, V: μεχρι. **v.18** T^o: πας, V: ∅. **v.20** T^o: ἡν, V: ∅. **v.20** T^o: ος, V: ∅. **v.20** T^o: ηλκωμενος, V: ειλωμενος. **v.21** T^o: των ψυχίων, V: ∅. **v.21** T^o: απειλινον, V: επελινον. **v.22** TK: του, MV: ∅. **v.23** T^o: τον, V: ∅. **v.25** T^o: ου, V: ∅. **v.25** TK: οδε, MV: ωδε. **v.26** T^o: επι, V: εν. **v.26** TK: εντευθεν, MV: ενθεν. **v.26** T^o: οι, V: ∅. **v.27** T^o: ουν σε, V: σε ουν.

αὐτῷ ἄβραάμ ἔχουσιν μωδῆα καὶ τοὺς προφήτας ἀκουσά-
 τωσαν αὐτῶν . ὁ δὲ εἶπεν οὐχὶ πάτερ ἄβραάμ ἀλλ' ἐάν τις 30
 ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς μετανοήσουσιν . εἶπεν 31
 δὲ αὐτῷ εἰ μωδῆως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ
 ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται .

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ μὴ 17
 ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται . λυσιτελεῖ αὐτῷ 2
 εἰ μύλος ὀνικός περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
 ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μι-
 κρῶν τούτων . προσέχετε ἑαυτοῖς ἐάν δέ ἁμάρτη εἰς σέ ὁ 3
 ἀδελφός σου ἐπιτίμησον αὐτῷ καὶ ἐάν μετανοήσῃ ἄφες αὐ-
 τῷ . καὶ ἐάν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σέ καὶ ἐπτάκις 4
 τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σέ λέγων μετανοῶ ἀφήσεις αὐ-
 τῷ . καὶ εἰπὼν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ πρόσθετες ἡμῖν πίστιν . 5
 εἶπεν δὲ ὁ κύριος εἰ εἵχετε πίστιν ὥς κόκκον σινάπεως ἐ- 6
 λέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν
 τῇ θαλάσῃ καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν . τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦ- 7
 λον ἔχων ἄροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ
 ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσάι . ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ 8
 αὐτῷ ἐτοίμασον τί δειπνήσω καὶ περιζωσάμενος διακόνει
 μοι ἕως φάγω καὶ πῖω καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
 σύ . μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ δια- 9
 ταχθέντα αὐτῷ οὐ δοκῶ . οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ποιήσητε 10
 πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοὶ ἐσμεν
 ὅτι ὁ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 11
 πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ
 μέσου σαμαρείας καὶ γαλιλαίας . καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ 12

v.29 T^a: αὐτῷ, V: δε. **v.29** T^a: μωσαε, V: μωυσαε. **v.31** T^a: μωσεως, V: μωυσεως.
v.31 T^a: ουδε, V: ουδ. **17. v.1** T^a: μαθητας, V: μαθητας αὐτου. **v.1** T^a: μὴ ελθεῖν τα
 σκανδαλα οὐαι δε, V: τα σκανδαλα μὴ ελθεῖν πλην οὐαι. **v.2** T^a: μύλος ονικός, V: λιθος
 μυλικός. **v.2** T^a: ενα τῶν μικρῶν τούτων, V: τῶν μικρῶν τούτων ενα. **v.3** T^a: δε ἁμαρτη εἰς
 σε, V: ἁμαρτη. **v.4** T^a: ἁμαρτη, V: ἁμαρτησῃ. **v.4** T^a: τῆς ἡμερας, V: ∅. **v.4** TK: ἐπι
 σε, M: ∅, V: πρὸς σε. **v.5** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.6** TK: εἵχετε, MV: εχετε. **v.7** T^a: ερει,
 V: ερει αὐτῷ. **v.7** TK: ἀναπεσαι, MV: ἀναπεσε. **v.9** T^a: χάριν εχει, V: εχει χάριν. **v.9** T^a:
 εκεινω, V: ∅. **v.9** TK: αὐτῷ ου δοκῶ, M: ου δοκῶ, V: ∅. **v.10** T^a: οτι, V: ∅. **v.11** T^a:
 αὐτον, V: ∅. **v.11** T^a: μεσου, V: μεσον.

εἷς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες οἱ ἔ-
 13 στησαν πόρρωθεν . καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνὴν λέγοντες ἰησοῦ
 14 ἐπιστάτα ἐλέησον ἡμᾶς . καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς πορευθέν-
 τες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπά-
 15 γειν αὐτοὺς ἑκαθαρίσθησαν . εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη
 16 ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν . καὶ
 ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν
 17 αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἦν σαμαρείτης . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς
 18 εἶπεν οὐχὶ οἱ δέκα ἑκαθαρίσθησαν οἱ δὲ ἑννέα ποῦ . οὐχ
 εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ
 19 ἄλλογενὴς οὗτος . καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀναστὰς πορεύου ἡ πί-
 20 στις σου σέσωκέν σε . ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων
 πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶ-
 πεν οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως .
 21 οὐδὲ ἐροῦσιν ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ
 22 θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν . εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἐλεύ-
 σονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ
 23 τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε . καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν ἰ-
 24 δοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε . ὥσπερ
 γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἄστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὲρ οὐρανὸν εἰς τὴν
 ὑπὲρ οὐρανὸν λάμπει οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 25 ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ . πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν
 26 καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης . καὶ καθὼς
 ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ νῶε οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς
 27 ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου . ἦσθιον ἔπινον ἐγάμουν
 ἐξέγαμίζοντο ἄχρι ἥς ἡμέρας εἰσηλθεν νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν
 28 καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας . ὁμοίως
 καὶ ὥς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λῶτ ἦσθιον ἔπινον ἡγόρα-
 29 ζον ἐπώλουν ἐφύτευον ὠκοδόμουν . ἥ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν
 λῶτ ἀπὸ σοδόμων ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ

v.16 T*: σαμαρειτης, V: σαμαριτης. **v.21** T*: ἰδου, V: ∅. **v.23** T*: ὦδε ἡ ἰδου ἐκει, V: ἐκει [η] ἰδου ὦδε. **v.24** T*: η, V: ∅. **v.24** T*: υπι, V: υπο τον. **v.24** TK: και, MV: ∅. **v.24** T*: εν τη ημερα αυτου, V: [εν τη ημερα αυτου], BD: ∅. **v.26** TK: του, MV: ∅. **v.27** T*: εξεγαμιζοντο, V: εγαμιζοντο. **v.27** T*: απαντας, V: παντας. **v.28** T*: και ως, V: καθως.

ἀπώλεσεν ἅπαντας ὁ κατα τὰ ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ 30
 ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται ὁ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται 31
 ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ μὴ κατα-
 βάτω ἄραι αὐτὰ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω
 εἰς τὰ ὀπίσω ὁ μνημονεύετε τῆς γυναικὸς λῶτ ὃς ἐὰν ζη- 32, 33
 τήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὁῶσαι ἀπολέσει αὐτήν καὶ ὃς ἐὰν
 ἀπολέσῃ αὐτήν ζωογονήσῃ αὐτήν ὁ λέγω ὑμῖν ταύτη τῇ νυ- 34
 κτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς ὁ εἷς παραληφθήσεται καὶ
 ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται ὁ δύο ἔσονται ἀληθῶσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ 35
 μία παραληφθήσεται καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται καὶ ἀπο- 37
 κριθέντες λέγουσιν αὐτῷ ποῦ κύριε ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ὅπου
 τὸ σῶμα ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε 18
 προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκακεῖν ὁ λέγων κριτὴς τις ἦν ἐν 2
 τινὶ πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρε-
 πόμενος ὁ χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἤρχετο πρὸς 3
 αὐτὸν λέγουσα ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου καὶ 4
 οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ εἰ
 καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι ὁ
 διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω 5
 αὐτήν ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπὸ πιάζῃ με ὁ εἶπεν δὲ 6
 ὁ κύριος ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει ὁ δὲ θε- 7
 ὃς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν
 βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ μακροθυμῶν
 ἐπ' αὐτοῖς ὁ λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν 8
 τάχει πλήν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει τὴν

v.29 T^s: απαντας, V: παντας. **v.30** T^s: ταυτα, V: τα αυτα. **v.31** T^s: τω, V: Ø. **v.33** T^s: σωσαι, V: περιποιησασθαι. **v.33** T^s: και ος εαν, V: ος δ αν. **v.33** T^s: αυτην, V: Ø. **v.34** TKV: ο, M: Ø. **v.34** T^s: παραληφθησεται, V: παραλημφθησεται. **v.35** T^s: δυο εσονται, V: εσονται δυο. **v.35** TM: μια, KV: η μια. **v.35** T^s: παραληφθησεται, V: παραλημφθησεται. **v.35** T^s: και η, V: η δε. **v.35** TMV: αφεθησεται, K: αφεθησεται + v.36 δυο εσονται εν τω αγρω ο εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται. **v.37** T^s: συναχθησονται οι αετοι, V: και οι αετοι επισυναχθησονται. **18. v.1** T^s: και, V: Ø. **v.1** T^s: και μη εκκακειν, V: αυτους και μη εγκακειν. **v.4** T^s: ηθελησεν, V: ηθελεν. **v.4** T^s: και ανθρωπον ουκ, V: ουδε ανθρωπον. **v.5** TKV: υποπιαζη, M: υποπιαζη. **v.7** TK: ποιησει, MV: ποιηση. **v.7** T^s: προς αυτον, V: αυτα. **v.7** T^s: μακροθυμων, V: μακροθυμει.

9 πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς . εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποι-
 10 θότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς
 11 λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην . ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν
 12 εἰς τὸ ἱερὸν προσευξασθαι ὁ εἷς φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος
 13 τελώνης . ὁ φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσ-
 14 ηύχετο ὁ θεὸς εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ
 15 τῶν ἀνθρώπων ἄρπαγες ἄδικοι μοιχοὶ ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τε-
 16 λώνης . νηστεύω δις τοῦ σαββάτου ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα
 17 κτῶμαι . καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
 18 τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι ἀλλ' ἔτυπεν εἰς
 19 τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτω-
 20 λῷ . λέγω ὑμῖν κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον
 21 αὐτοῦ ἢ ὁ ἐκεῖνος ὅτι πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται
 22 ὁ δὲ ταπεινὼν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται . προσέφερον δὲ αὐτῷ
 23 καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ
 ἐπετίμησαν αὐτοῖς . ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ
 εἶπεν ἄφετε τὰ παιδιὰ ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε
 αὐτὰ τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ . ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν ὅς ἐάν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
 παιδίον οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν . καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐ-
 τὸν ἄρχων λέγων διδάσκαλε ἀγαθὲ τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
 κληρονομήσω . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τί με λέγεις ἀγα-
 θὸν οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός . τὰς ἐντολάς οἶδας μὴ
 μοιχεύσης μὴ φονεύσης μὴ κλέψῃς μὴ ψευδομαρτυρήσης
 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου . ὁ δὲ εἶπεν ταῦτα
 πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου . ἀκούσας δὲ τὰῦτα
 ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἔτι ἓν σοι λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώ-
 λησον καὶ διάδος πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ
 καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι . ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος

v.9 TKV: καὶ, M: ∅. **v.13** T*: καὶ ο, V: ο δε. **v.13** T*: εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπαραι, V: ἐπαραι εἰς τὸν οὐρανὸν. **v.13** T*: εἰς, V: ∅. **v.14** TK: ἡ ἐκεῖνος, M: ἡ γὰρ ἐκεῖνος, V: παρ ἐκεῖνον. **v.15** T*: ἐπετίμησαν, V: ἐπετίμων. **v.16** T*: προσκαλεσαμενος, V: προσεκαλεσατο. **v.16** T*: εἶπεν, V: λέγων. **v.17** T*: εαν, V: αν. **v.20** T*: σου, V: ∅. **v.21** T*: ἐφυλαξαμην, V: ἐφυλαξα. **v.21** T*: μου, V: ∅. **v.22** T*: ταυτα, V: ∅. **v.22** T*: ουρανῷ, V: [τοις] ουρανοῖς.

ἐγένετο ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα . ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς 24
 περίλυπον γενόμενον εἶπεν πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
 ἔχοντες εἰσελεύσονται· εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ . εὐκο- 25
 πώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς· ῥαφίδος εἰσ-
 ελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν .
 εἶπόν δὲ οἱ ἀκούσαντες καὶ τίς δύναται σωθῆναι . ὁ δὲ εἶ- 26, 27
 πεν τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστιν· παρὰ τῷ
 θεῷ . εἶπεν δὲ ὁ· πέτρος ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν· πάντα καὶ 28
 ἠκολουθήσαμέν σοι . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν 29
 ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ· γονεῖς ἢ ἀδελφούς ἢ
 γυναῖκα ἢ τέκνα· ἔνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ . ὃς οὐ μὴ 30
 ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
 τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον . παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα 31
 εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ
 τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ 32
 υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου . παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ 32
 ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπυυσθήσεται . καὶ 33
 μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
 ἀναστήσεται . καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν καὶ ἦν τὸ 34
 ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
 λεγόμενα . ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς ἱερὶχὼ τυ- 35
 φλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προῤαιτῶν . ἀκούσας δὲ 36
 ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο . ἀπήγγει- 37
 λαν δὲ αὐτῷ ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος παρέρχεται . καὶ ἐβόη- 38
 σεν λέγων ἰησοῦ υἱὲ δαβὶδ ἐλέησόν με . καὶ οἱ προάγοντες 39
 ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιῶπῇ αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκρα-
 ζεν υἱὲ δαβὶδ ἐλέησόν με . σταθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκέλευσεν 40

v.23 T^a: ἐγενετο, V: ἐγενηθη. **v.24** T^a: εἰσελευσονται εἰς τὴν βασιλειαν τοῦ θεοῦ, V: εἰς τὴν βασιλειαν τοῦ θεοῦ εἰσπορευονται. **v.25** T^a: τρυμαλιας ραφιδος, V: τρηματος βελονης. **v.26** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.27** T^a: ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ, V: παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν. **v.28** TKV: ο, M: ∅. **v.28** T^a: ἀφηκαμεν παντα και, V: αφεντες τα ιδια. **v.29** T^a: η γονεις η αδελφους η γυναικα, V: η γυναικα η αδελφους η γονεις. **v.29** E: τεκνα, D: τεκνα εν τῷ καιρῷ τούτῳ. **v.30** T^a: ου, V: ουχι. **v.30** T^a: απολαβη πολλαπλασιονα, V: [απο]λαβη πολλαπλασιονα, D: λαβη επταπλασιονα. **v.31** T^a: ιεροσολυμα, V: ιερουσαλημ. **v.35** T^a: προσαιτων, V: επαιτων. **v.38** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.39** T^a: σιωπηση, V: σιγηση. **v.39** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ.

αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτὸν ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτη-
 41 σεν αὐτόν . λέγων τί σοι θέλεις ποιήσω ὃ δὲ εἶπεν κύριε ἵνα
 42 ἀναβλέψω . καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀνάβλεψον ἡ πίστις
 43 σου σέσωκέν σε . καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν καὶ ἠκολού-
 θει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεὸν καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν
 αἶνον τῷ θεῷ .

19. 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἱερὶχώ . καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνό-
 ματι καλούμενος ζακχαῖος καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης καὶ
 3 οὗτος ἦν πλούσιος . καὶ ἐζήτηι ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίς ἐστιν
 καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν .
 4 καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομῶραίαν ἵνα ἴδῃ
 5 αὐτὸν ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι . καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ
 τὸν τόπον ἀναβλέψας ὁ ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν καὶ εἶπεν πρὸς
 αὐτόν ζακχαῖε σπεύσας κατὰβηθι σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴ-
 6 κῳ σου δεῖ με μεῖναι . καὶ σπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο
 7 αὐτόν χαίρων . καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον λέγοντες
 8 ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι . σταθεὶς
 δὲ ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑ-
 παρχόντων μου κύριε δίδωμι τοῖς πτωχοῖς καὶ εἴ τινός τι
 9 ἐσυκοφάντησα ἀποδίδωμι τετραπλοῦν . εἶπεν δὲ πρὸς αὐ-
 τὸν ὁ ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο
 10 καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς ἀβραάμ ἐστιν . ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ
 11 ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός . ἀκουόντων δὲ
 αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν διὰ τὸ ἐγγὺς αὐ-
 τὸν εἶναι ἱερουσαλὴμ καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα
 12 μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι . εἶπεν οὖν ἄν-
 θρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν λαβεῖν
 13 ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι . καλέσας δὲ δέκα δού-
 λους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-

v.41 T*: λεγων, V: ∅. **19. v.2** T*: ουτος ην, V: αυτος. **v.4** T*: εμπροσθεν, V: εις το εμπροσθεν. **v.4** T*: συκομωραιαν, V: συκομορεαν. **v.4** TK: δι, MV: ∅. **v.4** TKV: ημελλεν, M: εμελλεν. **v.5** T*: ειδεν αυτον και, V: ∅. **v.7** TK: απαντες, MV: παντες. **v.8** T*: ημιση των υπαρχοντων μου κυριε διδωμι τοις πτωχοις, V: ημισια μου των υπαρχοντων κυριε τοις πτωχοις διδωμι. **v.11** T*: αυτον ειναι ιερουσαλημ, V: ειναι ιερουσαλημ αυτον.

τοὺς πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι • οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ 14
 ἐμίσουν αὐτὸν καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέ-
 γοντες οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς • καὶ ἐγένετο 15
 ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἵ-
 πεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς ἔδωκεν τὸ 16
 ἀργύριον ἵνα γνῶ^ο τίς τί διεπραγματεύσατο • παρεγένετο
 δὲ ὁ πρῶτος λέγων κύριε ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο^ο δέκα 17
 μνᾶς • καὶ εἶπεν αὐτῷ εὖ ἀγαθὲ δοῦλε ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πι- 17
 στὸς ἐγένου ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων • καὶ 18
 ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων κύριε^ο ἡ μνᾶ σου ἐποίησεν πέντε
 μνᾶς • εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ καὶ σὺ γίνου^ο ἐπάνω πέντε πό- 19
 λεων • καὶ ἕτερος ἦλθεν λέγων κύριε ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου ἦν 20
 εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ • ἐφοβούμην γάρ σε ὅτι 21
 ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ ἀίρεις ὃ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις ὃ 22
 οὐκ ἔσπειρας • λέγει δὲ^ο αὐτῷ ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ
 σε πονηρὲ δοῦλε ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι 23
 αἶρων ὃ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα • καὶ διατὶ 23
 οὐκ ἔδωκας τὸ^ο ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ^ο ἐγὼ
 ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα^ο αὐτό • καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶ- 24
 πεν ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
 ἔχοντι • καὶ εἰπὼν αὐτῷ κύριε ἔχει δέκα μνᾶς • λέγω γὰρ 25, 26
 ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχον-
 τος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ • πλὴν τοὺς ἐχθρούς 27
 μου ἐκείνους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐ-
 τοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάζατέ^ο ἔμπροσθέν μου • καὶ 28
 εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς ἱεροσό-
 λυμα • καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς βηθφάγῃ καὶ βηθανίαν 29

v.13 T^{*}: εως, V: εν ω. **v.15** T^{*}: εδωκεν, V: δεδωκει. **v.15** T^{*}: γνω τις τι διεπραγματευσατο, V: γνοι τι διεπραγματευσαντο. **v.16** T^{*}: προσειργασατο δεκα, V: δεκα προσηργασατο. **v.17** T^{*}: ευ, V: ευγε. **v.18** T^{*}: κυριε η μνα σου, V: η μνα σου κυριε. **v.19** T^{*}: γινου επανω, V: επανω γινου. **v.20** T^{*}: ετερος, V: ο ετερος. **v.22** T^{*}: δε, V: Ø. **v.23** TK: διατι, MV: δια τι. **v.23** T^{*}: το αργυριον μου, V: μου το αργυριον. **v.23** TK: την, MV: Ø. **v.23** T^{*}: και εγω, V: καγω. **v.23** T^{*}: επραξα αυτο, V: αυτο επραξα. **v.25** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.26** T^{*}: γαρ, V: Ø. **v.26** T^{*}: απ αυτου, V: Ø. **v.27** T^{*}: εκεινους, V: τουτους. **v.27** T^{*}: κατασφαζατε, V: κατασφαζατε αυτους. **v.29** TKV: βηθφαγη, M: βηθσφαγη. **v.29** T^{*}: βηθανια, V: βηθανια[v].

πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιων ἀπέστειλεν δύο τῶν
 30 μαθητῶν αὐτοῦ · εἰπὼν ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην
 ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐ-
 δεῖς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε ·
 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ διατὶ λύετε οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι
 32 ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει · ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλ-
 33 μένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς · λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν
 34, 35 πῶλον εἰπὼν οἱ κύριοι αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει · καὶ ἤγαγον
 αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμά-
 36 τια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν · πορευομένου
 37 δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυσιν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ · ἐγ-
 γίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
 ἔλαιων ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες
 αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυ-
 38 νάμεων · λέγοντες εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν
 ὀνόματι κυρίου εἰρήνη· ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις ·
 39 καὶ τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἰπὼν πρὸς αὐτὸν
 40 διδάσκαλε ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου · καὶ ἀποκριθεὶς
 εἶπεν αὐτοῖς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐάν οὗτοι σιωπήσωσιν οἱ λίθοι
 41 ἔκκραζονται · καὶ ὥς ἤγγισεν ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ'
 42 αὐτῇ · λέγων ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου
 ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σοῦ νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν
 43 σου · ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ καὶ περικυκλώσουσιν οἱ ἐχθροί
 σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσιν σε καὶ συνέξουσιν
 44 σε πάντοθεν · καὶ ἐδαφιοῦσιν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ
 καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ ἀνθ' ὧν οὐκ ἔ-

v.29 T^s: αὐτου, V: Ø. **v.30** T^s: εἰπων, V: λεγων. **v.30** T^s: εκαθισεν, V: εκαθισεν και.
v.31 TK: διατι, MV: δια τι. **v.31** T^s: αυτω, V: Ø. **v.33** T^s: ειπον, V: ειπαν. **v.34** T^s: ειπον,
 V: ειπαν οτι. **v.35** T^s: επιρριψαντες εαυτων, V: επιρριψαντες αυτων. **v.38** T^s: βασιλευς,
 V: ο βασιλευς. **v.38** T^s: ειρηνη εν ουρανω, V: εν ουρανω ειρηνη. **v.39** T^s: ειπον, V:
 ειπαν. **v.40** T^s: αυτοις, V: Ø. **v.40** T^s: οτι, V: Ø. **v.40** T^s: σιωπησωσιν, V: σιωπησουσιν.
v.40 T^s: κκραζονται, V: κραζουσιν. **v.41** T^s: αυτη, V: αυτην. **v.42** T^s: και συ και γε
 εν τη ημερα σου ταυτη, V: εν τη ημερα ταυτη και συ. **v.42** T^s: σου, V: Ø. **v.43** T^s:
 περιβαλουσιν, V: παρεμβαλουσιν. **v.44** T^s: εν σοι λιθον επι λιθω, V: λιθον επι λιθον εν σοι.

γnows τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου . καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ 45
 ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν° αὐτῷ καὶ ἀ-
 γοράζοντας . λέγων αὐτοῖς γέγραπται ὁ° οἶκός μου οἶκος 46
 προσευχῆς ἐστὶν ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπηλαιὸν λη-
 στῶν . καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ οἱ δὲ 47
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ
 οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ . καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν ὁ 48
 λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων .

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος **20**
 αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστη-
 σαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις .
 καὶ εἶπον° πρὸς αὐτὸν λέγοντες εἰπέ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ 2
 ταῦτα ποιεῖς ἢ τίς ἐστὶν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην .
 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἓνα 3
 λόγον καὶ εἰπατέ μοι . τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν 4
 ἢ ἐξ ἀνθρώπων . οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγον- 5
 τες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ ἔρεϊ διατὶ οὖν οὐκ ἐπιστεύ-
 σατε αὐτῷ . ἐὰν δὲ εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων πᾶς° ὁ λαὸς κα- 6
 ταλιθάσει ἡμᾶς πεπεισμένος γὰρ ἐστὶν ἰωάννην προφήτην
 εἶναι . καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν . καὶ ὁ ἰησοῦς 7, 8
 εἶπεν αὐτοῖς οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
 ποιῶ . ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύ- 9
 τὴν ἀνθρωπὸς τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδδοτο αὐτὸν
 γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανοὺς . καὶ ἐν καιρῷ 10
 ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρ-
 ποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες°
 αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν . καὶ προσέθετο πέμψαι° ἕτερον 11
 δοῦλον οἱ δὲ κάκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέ-

v.45 T°: ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, V: Ø. **v.46** T°: ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς ἐστὶν, V: καὶ
 ἐστὶν ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς. **20. v.1** T°: ἐκεῖνων, V: Ø. **v.1** TKV: ἀρχιερεῖς, M:
 ἱερεῖς. **v.2** T°: εἶπον πρὸς αὐτὸν λέγοντες εἶπε, V: εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτὸν εἶπον. **v.3** T°:
 ἓνα, V: Ø. **v.5** TK: διατὶ σὺν, MV: δια τι. **v.6** T°: πᾶς ὁ λαὸς, V: ὁ λαὸς ἅπας. **v.9** TK: τις,
 M: Ø, V: [τις]. **v.9** T°: ἐξεδοτο, V: ἐξεδετο. **v.10** T°: ἐν, V: Ø. **v.10** T°: δῶσιν, V: δώσουσιν.
v.10 T°: δειραντες αὐτὸν ἐξαπεστειλαν, V: ἐξαπεστειλαν αὐτὸν δειραντες. **v.11** T°: πεμψαι
 ἕτερον, V: ἕτερον πεμψαι.

- 12 στείλαν κενόν . καὶ προσέθετο πέμψαι ὁ τρίτον οἱ δὲ καὶ
 13 τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον . εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ
 ἀμπελῶνος τί ποιήσω πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητὸν
 14 ἵσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται . ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ
 γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες οὗτός ἐστιν ὁ
 κληρονόμος δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ
 15 κληρονομία . καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀ-
 πέκτειναν τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος .
 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους καὶ δώ-
 σει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις ἀκούσαντες δὲ εἰπὼν μὴ γένοιτο .
 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον
 τοῦτο λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐ-
 18 γενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας . πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν
 λίθον συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσῃ αὐτόν .
 19 καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς ὁ καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ'
 αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὁ λα-
 ὸν ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην
 20 εἶπεν . καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑπο-
 κρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι ἵνα ἐπιλάβωνται αὐ-
 τοῦ λόγου εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ
 21 τοῦ ἡγεμόνος . καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν λέγοντες διδάσκαλε
 οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις
 πρόσωπον ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις .
 22, 23 ἔξοστιν ἡμῖν καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ . κατανοήσας δὲ
 αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τί με πειράζετε .
 24 ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν
 25 ἀποκριθέντες δὲ εἶπον καίσαρος . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ἀπό-
 δοτε τοίνυν τὰ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ .
 26 καὶ οὐκ ἵσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ

v.12 T*: πεμψαι τριτον, V: τριτον πεμψαι. **v.13** T*: ιδοντες, V: Ø. **v.14** T*: εαυτους, V: αλληλους. **v.14** T*: δευτε, V: Ø. **v.16** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.19** T*: αρχιερεις και οι γραμματεις, V: γραμματεις και οι αρχιερεις. **v.19** TKV: τον λαον, M: Ø. **v.19** T*: την παραβολην ταυτην ειπεν, V: ειπεν την παραβολην ταυτην. **v.20** T*: εις το, V: ωστε. **v.22** T*: ημιν, V: ημας. **v.23** T*: τι με πειραζετε, V: Ø. **v.24** T*: επιδειξατε, V: δειξατε. **v.24** T*: αποκριθεντες δε ειπον, V: οι δε ειπαν. **v.25** T*: αυτοις αποδοτε τοινυν, V: προς αυτους τοινυν αποδοτε.

λαοῦ καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν .
 προσελθόντες δέ τινες τῶν σαδδουκαίων οἱ ἀντιλέγοντες ἀ- 27
 νάστασιν μὴ εἶναι ἐπηρώτησαν αὐτόν . λέγοντες διδάσκαλε 28
 μωϋῆς ἔγραψεν ἡμῖν ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυ-
 ναῖκα καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐ-
 τοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
 τοῦ . ἐπτα οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα 29
 ἀπέθανεν ἄτεκνος . καὶ ἔλαβεν ὁ δευτερος τὴν γυναῖκα 30
 καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος . καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν 31
 ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτα οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον .
 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή . ἐν τῇ οὖν ἀ- 32, 33
 ναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή οἱ γὰρ ἐπτα ἔσχον αὐτὴν
 γυναῖκα . καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς οἱ υἱοὶ τοῦ 34
 αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ ἐκγαμίσκονται . οἱ δὲ καταξι- 35
 ωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς
 ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίσκονται . οὔτε γὰρ 36
 ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται ἰσαγγελοὶ γὰρ εἰσιν καὶ υἱοὶ εἰσιν
 τοῦ θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες . ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ 37
 νεκροὶ καὶ μωϋῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου ὡς λέγει κύριον
 τὸν θεὸν ἀβραάμ καὶ τὸν θεὸν ἰσαάκ καὶ τὸν θεὸν ἰακώβ .
 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων πάντες γὰρ αὐτῷ 38
 ζῶσιν . ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἰπὼν διδά- 39
 σκαλε καλῶς εἶπας . οὐκέτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτόν
 οὐδέν . εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν 41
 υἱὸν δαβὶδ εἶναι . καὶ αὐτὸς δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλ- 42
 μῶν εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου .

v.27 T*: αντιλεγοντες, V: [αντι]λεγοντες, NBCD: λεγοντες. **v.28** T*: μωσης, V: μωυσης.
v.28 T*: αποθανη, V: η. **v.30** T*: ελαβεν ο δευτερος την γυναικα και ουτος απεθανεν
 ατεκνος, V: ο δευτερος. **v.31** TMV: ου, K: και ου. **v.32** TM: δε, KV: Ø. **v.32** T*:
 παντων απεθανεν και η γυνη, V: και η γυνη απεθανεν. **v.33** T*: εν τη ουν, V: η γυνη ουν
 εν τη. **v.34** T*: αποκριθεις, V: Ø. **v.34** T*: εκγαμισκονται, V: γαμισκονται. **v.35** TK:
 εκγαμισκονται, M: εκγαμιζονται, V: γαμιζονται. **v.36** T*: ουτε, V: ουδε. **v.36** E: δυνανται,
 D: μελλουσιν. **v.36** T*: του, V: Ø. **v.37** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.37** T*: τον, V: Ø.
v.38 E: θεος δε ουκ εστιν νεκρων, D: θεος νεκρων ουκ εστιν. **v.39** T*: ειπον, V: ειπαν.
v.40 TD: ουκει, KMV: ουκ επι. **v.40** T*: δε, V: γαρ. **v.41** T*: υιον δαβιδ ειναι, V: ειναι
 δαυιδ υιον. **v.42** T*: και αυτος δαβιδ, V: αυτος γαρ δαυιδ. **v.42** T*: ο, V: Ø.

43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου .
 44 δαβὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ καὶ πῶς υἱὸς^ο αὐτοῦ ἐστίν .
 45 ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ .
 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν
 ἐν στολαῖς καὶ φιλοῦντων ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ
 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν
 47 τοῖς δείπνοις . οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν καὶ
 προφάσει μακρὰ προσεύχονται οὗτοι λήψονται περισσότε-
 ρον κρίμα .

21 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ^ο δῶρα αὐτῶν
 2 εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίου . εἶδεν δὲ καὶ^ο τινα χή-
 3 ραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο^ο λεπτά . καὶ εἶπεν ἀλη-
 θῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἢ^ο πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων
 4 ἔβαλεν . ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
 ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ^ο θεοῦ αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος
 5 αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν . καὶ τινων λεγόν-
 των περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κε-
 6 κόσμηται εἶπεν . ταῦτα ἃ θεωρεῖτε ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν
 αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται .
 7 ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες διδάσκαλε πότε οὖν ταῦτα
 8 ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι . ὁ δὲ
 εἶπεν βλέπετε μὴ πλανηθῇτε πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν
 9 μὴ οὖν πορευθῇτε ὀπίσω αὐτῶν . ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ-
 μους καὶ ἀκαταστασίας μὴ πτοηθῇτε δεῖ γὰρ ταῦτα γενέ-
 10 σθαι πρῶτον ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος . τότε ἔλεγεν αὐτοῖς
 ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν .
 11 σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ^ο τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔ-

v.44 T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.44** T^o: υιος αυτου, V: αυτου υιος. **v.47** T^o: ληφονται, V: λημψονται. **21. v.1** T^o: τα δωρα αυτων εις το γαζοφυλακιον, V: εις το γαζοφυλακιον τα δωρα αυτων. **v.2** TK: και τινα, M: τινα και, V: τινα. **v.2** T^o: δυο λεπτα, V: λεπτα δυο. **v.3** T^o: η πτωχη αυτη, V: αυτη η πτωχη. **v.4** T^o: απαντες, V: παντες. **v.4** T^o: του θεου, V: Θ. **v.4** T^o: απαντα, V: παντα. **v.8** T^o: οτι, V: Θ. **v.8** T^o: ουν, V: Θ. **v.10** T^o: επι, V: επ. **v.11** T^o: κατα τοπους και, V: και κατα τοπους.

σονται φόβητρά τε καὶ σημεῖα ὅτι ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. ἡ
 πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας 12
 αὐτῶν καὶ διώξουσιν παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυ-
 λακὰς ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀ-
 νόματός μου. ἀποθήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 13, 14
 θεὸς οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι.
 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν ἥ οὐ δυνήσονται 15
 ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγ- 16
 γενῶν καὶ φίλων καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. καὶ ἔσεσθε 17
 μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ θριξὶ ἐκ 18
 τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν 19
 κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην 20
 ὑπὸ στρατοπέδων τὴν ἱερουσαλὴμ τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν
 ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς 21
 τὰ ὄρη καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν καὶ οἱ ἐν ταῖς
 χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ὅτι ἡμέραι ἐκδική- 22
 σεως αὐταὶ εἰσιν τοῦ πληρῶθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.
 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν 23
 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς
 γῆς καὶ ὄργῃ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. καὶ πεσοῦνται στόματι 24
 μαχαίρας καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη καὶ
 ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν ἀχρὶ πληρωθῶσιν 25
 καιροὶ ἐθνῶν. καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ 26
 ἄστροις καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἡχοῦσῆς
 θαλάσσης καὶ σάλου. ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φό- 27
 βου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένη αἱ γὰρ
 δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται

v.11 T^a: σημεια απ ουρανου, V: απ ουρανου σημεια. **v.12** TK: απαντων, MV: παντων.
v.12 T^a: συναγωγας, V: τας συναγωγας. **v.12** T^a: αγομενους, V: απαγομενους. **v.13** T^a:
 δε, V: Ø. **v.14** T^a: θεσθε, V: θετε. **v.14** T^a: εις τας καρδιας, V: εν ταις καρδιας. **v.15** T^a:
 αντειπειν ουδε αντιστηναι παντες, V: αντιστηναι η αντειπειν απαντες. **v.16** TKV: αδελφων και
 συγγενων και φιλων, M: συγγενων και φιλων και αδελφων. **v.20** T^a: την, V: Ø. **v.22** TK:
 πληρωθηναι, MV: πλησθηναι. **v.23** T^a: δε, V: Ø. **v.23** T^a: εν, V: Ø. **v.24** T^a: μαχαιρας,
 V: μαχαίρης. **v.24** T^a: παντα τα εθνη, V: τα εθνη παντα. **v.24** T^a: αχρι, V: αχρι ου.
v.25 T^a: εσται, V: εσονται. **v.25** T^a: ηχουσης, V: ηχους.

τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
 28 μεως καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι
 ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν διότι ἐγγίζει ἡ
 29 ἀπολύτρωσις ὑμῶν. καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς ἴδετε τὴν
 30 συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα. ὅταν προβάλῃ ἡδη βλέ-
 ποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἡδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα γινώσκετε ὅτι
 32 ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ
 33 μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐ-
 ρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
 34 παρέλθωσιν. προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρυνθῶσιν
 ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βι-
 ωτικαῖς καὶ αἰφνίδιος^ο ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.
 35 ὥς παγὶς γὰρ^ο ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους
 36 ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ
 καιρῷ δεόμενοι ἵνα καταξιώθῃτε ἐκφυγεῖν τὰῦτα πάντα τὰ
 μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ
 37 ἀνθρώπου. ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων τὰς δὲ
 νύκτας ἐξερχόμενος ἡϋλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον
 38 ἐλαιῶν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ
 ἀκούειν αὐτοῦ.

22 Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα.
 2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέ-
 3 λωσιν αὐτὸν ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. εἰσῆλθεν δὲ ὁ^ο σα-
 τανᾶς εἰς ἰουδαν τὸν ἐπικαλούμενον ἰσκαριώτην ὄντα ἐκ
 4 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς
 ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν^ο παραδῶ αὐ-
 5 τοῖς. καὶ ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.
 6 καὶ ἐξωμολόγησεν καὶ ἐξήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι

v.33 T^ο: παρελθωσιν, V: παρελευσονται. **v.34** TK: βαρυνθωσιν, MV: βαρηθωσιν. **v.34** T^ο:
 αιφνιδιος εφ υμας επιστη, V: επιστη εφ υμας αιφνιδιος. **v.35** T^ο: γαρ επελευσεται, V: επει-
 σελευσεται γαρ. **v.36** T^ο: συν, V: δε. **v.36** T^ο: καταξιωθητε, V: κατισχυσητε. **v.36** TKV:
 ταυτα, M: Ø. **22. v.3** TK: ο, MV: Ø. **v.3** T^ο: επικαλουμενον, V: καλουμενον. **v.4** TK:
 τοις, MV: Ø. **v.4** T^ο: αυτον παραδω αυτοις, V: αυτοις παραδω αυτον.

αὐτὸν αὐτοῖς^ο ἀτερ ὄχλου . ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων 7
 ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα . καὶ ἀπέστειλεν πέτρον καὶ 8
 ἰωάννην εἰπὼν πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα
 φάγωμεν . οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ ποῦ θέλεις ἐτοιμάσῶμεν . ὁ δὲ 9, 10
 εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναν-
 τήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων ἀκολου-
 θήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ὅῃ εἰσπορεύεται . καὶ ἐρεῖτε τῷ 11
 οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας λέγει σοι ὁ διδάσκαλος ποῦ ἐστὶν
 τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω .
 κάκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἐκεῖ ἐτοι- 12
 μάσατε . ἀπελθόντες δὲ εὑρον καθὼς εἶρηκεν αὐτοῖς καὶ 13
 ἡτοίμασαν τὸ πάσχα . καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα ἀνέπεσεν καὶ 14
 οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ . καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἐ- 15
 πιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ
 τοῦ με παθεῖν . λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκ ἔτι σὺ μὴ φάγω ἐξ^ο 16
 αὐτοῦ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ . καὶ 17
 δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν λάβετε τοῦτο καὶ
 διαμερίσατε ἑαυτοῖς . λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι σὺ μὴ πῖω ἀ- 18
 πὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ
 θεοῦ ἔλθῃ . καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ 19
 ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑ-
 μῶν διδόμενον τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν . ὡς- 20
 αὐτως^ο καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων τοῦτο τὸ
 ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
 ἐκχυνόμενον . πλήν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' 21
 ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης . καί^ο ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πο- 22
 রেύεται^ο κατὰ τὸ ὠρισμένον πλήν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
 δι' οὗ παραδίδοται . καὶ αὐτοὶ ἥρξαντο συζητεῖν πρὸς ἐ- 23

v.6 T^ο: αυτοῖς ἀτερ ὀχλου, V: ἀτερ ὀχλου αυτοῖς. **v.9** T^ο: εἶπον, V: εἶπαν. **v.9** TKV: ἐτοιμασῶμεν, M: ἐτοιμασομεν. **v.10** T^ο: ου, V: εἰς ἡν. **v.12** T^ο: ἀνώγειον, V: ἀναγαῖον. **v.13** T^ο: εἶρηκεν, V: εἰρηκεῖ. **v.14** T^ο: δώδεκα, V: ὅ. **v.16** T^ο: οὐκετι, V: ὅ. **v.16** T^ο: ἐξ αὐτου, V: αὐτο. **v.17** T^ο: ἐαυτοῖς, V: εἰς ἐαυτοὺς. **v.18** TK: γεννήματος, M: γεννηματος, V: νυν ἀπο τοῦ γεννηματος. **v.18** T^ο: οἱου, V: ου. **v.20** T^ο: ὡσαυτως καὶ τὸ ποτήριον, V: καὶ τὸ ποτήριον ὡσαυτως. **v.20** T^ο: ἐκχυνόμενον, V: ἐκχυννομενον. **v.22** T^ο: καὶ ὁ μὲν υἱος, V: ὅτι ὁ υἱος μεν. **v.22** T^ο: πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμενον, V: κατὰ τὸ ὠρισμενον πορεύεται.

αυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν .
 24 ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι
 25 μείζων . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύ-
 ουσιν αὐτῶν καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-
 26 ται . ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γένεσθω ὡς
 27 ὁ νεώτερος καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν . τίς γὰρ μεί-
 ζων ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος ἐγώ
 28 δὲ εἰμι ἔν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν . ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ
 29 διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου . κἀγὼ
 διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν .
 30 ἵνα ἐοθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασι-
 λείᾳ μου καὶ καθίσήσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα
 31 φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ . εἶπεν δὲ ὁ κύριος σίμων σίμων ἰδοὺ ὁ
 32 σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον . ἐγὼ δὲ
 ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου καὶ σὺ ποτε
 33 ἐπιστρέψας στήριζόν τοὺς ἀδελφούς σου . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
 κύριε μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνα-
 34 τον πορεύεσθαι . ὁ δὲ εἶπεν λέγω σοι πέτρε οὐ μὴ φωνήσῃ
 σήμερον ἀλέκτωρ πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με .
 35 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βάλαντιου καὶ
 πήρας καὶ ὑποδημάτων μὴ τινος ὑπερήσατε οἱ δὲ εἶπον
 36 οὐδένος . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βάλαντιον
 ἀράτῳ ὁμοίως καὶ πήραν καὶ ὁ μὴ ἔχων πωληθῶτα τὸ ἱμά-
 37 τιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν . λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
 ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ τὸ καὶ με-
 38 τὰ ἀνόμων ἐλογίσθη καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει . οἱ δὲ
 εἶπόν κύριε ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ἰκα-

v.26 T^o: γενεσθω, V: γινεσθω. **v.27** T^o: εἰμι ἐν μεσῳ ὑμῶν, V: ἐν μεσῳ ὑμῶν εἰμι. **v.30** T^o: εοθιητε, V: εοθητε. **v.30** TK: καθισθηθε, M: καθισσεθε, V: καθσεσεθε. **v.30** T^o: κρινοντες τας δωδεκα φυλας, V: τας δωδεκα φυλας κρινοντες. **v.31** T^o: ειπεν δε ο κυριος, V: Ø. **v.32** TK: εκλειπη, MV: εκλιπη. **v.32** T^o: στηριζον, V: στηρισον. **v.34** TK: μη φωνησει, M: μη φωνηση, V: φωνησει. **v.34** T^o: πριν η, V: εως. **v.34** T^o: απαρνηση μη ειδεναι με, V: με απαρνηση ειδεναι. **v.35** T^o: βαλαντιου, V: βαλλαντιου. **v.35** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.35** TK: ουδενος, MV: ουθενος. **v.36** T^o: ουν, V: δε. **v.36** T^o: βαλαντιον, V: βαλλαντιον. **v.36** TKV: πωληστω, M: πωλησει. **v.36** TKV: αγοραστω, M: αγορασει. **v.37** T^o: ετι, V: Ø. **v.37** T^o: τα, V: το. **v.38** T^o: ειπον, V: ειπαν.

νόν ἔστιν . καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος 39
 τῶν ἐλαιῶν ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ .
 γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς προσεύχεσθε μὴ 40
 εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν . καὶ αὐτὸς ἀπεσπάρσθη ἀπ' αὐτῶν 41
 ὥσεί λίθου βολὴν καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο . λέγων 42
 πάτερ εἰ βούλει παρενεγκεῖν^ο τὸ^ο ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐ-
 μοῦ πλήν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γένεσθω . ὥφθη 43
 δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν . καὶ γενό- 44
 μενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο ἐγένετο^ο δὲ ὁ
 ἰδρῶς αὐτοῦ ὥσεί θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν 45
 γῆν . καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλθὼν πρὸς τοὺς 46
 μαθητὰς εὗρεν^ο αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης . καὶ 47
 εἶπεν αὐτοῖς τί καθεύδετε ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ
 εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν . ἔτι δὲ^ο αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὁ- 48
 χλος καὶ ὁ λεγόμενος ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο
 αὐτῶν καὶ ἤγγισεν τῷ ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν . ὁ^ο δὲ ἰησοῦς 49
 εἶπεν αὐτῷ ἰούδα φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παρα-
 δίδως . ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ ἐσόμενον εἶπον^ο αὐτῷ 50
 κύριε εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ . καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ
 αὐτῶν τὸν^ο δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ^ο τὸ
 οὖς τὸ δεξιόν . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ἔατε ἕως τού- 51
 του καὶ ἀψάμενος τοῦ ὤτιου αὐτοῦ ἰάσατο αὐτόν . εἶπεν δὲ 52
 ὁ^ο ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτόν ἀρχιερεῖς
 καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους ὡς ἐπὶ ληστὴν
 ἐξηλθλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων . καθ' ἡμέραν ὄν- 53
 τος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ'
 ἐμὲ ἀλλ' αὕτη ὑμῶν^ο ἔστιν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκό-

v.39 T^{*}: αὐτου, V: Ø. **v.42** TM: παρενεγκειν, KV: παρενεγκε. **v.42** T^{*}: το ποτηριον τουτο, V: τουτο το ποτηριον. **v.42** T^{*}: γενεσθω, V: γινεσθω. **v.43** E: απ, D: απο του. **v.44** T^{*}: εγενετο δε, V: και εγενετο. **v.45** TM: ευρεν αυτους κοιμωμενους, K: αυτου ευρεν αυτους κοιμωμενους, V: ευρεν κοιμωμενους αυτους. **v.47** T^{*}: δε, V: Ø. **v.47** TK: αυτων, MV: αυτους. **v.48** T^{*}: ο δε ιησους, V: ιησους δε. **v.49** T^{*}: ειπον αυτω, V: ειπαν. **v.49** T^{*}: μαχαира, V: μαχαίρη. **v.50** T^{*}: τον δουλων του αρχιερωσ, V: του αρχιερωσ τον δουλων. **v.50** T^{*}: αυτου το ους, V: το ους αυτου. **v.51** T^{*}: αυτου, V: Ø. **v.52** T^{*}: ο, V: Ø. **v.52** T^{*}: εξηλθυθατε, V: εξηλθατε. **v.53** T^{*}: υμων εστιν, V: εστιν υμων.

54 τους ◊ συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν
 εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει μακρό-
 55 θεν ◊ ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάν-
 56 των αὐτῶν ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν ὁ μέσῳ αὐτῶν ◊ ἰδοῦσα δὲ
 αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα
 57 αὐτῷ εἶπεν καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν ◊ ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν
 58 λέγων γύναι οὐκ οἶδα αὐτόν ◊ καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν
 αὐτὸν ἔφη καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ ὁ δὲ πέτρος εἶπεν ἄνθρωπε
 59 οὐκ εἰμί ◊ καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διῆ-
 σχυρίζετο λέγων ἐπὶ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν καὶ
 60 γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν ◊ εἶπεν δὲ ὁ πέτρος ἄνθρωπε οὐκ οἶδα
 ὃ λέγεις καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν
 61 ὁ ἰσχυρὸς ◊ καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ πέτρῳ
 καὶ ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν
 62 αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι ἀπαρνήσῃ με τρίς ◊ καὶ
 63 ἐξελθὼν ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσεν πικρῶς ◊ καὶ οἱ ἄνδρες
 64 οἱ συνέχοντες τὸν ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες ◊ καὶ
 περικαλύψαντες αὐτὸν ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ
 ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες προφήτευσον τίς ἐστιν ὁ παῖσας
 65 σε ◊ καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν ◊
 66 καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λα-
 οῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
 67 συνέδριον ἑαυτῶν λέγοντες ◊ εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς εἰπὲ ἡμῖν
 68 εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἐὰν ὑμῖν εἴπω οὐ μὴ πιστεύσητε ◊ ἐὰν δὲ
 69 κἀ ἐρωτήσω οὐ μὴ ἀποκριθῇτέ μοι ἢ ἀπολύσητε ◊ ἀπὸ
 τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν
 70 τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ ◊ εἰπόν δὲ πάντες σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς

v.54 T^a: αὐτον εἰς τον οικον, V: εἰς την οικίαν. **v.55** T^a: αφαντων, V: περιψαντων. **v.55** T^a: αυτων, V: Ø. **v.55** T^a: εν μεσω, V: μεσος. **v.57** T^a: αὐτον λεγων γυναι ουκ οἶδα αὐτον, V: λεγων ουκ οἶδα αὐτον γυναι. **v.58** T^a: ειπεν, V: εφη. **v.60** TK: ο, MV: Ø. **v.61** T^a: λογου, V: ρηματος. **v.61** T^a: φωνησαι, V: φωνησαι σημερον. **v.62** T^a: ο πετρος, V: Ø. **v.63** T^a: τον ιησουν, V: αυτον. **v.64** T^a: ετυπον αυτου το προσωπον και επιρωτων αυτον, V: επιρωτων. **v.66** TKV: τε, M: Ø. **v.66** T^a: ανηγαγον, V: απηγαγον. **v.66** TK: εαυτων, MV: αυτων. **v.67** T^a: ειπε, V: ειπον. **v.68** T^a: και, V: Ø. **v.68** T^a: μοι η απολυσητε, V: Ø. **v.69** T^a: νυν, V: νυν δε. **v.70** T^a: ειπον, V: ειπαν.

τοῦ θεοῦ ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ
οἱ δὲ εἶπὸν τί ἔτι χρειαίαν^ο ἔχομεν μαρτυρίας αὐτοῖ γὰρ ἡ- 71
κούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὁ.

Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἡγαγὲν αὐτὸν ἐπὶ **23**
τὸν πιλάτον ὁ. ἡρξάντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες τοῦ- 2
τον εὐρὸμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος καὶ κωλύοντα καίσαρι^ο
φόρους διδόναι λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι ὁ 3
δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
ἰουδαίων ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη σὺ λέγεις ὁ δὲ πι- 4
λάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους οὐδὲν
εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ ὁ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέ- 5
γοντες ὅτι ἀνασεύει τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς ἰου-
δαίας ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ᾧδε ὁ. πιλάτος δὲ 6
ἀκούσας γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖ-
ὁς ἐστίν ὁ. καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρώδου ἐστίν 7
ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδην ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἱερο-
σολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ὁ δὲ ἡρώδης ἰδὼν τὸν 8
ἰησοῦν ἐχάρη λίαν ἦν γὰρ θέλων^ο ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν διὰ
τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν
ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον ὁ. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς 9
αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ ὁ. εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρ- 10
χιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ ὁ.
ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐ- 11
τοῦ καὶ ἐμπαίξας περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέ-
πεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ ὁ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε πιλάτος^ο 12
καὶ ὁ ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων προὔπῃρχον
γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς ὁ. πιλάτος δὲ συγκαλε- 13
σάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν ὁ.

v.71 T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.71** T^o: χρειαίαν ἔχομεν μαρτυρίας, V: ἔχομεν μαρτυρίας χρειαίαν.
23. v.1 TK: ἡγαγεν, MV: ἡγαγον. **v.2** T^o: εὐρομεν, V: ευραμεν. **v.2** T^o: εθνος, V:
εθνος ημων. **v.2** T^o: καισαρι φορους διδοναι, V: φορους καισαρι διδοναι και. **v.3** T^o:
επηρωτησεν, V: ηρωτησεν. **v.5** T^o: αρξαμενος, V: και αρξαμενος. **v.6** T^o: γαλιλαιαν, V:
Ø. **v.8** T^o: θελων εξ ικανου, V: εξ ικανων χρονων θελων. **v.8** T^o: πολλα, V: Ø. **v.11** T^o:
αυτον, V: αυτον [και]. **v.11** T^o: αυτον, V: Ø. **v.12** T^o: πιλατος και ο ηρωδης, V: ηρωδης
και ο πιλατος. **v.12** T^o: εαυτους, V: αυτους.

- 14 εἶπεν πρὸς αὐτοὺς προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦ-
 τον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαὸν καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑ-
 μῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
 15 ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ . ἀλλ' οὐδὲ ἡρώδης ἀνεπεμψα°
 γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐ-
 16 στὶν πεπραγμένον αὐτῷ . παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω .
 17, 18 ἀνάγκην° δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα . ἀν-
 ἐκραζᾶν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες αἶρε τοῦτον ἀπόλυσον δὲ
 19 ἡμῖν τὸν βαρᾶββᾶν . ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν
 20 τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος° εἰς φυλακὴν . πάλιν οὖν
 21 ὁ πιλάτος προσεφώνησεν θέλων ἀπολύσαι τὸν ἰησοῦν . οἱ
 22 δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες σταύρωσον° σταύρωσον αὐτόν . ὁ
 δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗ-
 23 τος οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ παιδεύσας οὖν
 αὐτόν ἀπολύσω . οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτού-
 24 μενοι αὐτόν σταυρωθῆναι καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν
 25 καὶ τῶν ἀρχιερέων . ὁ δὲ πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ
 αἶτημα αὐτῶν . ἀπέλυσεν δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φό-
 26 νον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν ὃν ῥητοῦντο τὸν δὲ ἰησοῦν
 παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν . καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν ἐ-
 27 πιλαθόμενοι σίμωνός° τινος κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου ἀπ'
 ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ ἰ-
 28 ησοῦ . ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυ-
 ναικῶν αἱ καὶ ἐκόπποντο καὶ ἑθρήνουν αὐτόν . στραφεῖς
 δὲ πρὸς αὐτάς ὁ ἰησοῦς εἶπεν θυγατέρες ἱερουσαλήμ μὴ
 29 κλαίετε ἐπ' ἐμὲ πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑ-
 μῶν . ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἑροῦσιν μακάριαι αἱ
 στεῖραι καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐ-

v.14 T*: ουδεν, V: ουθεν. **v.15** T*: ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον, V: ανεπεμψεν γαρ αυτον προς ημας. **v.17** T*: αναγκην ... ενα, V: Ø. **v.18** T*: ανεκραζαν, V: ανεκραγον. **v.18** TKV: τον, M: Ø. **v.19** T*: βεβλημενος εις φυλακην, V: βληθεις εν τη φυλακη. **v.20** T*: ουν, V: δε. **v.20** T*: προσεφωνησεν, V: προσεφωνησεν αυτοις. **v.21** T*: σταυρωσον σταυρωσον, V: σταυρου σταυρου. **v.23** T*: και των αρχιερων, V: Ø. **v.24** T*: ο δε, V: και. **v.25** TK: αυτοις, MV: Ø. **v.25** T*: την, V: Ø. **v.26** TK: σιμωνος τινος κυρηναιου του ερχομενου, M: σιμωνος τινος κυρηναιου ερχομενου, V: σιμωνα τινα κυρηναιον ερχομενον. **v.27** T*: και, V: Ø. **v.29** T*: κοιλαι, V: αι κοιλαι.

θήλᾱσαν . τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν πέσετε ἐφ' ἡμᾶς 30
 καὶ τοῖς βουνοῖς καλύψατε ἡμᾶς . ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ζύλῳ 31
 ταῦτα ποιοῦσιν ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται . ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι 32
 δύο^ο κακούργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι . καὶ ὅτε ἀπῆλθον 33
 ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον ἐκεῖ ἐσταύρωσαν
 αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ ἐξ ἀ-
 ριστερῶν . ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγεν πάτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ 34
 οἶδαςιν τί ποιοῦσιν διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβα-
 λον κληρὸν . καὶ εἰσθήκει ὁ λαὸς θεωρῶν ἐξεμυκτήριζον 35
 δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν^ο αὐτοῖς λέγοντες ἄλλους ἔσωσεν σω-
 σάτω ἑαυτὸν εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ^ο τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός .
 ἐνέπαιζόν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι καὶ 36
 ὄξος προσφέροντες αὐτῷ . καὶ λέγοντες εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς 37
 τῶν ἰουδαίων σῶσον σεαυτὸν . ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμ- 38
 μένη^ο ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ἐλληνικοῖς καὶ ρωμαϊκοῖς καὶ
 ἑβραϊκοῖς οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων . εἷς δὲ τῶν 39
 κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων εἰ σὺ 40
 εἶ ὁ χριστὸς σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑ- 40
 τερος ἐπετίμα^ο αὐτῷ λέγων οὐδὲ φοβῆ^ο σὺ τὸν θεὸν ὅτι ἐν 41
 τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ . καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ἄξια γὰρ ὧν 41
 ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπρα- 42
 ξεν . καὶ ἔλεγεν τῷ ἰησοῦ μνήσθητί μου κύριε ὅταν^ο ἔλθῃς 42
 ἐν τῇ βασιλείᾳ σου . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ^ο ἰησοῦς ἀμὴν^ο λέγω 43
 σοι σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ . ἦν^ο δὲ ὥσεῖ 44
 ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας 45
 ἐννάτης . καὶ^ο ἔσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ἔσχίσθη τὸ καταπέ- 45
 τασμα τοῦ ναοῦ μέσον . καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰη- 46

v.29 T^{*}: εθηλασαν, V: εθρεψαν. **v.32** T^{*}: δυο κακουργοι, V: κακουργοι δυο. **v.33** T^{*}: απηλθον, V: ηλθον. **v.34** T^{*}: κληρον, V: κληρους. **v.35** T^{*}: συν αυτοις, V: Ø. **v.35** T^{*}: ο του θεου, V: του θεου ο. **v.36** T^{*}: ενεπαιζον, V: ενεπαιζαν. **v.36** T^{*}: και, V: Ø. **v.38** T^{*}: γεγραμμενη επ αυτω γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαικοις και εβραικοις ουτος εστιν ο βασιλευς των ιουδαιων, V: επ αυτω ο βασιλευς των ιουδαιων ουτος. **v.39** T^{*}: ει, V: ουχι. **v.40** T^{*}: επιτιμα αυτω λεγων, V: επιτιμων αυτω εφη. **v.42** T^{*}: τω, V: Ø. **v.42** T^{*}: κυριε, V: Ø. **v.42** T^{*}: οταν ελθης εν τη βασιλεια, V: οταν ελθης εις την βασιλειαν, D: εν τη ημερα της ελευσεως σου. **v.43** T^{*}: ο υησους, V: Ø. **v.43** T^{*}: αμην λεγω σοι, V: αμην σοι λεγω, D: θαρσει. **v.44** T^{*}: ην δε, V: και ην ηδη. **v.44** TK: εννατης, MV: ενατης. **v.45** T^{*}: και εσκοτισθη ο ηλιος και εσχισθη, V: του ηλιου εκλιποντος εσχισθη δε.

σοῦς εἶπεν πάτερ εἰς χειράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά
 47 μου καί· ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν · ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος
 τὸ γινόμενον ἐδόξασεν τὸν θεὸν λέγων ὅντως ὁ ἄνθρωπος
 48 οὗτος δίκαιος ἦν · καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι
 ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην θεωροῦντες τὰ γινόμενα τύπτον-
 49 τες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον · εἰσθήκεισαν δὲ πάντες
 οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν καὶ γυναῖκες αἱ συνακολου-
 50 θήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ὀρῶσαι ταῦτα · καὶ ἰδοὺ
 ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων ἀνὴρ ἀγαθός καὶ
 51 δίκαιος · οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ
 τῇ πράξει αὐτῶν ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων ὃς
 52 καί· προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ · οὗ-
 53 τος προσελθὼν τῷ πιλᾶτῳ ῥήτησατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ · καὶ
 καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν
 54 μνήματι λαξευτῷ οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω· οὐδεὶς κείμενος · καὶ
 55 ἡμέρα ἦν παρασκευὴ καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν · κατακο-
 λουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι
 αὐτῷ· ἐκ τῆς γαλιλαίας ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὥς ἐ-
 56 τέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ · ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώ-
 ματα καὶ μύρα καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν
 ἐντολήν ·

24 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἦλθον· ἐπὶ τὸ
 μνημα φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα καί· τινες σὺν αὐ-
 2 ταῖς · εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνη-
 3 μείου · καί· εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου
 4 ἰησοῦ · καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διάπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου
 καὶ ἰδοὺ δύο· ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν· ἁ-

v.46 T^a: παραθησομαι, V: παραπιθεμαι. **v.46** T^a: καὶ ταυτα, V: τουτο δε. **v.47** T^a: εκατονταρχος, V: εκατονταρχης. **v.47** T^a: εδοξασεν, V: εδοξαζεν. **v.48** T^a: θεωρουντες, V: θεωρησαντες. **v.48** T^a: εαυτων, V: Ø. **v.49** T^a: αυτου, V: αυτω απο. **v.49** T^a: συνακολουθησασαι, V: συνακολουθουσαι. **v.50** T^a: ανηρ, V: [και] ανηρ. **v.51** T^a: καὶ προσεδεχετο καὶ αὐτος, V: προσεδεχετο. **v.53** T^a: αὐτο, V: Ø. **v.53** T^a: αὐτο, V: αυτον. **v.53** T^a: ουδεπω ουδεις, V: ουδεις ουπω. **v.54** T^a: παρασκευη, V: παρασκευης. **v.54** TKV: καὶ, M: Ø. **v.55** TK: καὶ, M: Ø, V: αι. **v.55** T^a: αυτω εκ της γαλιλαιας, V: εκ της γαλιλαιας αυτω. **24. v.1** TK: βαθεος, MV: βαθεως. **v.1** T^a: ηλθον επι το μνημα, V: επι το μνημα ηλθον. **v.1** T^a: καὶ τινες συν αυταις, V: Ø. **v.3** T^a: καὶ εισηλθουσαι, V: εισηλθουσαι δε. **v.4** T^a: διαπορευεσθαι, V: απορευεσθαι. **v.4** TK: δυο ανδρες, MV: ανδρες δυο. **v.4** T^a: εσθησεσιν αστραπτουσαις, V: εσθητι αστραπτουση.

στραπούσαις . ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινου- 5
 σῶν τὸ ὁ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν εἶπὸν πρὸς αὐτάς τί ζητεῖτε
 τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν . οὐκ ἔστιν ὥδε ἀλλ' ἡγέρθη 6
 μνησθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ . λέγων 7
 ὅτι ὁ δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀν-
 θρώπων ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 8, 9
 ἀναστῆναι . καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ . καὶ ὑ-
 ποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα 10
 τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς . ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ
 μαρία καὶ ἰωάννα καὶ μαρία ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν 11
 αὐταῖς αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα . καὶ ἐφά-
 νησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσει λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν καὶ ἡ- 12
 πίστουν αὐταῖς . ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνη-
 μεῖον καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα καὶ 13
 ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός . καὶ ἰδοὺ δύο 14
 ἐξ αὐτῶν ἦσαν ὁ πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην
 ἀπέχουσιν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ ἢ ὄνομα 15
 ἐμμαοὺς . καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάν- 16
 των τῶν συμβεβηκότων τούτων . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν 17
 αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἐγγίσας συνε-
 πορεύετο αὐτοῖς . οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ 18
 μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν . εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τίνες οἱ λόγοι 19
 οὗτοι οὕς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καί
 ἔσπευτε σκυθρωποὶ . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἰς ὃ ὄνομα κλεόπας 20
 εἶπεν πρὸς αὐτόν σὺ μόνος παροικεῖς ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ
 οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις .
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ποῖα οἱ δὲ εἶπὸν αὐτῷ τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ
 ναζωραίου ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ
 λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ . ὅπως τε

v.5 T^a: το πρόσωπον, V: τα προσώπα. **v.5** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.6** T^a: αλλ, V: αλλα.
v.7 T^a: οτι δει τον υιον του ανθρωπου, V: τον υιον του ανθρωπου οτι δει. **v.10** T^a: ιακωβου,
 V: η ιακωβου. **v.10** T^a: αι, V: Ø. **v.11** T^a: αυτων, V: ταυτα. **v.12** T^a: κειμενα, V:
 Ø. **v.13** T^a: ησαν πορευομενοι εν αυτη τη ημερα, V: εν αυτη τη ημερα ησαν πορευομενοι.
v.15 T^a: ο, V: Ø. **v.17** T^a: εστε, V: εσταθησαν. **v.18** T^a: ο εις ω ονομα, V: εις ονοματι.
v.18 TK: εν, MV: Ø. **v.19** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.19** T^a: ναζωραιου, V: ναζαρηνου.

παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς
 21 κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζο-
 μεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ ἀλλά
 γε οὐκ ἔστιν οὕτως. ἀλλὰ καὶ γυναικὲς τινες ἐξ ἡμῶν
 22 ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν
 23 ἐξέστησαν ἡμᾶς γενόμεναι ὀρθοῖαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. καὶ
 μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἤλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν
 24 ἀγγέλων ἑωρακεῖναι οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθον
 τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον καὶ εὗρον οὕτως κα-
 25 θώς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον αὐτόν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ αὐτὸς
 εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὡς ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ
 26 πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφηταί. οὐχὶ ταῦτα
 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ μωδῆως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφη-
 τῶν διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ
 28 ἑαυτοῦ. καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο καὶ
 29 αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. καὶ παρεβί-
 ᾶσαντο αὐτὸν λέγοντες μεῖνον μεθ' ἡμῶν ὅτι πρὸς ἐσπέραν
 ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν
 30 αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν
 λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπέδίδου αὐτοῖς.
 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐπέγνωσαν αὐ-
 32 τὸν καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. καὶ εἶπον πρὸς
 ἀλλήλους οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν ὡς ἐ-
 33 λάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς.
 καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ
 καὶ εὗρον συνθηθορισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐ-
 34 τοῖς. λέγοντας ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως καὶ ὥφθη σί-
 35 μωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη
 36 αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦν-

v.21 T*: συν, V: και συν. **v.21** T*: σημερον, V: Ø. **v.22** T*: ορθοῖαι, V: ορθοῖναι. **v.27** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.27** T*: διηρμήνευεν, V: διερμήνευσεν. **v.28** T*: προσεποιετο πορρωτέρω, V: προσεποιησατο πορρωτερον. **v.29** T*: η, V: ηδη η. **v.32** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.32** T*: και, V: Ø. **v.33** T*: συνθηθορισμενους, V: ηθορισμενους. **v.34** T*: ηγερθη ο κυριος οντως, V: οντως ηγερθη ο κυριος.

των αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς
εἰρήνη ὑμῖν . πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμβοφοι γενόμενοι ἐδό- 37
κουν πνεῦμα θεωρεῖν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί τεταραγμένοι 38
ἐστὲ καὶ διατὶ διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν . ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι αὐ- 39
τὸς ἐγὼ εἰμι ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα
καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα . καὶ τοῦτο 40
εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας . ἔτι δὲ 41
ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν
αὐτοῖς ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε . οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰ- 42
χθὺς ὁποῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου . καὶ λαβὼν 43
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν . εἶπεν δὲ αὐτοῖς οὗτοι οἱ λόγοι οὓς 44
ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωσέως καὶ προφῆταις
καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ . τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν 45
τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς . καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέ- 46
γραπται καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ . καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι 47
αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη
ἀρξάμενον ἀπὸ ἱερουσαλήμ . ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τού- 48
των . καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς 49
μου ἐφ' ὑμᾶς ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλήμ
ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους . ἐξήγαγεν δὲ αὐ- 50
τοὺς ἕως ἕως εἰς βηθανίαν καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ
εὐλόγησεν αὐτούς . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐ- 51
τοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν . καὶ 52
αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ
μετὰ χαρᾶς μεγάλης . καὶ ᾤσαν διαπαντός ἐν τῷ ἱερῷ αἰ- 53
νοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεὸν ἀμῆν .

v.36 T^o: ο ιησους, V: Ø. **v.38** TK: διατι, MV: δια τι. **v.38** T^o: ταις καρδιαις, V: τη καρδια.
v.39 T^o: αυτος εγω ειμι, V: εγω ειμι αυτος. **v.40** T^o: επεδειξεν, V: εδειξεν. **v.42** T^o: και
απο μελισσιου κηριου, V: Ø. **v.44** T^o: αυτοις, V: προς αυτους. **v.44** T^o: λογοι, V: λογοι
μου. **v.44** T^o: μωσεως, V: μουσεως. **v.44** T^o: προφηταις, V: τοις προφηταις. **v.46** T^o:
και ουτως εδει, V: Ø. **v.47** T^o: και, V: εις. **v.47** T^o: αρξαμενον, V: αρξαμενοι. **v.48** T^o: δε
εστε, V: Ø. **v.49** T^o: ιερουσαλημ, V: Ø. **v.49** T^o: δυναμιν εξ υψους, V: εξ υψους δυναμιν.
v.50 T^o: εις, V: προς. **v.53** T^o: διαπαντος, KMV: δια παντος. **v.53** T^o: αινουντες και, V:
Ø. **v.53** T^o: αμην, V: Ø.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ
2, 3 θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα
δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγο-
4 νεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.
5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέ-
6 λαβεν. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ ὄνομα
7 αὐτῷ ἰωάννης. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ
8 περὶ τοῦ φωτός ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν
9 ἐκεῖνος τὸ φῶς ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν τὸ
φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς
10 τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένε-
11 ντο καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν καὶ
12 οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν ἔδω-
κεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν
13 εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος
σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθη-
14 σαν. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ
ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ
15 πατὸς πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. ἰωάννης μαρτυρεῖ
περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων οὗτος ἦν ὃν εἶπον ὁ ὀ-
πίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν ὅτι πρῶτός
16 μου ἦν. καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐ-
17 λάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. ὅτι ὁ νόμος διὰ μωδῆως
ἐδόθη ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο.
18 θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε ὁ μονογενὴς υἱὸς ὃ ὢν εἰς
19 τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. καὶ αὕτη ἐ-
στὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου ὅτε ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι

Τ: ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, Κ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, ΜV: ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. **1. v.16** T*: καί, V: στί. **v.17** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.18** T*: ο μονογενης υιος, V: μονογενης θεος. **v.19** T*: απεστειλαν, V: απεστειλαν [προς αυτον].

ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευῖτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν
 σὺ τίς εἶ. καὶ ὠμολόγησεν καὶ οὐκ ἡρνήσατο καὶ ὠμολό- 20
 γησεν ὅτι οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ χριστός. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν 21
 τί οὖν ἡλίας^ο εἶ σὺ καὶ λέγει οὐκ εἰμι ὁ προφήτης εἶ σὺ
 καὶ ἀπεκρίθη οὐ. εἰπὸν οὖν αὐτῷ τίς εἶ ἵνα ἀποκρισιν δῶ- 22
 μεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ. ἔφη ἐγὼ 23
 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου κα-
 θὼς εἶπεν ἡσαΐας ὁ προφήτης. καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν 24
 ἐκ τῶν φαρισαίων. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἰπὸν αὐτῷ τί 25
 οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὔτε ἡλίας οὔτε ὁ προ-
 φήτης. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰωάννης λέγων ἐγὼ βαπτίζω ἐν 26
 ὕδατι μέσος δέ^ο ὑμῶν ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. αὐτός^ο 27
 ἐστὶν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν
 οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμι ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑπο-
 δήματος. ταῦτα ἐν βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ ἰορδάνου 28
 ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων. τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ ἰωάν- 29
 νης τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει ἴδε ὁ ἄμνός
 τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν 30
 περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν
 μου γέγονεν ὅτι πρῶτός μου ἦν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν 31
 ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραὴλ διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ
 ὕδατι βαπτίζων. καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέ- 32
 αμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ
 καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν ἀλλ' ὁ πέμ- 33
 ψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι ἐκεῖνός μοι εἶπεν ἐφ' ὃν ἂν ἵδης
 τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν οὗτός ἐστιν ὁ
 βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. κἀγὼ ἐώρακα καὶ μεμαρτύ- 34
 ρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. τῇ ἐπαύριον πάλιν 35
 εἰστήκει ὁ ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. καὶ 36

v.20 T^{*}: οὐκ εἰμι ἐγώ, V: ἐγὼ οὐκ εἰμι. **v.21** T^{*}: ἡλίας εἰ συ, V: συ ἡλίας εἰ. **v.22** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T^{*}: οἱ, V: Ø. **v.25** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.25** T^{*}: οὔτε, V: οὐδε. **v.26** T^{*}: δε, V: Ø. **v.27** T^{*}: αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν οὐ ἐγὼ οὐκ εἰμι, V: ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος οὐ οὐκ εἰμι [ἐγώ]. **v.28** TK: βηθαβαρα, MV: βηθανια. **v.28** T^{*}: ἰωάννης, V: ὁ ἰωάννης. **v.29** TK: ὁ ἰωάννης, MV: Ø. **v.30** T^{*}: περὶ, V: ὑπερ. **v.31** T^{*}: τῷ, V: Ø. **v.32** T^{*}: ὡσεὶ, V: ὡς.

ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θε-
 37 οῦ . καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος καὶ
 38 ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ . στραφεῖς δὲ ὁ ἰησοῦς καὶ θεασά-
 μενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς τί ζητεῖτε οἱ δὲ
 εἶπὸν αὐτῷ ῥαββί ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον διδάσκαλε ποῦ
 39 μένεις . λέγει αὐτοῖς ἔρχεσθε καὶ ἴδετε ἤλθον καὶ εἰδὼν
 ποῦ μένει καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὥρα
 40 δὲ ἦν ὡς δεκάτῃ . ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου
 εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου καὶ ἀκο-
 41 λουθησάντων αὐτῷ . εὕρισκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν
 τὸν ἴδιον σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ εὐρήκαμεν τὸν μεσσίαν
 42 ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον ὁ χριστός . καὶ ἤγαγεν αὐτὸν
 πρὸς τὸν ἰησοῦν ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπεν σὺ εἶ
 σίμων ὁ υἱὸς ἰωάννα σὺ κληθήσῃ κηφᾶς ὃ ἐρμηνεύεται πέ-
 43 τρος . τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν γα-
 λιλαίαν καὶ εὕρισκει φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ἀκολούθει
 44 μοι . ἦν δὲ ὁ φίλιππος ἀπὸ βηθσαῖδα ἐκ τῆς πόλεως ἀν-
 45 δρέου καὶ πέτρου . εὕρισκει φίλιππος τὸν ναθαναήλ καὶ
 λέγει αὐτῷ ὃν ἔγραψεν μωϋῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταὶ
 εὐρήκαμεν ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ ἰωσήφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ .
 46 καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ ἐκ ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶ-
 47 ναι λέγει αὐτῷ φίλιππος ἔρχου καὶ ἴδε . εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν
 ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ ἴδε
 48 ἀληθῶς ἰσραηλῆτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν . λέγει αὐτῷ να-
 θαναήλ πόθεν με γινώσκεις ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτῷ πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῇν
 49 εἰδὼν σε . ἀπεκρίθη ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ ῥαββί σὺ εἶ

v.37 T^a: αὐτου οι δυο μαθηται, V: οι δυο μαθηται αὐτου. **v.38** T^a: ειπον, V: ειπαν.
v.38 T^a: ερμηνευομενον, V: μεθερμηνευομενον. **v.39** T^a: ιδετε ηλθον, V: οψεσθε ηλθαν
 συν. **v.39** T^a: ειδον, V: ειδαν. **v.39** TK: δε, MV: Ø. **v.41** T^a: πρωτος, V: πρωτον.
v.41 TKV: μεσσιαν, M: μεσιαν. **v.41** TK: ο, MV: Ø. **v.42** T^a: και, V: Ø. **v.42** TK: δε,
 MV: Ø. **v.42** T^a: ιωνα, V: ιωαννου. **v.43** TK: ο ιησους, MV: Ø. **v.43** TK: αυτω, MV:
 αυτω ο ιησους. **v.45** T^a: μωσης, V: μωυσης. **v.45** T^a: τον, V: Ø. **v.45** TMV: ναζαρετ, K:
 ναζαρεθ. **v.46** TMV: ναζαρετ, K: ναζαρεθ. **v.46** T^a: φιλιππος, V: [ο] φιλιππος. **v.48** TK:
 ο, MV: Ø. **v.49** T^a: ναθαναηλ και λεγει αυτω, V: αυτω ναθαναηλ.

ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ σὺ ἔῃ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ. ἀπεκρίθη 50
 ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ ὅτι εἵπὸν σοι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς
 συκῆς πιστεύεις μείζω τούτων ὧς. καὶ λέγει αὐτῷ ἀμὴν 51
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγότα
 καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνον-
 τας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν κανᾷ τῆς γα- 2
 λιλαιᾶς καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ 2
 ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερή- 3
 σαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν οἶνον
 οὐκ ἔχουσιν. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γύναι 4
 οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακό- 5
 νοις ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαὶ 6
 λίθιναι ἑξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων χω-
 ροῦσαι ἀνὰ μετρητάς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς 7
 γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος καὶ ἐγέμισαν αὐτάς ἕως ἄνω.
 καὶ λέγει αὐτοῖς ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλί- 8
 νῷ καὶ ἤνεγκαν. ὥς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ 9
 οἶνον γεγεννημένον καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστὶν οἱ δὲ διάκο-
 νοι ᾔδεισαν οἱ ἡντληκότες τὸ ὕδωρ φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ
 ἀρχιτρίκλινος. καὶ λέγει αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν 10
 καλὸν οἶνον τίθησιν καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τότε τὸν ἐλάσσω
 σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ταύτην ἐποίησεν 11
 τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦς ἐν κανᾷ τῆς γαλιλαίας καὶ
 ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ. μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς καῖερναούμ αὐτὸς 12
 καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. καὶ ἐγγὺς ἦν 13
 τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων καὶ ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς.
 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ 14

v.49 T^{*}: συ ει ο βασιλευς, V: συ βασιλευς ει. **v.50** T^{*}: ειδον, V: οτι ειδον. **v.50** T^{*}: οφει, V: οφη. **v.51** T^{*}: απ αρτι, V: Ø. **2. v.4** T^{*}: λεγει, V: [και] λεγει. **v.6** T^{*}: υδριαι λιθιναι εξ κειμεναι κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων, V: λιθιναι υδριαι εξ κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμεναι. **v.8** T^{*}: και, V: οι δε. **v.10** T^{*}: τοτε, V: Ø. **v.11** T^{*}: την, V: Ø. **v.12** T^{*}: καπερναουμ, V: καφαρναουμ.

15 περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστάς καθημένους . καὶ ποιή-
 σας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ
 16 τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν
 τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν . καὶ τοῖς τὰς πε-
 17 ριστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν μὴ ποιεῖτε
 τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου . ἐμνήσθησαν
 18 δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστὶν ὁ ζῆλος τοῦ οἴ-
 19 κου σου κατέφαγέν με . ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ
 εἶπὸν αὐτῷ τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα ποιεῖς . ἀ-
 20 πεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον
 καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν . εἶπὸν οὖν οἱ ἰουδαῖοι
 21 τεσσάρων ἀνδρῶν καὶ ἑξ ἑτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος καὶ
 22 σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν . ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ
 23 τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ . ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν
 ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς καὶ
 24 ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ ἰησοῦς . ὥς
 25 δὲ ἦν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ πολλοὶ ἐπί-
 στευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα
 ἃ ἐποίει . αὐτὸς δὲ ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἐαυτὸν αὐτοῖς
 διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας . καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα
 τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί
 ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ .

3 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων νικόδημος ὄνομα
 2 αὐτῷ ἄρχων τῶν ἰουδαίων . οὗτος ἦλθεν πρὸς τὸν ἰησοῦν
 νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ ῥάββι οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλή-
 λυθας διδάσκαλος οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται
 3 ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς ἐὰν μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ . ἀπεκρίθη
 ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ἐὰν μὴ τις
 γεννηθῇ ἄνωθεν οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ .

v.15 T^a: ανεστρεψεν, V: ανετρεψεν. **v.17** T^a: δε, V: Ø. **v.17** TK: κατεφαγεν, MV: καταφαγεται. **v.18** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.19** TK: ο, MV: Ø. **v.20** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.20** T^a: τεσσαρακοντα, V: τεσεερακοντα. **v.20** T^a: ωκοδομηθη, V: οικοδομηθη. **v.22** TK: αυτοις, MV: Ø. **v.22** T^a: ω, V: ον. **v.23** TK: εν, MV: εν τοις. **v.24** T^a: ο, V: Ø. **v.24** T^a: εαυτον, V: αυτον. **3. v.2** TK: τον ιησουν, MV: αυτον. **v.2** T^a: ταυτα τα σημεια δυναται, V: δυναται ταυτα τα σημεια. **v.3** T^a: ο, V: Ø.

λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νικόδημος πῶς δύναται ἄνθρωπος γεν- 4
νηθῆναι γέρων ὧν μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς
αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι. ἀπεκρίθη ὁ ἱ- 5
ησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἔξ ὕδατος
καὶ πνεύματος οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστὶν καὶ τὸ 6
γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστὶν. μὴ θαυμά- 7
σης ὅτι εἶπόν σοι δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα 8
ὅπου θέλει πνεῖ καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις ἀλλ' οὐκ
οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γε-
γεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. ἀπεκρίθη νικόδημος καὶ 9
εἶπεν αὐτῷ πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι. ἀπεκρίθη ὁ ἱ- 10
ησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ ἰσραὴλ καὶ
ταῦτα οὐ γινώσκεις. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λα- 11
λοῦμεν καὶ ὁ ἑώρακαμεν μαρτυροῦμεν καὶ τὴν μαρτυρίαν
ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πι- 12
στεύετε πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε. καὶ 13
οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καταβάς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ κα- 14
θὼς μωϋῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ οὕτως ὕψωθῆναι
δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς^ο αὐτὸν 15
μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὕτως γὰρ ἠγάπησεν 16
ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔ-
δωκεν ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ 17
ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς 18
τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος
δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται ὁ δὲ μὴ πι- 19
στεύων ἤδη κέκριται ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις ὅτι τὸ
φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς ἦν γὰρ πονηρὰ^ο αὐτῶν τὰ ἔργα.

v.5 TK: ο, MV: ∅. **v.10** TK: ο, MV: ∅. **v.13** T*: ο ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ, V: ∅. **v.14** T*: μωϋῆς, V: μωϋσης. **v.15** T*: εἰς αὐτὸν μὴ ἀποληται ἀλλ, V: ἐν αὐτῷ. **v.16** T*: αὐτοῦ, V: ∅. **v.17** T*: αὐτοῦ, V: ∅. **v.19** T*: πονηρα αὐτῶν, V: αὐτῶν πονηρα.

20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται
 21 πρὸς τὸ φῶς ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ . ὁ δὲ ποιῶν
 τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ
 22 τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἔστιν εἰργασμένα . μετὰ ταῦτα ἦλθεν
 ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν καὶ
 23 ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν . ἦν δὲ καὶ ἰωάννης
 βαπτίζων ἐν αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ σαλείμ ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν
 24 ἐκεῖ καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο . οὕπω γὰρ ἦν βε-
 25 βλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ ἰωάννης . ἐγένετο οὖν ζητησις
 ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ .
 26 καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ ῥαββὶ ὅς ἦν
 μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας ἴδε οὗ-
 27 τος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν . ἀπεκρίθη
 ἰωάννης καὶ εἶπεν οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν
 28 ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ . αὐτοὶ ὑμεῖς
 μοὶ μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστὸς ἀλλ' ὅτι
 29 ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου . ὁ ἔχων τὴν νύμ-
 φην νυμφίος ἔστιν ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἔσθηκώς καὶ
 ἀκούων αὐτοῦ χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου
 30 αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται . ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν
 31 ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι . ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων
 ἔστιν ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἔστιν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ
 32 ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν . καὶ ὁ
 ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ τὴν μαρτυρίαν
 33 αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει . ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσ-
 34 φράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἔστιν . ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ
 θεὸς τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν
 35 ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα . ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ πάντα
 36 δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ . ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει
 ζῶην αἰώνιον ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζῶην ἀλλ' ἡ
 ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν .

v.23 T^o: ἰωαννης, V: ο ἰωαννης. **v.23** TKV: σαλειμ, M: σαλημ. **v.25** TK: ιουδαιων, MV: ιουδαιου. **v.26** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.27** T^o: ουδεν, V: ουδε εν. **v.28** TKV: μοι, M: ∅. **v.28** T^o: ουκ, V: [οτι] ουκ. **v.32** T^o: και, V: ∅. **v.34** T^o: ο θεος, V: ∅. **v.36** TKV: ζωην, M: την ζωην.

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι ἰη- **4**
 σοὺς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ ἰωάννης . καί- **2**
 τοιγε ἰησοὺς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ .
 ἀφῆκεν τὴν ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν γαλιλαίαν . **3**
 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμαρείας . ἔρχεται οὖν **4, 5**
 εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας λεγομένην συχάρ πλησίον τοῦ χω-
 ρίου ὃ ἔδωκεν ἱακώβ ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ . ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ **6**
 τοῦ ἱακώβ ὃ οὖν ἰησοὺς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐ-
 καθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ ὥρα ἦν ὥσθι ἔκτι . ἔρχεται **7**
 γυνὴ ἐκ τῆς σαμαρείας ἀντληῆσαι ὕδωρ λέγει αὐτῇ ὁ ἰη-
 σοὺς δός μοι πιεῖν . οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθει- **8**
 σαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν . λέγει οὖν αὐτῷ **9**
 ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις πῶς σὺ ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν
 αἰτεῖς οὕσης· γυναικὸς σαμαρεῖτιδος οὐ γὰρ συγχρῶνται
 ἰουδαῖοι σαμαρεῖταις . ἀπεκρίθη ἰησοὺς καὶ εἶπεν αὐτῇ εἰ **10**
 ἤδεις τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι δός
 μοι πιεῖν σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν .
 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ κύριε οὔτε ἀντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ **11**
 ἐστὶν βαθὺ πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν . μὴ σὺ μείζων **12**
 εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἱακώβ ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ
 αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα
 αὐτοῦ . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοὺς καὶ εἶπεν αὐτῇ πᾶς ὁ πίνων **13**
 ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν . ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ **14**
 ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα
 ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδα-
 τος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον . λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ **15**
 κύριε δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχώμαι
 ἐνθάδε ἀντλεῖν . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοὺς ὕπαγε φώνησον τὸν **16**
 ἄνδρα σοῦ καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε . ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν **17**

4. v.1 T*: κυριος, V: ιησους. **v.3** TKV: παλιν, M: Ø. **v.5** T*: ιωσηφ, V: [τω] ιωσηφ. **v.6** T*: ωσει, V: ως. **v.7** T*: πειν, V: πειν. **v.9** T*: σαμαρειτις, V: σαμαριτις. **v.9** T*: πειν, V: πειν. **v.9** T*: ουσης γυναικος σαμαρειτιδος, V: γυναικος σαμαριτιδος ουσης. **v.9** T*: σαμαρειταις, V: σαμαριταις. **v.10** T*: πειν, V: πειν. **v.13** TK: ο, MV: Ø. **v.14** T*: διψηση, V: διψησει. **v.15** TK: ερχομαι, M: ερχομαι, V: διερχομαι. **v.16** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.17** T*: ειπεν, V: ειπεν αυτω.

οὐκ ἔχω ἄνδρα λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς καλῶς εἶπας ὅτι ἄν-
 18 δρα οὐκ ἔχω. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες καὶ νῦν ὃν ἔχεις
 19 οὐκ ἔστιν σου ἀνὴρ τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ
 20 γυνὴ κύριε θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν
 ἐν τούτῳ τῷ ὅρει προσεκύνησαν καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν
 21 ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. λέγει
 αὐτῇ ὁ ἰησοῦς γύναι· πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε
 οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
 22 τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε ἡμεῖς προσκυ-
 νοῦμεν ὃ οἴδαμεν ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐστίν.
 23 ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνη-
 ταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρί ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ καὶ
 γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.
 24 πνεῦμα ὁ θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύ-
 25 ματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ οἶδα
 ὅτι μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος χριστὸς ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖ-
 26 νος ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι
 27 ὁ λαλῶν σοι. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθὼν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ
 ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει οὐδεὶς μέντοι εἶπεν
 28 τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς. ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν
 αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀν-
 29 θρώποις. δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα
 30 ἐποίησα μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς
 31 πόλεως καὶ ἦρχοντο πρὸς αὐτόν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων
 32 αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες ῥαββὶ φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
 33 ἐγὼ βρωσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ
 34 μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν. λέ-
 γει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐμὸν βρωμὰ ἐστὶν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα
 35 τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑ-

v.20 TK: τουτω τω ορει, MV: τω ορει τουτω. **v.20** T*: δει προσκυνειν, V: προσκυνειν δει.

v.21 T*: γυναι πιστευσον μοι, V: πιστευε μοι γυναι. **v.23** T*: αλλ, V: αλλα. **v.25** TKV: μεσσίας, M: μεσίας. **v.25** T*: παντα, V: απαντα. **v.27** T*: ηλθον, V: ηλθαν. **v.27** T*: εθαυμασαν, V: εθαυμαζον. **v.30** TK: συν, MV: ∅. **v.31** T*: δε, V: ∅. **v.33** TK: μητις, MV: μη τις. **v.34** T*: ποιω, V: ποιησω.

μεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόν ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται
 ἰδοὺ λέγω ὑμῖν ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσα-
 σθε τὰς χώρας ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμὸν ἤδη . καὶ 36
 ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν
 αἰώνιον ἵνα καὶ ὁ σπεύρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων . ἐν 37
 γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἄληθινός ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπεύ-
 ρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων . ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ 38
 οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε ἄλλοι κεκοπιάκασιν καὶ ὑμεῖς εἰς
 τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε . ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης 39
 πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν σαμαρεῖτῶν διὰ τὸν λό-
 γον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα
 ἐποίησα . ὥς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ σαμαρεῖται ἡρώτων 40
 αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας .
 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ . τῇ 41, 42
 τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύ-
 ομεν αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
 ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ ὁ χριστός . μετὰ δὲ τὰς δύο 43
 ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν .
 αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ 44
 πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει . ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν 45
 ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν
 ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν
 ἑορτήν . ἦλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν κανᾶ τῆς γα- 46
 λιλαίας ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον καὶ ἦν τις βασιλικὸς
 οὗ ὁ υἱὸς ἦσθένει ἐν καίερναούμ . οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰη- 47
 σοῦς ἦκει ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν ἀπῆλθεν πρὸς
 αὐτὸν καὶ ἡρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν
 υἱὸν ἥμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν . εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς 48
 αὐτὸν ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε οὐ μὴ πιστεύσητε .
 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς κύριε κατάβηθι πρὶν ἀποθα- 49

v.35 TK: τετραμηνον, MV: τετραμηνος. **v.36** T*: καὶ, V: ∅. **v.37** TM: ο, KV: ∅. **v.39** T*: σαμαρειτων, V: σαμαριτων. **v.39** T*: οσα, V: α. **v.40** T*: σαμαρειται, V: σαμαριται.
v.42 T*: ο χριστος, V: ∅. **v.43** T*: καὶ απηλθεν, V: ∅. **v.44** T*: ο, V: ∅. **v.45** T*: α, V: οσα. **v.46** TK: ο ιησους παλιν, M: παλιν ο ιησους, V: παλιν. **v.46** T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.47** T*: αυτον, V: ∅. **v.47** TKV: ημελλεν, M: εμελλεν.

50 νεῖν τὸ παιδίον μου . λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς πορεύου ὁ υἱός
σου ζῇ καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ· εἶπεν αὐ-
51 τῷ ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο . ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ
δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν· αὐτῷ καὶ ἀπηγγειλαν λέγοντες
52 ὅτι ὁ παῖς οὗτος ζῇ . ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν
ἣ κομψότερον ἔσχεν καὶ· εἶπον αὐτῷ ὅτι ἄλλος ὥραν ἐβδό-
53 μην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός . ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ
54 καὶ ἐπίστευσεν αὐτός καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη . τοῦτο πάλιν
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας
εἰς τὴν γαλιλαίαν .

5 Μετὰ ταῦτα ἦν ἐορτὴ τῶν ἰουδαίων καὶ ἀνέβη ὁ ἰησοῦς
2 εἰς ἱεροσόλυμα . ἔστιν δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προ-
βατικῇ κολυμβήθρᾳ ἡ ἐπιλεγομένη ἐβραϊστί βηθεσδά πέντε
3 στοάς ἔχουσα . ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολλὸν τῶν ἀ-
σθενούντων τυφλῶν χωλῶν ξηρῶν ἐκδεχομένων τὴν τοῦ
4 ὕδατος κίνησιν . ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν
τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσεν τὸ ὕδωρ ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς
μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγένετο ᾧ δήποτε κα-
5 τείχετο νοσήματι . ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτώ
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ . τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατακείμε-
νον καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει λέγει αὐτῷ θέλεις
7 ὑγιὴς γενέσθαι . ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενὼν κύριε ἄνθρω-
πον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν
κολυμβήθραν ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ ἄλλος πρὸ ἐμοῦ κατα-
8 βαίνει . λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἔγειρά· ἄρον τὸν κράββατόν
9 σου καὶ περιπάτει . καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρω-

v.50 T^a: καὶ, V: ∅. **v.50** T^a: ω, V: ον. **v.50** TK: ιησους, MV: ο ιησους. **v.51** T^a: απηνητησαν αυτω και απηγγειλαν, V: υπηνητησαν αυτω. **v.51** T^a: σου, V: αυτου. **v.52** T^a: παρ αυτων την ωραν, V: την ωραν παρ αυτων. **v.52** T^a: και ειπον, V: ειπαν ουν. **v.52** T^a: χθες, V: εχθες. **v.53** T^a: οτι, V: ∅. **v.54** T^a: τουτο, V: τουτο [δε]. **5. v.1** TKV: εορτη, M: η εορτη. **v.1** T^a: ο, V: ∅. **v.2** T^a: βηθεσδα, V: βηθζαθα. **v.3** T^a: πολυ, V: ∅. **v.3** T^a: εκδεχομενων την του υδατος κινησιν, V: ∅. **v.4** T^a: αγγελος ... νοσηματι, V: ∅. **v.5** T: τριακονταοκτω, KM: τριακοντα και οκτω, V: τριακοντα [και] οκτω. **v.5** T^a: ασθενεια, V: ασθενεια αυτου. **v.7** TK: βαλλη, MV: βαλη. **v.8** T^a: εγειραι, V: εγειρε. **v.8** T^a: κραββατον, V: κραβαττον.

πος καὶ ἦρεν τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει ἦν δὲ
 σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ . ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ 10
 τεθεραπευμένῳ σάββατόν ἐστιν οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν
 κράββατον . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ποιήσας με ὑγιῇ ἐκεῖνός 11
 μοι εἶπεν ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει . ἡρώτη- 12
 σαν οὖν αὐτὸν τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι ἄρον τὸν
 κράββατόν σου καὶ περιπάτει . ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐ- 13
 στιν ὁ γὰρ ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ . μετὰ 14
 ταῦτα εὕρισκει αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ
 ἴδε ὑγιῆς γέγονας μηκέτι ἀμάρτανε ἵνα μὴ χειρόν τί σοι 15
 γένηται . ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς ἰουδαί- 16
 οῖς ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῇ . καὶ διὰ τοῦτο
 ἐδίωκον τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖ- 17
 ναι ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο
 αὐτοῖς ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται καγὼ ἐργάζομαι . 18
 διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι
 ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλε- 19
 γεν τὸν θεὸν ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ . ἀπεκρίνατο οὖν ὁ
 ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ δύναται 20
 ὁ υἱὸς ποιεῖν ἅφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα
 ποιῶντα ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως
 ποιεῖ . ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν 21
 αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα
 ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε . ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νε- 22
 κροὺς καὶ ζωοποιεῖ οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζωοποιεῖ .
 οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν 23
 δέδωκεν τῷ υἱῷ . ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶ-
 σιν τὸν πατέρα ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν 24
 πέμψαντα αὐτόν . ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον
 μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώ-

v.9 T^{*}: κραββατον, V: κραβαττον. **v.10** T^{*}: ουκ, V: και ουκ. **v.10** T^{*}: κραββατον, V: κραβαττον σου. **v.11** T^{*}: απεκριθη, V: ο δε απεκριθη. **v.11** T^{*}: κραββατον, V: κραβαττον. **v.12** T^{*}: ουν, V: ∅. **v.12** T^{*}: τον κραββατον σου, V: ∅. **v.14** T^{*}: τι σοι, V: σοι τι. **v.16** T^{*}: τον ιησουν οι ιουδαιοι και εζητουν αυτον αποκτειναι, V: οι ιουδαιοι τον ιησουν. **v.19** T^{*}: ειπεν, V: ελεγεν.

νιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ
 25 θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται
 ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ
 26 υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. ὥσπερ γὰρ ὁ
 πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ οὕτως ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ ζω-
 27 ἣν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν
 28 ποιεῖν ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. μὴ θαυμάζετε τοῦτο ὅτι
 ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται
 29 τῆς φωνῆς αὐτοῦ. καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιή-
 σαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς
 30 ἀνάστασιν κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ
 οὐδὲν καθὼς ἀκούω κρίνω καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐ-
 31 στὶν ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ
 32 πέμψαντός με πατρός. ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ
 32 ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρ-
 τυρῶν περὶ ἐμοῦ καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία
 33 ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς ἰωάννην
 34 καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ. ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώ-
 που τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
 35 σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων ὑ-
 μεῖς δὲ ἠθέλησατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ
 36 αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ ἰωάννου τὰ
 γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ αὐτὰ
 τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατὴρ με
 37 ἀπέσταλκεν. καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτὸς μεμαρτύρη-
 κεν περὶ ἐμοῦ οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε· πῶποτε οὔτε
 38 εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μέ-
 νοντα· ἐν ὑμῖν ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος τοῦτω ὑμεῖς οὐ
 39 πιστεύετε. ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐ-

v.25 T^s: ἀκουσονται, V: ἀκουσουσιν. **v.25** T^s: ζήσονται, V: ζήσουσιν. **v.26** T^s: ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ, V: καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν. **v.27** T^s: καὶ, V: ὅ. **v.28** T^s: ἀκούσονται, V: ἀκουσουσιν. **v.30** T^s: πατρός, V: ὅ. **v.35** TK: ἀγαλλιασθῆναι, MV: ἀγαλλιαθῆναι. **v.36** T^s: ἔδωκεν, V: δέδωκεν. **v.36** T^s: ἐγώ, V: ὅ. **v.37** T^s: αὐτός, V: ἐκεῖνος. **v.37** T^s: ἀκηκόατε πῶποτε, V: πῶποτε ἀκηκόατε. **v.38** T^s: μενοντα ἐν ὑμῖν, V: ἐν ὑμῖν μενοντα. **v.39** T^s: ἐρευνάτε, V: ἐραυνάτε.

ταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι
περὶ ἐμοῦ . καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με ἵνα ζωὴν ἔχητε . 40
δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω . ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι 41, 42
τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς . ἐγὼ ἐλήλυθα 43
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου καὶ οὐ λαμβάνετέ με ἐάν
ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ ἐκεῖνον λήψεσθε . πῶς 44
δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνον-
τες καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε . μὴ 45
δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα ἔστιν
ὁ κατηγορῶν ὑμῶν μωδῆς εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε . εἰ γὰρ 46
ἐπιστεύετε μωδῇ ἐπιστεύετε ἂν ἐμοὶ περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος
ἔγραψεν . εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε πῶς 47
τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε .

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς **6**
γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος . καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πο- 2
λὺς ὅτι ἐώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούν-
των . ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος ὃ ἰησοῦς καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο 3
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ . ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἐορ- 4
τὴ τῶν ἰουδαίων . ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς 5
καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λέγει
πρὸς τὸν φίλιππον πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους ἵνα φάγω-
σιν οὗτοι . τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτὸν αὐτὸς γὰρ ἤ- 6
δει τί ἔμελλεν ποιεῖν . ἀπεκρίθη αὐτῷ φίλιππος διακοσίων 7
δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς ἵνα ἕκαστος αὐτῶν
βραχύ τι λάβῃ . λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀν- 8
δρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου . ἔστιν παιδάριον ἐν ᾧ ὥδε 9
ὁ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια ἀλλὰ ταῦτα
τί ἐστιν εἰς τοσούτους . εἶπεν δὲ ὁ ἰησοῦς ποιήσατε τοὺς 10
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ ἀ-

v.42 T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.43** T^{*}: ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.45** T^{*}: μωσης, V: μωυσης.
v.46 T^{*}: μωση, V: μωυσει. **6. v.2** T^{*}: καὶ ἠκολουθεῖ, V: ἠκολουθεῖ δε. **v.2** T^{*}: εωρων
αυτου, V: εθεωρων. **v.3** T^{*}: ο, V: Ø. **v.5** T^{*}: ο ιησους τους οφθαλμους, V: τους οφθαλμους
ο ιησους. **v.5** T^{*}: τον, V: Ø. **v.5** T^{*}: αγορασομεν, V: αγορασωμεν. **v.7** T^{*}: φιλιππος, V:
[ο] φιλιππος. **v.7** T^{*}: αυτων, V: Ø. **v.9** T^{*}: εν ωδε ο, V: ωδε ος. **v.10** T^{*}: δε, V: Ø.

νέπεσόν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὥσεϊ πεντακισχίλιοι .
 11 ἔλαβεν δὲ τοὺς ἄρτους ὁ ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδω-
 κεν τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις ὁμοίως
 12 καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον . ὥς δὲ ἐνεπλήσθησαν
 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα
 13 κλάσματα ἵνα μὴ τι ἀπόληται . συνήγαγον οὖν καὶ ἐγέμι-
 σαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
 14 κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεβρωκόσιν . οἱ οὖν ἄνθρω-
 ποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ὃ ἰησοῦς ἔλεγον ὅτι οὗτός
 15 ἐστὶν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὃ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον . ἰ-
 ησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐ-
 τὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ
 16 ὄρος αὐτὸς μόνος . ὥς δὲ ὀψία ἐγένετο κατέβησαν οἱ μα-
 17 θηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν . καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον
 ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς καίερναουμ καὶ σκοτία
 18 ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὐκ ἔληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς . ἡ
 19 τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διτήγειρετο . ἔληλα-
 κότες οὖν ὥς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν
 τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ
 20 πλοίου γινόμενον καὶ ἐφοβήθησαν . ὃ δὲ λέγει αὐτοῖς ἐγώ
 21 εἰμι μὴ φοβεῖσθε . ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον
 καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον .
 22 τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὃ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης ἰ-
 δὼν ὅτι πλοiάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς
 ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθεν τοῖς
 μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ πλοiάριον ἀλλὰ μόνοι οἱ
 23 μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον . ἄλλα δὲ ἦλθεν πλοiάρια ἐκ τι-
 βεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαρι-

v.10 T*: ανεπεσον, V: ανεπεσαν. **v.10** T*: ωσει, V: ως. **v.11** T*: δε, V: ουν. **v.11** T*: τοις μαθηταις οι δε μαθηται, V: ∅. **v.13** T*: επερισσευσεν, V: επερισσευσαν. **v.14** T*: ο ιησους, V: ∅. **v.15** T*: αυτον, V: ∅. **v.15** TKV: παλιν, M: ∅. **v.17** T*: το, V: ∅. **v.17** T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.17** T*: ουκ, V: ουπω. **v.18** T*: διηγειρετο, V: διεγειρετο. **v.19** TK: εικοσιπεντε, MV: εικοσι πεντε. **v.21** T*: το πλοιον εγενετο, V: εγενετο το πλοιον. **v.22** T*: ιδων, V: ειδων. **v.22** T*: εκεινο εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου, V: ∅. **v.22** T*: πλοιαριον, V: πλοιον. **v.23** T*: δε, V: ∅. **v.23** T*: πλοιαρια, V: πλοια[ρια].

στήσαντος τοῦ κυρίου . ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι ἰησοῦς 24
οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ
εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἦλθον εἰς καπερναοὺμ ζητοῦντες τὸν ἰη-
σοῦν . καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ 25
ῥαββὶ πότε ὧδε γέγονας . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶ- 26
πεν ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα
ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε . ἐργάζε- 27
σθε μὴ τὴν βρωσιν τὴν ἀπολλυμένην ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν
μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν
δώσει τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ θεός . εἶπον οὖν 28
πρὸς αὐτὸν τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ .
ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον 29
τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεύσῃτε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος . εἶπον 30
οὖν αὐτῷ τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦ-
σωμέν σοι τί ἐργάξῃ . οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον 31
ἐν τῇ ἐρήμῳ καθὼς ἐστιν γεγραμμένον ἄρτον ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς 32
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μωδῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν . ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν 33
ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ .
εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν κύριε πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον 34
τοῦτον . εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς 35
ζωῆς ὁ ἐρχόμενος πρὸς μὲ οὐ μὴ πεινάσῃ καὶ ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε . ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐ- 36
ωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε . πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατήρ
πρὸς ἐμὲ ἥξει καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς μὲ οὐ μὴ ἐκβάλω 37
ἔξω . ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέ- 38
λημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με . τοῦτο 39
δὲ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με παῖρός ἵνα πᾶν ὃ δέ-

v.24 TK: καὶ, MV: ∅. **v.24** T^a: πλοια, V: πλοιαρια. **v.24** T^a: καπερναουμ, V: καφαρναουμ.
v.28 T: ποιουμεν, KMV: ποιωμεν. **v.29** TK: ο, M: ∅, V: [ο]. **v.29** T^a: πιστευσητε, V:
πιστευητε. **v.32** T^a: μωσης, V: μωουσης. **v.35** T^a: δε, V: ∅. **v.35** T^a: με, V: εμε.
v.35 T^a: διψηση, V: διψησει. **v.37** T^a: με, V: εμε. **v.38** T^a: εκ, V: απο. **v.39** T^a: πατρος,
V: ∅.

δωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ
 40 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ . τοῦτο δέ^ο ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός^ο
 με ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ
 ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ .
 41 ἐγόγγυζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν ἐγὼ εἰμι ὁ
 42 ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ . καὶ ἔλεγον οὐχ οὗτός
 ἐστὶν ἰησοῦς ὁ υἱὸς ἰωσήφ οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα
 καὶ τὴν μητέρα πῶς οὖν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 43 καταβέβηκα . ἀπεκρίθη οὖν^ο ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς μὴ
 44 γογγύζετε μετ' ἀλλήλων . οὐδεὶς δύναται ἔλθεῖν πρὸς με
 ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτὸν καὶ^ο ἐγὼ ἀ-
 45 ναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ . ἔστιν γεγραμμένον ἐν
 τοῖς προφήταις καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ θεοῦ πᾶς
 οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς
 46 μὲ . οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις^ο ἐώρακεν εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ
 47 θεοῦ οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα . ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 48 ὁ πιστεύων εἰς^ο ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον . ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος
 49 τῆς ζωῆς . οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ^ο μάννα ἐν τῇ ἐρή-
 50 μῳ καὶ ἀπέθανον . οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 51 καταβαίνων ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ . ἐγὼ
 εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς ἐὰν τις φά-
 γῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ὁ ἄρτος
 52 τοῦ κόσμου ζωῆς . ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ ἰου-
 δαῖοι λέγοντες πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα^α
 53 φαγεῖν . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πί-
 54 ητε αὐτοῦ τὸ αἷμα οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς . ὁ τρώγων

v.39 TKV: αυτο, M: αυτον. **v.39** TK: εν, M: Ø, V: [εν]. **v.40** T^{*}: δε, V: γαρ. **v.40** T^{*}: πεμψαντος με, V: πατρος μου. **v.40** T^{*}: τη, V: [εν] τη. **v.42** T^{*}: ουν, V: νυν. **v.42** T^{*}: ουτος, V: Ø. **v.43** T^{*}: ουν ο, V: Ø. **v.44** T^{*}: και εγω, V: καγω. **v.44** TK: τη, MV: εν τη. **v.45** TK: του, MV: Ø. **v.45** T^{*}: ουν, V: Ø. **v.45** TKV: ακουσας, M: ακουων. **v.45** T^{*}: με, V: εμε. **v.46** T^{*}: τις εωρακεν, V: εωρακεν τις. **v.47** T^{*}: εις εμε, V: Ø. **v.49** T^{*}: το μαννα εν τη ερημω, V: εν τη ερημω το μαννα. **v.51** T^{*}: ζησεται, V: ζησει. **v.51** T^{*}: ην εγω δωσω, V: Ø. **v.52** T^{*}: σαρκα, V: σαρκα [αυτου].

μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον
καὶ ἔγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σὰρξ 55
μου ἀληθῶς ἐστὶν βρωσις καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶν
πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα 56
ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλén με ὁ ζῶν 57
πατήρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος
ζήσεται δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 58
καταβάς οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα καὶ
ἀπέθανον ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.
ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν καίϋερναούμ. πολ- 59, 60
λοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰπὼν σκληρός
ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν. εἰδὼς δὲ 61
ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει. ἐὰν οὖν 62
θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ
πρότερον. τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν ἡ σὰρξ οὐκ ὤ- 63
φελει οὐδὲν τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ
ζωή ἐστιν. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν ἥδεις 64
γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς
ἐστὶν ὁ παραδῶσκων αὐτόν. καὶ ἔλεγεν διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑ- 65
μῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρὸς με ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον
αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς μου. ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν 66
μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ ἔτι μετ' αὐτοῦ πε-
ριεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα μὴ καὶ ὑμεῖς 67
θέλετε ὑπάγειν. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέτρος κύριε 68
πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. καὶ 69
ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς οὐκ 70
ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διαβά-

v.54 T*: καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.55** T*: ἀληθως, V: ἀληθης. **v.57** T*: ζῆσεται, V: ζῆσει.
v.58 T*: ἐκ τοῦ, V: ἐξ. **v.58** T*: ὑμῶν το μαννα, V: ὅ. **v.58** T*: ζῆσεται, V: ζῆσει.
v.59 T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.60** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.60** T*: οὗτος ὁ
λόγος, V: ὁ λόγος οὗτος. **v.63** T*: λαλῶ, V: λελαληκα. **v.65** T*: μου, V: ὅ. **v.66** T*:
ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, V: [ἐκ] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον. **v.66** T: οὐκ ἐτι, KMV:
οὐκετι. **v.68** T*: σὺν, V: ὅ. **v.69** T*: χριστος ὁ υἱος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, V: ἅγιος τοῦ
θεοῦ. **v.70** TKV: ὁ ἰησοῦς, M: ὅ.

71 λός ἐστιν . ἔλεγεν δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκαριώτην οὗτος
 γὰρ ἤμελλεν^ο αὐτὸν παραδιδόναι εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα .

7 Καὶ περιεπάτει^ο ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ γαλιλαίᾳ οὐ
 γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περιπατεῖν ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ
 2 ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι . ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἐορτὴ τῶν ἰουδαίων
 3 ἡ σκηνοπηγία . εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
 μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν ἵνα καὶ οἱ
 4 μαθηταί σου θεωρήσωσιν^ο τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς . οὐδεὶς
 γὰρ ἐν^ο κρυπτῷ τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι
 5 εἰ ταῦτα ποιεῖς φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ . οὐδὲ γὰρ
 6 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν . λέγει οὖν αὐτοῖς
 ὁ ἰησοῦς ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν ὁ δὲ καιρὸς ὁ
 7 ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος . οὐ δύναται ὁ κόσμος μι-
 σεῖν ὑμᾶς ἐμὲ δὲ μισεῖ ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ
 8 ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν . ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἐορτὴν
 ταύτην ἐγὼ οὐκ ἄναθαίνω εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην ὅτι ὁ^ο
 9 καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πεπλήρωται . ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς
 10 ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ . ὥς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
 τοῦ τότε^ο καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἐορτὴν οὐ φανερώς ἀλλ'
 11 ὥς ἐν κρυπτῷ . οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἐορτῇ
 12 καὶ ἔλεγον ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος . καὶ γογγυσμὸς πολὺς^ο πε-
 ρὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθὸς ἐστιν
 13 ἄλλοι δὲ^ο ἔλεγον οὐ ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον . οὐδεὶς μέντοι
 παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων .
 14 ἤδη δὲ τῆς ἐορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη ὁ^ο ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν
 15 καὶ ἐδίδασκεν . καὶ^ο ἐθαύμαζον οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες πῶς
 16 οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς . ἀπεκρίθη αὐτοῖς

v.71 T*: ἰσκαριώτην, V: ἰσκαριώτου. **v.71** TK: ἠμελλεν αὐτον παραδιδοναι εἰς ὧν, M: ἐμελλεν αὐτον παραδιδοναι εἰς ὧν, V: ἐμελλεν παραδιδοναι αὐτον εἰς. **7. v.1** T*: περιεπατεῖ ο ἰησοῦς μετὰ ταῦτα, V: μετὰ ταῦτα περιεπατεῖ ο ἰησοῦς. **v.3** T*: θεωρήσωσιν τὰ ἔργα σου, V: θεωρήσουσιν σου τὰ ἔργα. **v.4** T*: ἐν κρυπτῷ τι, V: τι ἐν κρυπτῷ. **v.8** T*: ταύτην, V: ὅ. **v.8** T*: οὐπω, V: οὐκ. **v.8** T*: ο καιρὸς ο ἐμὸς, V: ο ἐμὸς καιρὸς. **v.9** T*: αὐτοῖς, V: αὐτός. **v.10** T*: τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἐορτὴν, V: εἰς τὴν ἐορτὴν τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη. **v.10** T*: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.12** T*: πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν, V: περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς. **v.12** TK: δε, M: ὅ, V: [δε]. **v.14** T*: ο, V: ὅ. **v.15** T*: καὶ ἐθαύμαζον, V: ἐθαύμαζον οὖν. **v.16** TK: ἀπεκρίθη, MV: ἀπεκρίθη οὖν.

ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ
πέμψαντός με . ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν γνῶ- 17
σεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ
ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ . ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰ- 18
δίαν ζητεῖ ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν οὗτος
ἀληθὴς ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν . οὐ μωδῆς δέ- 19
δωκεν ὑμῖν τὸν νόμον καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον
τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι . ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ ὁ εἶπεν δαι- 20
μόνιον ἔχετε τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς 21
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε .
διὰ τοῦτο μωδῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν οὐχ ὅτι ἐκ 22
τοῦ μωδῆως ἐστὶν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων καὶ ἐν σαββάτῳ πε-
ριτέμνετε ἄνθρωπον . εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν 23
σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος μωδῆως ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι ὁ-
λον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ . μὴ κρίνετε κατ' 24
ὄψιν ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε . ἔλεγον οὖν τινες 25
ἐκ τῶν ἱεροσολυμιτῶν οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖ-
ναι . καὶ ἶδε παρρησίᾳ λαλεῖ καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν μή- 26
ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς
ὁ χριστός . ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστὶν ὁ δὲ χριστὸς 27
ὅταν ἔρχηται οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστὶν . ἔκραζεν οὖν 28
ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ λέγων καμὲ οἴδατε καὶ
οἴδατε πόθεν εἰμι καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα ἀλλ' ἔ-
στιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε . ἐγὼ δὲ 29
οἶδα αὐτὸν ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι καὶ ἀπέστειλεν .
ἐζητοῦν οὖν αὐτὸν πιάσαι καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν 30
τὴν χεῖρα ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ . πολλοὶ δὲ ἐκ 31
τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ χριστὸς
ὅταν ἔλθῃ μὴτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὢν οὗτος
ἐποίησεν . ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος 32

v.19 T*: μωσης, V: μωυσης. **v.20** T*: καὶ εἶπεν, V: ∅. **v.21** TK: ο, MV: ∅. **v.22** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.22** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.23** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.24** T*: κρινετε, V: κρινετε. **v.26** T*: αληθως, V: ∅. **v.29** TK: δε, MV: ∅. **v.31** T*: πολλοι δε εκ του οχλου, V: εκ του οχλου δε πολλοι. **v.31** T*: οτι, V: ∅. **v.31** T*: μητι, V: μη. **v.31** T*: τουτων, V: ∅.

περὶ αὐτοῦ ταῦτα καὶ ἀπέστειλαν οἱ^ο φαρισαῖοι καὶ οἱ ἄρ-
 33 χιερεῖς ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς
 ὁ ἰησοῦς ἔτι μικρόν^ο χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω
 34 πρὸς τὸν πέμπσαντά με. ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε καὶ
 35 ὅπου εἰμι ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ ἰ-
 ουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι
 ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν μή εἰς τὴν διασποράν τῶν ἐλ-
 36 λήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς ἔλληνας. τίς
 ἐστὶν οὗτος^ο ὁ λόγος ὃν εἶπεν ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρή-
 37 σετέ καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἐν δὲ τῇ
 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει ὁ ἰησοῦς καὶ
 ἔκραζεν λέγων ἂν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω.
 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ ποταμοὶ ἐκ τῆς
 39 κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο δὲ εἶπεν
 περὶ τοῦ πνεύματος ὃν^ο ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες
 εἰς αὐτόν οὕτω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον ὅτι ὁ^ο ἰησοῦς οὐ-
 40 δέπω ἐδοξάσθη. πολλοὶ^ο οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες
 41 τὸν^ο λόγον ἔλεγον οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. ἄλλοι
 ἔλεγον οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ἄλλοι^ο δὲ ἔλεγον μὴ γὰρ ἐκ
 42 τῆς γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται. οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι
 ἐκ τοῦ σπέρματος δαβὶδ καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης ὃ-
 43 που ἦν δαβὶδ ὁ^ο χριστὸς ἔρχεται. σχίσμα οὖν ἐν^ο τῷ ὄχλῳ
 44 ἐγένετο δι' αὐτόν. τινὲς δὲ ᾔθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν
 45 ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. ἦλθον οὖν οἱ
 ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους καὶ εἶπον
 46 αὐτοῖς ἐκεῖνοι διατὶ οὐκ ἠγάγετε αὐτόν. ἀπεκρίθησαν οἱ

v.32 TK: οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις υπηρετας, M: υπηρετας οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις, V: οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι υπηρετας. **v.33** TK: αυτοις, MV: ∅. **v.33** T^o: μικρον χρονον, V: χρονον μικρον. **v.34** T^o: ευρησετε, V: ευρησετε [με]. **v.36** T^o: ουτος ο λογος, V: ο λογος ουτος. **v.36** T^o: ευρησετε, V: ευρησετε [με]. **v.39** T^o: ου, V: ο. **v.39** T^o: πιστευοντες, V: πιστευσαντες. **v.39** T^o: αγιον, V: ∅. **v.39** TK: ο, MV: ∅. **v.40** T^o: πολλοι ουν εκ του οχλου, V: εκ του οχλου ουν. **v.40** T^o: τον λογον, V: των λογων τουτων. **v.41** TK: αλλοι δε, M: αλλοι, V: οι δε. **v.42** T^o: ουχι, V: ουχ. **v.42** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.42** T^o: ο χριστος ερχεται, V: ερχεται ο χριστος. **v.43** T^o: εν τω οχλω εγενετο, V: εγενετο εν τω οχλω. **v.45** TK: διατι, MV: δια τι.

ὑπηρετάει οὐδέποτε οὕτως ὁ ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὥς οὗτος ὁ
 ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι μὴ καὶ 47
 ὑμεῖς πεπλάνησθε. μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς 48
 αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων. ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώ- 49
 σκων τὸν νόμον ἐπικατάρτοι εἰσιν. λέγει νικόδημος πρὸς 50
 αὐτοὺς ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν. μὴ 51
 ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' 52
 αὐτοῦ πρότερον καὶ γινῶ τί ποιεῖ. ἀπεκρίθησαν καὶ εἰπὼν 52
 αὐτῷ μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς γαλιλαίας εἶ ἐρεῦνησον καὶ ἴδε ὅτι
 προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγγήγερται. καὶ ἐπορεύθη 53
 ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ὄρθρου δὲ 8, 2
 πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς
 αὐτὸν καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσιν δὲ οἱ γραμ- 3
 ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ
 κατειλημμένην καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ. λέγουσιν 4
 αὐτῷ διδάσκαλε αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ
 μοιχευομένη. ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς 5
 τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι σὺ οὖν τί λέγεις. τοῦτο δὲ ἔλεγον 6
 πειράζοντες αὐτὸν ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ ὁ δὲ ἰη-
 σοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. ὥς δὲ 7
 ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν ἀνακύψας εἶπεν πρὸς αὐτοὺς
 ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλεῖτω.

v.46 T*: οὕτως ἐλάλησεν, V: ἐλάλησεν οὕτως. **v.46** T*: ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος, V: Ø. **v.49** T*: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.49** T*: ἐπικατάρτοι, V: ἐπαράτοι. **v.50** T*: νυκτός πρὸς αὐτὸν, V: πρὸς αὐτὸν [το] πρότερον. **v.51** T*: παρ αὐτοῦ πρότερον, V: πρότερον παρ αὐτοῦ. **v.52** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.52** T*: ἐρευνήσον, V: ἐραυνήσον. **v.52** T*: προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγγήγερται, V: ἐκ τῆς γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται. **v.53** TK: ἐπορεύθη, M: ἀπῆλθεν, V: ἐπορεύθησαν. **8. v.1** TKV: ἰησοῦς δε, M: καὶ ὁ ἰησοῦς. **v.2** TKV: παρεγένετο, M: βαθεὺς ἦλθεν ὁ ἰησοῦς. **v.3** T*: πρὸς αὐτὸν, V: Ø. **v.3** TK: ἐν, MV: ἐπὶ. **v.3** TKV: μεσῶ, M: τῷ μεσῶ. **v.4** TKV: λέγουσιν, M: εἶπον. **v.4** TK: αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη, M: ταυτὴν εὐρομένον ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένην, V: αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη. **v.5** TK: μωσῆς ἡμῖν, M: ἡμῶν μωσῆς, V: ἡμῖν μωσῆς. **v.5** TK: λιθοβολεῖσθαι, MV: λιθαίνειν. **v.5** TKV: λέγεις, M: λεγεις περὶ αὐτῆς. **v.6** TKV: κατηγορεῖν, M: κατηγορίαν κατ. **v.6** T*: ἐγραφεν, V: κατεγραφεν. **v.6** TMV: γην, K: γῆν μὴ προσποιούμενος. **v.7** TKV: ἐρωτῶντες, M: ἐπερωτῶντες. **v.7** TK: ἀνακύψας, M: ἀναβλέψας, V: ἀνεκύψεν καὶ. **v.7** TK: πρὸς αὐτοὺς, MV: αὐτοῖς. **v.7** TK: τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλεῖτω, M: λίθον βαλεῖτω ἐπ' αὐτήν, V: ἐπ' αὐτήν βαλεῖτω λίθον.

- 8, 9 καὶ πάλιν κάτω° κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ° ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθεῖς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως° τῶν ἐσχάτων καὶ κατελείφθη μόνος ὁ° ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ
- 10 ἐότῳσα· ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς καὶ° μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς εἶπεν αὐτῇ ἡ° γυνὴ ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι°
- 11 οἱ κατήγοροί σου οὐδεὶς σε κατέκρινεν· ἡ δὲ εἶπεν οὐδεὶς κύριε εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω πο-
- 12 ρεύου καὶ° μηκέτι ἀμάρτανε· πάλιν οὖν ὁ° ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησεν λέγων ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς
- 13 τῆς ζωῆς· εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι σὺ περὶ σεαυτοῦ
- 14 μαρτυρεῖς ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ
- 15 ποῦ ὑπάγω ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε ἐγὼ οὐ κρίνω οὐ-
- 16 δένα· καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθείᾱς ἐστιν ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ· καὶ
- 17 ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν· ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυ-
- 18 τοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ· ἔλεγον οὖν αὐτῷ ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου ἀπεκρίθη ὁ° ἰησοῦς οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου εἰ ἐμὲ ᾔδειτε καὶ τὸν πα-
- 20 τέρα μου ᾔδειτε° ἄν· ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ° ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ καὶ οὐδεὶς ἐπί-
- 21 ασεν αὐτὸν ὅτι οὕτω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ· εἶπεν οὖν

v.8 T^a: κάτω κυψας, V: κατακυψας. **v.9** TK: καὶ ὑπο τῆς συνειδησεως ελεγχόμενοι, MV: Ø. **v.9** T: καθεις, K¹MV: καθ εις. **v.9** T^a: εως των εσχατων, V: Ø. **v.9** T^a: ο ιησους, V: Ø. **v.9** TK: εστωσα, MV: ουσα. **v.10** TK: καὶ μηδενα θεασαμενος πλὴν τῆς γυναικος, M: ειδεν αυτην και, V: Ø. **v.10** TKV: αυτη, M: Ø. **v.10** TK: η γυνη, MV: γυναι. **v.10** TK: εκεινοι οι κατηγοροι σου, M: οι κατηγοροι σου, V: Ø. **v.11** T^a: αυτη, V: Ø. **v.11** TK: καὶ μηκετι, M: καὶ απο του νυν μηκετι, V: [και] απο του νυν μηκετι. **v.12** TK: ο ιησους αυτοις ελαλησεν, M: αυτοις ο ιησους ελαλησεν, V: αυτοις ελαλησεν ο ιησους. **v.12** TK: περιπατησει, MV: περιπατηση. **v.14** T^a: καὶ, V: η. **v.16** T^a: αληθης, V: αληθινη. **v.19** TK: ο, MV: Ø. **v.19** T^a: ηδειτε αν, V: αν ηδειτε. **v.20** T^a: ο ιησους, V: Ø.

πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με καὶ ἐν
 τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι μήτι ἀποκτενεῖ ἐ- 22
 αὐτὸν ὅτι λέγει ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω 23
 εἰμι ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ
 κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς 24
 ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι ἀπο-
 θανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ σὺ τίς 25
 εἶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν.
 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν ἀλλ' ὁ πέμψας με 26
 ἀληθὴς ἐστὶν καὶ ἐγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα λέγω εἰς
 τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 27
 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 28
 θρώπου τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ
 οὐδὲν ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ μου ταῦτα λαλῶ.
 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστὶν οὐκ ἀφῆκέν με μόνον ὁ 29
 πατήρ ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ 30
 λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ἔλεγεν οὖν ὁ ἰη- 31
 σοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους ἐὰν ὑμεῖς
 μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστὲ. καὶ 32
 γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δε- 33
 δουλεύκαμεν πώποτε πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσε-
 σθε. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 34
 πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. ὁ 35
 δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα ὁ υἱὸς μέ-
 νει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ ὄντως 36
 ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐστε ἀλλὰ ζη- 37
 τεῖτέ με ἀποκτεῖναι ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
 ἐγὼ ὁ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου λαλῶ καὶ ὑμεῖς οὖν 38

v.21 T^a: ο ἰησοῦς, V: Ø. **v.23** T^a: εἶπεν, V: ἐλεγεν. **v.23** T^a: του κοσμου τουτου, V: τουτου του κοσμου. **v.25** T^a: και, V: Ø. **v.26** T^a: λεγω, V: λαλω. **v.28** T^a: μου, V: Ø. **v.29** T^a: ο πατηρ, V: Ø. **v.33** T^a: αυτω, V: προς αυτον. **v.38** T^a: εγω ο, V: α εγω. **v.38** T^a: μου, V: Ø.

39 ὁ ἑώρακάτε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν ποιεῖτε . ἀπεκρίθησαν
καὶ εἶπὸν αὐτῷ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀβραάμ ἐστιν λέγει αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς εἰ τέκνα τοῦ ἀβραάμ ἦτε τὰ ἔργα τοῦ ἀβραάμ ἐ-
40 ποιεῖτε ἂν . νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον ὃς τὴν
ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦτο
41 ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν . ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν εἶπὸν οὖν αὐτῷ ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα
42 ἓνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς
εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν ἠγαπᾷτε ἂν ἐμὲ ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα ἀλλ'
43 ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν . διατὶ τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώ-
44 σκετε ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμὸν . ὑμεῖς
ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς
ὑμῶν θέλετε ποιεῖν ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς
καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν
αὐτῷ ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος ἐκ τῶν ιδίων λαλεῖ ὅτι ψεύστης
45 ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ . ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω
46 οὐ πιστεύετε μοι . τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας
47 εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω διατὶ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι . ὁ ὢν
ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει διὰ τοῦτο ὑμεῖς
48 οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστὲ . ἀπεκρίθησαν οὖν
οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπὸν αὐτῷ οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι σα-
49 μαρεῖτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις . ἀπεκρίθη ἰησοῦς ἐγὼ
δαιμόνιον οὐκ ἔχω ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου καὶ ὑμεῖς
50 ἀτιμάζετέ με . ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου ἔστιν ὁ ζη-
51 τῶν καὶ κρίνων . ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐάν τις τὸν λόγον
τὸν ἐμὸν τηρήσῃ θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα .
52 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον
ἔχεις ἀβραάμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφηταὶ καὶ σὺ λέγεις ἐάν

v.38 T^a: ο εωρακατε παρα τω πατρι υμων, V: α ηκουσατε παρα του πατρος. **v.39** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.39** T^a: ητε, V: εστε. **v.39** TK: αν, MV: Ø. **v.41** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.42** TM: ουν, KV: Ø. **v.43** TK: διατι, MV: δια τι. **v.44** TK: πατρος, MV: του πατρος. **v.44** T^a: ουχ, V: ουκ. **v.46** T^a: δε, V: Ø. **v.46** TK: διατι, MV: δια τι. **v.48** T^a: ουν, V: Ø. **v.48** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.48** T^a: σαμαρειτης, V: σαμαριτης. **v.51** T^a: τον λογον τον εμον, V: τον εμον λογον.

τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα . μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ ὅστις 53
ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον τίνα σεαυτὸν οὐ ποι-
εῖς . ἀπεκρίθη ἰησοῦς ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν ἢ δόξα μου 54
οὐδέν ἐστιν ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με ὃν ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστιν . καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν ἐγὼ δὲ 55
οἶδα αὐτὸν καὶ ὅταν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν ἔσομαι ὅμοιος
ὑμῶν ψεύστης ἀλλ' οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ .
ἀβραάμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν 56
τὴν ἐμὴν καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη . εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς 57
αὐτὸν πενήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ ἀβραάμ ἐώρακας .
εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν πρὶν ἀβραάμ 58
γενέσθαι ἐγὼ εἰμι . ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτὸν 59
ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν καὶ παρήγεν οὕτως .

Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς . καὶ 9, 2
ῥώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες ῥαββὶ τίς ἡ-
μαρτεν οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ . ἀπε- 3
κρίθη ὁ ἰησοῦς οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ
ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ . ἐμὲ δεῖ ἐρ- 4
γάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστὶν ἔρχε-
ται νύξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι . ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ 5
ᾧ φῶς εἰμι τοῦ κόσμου . ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐ- 6
ποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ ἐπέχρισεν τὸν πηλὸν
ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὕπαγε 7
νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωάμ ὃ ἐρμηνεύεται ἀ-
πεσταλμένος ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἦλθεν βλέπων .
οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι 8
τυφλὸς ἦν ἔλεγον οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
αιτῶν . ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἄλλοι δὲ ὅτι ὅμοιος 9

v.52 TK: γευσεται, MV: γευσηται. **v.53** T^{*}: συ, V: ∅. **v.54** T^{*}: δοξαζω, V: δοξασω.
v.54 TK: υμων, MV: ημων. **v.55** T^{*}: και εαν, V: καν. **v.55** T^{*}: υμων, V: υμιν. **v.55** T^{*}:
αλλ, V: αλλα. **v.58** T^{*}: ο, V: ∅. **v.59** T^{*}: διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτως.
V: ∅. **9. v.3** TK: ο, MV: ∅. **v.4** T^{*}: εμε, V: ημας. **v.4** E: με, N^{*} 86.75: ημας. **v.6** T^{*}:
τον, V: αυτου τον. **v.6** T^{*}: του τυφλου, V: ∅. **v.8** T^{*}: τυφλος, V: προσαιτης.

10 αὐτῷ ἐστὶν ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἰμι . ἔλεγον οὖν αὐτῷ
 11 πῶς ἀνέωχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί . ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ
 εἶπεν ἄνθρωπος λεγόμενος ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐ-
 πέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέν μοι ὕπαγε εἰς τὴν
 12 κολυμβήθραν τοῦ σιλωὰμ καὶ νίψαι ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψά-
 13 μενος ἀνέβλεψα . εἶπον· οὖν αὐτῷ ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος λέγει
 14 οὐκ οἶδα . ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους τὸν ποτε
 15 τυφλόν . ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς
 16 καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς . πάλιν οὖν ἡρώτων
 αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
 17 πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἐνιψάμην
 18 καὶ βλέπω . ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινὲς οὗτος ὁ
 ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν παρὰ τοῦ θεοῦ ὅτι τὸ σάββατον οὐ
 τηρεῖ ἄλλοι ἔλεγον πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοι-
 17 αὐτὰ σημεῖα ποιεῖν καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς . λέγουσιν τῷ
 τυφλῷ πάλιν σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἡνοίξεν σου τοὺς
 18 ὀφθαλμούς ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν . οὐκ ἐπίστευσαν
 οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν
 ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος .
 19 καὶ ἡρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν ὃν
 ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη πῶς οὖν ἄρτι βλέπει .
 20 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον οἶδαμεν ὅτι
 21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη . πῶς δὲ
 νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν ἢ τίς ἡνοίξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
 22 μούς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρω-
 τήσατε αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει . ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς

v.9 T^o: δε σι, V: ελεγον ουχι αλλα. **v.10** T^o: ανεωχθησαν, V: [ουν] ηνεωχθησαν. **v.11** T^o: και ειπεν ανθρωπος, V: ο ανθρωπος ο. **v.11** T^o: μοι, V: μοι σι. **v.11** T^o: την κολυμβηθραν του, V: τον. **v.11** T^o: δε, V: συν. **v.12** T^o: ειπον συν, V: και ειπαν. **v.14** T^o: οτε, V: εν η ημερα. **v.15** TK: επι τους οφθαλμους μου, MV: μου επι τους οφθαλμους. **v.16** T^o: ουτος ο ανθρωπος ουκ εστιν παρα του θεου, V: ουκ εστιν ουτος παρα θεου ο ανθρωπος. **v.16** T^o: αλλοι, V: αλλοι [δε]. **v.17** T^o: λεγουσιν, V: λεγουσιν συν. **v.17** T^o: συ τι, V: τι συ. **v.17** T^o: ηνοιξεν, V: ηνεωξεν. **v.18** T^o: τυφλος ην, V: ην τυφλος. **v.19** T^o: αρτι βλεπει, V: βλεπει αρτι. **v.20** TK: αυτοις, M: δε αυτοις, V: συν. **v.20** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.21** T^o: αυτος ηλικιαν εχει αυτον ερωτησατε, V: αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει. **v.21** TK: αυτου, MV: εαυτου. **v.22** T^o: ειπον, V: ειπαν.

αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς ἰουδαίους ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν ἀποσυνάγωγος γένηται . διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπὸν ὅτι ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρώτησατε . ἐφώνησαν οὖν ἐκ° δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπὸν αὐτῷ δὸς δόξαν τῷ θεῷ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστιν . ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστιν οὐκ οἶδα ἐν οἶδα ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω . εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν τί ἐποίησέν σοι πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς . ἀπεκρίθη αὐτοῖς εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε τί πάλιν θέλετε ἀκούειν μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταί γενέσθαι . ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν καὶ εἶπον σὺ εἴ μαθητῆς ἐκείνου ἡμεῖς δὲ τοῦ μωδῶως ἐσμὲν μαθηταί . ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μωῶῃ λελάληκεν ὁ θεὸς τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν . ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν καὶ ἀνέωξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς . οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῇς ἢ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ τούτου ἀκούει . ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου . εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ οὐκ ἡδύνατο ποιεῖν οὐδέν . ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπὸν αὐτῷ ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω . ἤκουσεν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω καὶ εὐρὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ . ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν τίς ἐστιν κύριε ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς καὶ ἑώρακας αὐτόν καὶ ὁ

v.23 T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.23** T^{*}: ἐρώτησατε, V: ἐπερώτησατε. **v.24** T^{*}: ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, V: τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου. **v.24** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T^{*}: ὁ ἄνθρωπος οὗτος, V: οὗτος ὁ ἄνθρωπος. **v.25** T^{*}: καὶ εἶπεν, V: ∅. **v.26** T^{*}: δε αὐτῷ πάλιν, V: συν αὐτῷ. **v.28** TK: ἐλοιδορήσαν οὖν, M: ἐλοιδορήσαν, V: καὶ ἐλοιδορήσαν. **v.28** T^{*}: εἰ μαθητῆς, V: μαθητῆς εἰ. **v.28** T^{*}: μωσεως, V: μωυσεως. **v.29** T^{*}: μωση, V: μωυσει. **v.30** T^{*}: γὰρ τούτῳ, V: τούτῳ γὰρ το. **v.30** T^{*}: ἀνεωξεν, V: ἠνοιξεν. **v.31** T^{*}: δε, V: ∅. **v.32** T^{*}: ἠνοιξεν, V: ἠνεωξεν. **v.34** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.35** T^{*}: ο, V: ∅. **v.35** T^{*}: αὐτῷ, V: ∅. **v.35** T^{*}: θεου, V: ἀνθρώπου. **v.36** TK: τις, MV: καὶ τις. **v.37** T^{*}: δε, V: ∅.

38 λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν . ὁ δὲ ἔφη πιστεύω κύριε καὶ
 39 προσεκύνησεν αὐτῷ . καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς
 τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν
 40 καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται . καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν
 φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες^ο μετ' αὐτοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ μὴ
 41 καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν . εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἰ τυφλοὶ
 ἦτε οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν ἢ
 οὐκ ἁμαρτία ὑμῶν μένει .

10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν
 2 ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶν καὶ ληστής . ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ
 3 τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων . τούτῳ ὁ θυρωρὸς
 ἀνοίγει καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει καὶ τὰ ἴ-
 4 δια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά . καὶ ὅταν
 τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ
 τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ .
 5 ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐ-
 6 τοῦ ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν . ταύτην τὴν
 παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν
 7 τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς . εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς
 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων .
 8 πάντες ὅσοι πρὸ^ο ἐμοῦ ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λησταὶ ἀλλ'
 9 οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα . ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα δι' ἐμοῦ
 ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσε-
 10 ται καὶ νομὴν εὐρήσει . ὁ κλέπτῃς οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα
 κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχω-
 11 σιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν . ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ὁ
 ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθῃσιν ὑπὲρ τῶν προ-
 12 βάτων . ὁ μισθωτὸς δὲ^ο καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν οὗ οὐκ εἰδὼν
 τὰ πρόβατα ἴδια θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίη-

v.40 T^o: καὶ, V: ∅. **v.40** T^o: ὄντες μετ' αὐτοῦ, V: μετ' αὐτοῦ ὄντες. **v.41** T^o: οὖν, V: ∅.
10. v.3 T^o: καλεῖ, V: φωνεῖ. **v.4** T^o: καὶ, V: ∅. **v.4** T^o: πρόβατα, V: παντα. **v.5** T^o:
 ἀκολουθήσωσιν, V: ἀκολουθήσουσιν. **v.7** T^o: αὐτοῖς, V: ∅. **v.8** TK: πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, M:
 ἦλθον, V: ἦλθον [πρὸ ἐμοῦ]. **v.12** T^o: δε, V: ∅. **v.12** T^o: εἰσιν, V: ἐσιν.

σιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ
 σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μισθω- 13
 τὸς ἐστὶν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι 14
 ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑ-
 πὸ τῶν ἐμῶν. καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καὶ ἐγὼ γινώσκω 15
 τὸν πατέρα καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης 16
 κάκεινά με δεῖ ἀγαγεῖν καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν
 καὶ γενήσεται μία ποιμήν ἐῖς ποιμήν. διὰ τοῦτο ὁ πατὴρ 17
 με ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου ἵνα πάλιν λάβω
 αὐτήν. οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν 18
 ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν καὶ ἐξουσίαν ἔχω
 πάλιν λαβεῖν αὐτήν ταύτην τὴν ἐντολήν ἔλαβον παρὰ τοῦ 19
 πατρὸς μου. σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς ἰουδαίοις 19
 διὰ τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν δαι- 20
 μόνιον ἔχει καὶ μαίνεται τί αὐτοῦ ἀκούετε. ἄλλοι ἔλεγον 21
 ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἐστὶν δαιμονιζομένου μὴ δαιμόνιον
 δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν. ἐγένετο δὲ τὰ ἐγ- 22
 καίνια ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις καὶ χειμῶν ἦν. καὶ περιεπάτει 23
 ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ σολομῶντος. ἐκύκλω- 24
 σαν οὖν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ ἕως πότε τὴν
 ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς εἶπε ἡμῖν παρρησίᾳ.
 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε τὰ 25
 ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου ταῦτα μαρ-
 τυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε οὐ γάρ ἐστε ἐκ 26
 τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν καθὼς εἶπον ὑμῖν. τὰ πρόβατα 27
 τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει καὶ ἐγὼ γινώσκω αὐτὰ καὶ ἀ-
 κολουθοῦσιν μοι. καὶ ἐγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς καὶ 28

v.12 T*: τα πρόβατα, V: Ø. **v.13** T*: ο δε μισθωτος φευγει, V: Ø. **v.14** T*: γινωσκομαι υπο των εμων, V: γινωσκουσι με τα εμα. **v.16** T*: με δει, V: δει με. **v.16** T*: γενησεται, V: γενησονται. **v.17** T*: ο πατηρ με, V: με ο πατηρ. **v.19** T*: ουν, V: Ø. **v.21** T*: ανοιγειν, V: ανοιζει. **v.22** T*: δε, V: τοτε. **v.22** TKV: τοις, M: Ø. **v.22** T*: και, V: Ø. **v.23** TKV: του, M: Ø. **v.23** TK: σολομωντος, MV: σολομωνος. **v.26** T*: αλλ, V: αλλα. **v.26** T*: ου γαρ, V: οτι ουκ. **v.26** T*: καθως ειπον υμιν, V: Ø. **v.27** T*: ακουει, V: ακουουσιν. **v.28** T*: ζων αιωνιον διδωμι αυτοις, V: διδωμι αυτοις ζων αιωνιον.

οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτὰ
 29 ἐκ τῆς χειρὸς μου . ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέν μοι μείζων^ο
 πάντων ἐστὶν καὶ οὐδεὶς δύναται ἄρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς
 30, 31 τοῦ πατρὸς μου . ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἓν ἐσμεν . ἐβάστασαν
 32 οὗν πάλιν λίθους οἱ ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν . ἀπε-
 κρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πολλὰ καλὰ^ο ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
 33 τοῦ πατρὸς μου διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ^ο με . ἀπε-
 κρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες περὶ καλοῦ ἔργου οὐ
 λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος
 34 ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς οὐκ
 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστε .
 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο
 36 καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή . ὃν ὁ πατήρ ἡγίασεν καὶ
 ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς ὅτι
 37 εἶπον υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι . εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς
 38 μου μὴ πιστεύετε μοι . εἰ δὲ ποιῶ καὶ ἐμοὶ μὴ πιστεύ-
 ητε τοῖς ἔργοις πιστεύετε ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν
 39 ἐμοὶ ὁ πατήρ κάγῳ ἐν αὐτῷ . ἐζητούν οὗν πάλιν^ο αὐτόν
 40 πιάσαι καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν . καὶ ἀπῆλθεν πά-
 λιν πέραν τοῦ ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν ἰωάννης τὸ
 41 πρῶτον βαπτίζων καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ . καὶ πολλοὶ ἤλθον πρὸς
 αὐτόν καὶ ἔλεγον ὅτι ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδὲν
 42 πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν . καὶ
 ἐπίστευσαν^ο πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν .

11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν λάζαρος ἀπὸ βηθανίας ἐκ τῆς κώ-
 2 μης μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς . ἦν δὲ μαριά
 ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάζασα τοὺς πόδας
 αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθένει .
 3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν λέγουσαι κύριε ἴδε

v.29 T^o: ος, V: ο. **v.29** T^o: μείζων παντων, V: παντων μειζον. **v.29** T^o: μου, V: ∅.
v.31 T^o: ουν, V: ∅. **v.32** T^o: καλα εργα, V: εργα καλα. **v.32** T^o: μου, V: ∅. **v.32** T^o:
 λιθαζετε με, V: εμε λιθαζετε. **v.33** T^o: λεγοντες, V: ∅. **v.34** T^o: εγω, V: οτι εγω. **v.38** T^o:
 πιστευσατε, V: πιστευετε. **v.38** T^o: πιστευσητε, V: γινωσκητε. **v.38** T^o: αυτω, V: τω πατρι.
v.39 T^o: παλιν αυτον, V: αυτον παλιν. **v.42** T^o: επιστευσαν πολλοι εκει εις αυτον, V: πολλοι
 επιστευσαν εις αυτον εκει. **11. v.2** T^o: μαρια, V: μαριαμ.

ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὕτη ἡ ἀ- 4
 σθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ
 θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. ἡγάπα δὲ ὁ 5
 ἰησοῦς τὴν μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν λάζα-
 ρον. ὥς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν 6
 τόπῳ δύο ἡμέρας. ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς 7
 ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ 8
 ῥαββὶ νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι καὶ πάλιν ὑπά-
 γεις ἐκεῖ. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι τῆς 9
 ἡμέρας ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ οὐ προσκόπτει ὅτι
 τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. ἐάν δέ τις περιπατῇ ἐν 10
 τῇ νυκτὶ προσκόπτει ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα 11
 εἶπεν καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κε-
 κοίμηται ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. εἰπὼν οὖν 12
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κύριε εἰ κεκοίμηται σωθήσεται. εἰρήκει 13
 δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι
 περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν αὐ- 14
 τοῖς ὁ ἰησοῦς παρρησίᾳ λάζαρος ἀπέθανεν. καὶ χαίρω δι' 15
 ὑμᾶς ἵνα πιστεύσητε ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς
 αὐτόν. εἶπεν οὖν θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος τοῖς συμ- 16
 μαθηταῖς ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
 ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦς εὗρεν αὐτόν τέσσαρας ἡμέρας ἥδη 17
 ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ βηθανία ἐγγὺς τῶν ἱερο- 18
 σολύμων ὥς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. καὶ ὁ πολλοὶ ἐκ τῶν 19
 ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς ἐπεὶ μάρθαν καὶ μαρίαν
 ἵνα παραμυθῶνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. ἡ 20
 οὖν μάρθα ὥς ἤκουσεν ὅτι ὁ ἰησοῦς ἔρχεται ὑπὲρ ἡμεῶν
 αὐτῷ μαρίᾳ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ μάρθα 21
 πρὸς τὸν ἰησοῦν κύριε εἰ ἤς ᾧδε ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν

v.9 TK: ο, MV: ∅. **v.9** T*: εἰσιν ὦραι, V: ὦραι εἰσιν. **v.12** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.12** T*:
 αὐτου, V: αὐτω. **v.15** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.17** T*: ἡμερας ἡδη, V: ἡδη ἡμερας. **v.19** T*:
 και πολλοι, V: πολλοι δε. **v.19** T*: τας περι μαρθαν και μαριαν, V: την μαρθαν και μαριαμ.
v.19 T*: αυτων, V: ∅. **v.20** TK: ο, MV: ∅. **v.20** T*: μαρια, V: μαριαμ. **v.21** TKV: η,
 M: ∅. **v.21** T*: ο αδελφος μου ουκ αν στεθνηκει, V: ουκ αν απεθανεν ο αδελφος μου.

22 ἐτεθνήκει. ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θε-
 23 ὸν δώσει σοι ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς ἀναστήσεται ὁ
 24 ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ μάρθα οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν
 25 τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς
 26 ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν
 27 ἀποθάνῃ ζήσεται. καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ
 28 μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα πιστεύεις τοῦτο. λέγει αὐτῷ ναὶ
 29 κύριε ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
 30 ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. καὶ τὰῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθεν
 31 καὶ ἐφώνησεν μαριὰν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα ὁ
 32 διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. ἐκείνῃ ὥς ἤκουσεν ἐ-
 33 γείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. οὐπω δὲ ἐληλύθει
 34 ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπῆντησεν
 35 αὐτῷ ἡ μάρθα. οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
 36 οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν ἰδόντες τὴν μαριὰν ὅτι
 37 ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν ἠκολούθησαν αὐτῇ λέγοντες
 38 ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ οὖν μαριά
 39 ὥς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς ἰδοῦσα αὐτόν ἔπεσεν εἰς τοὺς
 40 πόδας αὐτοῦ λέγουσα αὐτῷ κύριε εἰ ἦς ὧδε οὐκ ἂν ἀπέθα-
 41 νέν μου ὁ ἀδελφός. ἰησοῦς οὖν ὥς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν
 42 καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας ἐνεβρι-
 43 μῆσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν. καὶ εἶπεν ποῦ
 44 τεθείκατε αὐτόν λέγουσιν αὐτῷ κύριε ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδά-
 45 κρυσεν ὁ ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι ἴδε πῶς ἐφίλει
 46 αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπόν οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀ-
 47 νοΐζας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος
 48 μὴ ἀποθάνῃ. ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ
 49 ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον ἦν δὲ σπήλαιον καὶ λίθος ἐπέκειτο
 50 ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ ἰησοῦς ἄρατε τὸν λίθον λέγει αὐτῷ ἡ

v.24 T^s: μαρθα, V: η μαρθα.

v.28 T^s: ταυτα, V: τουτο.

v.28 T^s: μαριαν, V: μαριαμ.

v.29 T^s: εκεινη, V: εκεινη δε.

v.29 T^s: εγειρεται ταχυ και ερχεται, V: ηγερθη ταχυ και

ηρχετο.

v.30 T^s: ην, V: ην επι.

v.31 T^s: μαριαν, V: μαριαμ.

v.31 T^s: λεγοντες, V:

δοξαντες.

v.32 T^s: μαρια, V: μαριαμ.

v.32 T^s: ο, V: ∅.

v.32 TK: εις τους ποδας

αυτου, M: αυτου εις τους ποδας, V: αυτου προς τους ποδας.

v.32 T^s: απεθανεν μου, V: μου

απεθανεν.

v.37 T^s: ειπον, V: ειπαν.

v.37 T^s: ηδυνατο, V: εδυνατο.

ἀδελφῇ τοῦ τεθνηκότος μάρθα κύριε ἤδη ὄζει τεταρταῖος
 γάρ ἐστιν . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐάν πι- 40
 στεύσης ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ . ἦραν οὖν τὸν λίθον οὗ 41
 ἦν ὁ τεθνηκώς κείμενος ὁ δὲ ἰησοῦς ἤρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς
 ἄνω καὶ εἶπεν πάτερ εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου . ἐ- 42
 γὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον
 τὸν περιεστῶτα εἶπον ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστει-
 λας . καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν λάζαρε 43
 δεῦρο ἔξω . καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς δεδεμένος τοὺς πό- 44
 δας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ
 περιεδέδετο λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε 45
 ὑπάγειν . πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν 46
 μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐπίστευσαν
 εἰς αὐτόν . τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπηλθον πρὸς τοὺς φαρισαί- 47
 οὺς καὶ εἶπόν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς . συνήγαγον
 οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον καὶ ἔλεγον τί 48
 ποιῶμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ . ἐάν
 ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν καὶ ἐ-
 λεύσονται οἱ ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ
 τὸ ἔθνος . εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν καϊάφας ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνι- 49
 αυτοῦ ἐκείνου εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν . οὐδὲ 50
 διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθά-
 νῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται . τοῦτο 51
 δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ
 ἐκείνου προεφῆτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν
 ὑπὲρ τοῦ ἔθνους . καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον ἀλλ' ἵνα 52
 καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν .
 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλευσάντο ἵνα ἀποκτεί- 53
 νωσιν αὐτόν . ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν 54

v.39 T*: τεθνηκotos, V: τετελευτηκotos. **v.40** T*: οφει, V: οψη. **v.41** T*: ου ην ο τεθνηκως κειμενος, V: Ø. **v.44** T*: και, V: Ø. **v.44** T*: αφετε, V: αφετε αυτον. **v.45** T*: μαριαν, V: μαριαμ. **v.45** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.46** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.46** T*: ο, V: Ø. **v.47** T*: σημεια ποιει, V: ποιει σημεια. **v.50** T*: διαλογιζεσθε, V: λογιζεσθε. **v.50** T*: ημιν, V: υμιν. **v.51** T*: προεφητευσεν, V: επροφητευσεν. **v.51** TK: ο, MV: Ø. **v.53** T*: συνεβουλευσαντο, V: εβουλευσαντο. **v.54** TK: ιησους ουν ουκ ετι, M: ιησους ουν ουκετι, V: ο ουν ιησους ουκετι.

τοῖς ἰουδαίοις ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς
 τῆς ἐρήμου εἰς ἐφραΐμ λεγομένην πόλιν κάκεϊ διεΐτριβεν
 55 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰου-
 δαίων καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας
 56 πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτοὺς. ἐζήτουν οὖν τὸν
 ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες τί
 57 δοκεῖ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν. δεδώκεισαν δὲ
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν ἵνα ἐάν τις γνῶ
 ποῦ ἐστὶν μηνύση ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 Ὁ οὖν ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς βηθα-
 νίαν ὅπου ἦν λάζαρος ὁ^ο τεθνηκὼς ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ καὶ ἡ μάρθα διηκόνει ὁ δὲ
 3 λάζαρος εἷς ἦν τῶν^ο συνανακειμένων αὐτῷ. ἡ οὖν μαριά
 λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλει-
 ψεν τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξίν αὐτῆς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ
 4 μύρου. λέγει οὖν^ο εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἰούδας σίμω-
 5 νος ἰσκαριώτης ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι. διατὶ τοῦτο
 τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτω-
 6 χοῖς. εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐ-
 τῷ ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν^ο καὶ τὰ
 7 βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς ἄφες αὐτήν εἰς
 8 τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. τοὺς
 πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
 9 ἔχετε. ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐ-
 στίεν καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν
 10 λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ
 11 ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνωσιν. ὅτι πολλοὶ δι-

v.54 T^o: διετρίβεν, V: εμείνεν. **v.54** T^o: αὐτοῦ, V: ∅. **v.57** T^o: καὶ, V: ∅. **v.57** T^o: ἐντολήν, V: ἐντολὰς. **12. v.1** T^o: ὁ τεθνηκὼς, V: ∅. **v.1** T^o: νεκρῶν, V: νεκρῶν ἰησοῦς. **v.2** TK: τῶν συνανακειμένων, M: τῶν ἀνακειμένων συν, V: ἐκ τῶν ἀνακειμένων συν. **v.3** T^o: μαρία, V: μαριαμ. **v.4** T^o: οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἰουδᾶς σιμωνος ἰσκαριώτης, V: δε ἰουδᾶς ὁ ἰσκαριώτης εἰς [ἐκ] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **v.5** TK: διατὶ, MV: δια τι. **v.6** TMV: ἀλλ, K: ἀλλὰ. **v.6** T^o: εἶχεν καὶ, V: ἐχὼν. **v.7** T^o: εἰς, V: ἵνα εἰς. **v.7** T^o: τετήρηκεν, V: τηρησῇ. **v.9** T^o: ὄχλος, V: [ο] ὄχλος.

αὐτὸν ὑπῆγον τῶν ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν ἰησοῦν .
 τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἐορτὴν ἀκούσαν- 12
 τες ὅτι ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα . ἔλαβον τὰ βαῖτα 13
 τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ καὶ ἔκραζον
 ὡσαννὰ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου ὁ
 βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ . εὐρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθι- 14
 σεν ἐπ' αὐτὸ καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον . μὴ φοβοῦ θύγατερ 15
 σιὼν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται κατήμενος ἐπὶ πῶλον ὄ-
 νου . ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον 16
 ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν 17
 ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ . ἐμαρτύ-
 ρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν λάζαρον ἐφώνησεν 18
 ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν . διὰ τοῦτο 19
 καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος ὅτι ἤκουσεν τοῦτο αὐτὸν πε-
 ποιηκέναι τὸ σημεῖον . οἱ οὖν φαρισαῖοι εἰπὼν πρὸς ἑαυ- 20
 τοὺς θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδὲν ἵδε ὁ κόσμος ὀπίσω 21
 αὐτοῦ ἀπῆλθεν . ἦσαν δὲ τινες ἑλλήνες ἐκ τῶν ἀναβαινόν-
 των ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἐορτῇ . οὗτοι οὖν προσῆλ- 22
 θον φιλίππῳ τῷ ἀπὸ βηθσαϊδᾶ τῆς γαλιλαίας καὶ ἡρώτων
 αὐτὸν λέγοντες κύριε θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν . ἔρχεται 23
 φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἀνδρέᾳ καὶ ἄλλῳ ἀνδρέᾳ καὶ φί-
 λιππος λέγουσιν τῷ ἰησοῦ . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς 24
 λέγων ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου .
 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν 25
 εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ αὐτὸς μόνος μένει ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ
 πολὺν καρπὸν φέρει . ὁ φιλὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει 26
 αὐτήν καὶ ὁ μισὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
 εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν . ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις ἐ-

v.12 T*: οχλος, V: ο οχλος. **v.12** TKV: ο, M: Ø. **v.13** T*: εκραζον, V: εκραυγαζον.
v.13 TK: ο, M: Ø, V: [και] ο. **v.15** T*: θυγατερ, V: θυγατηρ. **v.16** T*: δε, V: Ø. **v.16** T*:
 οι μαθηται αυτου, V: αυτου οι μαθηται. **v.16** T*: ο, V: Ø. **v.18** T*: ηκουσεν, V: ηκουσαν.
v.19 T*: ειπον, V: ειπαν. **v.20** T*: τινες ελληνες, V: ελληνες τινες. **v.22** T*: φιλιππος, V: ο
 φιλιππος. **v.22** T*: και παλιν ανδρεας και φιλιππος, V: ερχεται ανδρεας και φιλιππος και.
v.23 T*: απεκρινατο, V: αποκρινεται. **v.25** T*: απολεσει, V: απολλυει. **v.26** T*: διακονη
 τις, V: τις διακονη.

μοὶ ἀκολουθεῖω καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ
ἐμὸς ἔσται καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ τιμήσει αὐτὸν ὁ πα-
27 τήρ . νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται καὶ τί εἶπω πάτερ σῶσόν
με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν
28 ταύτην . πάτερ δόξασόν σου· τὸ ὄνομα ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ
29 τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω . ὁ οὖν ὄχλος
ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι ἄλλοι ἔ-
30 λεγον ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ
31 εἶπεν οὐ δι' ἐμὲ αὕτη· ἡ φωνὴ γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς . νῦν
κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου
32 τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω . καγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς
33 πάντας ἑλκύσω πρὸς ἑμαυτόν . τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων
34 ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν . ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄ-
χλος ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς
τὸν αἰῶνα καὶ πῶς σὺ· λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ
35 ἀνθρώπου τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου . εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστὶν
περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ
καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει .
36 ἕως τὸ φῶς ἔχετε πιστεύετε εἰς τὸ φῶς ἵνα υἱοὶ φωτὸς γέ-
νησθε ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ'
37 αὐτῶν . τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν
38 αὐτῶν οὐκ ἐπίστευσον εἰς αὐτόν . ἵνα ὁ λόγος ἡσαΐου τοῦ
προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν κύριε τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀ-
39 κοῇ ἡμῶν καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίني ἀπεκαλύφθη . διὰ
40 τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεῦειν ὅτι πάλιν εἶπεν ἡσαΐας . τε-
τύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἵπεπώρωκεν αὐτῶν
τὴν καρδίαν ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν
41 τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστραφῶσιν καὶ ἰασῶμαι αὐτούς . ταῦτα

v.26 T^a: καὶ, V: ∅. **v.28** E: σου το ὄνομα, B: μου το ὄνομα, D: σου το ὄνομα εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι. **v.30** T^a: ο, V: ∅. **v.30** T^c: αυτη η φωνη, V: η φωνη αυτη. **v.33** TKV: ημελλεν, M: εμελλεν. **v.34** T^a: απεκριθη, V: απεκριθη ουν. **v.34** TK: συ λεγεις οτι, M: συ λεγεις, V: λεγεις συ οτι. **v.35** T^a: μεθ υμων, V: εν υμιν. **v.35** T^c: εως, V: ως. **v.36** T^a: εως, V: ως. **v.36** T^b: ο, V: ∅. **v.40** T^a: πεπωρωκεν, V: επωρωσεν. **v.40** T^b: επιστραφωσιν, V: στραφωσιν. **v.40** T^c: ιασωμαι, V: ιασομαι.

εἶπεν ἡσαΐας ὅτε εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ . ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται . ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἥπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ . ἰησοῦς δὲ ἔκραζεν καὶ εἶπεν ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με . καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με . ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη . καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτὸν οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον . ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτὸν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ . ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω . καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστὶν ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ οὕτως λαλῶ .

Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς . καὶ δεῖπνου γένομένου τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμωνος ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῷ . εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξηλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει . ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτὸν . εἷτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος . ἔρχεται οὖν πρὸς σίμωνα πέτρον καὶ λέγει αὐτῷ

v.41 T^{*}: οτε, V: οτι. **v.44** T^{*}: αλλ, V: αλλα. **v.47** T^{*}: πιστευση, V: φυλαξη. **v.49** T^{*}: εδωκεν, V: δεδωκεν. **v.50** T^{*}: λαλω εγω, V: εγω λαλω. **13. v.1** T^{*}: εληλυθεν, V: ηλθεν. **v.2** T^{*}: γενομενου, V: γινομενου. **v.2** T^{*}: ιουδα σιμωνος ισκαριωτου ινα αυτον παραδω, V: ινα παραδοι αυτον ιουδας σιμωνος ισκαριωτου. **v.3** T^{*}: ο ιησους, V: ∅. **v.3** T^{*}: δεδωκεν, V: εδωκεν. **v.6** T^{*}: και λεγει αυτω εκεινος, V: λεγει αυτω.

7 ἐκεῖνος κύριε σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας· ἀπεκρίθη ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι γνώση
 8 δὲ μετὰ ταῦτα· λέγει αὐτῷ πέτρος οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πό-
 δας μου εἰς τὸν αἰῶνα ἀπεκρίθη αὐτῷ ὃ ἰησοῦς ἐὰν μὴ
 9 νίψω σε οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ· λέγει αὐτῷ σίμων πέ-
 τρος κύριε μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας
 10 καὶ τὴν κεφαλὴν· λέγει αὐτῷ ὃ ἰησοῦς ὁ λελουμένος οὐ
 χρειαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὁ-
 11 λος καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε ἀλλ' οὐχὶ πάντες· ᾗδει γὰρ
 τὸν παραδιδόντα αὐτὸν διὰ τοῦτο εἶπεν οὐχὶ πάντες κα-
 12 θαροὶ ἐστε· ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν
 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς γινώσκετε
 13 τί πεποίηκα ὑμῖν· ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ
 14 κύριος καὶ καλῶς λέγετε εἰμὶ γάρ· εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν
 τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε
 15 ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν
 16 ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῇτε· ἀμὴν ἀ-
 μὴν λέγω ὑμῖν οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ
 17 οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν· εἰ ταῦτα οἶ-
 18 δατε μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῇτε αὐτά· οὐ περὶ πάντων ὑμῶν
 λέγω ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ
 ὃ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρ-
 19 ναν αὐτοῦ· ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἵνα ὅταν
 20 γένηται πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὁ
 λαμβάνων ἐὰν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων
 21 λαμβάνει τὸν πέμψαντά με· ταῦτα εἰπὼν ὃ ἰησοῦς ἐταρά-
 χθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν ἀμὴν ἀμὴν
 22 λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με· ἔβλεπον οὖν εἰς
 23 ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει· ᾗν
 δέ· ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ

v.8 T^{*}: τοὺς ποδας μου, V: μου τοὺς ποδας. **v.8** T^{*}: αὐτῷ ο ἰησοῦς, V: ἰησοῦς αὐτῷ.
v.10 T^{*}: οὐ χρειαν εχει η, V: οὐκ εχει χρειαν εἰ μὴ. **v.11** T^{*}: εἶπεν, V: εἶπεν οτι. **v.12** T^{*}:
 αναπεσὼν, V: καὶ ανεπεσεν. **v.18** T^{*}: οὐς, V: τινας. **v.18** T^{*}: μετ ἐμου, V: μου. **v.19** T^{*}:
 οταν γενηται πιστευσητε, V: πιστευσητε οταν γενηται. **v.20** T^{*}: εαν, V: αν. **v.22** T^{*}: ουν,
 V: ∅. **v.23** T^{*}: δε, V: ∅. **v.23** T^{*}: των, V: εκ των.

ἰησοῦ ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς . νεύει οὖν τοῦτῳ σίμων πέτρος 24
 πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει . ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος 25
 ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ ἰησοῦ λέγει αὐτῷ κύριε τίς ἐστιν . ἀπο- 26
 κρίνεται ὁ ἰησοῦς ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον
 ἐπιδώσω καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν ἰουδα σίμωνος 27
 ἰσκαριώτη . καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον
 ὁ σατανᾶς λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὁ ποιεῖς ποίησον τά- 28
 χιον . τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν 29
 αὐτῷ . τινὲς γὰρ ἐδόκουν ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ ἰ-
 σούδας ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν 30
 εἰς τὴν ἑορτήν ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ . λαβὼν οὖν τὸ ψω- 31
 μίον ἐκεῖνος εὐθέως ἐξῆλθεν ἣν δὲ νύξ ὅτε ἐξῆλθεν . λέγει
 ὁ ἰησοῦς νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ θεὸς 32
 ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ . εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ὁ θεὸς 33
 δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν . τεκνία
 ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι ζητήσετέ με καὶ καθὼς εἶπον 34
 τοῖς ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ὑπάγω ἔγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλ-
 θεῖν καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι . ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα 35
 ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς
 ἀγαπᾶτε ἀλλήλους . ἐν τούτῳ γίνωσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ 36
 μαθηταὶ ἐστε ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις . λέγει αὐτῷ
 σίμων πέτρος κύριε ποῦ ὑπάγεις ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς
 ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθεῖν ὕστερον δὲ 37
 ἀκολουθήσεις μοι . λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος κύριε διατὶ οὐ
 δύναμαί σοι ἀκολουθεῖν ἄρτι τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ 38
 θήσω . ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐ-
 μοῦ θήσεις ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ

v.25 T^{*}: επιπεσὼν δε, V: αναπεσὼν ουν. **v.25** TK: επι, MV: ουτως επι. **v.26** T^{*}: βαψας, V: βαψω. **v.26** T^{*}: επιδωσω και εμβαψας το ψωμιον διδωσιν ιουδα σιμωνος ισκαριωτη, V: και δωσω αυτω βαψας ουν το ψωμιον [λαμβανει και] διδωσιν ιουδα σιμωνος ισκαριωτου. **v.29** T^{*}: ο, V: Ø. **v.30** T^{*}: ευθεως εξηλθεν, V: εξηλθεν ευθυς. **v.30** TM: οτε, KV: οτε ουν. **v.31** T^{*}: ο, V: Ø. **v.32** T^{*}: εαυτω, V: αυτω. **v.33** T^{*}: υπαγω εγω, V: εγω υπαγω. **v.36** T^{*}: ο, V: Ø. **v.36** T^{*}: υστερον δε ακολουθησεις μοι, V: ακολουθησεις δε υστερον. **v.37** TKV: ο, M: Ø. **v.37** TK: διατι, MV: δια τι. **v.38** T^{*}: απεκριθη αυτω ο, V: αποκρινεται. **v.38** TK: φωνησει, MV: φωνηση.

ἕως οὗ ἀπαρνῆσθαι με τρίς .

- 14** Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν
 2 καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε . ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ
 3 πολλαὶ εἰσιν εἰ δὲ μὴ εἶπον ἂν ὑμῖν ἵπορευομαι ἐτοιμάσαι
 4 τόπον ὑμῖν . καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν^ο τόπον
 5 πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτὸν ἵνα
 6 ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ᾗτε . καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴ-
 7 δατε καὶ^ο τὴν ὁδὸν οἴδατε . λέγει αὐτῷ Θωμᾶς κύριε οὐκ
 8 οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι .
 9 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ
 10 ζωὴ οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ . εἰ ἐ-
 11 γνῶκετέ με καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκετε^ο ἂν καὶ ἀπ' ἄρτι
 12 γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑώρακατε αὐτόν . λέγει αὐτῷ φίλιπ-
 13 πος κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν . λέγει
 14 αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τοσοῦτον^ο χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ οὐκ
 15 ἔγνωκάς με φίλιππε ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα
 16 καὶ πῶς σὺ λέγεις δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα . οὐ πιστεύεις
 17 ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν τὰ ῥήματα
 18 ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ ὁ δὲ πατὴρ ὁ^ο ἐν
 19 ἐμοὶ μένων αὐτὸς^ο ποιεῖ τὰ ἔργα . πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν
 20 τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ εἰ δὲ μὴ διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
 21 πιστεύετε μοι . ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ
 22 τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων
 23 ποιήσει ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μού πορευόμεαι . καὶ ὁ
 24 τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου τοῦτο ποιήσω ἵνα δο-
 25 ξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ . ἐὰν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί
 26 μου ἐγὼ ποιήσω . ἐὰν ἀγαπᾷτέ με τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς
 27 τηρήσατε . καὶ^ο ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον πα-

ν.38 T^ο: ἀπαρνῆσθαι, V: ἀρνήσθαι. **14. ν.2** T^ο: πορευομαι, V: ὅτι πορευομαι. **ν.3** T^ο: ὑμῖν τοπον, V: τοπον ὑμῖν. **ν.3** T^ο: παραληψομαι, V: παραλημφομαι. **ν.4** T^ο: καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε, V: τὴν ὁδὸν. **ν.5** T^ο: καὶ, V: ∅. **ν.7** T^ο: ἐγνώκετε, V: ἐγνώκατε. **ν.7** T^ο: ἐγνώκετε αν, V: γινώσσεσθε. **ν.9** T^ο: τοσοῦτον χρόνον, V: τοσοῦτο χρόνο. **ν.9** T^ο: καὶ, V: ∅. **ν.10** T^ο: λαλῶ, V: λέγω. **ν.10** T^ο: ο, V: ∅. **ν.10** T^ο: αὐτος ποιεῖ τὰ ἔργα, V: ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. **ν.11** T^ο: μοι, V: ∅. **ν.12** T^ο: μου, V: ∅. **ν.14** T^ο: αἰτήσητε, V: αἰτήσητε με. **ν.15** T^ο: τηρήσατε, V: τηρήσετε. **ν.16** T^ο: καὶ ἐγώ, V: καὶ γὰρ.

ράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνά .
 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν ὅτι 17
 οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτὸ ὑμεῖς δὲ γινώσκετε
 αὐτὸ ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται . οὐκ ἀφήσω 18
 ὑμᾶς ὀρφανούς ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς . ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κό- 19
 σμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με ὅτι ἐγὼ ζῶ
 καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε . ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς 20
 ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν .
 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς ἐκεῖνός ἐστιν ὁ 21
 ἀγαπῶν με ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 μου καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυ-
 τόν . λέγει αὐτῷ ἰούδας οὐχ ὁ ἰσκαριώτης κύριε τί γέγονεν 22
 ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ .
 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐάν τις ἀγαπᾷ με τὸν 23
 λόγον μου τηρήσει καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ
 πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν .
 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ καὶ ὁ λόγος ὃν 24
 ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς .
 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων . ὁ δὲ παράκλητος 25, 26
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου
 ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ
 εἶπον ὑμῖν . εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν εἰρήνην τὴν ἐμὴν δι- 27
 δωμι ὑμῖν οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν μὴ
 ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά μηδὲ δειλιάτω . ἡκούσατε ὅτι 28
 ἐγὼ εἶπον ὑμῖν ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς εἰ ἡγαπᾷτέ
 με ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα ὅτι
 ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστιν . καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν 29
 γενέσθαι ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε . οὐκ ἔτι πολλὰ λα- 30
 λήσω μεθ' ὑμῶν ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων

v.16 T^{*}: μενη, V: Ø. **v.16** T^{*}: αἰωνα, V: αἰωνα η. **v.17** T^{*}: αυτο υμεις δε, V: υμεις.
v.19 TK: ουκ επι, MV: ουκει. **v.19** T^{*}: ζησεσθε, V: ζησετε. **v.21** T^{*}: και εγω, V: καγω.
v.22 E: ισκαριωτης, D: απο καρυωτου. **v.22** TK: τι, M: και τι, V: [και] τι. **v.22** E: γεγονεν,
 D: εστιν. **v.23** TK: ο, MV: Ø. **v.23** T^{*}: ποιησομεν, V: ποιησομεθα. **v.26** T^{*}: υμιν, V:
 υμιν [εγω]. **v.28** T^{*}: ειπον, V: Ø. **v.28** T^{*}: μου, V: Ø. **v.30** TK: ουκ επι, MV: ουκει.
v.30 TK: τουτου, MV: Ø.

31 καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν . ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ οὕτως ποιῶ ἐγείρεσθε ἄγωμεν ἐντεῦθεν .

15 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γε-
 2 ωργός ἐστιν . πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἶρει αὐτὸ καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτὸ ἵνα πλείονα^ο
 3 καρπὸν φέρῃ . ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν
 4 λελάληκα ὑμῖν . μέναιτε ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν καθὼς τὸ
 κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μείνῃ
 ἐν τῇ ἀμπέλῳ οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε .
 5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ὑμεῖς τὰ κλήματα ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κά-
 6 γὼ ἐν αὐτῷ οὕτως φέρει καρπὸν πολὺν ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ
 7 δύνασθε ποιεῖν οὐδέν . ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ ἐβλήθη
 8 ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ
 9 εἰς πῦρ βάλλουσιν καὶ καίεται . ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ
 10 τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε καὶ
 11 γενήσεται ὑμῖν . ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου ἵνα καρ-
 12 πὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσασθε ἐμοὶ μαθηταί . καθὼς
 13 ἠγάπησέν με ὁ πατήρ καὶ ἐγὼ ἠγάπησα^ο ὑμᾶς μέναιτε ἐν τῇ
 14 ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ . ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε μενεῖτε ἐν
 15 τῇ ἀγάπῃ μου καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός μου τηρή-
 16 ρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ . ταῦτα λελάληκα ὑμῖν
 ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πλη-
 ρωθῇ . αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους
 καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς . μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔ-
 χει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ .
 ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ ἐὰν ποιῇτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑ-
 μῖν . οὐκέτι ὑμᾶς^ο λέγω δούλους ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί
 ποιῇ αὐτοῦ ὁ κύριος ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους ὅτι πάντα ἃ
 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν . οὐχ ὑμεῖς

15. v.2 T^ο: πλείονα καρπον, V: καρπον πλείονα. **v.4** T^ο: μενιη, V: μενη. **v.4** T^ο: μενιητε, V: μενητε. **v.6** T^ο: μενιη, V: μενη. **v.6** TK: πυρ, MV: το πυρ. **v.7** T^ο: αιτησεσθε, V: αιτησασθε. **v.8** T^ο: γενησεσθε, V: γενησθε. **v.9** T^ο: ηγαπησα υμας, V: υμας ηγαπησα. **v.11** T^ο: μενιη, V: η. **v.13** TKV: των, M: ∅. **v.14** T^ο: οσα, V: α. **v.15** T^ο: υμας λεγω, V: λεγω υμας.

με ἐξελέξασθε ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηνκα ὑμᾶς
 ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν
 μένη ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ^ο
 ὑμῖν. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. εἰ ὁ 17, 18
 κόσμος ὑμᾶς μισεῖ γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμί-
 σηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει 19
 ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς
 ἐκ τοῦ κόσμου διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύ- 20
 ετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν οὐκ ἔστιν δοῦλος μεῖζων
 τοῦ κυρίου αὐτοῦ εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν εἰ τὸν
 λόγον μου ἐτήρησαν καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ 21
 ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου ὅτι οὐκ οἶ-
 δασιν τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς 22
 ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς
 ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 23
 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἵπεποίηκεν 24
 ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν
 καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ 25
 γεγραμμένος^ο ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.
 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ 26
 πατρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκ-
 πορεύεται ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. καὶ ὑμεῖς δὲ 27
 μαρτυρεῖτε ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῇτε. ἀποσυν- **16, 2**
 αγωγούς ποιήσουσιν ὑμᾶς ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀ-
 ποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. καὶ 3
 ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐ-
 δὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα 4
 μνημονεύητε αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ
 ἀρχῆς οὐκ εἶπον ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς 5

v.16 TKV: δω, M: δωη. **v.21** T^o: ὑμιν, V: εις υμας. **v.22** T^o: ειχον, V: ειχοσαν. **v.24** T^o:
 πεποιηκεν, V: εποιησεν. **v.24** TKV: ουκ, M: ουχ. **v.24** T^o: ειχον, V: ειχοσαν. **v.25** T^o:
 γεγραμμενος εν τω νομω αυτων, V: εν τω νομω αυτων γεγραμμενος. **v.26** T^o: δε, V: Ø.
16. v.3 TK: ὑμιν, MV: Ø. **v.4** T^o: ωρα, V: ωρα αυτων.

τὸν πέμψαντά με καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με ποῦ ὑπά-
 6 γεις. ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἡ λύπη πεπλήρωκεν
 7 ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν συμ-
 φέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω ὁ παρά-
 κλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς ἐὰν δὲ πορευθῶ πέμψω
 8 αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον
 περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
 9, 10 περὶ ἁμαρτίας μὲν ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. περὶ δι-
 καιοσύνης δὲ ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκ^ο
 11 ἔτι θεωρεῖτέ με. περὶ δὲ κρίσεως ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου
 12 τούτου κέκριται. ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν^ο ὑμῖν ἀλλ' οὐ δύ-
 13 νασθε βαστάζειν ἄρτι. ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος τὸ πνεῦμα τῆς
 ἀληθείας ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς^ο πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν οὐ γὰρ
 14 λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλ' ὅσα ἂν^ο ἀκούσῃ λαλήσει καὶ τὰ
 15 ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμέ δοξάσει ὅτι ἐκ τοῦ
 16 ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πα-
 τὴρ ἐμὰ ἐστὶν διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται
 17 καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν
 μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με ὅτι^ο ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.
 18 εἶπόν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους τί ἐστὶν
 τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μι-
 19 κρὸν καὶ ὄψεσθέ με καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.
 20 ἔλεγον οὖν τοῦτο^ο τί ἐστὶν ὃ λέγει τὸ μικρὸν οὐκ οἶδαμεν
 21 τί λαλεῖ. ἔγνω οὖν^ο ὁ ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον μι-
 κρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με.
 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς ὁ
 δὲ κόσμος χαρήσεται ὑμεῖς δὲ^ο λυπηθήσεσθε ἀλλ' ἡ λύπη
 21 ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει

v.7 TKV: γαρ, M: γαρ εγω. **v.10** T^ο: μου, V: ∅. **v.10** TK: ουκ ετι, MV: ουκετι. **v.12** T^ο:
 λεγειν υμιν, V: υμιν λεγειν. **v.13** T^ο: εις πασαν την αληθειαν, V: εν τη αληθεια παση.
v.13 T^ο: αν ακουση, V: ακουσει. **v.14** T^ο: ληψεται, V: λημψεται. **v.15** TK: ληψεται, MV:
 λαμβανει. **v.16** T^ο: ου, V: ουκετι. **v.16** TK: οτι εγω υπαγω προς τον πατερα, M: οτι υπαγω
 προς τον πατερα, V: ∅. **v.17** T^ο: ειπον, V: ειπαν. **v.17** T^ο: εγω, V: ∅. **v.18** T^ο: τουτο τι
 εστιν, V: τι εστιν τουτο. **v.19** T^ο: ουν ο, V: [ο]. **v.20** T^ο: δε, V: ∅.

ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον . καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην^ο μὲν νῦν 22 ἔχετε πάλιν δὲ ὀψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν . καὶ ἐν ἐκείνῃ 23 τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδὲν ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι^ο ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν . ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτεῖτε 24 καὶ λήψεσθε ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη . ταῦτα ἐν 25 παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν . ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰ- 26 τήσεσθε καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν . αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφι- 27 λήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον . ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον πά- 28 λιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα . λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἴδε νῦν παρρησίᾳ λα- 29 λεῖς καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις . νῦν οἶδαμεν ὅτι οἱ- 30 δας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ^ο ἰη- 31 σοὺς ἄρτι πιστεύετε . ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν 32 ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ^ο ἐμὲ μόνον ἀφῆτε καὶ οὐκ εἰμί μόνος ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστιν . ταῦτα λε- 33 λάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε ἀλλὰ θαρσεῖτε ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον .

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ^ο ἰησοῦς καὶ ἐπῆρὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς 17 αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν πάτερ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα δό-

v.21 TK: οὐκ επι, MV: ουκετι. **v.22** T^ο: λυτην μεν νυν, V: νυν μεν λυτην. **v.22** E: ἔχετε, D: ἔξετε. **v.23** T^ο: οτι οσα αν, V: αν τι. **v.24** T^ο: ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.25** TM: αλλ, KV: Ø. **v.25** TK: οὐκ επι, MV: ουκετι. **v.25** T^ο: αναγγελω, V: απαγγελω. **v.29** T^ο: αυτω, V: Ø. **v.29** T^ο: παρρησια, V: εν παρρησια. **v.31** T^ο: ο, V: Ø. **v.32** T^ο: νυν, V: Ø. **v.32** T^ο: και εμε, V: καμε. **v.33** MV: ἔχετε, KD: ἔξετε, T: ἔξετε, In the actual Stephanus 1550 edition I read: ἐξ̄ετε, i.e., with the letter ξ crossed out and χ written above. **17. v.1** T^ο: ο, V: Ø. **v.1** T^ο: επηρην, V: επαρης. **v.1** T^ο: και, V: Ø.

- 2 ζασόν σου τὸν υἱὸν ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε . καθὼς
 ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας
 3 αὐτῷ δώῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον . αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος
 ζωὴ ἵνα γινώσκωσιν σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀ-
 4 πέστειλας ἰησοῦν χριστόν . ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ
 5 ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω . καὶ νῦν δό-
 ξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ
 6 τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί . ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς
 ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου σοὶ ἦσαν καὶ
 7 ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασιν . νῦν
 8 ἔγνωσαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστίν . ὅτι
 τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ ἔλαβον
 καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον καὶ ἐπίστευσαν
 9 ὅτι σὺ με ἀπέστειλας . ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ οὐ περὶ τοῦ
 κόσμου ἐρωτῶ ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι ὅτι σοὶ εἰσιν .
 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ καὶ δεδόξασμαι
 11 ἐν αὐτοῖς . καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ οὗτοι ἐν τῷ
 κόσμῳ εἰσιν καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι πάτερ ἅγιε τήρη-
 12 σον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου οὓς δέδωκάς μοι ἵνα ᾧσιν ἐν
 13 καθὼς ἡμεῖς . ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἐγὼ ἐτή-
 ρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα
 καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας
 14 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ . νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι καὶ ταῦτα
 λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπλη-
 15 ρωμένην ἐν αὐτοῖς . ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου καὶ
 ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου
 16 καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου . οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς
 αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ
 17 πονηροῦ . ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κό-

v.1 T*: καὶ ὁ υἱὸς σου, V: ὁ υἱός. **v.2** TKV: δωση, M: δώσει. **v.4** T*: ἐτελείωσα, V: τελειώσας. **v.6** T*: δέδωκας, V: ἐδωκας. **v.6** T*: καὶ ἐμοί, V: καμοί. **v.6** T*: τετηρηκασιν, V: τετηρηκαν. **v.7** T*: ἐστιν, V: εἰσιν. **v.8** T*: δέδωκας, V: ἐδωκας. **v.11** TK: οὐκ ἐτι, MV: ουκετι. **v.11** T*: οὗτοι, V: αὐτοί. **v.11** T*: καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.11** TK: οὐς, MV: ω. **v.12** T*: ἐν τῷ κόσμῳ, V: ὅ. **v.12** T*: οὐς, V: ω. **v.12** T*: ἐφυλάξα, V: καὶ ἐφυλάξα. **v.13** T*: αὐτοῖς, V: εαυτοῖς. **v.16** T*: ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμι, V: οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου.

σμου οὐκ εἰμί . ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὅου ὁ λόγος 17
 ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν . καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον 18
 κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον . καὶ ὑπὲρ αὐτῶν 19
 ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτὸν ἵνα καὶ αὐτοὶ ὣσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀ-
 ληθείᾳ . οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν 20
 πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ . ἵνα πάντες ἐν 21
 ὣσιν καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοὶ ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν
 ἡμῖν ἐν ὣσιν ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας .
 καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς ἵνα ὣσιν 22
 ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμέν . ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ 23
 ἵνα ὣσιν τετελειωμένοι εἰς ἐν καὶ ἵνα γινώσκη ὁ κόσμος ὅτι
 σὺ με ἀπέστειλας καὶ ἡγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἡγά-
 πησας . πάτερ ὅψς δέδωκάς μοι θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ 24
 κἀκεῖνοι ὣσιν μετ' ἐμοῦ ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν
 ἣν ἐδῶκάς μοι ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου .
 πάτερ δίκαιε καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω ἐγὼ δέ σε ἔγνω καὶ 25
 οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας . καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς 26
 τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἡγάπησάς με
 ἐν αὐτοῖς ἧ καγὼ ἐν αὐτοῖς .

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐ- 18
 τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων ὅπου ἦν κῆπος εἰς ὃν
 εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . ἦδει δὲ καὶ ἰούδας 2
 ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ
 ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ . ὁ οὖν ἰούδας λαβὼν 3
 τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέ-
 τας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὀπλῶν .
 ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξελθὼν 4
 εἶπεν αὐτοῖς τίνα ζητεῖτε . ἀπεκρίθησαν αὐτῷ ἰησοῦν τὸν 5
 ναζωραῖον λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι εἰσθήκει δὲ καὶ

v.17 T^s: σου, V: ∅. **v.19** T^s: καὶ αὐτοὶ ὡσιν, V: ὡσιν καὶ αὐτοὶ. **v.20** TK: πιστευουσόντων, MV: πιστευοντων. **v.21** T^s: ἐν, V: ∅. **v.21** T^s: πιστευση, V: πιστευη. **v.22** T^s: καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.22** T^s: εσμεν, V: ∅. **v.23** T^s: καὶ, V: ∅. **v.23** E: ηγαπησας, D: ηγαπησα. **v.24** T^s: ους, V: ο. **v.24** T^s: εδωκας, V: δεδωκας. **18. v.1** T^s: ο, V: ∅. **v.1** T^s: των, V: του. **v.2** TK: ο, M: καὶ ο, V: ∅. **v.3** T^s: καὶ, V: καὶ ἐκ των. **v.4** T^s: εξελθων ειπεν, V: εξηλθεν καὶ λεγει. **v.5** T^s: ο ιησους, V: ∅.

6 ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν . ὥς οὖν εἶπεν αὐ-
 τοῖς ὅτι ἐγὼ εἰμι ἀπηλθὼν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσόν χαμαί .
 7 πάλιν οὖν αὐτοὺς^ο ἐπηρώτησεν τίνα ζητεῖτε οἱ δὲ εἶπόν ἰ-
 8 ησοῦν τὸν ναζωραῖον . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς εἶπον ὑμῖν ὅτι
 9 ἐγὼ εἰμι εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε ἄφετε τούτους ὑπάγειν . ἵνα
 πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι οὓς δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώ-
 10 λεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα . σίμων οὖν πέτρος ἔχων μάχαιραν
 εἵλκυσεν αὐτήν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ
 ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιὸν ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
 11 μάλχος . εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ βάλε τὴν μάχαιράν
 ὅου εἰς τὴν θήκην τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ οὐ
 12 μὴ πῖω αὐτό . ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέ-
 ται τῶν ἰουδαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν .
 13 καὶ ἀπήγαγον^ο αὐτὸν πρὸς ἄνναν πρῶτον ἦν γὰρ πενθερός
 14 τοῦ καϊάφα ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἑνιαυτοῦ ἐκείνου . ἦν δὲ
 καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἓνα
 15 ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ . ἠκολούθει δὲ τῷ ἰ-
 ησοῦ σίμων πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ δὲ μαθητὴς
 ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ ἰησοῦ
 16 εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως . ὁ δὲ πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ
 θύρᾳ ἔξω ἔξῃλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς^ο ἦν γνωστὸς τῷ
 ἀρχιερεῖ καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν τὸν πέτρον .
 17 λέγει οὖν ἡ^ο παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ μὴ καὶ σὺ ἐκ
 τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου λέγει ἐκεῖνος οὐκ
 18 εἰμί . εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν
 πεποιηκότες ὅτι ψυχὸς ἦν καὶ ἐθερμαίνοντο ἦν δὲ μετ'^ο αὐ-
 19 τῶν ὁ πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος . ὁ οὖν ἀρχιερεὺς
 ἠρώτησεν τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς
 20 διδαχῆς αὐτοῦ . ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ παρρησίᾳ

v.6 T^{*}: οτι, V: ∅. **v.6** T^{*}: επεσον, V: επεσαν. **v.7** T^{*}: αυτοους επηρωτησεν, V: επηρωτησεν αυτους. **v.7** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.8** TK: ο, MV: ∅. **v.10** T^{*}: ωτιον, V: ωταριον. **v.11** T^{*}: σου, V: ∅. **v.13** T^{*}: απηγαγον αυτον, V: ηγαγον. **v.14** T^{*}: απολεσθαι, V: αποθανειν. **v.15** TM: ο, KV: ∅. **v.16** T^{*}: ος ην γνωστος τω αρχιερει, V: ο γνωστος του αρχιερεως. **v.17** T^{*}: η παιδισκη η θυρωρος τω πετρω, V: τω πετρω η παιδισκη η θυρωρος. **v.18** T^{*}: μετ αυτων ο πετρος, V: και ο πετρος μετ αυτων. **v.20** T^{*}: ο, V: ∅.

ἐλάλησα τῷ κόσμῳ ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ὅπου πάντοτε οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται καὶ
ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. τί με ἐπερωτᾷς ὅτι ἐπερώτησον 21
τοὺς ἀκηκοτάς τί ἐλάλησα αὐτοῖς ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶ-
πον ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς τῶν ὑπηρετῶν πα- 22
ρεστηκῶς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ εἰπὼν οὕτως ἀποκρίνη
τῷ ἀρχιερεῖ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἰ κακῶς ἐλάλησα 23
μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ εἰ δὲ καλῶς τί με δέρεις. ἀπέ- 24
στειλὲν αὐτὸν ὁ ἄννης δεδεμένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχι-
ερέα. ἦν δὲ σίμων πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος εἶπον 25
οὗν αὐτῷ μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰ ἡρνήσατο
ἐκεῖνος καὶ εἶπεν οὐκ εἰμί. λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ 26
ἀρχιερέως συγγενῆς ὧν οὗ ἀπέκοψεν πέτρος τὸ ὠτίον οὐκ
ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ. πάλιν οὗν ἡρνήσατο 27
ὁ πέτρος καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. ἄγουσιν οὗν τὸν 28
ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον ἦν δὲ πρωτὰ καὶ
αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον ἵνα μὴ μιανθῶσιν 29
ἀλλ' ἵνα φάγωσιν τὸ πᾶσχα. ἐξῆλθεν οὗν ὁ πιλάτος πρὸς
αὐτοὺς καὶ εἶπεν τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπὸν αὐτῷ εἰ μὴ ἦν οὗτος 30
κακοποιὸς οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὗν αὐ- 31
τοῖς ὁ πιλάτος λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
κρίνατε αὐτόν εἶπον οὗν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
ἀποκτεῖναι οὐδένα. ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν 32
εἶπεν σημαίνων ποῖω θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. εἰς- 33
ῆλθεν οὗν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ πιλάτος καὶ ἐφώνησεν
τὸν ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ἄλ- 34

v.20 T*: ελαλησα, V: λελαληκα. **v.20** TK: τη, MV: Ø. **v.20** T*: παντοτε, V: παντες.
v.21 T*: επερωτας επερωτησον, V: ερωτας ερωτησον. **v.22** T*: των υπηρετων παρεστηκως,
V: παρεστηκως των υπηρετων. **v.23** T*: ο, V: Ø. **v.24** TM: απεστειλεν, KV: απεστειλεν
συν. **v.25** TKV: ηρνησατο, M: ηρνησατο συν. **v.27** T*: ο, V: Ø. **v.28** TK: πρωτα, MV:
πρωι. **v.28** T*: αλλ ινα, V: αλλα. **v.29** T*: προς, V: εξω προς. **v.29** T*: ειπεν, V: φησιν.
v.30 T*: ειπον, V: ειπαν. **v.30** T*: κακοποιος, V: κακον ποιων. **v.31** T*: συν, V: Ø.
v.33 T*: εις το πραιτωριον παλιν, V: παλιν εις το πραιτωριον. **v.34** T*: αυτο ο ιησους αφ
εαυτου, V: ιησους απο σεαυτου.

35 λοι σοι° εἶπον περὶ ἐμοῦ . ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος μήτι ἐγὼ
 ιουδαῖός εἰμι τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν
 36 σε ἐμοὶ τί ἐποίησας . ἀπεκρίθη ὁ° ἰησοῦς ἡ βασιλεία ἡ ἐμή
 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
 ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή οἱ ὑπηρέται ἄν° οἱ ἐμοὶ ἡγωνίζοντο
 ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς ιουδαίοις νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐ-
 37 μὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν . εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος οὐκοῦν
 βασιλεὺς εἶ σὺ ἀπεκρίθη ὁ° ἰησοῦς σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς
 εἰμι ἐγὼ ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα
 εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς
 38 ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς . λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος τί
 ἔστιν ἀλήθεια καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξηλθεν πρὸς τοὺς ἰ-
 ουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν° εὐρίσκω ἐν
 39 αὐτῷ . ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ὑμῖν° ἀπολύσω ἐν τῷ
 πᾶσχα βούλεσθε οὖν ὑμῖν° ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν ἰου-
 40 δαίων . ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες μὴ τοῦτον
 ἀλλὰ τὸν βαραββᾶν ἦν δὲ ὁ βαραββᾶς λησιτής .

19 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλάτος τὸν ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν .
 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθη-
 καν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
 3 αὐτόν . καὶ ἔλεγον χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ιουδαίων καὶ ἐ-
 4 δίδου αὐτῷ ραπίσματα . ἐξηλθεν° οὖν πάλιν ἔξω ὁ πιλά-
 τος καὶ λέγει αὐτοῖς ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω ἵνα γνῶτε ὅτι
 5 ἐν° αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω . ἐξηλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς
 ἔξω φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱ-
 6 μάτιον καὶ λέγει αὐτοῖς ἴδε ὁ ἄνθρωπος . ὅτε οὖν εἶδον
 αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται ἐκραύγασαν λέγοντες
 σταύρωσον σταύρωσον λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος λάβετε αὐ-
 τὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ

v.34 T°: σοι ειπον, V: ειπον σοι. **v.36** TK: ο, MV: Ø. **v.36** T°: αν οι εμοι ηγωνιζοντο, V: οι εμοι ηγωνιζοντο [αν]. **v.37** TKV: ο, M: Ø. **v.37** T°: εγω, V: Ø. **v.38** T°: αιτιαν ευρισκω εν αυτω, V: ευρισκω εν αυτω αιτιαν. **v.39** T°: υμιν απολυσω, V: απολυσω υμιν. **v.40** T°: παντες, V: Ø. **19. v.3** T°: και, V: και ηρχοντο προς αυτον και. **v.3** T°: εδιδουν, V: εδιδουσαν. **v.4** T°: εξηλθεν ουν, V: και εξηλθεν. **v.4** T°: εν αυτω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω, V: ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω εν αυτω. **v.5** T°: ιδε, V: ιδου. **v.6** TKV: σταυρωσον, M: σταυρωσον αυτον.

αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι ἡμεῖς νόμον ἔχομεν 7
καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν ὅτι ἑαυτὸν υἱ-
ὸν θεοῦ ἐποίησεν. ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλάτος τοῦτον τὸν 8
λόγον μᾶλλον ἐφοβήθη. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον 9
πάλιν καὶ λέγει τῷ ἰησοῦ πόθεν εἶ σὺ ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπό-
κρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος ἐμοὶ 10
οὐ λαλεῖς οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε καὶ
ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς οὐκ εἶ- 11
χες ἐξουσίαν οὐδεμίαν· κατ' ἐμοῦ εἰ μὴ ἦν σοι· δεδομένον
ἄνωθεν διὰ τοῦτο ὁ παράδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν
ἔχει. ἐκ τούτου ἐζητεῖ ὁ πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτὸν οἱ δὲ 12
ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης οὐκ εἶ φί-
λος τοῦ καίσαρος πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν ποιῶν ἀντιλέγει 13
τῷ καίσαρι. ὁ οὖν πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἡ-
γάγεν ἔξω τὸν ἰησοῦν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῷ βήματος εἰς 14
τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον ἑβραϊστί δὲ γαββαθᾶ. ἦν δὲ
παρασκευὴ τοῦ πάσχα ὥρα δὲ ὥσει ἔκτη καὶ λέγει τοῖς 15
ἰουδαίοις ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν ἄρον 16
ἄρον σταυρώσω αὐτὸν λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος τὸν βασι-
λέα ὑμῶν σταυρώσω ἀπεκρίθησαν οἱ ἄρχιερεῖς οὐκ ἔχο- 17
μεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν 18
αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ παρέλαβον δὲ τὸν ἰησοῦν καὶ ἀπή-
γαγον. καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν 19
λεγόμενον κρανίου τόπον ὃς λέγεται ἑβραϊστί γολγοθᾶ. ὅ-
που αὐτὸν ἐσταύρωσαν καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν
καὶ ἐντεῦθεν μέσον δὲ τὸν ἰησοῦν. ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον

v.7 T^{*}: ἡμῶν, V: Ø. **v.7** T: εαυτον υιον θεου, K: εαυτον υιον του θεου, M: εαυτον θεου υιον, V: υιον θεου εαυτον. **v.10** T^{*}: σταυρωσαι, V: απολυσαι. **v.10** T^{*}: απολυσαι, V: σταυρωσαι. **v.11** TK: ο, M: Ø, V: [αυτω]. **v.11** T^{*}: ουδεμιαν κατ εμου, V: κατ εμου ουδεμιαν. **v.11** T^{*}: σοι δεδομενον, V: δεδομενον σοι. **v.11** T^{*}: παραδιδους, V: παραδους. **v.12** T^{*}: εξητει ο πιλατος, V: ο πιλατος εξητει. **v.12** T^{*}: εκραζον, V: εκραυγασαν. **v.12** TK: αυτον, MV: εαυτον. **v.13** T^{*}: τουτον τον λογον, V: των λογων τουτων. **v.13** T^{*}: του, V: Ø. **v.14** T^{*}: δε ωσει, V: ην ως. **v.15** T^{*}: οι δε εκραυγασαν, V: εκραυγασαν ουν εκεινοι. **v.16** TK: δε τον ιησουν και απηγαγον, M: δε τον ιησουν και ηγαγον, V: ουν τον ιησουν. **v.17** T^{*}: τον σταυρον αυτου, V: εαυτω τον σταυρον. **v.17** TK: τον λεγομενον κρανιου τοπον ος, M: τοπον λεγομενον κρανιου τοπον ος, V: τον λεγομενον κρανιου τοπον ο.

ὁ πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἦν δὲ γεγραμμένον
 20 ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων . τοῦτον οὖν
 τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς^ο
 πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ ἰησοῦς καὶ ἦν γεγραμ-
 21 μένον ἑβραϊστὶ ἑλληνιστὶ ῥωμαϊστὶ . ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ
 οἱ ἀρχιερεῖς τῶν ἰουδαίων μὴ γράφῃ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
 δαίων ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν βασιλεὺς εἰμι τῶν ἰουδαίων .
 22, 23 ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος ὃ γέγραφα γέγραφα . οἱ οὖν στρατιῶ-
 ται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν ἰησοῦν ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ
 ἐποίησαν τέσσαρα μέρη ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος καὶ τὸν
 χιτῶνα ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄρραφος ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντός δι'
 24 ὅλου . εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους μὴ σχίσωμεν αὐτὸν ἀλλὰ
 λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ
 λέγουσα διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν
 ἱματισμόν μου ἔβαλον κληρὸν οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα
 25 ἐποίησαν . εἰσθήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ
 μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρία ἡ τοῦ
 26 κλωπᾶ καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ . ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μη-
 τέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα λέγει τῇ μητρὶ
 27 αὐτοῦ γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου . εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ ἰδοὺ ἡ
 μήτηρ σου καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτήν^ο ὁ μα-
 28 θητὴς εἰς τὰ ἴδια . μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα^ο
 29 ἤδη τετέλεστοι ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ λέγει διψῶ . σκεῦος
 οὖν ἔκειτο ὄξους μεστὸν οἱ^ο δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους
 καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι .
 30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ ἰησοῦς εἶπεν τετέλεστοι καὶ κλί-
 31 νας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα . οἱ οὖν ἰουδαῖοι
 ἵνα^ο μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ

v.20 TK: τῆς πόλεως ὁ τοπος, MV: ὁ τοπος τῆς πόλεως. **v.20** T^{*}: ἑλληνιστὶ ρωμαϊστὶ, V: ρωμαϊστὶ ἑλληνιστὶ. **v.23** TK: ἀρραφος, MV: ἀραφος. **v.24** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.26** T^{*}: αὐτου, V: ∅. **v.26** TK: ἰδου, MV: ἰδε. **v.27** T^{*}: ἰδου, V: ἰδε. **v.27** TK: αὐτην ὁ μαθητης, MV: ὁ μαθητης αὐτην. **v.28** TKV: εἰδως, M: ἰδων. **v.28** T^{*}: παντα ἤδη, V: ἡδη παντα. **v.29** T^{*}: ουν, V: ∅. **v.29** T^{*}: οἱ δε πλησαντες σπογγον οξους και, V: σπογγον ουν μεστον του οξους. **v.31** TM: ινα μη μεινη επι του σταυρου τα σωματα εν τω σαββατω επει παρασκευη ην, KV: επει παρασκευη ην ινα μη μεινη επι του σταυρου τα σωματα εν τω σαββατω.

ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ
σαββάτου ἠρώτησαν τὸν πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ
σκέλη καὶ ἀρθῶσιν . ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται καὶ τοῦ μὲν 32
πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρω-
θέντος αὐτῷ . ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντες ὥς εἶδον αὐτὸν 33
ἤδη τεθνηκότα οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη . ἀλλ' εἷς τῶν 34
στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν καὶ εὐθύς ἔξ-
ῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ . καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν καὶ 35
ἀληθινὴ αὐτοῦ ἔστιν ἡ μαρτυρία κάκεϊνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ
λέγει ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε . ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γρα- 36
φὴ πληρωθῇ ὅσοι οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ . καὶ πάλιν 37
ἐτέρα γραφὴ λέγει ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν . μετὰ δὲ 38
ταῦτα ἠρώτησεν τὸν πιλάτον ὁ ἰωσήφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας
ὢν μαθητὴς τοῦ ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν
ἰουδαίων ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ καὶ ἐπέτρεψε τὸν πι-
λάτος ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ . ἦλθεν δὲ 39
καὶ νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶ-
τον φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὥσπερ λίτρας ἑκατόν .
ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθόνοις 40
μετὰ τῶν ἀρωμάτων καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς ἰουδαίοις ἐντα-
φιάζειν . ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος καὶ ἐν 41
τῷ κήπῳ μνημεῖον καὶνὸν ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη . ἐ- 42
κεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ
μνημεῖον ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν .

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται **20**
πρωτὶ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον καὶ βλέπει τὸν
λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου . τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται 2
πρὸς σίμωνα πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφί-
λει ὁ ἰησοῦς καὶ λέγει αὐτοῖς ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνη-

v.33 T^o: αὐτον ηδη, V: ηδη αυτον. **v.34** TK: ευθυς εξηλθεν, M: ευθεως εξηλθεν, V: εξηλθεν ευθυς. **v.35** TKV: αυτου εστιν, M: εστιν αυτου. **v.35** T^o: κακεινος, V: και εκεινος. **v.35** T^o: υμεις πιστευσητε, V: και υμεις πιστευ[σ]ητε. **v.38** TKV: δε, M: Ø. **v.38** T^o: ο ιωσηφ ο, V: ιωσηφ [ο]. **v.38** T^o: του ιησου, V: αυτου. **v.39** T^o: τον ιησουν, V: αυτον. **v.39** TK: ωσει, MV: ως. **v.40** TKV: οθονιους, M: εν οθονιους. **v.41** T^o: ετεθη, V: ην τεθειμενος.

3 μείου καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν . ἐξῆλθεν οὖν ὁ
 πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον .
 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν
 5 τάχιον τοῦ πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον . καὶ
 παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια οὐ μέντοι εἰσῆλθεν .
 6 ἔρχεται οὖν ὁ ἴμων πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ καὶ εἰσῆλθεν
 7 εἰς τὸ μνημεῖον καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα . καὶ τὸ σου-
 δάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων
 8 κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον . τότε
 οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ
 9 μνημεῖον καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν . οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν
 10 τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτόν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι . ἀπῆλθον
 11 οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί . μαρία δὲ εἰστήκει
 πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἕξω ὡς οὖν ἔκλαιεν παρέκυ-
 12 ψεν εἰς τὸ μνημεῖον . καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς
 καθεζομένους ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσὶν
 13 ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ . καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι
 γύναι τί κλαίεις λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου καὶ
 14 οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν . καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη
 εἰς τὰ ὀπίσω καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἐστῶτα καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι
 15 ὁ ἰησοῦς ἐστίν . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς γύναι τί κλαίεις τίνα
 ζητεῖς ἐκεῖνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστίν λέγει αὐτῷ
 κύριε εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν εἰπέ μοι ποῦ αὐτόν ἔθηκες
 16 καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς μαρία στραφεῖσα ἐ-
 17 κείνη λέγει αὐτῷ ῥάββουνι ὃ λέγεται διδάσκαλε . λέγει αὐ-
 τῇ ὁ ἰησοῦς μή μου ἅπτου οὕτω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν
 πατέρα μου πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπέ
 αὐτοῖς ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν
 18 καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν . ἔρχεται μαρία ἡ μαγδαληνὴ

20. v.6 T*: σιμών, V: καὶ σιμών. **v.10** T*: εαυτους, V: αυτους. **v.11** T*: το μνημειον κλαιουσα εξω, V: τω μνημειω εξω κλαιουσα. **v.14** T*: καὶ, V: ∅. **v.14** TK: ο, MV: ∅. **v.15** T*: ο, V: ∅. **v.15** TK: αυτον εθηκας, MV: εθηκας αυτον. **v.16** T*: ο, V: ∅. **v.16** T*: μαρια, V: μαριαμ. **v.16** T*: αυτω, V: αυτω εβραιστι. **v.17** T*: ο, V: ∅. **v.17** T*: μου, V: ∅. **v.18** T*: μαρια, V: μαριαμ.

ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἐώρακέν τὸν κύριον καὶ
ταῦτα εἶπεν αὐτῇ · οὕσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ 19
μιᾷ ἰδὼν σαββάτων καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν
οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων ἦλθεν ὁ
ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει αὐτοῖς εἰρήνη ὑμῖν ·
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν 20
αὐτοῦ ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον · εἶπεν 21
οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πάλιν εἰρήνη ὑμῖν καθὼς ἀπέσταλκέν
με ὁ πατήρ καὶ ἐγὼ πέμπω ὑμᾶς · καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση- 22
σεν καὶ λέγει αὐτοῖς λάβετε πνεῦμα ἅγιον · ἂν τινων ἀφῆτε 23
τὰς ἁμαρτίας ἀφίενται αὐτοῖς ἂν τινων κρατῆτε κεκράτην-
ται · θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος δίδυμος 24
οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ ἰησοῦς · ἔλεγον οὖν αὐτῷ 25
οἱ ἄλλοι μαθηταὶ ἐώρακαμεν τὸν κύριον ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ
βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶβάλω
τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ οὐ μὴ πιστεύσω ·
καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 26
καὶ θωμᾶς μετ' αὐτῶν ἔρχεται ὁ ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλει-
σμένων καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν εἰρήνη ὑμῖν · εἴτα 27
λέγει τῷ θωμᾷ φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖ-
ράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν
μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός · καὶ ἀπεκρίθη ὁ 28
θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου · λέγει 29
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐώρακάς με θῶμᾷ πεπίστευκας μακά-
ριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες · πολλὰ μὲν οὖν καὶ 30
ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ · ταῦτα δὲ 31
γέγραπται ἵνα πιστεύσῃτε ὅτι ὁ ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ

v.18 T*: ἀπαγγέλλουσα, V: ἀγγέλλουσα. **v.18** T*: εώρακεν, V: εώρακα. **v.19** T*: τῶν, V: ∅. **v.19** T*: συνηγμενοι, V: ∅. **v.20** T*: αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου, V: τας χειρας και την πλευραν αυτοις. **v.23** T*: αφιενται, V: αφεωνται. **v.24** T*: ο, V: ∅. **v.25** T*: την χειρα μου, V: μου την χειρα. **v.28** T*: και, V: ∅. **v.28** TK: ο, MV: ∅. **v.29** TK: θωμα, MV: ∅. **v.31** T*: πιστευσητε, V: πιστευ[σ]ητε. **v.31** TK: ο, MV: ∅.

υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ .

- 21** Μετὰ ταῦτα ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς τιβεριάδος ἐφάνέρωσεν δὲ οὕτως . ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος καὶ θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος καὶ ναθαναήλ ὁ ἀπὸ κανᾶ τῆς γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο . λέγει αὐτοῖς σίμων πέτρος ὑπάγω ἀλιεύειν λέγουσιν αὐτῷ ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοὶ ἐξῆλθον καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν . πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστι ὁ ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλὸν οὐ μέντοι ἤδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι ἰησοῦς ἐστίν . λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παιδία μή τι προσφάγιον ἔχετε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οὐ . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ εὐρήσετε ἔβαλον οὖν καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυσάν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων . λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ ὁ κύριός ἐστιν σίμων οὗν πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο ἦν γὰρ γυμνὸς καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν . οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλ' ὥς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων . ὥς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον . λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν . ἀνέβη σίμων πέτρος καὶ εἴλκυσεν τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκονταῖριων καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον . λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς δεῦτε ἀριστήσατε οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν σὺ τίς εἶ εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν . ἔρχεται οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρ-

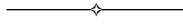
21. v.3 TK: ανεβησαν, MV: ενεβησαν. **v.3** T*: ευθυς, V: ∅. **v.4** T*: ο, V: ∅. **v.6** TK: ουκ επι, MV: ουκετι. **v.6** T*: ισχυσαν, V: ισχυον. **v.7** TKV: συν, M: ∅. **v.8** T*: αλλ, V: αλλα. **v.11** T*: ανεβη, V: ανεβη συν. **v.11** T*: επι της γης, V: εις την γην. **v.11** TK: πεντηκοντατριων, MV: πεντηκοντα τριων. **v.13** T*: συν ο, V: ∅.

τον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως . τοῦτο ἦδη 14
 τρίτον ἐφανερώθη ὃ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς
 ἐκ νεκρῶν . ὅτε οὖν ἡρίστησαν λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὃ ἰη- 15
 σοῦς σίμων ἰωῆ ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων λέγει αὐτῷ ναὶ
 κύριε σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε λέγει αὐτῷ βόσκε τὰ ἄρνια μου .
 λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον σίμων ἰωῆ ἀγαπᾷς με λέγει αὐ- 16
 τῷ ναὶ κύριε σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε λέγει αὐτῷ ποιμαίνει τὰ
 πρόβατά μου . λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον σίμων ἰωῆ φιλεῖς με 17
 ἐλυπήθη ὁ πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον φιλεῖς με καὶ
 εἶπεν αὐτῷ κύριε σὺ ὅλα οἶδας σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε
 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς βόσκε τὰ πρόβατά μου . ἀμὴν ἀμὴν 18
 λέγω σοι ὅτε ἡς νεώτερος ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις
 ὅπου ἤθελες ὅταν δὲ γηράσῃς ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου καὶ
 ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις . τοῦτο δὲ εἶπεν 19
 σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεὸν καὶ τοῦτο εἰπὼν
 λέγει αὐτῷ ἀκολούθει μοι . ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέ- 20
 πει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα ὃς καὶ
 ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν κύριε
 τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε . τοῦτο ἰδὼν ὁ πέτρος λέγει τῷ 21
 ἰησοῦ κύριε οὗτος δὲ τί . λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐὰν αὐτὸν 22
 θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι τί πρὸς σε σὺ ἀκολούθει μοι .
 ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ μαθη- 23
 τὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς
 ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχο- 24
 μαι τί πρὸς σε . οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ
 τούτων καὶ ἔγραψας ταῦτα καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστιν ἡ 25
 μαρτυρία αὐτοῦ . ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν
 ὁ ἰησοῦς ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν οὐδὲ αὐτὸν οἴμαι τὸν
 κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία ἀμὴν .

v.14 T*: ο, V: Ø. **v.14** T*: αὐτου, V: Ø. **v.15** T*: ἰωνα, V: ἰωαννου. **v.15** T*: πλειον, V: πλεον. **v.16** T*: ἰωνα, V: ἰωαννου. **v.17** T*: ἰωνα, V: ἰωαννου. **v.17** T*: εἶπεν, V: λέγει. **v.17** T*: συ παντα, V: παντα συ. **v.20** T*: δε, V: Ø. **v.21** T*: τουτον, V: τουτον συν. **v.22** T*: ακολουθει μοι, V: μοι ακολουθει. **v.23** T*: ο λογος ουτος, V: ουτος ο λογος. **v.23** T*: και ουκ ειπεν, V: ουκ ειπεν δε. **v.24** T*: γραφας, V: ο γραφας. **v.24** T*: εστιν η μαρτυρια αυτου, V: αυτου η μαρτυρια εστιν. **v.25** T*: οσα, V: α. **v.25** T*: ουδε, V: ουδ. **v.25** T*: αμην, V: Ø.

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ°

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων ᾧ θε-
2 όφιλε ᾧν ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν . ἄχρι
ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος
3 ἀγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήφθη . οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυ-
τὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις δι'
ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὁπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ
4 περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ . καὶ συναλιζόμενος παρήγ-
γειλεν αὐτοῖς ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι ἀλλὰ περι-
5 μένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου . ὅτι
ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε° ἐν
6 πνεύματι ἀγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας . οἱ μὲν οὖν
συνελθόντες ἐπήρωτων αὐτὸν λέγοντες κύριε εἰ ἐν τῷ χρό-
7 νῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ . εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτοὺς οὐχ ὑμῶν ἐστιν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς
8 οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ . ἀλλὰ λήψεσθε δύνα-
μιν ἐπελθόντος τοῦ ἀγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἔσεσθέ
μοὶ μάρτυρες ἐν τε ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ
9 σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς . καὶ ταῦτα εἰπὼν βλε-
πόντων αὐτῶν ἐπήρθη καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
10 ὀφθαλμῶν αὐτῶν . καὶ ὥς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν
πορευομένου αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν
11 αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι° λευκῇ . οἱ καὶ εἶπὸν ἄνδρες γαλιλαῖοι τί
ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανὸν οὗτος ὁ ἰησοῦς ὁ
ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν

Τ: ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, Κ: ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, ΜV: ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. **1. v.2** T°: ανεληφθη, V: ανελημθη. **v.3** T°: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.4** TMV: συναλιζομενος, K: συναλιζομενος μετ αυτων. **v.5** T°: βαπτισθη-
σεσθε εν πνευματι, V: εν πνευματι βαπτισθησεσθε. **v.6** T°: επηρωτων, V: ηρωτων. **v.8** T°:
ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.8** T°: μοι, V: μου. **v.10** T°: εσθητι λευκη, V: εσθησει λευκαις.
v.11 T°: ειπον, V: ειπαν. **v.11** T°: εμβλεποντες, V: [εμ]βλεποντες. **v.11** T°: αναληφθεις,
V: αναλημφθεις.

τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν . τότε ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου- 12
 μένου ἑλαιῶνος ὃ ἐστὶν ἐγγὺς ἱερουσαλήμ σαββάτου ἔχον
 ὁδόν . καὶ ὅτε εἰσῆλθον ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶον οὗ ἦσαν 13
 καταμένοντες ὃ τε πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ
 ἀνδρέας φίλιππος καὶ θωμᾶς βαρθολομαῖος καὶ ματθαῖος
 ἰάκωβος ἀλφαίου καὶ σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ ἰούδας ἰακώ- 14
 βου . οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδόν
 τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναῖξιν καὶ μαρίᾳ τῇ μη-
 τρὶ τοῦ ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ . καὶ ἐν ταῖς 15
 ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν εἶ-
 πεν ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπιτῶσαυτὸ ὥς ἑκατὸν εἴκοσιν .
 ἄνδρες ἀδελφοὶ ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην ἣν 16
 προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος δαβὶδ περὶ ἰ-
 σούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν τὸν ἰησοῦν .
 ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κληρὸν τῆς 17
 διακονίας ταύτης . οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ 18
 μισθοῦ τῆς ἀδικίας καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος
 καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ . καὶ γνωστὸν ἐγένε- 19
 νετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλήμ ὥστε κληθῆναι τὸ
 χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν ἀκελδαμὰ τουτέστιν
 χωρίον αἵματος . γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν γενη- 20
 θήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν
 αὐτῇ καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβει ἕτερος . δεῖ οὖν τῶν 21
 συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ εἰσῆλθεν
 καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος ἰησοῦς . ἀρξάμενος ἀπὸ 22
 τοῦ βαπτίσματος ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἀνελήφθη
 ἀφ' ἡμῶν μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν

v.13 T^{*}: ανεβησαν εἰς το υπερων, V: εἰς το υπερων ανεβησαν. **v.13** T^{*}: ιακωβος και ιωαννης, V: ιωαννης και ιακωβος. **v.13** T^{*}: ματθαιος, V: μαθθαιος. **v.14** T^{*}: και τη δεησει, V: Ø. **v.14** T^{*}: μαρια, V: μαριαμ. **v.14** T^{*}: συν, V: Ø. **v.15** T^{*}: μαθητων, V: αδελφων. **v.15** T: επιτοαυτο, KMV: επι το αυτο. **v.15** T^{*}: ως, V: ωσει. **v.16** T^{*}: ταυτην, V: Ø. **v.16** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.16** T^{*}: τον, V: Ø. **v.17** T^{*}: συν, V: εν. **v.18** TK: του, MV: Ø. **v.19** T^{*}: ακελδαμα, V: ακελδαμαχ. **v.19** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **v.20** T^{*}: λαβοι, V: λαβετω. **v.21** T^{*}: εν, V: Ø. **v.22** T^{*}: ανεληφθη, V: ανελημφθη. **v.22** T^{*}: γενεσθαι συν ημιν, V: συν ημιν γενεσθαι.

23 ἡμῖν ἓνα τούτων . καὶ ἔστησαν δύο ἰωσήφ τὸν καλούμενον
 24 βαρσαβᾶν ὃς ἐπεκλήθη ἰοῦστος καὶ ματθίαν . καὶ προσ-
 ευξάμενοι εἶπὸν σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων ἀνάδειξον
 25 ἐκ' τούτων τῶν δύο ἓνα ὃν ἐξελέξω . λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς
 διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς ἐξ' ἧς παρέβη ἰούδας πο-
 26 ρευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον . καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐ-
 τῶν καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ματθίαν καὶ συγκατεψηφίσθη
 μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων .

2 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς
 2 ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπιτοαυτοῦ . καὶ ἐγένετο ἄφνω
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ
 3 ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν κατήμενοι . καὶ ὥφθη-
 σαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσεί πυρὸς ἐκάθισέν°
 4 τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν . καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύ-
 ματος ἁγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ
 5 πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς° ἀποφθέγγεσθαι . ἦσαν δὲ ἐν ἱερου-
 σαλὴμ κατοικοῦντες ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς
 6 ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν . γενομένης δὲ τῆς φωνῆς
 ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη ὅτι ἤκουον εἰς
 7 ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν . ἐξίσταντο δὲ
 πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες πρὸς° ἀλλήλους οὐκ ἰδοὺ
 8 πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες γαλιλαῖοι . καὶ πῶς ἡμεῖς
 ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθη-
 9 μεν . πάρθοι καὶ μῆδοι καὶ ἐλαμίται καὶ οἱ κατοικοῦντες
 τὴν μεσοποταμίαν ἰουδαίαν τε καὶ καππαδοκίαν πόντον
 10 καὶ τὴν Ἀσίαν . φρυγίαν τε καὶ παμφυλίαν αἴγυπτον καὶ
 τὰ μέρη τῆς λιβύης τῆς κατὰ κυρήνην καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες
 11 ῥωμαῖοι ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι . κρῆτες καὶ ἄραβες

v.23 T^a: βαρσαβαν, V: βαρσαββαν. **v.23 T^a:** ματθιαν, V: μαθθιαν. **v.24 T^a:** ειπαν, V: ειπαν.
v.24 T: εκ τουτων των δυο ενα ον εξελεξω, K: εκ τουτων των δυο ον ενα εξελεξω, MV: ον εξελεξω
 εκ τουτων των δυο ενα. **v.25 T^a:** κληρον, V: τοπον. **v.25 T^a:** εξ, V: αφ. **v.26 T^a:** αυτων,
 V: αυτοις. **v.26 T^a:** μαθιαν, V: μαθθιαν. **2. v.1 T^a:** απαντες ομοθυμαδον, V: παντες
 ομου. **v.1 T:** επιτοαυτο, KMV: επι το αυτο. **v.3 T^a:** εκαθισεν τε, V: και εκαθισεν. **v.4 T^a:**
 απαντες, V: παντες. **v.4 T^a:** αυτοις αποφθεγγεσθαι, V: αποφθεγγεσθαι αυτοις. **v.5 T^a:** εν,
 V: εις. **v.7 TK:** παντες, MV: Ø. **v.7 T^a:** προς αλληλους ουκ ιδου παντες, V: ουχ ιδου
 απαντες.

ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ
 μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν 12
 ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες τί ἂν ὁ θεὸς τοῦτο εἶναι. ἔτε- 13
 ροὶ δὲ ἡλεούζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰ-
 σὶν. σταθεῖς δὲ πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν 14
 αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγατο αὐτοῖς ἄνδρες ἰουδαῖοι καὶ οἱ κα-
 τοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἀφίαντες τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω 15
 καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὥς ὑμεῖς ὑπολαμ-
 βάνετε οὗτοι μεθύουσιν ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας. 16
 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ. 17
 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις λέγει ὁ θεὸς ἐκχεῶ ἀπὸ
 τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σὰρκα καὶ προφητεύσου-
 σιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ οἱ νεανίσκοι 18
 ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια
 ἐνυπνιασθήσονται. καὶ ἔτι ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ 19
 τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
 πνεύματός μου καὶ προφητεύσουσιν. καὶ δώσω τέρατα ἐν 20
 τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω αἶμα καὶ πῦρ
 καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκοτός 21
 καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα πρὶν ἢ ἔλθειν τὴν ἡμέραν κυρίου
 τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῇ. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέ- 22
 σται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. ἄνδρες ἰσραηλῖται ἀ-
 κούσατε τοὺς λόγους τούτους ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον ἄνδρα
 ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέ-
 ρασιν καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ
 ὑμῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ οἶδατε. τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ 23
 καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες διὰ χειρῶν ἀνό-
 μων προσπῆξαντες ἀνείλετε. ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας 24
 τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατεῖσθαι

v.12 T^a: ἀν θελοι, V: θελει. **v.13** T^a: χλευαζοντες, V: διαχλευαζοντες. **v.14** T^a: πετρος, V: ο πετρος. **v.14** E: ενδεκα, D: δεκα αποστολοις. **v.14** T^a: απαντες, V: παντες. **v.17** T^a: ενυπνια, V: ενυπνιοις. **v.18** TKV: και γε, M: καιγε. **v.20** T^a: η ελθειν την, V: ελθειν. **v.22** T^a: απο του θεου αποδεδειγμενον, V: αποδεδειγμενον απο του θεου. **v.22** T^a: και, V: ∅. **v.23** T^a: λαβοντες δια χειρων, V: δια χειρος. **v.23** T^a: ανειλετε, V: ανειλατε. **v.24** E: θανατου, D: αδου.

25 αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ • δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτὸν προῶρῶμην
 τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐ-
 26 σтин ἵνα μὴ σαλευθῶ • διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου
 καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κα-
 27 τασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι • ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν
 μου εἰς ἄδου οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν •
 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς πληρώσεις με εὐφροσύνης με-
 29 τὰ τοῦ προσώπου σου • ἄνδρες ἀδελφοί ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ
 παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου δαβὶδ ὅτι καὶ
 ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν
 30 ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης • προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰ-
 δὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὁσφύος
 αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστὸν καθίσει ἐπὶ
 31 τοῦ θρόνου αὐτοῦ • προῖδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστά-
 σεως τοῦ χριστοῦ ὅτι οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς
 32 ἄδου οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν • τοῦτον τὸν ἰη-
 σοῦν ἀνέστησεν ὁ θεὸς οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες •
 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁ-
 γίου πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ
 34 νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε • οὐ γὰρ δαβὶδ ἀνέβη εἰς
 τοὺς οὐρανοὺς λέγει δὲ αὐτὸς εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου
 35 κάθου ἐκ δεξιῶν μου • ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπό-
 36 διον τῶν ποδῶν σου • ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος
 ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον καὶ χριστὸν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίη-
 37 σεν τοῦτον τὸν ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε • ἀκούσαντες
 δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ εἰπόν τε πρὸς τὸν πέτρον καὶ
 τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους τί ποιήσομεν ἄνδρες ἀδελφοί •
 38 πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτω

v.25 T^s: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.25** T^s: προωρῶμην, V: προορῶμην. **v.26** T^s: ευφρανθη, V: ηυφρανθη. **v.27** T^s: αδου, V: αδην. **v.29** T^s: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.30** T^s: το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον, V: ∅. **v.30** T^s: του θρονου, V: τον θρονον. **v.31** T^s: ου κατελειφθη η ψυχη αυτου εις αδου ουδε, V: ουτε εγκατελειφθη εις αδην ουτε. **v.33** T^s: αγιου πνευματος, V: πνευματος του αγιου. **v.33** T^s: νυν υμεις, V: υμεις [και]. **v.34** T^s: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.36** T^s: και χριστον αυτον ο θεος εποιησεν, V: αυτον και χριστον εποιησεν ο θεος. **v.37** T^s: τη καρδια, V: την καρδιαν. **v.37** TK: ποιησομεν, MV: ποιησωμεν.

ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν
 ἁμαρτιῶν καὶ λήψεσθε τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου πνεύματος.
 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πα- 39
 σιν τοῖς εἰς μακρὰν ὁσους ἂν προσκαλέσεται κύριος ὁ θεὸς
 ἡμῶν. ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρετο καὶ παρε- 40
 κάλει λέγων σῶθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
 οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἔβα- 41
 πτίσθησαν καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ
 τρισχίλιαι. ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀ- 42
 ποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ
 ταῖς προσευχαῖς. ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος πολλά τε 43
 τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. πάντες δὲ 44
 οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπιτοαυτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.
 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέ- 45
 ριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. καθ' ἡμέραν 46
 τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ κλῶντές τε
 κατ' οἶκον ἄρτον μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ
 ἀφελότητι καρδίας. αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν 47
 πρὸς ὅλον τὸν λαὸν ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομέ-
 νους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Ἐπιτοαυτὸ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱε- 3
 ρὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐννάτην. καὶ τις ἀνὴρ 2
 χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο ὃν ἐτί-
 θουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
 ὠραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
 εἰς τὸ ἱερὸν. ὃς ἰδὼν πέτρον καὶ ἰωάννην μέλλοντας εἰσι- 3
 ἔναι εἰς τὸ ἱερὸν ἡρώτα ἐλεημοσύνην λάβεῖν. ἀτενίσας δὲ 4
 πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ ἰωάννῃ εἶπεν βλέπον εἰς ἡμᾶς.
 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. εἶ- 5, 6

v.38 T*: εφη, V: Ø. **v.38** T*: μετανοήσατε, V: μετανοήσατε [φησιν]. **v.38** T*: αμαρτιῶν, V: των αμαρτιων υμων. **v.38** T*: ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.40** T*: διεμαρτυρετο, V: διεμαρτυρατο. **v.40** T*: παρεκαλει, V: παρεκαλει αυτους. **v.41** T*: ασμενως, V: Ø. **v.41** T*: τη, V: εν τη. **v.42** T*: και, V: Ø. **v.43** T*: εγενετο, V: εγινετο. **v.44** T: επιτοαυτο, KMW: επι το αυτο. **v.47** T*: τη εκκλησια, V: Ø. **3. v.1** T: επιτοαυτο δε πετρος, KM: επι το αυτο δε πετρος, V: πετρος δε. **v.1** TK: εννατην, MV: ενατην. **v.3** TV: λαβειν, KM: Ø.

πεν δὲ πέτρος ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι ὃ
 δὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
 7 ναζωραίου ἔγχειραι^ο καὶ περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς
 δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν^ν παραχρῆμα δὲ ἑστερεώθησαν αὐτοῦ^ο
 8 αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρᾶ. καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περι-
 επάτει καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ
 9 ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. καὶ εἶδεν αὐτὸν^ο πᾶς ὁ λα-
 10 ὅς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν. ἐπεγίνωσκόν τε
 αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐ-
 πὶ τῇ ὥραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ
 11 ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. κρατοῦντος δὲ τοῦ^ο
 ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην συνέδραμεν πρὸς^ο
 12 αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ σολομῶντος
 ἔκθαμβοι. ἰδὼν δὲ πῆτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαὸν ἄν-
 13 δρες ἰσραηλῖται τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε
 ὥς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν
 14 αὐτόν. ὁ θεὸς ἄβραᾶμ καὶ ἰσαάκ^ο καὶ ἰακώβ ὁ θεὸς τῶν
 πατέρων ἡμῶν ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς
 παρεδώκατε καὶ ἡρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον πιλά-
 14 του κρίναντος ἐκεῖνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ
 δίκαιον ἡρνήσασθε καὶ ἡτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθη-
 15 ναι ὑμῖν. τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε ὃν ὁ θεὸς
 16 ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ
 πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε
 ἑστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδω-
 κεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.
 17 καὶ νῦν ἀδελφοὶ οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε ὥσπερ
 18 καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ

v.6 T^o: εγχειραι και, V: [εγειρε και]. **v.7** T^o: ηγειρεν, V: ηγειρεν αυτον. **v.7** T^o: αυτου αι βασεις, V: αι βασεις αυτου. **v.7** T^o: σφυρα, V: σφυδρα. **v.9** T^o: αυτον πας ο λαος, V: πας ο λαος αυτον. **v.10** T^o: τε, V: δε. **v.10** T^o: ουτος, V: αυτος. **v.11** T^o: του ιαθεντος χωλου, V: αυτου. **v.11** T^o: ιωαννην, V: τον ιωαννην. **v.11** T^o: προς αυτους πας ο λαος, V: πας ο λαος προς αυτους. **v.12** T^o: πετρος, V: ο πετρος. **v.13** T^o: ισαακ και ιακωβ, V: [ο θεος] ισαακ και [ο θεος] ιακωβ. **v.13** TK: υμεις, MV: υμεις μεν. **v.13** T^o: αυτον, V: ∅. **v.14** E: ηρνησασθε, D: εβαρυνατε.

στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ° παθεῖν τὸν χριστὸν ἐπλήρωσεν οὕτως· μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς 19 τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου· καὶ ἀποστείλῃ 20 τὸν προκεκηρυγμένον° ὑμῖν ἰησοῦν χριστόν· ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος πάντων° ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος· μωσῆς μὲν γὰρ° πρὸς τοὺς πατέρας 22 εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμὲ αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς· ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἂν 23 μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ· καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ σαμουὴλ καὶ 24 τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ πρόκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας· ὑμεῖς ἔστε υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν λέγων πρὸς Ἀβραάμ καὶ ἰῶ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς· ὑμῖν πρῶτον ὁ° θεὸς ἀναστήσας 26 τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰησοῦν ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν·

Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς 4 οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ σαδδουκαῖοι· διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν° ἐκ νεκρῶν· καὶ 3 ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χειράς καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον ἣν γὰρ ἑσπέρα ἦδη· πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν 4 λόγον ἐπίστευσαν καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ

v.18 T°: αὐτοῦ παθεῖν τὸν χριστόν, V: παθεῖν τὸν χριστόν αὐτοῦ. **v.20** TK: προκεκηρυγμένον ὑμῖν ἰησοῦν χριστόν, MV: προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστόν ἰησοῦν. **v.21** TK: πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος, M: πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος, V: τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. **v.22** T°: μωσῆς, V: μωυσης. **v.22** T°: γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας, V: Ø. **v.22** TKV: ὑμῶν, M: ἡμῶν, B: Ø. **v.23** TK: ἀν, MV: ἐαν. **v.23** T°: ἐξολοθρευθήσεται, V: ἐξολοθρευθήσεται. **v.24** TK: προκατήγγειλαν, MV: κατήγγειλαν. **v.25** T°: υἱοὶ, V: οἱ υἱοὶ. **v.25** T°: ἡμῶν, V: ὑμῶν. **v.25** TK: τῷ, MV: ἐν τῷ. **v.25** T°: ἐνευλογηθήσονται, V: [ἐν]ευλογηθήσονται. **v.26** T°: ὁ θεὸς ἀναστήσας, V: ἀναστήσας ὁ θεός. **v.26** T°: ἰησοῦν, V: Ø. **4. v.2** TKV: τὴν ἐκ, M: τῶν. **4. v.2** T°: ὡσεὶ, V: [ὡς].

5 χιλιάδες πέντε . ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὐρίον συναχθῆναι αὐ-
 6 τῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς
 7 ἱερουσαλήμ . καὶ ἄνναν^ο τὸν ἀρχιερέα καὶ καϊάφαν καὶ
 8 ἰωάννην καὶ ἀλέξανδρον καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιε-
 9 ρατικοῦ . καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν ἱῶ μέσῳ ἐπυνθάνοντο
 10 ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς .
 11 τότε πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτοὺς
 12 ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ^ο ἱσραήλ . εἰ ἡμεῖς
 13 σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς
 14 ἐν τίνι οὗτος σέσωόται . γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ
 15 τῷ λαῷ ἱσραήλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζω-
 16 ραίου ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν
 17 ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής . οὗτός ἐ-
 18 στιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων
 19 ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας . καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ
 20 οὐδενὶ ἢ^ο σωτηρία οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐ-
 21 ρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς .
 22 θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ πέτρου παρρησίαν καὶ ἰωάννου καὶ
 23 καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται
 24 ἐθαύμαζον ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ ἦσαν .
 25 τὸν δὲ^ο ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθερα-
 26 πευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν . κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς
 27 ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλόν πρὸς ἀλλήλους .
 28 λέγοντες τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις ὅτι μὲν γὰρ
 29 γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦ-
 30 σιν ἱερουσαλήμ φανερόν καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι .
 31 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν ἀπειλῇ ἀ-
 32 πειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ
 33 μηδενὶ ἀνθρώπων . καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν

v.5 T^ο: καὶ, V: καὶ τοὺς. **v.5** T^ο: εἰς, V: ἐν. **v.6** T^ο: ανναν τον αρχιερεα και καιαφαν και ιωαννην και αλεξανδρον, V: αννας ο αρχιερευσ και καιαφας και ιωαννης και αλεξανδρος.
v.7 TKV: τω, M: ∅. **v.8** T^ο: του ισραηλ, V: ∅. **v.9** T^ο: σεσωσται, V: σεσωται. **v.11** T^ο: οικοδομουντων, V: οικοδομων. **v.12** E: η σωτηρια, D: ∅. **v.12** T^ο: ουτε, V: ουδε. **v.14** T^ο: δε, V: τε. **v.15** TK: συνεβαλον, MV: συνεβαλλον. **v.16** TK: ποιησομεν, MV: ποιησωμεν.
v.16 T^ο: αρνησασθαι, V: αρνεισθαι. **v.17** T^ο: απειλη, V: ∅.

αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ . ὁ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀποκριθέντες 19
 πρὸς αὐτοὺς εἶπον εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν
 ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ κρίνατε . οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡ- 20
 μεῖς ἂ εἰδόμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν . οἱ δὲ προσα- 21
 πειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς
 κολάσονται αὐτοὺς διὰ τὸν λαὸν ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν
 θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι . ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα 22
 ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγγέγονει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως .
 ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν 23
 ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπὸν .
 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θε- 24
 ὸν καὶ εἶπὸν δέσποτα σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν
 καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς . ὁ 25
 διὰ στόματος δαβὶδ τοῦ παιδὸς σου εἰπὼν ἵνατί ἐφρύαζαν
 ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά . παρέστησαν οἱ βασιλεῖς 26
 τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ
 κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ . συνήχθησαν γὰρ ἐπ' 27
 ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰησοῦν ὃν ἔχρισας ἡ-
 ρώδης τε καὶ πόντιος πιλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς ἰσρα-
 ῆλ . ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν 28
 γενέσθαι . καὶ τὰ νῦν κύριε ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλάς αὐτῶν 29
 καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν
 τὸν λόγον σου . ἐν τῷ τὴν χειρὰ σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴα- 30
 σιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ
 ἁγίου παιδὸς σου ἰησοῦ . καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη 31
 ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες
 πνεύματος ἁγίου καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ
 παρρησίας . τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρ- 32

v.18 T*: αυτοῖς, V: ∅. **v.19** T*: πρὸς αὐτοὺς εἶπον, V: εἶπον πρὸς αὐτοὺς. **v.20** T*: εἰδομέν, V: εἰδαμέν. **v.21** TKV: κολασονται, M: κολασονται. **v.22** T*: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.22** T*: εγγεγονει, V: γεγονει. **v.23** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T*: ὁ θεος, V: ∅. **v.25** TK: δια στοματος δαβιδ του, M: δια στοματος δαβιδ, V: του πατρος ημων δια πνευματος αγιου στοματος δαυιδ. **v.27** T*: επι, V: εν τη πολει ταυτη επι. **v.31** T*: πνευματος αγιου, V: του αγιου πνευματος. **v.32** T*: η, V: ∅.

δία καὶ ἡ^ο ψυχὴ μία καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ
 33 ἔλεγεν ἴδιον εἶναι ἄλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. καὶ με-
 γάλῃ^ο δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς
 ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἰησοῦ χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάν-
 34 τας αὐτοὺς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς ὅσοι
 γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον πωλοῦντες ἔφε-
 35 ρον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων. καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς
 πόδας τῶν ἀποστόλων διεδίδότο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις
 36 χρεῖαν εἶχεν. ἰωσῆς δὲ ὁ ἐπικληθεὶς βαρνάβας ὑπὸ τῶν
 ἀποστόλων ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως
 37 λευϊτῆς κύπριος τῷ γενεῖ. ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλή-
 σας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πὰρὰ τοὺς πόδας τῶν
 ἀποστόλων.

5 Ἄνῃρ δέ τις ἀνανίας ὀνόματι σὺν σαπφείρῃ τῇ γυναι-
 2 κὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα. καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς
 συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ ἐνέγκας μέρος τι
 3 παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπεν δὲ πῆτρος
 ἀνανία διατὶ ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύ-
 σασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς
 4 τιμῆς τοῦ χωρίου. οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ
 σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶ-
 5 γμα τοῦτο οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. ἀκούων
 δὲ ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν καὶ ἐγέ-
 6 νετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὰῦτα. ἀνα-
 στάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες
 7 ἔθαψαν. ἐγένετο δὲ ὥς ὥρων τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνή
 8 αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ αὐ-
 τῇ^ο ὁ πῆτρος εἶπέ μοι εἰ τοσοῦτου τὸ χωρίον ἀπέδοοσθε ἡ
 9 δὲ εἶπεν ναι τοσοῦτου. ὁ δὲ πῆτρος εἶπεν πρὸς αὐτὴν τί

v.32 TMV: ουδε, K: ουδ. **v.32** TKV: αυτω, M: αυτων. **v.33** T*: μεγαλη δυναμει, V: δυναμει μεγαλη. **v.34** T*: υπηρχεν, V: ην. **v.35** T*: διεδιδото, V: διεδιδετο. **v.36** T*: ιωσης, V: ιωσηφ. **v.36** TK: υπο, MV: απο. **v.37** T*: παρα, V: προς. **5. v.1** T*: σαπφειρη, V: σαπφιρη. **v.2** T*: συνειδυιας, V: συνειδυιης. **v.2** T*: αυτου, V: Ø. **v.3** T*: πετρος, V: ο πετρος. **v.3** TK: διατι, MV: δια τι. **v.3** TKV: νοσφισασθαι, M: νοσφισασθαι σε. **v.5** TK: ανανιας, MV: ο ανανιας. **v.5** T*: ταυτα, V: Ø. **v.8** T*: αυτη ο, V: προς αυτην. **v.9** T*: ειπεν, V: Ø.

ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε . ἔπescen δὲ παραχρῆμα πᾶρά τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς . καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα . διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλὰ καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ σολομῶντος . τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός . μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν . ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων ἵνα ἐρχομένου πέτρου κἂν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν . συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς ἱερουσαλὴμ φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες . ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων ἐπλήσθησαν ζήλου . καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ . ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἦνοιξεν τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν . πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης . ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμοκτήριον ἀχθῆναι αὐτούς . οἱ δὲ ὑπηρεταὶ παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν . λέγοντες ὅτι τὸ μὲν δεσμοκτήριον εὗρομεν

v.10 T*: παρα, V: προς. **v.12** T: εγενετο, KMV: εγινετο. **v.12** T*: εν τω λαω πολλα, V: πολλα εν τω λαω. **v.15** T*: κατα, V: και εις. **v.15** T*: κλινων και κραβατων, V: κλινاريων και κραβατιων. **v.16** T*: εις, V: Ø. **v.18** T*: αυτων, V: Ø. **v.19** T*: της, V: Ø. **v.19** T*: ηνοιξεν, V: ανοιξας. **v.22** T*: υπηρεται παραγενομενοι, V: παραγενομενοι υπηρεται. **v.23** T*: μεν, V: Ø.

κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἔξω^ο
 ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὗρο-
 24 μεν . ὥς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε ἱερεὺς^ο καὶ
 ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς διηπόρουν περὶ αὐ-
 25 τῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο . παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν
 αὐτοῖς λέγων ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ
 26 εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν . τότε
 ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτοὺς
 οὐ μετὰ βίας ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν .
 27 ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ ἐπηρώ-
 28 τησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς . λέγων οὐ παραγγελία παρηγ-
 γείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ καὶ ἰδοὺ
 πεπληρώκατε τὴν ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν καὶ βού-
 λεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου .
 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ^ο πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπὸν πειθαρχεῖν
 30 δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις . ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἡ-
 γειρεν ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύ-
 31 λου . τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ
 αὐτοῦ δόξαι μετάνοιαν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν .
 32 καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ
 τὸ πνεῦμα δὲ^ο τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦ-
 33 σιν αὐτῷ . οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο
 34 ἀνελεῖν αὐτούς . ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος
 ὀνόματι γαμαλιὴλ νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ ἐ-
 35 κέλευσεν ἔξω βραχύ τι^ο τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι . εἶπέν τε
 πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες ἰσραηλῖται προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς
 36 ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν . πρὸ γὰρ τούτων
 τῶν ἡμερῶν ἀνέστη θευδᾶς λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν ᾧ προσ-
 εκολλήθη^ο ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὥσει τετρακοσίων ὃς ἀνηρέθη

v.23 TK: ἐξω ἐστῶτας προ, M: ἐστῶτας προ, V: ἐστῶτας ἐπι. **v.24** T^{*}: ἱερεὺς καὶ ο, V: Ø.
v.25 TK: λέγων, MV: Ø. **v.26** T^{*}: ἡγάγεν, V: ἡγεν. **v.26** T^{*}: ἰνα, V: Ø. **v.29** TK: ο, MV:
 Ø. **v.29** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.31** T^{*}: δουναι, V: [του] δουναι. **v.32** T^{*}: αὐτου, V: Ø.
v.32 T^{*}: δε, V: Ø. **v.33** T^{*}: ἐβουλευοντο, V: ἐβουλοντο. **v.34** T^{*}: τι τοὺς ἀποστόλους, V:
 τοὺς ἀνθρώπους. **v.36** TK: προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὥσει, M: προσεκληθη ἀριθμὸς
 ἀνδρῶν ὥσει, V: προσεκληθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὥς.

καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο
εἰς οὐδέν . μετὰ τοῦτον ἀνέστη ἰούδας ὁ γαλιλαῖος ἐν ταῖς 37
ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ἱκάνον ὀπίσω
αὐτοῦ κάκεῖνος ἀπώλετο καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ
διεσκορπίσθησαν . καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν ἀπόστητε ἀπὸ τῶν 38
ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε αὐτοὺς ὅτι ἐὰν ᾗ ἐξ ἀνθρώ-
πων ἡ βουλή αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο καταλυθήσεται . εἰ δὲ 39
ἐκ θεοῦ ἐστὶν οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ μήποτε καὶ θε-
ομάχοι εὐρεθῇτε . ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ καὶ προσκαλεσά- 40
μενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς . οἱ μὲν 41
οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου
ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι .
πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο 42
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ἰησοῦν τὸν χριστόν .

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθη- 6
τῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραί-
ους ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ
χῆραι αὐτῶν . προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος 2
τῶν μαθητῶν εἰπὼν οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαν-
τας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις . ἐπισκέψα- 3
σθε οὖν ἀδελφοὶ ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπὶ
πλήρεις πνεύματος ἀγίου καὶ σοφίας οὓς καταστήσῃμεν
ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης . ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δια- 4
κονίᾳ τοῦ λόγου προσκατερέησομεν . καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος 5
ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους καὶ ἐξελέξαντο στέφανον ἄν-
δρα πλήρῃ πίστεως καὶ πνεύματος ἀγίου καὶ φίλιππον καὶ
πρόχορον καὶ νικάνορα καὶ τίμωνα καὶ παρμενᾶν καὶ νι-

v.37 T*: ικανον, V: ∅. **v.38** T*: εασατε, V: αφετε. **v.38** TKV: αυτη, M: ∅. **v.39** T*: δυνασθε καταλυσαι αυτο, V: δυνησεσθε καταλυσαι αυτους, D: δυνησεσθαι καλυσαι αυτους ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τψραννοι απεχεσθαι ουν απο των ανθρωπων τουτω. **v.40** T*: αυτους, V: ∅. **v.41** TK: υπερ του ονοματος αυτου κατηξιωθησαν, M: υπερ του ονοματος του ιησου κατηξιωθησαν, V: κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος. **v.42** T*: ιησουν τον χριστον, V: τον χριστον ιησουν. **6. v.2** E: δωδεκα, D: ιδ. **v.2** T*: ειπον, V: ευπαν. **v.3** T*: ουν, V: δε. **v.3** T*: αγιου, V: ∅. **v.3** TKV: καταστησομεν, M: καταστησωμεν. **v.5** TK: πληρη, MV: πληρης.

6 κόλαον προσήλυτον ἀντιοχέα . οὓς ἔσθησαν ἐνώπιον τῶν
 ἀποστόλων καὶ προσευζάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖ-
 7 ρας . καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀ-
 ριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερουσαλήμ σφόδρα πολὺς τε ὁ-
 8 χλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει . στέφανος δὲ πλήρης
 πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα
 9 ἐν τῷ λαῷ . ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς
 λεγομένης λιβερτίνων καὶ κυρηναίων καὶ ἀλεξανδρέων καὶ
 10 τῶν ἀπὸ κιλικίας καὶ ἀσίας συζητοῦντες τῷ στεφάνῳ . καὶ
 οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλά-
 11 λει . τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐ-
 τοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς μωϋῆν καὶ τὸν θεόν .
 12 συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς
 γραμματεῖς καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον
 13 εἰς τὸ συνέδριον . ἔσθησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας
 ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα^ο βλάσφημα λαλῶν
 14 κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου . ἀκη-
 κόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος οὗτος
 καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδω-
 15 κεν ἡμῖν μωϋϋῆς . καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ
 καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει
 πρόσωπον ἀγγέλου .

7, 2 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει . ὁ δὲ
 ἔφη ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ἀκούσατε ὁ θεὸς τῆς δό-
 ξης ὥφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ
 3 πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαρρὰν . καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
 τὸν ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ
 4 δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν σοι δείξω . τότε ἔξελθὼν ἐκ γῆς χαλ-
 δαίων κατῴκησεν ἐν χαρρὰν κάκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
 τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς
 5 ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε . καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρο-

v.8 T^{*}: πίστεως, V: χαριτος. **v.11** T^{*}: μωσην, V: μουσην. **v.13** T^{*}: ρηματα βλασφημα λαλων, V: λαλων ρηματα. **v.13** TK: τουτου, M: ∅, V: [τουτου]. **v.14** TKV: μωυσης, M: μωσης. **v.15** T^{*}: απαντες, V: παντες. **7. v.1** T^{*}: αρα, V: ∅. **v.3** T^{*}: γην, V: την γην.

νομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδὸς καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ^ο
δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτήν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ'
αὐτὸν οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου . ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θε- 6
ὸς ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρία καὶ
δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια . καὶ τὸ 7
ἔθνος ᾧ ἂν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγὼ εἶπεν^ο ὁ θεὸς καὶ μετὰ
ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τού-
τῳ . καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς καὶ οὕτως ἐγέν- 8
νησεν τὸν ἰσαάκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ
καὶ ὁ^ο ἰσαάκ τὸν ἰακώβ καὶ ὁ^ο ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρ-
χας . καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν ἰωσήφ ἀπέδοντο 9
εἰς αἴγυπτον καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ . καὶ ἐξείλετο αὐ- 10
τὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν
καὶ σοφίαν ἐναντίον φαραῶ βασιλέως αἰγύπτου καὶ κατέ-
στησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον
αὐτοῦ . ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν^ο αἰγύπτου καὶ χα- 11
ναάν καὶ θλίψις μεγάλη καὶ οὐχ εὑρισκόν χορτάσματα οἱ
πατέρες ἡμῶν . ἀκούσας δὲ ἰακώβ ὄντα σῖτα^ο ἐν αἰγύπτῳ 12
ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον . καὶ ἐν τῷ δευ- 13
τέρῳ ἀνεγνωρίσθη ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ φανερόν
ἐγένετο τῷ φαραῶ τὸ γένος τοῦ ἰωσήφ . ἀποστείλας δὲ ἰω- 14
σήφ μετεκαλέσατο τὸν^ο πατέρα αὐτοῦ ἰακώβ καὶ πᾶσαν τὴν
συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυχαῖς ἐβδομήκοντα πέντε . κατέβη^ο 15
δὲ ἰακώβ εἰς αἴγυπτον καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πα-
τέρες ἡμῶν . καὶ μετετέθησαν εἰς σύχემ καὶ ἐτέθησαν ἐν 16
τῷ μνήματι ὃ^ο ὠνήσατο ἀβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν
υἱῶν ἐμμόρ^ο τοῦ συχέμ . καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐ- 17
παγγελίας ἧς ὤμοσεν ὁ θεὸς τῷ ἀβραάμ ἠϋΐησεν ὁ λαὸς καὶ

v.5 TK: αὐτῷ δουναι, MV: δουναι αὐτῷ. **v.7** T^ο: δουλεύσωσιν, V: δουλεύσουσιν. **v.7** T^ο: εἶπεν ὁ θεός, V: ὁ θεός εἶπεν. **v.8** T^ο: ο, V: ∅. **v.8** E: δώδεκα, D: ἰδ. **v.10** T^ο: ἐξείλετο, V: ἐξείλατο. **v.10** T^ο: ὁλον, V: [εφ] ὁλον. **v.11** T^ο: γῆν αἰγυπτου, V: αἰγυπτον. **v.11** T^ο: ευρισκον, V: ηυρισκον. **v.12** T^ο: σιτα εν αιγυπτῳ, V: σιτια εις αιγυπτον. **v.14** T^ο: τον πατερα αυτου ιακωβ, V: ιακωβ τον πατερα αυτου. **v.14** TK: αυτου, MV: ∅. **v.15** T^ο: κατεβη δε, V: και κατεβη. **v.16** TMV: συχεμ, K: σιχεμ. **v.16** T^ο: ο, V: ω. **v.16** TM: εμμορ του συχεμ, K: εμορ του σιχεμ, V: εμωρ εν συχεμ. **v.17** T^ο: ωμοσεν, V: ωμολογησεν, D: επηγγειλατο.

18 ἐπληθύνθη ἐν αἰγύπτῳ . ἀχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος
 19 ὃς οὐκ ᾔδει τὸν ἰωσήφ . οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος
 20 ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν ἔκθετα ἃ
 21 βρέφη αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι . ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη
 22 μωῦσῃς καὶ ἦν ἄστεῖος τῷ θεῷ ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν
 23 τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ . ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο
 24 αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραώ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς
 25 υἱόν . καὶ ἐπαιδεύθη μωσῃς πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων ἦν δὲ
 26 δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις . ὥς δὲ ἐπληροῦτο αὐ-
 27 τῷ τεσσαράκονταετῆς χρόνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
 28 ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ .
 29 καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκη-
 30 σιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν αἰγύπτιον . ἐνόμιζεν δὲ
 31 συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ
 32 δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν οἱ δὲ οὐ συνῆκαν . τῇ τε ἐπιού-
 33 σῃ ἡμέρᾳ ὥφθη αὐτοῖς μαχομένοις καὶ συνήλασεν αὐτοὺς
 34 εἰς εἰρήνην εἰπὼν ἄνδρες ἀδελφοί ἔστε ὑμεῖς ἵνατὶ ἀδικεῖτε
 35 ἀλλήλους . ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπὼν
 36 τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς . μὴ ἀ-
 37 νελεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνείλες ἄλλους τὸν αἰγύπτιον .
 38 ἔφυγεν δὲ μωῦσῃς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ἐγένετο πάροικος
 39 ἐν γῇ μαδιὰμ οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο . καὶ πληρωθέντων
 40 ἐτῶν τεσσαράκοντα ὥφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὅρους σι-
 41 νᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου . ὁ δὲ μωῦσῃς
 42 ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ ὄραμα προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατα-
 43 νοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτόν . ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν

v.18 T*: αχρὶς, V: αχρὶ. **v.18** T*: ετερος, V: ετερος [ἐπὶ αἰγυπτῶν]. **v.19** T*: ἐκθετα τα βρεφη, V: τα βρεφη ἐκθετα. **v.20** T*: μωσῃς, V: μωουσῃς. **v.20** TK: αυτου, MV: Ø. **v.21** TK: εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτον, M: εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο, V: εκτεθεντος δε αυτου ανειλατο αυτον. **v.22** T*: παση σοφια, V: [εν] παση σοφια, D: πασαν την σοφιαν. **v.22** TK: εν εργοις, M: εργοις, V: εργοις αυτου. **v.23** T*: τεσσαρακονταετης, V: τεσσερακονταετης. **v.25** T*: αυτοις σωτηριαν, V: σωτηριαν αυτοις. **v.26** TMV: τε, K: δε. **v.26** T*: συνηλασεν, V: συνηλασεν. **v.27** T*: ημεις, V: Ø. **v.27** T*: ημας, V: ημων. **v.28** T*: χθες, V: εχθες. **v.29** T*: μωσῃς, V: μωουσῃς. **v.30** T*: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.30** T*: κυριου, V: Ø. **v.31** T*: μωσῃς, V: μωουσῃς. **v.31** TK: εθαυμασεν, MV: εθαυμαζεν. **v.31** T*: προς αυτον, V: Ø.

πατέρων σου ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς ἰσαάκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ ἔντρομος δὲ γενόμενος μωϋῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν . ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτοὺς καὶ νῦν δεῦρο ἀποστέλω σε εἰς αἴγυπτον . τοῦτον τὸν μωϋῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν· ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ . οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ αἰγυπτοῦ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα . οὗτός ἐστιν ὁ μωϋῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος· ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμὲ αὐτοῦ· ἀκούσεσθε . οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν . ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς αἴγυπτον . εἰπόντες τῷ ἀρῶν ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν ὁ γὰρ μωϋῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ . καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδῶλῳ καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν . ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ οἶκος ἰσραὴλ . καὶ

v.32 T^a: ο θεος, V: Ø. **v.32** T^a: μωσης, V: μωυσης. **v.33** T^a: εν, V: εφ. **v.34** T^a: αποστελω, V: αποστειλω. **v.35** TKV: μωυσην, M: μωσην. **v.35** T^a: αρχοντα, V: [και] αρχοντα. **v.35** T^a: απεστειλεν εν, V: απεσταλκεν συν. **v.36** TK: αιγυπτου, MV: αιγυπτω. **v.36** T^a: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.37** TKV: μωυσης, M: μωσης. **v.37** T^a: ειπων, V: ειπας. **v.37** TK: κυριος ο θεος υμων, M: κυριος ο θεος ημων, V: ο θεος. **v.37** TK: αυτου ακουσεσθε, MV: Ø. **v.39** T^a: αλλ, V: αλλα. **v.39** TK: ταις καρδιαις, M: τη καρδια, V: εν ταις καρδιαις. **v.40** T^a: μωσης, V: μωυσης. **v.40** T^a: γεγονεν, V: εγενετο. **v.42** T^a: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα.

ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ
 ὑμῶν ῥεμφάν τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐ-
 44 τοῖς καὶ μετοικιδῷ ὑμᾶς ἐπέκεινα βαβυλῶνος . ἡ σκηνὴ τοῦ
 μαρτυρίου ἦν ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ καθὼς δι-
 ετάζατο ὁ λαλὼν τῷ μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν
 45 ἑώρακει . ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν
 μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἔξωσεν ὁ θεὸς
 ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν δαβίδ .
 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἡγήσατο εὐρεῖν σκή-
 47 νωμα τῷ θῆῳ ἱακώβ . σολομὼν δὲ ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον .
 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ καθὼς
 49 ὁ προφήτης λέγει . ὁ οὐρανός μοι θρόνος ἡ δὲ γῆ ὑποπό-
 διον τῶν ποδῶν μου ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι λέγει
 50 κύριος ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου . οὐχὶ ἡ χεὶρ μου
 51 ἐποίησεν ταῦτα πάντα . σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι
 τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
 52 ἀντιπίπτετε ὥς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς . τίνα τῶν προ-
 φητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ἀπέκτειναν τοὺς
 προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν
 53 ὑμεῖς προδότες καὶ φονεῖς γέγεννησθε . οἵτινες ἐλάβετε τὸν
 54 νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων καὶ οὐκ ἐφυλάξατε . ἀκούον-
 τες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον
 55 τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν . ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος
 ἁγίου ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ ἰη-
 56 σοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ . καὶ εἶπεν ἰδοὺ θεωρῶ
 τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
 57 ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ . κρᾶζαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ
 συνέσχον τὰ ᾧα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐ-
 58 τόν . καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν καὶ οἱ
 μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεα-

v.43 T^{*}: ρεμφαν, V: ραιφαν, D: ρεμφαμ, N: ρομφαν, B: ρομφα, F: ρεφα. **v.44** T: εν, K¹MV: Ø. **v.44** T^{*}: μωση, V: μωυση. **v.45** T: ἔξωσεν, K¹MV: ἐξῶσεν, N: ἐξεωσεν. **v.45** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.46** T^{*}: θεω, V: οικω. **v.47** T^{*}: ωκοδομησεν, V: οικοδομησεν. **v.48** T^{*}: ναοις, V: Ø. **v.51** T^{*}: τη καρδια, V: καρδιας. **v.52** T^{*}: γεγεννησθε, V: εγενεσθε. **v.56** T^{*}: ανεωγμενους, V: διηνοιγμενους. **v.58** TKV: αυτων, M: Ø.

νίου καλουμένου σαύλου . καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφανον 59
ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα κύριε ἰησοῦ δέξαι τὸ πνεῦμά
μου . θεῖς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ κύριε μὴ 60
στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοι-
μήθη .

Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ ἐγένετο δὲ 8
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν
ἐν ἱεροσολύμοις πάντες ἔε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας
τῆς ἰουδαίας καὶ σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων . συνε- 2
κόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποιήσαντο
κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ . σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκ- 3
κλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος σύρων τε ἄν-
δρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν . οἱ μὲν οὖν δι- 4
ασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον . φίλιππος 5
δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν
χριστόν . προσεῖχόν ἔε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ 6
φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν
τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει . πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα 7
ἀκάθαρτα βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ ἐξήρχετο πολλοὶ δὲ πα-
ραελυμένοι καὶ χῶλοι ἐθεραπεύθησαν . καὶ ἐγένετο χα- 8
ρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ . ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι σίμων 9
προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιότων τὸ ἔθνος τῆς
σαμαρείας λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν . ὃ προσεῖχον 10
πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες οὗτός ἐστιν ἡ
δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη . προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰ- 11
κανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς . ὅτε δὲ ἐπί- 12
στευσαν τῷ φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ ἐβαπτίζοντο
ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες . ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευ- 13

v.60 T^{*}: τὴν ἁμαρτίαν ταυτην, V: ταυτην τὴν ἁμαρτίαν. **8. v.1** TKV: τη, M: τω. **v.1** TK: τε, MV: δε. **v.2** T^{*}: ἐποιησαντο, V: ἐποιησαν. **v.5** T^{*}: πολιν, V: [την] πολιν. **v.6** T^{*}: τε, V: δε. **v.7** T^{*}: πολλων, V: πολλοι. **v.7** TK: μεγαλη φωνη εξηρχετο, M: φωνη μεγαλη εξηρχετο, V: φωνη μεγαλη εξηρχοντο. **v.8** T^{*}: και εγενετο χαρα μεγαλη, V: εγενετο δε πολλη χαρα. **v.9** T^{*}: εξιστων, V: εξιστανων. **v.10** TKV: παντες, M: Ø. **v.10** T^{*}: μεγαλη, V: καλουμενη μεγαλη. **v.12** T^{*}: τα, V: Ø. **v.12** TK: του, MV: Ø.

σεν καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ φιλίππῳ θεωρῶν
 14 τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένης ἐξίστατο . ἀ-
 κούσαντες δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ
 σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν
 15 πέτρον καὶ ἰωάννην . οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ
 16 αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον . οὐ γὰρ ἦν ἐπ' οὐ-
 δενὶ αὐτῶν ἐπιπεπωκὸς μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον
 17 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ . τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας
 18 ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον . θεαδῶμενος δὲ
 ὁ σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων
 δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα .
 19 λέγων δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ τὰς
 20 χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον . πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐ-
 τὸν τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν ὅτι τὴν δω-
 21 ρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι . οὐκ ἔστιν
 σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἡ γὰρ καρδία
 22 σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . μετανόησον οὖν
 ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης καὶ δεήθητι τοῦ θεοῦ εἰ ἄρα
 23 ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου . εἰς γὰρ χολὴν
 24 πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρῶ σε ὄντα . ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ σίμων εἶπεν δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύ-
 25 ριον ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε . οἱ μὲν οὖν
 διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου
 ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ πολλὰς τε κώμας τῶν σαμα-
 26 ρειτῶν εὐηγγελίσαντο . ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς
 φίλιππον λέγων ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν
 ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς γά-
 27 ζαν αὕτη ἐστὶν ἔρημος . καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἰδοὺ
 ἀνὴρ αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης κανδάκης τῆς βασιλίσ-

v.13 TV: σημεια και δυναμεις μεγαλας γινομενας, KM: δυναμεις και σημεια γινομενα.
v.14 T^a: τον, V: ∅. **v.16** T^a: ουπω, V: ουδεπω. **v.16** TKV: κυριου, M: χριστου. **v.17** T^a:
 επιτιθουν, V: επιτιθεσαν. **v.18** T^a: θεασαμενος, V: ιδων. **v.18** T^a: το αγιον, V: ∅. **v.19** T:
 αν, KMV: εαν. **v.21** T^a: ενωπιον, V: εναντι. **v.22** T^a: θεου, V: κυριου. **v.25** T^a: υπεστρε-
 ψαν εις ιερουσαλημ, V: υπεστρεφον εις ιεροσολυμα. **v.25** T^a: σαμαρειτων ευηγγελισαντο,
 V: σαμαριτων ευηγγελιζοντο. **v.27** T^a: της, V: ∅.

σης αἰθιοπῶν ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς ὃς ἐληλύ-
 θει προσκυνήσων εἰς ἱερουσαλήμ. ἦν τε ὑποστρέφων καὶ 28
 καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν
 προφήτην ἡσαΐαν. εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ φιλίπῳ πρό- 29
 σελθε καὶ κολληθήητι τῷ ἄρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ 30
 ὁ φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν^ο προφή-
 την ἡσαΐαν καὶ εἶπεν ἄρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις.
 ὁ δὲ εἶπεν πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μὴ τις ὁδηγήσῃ με 31
 παρεκάλεσέν τε τὸν φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐ-
 τῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη 32
 ὥς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὥς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ
 κείροντος αὐτὸν ἄφωνος οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐ-
 τοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη τὴν δὲ^ο 33
 γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ
 αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ φιλίπῳ εἶπεν δέο- 34
 μαί σου περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο περὶ ἑαυτοῦ ἢ
 περὶ ἐτέρου τινός. ἀνοίξας δὲ ὁ φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ 35
 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ
 τὸν ἰησοῦν. ὥς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν ἦλθον ἐπὶ τι 36
 ὕδωρ καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος ἰδοὺ ὕδωρ τί κωλύει με βα-
 πτισθῆναι. εἶπεν^ο δὲ ὁ φίλιππος εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς 37
 καρδίας ἔξεστιν ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ
 θεοῦ εἶναι τὸν ἰησοῦν χριστόν. καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ 38
 ἄρμα καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ ὃ τε φίλιππος
 καὶ ὁ εὐνοῦχος καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ 39
 τοῦ ὕδατος πνεῦμα^α κυρίου ἤρπασεν τὸν φίλιππον καὶ οὐκ
 εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν
 αὐτοῦ χαίρων. φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς ἄζωτον καὶ διερχό- 40
 μενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν
 εἰς καισάρειαν.

Ὁ δὲ σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς **9**

v.28 TMV: καί, K: Ø. **v.30** T^o: τὸν προφήτην ἡσαιαν, V: ἡσαιαν τὸν προφήτην. **v.31** T^o:
 ὁδηγησῇ, V: ὁδηγήσει. **v.32** TK: κείροντος, MV: κειραντος. **v.33** T^o: δε, V: Ø. **v.37** TK:
 εἶπεν ... χριστόν, MV: Ø. **v.39** E: πνεῦμα, F: πνεῦμα ἁγίον ἐπεπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον
 ἀγγελὸς δε.

- 2 μαθητὰς τοῦ κυρίου προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ . ἤτήσατο παρ’
αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς ὅπως
3 δεδεμένους ἀγάγη εἰς ἱερουσαλήμ . ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι
ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ δαμασκῷ καὶ ἑξαίφνης περιή-
4 στραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ . καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν
γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ σαοὺλ σαοὺλ τί με δι-
5 ὠκεις . εἶπεν δὲ τίς εἰ κύριε ὁ δὲ κύριος εἶπεν ἐγὼ εἰμι
ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζεις .
6 τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπεν κύριε τί με θέλεις ποιῆσαι
καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πό-
7 λιν καὶ λαληθήσεται σοι τί σε δεῖ ποιεῖν . οἱ δὲ ἄνδρες οἱ
συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐννεοὶ ἀκούοντες μὲν τῆς
8 φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες . ἡγέρθη δὲ ὁ σαῦλος ἀπὸ
τῆς γῆς ἀνεωγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔ-
9 βλεπεν χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς δαμασκόν .
10 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔ-
11 πινεν . ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν δαμασκῷ ὀνόματι ἀνανίας καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι ἀνανία ὁ δὲ εἶπεν
12 ἰδοὺ ἐγὼ κύριε . ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτὸν ἀναστὰς πορεύ-
θητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεΐαν καὶ ζήτησον ἐν
οἰκίᾳ ἰούδα σαῦλον ὀνόματι ταρσέα ἰδοὺ γὰρ προσεσύχεται .
13 καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι ἀνανίαν εἰσελθόντα
καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα ὅπως ἀναβλέψη . ἀπεκρίθη δὲ ὁ
ἀνανίας κύριε ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τού-
του ὅσα κακὰ ἐποίησεν τοῖς ἁγίοις σου ἐν ἱερουσαλήμ .
14 καὶ ᾧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντα

9. v.3 T*: καὶ ἐξαίφνης, V: ἐξαίφνης τε. **v.3** T*: περιηστραψεν αὐτον, V: αὐτον περιηστραψεν. **v.3** T*: ἀπο, V: ἐκ. **v.5** T*: κυριος εἶπεν, V: ∅. **v.5** TK: σκληρον σοι πρὸς κεντρα λακτιζειν, MV: ∅. **v.6** TK: τρεμων τε καὶ θαμβων εἶπεν κυριε τι με θελεις ποιησαι καὶ ὁ κυριος πρὸς αὐτον, MV: ἀλλα. **v.6** T*: τι, V: ὁ τι. **v.7** TK: ἐννεοι, MV: ἐνεοι. **v.8** T*: ο, V: ∅. **v.8** TKV: δε, M: τε. **v.8** T*: ουδενα, V: ουδεν. **v.10** T*: ὁ κυριος ἐν ὁραματι, V: ἐν ὁραματι ὁ κυριος. **v.12** T*: ἐν ὁραματι ἀνδρα, V: ἀνδρα [ἐν ὁραματι]. **v.12** T*: ὀνοματι ἀνανιαν, V: ἀνανιαν ὀνοματι. **v.12** T*: χεира, V: [τας] χειρας. **v.13** TK: ο, MV: ∅. **v.13** T*: ἀκηκοα, V: ἠκουσα. **v.13** T*: ἐποίησεν τοῖς ἁγίοις σου, V: τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν.

τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου . εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 15
 ὁ κύριος πορεύου ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι^ο ἐστὶν οὗτος τοῦ
 βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων υἱὸν
 τε ἰσραὴλ . ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ 16
 ὀνόματός μου παθεῖν . ἀπῆλθεν δὲ ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν 17
 εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν σαοῦλ
 ἀδελφε ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν
 τῇ ὁδῷ ἧ ἥρχου ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος
 ἁγίου . καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ^ο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ 18
 ὥσθι λεπίδες ἀνέβλεψέν τε παραχρῆμα καὶ ἀναστὰς ἐβα-
 πτίσθη . καὶ λαβὼν τροφήν ἐνίσχυσεν ἐγένετο δὲ ὁ^ο σαῦλος 19
 μετὰ τῶν ἐν δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς . καὶ εὐθέως 20
 ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν χριστὸν ὅτι οὗτός ἐστιν
 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ . ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ 21
 ἔλεγον οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐ-
 πικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ᾧ δε εἰς τοῦτο ἐληλύθει
 ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς . σαῦλος 22
 δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν τοὺς ἰουδαίους
 τοὺς κατοικοῦντας ἐν δαμασκῷ συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν
 ὁ χριστός . ὥς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ συνεβουλεύ- 23
 σαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν . ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ ἡ 24
 ἐπιβουλή αὐτῶν παρετήρουν^ο τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ
 νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν . λαβόντες δὲ αὐτόν^ο οἱ μαθη- 25
 ται νυκτὸς καθῆκαν^ο διὰ τοῦ τείχους χαλάσαντες ἐν σπυ-
 ρίδι . παραγενόμενος δὲ ὁ^ο σαῦλος εἰς ἱερουσαλὴμ ἐπει- 26
 ραῖτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν
 μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητῆς . βαρνάβας δὲ ἐπιλαβό- 27
 μενος αὐτόν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ διηγῆσατο

v.15 T^{*}: μοι εσιν, V: εσιν μοι. **v.15** T^{*}: και, V: τε και. **v.17** TKV: ιησους, M: Ø.
v.18 T^{*}: απο των οφθαλμων αυτου, V: αυτου απο των οφθαλμων. **v.18** T^{*}: ωσει, V: ως.
v.18 TK: παραχρημα, MV: Ø. **v.19** T^{*}: ο σαυλος, V: Ø. **v.20** T^{*}: χριστον, V: ιησουν.
v.21 T^{*}: εν, V: εις. **v.21** TKV: εληλυθει, M: εληλυθεν. **v.22** T^{*}: συνεχυνεν, V: συνεχυνεν.
v.24 T^{*}: παρετηρουν τε, V: παρετηρουντο δε και. **v.25** T^{*}: αυτον οι μαθηται, V: οι μαθηται
 αυτου. **v.25** T^{*}: καθηκαν δια του τειχους, V: δια του τειχους καθηκαν αυτον. **v.26** T^{*}: ο
 σαυλος, V: Ø. **v.26** TKV: εις, M: εν. **v.26** T^{*}: επειρατο, V: επειραζεν.

αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν
αὐτῷ καὶ πῶς ἐν δαμασκῷ ἐπαρρησιασάτο ἐν τῷ ὀνόματι
28 τοῦ ἰησοῦ . καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἔκπο-
29 ρευόμενος ἐν ἱερουσαλήμ . καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀ-
νόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς
30 ἑλληνιστὰς οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἄνελεῖν . ἐπιγνόντες δὲ
οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς καισάρειαν καὶ ἔξαπέστει-
31 λαν αὐτὸν εἰς ταρσόν . αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς
ἰουδαίας καὶ γαλιλαίας καὶ σαμαρείας εἶχον εἰρήνην οἰκο-
δομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῇ
32 παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο . ἐγένετο
δὲ πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς
33 ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας λύδδαν . εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρω-
πόν τινα αἰνέαν ὀνόματι ἔξ ἑτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
34 κραββάτῳ ὃς ἦν παραλελυμένος . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πέτρος
αἰνέα ἰᾶταί σε ἰησοῦς ὁ ὁ χριστὸς ἀνάστηθι καὶ στρῶσον
35 σεαυτῷ καὶ εὐθέως ἀνέστη . καὶ εἶδὼν αὐτὸν πάντες οἱ κα-
τοικοῦντες λύδδαν καὶ τὸν σαρωνᾶν οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ
36 τὸν κύριον . ἐν ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι ταβιθά
ἣ διερμηνευομένη λέγεται δορκὰς αὕτη ἦν πλήρης ἀγα-
37 θῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει . ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν λούσαν-
38 τες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ . ἐγγὺς δὲ οὔσης λύδδης
τῇ ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ
ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες μὴ ὀ-
39 κνησαὶ διελθεῖν ἕως αὐτῶν . ἀναστὰς δὲ πέτρος συνῆλθεν
αὐτοῖς ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶον καὶ

v.28 TK: καὶ εκπορευομενος εν, M: εις, V: καὶ εκπορευομενος εις. **v.29** T*: καὶ, V: ∅.
v.29 T*: ιησου, V: ∅. **v.29** T*: αυτον ανελιν, V: ανελιν αυτον. **v.31** T*: αι μεν ουν
εκκλησiai, V: η μεν ουν εκκλησια. **v.31** T*: ειχον, V: ειχεν. **v.31** T*: οικοδομουμεναι καὶ
πορευομεναι, V: οικοδομουμενη καὶ πορευομενη. **v.31** T*: επληθυνοντο, V: επληθυνητο.
v.32 T*: λυδδαν, V: λυδδα. **v.33** T*: αιεαν ονοματι, V: ονοματι αιεαν. **v.33** T*: κραββατω,
V: κραβαττου. **v.34** T*: ο, V: ∅. **v.35** T*: ειδον, V: ειδαν. **v.35** T*: λυδδαν, V: λυδδα.
v.35 T: σαρωναν, KV: σαρωνα, M: ασσαρωνα. **v.36** T*: αγαθων εργων, V: εργων αγαθων.
v.37 T*: αυτην εθηκαν, V: εθηκαν [αυτην]. **v.38** T*: λυδδης, V: λυδδας. **v.38** TKV: δυο
ανδρας, M: ∅. **v.38** T*: οκνησαι, V: οκνησης. **v.38** T*: αυτων, V: ημων.

παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ δορκάς . ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ πέτρος θεῖς τὰ γόνατα 40 προσηύξατο καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν ταβιθά ἀνάστηθι ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον ἀνεκάθισεν . δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτὴν 41 φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν . γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς ἰοπίης καὶ πολλοί 42 ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον . ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς 43 μεῖναι αὐτὸν ἐν ἰοπίῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ .

Ἄνθρωπος δὲ τις ᾧ ἐν καισαρείᾳ ὀνόματι κορνήλιος ἐκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης ἰταλικῆς . εὐσεβὴς 10 καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός . εἶδεν ἐν ὁράματι φανερώς ὥσει ὥραν ἑννάτην 2 τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ κορνήλιε . ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος 3 γενόμενος εἶπεν τί ἐστὶν κύριε εἶπεν δὲ αὐτῷ αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . καὶ νῦν πέμπσον εἰς ἰοπίην ἄνδρας καὶ 5 μετὰπεμψαι σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος . οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ ὃς ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν οὗτος 6 λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν . ὥς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ . καὶ 8 ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰοπίην . τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ 9 πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι

v.40 T^{*}: θεις, V: και θεις. **v.42** T^{*}: πολλοι επιστευσαν, V: επιστευσαν πολλοι. **v.43** T^{*}: αυτον, V: Ø. **10. v.1** T^{*}: ην, V: Ø. **v.2** T^{*}: τε, V: Ø. **v.2** T: διαπαντος, KMV: δια παντος. **v.3** TK: ωραν εννατην, M: ωραν ενατην, V: περι ωραν ενατην. **v.4** T^{*}: ενωπιον, V: εμπροσθεν. **v.5** T^{*}: εις ιοπιην ανδρας, V: ανδρας εις ιοπιην. **v.5** TK: ος επικαλεται πετρος, M: τον επικαλουμενον πετρον, V: τινα ος επικαλεται πετρος. **v.6** TK: ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιεειν, MV: Ø. **v.7** T^{*}: τω κορνηλιω, V: αυτω. **v.7** T^{*}: αυτου, V: Ø. **v.8** T^{*}: αυτοις απαντα, V: απαντα αυτοις.

- 10 περὶ ὥραν ἕκτην . ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύ-
 11 σασθαι παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων ὁ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν
 12 ἄρχαις δεδεμένον^ο καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς . ἐν ᾧ ὑπῆρ-
 13 χεν πάντα τὰ τετράποδα τῆς^ο γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἐρ-
 14 πετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ . καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς
 15 αὐτὸν ἀναστὰς πέτρε θύσον καὶ φάγε . ὁ δὲ πέτρος εἶπεν
 16 μηδαμῶς κύριε ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἁκά-
 17 θαρτον . καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν ἃ ὁ θεὸς
 18 ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου . τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρις καὶ
 19 πάλιν^ο ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν . ὥς δὲ ἐν ἑαυ-
 20 τῷ διηπόρει ὁ πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν καὶ ἰδοὺ οἱ
 21 ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ κορνηλίου διερωτήσαντες
 22 τὴν οἰκίαν οἰκῶντος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα . καὶ φω-
 23 νήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ὁ ἐπικαλούμενος πέτρος
 ἐνθάδε ξενίζεται . τοῦ δὲ πέτρου ἐνθυμουμένου περὶ τοῦ ὁ-
 ράματος εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς^ο ζητοῦσιν
 σε . ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μη-
 δὲν διακρινόμενος διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς . καταβάς
 δὲ πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς^ο ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ
 κορνηλίου πρὸς αὐτὸν εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε τίς ἢ
 αἰτία δι' ἣν πάρεστε . οἱ δὲ εἶπὸν κορνήλιος ἑκατοντάρχης
 ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε
 ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν ἰουδαίων ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγ-
 γέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ
 ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ . εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς
 ἐξένισεν τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ^ο πέτρος ἐξηλθεν σὺν αὐτοῖς καὶ

v.10 T^ο: ἐκεῖνων ἐπέπεσεν, V: αὐτὸν ἐγένετο. **v.11** T^ο: ἐπ' αὐτὸν, V: Ø. **v.11** T^ο: δεδεμένον καὶ, V: Ø. **v.12** T^ο: τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἐρπετα καὶ τὰ πετεινα, V: καὶ ἐρπετα τῆς γῆς καὶ πετεινα. **v.14** T^ο: ἦ, V: καὶ. **v.16** T^ο: πάλιν ἀνεληφθῇ, V: εὐθὺς ἀνελημφθῇ. **v.17** T^ο: καὶ, V: Ø. **v.17** T^ο: ἀπο, V: ὑπο. **v.17** T^ο: σιμωνος, V: τοῦ σιμωνος. **v.19** TK: ἐνθυμουμένου, MV: διενθυμουμένου. **v.19** TK: τρεῖς ζητοῦσιν, M: ζητοῦσιν, V: τρεῖς ζητούντες. **v.20** T^ο: διότι, V: οἱ. **v.21** TK: τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου πρὸς αὐτὸν, MV: Ø. **v.22** T^ο: εἶπον, V: εἶπαν. **v.23** T^ο: ὁ πέτρος, V: ἀναστὰς.

τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ .
 καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθὼν εἰς τὴν καισάρειαν ὁ δὲ κορ- 24
 νήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς συγκαλεσάμενος τοὺς συγ-
 γενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους . ὥς δὲ ἐγένετο 25
 εἰσελθεῖν τὸν πέτρον συναντήσας αὐτῷ ὁ κορνῆλιος πεσὼν
 ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν . ὁ δὲ πέτρος αὐτὸν ἤγει- 26
 ρεν λέγων ἀνάστηθι ἀγῶ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι . καὶ συν- 27
 ομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν καὶ εὗρίσκει συνεληλυθότας πολ-
 λούς . ἔφη τε πρὸς αὐτοὺς ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν 28
 ἔστιν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἄλλοφύ-
 λῳ καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον
 λέγειν ἄνθρωπον . διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμ- 29
 φθεῖς πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με . καὶ ὁ 30
 κορνῆλιος ἔφη ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥ-
 ρας ἡμῖν νηστεύων καὶ τὴν ἐννάτην ὥραν προσευχόμενος
 ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῇ τι-
 λαμπρᾷ . καὶ φησιν κορνῆλιε εἰσηκούσθη σου ἡ προσευ- 31
 χή καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ .
 πέμπσον οὖν εἰς ἰόππην καὶ μετακάλεσαι σίμωνα ὃς ἐπι- 32
 καλεῖται πέτρος οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνος βυρσέως
 παρὰ θάλασσαν ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι . ἐξαυτῆς 33
 οὖν ἔπεμψα πρὸς σε σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος
 νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦ-
 σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ . ἀνοίξας 34
 δὲ πέτρος τὸ στόμα εἶπεν ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι
 ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ θεός . ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει 35
 ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς
 αὐτῷ ἔστιν . τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ εὐ- 36
 αγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ οὗτός ἐστιν πάν-

v.23 TK: τῆς, MV: ∅. **v.24** T*: καὶ τῇ, V: τῇ δε. **v.24** T*: εἰσηλθον, V: εἰσηλθεν. **v.25** TK: εἰσελθεῖν, MV: του εἰσελθεῖν. **v.26** TK: αὐτον ηγειρεν, MV: ηγειρεν αὐτον. **v.26** T*: καγῶ, V: καὶ ἐγώ. **v.28** T*: καὶ ἐμοὶ, V: καμοὶ. **v.30** TK: νηστευων καὶ τὴν ἐννατὴν ὥραν, M: νηστευων καὶ τὴν ἐνατὴν ὥραν, V: τὴν ἐνατὴν. **v.32** T*: ὃς παραγενομενος λαλησει σοι, V: ∅. **v.33** T*: θεου, V: κυριου. **v.34** T*: προσωποληπτης, V: προσωπολημπτης.

37 των κύριος . ὑμεῖς οἴδατε τὸ γινόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς
 38 ιουδαίας ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα
 39 ὑπὸ τοῦ διαβόλου ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ . καὶ ἡμεῖς
 40 ζύλου . τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν
 41 αὐτὸν ἐμφανῇ γενέσθαι . οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσιν
 42 τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν οἵτινες συν-
 43 κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν . τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρ-
 44 τυροῦσιν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
 45 πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν . ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου
 46 τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας
 47 τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον . καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς
 48 πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ πέτρῳ ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δω-
 49 ρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται . ἤκουον γὰρ αὐτῶν
 50 λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεὸν τότε ἀπε-
 51 κρίθη ὁ πέτρος . μήτι τὸ ὕδωρ κωλύσαι ὁ δύναται τις τοῦ
 52 μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλα-
 53 βον καθὼς καὶ ἡμεῖς . προσέταξεν ἰε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ὅ
 54 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
 55 ἡμέρας τινάς .

11 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κα-
 12 τὰ τὴν ιουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ

v.37 T*: αρξαμενον, V: αρξαμενος. **v.38** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ. **v.39** T*: εσμεν, V: ∅. **v.39** TK: ανεilon, M: και ανεilon, V: και ανειλαν. **v.40** T*: τη, V: [εν] τη. **v.42** T*: αυτος, V: ουτος. **v.45** T*: συνηλθον, V: συνηλθαν. **v.46** T*: ο, V: ∅. **v.47** T*: κωλυσαι δυναται, V: δυναται κωλυσαι. **v.47** T*: καθως, V: ως. **v.48** T*: τε, V: δε. **v.48** T*: βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου, V: εν τω ονοματι ιησου χριστου βαπτισθηναι.

θεοῦ . καὶ ὅτε ἀνέβη πέτρος εἰς ἱεροσόλυμα διεκρίνοντο 2
 πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς . λέγοντες ὅτι πρὸς ἄνδρας 3
 ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσηλθες καὶ συνέφαγες αὐτοῖς . ἀρ- 4
 ζάμενος δὲ ὁ πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων . ἐγὼ 5
 ἤμην ἐν πόλει ἰόπιπῃ προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἑκστάσει
 ὄραμα καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὁθόνην μεγάλην τέσσαρσιν
 ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ .
 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς 6
 καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ .
 ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι ἀναστὰς πέτρε θῦσον καὶ 7
 φάγε . εἶπον δὲ μηδαμῶς κύριε ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρ- 8
 τον οὐδέποτε εἰσηλθεν εἰς τὸ στόμα μου . ἀπεκρίθη δέ μοι 9
 φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν
 σὺ μὴ κοίνου . τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς καὶ πάλιν ἄνε- 10
 σπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν . καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς 11
 ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἤμην ἀπεσταλμένοι
 ἀπὸ καισαρείας πρὸς με . εἶπεν δέ μοι τὸ πνεῦμα συνελ- 12
 θεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενον ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ
 οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀν-
 δρός . ἀπήγγειλὲν ἵε ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ 13
 οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ ἀπόστειλον εἰς ἰόπ-
 πην ἄνδρας καὶ μετάπεμψαι σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
 πέτρον . ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ 14
 πᾶς ὁ οἶκός σου . ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν 15
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρ-
 χῇ . ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου ὡς ἔλεγεν ἰωάννης 16

11. v.2 T^{*}: καὶ ὅτε ἀνέβη πέτρος εἰς ἱεροσόλυμα . . . περιτομῆς, V: ὅτε δὲ ἀνέβη πέτρος εἰς ἱερουσαλήμ . . . περιτομῆς, D: ὁ μὲν οὖν πέτρος διὰ ἰκανοῦ χρόνου ἠθελήσας πορευθῆναι εἰς ἱεροσόλυμα καὶ προσφώνησας τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐπιστηρίξας αὐτοὺς πολὺν λόγον ποιοῦμενος διὰ τῶν χωρῶν διδασκῶν αὐτοὺς ὡς καὶ κατηντήσεν αὐτοῖς καὶ ἀπηγγεῖλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν. **v.3** T^{*}: πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσηλθες, V: εἰσηλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας. **v.4** T^{*}: ο, V: Ø. **v.5** T^{*}: ἀχρις, V: ἀχρι. **v.7** T^{*}: δε, V: δε καὶ. **v.8** T^{*}: παν, V: Ø. **v.9** T^{*}: μοι, V: Ø. **v.10** T^{*}: πάλιν ἀνεσπασθῇ, V: ἀνεσπασθῇ πάλιν. **v.11** T^{*}: ἡμην, V: ἡμεν. **v.12** T^{*}: μοι τὸ πνεῦμα, V: τὸ πνεῦμα μοι. **v.12** T^{*}: διακρινόμενον, V: διακριναντα. **v.13** T^{*}: τε, V: δε. **v.13** T^{*}: αὐτω, V: Ø. **v.13** T^{*}: ἀνδρας, V: Ø. **v.16** T^{*}: κυρίου, V: τοῦ κυρίου.

μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι
 17 ἀγίῳ· εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεάν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς
 καὶ ἡμῖν πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν ἐγὼ
 18 δέ· τίς ἡμῖν δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν· ἀκούσαντες δὲ
 ταῦτα ἡσυχάσαν καὶ ἐδόξαζόν τὸν θεὸν λέγοντες ἄραγε καὶ
 19 τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν· εἰς ζωὴν· οἱ
 μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ
 στεφάνῳ διῆλθον ἕως φοινίκης καὶ κύπρου καὶ ἀντιοχείας
 20 μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ἰουδαίοις· ἦσαν
 δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες κύπριοι καὶ κυρηναῖοι οἵτινες
 εἰσελθόντες εἰς ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς ἑλληνιστάς
 21 εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον ἰησοῦν· καὶ ἦν χεὶρ κυρίου
 μετ' αὐτῶν πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν
 22 κύριον· ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὅτα τῆς ἐκκλησίας τῆς
 ἐν ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν καὶ ἔξαπέστειλαν βαρνάβαν
 23 διελθεῖν ἕως ἀντιοχείας· ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν
 χάριν τοῦ θεοῦ ἐχάρη καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει
 24 τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς
 καὶ πλήρης πνεύματος ἀγίου καὶ πίστεως καὶ προσετέθη
 25 ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ· ἐξῆλθεν δὲ εἰς ταρσὸν ὃ· βαρνά-
 26 θας ἀναζητῆσαι σαῦλον· καὶ εὕρων αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν
 εἰς ἀντιόχειαν ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆ-
 ναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανὸν χρηματίζειν
 27 τε πρῶτον ἐν ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς· ἐν ταύ-
 ταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ ἱεροσολύμων προφηταὶ
 28 εἰς ἀντιόχειαν· ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι ἄγαθος
 ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι
 ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ὅστις· καὶ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου

v.17 T^o: δε, V: Ø. **v.17** E: θεον, D: θεον του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω. **v.18** T^o: εδοξαζον, V: εδοξασαν. **v.18** T^o: αραγε, V: αρα. **v.18** T^o: εδωκεν εις ζωην, V: εις ζωην εδωκεν. **v.20** T^o: εισελθοντες, V: ελθοντες. **v.20** T^o: προς, V: και προς. **v.21** T^o: πιστευσας, V: ο πιστευσας. **v.22** T^o: εν ιεροσολυμοις, V: ουσης εν ιερουσαλημ. **v.23** T^o: του, V: [την] του. **v.25** T^o: ο βαρναβας, V: Ø. **v.26** TK: αυτον ηγαγεν αυτον, M: ηγαγεν αυτον, V: ηγαγεν. **v.26** T^o: αυτους, V: αυτοις και. **v.26** TKV: εν, M: Ø. **v.26** T^o: πρωτον, V: πρωτως. **v.28** T^o: μεγαν, V: μεγαλην. **v.28** T^o: οστις και, V: ητις.

καίσαρος. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ἡὔπορεϊτό τις ὥρισαν 29
 ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν
 τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς. ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς 30
 τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς βαρνάβα καὶ σαύλου.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ἡρώδης ὁ βασιλεὺς 12
 τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλεν 2
 δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου μαχαίρᾳ. καὶ ἰδὼν ὅτι 3
 ἄρεστόν ἐστιν τοῖς ἰουδαίοις προσέθετο συλλαβεῖν καὶ πέ-
 τρον ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων. ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς 4
 φυλακὴν παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυ-
 λάσσειν αὐτὸν βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν
 τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ προσ- 5
 ευχή δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν
 θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ ἡρώ- 6
 δης τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο
 στρατιωτῶν δεδεμένος ἀλύσεσιν δυσὶν φύλακές τε πρὸ τῆς
 θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου 7
 ἐπέστη καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι πατάξας δὲ τὴν
 πλευρὰν τοῦ πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων ἀνάστα ἐν τά-
 χει καὶ ἐξέπεσὸν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπέν 8
 ἱε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὸν περὶζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σαν-
 δάλιά σου ἐποίησεν δὲ οὕτως καὶ λέγει αὐτῷ περιβαλοῦ τὸ
 ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει 9
 αὐτῷ καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ
 ἀγγέλου ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. διελθόντες δὲ πρῶτην 10
 φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθόν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν
 τὴν φέρουσιν εἰς τὴν πόλιν ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοίχθη αὐτοῖς
 καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν καὶ εὐθέως ἀπέστη 11
 ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ

v.28 T^{*}: καίσαρος, V: ∅. **v.29** TK: ηὔπορεϊτο, MV: ευπορεϊτο. **12. v.2** T^{*}: μαχαίρα, V: μαχαίρη. **v.3** T^{*}: καὶ ἰδὼν, V: ἰδὼν δε. **v.3** TK: ημεραι, M: αι ημεραι, V: [αι] ημεραι. **v.5** T^{*}: εκτενης, V: εκτενωσ. **v.5** T^{*}: υπερ, V: περι. **v.6** T^{*}: εμελλεν αυτον προαγειν, V: ημελλεν προαγαγειν αυτον. **v.7** T^{*}: εξεπεσον, V: εξεπεσαν. **v.8** T^{*}: τε, V: δε. **v.8** T^{*}: περιζωσαι, V: ζωσαι. **v.9** T^{*}: αυτω, V: ∅. **v.10** T^{*}: ηλθον, V: ηλθαν. **v.10** T^{*}: ηνοιχθη, V: ηνοιγη. **v.10** E: εξελθοντες, D: εξελθοντες κατεβησαν ζβαθμους και.

εἶπεν νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγε-
 λον αὐτοῦ καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς ἡρώδου καὶ πάσης τῆς
 12 προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων . συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ
 τὴν οἰκίαν μαρίας τῆς μητρὸς ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου
 μάρκου οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμε-
 13 νοι . κρούσαντος δὲ τοῦ^ο πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος
 14 προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι ῥόδη . καὶ ἐπι-
 γνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν
 τὸν πυλῶνα εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπηγγείλεν ἐστάναι τὸν πέ-
 15 τρον πρὸ τοῦ πυλῶνος . οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἰπὼν μαίνῃ ἡ
 δὲ διῖσχυρίζετο οὕτως ἔχειν οἱ δ' ἔλεγον ὁ ἄγγελος αὐτοῦ^ο
 16 ἐστίν . ὁ δὲ πέτρος ἐπέμενεν κρούων ἀνοίξαντες δὲ εἰδὼν
 17 αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν . κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σι-
 γᾶν διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς
 φυλακῆς εἶπεν δὲ^ο ἀπαγγείλατε ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
 18 ταῦτα καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον . γενομένης
 δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις τί
 19 ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο . ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ
 μὴ εὐρὼν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι
 καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν καισάρειαν διέτρι-
 20 βεν . ἦν δὲ ὁ^ο ἡρώδης θυμομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις ὁ-
 μοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν καὶ πείσαντες βλάβστον
 τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἤτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ
 21 τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς . τακτῇ δὲ
 ἡμέρᾳ ὁ ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθί-
 22 σας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς . ὁ δὲ δῆμος
 23 ἐπεφώνει θεοῦ^ο φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου . παραχρῆμα δὲ
 ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν
 24 δόξαν τῷ θεῷ καὶ γενόμενος^ο σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν . ὁ

v.11 T^ο: γενομενος εν εαυτω, V: εν εαυτω γενομενος. **v.11** T^ο: κυριος, V: [ο] κυριος.
v.11 T^ο: εξειλετο, V: εξειλατο. **v.12** T^ο: μαρίας, V: της μαρίας. **v.13** T^ο: του πετρου, V:
 αυτου. **v.15** T^ο: ειπον, V: ειπαν. **v.15** TK: δ, MV: δε. **v.15** T^ο: αυτου εστιν, V: εστιν
 αυτου. **v.16** T^ο: ειδον, V: ειδαν. **v.17** T^ο: δε, V: τε. **v.19** T^ο: την, V: ∅. **v.20** T^ο: ο
 ηρωδης, V: ∅. **v.22** TKV: θεου φωνη, M: φωνη θεου. **v.23** TKV: την, M: ∅. **v.23** E:
 γενομενος σκωληκοβρωτος, D: καταβας απο του βηματος γενομενος κωληκοβρωτος ετι ζων και
 ουτως.

δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἡϋζανεν καὶ ἐπληθύνετο . βαρνάβας δὲ 25
καὶ σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ° ἱερουσαλήμ πληρώσαντες τὴν
διακονίαν συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
μάρκον .

Ἦσαν δὲ τινες ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλη- 13
σίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε βαρνάβας καὶ συμ-
ῶν ὁ καλούμενος νίγερ καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος μανα-
ήν τε ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ σαῦλος . λει- 2
τουργοῦντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε° βαρνάβαν καὶ
τὸν σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς . τότε νη- 3
στεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας
αὐτοῖς ἀπέλυσαν . οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ° 4
πνεύματος τοῦ ἁγίου κατήλθον εἰς τὴν σελεύκειαν ἐκεῖθὲν
τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν κύπρον . καὶ γενόμενοι ἐν σαλα- 5
μῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς
τῶν ἰουδαίων εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην ὑπηρέτην . διελθόντες 6
δὲ τὴν νῆσον ἄχρι πάφου εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφή-
την ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα βαριῆσοῦς . ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ 7
σεργίῳ παύλῳ ἀνδρὶ συνετῷ οὗτος προσκαλεσάμενος βαρ-
νάβαν καὶ σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ .
ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος οὕτως γὰρ μεθερμη- 8
νεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον
ἀπὸ τῆς πίστεως . σαῦλος δὲ ὁ καὶ παῦλος πλησθεὶς πνεύ- 9
ματος ἁγίου καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτόν . εἶπεν ᾧ πλήρης παν- 10
τὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας υἱὲ διαβόλου ἐχθρὲ πά-
σης δικαιοσύνης οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου
τὰς εὐθείας . καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ τοῦ κυρίου ἐπὶ σὲ καὶ ἔση 11
τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ παραχρῆμα δέ°

ν.25 TK: ἐξ, MV: εἰς. **ν.25** T°: καὶ, V: Ø. **13. ν.1** T°: τινες, V: Ø. **ν.1** E: καλούμενος, D: επικαλούμενος. **ν.1** T°: τετραρχου, V: τετραρχου. **ν.2** TK: τε, MV: Ø. **ν.2** T°: τον, V: Ø. **ν.4** T°: ουτοι, V: αυτοι. **ν.4** T°: του πνευματος του αγιου, V: του αγιου πνευματος. **ν.4** T°: την, V: Ø. **ν.4** TKV: τε, M: δε. **ν.6** T°: την, V: ολην την. **ν.6** T°: τινα, V: ανδρα τινα. **ν.6** TK: βαριησους, M: βαριησουν, V: βαριησου. **ν.9** T°: καὶ, V: Ø. **ν.10** T°: κυριου, V: [του] κυριου. **ν.11** TK: του, MV: Ø. **ν.11** T°: δε επεπεσεν, V: τε επεσεν.

ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀγλὺς καὶ σκότος καὶ περιάγων ἐζήτει
 12 χειραγωγούς . τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευ-
 13 σεν ἐκπλησσομένος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου . ἀναχθέντες
 δὲ ἀπὸ τῆς πάφου οἱ περὶ τὸν παῦλον ἦλθον εἰς πέργην τῆς
 παμφυλίας ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν
 14 εἰς ἱεροσόλυμα . αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς πέργης πα-
 ρεγένοντο εἰς ἀντιόχειαν τῆς^ο πισιδίας καὶ εἰσελθόντες εἰς
 15 τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν . μετὰ δὲ
 τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
 ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες ἄνδρες ἀδελφοί εἰ
 ἔστιν^ο λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν λέγετε .
 16 ἀναστὰς δὲ παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν ἄνδρες
 17 ἰσραηλῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεὸν ἀκούσατε . ὁ θε-
 ὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἰδραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν
 καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ αἰγυπτίῳ καὶ
 18 μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς . καὶ
 ὥς τεσσάρων καὶ πενήκοντα ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ
 19 ἐρήμῳ . καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ χαναάν κατεκληρο-
 20 δότησεν^ο αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν . καί^ο μετὰ ταῦτα ὥς ἔτεσιν
 τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα ἔδωκεν κριτὰς ἕως σαμου-
 21 ἦλ τοῦ προφήτου . κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα καὶ ἔδωκεν
 αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν σαοὺλ υἱὸν κίς ἄνδρα ἐκ φυλῆς βενιαμὶν
 22 ἔτη τεσσάρων καὶ πενήκοντα . καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν αὐτοῖς^ο
 τὸν δαβὶδ εἰς βασιλέα ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας εὖρον δαβὶδ
 τὸν τοῦ ἰεσοῦ ἀνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου ὃς ποιήσει
 23 πάντα τὰ θελήματά μου . τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρ-
 ματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγειρεν τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα^ο ἰησοῦν .
 24 προκηρύξαντος ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ

v.13 T^ο: τον, V: Ø. **v.14** T^ο: τῆς πισιδίας, V: τὴν πισιδίαν. **v.14** T^ο: εἰσελθόντες, V: [εἰσε]ελθόντες. **v.15** T^ο: ἐστὶν λόγος ἐν ὑμῖν, V: τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος. **v.17** TKV: ἰσραήλ, M: Ø. **v.17** T^ο: αἰγυπτῶ, V: αἰγυπτου. **v.18** T^ο: τεσσαρακονταετη, V: τεσσερακονταετη. **v.19** TK: κατεκληροδοτησεν αυτοις, M: κατεκληρονομησεν αυτοις, V: κατεκληρονομησεν. **v.20** T^ο: καὶ μετὰ ταῦτα ὥς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα, V: ὥς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα καὶ μετὰ ταῦτα. **v.21** T^ο: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.22** T^ο: αυτοις τον δαβιδ, V: τον δαυιδ αυτοις. **v.22** T^ο: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.23** TK: ηγειρεν, MV: ηγαγεν. **v.23** TKV: σωτηρα ιησουν, M: σωτηριαν.

βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ ἰσραήλ . ὥς δὲ ἐπλήρου 25
 ὁ ἰωάννης τὸν δρόμον ἔλεγεν τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι οὐκ
 εἰμὶ ἐγὼ ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ
 ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι . ἄνδρες ἀδελφοὶ υἱοὶ γένους 26
 Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεὸν ὑμῖν ὁ λόγος
 τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη . οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν ἱ- 27
 ερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ
 τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγι-
 νωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν . καὶ μηδεμίαν αἰτίαν 28
 θανάτου εὐρόντες ᾐτήσαντο πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν .
 ὥς δὲ ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα καθε- 29
 λόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον . ὁ δὲ θεὸς 30
 ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν . ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους 31
 τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας εἰς ἱερουσαλήμ
 οἵτινές ἐῖσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν . καὶ ἡμεῖς 32
 ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν
 γενομένην . ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις 33
 αὐτῶν ἡμῖν ἀναστήσας ἰησοῦν ὥς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ
 δευτέρῳ γέγραπται υἱὸς μου εἶ σὺ ἐγὼ σήμερον γεγέννη-
 κά σε . ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα 34
 ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν οὕτως εἶρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν
 τὰ ὅσια δαβὶδ τὰ πιστά . διὸ καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει οὐ δώσεις 35
 τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν . δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ 36
 ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη
 πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν . ὃν δὲ ὁ 37
 θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν . γνωστὸν οὖν ἔστω ὑ- 38
 μῖν ἄνδρες ἀδελφοὶ ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν
 καταγγέλλεται . καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ 39
 νόμῳ μωσέως δικαιοθῆναι ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιο-

v.24 TKV: παντι τῷ λαῷ ἰσραήλ, M: τῷ ἰσραήλ. **v.25** T*: ο, V: Ø. **v.25** T*: τίνα με, V: τι ἐμε. **v.26** T*: ὑμιν, V: ἡμιν. **v.26** T*: ἀπεσταλῆ, V: ἐξαπεσταλῆ. **v.27** TKV: ἐν, M: Ø. **v.29** TK: ἀπαντα, MV: παντα. **v.31** T*: εἰσιν, V: [vuv] εἰσιν. **v.33** T*: τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται, V: τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ, D: τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγραπται. **v.34** T*: δαβὶδ, V: δαυιδ. **v.35** T*: διο, V: διστι. **v.36** T*: δαβὶδ, V: δαυιδ. **v.39** TK: τῷ νομῷ μωσέως, M: τῷ νομῷ μωυσεως, V: νομῷ μωυσεως.

40 οὔται ὁ βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν
 41 τοῖς προφήταις ὅτι ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ θαυμάσατε καὶ
 ἀφανίσθητε ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν
 42 ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἂν τις ἐκδιηγῇται ὑμῖν ἑξι-
 ὄντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων παρεκάλουν τὰ
 43 ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα
 ταῦτα ὁ λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ
 τῶν ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ παύλῳ
 καὶ τῷ βαρνάβᾳ οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐ-
 44 τοὺς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὁ τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαβ-
 βάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον
 45 τοῦ θεοῦ ὁ ἰδόντες δὲ οἱ ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθη-
 σαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις
 46 ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες ὁ παρρησιασάμενοι δὲ ὁ
 παῦλος καὶ ὁ βαρνάβας εἰπὼν ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον
 λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐ-
 τὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς ἰδοὺ
 47 στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη ὅτι οὕτως γὰρ ἐντέταται ἡμῖν ὁ κύ-
 ριος τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν
 48 ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρὸν καὶ
 ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν
 49 τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον ὁ διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυ-
 50 ρίου δι' ὅλης τῆς χώρας οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς
 σεβομένας γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους
 τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦλον καὶ τὸν
 51 βαρνάβαν καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν οἱ
 δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐ-
 52 τοὺς ἦλθον εἰς ἱκόνιον οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς

v.40 T^{*}: εφ υμας, V: Ø. **v.41** T^{*}: εγω εργαζομαι, V: εργαζομαι εγω. **v.41** TK: εργον ω, M: ο, V: εργον ο. **v.42** T^{*}: εκ της συναγωγης των ιουδαιων παρεκαλουν τα εθνη, V: αυτων παρεκαλουν. **v.43** TKV: αυτοις, M: Ø. **v.43** T^{*}: επιμενειν, V: προσμενειν. **v.44** TKV: δε, M: τε. **v.44** T^{*}: θεου, V: κυριου. **v.45** T^{*}: του, V: Ø. **v.45** T^{*}: λεγομενοις αντιλεγοντες και, V: λαλουμενοις. **v.46** T^{*}: δε, V: τε. **v.46** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.46** T^{*}: δε, V: Ø. **v.48** TKV: εχαιρον, M: εχαιρεν. **v.50** T^{*}: και, V: Ø. **v.50** T^{*}: τον, V: Ø. **v.51** T^{*}: αυτων, V: Ø. **v.52** T^{*}: δε, V: τε.

καὶ πνεύματος ἁγίου .

Ἐγένετο δὲ ἐν ἱκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς **14**
 εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε
 πιστεῦσαι ἰουδαίων τε καὶ ἐλλήνων πολὺ πλῆθος . οἱ δὲ **2**
 ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς
 τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν . ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέ- **3**
 τριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἰῶ
 λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ καὶ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γί-
 νεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν . ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς **4**
 πόλεως καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς ἰουδαίοις οἱ δὲ σὺν τοῖς
 ἀποστόλοις . ὥς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ ἰου- **5**
 δαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι
 αὐτούς . συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς λυκαο- **6**
 νίας λύστραν καὶ δέρβην καὶ τὴν περίχωρον . κάκεῖ ἦσαν^ο **7**
 εὐαγγελιζόμενοι . καὶ τις ἀνὴρ ἐν^ο λύστροις ἀδύνατος τοῖς **8**
 ποσὶν ἐκάθητο χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων
 ὃς οὐδέποτε περιεπεπατήκει . οὗτος ἤκουεν τοῦ παύλου **9**
 λαλοῦντος ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν^ο ἔχει τοῦ
 σωθῆναι . εἶπεν μεγάλη τῇ φωνῇ ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας **10**
 σου ὀρθὸς καὶ ἡλλέτο καὶ περιεπάτει . οἱ δὲ^ο ὄχλοι ἰδόντες **11**
 ὃ ἐποίησεν ὁ^ο παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λυκαονιστὶ
 λέγοντες οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς
 ἡμᾶς . ἐκάλουν τε τὸν μὲν βαρνάβαν δία τὸν δὲ παῦλον **12**
 ἔρμην ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου . ὁ δὲ^ο ἱ- **13**
 ερεὺς τοῦ διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν ταύρους
 καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις
 ἤθελεν θύειν . ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνάβας καὶ **14**
 παῦλος διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰδεπήδησαν εἰς τὸν
 ὄχλον κράζοντες . καὶ λέγοντες ἄνδρες τί ταῦτα ποιεῖτε καὶ **15**

14. v.2 T^o: ἀπειθουντες, V: ἀπειθησαντες. **v.3** T^o: τω, V: [ἐπὶ] τῷ. **v.3** TK: καὶ, MV: Ø.
v.7 T^o: ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι, V: εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. **v.8** T^o: ἐν λυστροῖς αδυνατος, V:
 αδυνατος ἐν λυστροῖς. **v.8** T^o: υπαρχων, V: Ø. **v.8** TM: περιπεπατηκει, K: περιπεπατηκει,
 V: περιεπατησεν. **v.9** TK: ηκουεν, MV: ηκουσεν. **v.9** T^o: πιστιν εχει, V: εχει πιστιν.
v.10 T^o: τη, V: Ø. **v.10** T^o: ηλλετο, V: ηλατο. **v.11** T^o: δε, V: τε. **v.11** T^o: ο, V: Ø.
v.12 T^o: μεν, V: Ø. **v.13** T^o: δε, V: τε. **v.13** T^o: αυτων, V: Ø. **v.14** T^o: εισεπηδησαν,
 V: εξεπηδησαν.

ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι εὐαγγελιζόμενοι
 ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν
 ζῶντα ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
 16 σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γε-
 νεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
 17 καί τοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν οὐ-
 ρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους ἐμ-
 18 πιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. καὶ
 ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύ-
 19 ειν αὐτοῖς. ἐπῆλθόν δὲ ἀπὸ ἀντιοχείας καὶ ἰκονίου ἰου-
 δαῖοι καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν παῦ-
 λον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως νομίσαντες^ο αὐτὸν τεθνάναι.
 20 κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν^ο τῶν μαθητῶν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς
 τὴν πόλιν καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς
 21 δέρβην. εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθη-
 τεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λύστραν καὶ ἰκό-
 22 νιον καὶ ἀντιόχειαν. ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθη-
 τῶν παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ ὅτι διὰ πολλῶν
 θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους^ο κατ' ἐκκλησίαν
 προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ
 24 εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν πισιδίαν ἦλθον
 25 εἰς παμφυλίαν. καὶ λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον κατέ-
 26 βησαν εἰς ἀπάλειαν. κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς ἀντιόχειαν
 ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ
 27 ἐπλήρωσαν. παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκ-
 κλησίαν ἀνήγγειλάν ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ
 28 ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ ἐκεῖ
 χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

v.15 T^o: τον, V: ∅. **v.17** TK: καὶ τοι γε, M: καιτοιγε, V: καιτοι. **v.17** T^o: εαυτον, V: αυτον.
v.17 T^o: αγαθοποιων, V: αγαθουργων. **v.17** TK: ημιν, MV: υμιν. **v.17** T^o: ημων, V: υμων.
v.19 T^o: επιηλθον, V: επιηλθαν. **v.19** T^o: νομισαντες αυτον τεθναναι, V: νομιζοντες αυτον
 τεθνηκεναι. **v.20** T^o: αυτον των μαθητων, V: των μαθητων αυτον. **v.21** T^o: και, V: και
 εις. **v.23** T^o: πρεσβυτερους κατ εκκλησιαν, V: κατ εκκλησιαν πρεσβυτερους. **v.24** T^o:
 παμφυλιαν, V: την παμφυλιαν. **v.27** T^o: ανηγγελαν, V: ανηγγελλον. **v.28** T^o: εκει, V: ∅.

Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς **15**
ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει μωϋσέως οὐ δύ-
νασθε σωθῆναι. γενομένης οὖν στάσεως καὶ ὀυζητήσεως **2**
οὐκ ὀλίγης τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς ἔτα-
ξαν ἀναβαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ
αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς ἱερου-
σαλήμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. οἱ μὲν οὖν προπεμ- **3**
φθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν φοινίκην καὶ
σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν καὶ
ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενό- **4**
μενοι δὲ εἰς ἱερουσαλήμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας
καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἀνηγγειλάν τε ὅσα
ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀ- **5**
πὸ τῆς αἰρέσεως τῶν φαρισαίων πεπιστευκότες λέγοντες ὅτι
δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον
μωϋσέως. συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτε- **6**
ροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ ὀυζητήσεως
γενομένης ἀναστὰς πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες ἀ- **7**
δελφοί ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς
ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη
τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρδιο- **8**
γνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν. καὶ οὐδὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡ- **9**
μῶν τε καὶ αὐτῶν τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐ-
τῶν. νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν **10**
τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡ-
μεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι. ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος κυρίου **11**
ἰησοῦ χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κάκεῖ-
νοι. ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος καὶ ἤκουον βαρνάβαν καὶ **12**

15. v.1 T^a: περιτεμνησθε, V: περιτμηθητε. **v.1** TK: μωυσεως, M: μωσεως, V: τω μωυσεως.
v.2 T^a: συν, V: δε. **v.2** TK: συζητησεως, MV: ζητησεως. **v.3** T^a: την, V: την τε. **v.4** T^a:
απεδεχθησαν υπο, V: παρεδεχθησαν απο. **v.6** T^a: δε, V: τε. **v.7** T^a: συζητησεως, V:
ζητησεως. **v.7** T^a: ο θεος εν ημιν εξελεξατο, V: εν υμιν εξελεξατο ο θεος. **v.8** T^a: αυτοις,
V: ∅. **v.9** T^a: ουδεν, V: ουθεν. **v.11** TK: κυριου ιησου χριστου, MV: του κυριου ιησου.
v.12 E: εσιγησεν δε, D: συγκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις
εσιγησεν.

παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέ-
 13 ρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν . μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς
 ἀπεκρίθη ἰάκωβος λέγων ἄνδρες ἀδελφοὶ ἀκούσατέ μου .
 14 συμφών ἔξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λα-
 15 βεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ . καὶ τοῦτω συμ-
 16 φωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν καθὼς γέγραπται . μετὰ
 ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν δαβὶδ τὴν
 πεπτωκυῖαν καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω
 17 καὶ ἀνορθώσω αὐτήν . ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοι-
 ποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς
 ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτοὺς λέγει κύριος ὁ ποι-
 18 ῶν ταῦτα πάντα . γνωστὰ ἀπ' αἰδῶνός ἐστιν ὁ τῷ θεῷ πάντα
 19 τὰ ἔργα αὐτοῦ . διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ
 20 τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν . ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι
 αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων
 21 καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος . μωσῆς
 γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐ-
 τὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινω-
 22 σκόμενος . τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέ-
 ροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
 πέμψαι εἰς ἀντιόχειαν σὺν ἰῷ παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ ἰούδαν
 τὸν ἐπικαλούμενον ὁ βαρσαβᾶν καὶ σίλαν ἄνδρας ἡγουμέ-
 23 νους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς . γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν ἰάδε
 οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ
 τὴν ἀντιόχειαν καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
 24 ἐθνῶν χαίρειν . ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελ-
 θόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκειάζοντες τὰς ψυχὰς
 ὑμῶν λέγοντες ὅτι περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον οἷς οὐ
 25 διεστείλάμεθα . ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἐκ-

v.14 T*: επι, V: Ø. **v.16** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.17** T*: ο ποιων ταυτα παντα, V: ποιων ταυτα. **v.18** T*: εστιν ... αυτου, V: Ø. **v.20** T*: απο, V: Ø. **v.21** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.22** TKV: τω, M: Ø. **v.22** TK: επικαλουμενον βαρσαβαν, M: επικαλουμενον βαρσαββαν, V: καλουμενον βαρσαββαν. **v.23** T*: ταδε, V: Ø. **v.23** T*: και οι, V: Ø. **v.24** T*: λεγοντες περιτεμενεσθαι και τηρειν τον νομον, V: Ø.

λεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπη-
 τοῖς ἡμῶν βαρνάβα καὶ παύλῳ . ἀνθρώποις παραδεδωκό- 26
 σιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν
 ἰησοῦ χριστοῦ . ἀπεστάλκαμεν οὖν ἰούδαν καὶ σίλαν καὶ 27
 αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά . ἔδοξεν γὰρ τῷ 28
 ἀγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βά-
 ρος πλήν τῶν ἑπάναγκες τούτων . ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων 29
 καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας ἔξ ὧν διατηροῦν-
 τες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε ἔρρωσθε . οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες 30
 ἦλθόν εἰς ἀντιόχειαν καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδω-
 καν τὴν ἐπιστολὴν . ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρα- 31
 κλήσει . ἰούδας τε καὶ σίλας καὶ αὐτοὶ προφητῆται ὄντες διὰ 32
 λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήρι-
 ζαν . ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ 33
 τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους . ἔδοξεν δὲ τῷ σίλῳ 34
 ἐπιμεῖναι αὐτοῦ . παῦλος δὲ καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν ἀν- 35
 τιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων
 πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου . μετὰ δὲ τινας ἡμέρας εἶπεν 36
 παῦλος πρὸς βαρνάβαν ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα
 τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐν αἷς κατηγγεί-
 λαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου πῶς ἔχουσιν . βαρνάβας δὲ 37
 ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν ἰωάννην τὸν καλούμε-
 νον μάρκον . παῦλος δὲ ἡξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν 38
 ἀπὸ παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον
 μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον . ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς ὥστε 39
 ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων τὸν τε βαρνάβαν πα-
 ραλαβόντα τὸν μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς κύπρον . παῦλος δὲ 40

v.25 T^{*}: εκλεξαμενους, V: εκλεξαμενοις. **v.28** T^{*}: αγιω πνευματι, V: πνευματι τω αγιω.

v.28 T^{*}: των επαναγκες τουτων, V: τουτων των επαναγκες. **v.29** T^{*}: πνικτου, V: πνικτων.

v.29 E: πορνειας, D: πορνειας και οσα μη θελετε εαυτοις γινεσθαι ετερω μη ποιειν. **v.29** E: πραξετε, D: πραξετε φερομενοι εν τω αγιω πνευματι. **v.30** T^{*}: ηλθον, V: κατηλθον.

v.32 TMV: τε, K: δε. **v.33** T^{*}: αποστολους, V: αποστειλαντας αυτους. **v.34** TK: εδοξεν ...

αυτου, MV: Ø. **v.36** T^{*}: παυλος προς βαρναβαν, V: προς βαρναβαν παυλος. **v.36** T^{*}: ημων

κατα πασαν πολιν, V: κατα πολιν πασαν. **v.37** T^{*}: εβουλευσατο, V: εβουλετο. **v.37** T^{*}:

τον, V: και τον. **v.38** T^{*}: συμπαραλαβειν, V: συμπαραλαμβαειν. **v.39** T^{*}: συν, V: δε.

ἐπιλεξάμενος σίλαν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ
 41 ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν · διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ κίλικίαν ἐ-
 πιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας ·

16 Κατήντησεν δὲ εἰς^ο δέρβην καὶ λύστραν καὶ ἰδοὺ μα-
 θητῆς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι τιμόθεος υἱὸς γυναικὸς τίνος
 2 ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ ἑλλήνος · ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑ-
 3 πὸ τῶν ἐν λύστροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν · τοῦτον ἠθέλησεν
 ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν
 διὰ τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις ἥ-
 4 δεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν^ο πατέρα αὐτοῦ ὅτι ἑλλήν ὑπῆρ-
 4 χεν · ὥς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις παρεδίδουν αὐτοῖς
 φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων
 5 καὶ τῶν^ο πρεσβυτέρων τῶν ἐν ἱερουσαλήμ · αἱ μὲν οὖν ἐκ-
 κλησῖαι ἐσπερευοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευσεν αὐτοῖς
 6 καθ' ἡμέραν · διελθόντες δὲ τὴν φρυγίαν καὶ τὴν γαλατι-
 κὴν χώραν κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι
 7 τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ · ἐλθόντες^ς κατὰ τὴν μυσίαν ἐπείραζον
 κατὰ τὴν βιθυνίαν πορεύεσθαι καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ
 8 πνεῦμα^ς · παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν κατέβησαν εἰς τρω-
 9 ᾶδα · καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὥφθη^ο τῷ παύλῳ ἄνθρω-
 9 πος^ς ἦν μακεδὼν ἐστὼς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων δια-
 10 βάς εἰς μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν · ὥς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν
 εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν μακεδονίαν συμβιβά-
 ζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι
 11 αὐτούς · ἀναχθέντες^ς οὖν ἀπὸ τῆς τρωάδος εὐθυδρομήσα-
 12 μεν εἰς σαμοθράκην τῇ ἡε ἐπιούσῃ εἰς νεάπολιν · ἐκειθέν^ο

v.40 T^ο: θεου, V: κυριου. **v.41** T^ο: κίλικιαν, V: [την] κίλικιαν. **v.41** E: εκκλησιας, D: εκκλησιας παραδιδους τας εντολας των πρεσβυτερων. **16. v.1** T^ο: εἰς δερβην και λυστραν, V: [και] εἰς δερβην και εἰς λυστραν. **v.1** T^ο: τινος, V: Ø. **v.3** T^ο: τον πατερα αυτου οτι ελλην, V: οτι ελλην ο πατηρ αυτου. **v.4** T^ο: παρεδιδουν, V: παρεδιδουσαν. **v.4** T^ο: των πρεσβυτερων των εν ιερουσαλημ, V: πρεσβυτερων των εν ιεροσολυμοις. **v.6** T^ο: διελθοντες, V: διηλθον. **v.6** T^ο: την, V: Ø. **v.7** T^ο: ελθοντες, V: ελθοντες δε. **v.7** T^ο: κατα, V: εἰς. **v.7** T^ο: πορευεσθαι, V: πορευθηναι. **v.7** T^ο: πνευμα, V: πνευμα ιησου. **v.9** T^ο: ωφθη τω παυλω, V: τω παυλω ωφθη. **v.9** T^ο: τις ην μακεδων εστως, V: μακεδων τις ην εστως και. **v.10** T^ο: την, V: Ø. **v.10** T^ο: κυριος, V: θεος. **v.11** T^ο: αναχθεντες ουν, V: αναχθεντες δε, D: τη δε επαυριον αναχθεντες. **v.11** T^ο: της, V: Ø. **v.11** T^ο: τε, V: δε. **v.11** T^ο: νεαπολιν, V: νεαν πολιν. **v.12** T^ο: εκειθεν τε, V: κακειθεν.

τε εἰς φιλίππους ἥτις ἐστὶν πρώτη^ο τῆς μερίδος τῆς μακεδο-
 νίας πόλις κολωνία ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβον-
 τες ἡμέρας τινάς. τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν 13
 ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομιζέτο^ο προσευχὴ εἶ-
 ναι καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξιν.
 καὶ τις γυνὴ ὀνόματι λυδία πορφυρόπωλις πόλεως θυατεί- 14
 ρων σεβομένη τὸν θεὸν ἤκουεν ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν
 καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ παύλου. ὥς 15
 δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς παρεκάλεσεν λέγουσα εἰ
 κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι εἰσελθόντες εἰς τὸν
 οἶκόν μου μείνατε καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. ἐγένετο δὲ πο- 16
 ρευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν
 πνεῦμα πύθωνος^ο ἀπαντῆσαι ἡμῖν ἥτις ἐργασίαν πολλὴν
 παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. αὕτη κατακο- 17
 λουθήσαδᾶ τῷ παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα οὗτοι οἱ
 ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν οἵτινες καταγ-
 γέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολ- 18
 λὰς ἡμέρας διαπονηθεὶς δὲ ὁ^ο παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ
 πνεύματι εἶπεν παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χρι-
 στοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ἰδόντες 19
 δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν
 ἐπιλαβόμενοι τὸν παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀ-
 γορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς 20
 στρατηγοῖς εἶπὸν οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν
 τὴν πόλιν ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες. καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη 21
 ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν ῥωμαίοις οὐ-
 σιν. καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν καὶ οἱ στρατηγοὶ 22
 περιρῥήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν. πολ- 23
 λὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν πα-

v.12 T^ο: πρώτη της, V: πρώτη[ς]. **v.12** TKV: κολωνια, M: κολωνεια. **v.12** TKV: ταυτη, M: αυτη. **v.13** T^ο: πολεως, V: πυλης. **v.13** T^ο: ενομιζετο προσευχη, V: ενομιζομεν προσευχην. **v.15** T^ο: μεινατε, V: μενετε. **v.16** T^ο: προσευχην, V: την προσευχην. **v.16** T^ο: πυθωνος απαντησαι, V: πυθωνα υπαντησαι. **v.17** T^ο: κατακολουθησασα, V: κατακολουθουσα. **v.17** T^ο: ημιν, V: υμιν. **v.18** T^ο: ο, V: ∅. **v.18** T^ο: τω, V: ∅. **v.20** T^ο: ειπον, V: ειπαν. **v.22** T^ο: περιρρηξαντες, V: περιρηξαντες.

24 ραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς . ὅς
 παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφῶς ἔβαλεν αὐτούς εἰς τὴν ἐσω-
 25 τέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ῥησφαλίσατο εἰς τὸ
 ζύλον . κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον παῦλος καὶ σίλας προσ-
 26 ευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεὸν ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέ-
 σμιοι . ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας ὥστε σαλευθῆναι
 27 τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου ἀνεῳχθῆσάν τε παραχρῆμα
 αἱ θύραι παῖσαι καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη . ἔξυπνος δὲ
 γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένas τὰς θύρας
 28 τῆς φυλακῆς σπασάμενος μάχαιραν ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀ-
 ναιρεῖν νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς δεσμίους . ἐφώνησεν
 29 δὲ φωνῇ μεγάλη ὁ παῦλος λέγων μηδὲν πράξεῖς σεαυτῷ
 30 κακὸν ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε . αἰτήσας δὲ φῶτα εἰς-
 31 επήδησεν καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ παύλῳ
 32 καὶ τῷ σίλᾳ . καὶ προαγαγὼν αὐτούς ἔξω ἔφη κύριοι τί με
 33 δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ . οἱ δὲ εἶπόν πίστευσον ἐπὶ τὸν κύ-
 34 ριον ἰησοῦν χριστὸν καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου . καὶ
 ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ πᾶσιν τοῖς ἐν
 35 τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ . καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
 τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν καὶ ἐβαπτίσθη αὐ-
 36 τὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα . ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς
 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκεν τράπεζαν καὶ ἡγαλλιάσατο
 37 ἐν εἰρήνῃ . ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς αὐτοὺς δεῖραντες ἡμᾶς

v.24 T^a: εἰληφως, V: λαβων. **v.24** T^a: αυτων ησφαλισατο, V: ησφαλισατο αυτων. **v.26** T^a: ανεωχθησαν τε, V: ηνεωχθησαν δε. **v.27** T^a: μαχαιραν εμελλεν, V: [την] μαχαιραν ημελλεν. **v.28** T^a: φωνη μεγαλη, V: μεγαλη φωνη. **v.31** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.31** T^a: χριστον, V: Ø. **v.32** T^a: και, V: συν. **v.34** T^a: αυτου, V: Ø. **v.34** TK: ηγαλλιασατο πανοικι, M: ηγαλλιατο πανοικι, V: ηγαλλιασατο πανοικει. **v.35** E: απεστειλαν οι στρατηγοι, D: συνηλθον οι στρατηγοι επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστειλαν. **v.35** E: εκεινους, D: εκεινους ους εχθες παρελαβες. **v.36** T^a: απεσταλκασιν, V: απεσταλκαν.

δημοσίᾳ ἀκατακρίτους ἀνθρώπους ῥωμαίους ὑπάρχοντας
 ἔβαλον εἰς φυλακὴν καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν οὐ
 γὰρ ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. ἀνῆγγειλαν 38
 δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἐ-
 φοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι ῥωμαῖοί εἰσιν. καὶ ἐλθόντες 39
 παρεκάλεσαν αὐτοὺς καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐξέλθειν τῆς
 πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν 40
 λυδίαν καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτοὺς
 καὶ ἐξῆλθον.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ ἀπολλωνίαν ἦλθον 17
 εἰς θεσσαλονίκην ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. κα- 2
 τὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ
 σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν. διανοί- 3
 γων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀ-
 ναστῆναι ἐκ νεκρῶν καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ἰησοῦς
 ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν 4
 καὶ προσεκληρώθησαν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλῳ τῶν τε σε-
 βομένων ἐλλήνων πολὺ πλῆθος γυναικῶν τε τῶν πρώτων
 οὐκ ὀλίγαι. ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι καὶ 5
 προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας πονηροὺς καὶ
 ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν ἐπιστάντες τε τῇ οἰ-
 κίᾳ ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. μὴ 6
 εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον τὸν ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς
 ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀνα-
 στατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν. οὓς ὑποδέδεκται 7
 ἰάσων καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαρος

v.37 T*: εβαλον, V: εβαλαν. **v.37** TKV: ημας, M: Ø. **v.38** T*: ανηγγειλαν, V: απηγγειλαν.
v.38 T*: και εφοβηθησαν, V: εφοβηθησαν δε. **v.39** T*: εξελθειν, V: απελθειν απο. **v.40** T*:
 εκ, V: απο. **v.40** TK: εις, MV: προς. **v.40** T*: τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους και
 εξηλθον, V: παρεκαλεσαν τους αδελφους και εξηλθαν. **17. v.1** T*: απολλωνιαν, V: την
 απολλωνιαν. **v.1** T*: η, V: Ø. **v.2** TK: διελεγετο, MV: διελεξατο. **v.3** T*: ιησους, V: [ο]
 ιησους. **v.4** T*: πολυ πληθος, V: πληθος πολυ. **v.5** TKV: ζηλωσαντες, M: προσλαθομενοι.
v.5 TK: απειθουντες ιουδαιοι και προσλαθομενοι, M: ιουδαιοι οι απειθουντες, V: ιουδαιοι και
 προσλαθομενοι. **v.5** T*: τινας ανδρας, V: ανδρας τινας. **v.5** T*: επισταντες τε, V: και
 επισταντες. **v.5** T*: αγαγειν, V: προαγαγειν. **v.6** T*: τον, V: Ø.

8 πράττουσιν βασιλέα λέγοντες^ο ἕτερον εἶναι ἰησοῦν . ἐτάρα-
 ζαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα .
 9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν
 10 ἀπέλυσαν αὐτοὺς . οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς
 ἐξέπεμψαν τὸν τε παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰς βέροϊαν οἵτινες
 παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν^ο ἰουδαίων ἀπήεσαν .
 11 οὗτοι δὲ ᾔσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ οἵτινες ἐ-
 δέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας τὸ καθ' ἡμέραν
 12 ἀνακρίνοντας τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως . πολλοὶ μὲν
 οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν καὶ τῶν ἐλληνίδων γυναικῶν τῶν
 13 εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι . ὥς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ
 τῆς θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη
 ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἦλθον κάκεῖ σαλεύοντες^ς
 14 τοὺς ὄχλους . εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ
 ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὥς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὑπέμενον^ο δὲ ὁ
 15 τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ . οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν παῦλον
 ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν
 σίλαν καὶ τιμόθεον ἵνα ὥς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξή-
 16 εσαν . ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ παύλου
 παρωζύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦν^{τι} κατείδω-
 17 λον οὔσαν τὴν πόλιν . διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ
 τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ
 18 πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας . τινὲς δὲ τῶν^ο
 ἐπικουρείων καὶ τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ
 καὶ τινες ἔλεγον τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν οἱ
 δὲ ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι ὅτι τὸν ἰησοῦν
 19 καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο . ἐπιλαβόμενοί τε
 αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες δυνάμεθα

v.7 TK: πρᾶττουσιν, MV: πρᾶσσοουσιν. **v.7** T^ο: λέγοντες ἑτερον, V: ἑτερον λεγοντες. **v.10** T^ο: της, V: Ø. **v.10** TKV: τῶν ἰουδαίων ἀπηεσαν, M: ἀπηεσαν τῶν ἰουδαίων. **v.11** T^ο: το, V: Ø. **v.13** T^ο: σαλεύοντες, V: σαλευοντες και ταρασσοντες. **v.14** T^ο: ὡς, V: εως. **v.14** T^ο: υπεμενον δε, V: υπεμειναν τε. **v.15** T^ο: καθιστῶντες, V: καθιστανοντες. **v.15** T^ο: αυτον, V: Ø. **v.15** T^ο: τιμοθεον, V: τον τιμοθεον. **v.16** T^ο: θεωρουντι, V: θεωρουντος. **v.18** TK: τῶν επικουρειων και τῶν στωικῶν, M: και τῶν επικουρειων και τῶν στωικῶν, V: και τῶν επικουρειων και στωικῶν. **v.18** TK: αυτοις, MV: Ø.

γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχά·
 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν βουλό- 20
 μεθα οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι· ἀθηναῖοι δὲ πάν- 21
 τεσ καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν
 ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον· σταθεῖς δὲ ὁ παῦ- 22
 λος ἐν μέσῳ τοῦ ἀρείου πάγου ἔφη ἄνδρες ἀθηναῖοι κατὰ
 πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· διερχόμενος 23
 γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν
 ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο ἀγνώστῳ θεῷ ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσε-
 βεῖτε τοῦτο· ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν· ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν 24
 κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύ-
 ριος ὑπάρχων οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ· οὐ- 25
 δὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος
 αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ πάντα· ἐποίη- 26
 σέν τε ἐξ ἑνὸς αἱματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ
 πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ὀρίσας προτεταγμένους και-
 ροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν 27
 κύριον εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιεν καίτοιγε
 οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα· ἐν αὐτῷ 28
 γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμεν ὡς καὶ τινες τῶν καθ’
 ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν· γένος 29
 οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ
 ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀν-
 θρώπου τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον· τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς 30
 ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώ-
 ποις πᾶσιν πανταχοῦ μετανοεῖν· διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν 31
 ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἄνδρὶ
 ᾧ ὥρισεν πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νε-

v.20 T^{*}: τι αν θελοι, V: τινα θελει. **v.21** T^{*}: ευκαιρουν, V: ηευκαιρουν. **v.21** T^{*}: και ακουειν, V: η ακουειν τι. **v.23** T^{*}: ον, V: ο. **v.23** T^{*}: τουτον, V: τουτο. **v.24** T^{*}: κυριος υπαρχων, V: υπαρχων κυριος. **v.25** T^{*}: ανθρωπων, V: ανθρωπινων. **v.25** TM: κατα, KV: και τα. **v.26** T^{*}: αιματος, V: Ø, F: στοματος. **v.26** T^{*}: παν το προσωπον, V: παντος προσωπου. **v.26** TK: προτεταγμενους, MV: προστεταγμενους. **v.27** T^{*}: κυριον, V: θεον. **v.27** TK: κατοιγε, M: καιγε, V: και γε. **v.30** T^{*}: πασιν, V: παντας. **v.31** T^{*}: διоти, V: καθοτι. **v.31** E: εν ανδρι, D: ανδρι ιησου.

32 κρῶν . ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον
33 οἱ δὲ εἰπὼν ἀκουσόμεθά σου πάλιν· περὶ τούτου . καὶ οὕ-
34 τως ὁ παῦλος ἐξηλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν . τινὲς δὲ ἄνδρες
κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν ἐν οἷς καὶ διονύσιος ὁ ἄρεο-
παγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς .

18 Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεῖς ὁ παῦλος ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἤλ-
2 θεν εἰς κόρινθον . καὶ εὗρών τινα ἰουδαῖον ὀνόματι ἀκύ-
λαν ποντικὸν τῷ γένει προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς ἰ-
ταλίας καὶ πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ διατεταχέναι
κλαῦδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους ἐκ τῆς ῥώμης
3 προσῆλθεν αὐτοῖς . καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ'
4 αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο ἧσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην . δι-
ελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον ἔπειθὲν τε
5 ἰουδαίους καὶ ἔλληνας . ὥς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς μακε-
δονίας ὃ τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος συνείχετο τῷ πνεύματι
ὁ παῦλος διαμαρτυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριστὸν ἠη-
6 σοῦν . ἀντιπασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκ-
τιναζάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τὸ αἷμα ὑμῶν
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ
7 ἔθνη πορεύσομαι . καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἤλθεν εἰς οἰκίαν
τινὸς ὀνόματι ἰούδτου σεβομένου τὸν θεὸν οὗ ἡ οἰκία ἦν
8 συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ . κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος
ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ πολλοὶ τῶν
9 κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίζοντο . εἶπεν δὲ
ὁ κύριος δι' ὀράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύλῳ μὴ φοβοῦ ἀλ-
10 λὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς . διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ
οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαί σε διότι λαὸς ἐστὶν μοι
11 πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ . ἐκάθισέν τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας
12 ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ . γαλλίωνος δὲ

v.32 T⁶: ειπον, V: ειπαν. **v.32** T⁷: παλιν περι τουτου, V: περι τουτου και παλιν. **v.33** T⁶: και, V: Ø. **18.v.1** T⁶: δε, V: Ø. **v.1** T⁷: ο παυλος, V: Ø. **v.2** TKV: διατεταχεναι, M: τεταχεναι. **v.2** T⁶: εκ, V: απο. **v.3** T⁷: εργαζεται, V: ηργαζεται. **v.3** T⁶: την τεχνην, V: τη τεχνη. **v.5** T⁶: πνευματι, V: λογω. **v.5** T⁷: τον, V: ειναι τον. **v.7** T⁶: ηλθεν, V: εισηλθεν. **v.7** T⁷: ιουσου, V: τιπου ιουσου. **v.9** T⁷: δι οραματος εν νυκτι, V: εν νυκτι δι οραματος. **v.11** T⁶: τε, V: δε.

ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ
 ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα . λέγον- 13
 τες ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ὁ ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους
 σέβεσθαι τὸν θεόν . μέλλοντος δὲ τοῦ παύλου ἀνοίγειν τὸ 14
 στόμα εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους εἰ μὲν οὖν
 ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρὸν ᾧ ἰουδαῖοι κατὰ
 λόγον ἂν ἠνεσχόμεν ὑμῶν . εἰ δὲ ζήτημά ἐστιν περὶ λό- 15
 γου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς ὤφεσθε αὐτοὶ
 κριτῆς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι . καὶ ἀπήλα- 16
 σεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος . ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ 17
 Ἕλληνες σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν
 τοῦ βήματος καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλλίῳ ἔμελεν . ὁ δὲ 18
 παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς τοῖς ἀδελφοῖς ἀπο-
 ταζάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν συρίαν καὶ σὺν αὐτῷ πρίσκιλλα
 καὶ ἀκύλας κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν κεγχρεαῖς εἶχεν
 γὰρ εὐχὴν . κατήντησεν δὲ εἰς ἔφεσον κἀκείνους κατέλι- 19
 πεν αὐτοῦ αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέχθη
 τοῖς ἰουδαίοις . ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον 20
 μεῖναι παρ' αὐτοῖς οὐκ ἐπένευσεν . ἀλλ' ἀπειτάζατο αὐ- 21
 τοῖς εἰπὼν δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποι-
 ῆσαι εἰς ἱεροσόλυμα πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ
 θεοῦ θέλοντος καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς ἐφέσου . καὶ κατελθὼν 22
 εἰς καισάρειαν ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν
 κατέβη εἰς ἀντιόχειαν . καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν 23
 διερχόμενος καθεξῆς τὴν γαλατικὴν χώραν καὶ φρυγίαν
 ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς . ἰουδαῖος δὲ τις ἀπολ- 24
 λῶς ὀνόματι Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει ἀνὴρ λόγιος κατήντησεν
 εἰς ἔφεσον δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς . οὗτος ἦν κατηχη- 25

v.12 T^a: ἀνθυπατευοντος, V: ἀνθυπατου οντος. **v.13** T^a: ουτος ἀναπειθει, V: ἀναπειθει ουτος. **v.14** T^a: συν, V: ∅. **v.14** T^a: ἠνεσχομην, V: ἀνεσχομην. **v.15** T^a: ζητημα, V: ζητηματα. **v.15** T^a: γαρ, V: ∅. **v.17** T^a: οἱ Ἕλληνες, V: ∅. **v.17** TKV: ἐμελεν, M: ἐμελλεν. **v.18** T^a: τὴν κεφαλὴν ἐν κεγχρεαῖς, V: ἐν κεγχρεαῖς τὴν κεφαλὴν. **v.19** T^a: κατήντησεν, V: κατήντησαν. **v.19** TKV: κακείνους, M: καὶ ἐκεῖνους. **v.19** T^a: διελεχθη, V: διελεξατο. **v.20** T^a: παρ αὐτοῖς, V: ∅. **v.21** T^a: ἀλλ ἀπειτάζατο αὐτοῖς εἰπὼν δεῖ με παντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς ἱεροσόλυμα πάλιν δε, V: ἀλλὰ ἀποταζάμενος καὶ εἰπὼν πάλιν. **v.21** T^a: καὶ, V: ∅.

μένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει
καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἐπιστάμενος
26 μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννου . οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ ἀκύλας^ο καὶ
πρίσκιλλα προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξ-
27 ἔθεντο τὴν τοῦ^ο θεοῦ ὁδόν . βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν
εἰς τὴν ἀχαΐαν προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς
μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτὸν ὃς παραγενόμενος συνεβά-
28 λετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος . εὐτόνως
γὰρ τοῖς ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ
τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν .

19 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπολλῶ εἶναι ἐν κορίνθῳ παῦ-
λον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς ἔφεσον καὶ
2 εὐρώων τινας μαθητάς . εἶπεν πρὸς αὐτοὺς εἰ πνεῦμα ἅγιον
ἐλάβετε πιστεύσαντες οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν ἀλλ' οὐδὲ
3 εἰ πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν ἠκούσαμεν . εἶπέν τε πρὸς^ο αὐτοὺς
εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε οἱ δὲ εἶπον εἰς τὸ ἰωάννου βάπτι-
4 σμα . εἶπεν δὲ παῦλος ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν βάπτισμα
μετανοίας τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα
5 πιστεύσωσιν τουτέστιν εἰς τὸν χριστὸν ἰησοῦν . ἀκούσαντες
6 δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ . καὶ ἐπι-
θέντος αὐτοῖς τοῦ παύλου τὰς χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ προεφῆτευσον .
7, 8 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὥσει δεκάδυο . εἰσελθὼν δὲ εἰς
τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγό-
9 μενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ . ὥς δέ
τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθους ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς
μαθητάς καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου

v.25 T^o: κυρίου, V: ιησου. **v.26** T^o: ακυλας και πρισκιλλα, V: πρισκιλλα και ακυλας.

v.26 T^o: του θεου οδον, V: οδον [του θεου]. **19. v.1** T^o: ελθειν, V: [κατ]ελθειν. **v.1** T^o: ευρων, V: ευρειν. **v.2** T^o: ειπεν, V: ειπεν τε. **v.2** T^o: ειπον, V: Ø. **v.2** T^o: ουδε, V: ουδ. **v.3** T^o: προς αυτους, V: Ø. **v.3** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.4** T^o: μεν, V: Ø. **v.4** T: τουτεστιν, K^oM^oV: τουτ εστιν. **v.4** T^o: χριστον, V: Ø. **v.6** T^o: προεφητευσον, V: επροφητευσον. **v.7** T^o: δεκαδυο, V: δωδεκα.

τινός. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο ὥστε πάντας τοὺς κα- 10
 τοικοῦντας τὴν ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ
 ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας. δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας 11
 ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν παύλου. ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς 12
 ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια
 ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους τὰ
 τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ἐπεχείρη- 13
 σαν δέ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκιστῶν
 ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄ-
 νομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ λέγοντες ὀρκίζομεν ὑμᾶς τὸν ἰη-
 σοῦν ὃν ὁ παῦλος κηρύσσει. ἦσαν δέ τινες υἱοὶ σκευᾶ 14
 ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτά οἱ τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν 15
 δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν τὸν ἰησοῦν γινώσκω καὶ
 τὸν παῦλον ἐπίσταμαι ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ. καὶ ἐφαλλό- 16
 μενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πο-
 νηρὸν καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν ἴσχυεν κατ' αὐτῶν ὥστε
 γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐ-
 κείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ἰουδαίοις τε καὶ 17
 Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν ἔφεσον καὶ ἐπέπεσεν φόβος
 ἐπὶ πάντας αὐτοὺς καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
 ἰησοῦ. πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογού- 18
 μενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν 19
 τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέ-
 καιον ἐνώπιον πάντων καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν
 καὶ εὖρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. οὕτως κατὰ κράτος 20
 ὁ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν. ὥς δὲ ἐπληρώθη 21
 ταῦτα ἔθετο ὁ παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν μακε-
 δονίαν καὶ ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλὴμ εἰπὼν ὅτι

v.9 T*: τινος, V: Ø. **v.10** T*: ἰησοῦ, V: Ø. **v.11** T*: ἐποίει ὁ θεός, V: ὁ θεός ἐποίει.
v.12 T*: ἐπιφερεσθαι, V: ἀποφερεσθαι. **v.12** T*: ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, V: ἐκπορευεσθαι.
v.13 T*: ἀπο, V: καί. **v.13** T*: ὀρκίζομεν, V: ὀρκίζω. **v.13** T*: ο, V: Ø. **v.14** T*: τινες υἱοί,
 V: τινος. **v.14** T*: οἱ, V: υἱοί. **v.15** T*: τὸν ἰησοῦν, V: αὐτοῖς τὸν [μεν] ἰησοῦν. **v.16** T*:
 ἐφαλλομενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος, V: ἐφαλλομενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτοὺς. **v.16** TK: καὶ
 κατακυριεύσας αὐτῶν, M: καὶ κατακυριεύσαν αὐτῶν, V: κατακυριεύσας ἀμφοτέρων. **v.20** T*:
 ὁ λόγος τοῦ κυρίου, V: τοῦ κυρίου ὁ λόγος. **v.21** T*: ἱερουσαλὴμ, V: ἱεροσόλυμα.

22 μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ ῥώμην ἰδεῖν . ἀπο-
 στείλας δὲ εἰς τὴν μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ
 τιμόθεον καὶ ἔραστον αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν ἀσίαν .
 23 ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος
 24 περὶ τῆς ὁδοῦ . δημήτριος γάρ τις ὀνόματι ἀργυροκόπος
 ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις
 25 ἐργασίαν· οὐκ ὀλίγην . οὗς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ
 τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν ἄνδρες ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς
 26 ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστίν . καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκού-
 ετε ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς ἀσίας ὁ
 παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον λέγων ὅτι
 27 οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι . οὐ μόνον δὲ τοῦτο
 κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἔλθεῖν ἀλλὰ καὶ
 τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἀρτέμιδος· ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆ-
 ναι μέλλειν δὲ· καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν· μεγαλειότητα αὐτῆς
 28 ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται . ἀκούσαντες δὲ
 καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες μεγάλη
 29 ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων . καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλῃ συγχύσεως
 ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες
 γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακεδόνας συνεκδήμους τοῦ παύ-
 30 λου . τοῦ· δὲ παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον
 31 οὐκ εἶδον αὐτὸν οἱ μαθηταί . τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν
 ὄντες αὐτῷ φίλοι πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ
 32 δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον . ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔ-
 κραζον ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη καὶ οἱ πλείους
 33 οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκὲν συνεληλύθεισαν . ἐκ δὲ τοῦ ὄ-
 χλου ᾤρεθίσαντες ἀλέξανδρον προβαλόντων αὐτὸν τῶν ἰ-
 ουδαίων ὁ δὲ ἀλέξανδρος κατασεισας τὴν χεῖρα ᾔθελεν ἀ-
 34 πολογεῖσθαι τῷ δήμῳ . ἐπιγνόντων δὲ ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν

v.24 T^a: εργασιαν ουκ ολιγην, V: ουκ ολιγην εργασιαν. **v.25** T^a: ημων, V: ημιν. **v.27** TKV: αρτεμιδος ιερων, M: ιερων αρτεμιδος. **v.27** TK: ουδεν, MV: ουθεν. **v.27** TM: δε, KV: τε. **v.27** T^a: την μεγαλειοτητα, V: της μεγαλειοτητος. **v.29** TK: ολη, M: ολη της, V: της. **v.29** TK: του, MV: Ø. **v.30** T^a: του δε παυλου, V: παυλου δε. **v.32** T^a: ενεκεν, V: ενεκα. **v.33** T^a: προεβιθασαν, V: συνεβιθασαν. **v.33** TMV: προβαλοντων, K: προβαλλοντων. **v.34** TK: επιγνοντων, MV: επιγοννες.

φωνή ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων
 μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίῳν . καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς 35
 τὸν ὄχλον φησὶν ἄνδρες ἐφέσιοι τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς
 οὐ γινώσκει τὴν ἐφεσίῳν πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς με-
 γάλῃς θεᾶς ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς . ἀναντιρρήτων 36
 οὗν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρ-
 χειν καὶ μηδὲν προπετέες πράττειν . ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄν- 37
 δρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν
 θεὰν ὑμῶν . εἰ μὲν οὖν δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖ- 38
 ται πρὸς ὅτινα λόγον ἔχουσιν ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύ-
 πατοὶ εἰσιν ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις . εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων 39
 ἐπιζητεῖτε ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται . καὶ γὰρ 40
 κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον μη-
 δενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι ὅ
 λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης . καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν 41
 τὴν ἐκκλησίαν .

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προῶκαλεσάμενος 20
 ὁ παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἀόπασάμενος ἐξῆλθεν πορευ-
 θῆναι εἰς τὴν μακεδονίαν . διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ 2
 παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν ἐλλάδα .
 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ 3
 τῶν ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν συρίαν ἐγένετο
 γνώμῃ τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας . συνείπετο δὲ αὐ- 4
 τῷ ἄχρι τῆς ἀσίας σῶπατρος βεροιαῖος θεσσαλονικέων δὲ
 ἀρίσταρχος καὶ σεκουῖνδος καὶ γάϊος δερβαῖος καὶ τιμόθεος
 ἄσιανοὶ δὲ τυχικὸς καὶ τρόφιμος . οὗτοι προέλθόντες ἔμε- 5
 νον ἡμᾶς ἐν τρωάδι . ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέ- 6

v.35 T*: ἀνθρωπος, V: ἀνθρωπων. **v.35** T*: θεας, V: Θ. **v.36** TK: πρᾶττειν, MV: πρᾶσσειν.
v.37 TK: θεαν υμῶν, M: θεον υμῶν, V: θεον ημῶν. **v.38** TK: πρὸς τινα λογὸν ἐχουσιν,
 MV: ἐχουσι πρὸς τινα λογόν. **v.39** T*: περὶ ἐτερώ, V: περαιτερῶ. **v.40** TK: ου, M:
 ου ου, V: ου [ου]. **v.40** TK: ἀποδοῦναι λόγον, M: δουναι λόγον, V: ἀποδοῦναι λόγον
 περὶ. **20. v.1** T*: προσκαλεσάμενος, V: μεταπεμψάμενος. **v.1** T*: ἀσπασάμενος, V:
 παρακαλέσας ἀσπασάμενος. **v.1** T*: πορευθῆναι, V: πορευεσθαι. **v.1** T*: τὴν, V: Θ.
v.3 T*: αὐτῷ ἐπιβουλῆς, V: ἐπιβουλῆς αὐτῷ. **v.3** T*: γνῶμη, V: γνῶμης. **v.4** T*: ἀχρι
 τῆς ἀσίας σῶπατρος, V: σῶπατρος πυρρου. **v.5** TK: προελθόντες, M: προσελθόντες, V: δε
 προελθόντες.

ρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς
 εἰς τὴν τρωάδα ἀχρις ἡμερῶν πέντε οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας
 7 ἑπτὰ . ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων τῶν μαθη-
 τῶν τοῦ κλάσαι ἄρτον ὁ παῦλος διελέγετο αὐτοῖς μέλλων
 ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυ-
 8 κτίου . ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦσαν
 9 συνηγμένοι . καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι εὐτυχὸς ἐ-
 πί τῆς θυρίδος καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ διαλεγομένου
 τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν
 10 ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἦρθη νεκρός . καταβάς δὲ ὁ
 παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν μὴ θορυ-
 11 βεῖσθε ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν . ἀναβάς δὲ καὶ
 κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἀ-
 12 χρις αὐγῆς οὕτως ἐξῆλθεν . ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα καὶ
 13 παρεκλήθησαν οὐ μειρίως . ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ
 πλοῖον ἀνήχθημεν εἰς τὴν ἄσσον ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀνα-
 λαμβάνειν τὸν παῦλον οὕτως γὰρ ἦν^ο διατεταγμένος μέλ-
 14 λων αὐτὸς πεζεύειν . ὥς δὲ συνέβαλὲν ἡμῖν εἰς τὴν ἄσσον
 15 ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς μιτυλήνην . κάκεῖθεν ἀπο-
 πλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ χίου τῇ δὲ
 ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς σάμον καὶ^ο μείναντες ἐν τρωγυλλίῳ
 16 τῇ ἐχομένῃ ἦλθομεν εἰς μίλητον . ἔκρινεν γὰρ ὁ παῦλος
 παραπλεῦσαι τὴν ἔφεσον ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτρι-
 βῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ ἔσπευδεν γὰρ εἰ δυνατόν ἦν αὐτῷ τὴν ἡ-
 17 μέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα . ἀπὸ δὲ
 τῆς μιλήτου πέμψας εἰς ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρε-
 18 σβυτέρους τῆς ἐκκλησίας . ὥς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν
 εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς
 ἐπέβην εἰς τὴν ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγε-

v.6 TK: ἀχρῖς, MV: ἀχρῖ. **v.6** T^o: οὐ, V: οπου. **v.7** TK: τῶν μαθητῶν του, M: τῶν μαθητῶν, V: ἡμῶν. **v.8** TK: ἦσαν, MV: ἡμεν. **v.9** T^o: καθημενος, V: καθεζομενος. **v.11** T^o: ἄρτον, V: τον ἄρτον. **v.11** T^o: ἀχρῖς, V: ἀχρῖ. **v.13** TKV: προελθόντες, M: προσελθόντες. **v.13** T^o: εἰς, V: ἐπῖ. **v.13** T^o: ἡν διατεταγμενος, V: διατεταγμενος ἡν. **v.14** T^o: συνεβαλεν, V: συνεβάλλεν. **v.15** T^o: ἀντικρυ, V: ἀντικρυς. **v.15** T^o: καὶ μείναντες ἐν τρωγυλλίῳ τη, V: τη δε. **v.16** T^o: ἐκρινεν, V: κεκρικει. **v.16** T^o: ἡν, V: εἰη.

νόμην . δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης 19
καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι
ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν ἰουδαίων . ὥς οὐδὲν ὑπεστειλάμην 20
τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑ-
μᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους . διαμαρτυρόμενος ἰουδαίοις 21
τε καὶ ἔλλησιν τὴν εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἶναι εἰς
τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν . καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδε- 22
μένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς ἱερουσαλήμ τὰ ἐν αὐτῇ
συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς . πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 23
κατὰ πόλιν διαμαρτύρετάι λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις
μένουσιν . ἀλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι οὐδὲ ἔχω τὴν ψυ- 24
χήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ ὥς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ
χαρᾶς καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου ἰη-
σοῦ διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ .
καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν 25
μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ . διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι 26
καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων . οὐ γὰρ ὑπεστειλά- 27
μην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ .
προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ 28
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ θεοῦ ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος .
ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου 29
λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου . καὶ ἐξ 30
ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα
τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν . διὸ γρηγορεῖτε 31
μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυ-
σάμην μετὰ δακρύων νοουθετῶν ἓνα ἕκαστον . καὶ ταῦν 32

v.19 T^a: πολλων, V: Ø. **v.21** T^a: τον, V: Ø. **v.21** T^a: την, V: Ø. **v.21** TK: χριστον, MV: Ø. **v.22** T^a: εγω δεδεμενος, V: δεδεμενος εγω. **v.23** T^a: διαμαρτυρεται, V: διαμαρτυρεται μοι. **v.23** T^a: με και θλιψεις, V: και θλιψεις με. **v.24** T^a: λογον, V: λογου. **v.24** T^a: ουδε εχω την ψυχην μου, V: την ψυχην. **v.24** T^a: μετα χαρας, V: Ø. **v.25** T^a: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.25** T^a: του θεου, V: Ø. **v.26** T^a: διο, V: διοτι. **v.26** T^a: εγω, V: ειμι. **v.27** T^a: υμιν πασαν την βουλην του θεου, V: πασαν την βουλην του θεου υμιν. **v.28** T^a: ουν, V: Ø. **v.28** TKV: του θεου, M: του κυριου και θεου. **v.28** T^a: του ιδιου αιματος, V: του αιματος του ιδιου. **v.29** T^a: γαρ οιδα τουτο, V: οιδα.

παρατίθεμαι ὑμᾶς ἀδελφοὶ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος
 αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κλη-
 33 ρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πασιν . ἀργυρίου ἢ χρυσίου
 34 ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα . αὐτοὶ δὲ ᾔγνωσκετε ὅτι
 ταῖς χρεαῖαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ
 35 χεῖρες αὐτῶν . πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας
 δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων μνημονεύειν τε τῶν
 λόγων τοῦ κυρίου ἰησοῦ ὅτι αὐτὸς εἶπεν μακάριόν ἐστιν
 36 διδόναι ᾧ μᾶλλον ἢ λαμβάνειν . καὶ ταῦτα εἰπὼν θείς τὰ
 37 γόνατα αὐτοῦ σὺν πασιν αὐτοῖς προσηύξατο . ἰκανὸς δὲ
 ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχη-
 38 λον τοῦ παύλου κατεφίλουν αὐτόν . ὁδυνώμενοι μάλιστα
 ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον
 αὐτοῦ θεωρεῖν προέπεμπον δὲ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον .

21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐ-
 τῶν εὐθυδρομήσαντες ἦλθομεν εἰς τὴν κῶν τῇ δὲ ἐξῆς εἰς
 2 τὴν ῥόδον κάκειθεν εἰς πάταρα . καὶ εὐρόντες πλοῖον δι-
 3 απερῶν εἰς φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν . ἀναφάναντες
 δὲ τὴν κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέο-
 μεν εἰς συρίαν καὶ κατήχθημεν εἰς τύρον ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ
 4 πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον . καὶ ἄνευρόντες τοὺς
 μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ οἵτινες τῷ παύλῳ
 ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσαλήμ .
 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας ἐξελθόντες ἐπο-
 ρευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξίν καὶ
 τέκνοις ἕως ἕξω τῆς πόλεως καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
 6 αἰγιαλὸν προσηύξάμεθα . καὶ ἄσπασάμενοι ἀλλήλους ἐ-
 πέδημεν εἰς τὸ πλοῖον ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια .

v.32 T: τανυν, KMV: τα νυν. **v.32** T^{*}: ἀδελφοί, V: Ø. **v.32** T^{*}: ἐποικοδομῆσαι, V: οικοδομῆσαι. **v.32** T^{*}: ὑμῖν, V: τὴν. **v.34** TK: δε, MV: Ø. **v.35** TK: διδόναι μᾶλλον, MV: μᾶλλον διδόναι. **v.37** T^{*}: ἐγενετο κλαυθμος, V: κλαυθμος ἐγενετο. **21. v.1** T^{*}: κων, V: κῶ. **v.3** TKV: ἀναφανεντες, M: ἀναφανεντες. **v.3** T^{*}: κατηχθημεν, V: κατηλθομεν. **v.3** T^{*}: ἦν το πλοιον, V: το πλοιον ἦν. **v.4** T: καὶ ἀνευρόντες τοὺς, MK: καὶ ἀνευρόντες, V: ἀνευρόντες δε τοὺς. **v.4** T^{*}: ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσαλημ, V: ἐπιβαίνειν εἰς ἱεροσολυμα. **v.5** T^{*}: προσηύξαμεθα, V: προσεῡξαμενοι. **v.6** T^{*}: καὶ ἀσπασαμενοι ἀλλήλους ἐπεβημεν, V: ἀπησπασαμεθα ἀλλήλους καὶ ἀνεβημεν.

ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ τύρου κατηντήσαμεν 7
 εἰς πολεμαῖδα καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείνα-
 μεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες 8
 οἱ περὶ τὸν παῦλον ἦλθον εἰς καισάρειαν καὶ εἰσελθόντες
 εἰς τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ τοῦ ὄντος ἐκ τῶν
 ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρ- 9
 θένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡ- 10
 μέρας πλείους κατῆλθόν τις ἀπὸ τῆς ἰουδαίας προφήτης
 ὀνόματι ἄγαθος. καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην 11
 τοῦ παύλου δῆσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας
 εἶπεν τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ
 ζώνη αὕτη οὕτως δῆσουσιν ἐν ἱερουσαλήμ οἱ ἰουδαῖοι καὶ
 παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὥς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα 12
 παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν
 αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. ἀπεκρίθη δὲ ὁ παῦλος τί ποιεῖτε 13
 κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν ἐγὼ γὰρ οὐ
 μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς ἱερουσαλήμ ἐτοίμως
 ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἰησοῦ. μὴ πειθομέ- 14
 νου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες τὸ θέλημα τοῦ κυρίου
 γενέσθω. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι 15
 ἀνεβαίνομεν εἰς ἱερουσαλήμ. συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθη- 16
 τῶν ἀπὸ καισαρείας σὺν ἡμῖν ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν
 μνάσωνί τινι κυπρίῳ ἀρχαίῳ μαθητῇ. γενομένων δὲ ἡμῶν 17
 εἰς ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ 18
 ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον πάντες
 τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς 19
 ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα σπονδῶν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνε-
 σιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον 20

v.8 TM: οι περι τον παυλον ηλθον, K: οι περι τον παυλον ηλθομεν, V: ηλθομεν. **v.8** TK: του, MV: Ø. **v.9** T^a: παρθενοι τεσσαρες, V: τεσσαρες παρθενοι. **v.10** T^a: ημων, V: Ø. **v.11** T^a: τε αυτου, V: εαυτου. **v.11** TK: τας χειρας και τους ποδας, MV: τους ποδας και τας χειρας. **v.13** TK: απεκριθη δε, M: απεκριθη τε, V: τοτε απεκριθη. **v.14** T^a: το θελημα του κυριου γενεσθω, V: του κυριου το θελημα γινεσθω. **v.15** TK: αποσκευασαμενοι, MV: επισκευασαμενοι. **v.15** T^a: ιερουσαλημ, V: ιεροσολυμα. **v.17** T^a: εδεξαντο, V: απεδεξαντο.

τὸν κύριον^ο εἰπόν^ο τε αὐτῷ θεωρεῖς ἀδελφὲ πόσαι μυριά-
 δες εἰσὶν ἰουδαίων^{ων} τῶν πεπιστευκότων καὶ πάντες ζηλῶται
 21 τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀ-
 ποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάν-
 τας ἰουδαίους λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ
 22 τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. τί οὖν ἐστὶν πάντως δεῖ^ο πληθος
 23 συνελθεῖν ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποίη-
 σον ὅ σοι λέγομεν εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχον-
 24 τες ἐφ' ἑαυτῶν. τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς
 καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρῆσῶνται τὴν κεφαλὴν καὶ
 γνῶσιν πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστὶν ἀλλὰ
 25 στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν^ο νόμον φυλάσσω. περὶ δὲ τῶν πε-
 πιστευκότων ἔθνων ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες μηδὲν^ο
 τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ τε
 26 εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. τότε
 ὁ παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν
 αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερὸν διαγγέλλων τὴν ἐκπλή-
 ρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ
 27 ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. ὥς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ
 ἡμέραι συντελεῖσθαι οἱ ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαῖοι θεασάμενοι
 αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον
 28 τὰς^ο χεῖρας ἐπ' αὐτόν. κράζοντες ἄνδρες ἰσραηλῖται βοη-
 θεῖτε οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νό-
 μου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων ἔτι
 τε καὶ ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἄ-
 29 γιον τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ ἡρωακότες τρόφιμον τὸν
 ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν
 30 εἰσήγαγεν ὁ παῦλος. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο

v.20 TK: κυριον ειπον τε, M: κυριον ειποντες, V: θεον ειπον τε. **v.20** T*: ιουδαιων, V: εν τοις ιουδαιοις. **v.21** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.22** T*: δει πληθος συνελθειν ακουσονται γαρ, V: ακουσονται. **v.24** T*: ξυρησονται, V: ξυρησονται. **v.24** T*: γνωσιν, V: γνωσονται. **v.24** T*: τον νομον φυλασσω, V: φυλασσω τον νομον. **v.25** TK: μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη, M: μηδεν τοιουτο τηρειν αυτους ει μη, V: Ø. **v.25** T*: το, V: Ø. **v.27** T*: τας χειρας επι αυτον, V: επι αυτον τας χειρας. **v.28** T*: πανταχου, V: πανταχη. **v.29** TKV: προεωρακοτες, M: εωρακοτες.

συνδρομή τοῦ λαοῦ καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι ὁ
ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ 31
τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγγέχυται ἱερουσαλήμ ὅς ἐξαυτῆς 32
παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους κατέδραμεν ἐπ' αὐτοὺς οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν παῦλον ὅτε ἔγγισας ὁ χιλιάρ- 33
χος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσειν δυσ- ἰν καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη καὶ τί ἐστὶν πεποιηκώς ἄλλοι 34
δὲ ἄλλο τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ μὴ δυνάμενος δὲ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς συνέβη 35
βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κρᾶζον αἶρε 36
αὐτόν ὁ μὲλλον τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ παῦ- 37
λος λέγει τῷ χιλιάρχῳ εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε ὁ δὲ ἔφη ἑλληνιστὶ γινώσκεις οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιος 38
ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαριῶν εἶ- 39
πεν δὲ ὁ παῦλος ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι ἰουδαῖος ταρσεὺς τῆς κилиκίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης δέ σου ἐπιτρέψον μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν ἐπιτρέψαντος δὲ 40
αὐτοῦ ὁ παῦλος ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς 22
ὑμᾶς νῦν ἀπολογίας ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ ἑβραϊδὶ δια- 2
λέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν καὶ φησιν ὁ ἐγὼ μὲν εἰμι ἀνὴρ ἰουδαῖος γεγεννημένος ἐν ταρ- 3
σῶ τῆς κилиκίας ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ

v.31 T*: δε, V: τε. **v.31** T*: συγκεχυται, V: συγχυνεται. **v.32** T*: εκατονταρχους, V: εκατονταρχας. **v.33** TKV: τοτε εγγισας, M: εγγισας δε. **v.33** T*: αν, V: Ø. **v.34** T*: εβων, V: επεφωνουν. **v.34** T*: δυναμενος δε, V: δυναμενου δε αυτου. **v.36** T*: κρᾶζον, V: κρᾶζοντες. **v.37** TKV: τι, M: Ø. **22. v.1** TK: νυν, MV: νυνι. **v.3** T*: μεν, V: Ø.

τοὺς πόδας γαμαλιήλ πεπαιδευμένους κατὰ ἀκρίθειαν τοῦ
 πατρῷου νόμου ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες
 4 ὑμεῖς ἐστε σήμερον . ὅς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θα-
 νάτου δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε
 5 καὶ γυναῖκας . ὥς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν
 τὸ πρεσβυτέριον παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
 τοὺς ἀδελφούς εἰς δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄζων καὶ τοὺς
 ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς ἱερουσαλήμ ἵνα τιμωρηθῶ-
 6 σιν . ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ δαμασκῷ
 περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι
 7 φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ . ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα
 8 φωνῆς λεγούσης μοι σαοὺλ σαοὺλ τί με διώκεις . ἐγὼ δὲ
 ἀπεκρίθην τίς εἶ κύριε εἶπέν τε πρὸς με ἐγὼ εἰμι ἰησοῦς
 9 ὁ ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις . οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν
 φῶς ἐθεάσαντο καὶ ἔμβοβοι ἐγένοντο τὴν δὲ φωνὴν οὐκ
 10 ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι . εἶπον δὲ τί ποιήσω κύριε ὁ
 δὲ κύριος εἶπεν πρὸς με ἀναστὰς πορεύου εἰς δαμασκὸν
 κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποι-
 11 ῆσαι . ὥς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐ-
 κείνου χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς
 12 δαμασκὸν . ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον
 μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἰουδαίων .
 13 ἐλθὼν πρὸς με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι σαοὺλ ἀδελφὲ ἀνά-
 14 βλεψον κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν . ὁ δὲ εἶπεν
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέ-
 λημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ
 15 τοῦ στόματος αὐτοῦ . ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας
 16 ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας . καὶ νῦν τί μέλλεις
 ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλousαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπι-
 17 καλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου . ἐγένετο δέ μοι ὑπο-
 στρέψαντι εἰς ἱερουσαλήμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ

v.7 TK: επεσον, MV: επεσα. **v.9** T^{*}: καὶ εμβοβοι εγενοντο, V: Ø. **v.12** TK: ευσεβης, MV: ευλαβης. **v.12** TKV: κατοικουντων, M: κατοικουντων εν δαμασκω. **v.16** T^{*}: του κυριου, V: αυτου.

ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἔκστασει . καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι 18
 σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἱερουσαλὴμ διότι οὐ παρα-
 δέχονται σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ . κἀγὼ εἶπον κύριε 19
 αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ
 τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ . καὶ ὅτε ἐξεχῆτο 20
 τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφε-
 στῶς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἁναιρέσει αὐτοῦ καὶ φυλάσσων
 τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρῶντων αὐτόν . καὶ εἶπεν πρὸς με πο- 21
 ρεύου ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε . ἤκουον 22
 δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν
 αὐτῶν λέγοντες αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον οὐ γὰρ κα-
 θῆκόν αὐτὸν ζῆν . κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιππούντων 23
 τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα . ἐκέλευ- 24
 σεν αὐτόν ὁ χιλιάρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰπὼν
 μάλιστα ἵνα ἀνετάξῃ αὐτόν ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως
 ἐπεφώνουν αὐτῷ . ὥς δὲ προέτεινεν αὐτόν τοῖς ἱμαῖσιν εἶ- 25
 πεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ παῦλος εἰ ἄνθρωπον
 ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν . ἀκούσας 26
 δὲ ὁ ἐκατόνταρχος προσελθὼν ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ λέ-
 γων ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός 27
 ἐστιν . προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ λέγε μοι εἰ 28
 σὺ ῥωμαῖός εἶ ὁ δὲ ἔφη ναί . ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος ἐγὼ 29
 πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην ὁ δὲ
 παῦλος ἔφη ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι . εὐθέως οὖν ἀπέστη- 30
 σαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτόν ἀνετάξιν καὶ ὁ χιλιάρχος
 δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι ἦν αὐτόν
 δεδεκώς . τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές 30
 τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν ἰουδαίων ἔλυσεν αὐτόν ἀπὸ

v.18 T*: τὴν, V: ∅. **v.20** T*: ἐξεχέτο, V: ἐξεχυννέτο. **v.20** T*: τὴν ἀναιρέσει αὐτοῦ, V: ∅. **v.20** TKV: καὶ, M: ∅. **v.22** TK: καθηκόν, MV: καθήκεν. **v.23** TK: κραυγαζόντων δε, M: κραζόντων δε, V: κραυγαζόντων τε. **v.24** T*: αὐτὸν ὁ χιλιάρχος ἀγεσθαι, V: ὁ χιλιάρχος εἰσαγεσθαι αὐτόν. **v.24** T*: εἰπὼν, V: εἰπας. **v.25** TM: προέτεινεν, KV: προετίειναν. **v.26** T*: ἐκατόνταρχος, V: ἐκατόνταρχης. **v.26** T*: ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ, V: τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν. **v.26** T*: ὅρα, V: ∅. **v.27** T*: εἰ, V: ∅. **v.28** T*: τε, V: δε. **v.29** T*: ἦν αὐτόν, V: αὐτόν ἦν. **v.30** T*: παρὰ, V: υπο. **v.30** T*: ἀπο τῶν δεσμών, V: ∅.

τῶν δεσμῶν καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον^ο
τὸ συνέδριον αὐτῶν καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον ἔστησεν εἰς
αὐτοῦς.

- 23** Ἀτενίσας δὲ ὁ παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν ἄνδρες ἀδελ-
φοὶ ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι
2 ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς
3 παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ παῦλος
πρὸς αὐτὸν εἶπεν τύπτειν σε μέλλει ὁ θεὸς τοίχῃ κεκονι-
αμένε καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον καὶ παρα-
4 νομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι. οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπόν τὸν
5 ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς. ἔφη τε ὁ παῦλος οὐκ ἤ-
δειν ἀδελφοὶ ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς γέγραπται γὰρ ἄρχοντα
6 τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς. γνοὺς δὲ ὁ παῦλος ὅτι
τὸ ἐν μέρος ἐστὶν σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων
ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ ἄνδρες ἀδελφοὶ ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι
υἱὸς φαρισαίου περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ
7 κρίνομαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ λάλησαντος ἐγένετο στάσις τῶν
φαρισαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.
8 σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μὴδὲ
ἄγγελον μῆτε πνεῦμα φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφό-
9 τερα. ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη καὶ ἀναστάντες οἱ^ο γραμ-
ματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες οὐ-
δὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ εἰ δὲ πνεῦμα
10 ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος μὴ^ο θεομαχῶμεν. πολλῆς δὲ γε-
νομένης^ο στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῇ
ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρ-
πάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.
11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστάς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν θάρσει
παῦλε ὥς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς ἱερουσαλήμ

v.30 T^o: ελθειν, V: συνελθειν. **v.30** T^o: ολον το συνεδριον αυτων, V: παν το συνεδριον.
23. v.4 T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.5** T^o: γαρ, V: γαρ οτι. **v.6** T^o: εκραξεν, V: εκραζεν.
v.6 T^o: φαρισαιου, V: φαρισαιων. **v.7** T^o: λαλησαντος, V: ειποντος. **v.7** T^o: των, V:
Ø. **v.8** T^o: μηδε, V: μητε. **v.9** T^o: οι γραμματεις, V: τινες των γραμματεων. **v.9** T^o:
μη θεομαχωμεν, V: Ø. **v.10** T^o: γενομενης στασεως ευλαβηθεις, V: γινομενης στασεως
φοβηθεις. **v.10** TKV: καταβαν, M: καταβηναι και. **v.11** T^o: παυλε, V: Ø.

οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς ῥώμην μαρτυρῆσαι . γενομένης δὲ 12
 ἡμέρας ποιήσαντές τινες^ο τῶν ἰουδαίων συστροφὴν ἀνεθε-
 μάτισαν ἑαυτοὺς λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ
 ἀποκτείνωσιν τὸν παῦλον . ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα 13
 οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ἡτοιμασμένοι . οἵτινες προσελ- 14
 θόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπὸν ἀναθέ-
 ματι ἀνεθεμάτισαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ
 ἀποκτείνωμεν τὸν παῦλον . νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ 15
 χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως αὖριον^ο αὐτὸν καταγάγη
 πρὸς ὑμᾶς ὥς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ πε-
 ρὶ αὐτοῦ ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν ἑτοιμοὶ ἐσμεν τοῦ 16
 ἀνελεῖν αὐτόν . ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς παύλου τὸ^ο
 ἔνεδρον παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν
 ἀπήγγειλεν τῷ παύλῳ . προσκαλεσάμενος δὲ ὁ παῦλος ἓνα 17
 τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς
 τὸν χιλιάρχον ἔχει γάρ τι^ο ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ . ὁ μὲν οὖν 18
 παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησιν
 ὁ δέσμιος παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον
 τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε ἔχοντά τι λαλῆσαι σοι . ἐπιλα- 19
 βόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας
 κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι . εἵ- 20
 πεν δὲ ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως
 αὖριον εἰς^ο τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν παῦλον ὥς μέλ-
 λοντές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ . σὺ οὖν 21
 μὴ πεισθῆς αὐτοῖς ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄν-
 δρες πλείους τεσσαράκοντα οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς
 μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν καὶ νῦν ἑτοι-
 μοί^ο εἰσιν προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν . ὁ μὲν 22

v.12 T^o: τινες τῶν ἰουδαίων συστροφὴν, V: συστροφὴν οἱ ἰουδαῖοι. **v.13** T^o: τεσσαράκοντα,

V: τεσσερακοντα. **v.13** T^o: πεποιηκοτες, V: ποιησαμενοι. **v.14** T^o: ειπον, V: ειπαν.

v.15 T^o: αυριον αυτον καταγαγη προς, V: καταγαγη αυτον εις. **v.16** TM: το ενεδρον, KV:

την ενεδρον. **v.17** T^o: τι απαγγελαι, V: απαγγειλαι τι. **v.18** T^o: νεανιαν, V: νεανισκον.

v.20 T^o: εις το συνεδριον καταγαγῃς τον παυλον, V: τον παυλον καταγαγῃς εις το συνεδριον.

v.20 TK: μελλοντες, M: μελλοντα, V: μελλον. **v.21** T^o: τεσσαράκοντα, V: τεσσερακοντα.

v.21 T^o: ετοιμοι εισιν, V: εισιν ετοιμοι.

οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσεν τὸν νεανίαν παραγγείλας μηδενὶ
 23 ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με . καὶ προσκα-
 λεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν ἐτοιμάσατε
 στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως καισαρείας
 καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους ἀπὸ
 24 τρίτης ὥρας τῆς νυκτός . κτήνη τε παραστήσαι ἵνα ἐπιβιθά-
 σαντες τὸν παῦλον διασώσωσιν πρὸς φήλικα τὸν ἡγεμόνα .
 25, 26 γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον . κλαύ-
 27 διος λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι φήλικι χαίρειν . τὸν ἄν-
 δρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων καὶ μέλλοντα
 ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἔξει-
 28 λόμην· αὐτὸν μαθὼν ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν . βουλόμενος δὲ
 γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ κατήγαγον αὐτὸν
 29 εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν . ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζη-
 τημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δε-
 30 σμῶν ἔγκλημα ἔχοντα . μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς
 τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν ἰουδαίων ἑξαυτῆς ἔ-
 πεμψα πρὸς σε παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ
 31 πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ ἔρρωσο . οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ
 τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν παῦλον ἤγαγον
 32 διὰ τῆς νυκτός εἰς τὴν ἀντιπατρίδα . τῇ δὲ ἐπαύριον ἐά-
 σαντες τοὺς ἵππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς
 33 τὴν παρεμβολήν . οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν καισάρειαν
 καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ
 34 τὸν παῦλον αὐτῷ . ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐπερωτήσας
 ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ κυλικίας .
 35 διακούσομαί σου ἔφη ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγέ-
 νωνται ἐκέλευσέν· τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ ἡρώδου

v.22 T*: νεανιαν, V: νεανισκον. **v.25** T*: περιεχουσας, V: εχουσας. **v.27** T*: συλληφθεντα, V: συλλημφθεντα. **v.27** T*: εξειλομην αυτον, V: εξειλαμην. **v.28** T*: δε γνωναι, V: τε επιγνωναι. **v.28** T*: αυτον, V: Ø. **v.29** TKV: δε, M: Ø. **v.29** T*: εγκλημα εχοντα, V: εχοντα εγκλημα. **v.30** T*: μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων, V: εσεσθαι. **v.30** T*: ερρωσο, V: Ø. **v.31** T*: της, V: Ø. **v.32** T*: πορευεσθαι, V: απερχεσθαι. **v.34** T*: ο ηγεμων, V: Ø. **v.34** T*: επαρχιας, V: επαρχειας. **v.35** TK: εκελευσεν τε αυτον εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι, M: εκελευσεν τε αυτον εν τω πραιτωριω ηρωδου φυλασσεσθαι, V: κελευσας εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι αυτον.

φυλάσσεσθαι .

Μετά δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανίας μετὰ **24**
 τῶν^ο πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος τερτύλλου τινὸς οἵτινες ἐν-
 εφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου . κληθέντος δὲ αὐ- **2**
 τοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλλος λέγων πολλῆς εἰρήνης
 τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ καίορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει
 τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας . πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀπο- **3**
 δεχόμεθα κράτιστε φῆλιξ μετὰ πάσης εὐχαριστίας . ἵνα δὲ **4**
 μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν
 συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ . εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦ- **5**
 τον λοιμὸν καὶ κινουῖντα στάσιν πᾶσιν τοῖς ἰουδαίοις τοῖς
 κατὰ τὴν οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς τῶν ναζωραίων
 αἰρέσεως . ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειπεν βεβηλῶσαι ὃν καὶ **6**
 ἐκρατήσαμεν καί^ο κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν
 κρίνειν . παρελθὼν^ο δὲ λυσίας ὁ χιλίαρχος μετὰ πολλῆς **7**
 βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγεν . κελεύσας^ο τοὺς κα- **8**
 τηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σὲ παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς
 ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατη-
 γοροῦμεν αὐτοῦ . συνέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι φάσκοντες **9**
 ταῦτα οὕτως ἔχειν . ἀπεκρίθη δὲ^ο ὁ παῦλος νεύσαντος αὐ- **10**
 τῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν
 τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθυμότερον τὰ περὶ ἑμαυτοῦ
 ἀπολογοῦμαι . δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰ- **11**
 σὶν μοι ἡμέραι ἢ^ο δεκάδυο ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων
 ἐν ἱερουσαλήμ . καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα **12**
 διαλεγόμενον ἢ ἐπισύδτασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν . οὔτε παραστήσαί μὲ δύ- **13**
 νανται περὶ^ο ὧν νῦν κατηγοροῦσίν μου . ὁμολογῶ δὲ τοῦτό **14**

24. v.1 T^{*}: των πρεσβυτερων, V: πρεσβυτερων τινων. **v.2** T^{*}: κατορθωματος, V: διορθωματος. **v.5** T^{*}: στασιν, V: στασεις. **v.6** TK: και ... κρινειν, MV: ∅. **v.7** TK: παρελθων ... απηγαγεν, MV: ∅. **v.8** TK: κελευσας ... επι σε, MV: ∅. **v.9** TK: συνεθεντο, MV: συνεπεθεντο. **v.10** T^{*}: δε, V: τε. **v.10** T^{*}: ευθυμότερον, V: ευθυμως. **v.11** T^{*}: γνωνα, V: επιγνωνα. **v.11** TK: η, MV: ∅. **v.11** T^{*}: δεκαδυο, V: δωδεκα. **v.11** T^{*}: εν, V: εις. **v.12** T^{*}: επισυστασιν, V: επιστασιν. **v.13** T^{*}: ουτε, V: ουδε. **v.13** TM: με, KV: ∅. **v.13** T^{*}: περι ων νυν, V: σοι περι ων νυνι.

σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω
 τῷ πατρὶ ᾧ θεῷ πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ
 15 τοῖς προφήταις γεγραμμένοις. ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν
 ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται ἀνάστασιν μέλλειν ἔσε-
 16 σθαι νεκρῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀ-
 σκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς
 17 ἀνθρώπους διαπᾶντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενό-
 μην ἔλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσ-
 18 φοράς. ἐν οἷς εὖρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ
 ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαῖ-
 19 οί. οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν
 20 πρὸς μέ. ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν εἴ τι εὖρον ἐν ἐμοὶ ἀδί-
 21 κημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου. ἢ περὶ μιᾶς ταύτης
 φωνῆς ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νε-
 22 κρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἀκούσας δὲ ταῦτα
 ὁ φηλιζ ἀνεβάλετο αὐτοὺς ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς
 ὁδοῦ εἰπὼν ὅταν λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ διαγνώσομαι
 23 τὰ καθ' ὑμᾶς. διαταζάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι
 τὸν παῦλον ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
 24 αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ. μετὰ δὲ ἡμέρας
 τινὰς παραγενόμενος ὁ φηλιζ σὺν δρουσίλλῃ τῇ γυναικί
 αὐτοῦ οὔσῃ ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν παῦλον καὶ ἤκουσεν
 25 αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐ-
 τοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ
 μέλλοντος ἔδοσθαι ἔμφοδος γενόμενος ὁ φηλιζ ἀπεκρίθη
 τὸ νῦν ἔχον πορεύου καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι
 26 σε. ἅμα δὲ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ

v.14 T^o: τοῖς, V: τοῖς ἐν τοῖς. **v.15** T^o: νεκρῶν, V: ὅ. **v.16** T^o: δε, V: καὶ. **v.16** TKV: εχειν, M: εχων. **v.16** T: διαπᾶντος, KMV: δια παντος. **v.17** T^o: παρεγενομην ελεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου, V: ελεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενομην. **v.18** T^o: οἰς, V: αἰς. **v.18** TV: δε, KM: ὅ. **v.19** TM: δει, KV: εδει. **v.19** T^o: με, V: εμε. **v.20** TK: εἰ τι ευρον ἐν ἐμοι, M: τι ευρον ἐν ἐμοι, V: τι ευρον. **v.21** T^o: εκραξα εστως ἐν αυτοις, V: εκεκραξα ἐν αυτοις εστως. **v.21** T^o: υφ, V: εφ. **v.22** T^o: ακουσας δε ταυτα ο φηλιζ ανεβαλετο αυτους, V: ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιζ. **v.22** T^o: ειπων, V: ειπας. **v.23** T^o: τε, V: ὅ. **v.23** T^o: τον παυλον, V: αυτον. **v.23** T^o: η προσερχεσθαι, V: ὅ. **v.24** TK: γυναικι αυτου, M: γυναικι, V: ιδια γυναικι. **v.24** T^o: χριστον, V: χριστον ιησουν. **v.25** T^o: εσεσθαι, V: ὅ.

τοῦ παύλου ὅπως ὁ λύσῃ αὐτὸν διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ . διετίας δὲ πληρωθείσης ἔ- 27
λαβεν διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρκιον φῆστον θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ φῆλιξ κατέλιπεν τὸν παῦλον δεδεμένον .

Φῆστος οὖν ἐπιβάς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη 25
εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρείας . ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ 2
ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύλου καὶ παρεκάλουν αὐτόν . αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως 3
μεταπέμψῃται αὐτόν εἰς ἱερουσαλήμ ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν . ὁ μὲν οὖν φῆστος ἀπεκρίθη 4
τηρεῖσθαι τὸν παῦλον ἐν καισαρείᾳ ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι . οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν φησὶν συγ- 5
καταβάντες εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ κατηγορεῖταισαν αὐτοῦ . διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα 6
καταβάς εἰς καισάρειαν τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν παῦλον ἀχθῆναι . παραγενομένου δὲ 7
αὐτοῦ περιέστησαν οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβεβηκότες ἰουδαῖοι πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέροντες ὁ κατὰ τοῦ 8
παύλου ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι . ἀπολογουμένου αὐτοῦ ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε 9
εἰς καίσαρά τι ἤμαρτον . ὁ φῆστος δὲ τοῖς ἰουδαίοις θέλων 9
χάριν καταθέσθαι ἀποκριθεὶς τῷ παύλῳ εἶπεν θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβάς ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ . 10
εἶπεν δὲ ὁ παῦλος ἐπὶ τοῦ βήματος καίσαρος ἐστὼς εἰμι οὐ 10
με δεῖ κρίνεσθαι ἰουδαίους οὐδὲν ἡδίκησα ὥς καὶ σὺ κάλιον ἐπιγινώσκεις . εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου 11

v.26 TK: δε, MV: Ø. **v.26** T*: ὁπως λυση αυτον, V: Ø. **v.27** T*: χαριτας, V: χαριτα.
25. v.1 T*: επαρχια, V: επαρχεια. **v.2** T*: δε, V: τε. **v.2** T*: ο αρχιερευς, V: οι αρχιερεις. **v.4** T*: εν καισαρεια, V: εις καισαρειαν. **v.5** T*: δυνατοι εν υμιν φησιν, V: εν υμιν φησιν δυνατοι. **v.5** TM: εν τω ανδρι τουτω, K: ατοπον εν τω ανδρι τουτω, V: εν τω ανδρι ατοπον. **v.6** T*: πλειους η δεκα, V: ου πλειους οκτω η δεκα. **v.7** T*: περιεστησαν, V: περιεστησαν αυτον. **v.7** TK: αιτιαματα, MV: αιτιωματα. **v.7** T*: φεροντες κατα του παυλου, V: καταφερντες. **v.8** T*: απολογουμένου αυτου, V: του παυλου απολογουμένου. **v.9** T*: τοις ιουδαιοις θελων, V: θελων τοις ιουδαιοις. **v.9** T*: κρινεσθαι, V: κριθηναι. **v.11** T*: γαρ, V: συν.

πέπραχά τι οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν
 ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρί-
 12 σασθαι καίσαρα ἐπικαλοῦμαι . τότε ὁ φῆστος συλλαλήσας
 μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη καίσαρα ἐπικέκλησαι ἐπὶ
 13 καίσαρα πορεύση . ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν ἀγρίπ-
 πας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη κατήντησαν εἰς καισάρειαν
 14 ἀσπαδόμενοι τὸν φῆστον . ὥς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβὸν
 ἐκεῖ ὁ φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν παῦλον λέ-
 γων ἀνὴρ τις ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ φήλικος δέσμιος .
 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρ-
 χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων αἰτοῦμενοι κατ'
 16 αὐτοῦ δίκην . πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος ῥω-
 μαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον εἰς ὁ ἀπώλειαν πρὶν ἢ ὁ
 κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς
 17 τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος . συνελ-
 θόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμε-
 νος τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι
 18 τὸν ἄνδρα . περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰ-
 19 τίαν ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ . ζητήματα δέ τινα περὶ
 τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τινος
 20 ἰησοῦ τεθνηκότος ὃν ἔφασκεν ὁ παῦλος ζῆν . ἀπορούμε-
 νος δὲ ἐγώ εἰς τὴν περὶ τούτου ζητήσιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο
 πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ κάκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων .
 21 τοῦ δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν
 τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ
 22 ἥέμψω αὐτὸν πρὸς καίσαρα . ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆ-
 στον ἔφη ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκούσαι ὅ
 23 δὲ αὐρίον φησὶν ἀκούσῃ αὐτοῦ . τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόν-
 τος τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆς βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας
 καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε τοῖς χιλιάρχοις

v.13 TK: ἀσπασόμενοι, MV: ἀσπασάμενοι. **v.14** TKV: διέτριβον, M: διέτριβεν. **v.15** T*: δικην, V: καταδικην. **v.16** T*: εἰς ἀπώλειαν, V: ὅ. **v.18** T*: ἐπεφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ, V: ἐφερον ὧν ἐγώ ὑπενόουν πονηρῶν. **v.20** TK: εἰς, MV: ὅ. **v.20** T*: τούτου, V: τούτων. **v.20** T*: ἱερουσαλήμ, V: ἱεροσόλυμα. **v.21** T*: πεμψω, V: ἀναπεμψω. **v.22** T*: εφη, V: ὅ. **v.22** T*: ὁ δε, V: ὅ. **v.23** T*: τοῖς, V: ὅ.

καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν οὖσιν τῆς πόλεως καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ φήστου ἤχθη ὁ παῦλος. καὶ φησιν ὁ φῆστος 24
ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες
θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐν-
έτυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε ἐπιβοῶντες μὴ
δεῖν ζῆν' αὐτὸν μηκέτι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄ- 25
ξιον θανάτου· αὐτὸν πεπραχέναι καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπι-
καλεσαμένου τὸν σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν αὐτόν. περὶ 26
οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω διὸ προήγαγον
αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ βασιλεῦ ἀγρίππα ὅ-
πως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τι γράψαι. ἄλογον 27
γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ
αἰτίας σημᾶναι.

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ 26
σεαυτοῦ λέγειν τότε ὁ παῦλος ἀπελογεῖτο· ἐκτείνας τὴν χεῖ-
ρα. περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων βασιλεῦ ἀ- 2
γρίππα ἡγημαὶ ἑμαυτὸν μακάριον μέλλων' ἀπολογεῖσθαι
ἐπὶ σοῦ σήμερον. μάλιστα γνώστην ὄντα σὲ πάντων τῶν 3
κατὰ ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων διὸ δέομαί σου μα-
κροθύμως ἀκοῦσαί μου. τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ 4
νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθναι μου ἐν ἱερο-
σολύμοις ἴσασιν πάντες οἱ ἰουδαῖοι. προγινώσκοντές με 5
ἄνωθεν ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην
αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα φαρισαῖος. καὶ νῦν 6
ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς· τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος. εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον 7
ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει κα-

v.23 T^{*}: οὐσιν, V: ∅. **v.24** T^{*}: παν, V: απαν. **v.24** T^{*}: επιβοωντες, V: βοωντες. **v.24** T^{*}: ζην αυτον, V: αυτον ζην. **v.25** T^{*}: καταλαβομενος, V: κατελαβομην. **v.25** T^{*}: θανατου αυτον πεπραχεναι και, V: αυτον θανατου πεπραχεναι. **v.25** T^{*}: αυτον, V: ∅. **v.26** T^{*}: γραψαι, V: γραψω. **26. v.1** T^{*}: υπερ, V: περι. **v.1** T^{*}: απελογειτο εκτεινας την χειρα, V: εκτεινας την χειρα απελογειτο. **v.2** TK: μελλων απολογεισθαι επι σου σημερον, M: επι σου μελλων απολογεισθαι σημερον, V: επι σου μελλων σημερον απολογεισθαι. **v.3** TMV: σε, K: σε ειδως. **v.3** TKV: εθων, M: ηθων. **v.3** T^{*}: σου, V: ∅. **v.4** T^{*}: εν, V: εν τε. **v.6** T^{*}: προς τους πατερας, V: εις τους πατερας ημων.

ταντῆσαι περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι βασιλεῦ ἄγρίππα
 8 ὑπὸ τῶν ἰουδαίων. τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θε-
 9 ὸς νεκροὺς ἐγείρει. ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ
 ὄνομα ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι.
 10 ὁ καὶ ἐποίησα ἐν ἱεροσολύμοις καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐ-
 γὼ φύλακαίς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν
 11 λαβὼν ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κα-
 τὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρὼν αὐτοὺς ἠνάγκ-
 αζον βλασφημεῖν περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίω-
 12 κον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς
 τὴν δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν
 13 ἀρχιερέων. ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον βασιλεῦ
 οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμπαν
 14 με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. πάντων δὲ κατα-
 ταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν
 πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ σαοὺλ σαοὺλ
 15 τί με διώκεις σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. ἐγὼ δὲ
 εἶπόν τίς εἶ κύριε ὁ δὲ εἶπεν ἐγὼ εἰμι ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.
 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου εἰς τοῦτο γὰρ
 ὥφθην σοι προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε
 17 εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι. ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ
 18 καὶ τῶν ἐθνῶν εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω. ἀνοῖξαι ὀφθαλ-
 μούς αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτόους εἰς φῶς καὶ τῆς
 ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεὸν τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἁ-
 φεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ
 19 εἰς ἐμέ. ὅθεν βασιλεῦ ἄγρίππα οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ
 20 οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ. ἀλλὰ τοῖς ἐν δαμασκῷ πρῶτον καὶ ἱε-
 ροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς ἰουδαίας καὶ τοῖς

v.7 TK: βασιλεῦ ἀγρίππα ὑπο τῶν ἰουδαίων, M: βασιλεῦ ἀγρίππα ὑπο ἰουδαίων, V: ὑπο ἰουδαίων βασιλεῦ. **v.10** T^a: τῶν, V: τε τῶν. **v.10** T^b: φυλακαίς, V: ἐν φυλακαίς. **v.12** T^a: καί, V: ∅. **v.12** T^b: παρὰ, V: ∅. **v.14** T^a: δε, V: τε. **v.14** T^b: λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λέγουσαν, V: λεγούσαν πρὸς με. **v.15** T^a: εἶπον, V: εἶπα. **v.15** T^b: εἶπεν, V: κυριὸς εἶπεν. **v.16** T^a: εἶδες, V: εἶδες [με]. **v.17** T^a: τῶν, V: ἐκ τῶν. **v.17** TK: νυν σε ἀποστέλλω, M: ἐγὼ σε ἀποστέλλω, V: ἐγὼ ἀποστέλλω σε. **v.18** TV: τοῦ ἐπιστρέψαι, K: καὶ ἐπιστρέψαι, M: τοῦ υποστρέψαι. **v.20** T^a: καί, V: τε καί. **v.20** T^b: εἰς, V: ∅.

ἔθνεσιν ἀπαγγέλλων μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θε-
 ὸν ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ἔνεκα τούτων με 21
 οἱ ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρί-
 σασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ ἄχρι 22
 τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυροῦμενος μικρῷ τε καὶ
 μεγάλῳ οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν
 μελλόντων γίνεσθαι καὶ μωδῆς. εἰ παθητὸς ὁ χριστὸς εἰ 23
 πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
 τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου 24
 ὁ φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη μαίνῃ παῦλε τὰ πολλά σε
 γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ὁ δὲ οὐ μαίνομαι φησὶν 25
 κράτιστε φῆστε ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀ-
 ποφθέγγομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς πρὸς 26
 ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τού-
 των οὐ πείθομαι οὐδὲν οὐ γάρ ἐστὶν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον
 τοῦτο. πιστεύεις βασιλεῦ ἀγρίππα τοῖς προφήταις οἶδα ὅτι 27
 πιστεύεις. ὁ δὲ ἀγρίππας πρὸς τὸν παῦλον ἔφη ἐν ὀλίγῳ 28
 με πείθεις χριστιανὸν γενέσθαι. ὁ δὲ παῦλος εἶπεν εὐ- 29
 ξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν ἥ πολλῷ οὐ μόνον σε
 ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι
 τοιοῦτους ὅποιος κἀγὼ εἰμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.
 καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν 30
 ἢ τε βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς. καὶ ἀναχωρή- 31
 σαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου
 ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ἀγρίππας δὲ 32
 τῷ φήστω ἔφη ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ
 μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα.

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν ἰταλίαν παρεδί- **27**

v.20 TM: ἀπαγγέλλων, KV: ἀπηγγέλλων. **v.21** T^{*}: οἱ, V: ∅. **v.21** T^{*}: ἐν, V: [οντα] ἐν.
v.22 T^{*}: παρα, V: ἀπο. **v.22** TK: μαρτυρουμενος, MV: μαρτυρομενος. **v.22** T^{*}: μωσης,
 V: μωσης. **v.23** T^{*}: τῷ, V: τῷ τε. **v.24** T^{*}: εφη, V: φησιν. **v.25** T^{*}: δε, V: δε παυλος.
v.25 TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.26** T^{*}: ουδεν, V: ουθεν. **v.26** TKV: εστιν, M: ∅. **v.28** T^{*}:
 εφη, V: ∅. **v.28** T^{*}: γενεσθαι, V: ποιησαι. **v.29** T^{*}: ειπεν, V: ∅. **v.29** T^{*}: πολλῳ, V:
 μεγαλω. **v.29** T^{*}: καγω, V: και εγω. **v.30** T^{*}: και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη, V: ανεστη
 τε. **v.31** T^{*}: αξιον η δεσμων, V: η δεσμων αξιον [τι].

2 δουν τόν τε παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρ-
 3 χη ὀνόματι ἰουλίῳ σπείρης σεβαστῆς . ἐπιβάντες δὲ πλοῖω
 ἀδραμυττηνῷ μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν τόπους
 4 ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακεδόνης θεσσα-
 5 λονικέως . τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς σιδῶνα φιλανθρώ-
 6 πως τε ὁ ἰούλιος τῷ παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς
 7 φίλους πορευθέντά ἐπιμελείας τυχεῖν . κάκειθεν ἀναχθέν-
 8 τες ὑπεπλεύσαμεν τὴν κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι
 9 ἐναντίους . τὸ τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κυλικίαν καὶ παμφυ-
 10 λίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εἰς μύρα τῆς λυκίας . κά-
 11 κεῖ εὐρών ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς
 12 τὴν ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό . ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέ-
 13 ραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν κνίδον
 14 μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρή-
 15 την κατὰ σαλμώνην . μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθο-
 16 μεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμένας ᾧ ἐγγὺς ἦν
 17 πόλις λασαία . ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος
 18 ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν νησιεῖαν ἤδη
 19 παρεληλυθέναι παρήνει ὁ παῦλος . λέγων αὐτοῖς ἄνδρες
 20 θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ
 21 φόρτου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν
 22 ἔσσεσθαι τὸν πλοῦν . ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ
 23 τῷ ναυκλήρῳ ἐπέιθετο ᾧ μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λε-
 24 γομένοις . ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς πα-
 25 ραχειμασίαν οἱ πλείους ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι κάκει-
 26 θεν εἰπὼς δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοίνικα παραχειμά-
 27 σαι λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶ-
 28 ρον . ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κε-
 29 κρατηκέναι ἄραντες ἄσσον παρελέγοντο τὴν κρήτην . μετ’

27. v.2 T^{*}: μελλοντες, V: μελλοντι. **v.2** T^{*}: τους, V: εις τους. **v.3** T: φιλους, K^{MV}: τους φιλους. **v.3** T^{*}: πορευθεντα, V: πορευθεντι. **v.6** T^{*}: εκατονταρχος, V: εκατονταρχης. **v.8** T^{*}: ην πολισ, V: πολισ ην. **v.10** TK: φορτου, MV: φορτιου. **v.11** TK: εκατονταρχος, MV: εκατονταρχης. **v.11** T^{*}: επειθετο μαλλον η τοις υπο του παυλου, V: μαλλον επειθετο η τοις υπο παυλου. **v.12** T^{*}: πλειους, V: πλειονες. **v.12** TK: κακειθεν ειπως, MV: εκειθεν ει πως.

οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλού-
 μενος εὐρόκλῦδων . συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ 15
 μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερό-
 μεθα . νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον κλαύδην° 16
 μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης . ἦν ἄ- 17
 ραντες βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον φοβού-
 μενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν χαλάσαντες τὸ σκεῦος
 οὕτως ἐφέροντο . σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς 18
 ἐκβολὴν ἐποιοῦντο . καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν 19
 τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν . μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπι- 20
 φαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου
 ἐπικειμένου λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα° ἐλπίς τοῦ σώζεσθαι
 ἡμᾶς . πολλῆς δὲ ἄσιτίας ὑπαρχούσης τότε σταθεῖς ὁ παῦ- 21
 λος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν ἔδει μὲν ᾧ ἄνδρες πειθαρχήσαντάς
 μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης κερδησαί τε τὴν ὕβριν
 ταύτην καὶ τὴν ζημίαν . καὶ τὰνῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυ- 22
 μεῖν ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλήν τοῦ
 πλοίου . παρέστη γάρ μοι τῇ° νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ θε- 23
 οῦ οὗ εἰμι ᾧ καὶ λατρεύω . λέγων μὴ φοβοῦ παῦλε καίσαρί 24
 σε δεῖ παραστῆναι καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας
 τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ . διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες πιστεύω 25
 γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι .
 εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν . ὥς δὲ τεσσαρεσκαί- 26, 27
 δεκάτῃ νυξὲς ἐγένετο διαφορομένων ἡμῶν ἐν τῷ ἁδρία κα-
 τὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ
 αὐτοῖς χώραν . καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι βρα- 28
 χὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς
 δεκαπέντε . φοβούμενοί τε μήπως° εἰς τραχεῖς τόπους ἐκ- 29
 πέσωσιν ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ἤρχοντο

v.14 T°: ευροκλυδων, V: ευρακυλων. **v.16** T°: κλαυδην μολις ισχυσαμεν, V: καυδα ισχυσαμεν μολις. **v.17** TKV: συρτιν, M: συρτιν. **v.19** T°: ερριψαμεν, V: ερριψαν. **v.20** T°: πασα ελπις, V: ελπις πασα. **v.21** T°: δε, V: τε. **v.22** T: τανυν, KMV: τα νυν. **v.23** TK: τη νυκτι ταυτη αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω, M: ταυτη τη νυκτι αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω, V: ταυτη τη νυκτι του θεου ου ειμι [εγω] ω και λατρευω αγγελος. **v.29** T°: μηπως εις, V: μη που κατα. **v.29** T: εκπεσωσιν, KMV: εκπεσωμεν.

30 ἡμέραν γενέσθαι . τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ
 πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προ-
 31 φάσει ὥς ἐκ πλώρας^ο μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν . εἶπεν
 ὁ παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις ἐὰν μὴ οὗ-
 32 τοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε . τότε
 οἱ^ο στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴα-
 33 σαν αὐτὴν ἐκπeseῖν . ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν^ο ἡμέρα γίνεσθαι
 παρεκάλει ὁ παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων
 34 τοι διατελεῖτε μὴδὲν προσλαβόμενοι . διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
 πρὸς λαβεῖν τροφῆς τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας
 35 ὑπάρχει οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ^ο ἐκ^ο τῆς κεφαλῆς πεσει-
 36 ται . εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ
 37 ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἥρξατο ἐσθίειν . εὐθυμοὶ δὲ
 38 γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς . ἦμεν^ο
 δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσαι ἐβδομηκοντάεξ .
 39 κότεσθίντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι
 τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν . ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο τὴν γῆν
 οὐκ ἐπεγίνωσκον κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγι-
 40 αλὸν εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο εἰ δύναιτο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον .
 41 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶδον εἰς τὴν θάλασσαν ἅμα
 ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων καὶ ἐπάραντες τὸν
 42 ἄρτέμονα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν . περιπε-
 σόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπώκειλαν τὴν ναῦν καὶ ἡ
 μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος ἡ δὲ πρύμνα ἐλύ-
 ετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων . τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή
 ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν μήτις^ο ἐκκολυμ-

v.30 T^ο: πλώρας μελλόντων ἀγκυρας, V: πλώρης ἀγκυρας μελλόντων. **v.32** T^ο: οἱ στρατιῶ-
 ται ἀπέκοψαν, V: ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται. **v.33** TK: ἐμελλεν ἡμερα, M: ἡμελλεν ἡμερα, V:
 ἡμερα ἡμελλεν. **v.33** T^ο: μῆδεν, V: μῆθεν. **v.34** T^ο: προσλαβεῖν, V: μεταλαβεῖν. **v.34** T^ο:
 ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσειται, V: ἀπο τῆς κεφαλῆς ἀπολειται. **v.35** T^ο: εἶπων, V: εἰπας. **v.37** T^ο:
 ἦμεν δε εν τῷ πλοίῳ αι πασαι ψυchai, V: ἦμεθα δε αι πασαι ψυchai εν τῷ πλοίῳ. **v.37** TK:
 εβδομηκονταεξ, MV: εβδομηκοντα εξ. **v.38** TKV: τροφης, M: της τροφης. **v.39** T^ο: εδου-
 λευσαντο, V: εδουλειουντο. **v.39** TKV: δυναιντο, M: δυνατον. **v.40** T^ο: αρτεμονα, V:
 αρτεμωνα. **v.41** T^ο: επωκειλαν, V: επεκειλαν. **v.42** TK: μητις εκκολυμθησας διαφυγοι,
 MV: μη τις εκκολυμθησας διαφυγη.

θήσας διαφύγοι . ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλόμενος διασῶσαι 43
 τὸν παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος ἐκέλευσέν
 τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ
 τὴν γῆν ἐξίναι . καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν οὓς 44
 δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
 διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν .

Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωσαν ὅτι μελίτη ἡ νῆσος κα- 28
 λεῖται . οἱ δὲ ὀ βάρβαροι παρείχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλαν- 2
 θρωπίαν ἡμῖν ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας
 ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψυχος . συ- 3
 στρέψαντος δὲ τοῦ παύλου φρυγάνων πλῆθος καὶ ἐπιθέν-
 τος ἐπὶ τὴν πυρὰν ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆ- 4
 ψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ . ὥς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμε- 4
 νον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἔλεγον ὁ πρὸς ἀλλήλους
 πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν διασωθέντα ἐκ 5
 τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν . ὁ μὲν οὖν ἀποτινά- 5
 ζας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν . οἱ δὲ προσε- 6
 δόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νε-
 κρὸν ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων καὶ θεωρούντων
 μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον μεταβαλλόμενοι ἔλεγον 7
 θεόν ὃν αὐτὸν εἶναι . ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρ- 7
 χεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι ποπλίῳ ὃς ἀναδεξά-
 μενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν . ἐγένετο δὲ 8
 τὸν πατέρα τοῦ ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερία συνεχό-
 μενον κατακεῖσθαι πρὸς ὃν ὁ παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσ-
 ευξάμενος ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν . τούτου 9
 οὖν γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ὀ ἀσθενείας ἐν τῇ
 νήσῳ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο . οἱ καὶ πολλὰς τι- 10

v.43 T^{*}: εκατονταρχος, V: εκατονταρχης. **v.43** T^{*}: απορριψαντας, V: αποριψαντας.
28. v.1 T^{*}: επεγνωσαν, V: επεγνωμεν. **v.2** T^{*}: δε, V: τε. **v.2** T^{*}: αναψαντες, V: αψαντες.
v.3 T^{*}: πληθος, V: τι πληθος. **v.3** T^{*}: εκ, V: απο. **v.3** TKV: εξελθουσα, M: διεξελθουσα.
v.4 T^{*}: ελεγον προς αλληλους, V: προς αλληλους ελεγον. **v.6** T^{*}: μεταβαλλομενοι, V: μεταβαλομενοι. **v.6** T^{*}: θεον αυτον ειναι, V: αυτον ειναι θεον. **v.8** T^{*}: δυσεντερια, V: δυσεντερια. **v.9** T^{*}: συν, V: δε. **v.9** T^{*}: εχοντες ασθενειας εν τη νησω, V: εν τη νησω εχοντες ασθενειας.

μαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν^ο
 11 χρεῖαν. μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρα-
 κεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ ἀλεξανδρίνῳ παρασήμῳ διοσκού-
 12 ροις. καὶ καταχθέντες εἰς συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέ-
 13 ρας τρεῖς. ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς ῥήγιον καὶ
 μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν
 14 εἰς ποτιόλους. οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν ἐπ’
 αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ καὶ οὕτως εἰς τὴν ῥώμην
 15 ἦλθόμεν. κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν
 ἐξῆλθόν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις ἀππίου φόρου καὶ τριῶν
 ταβερνῶν οὓς ἰδὼν ὁ παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλα-
 16 βεν θάρσος. ὅτε δὲ ἦλθόμεν εἰς ῥώμην ὁ ἑκατόνταρχος
 παρέδωκεν τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ τῷ δὲ παύ-
 λῳ ἐπετράπη μένειν καθ’ ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν
 17 στρατιώτῃ. ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι
 τὸν παῦλον τοὺς ὄντας τῶν ἰουδαίων πρῶτους συνελθόν-
 των δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες, ἀδελφοὶ ἐγὼ οὐ-
 δὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν τοῖς πατρώοις
 18 δέσμιος ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν ῥω-
 μαίων. οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ
 19 τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόν-
 των δὲ τῶν ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι καίσαρα
 20 οὐχ ὥς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι. διὰ ταύτην
 οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι
 21 ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην πε-
 ρίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἰπόν ἡμεῖς οὔτε γράμματα
 22 πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς περὶ

v.10 T^o: τὴν χρεῖαν, V: τὰς χρεῖας. **v.13** T^o: περιελθόντες, V: περιελόντες. **v.14** T^o: ἐπ., V: παρ. **v.14** T^o: ἦλθομεν, V: ἦλθαμεν. **v.15** T^o: ἐξῆλθον, V: ἦλθαν. **v.15** T^o: ἀχρις, V: ἀχρι. **v.16** T^o: ἦλθομεν, V: εἰσηλθομεν. **v.16** T^o: ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους τῷ, V: Ø. **v.16** TK: στρατοπεδαρχῇ, M: στρατοπεδαρχῶ, V: Ø. **v.16** T^o: τῷ δε παυλῷ ἐπετράπη, V: ἐπετράπη τῷ παυλῷ. **v.17** T^o: τὸν παυλον, V: αὐτον. **v.17** T^o: ἀνδρες ἀδελφοὶ ἐγώ, V: ἐγὼ ἀνδρες ἀδελφοί. **v.19** T^o: κατηγορησάι, V: κατηγορεῖν. **v.21** T^o: εἶπον, V: εἶπαν.

μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν^ο ἡμῖν ὅτι παν-
 ταχοῦ ἀντιλέγεται . ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἤκον πρὸς 23
 αὐτόν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμε-
 νος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ
 ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου μωσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ
 πρωῒ ἕως ἑσπέρας . καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις 24
 οἱ δὲ ἠπίστουν . ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπε- 25
 λύοντο εἰπόντος τοῦ παύλου ῥῆμα ἐν ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πα-
 τέρας ἡμῶν . λέγον πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ 26
 εἰπὲ ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέ-
 ψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε . ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ 27
 τούτου καὶ τοῖς ὥσιν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
 αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς
 ὥσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν
 καὶ ἰασῶμαι αὐτούς . γνωστόν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνε- 28
 σιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται .
 καὶ^ο ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι πολλὴν ἔ- 29
 χοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν . ἔμεινεν^ο δὲ ὁ παῦλος διετίαν 30
 ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰς-
 πορευομένους πρὸς αὐτόν . κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ 31
 θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ
 πάσης παρρησίας ἀκωλύτως .

v.22 T^{*}: ἐστιν ἡμιν, V: ἡμιν ἐστιν. **v.23** T^{*}: ἡκον, V: ἡλθον. **v.23** T^{*}: τα, V: ∅. **v.23** T^{*}:
 μωσεως, V: μωυσεως. **v.25** T^{*}: ἡμων, V: υμων. **v.26** T^{*}: λεγον, V: λεγων. **v.26** TK: ειπε,
 MV: ειπον. **v.27** TK: ιασωμαι, MV: ιασομαι. **v.28** T^{*}: το, V: τουτο το. **v.29** T^{*}: και ...
 συζητησιν, V: ∅. **v.30** T^{*}: εμεινεν δε ο παυλος, V: ενεμεινεν δε.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ°

1 Παῦλος δοῦλος ἰησοῦ° χριστοῦ κλητὸς ἀπόστολος ἀφω-
2 ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ· ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν
3 προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις· περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
4 τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος δαβὶδ κατὰ σάρκα· τοῦ ὀρι-
5 σθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης ἐξ
6 ἀναστάσεως νεκρῶν ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· δι'
7 οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν
8 πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· ἐν οἷς ἐστε
9 καὶ ὑμεῖς κλητοὶ ἰησοῦ χριστοῦ· πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ῥώμῃ
10 ἀγαπητοῖς θεοῦ κλητοῖς ἀγίοις χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀ-
11 πὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ· πρῶτον
12 μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ὑπὲρ πάντων
13 ὑμῶν ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ·
14 μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς ὃν λατρεύω ἐν τῷ πνεύμα-
15 τί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ὡς ἀδιαλείπτως
16 μνεῖαν ὑμῶν ποιοῦμαι· πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου
17 δεόμενος εἰπῶς ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι
18 τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς ἵνα
19 τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι
20 ὑμᾶς· τοῦτο δὲ ἐστὶν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς
21 ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς
22 ἀγνοεῖν ἀδελφοί ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑ-
23 μᾶς καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο ἵνα καρπὸν° τινα σχῶ
24 καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν· ἑλληνσί-
25 ν τε καὶ βαρβάρους σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·
26 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν ῥώμῃ εὐ-

ΤΚ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜΝ: ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

1. v.1 T°: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. v.3 T°: δαβὶδ, V: δαυιδ. v.8 T°: ὑπερ, V: περὶ. v.10 T°: εὐπῶς, V: εἰ πῶς. v.13 ΤΚ: καρπὸν τινα, ΜΝ: τινα καρπὸν.

αγγελίασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ¹⁶
 χριστοῦ δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πι-
 στεύοντι ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἑλληνι. δικαιοσύνη γὰρ¹⁷
 θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν καθὼς
 γέγραπται ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. ἀποκαλύπτε-¹⁸
 ται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ
 ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόν-
 των. διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς ὁ¹⁹
 γὰρ ὁ θεὸς αὐτοῖς ἐφάνέρωσεν. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ²⁰
 κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται ἢ τε
 ἀϋδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀνα-
 πολογήτους. διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὥς θεὸν ἐδόξασαν²¹
 ἢ εὐχαρίστησαν ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς
 αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. φάσκον-²²
 τες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν. καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ²³
 ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου
 καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ καὶ πα-²⁴
 ρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν
 αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν
 ἐν ἑαυτοῖς. οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν²⁵
 τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει πα-
 ρὰ τὸν κτίσαντα ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.
 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας αἵ²⁶
 τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς
 τὴν παρὰ φύσιν. ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρῆνες ἀφέντες τὴν²⁷
 φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐ-
 τῶν εἰς ἀλλήλους ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην
 κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης
 αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. καὶ καθὼς οὐκ ἐδο-²⁸
 κίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
 θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. πεπλη-²⁹

v.16 T*: του χριστου, V: Ø. **v.19** T*: γὰρ θεος, V: θεος γὰρ. **v.21** T*: ευχαριστησαν, V: ηυχαιστησαν. **v.24** T*: καὶ, V: Ø. **v.24** T*: εαυτοις, V: αυτοις. **v.27** TM: αρρηνες, KV: αρσενες.

ρωμένους πάση ἀδικία πορνεία πονηρία πλεονεξία κακία
 μεστούς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας ψιθυρι-
 30 στάς · καταλάλους θεοσυγεῖς ὕβριστάς ὑπερηφάνους ἀ-
 31 λαζόνας ἐφευρετάς κακῶν γονεῦσιν ἀπειθεῖς · ἀσυνέτους
 32 ἀσυνθέτους ἀστόργους ἀοπόνδους ἀνελεήμονας · οἵτινες
 τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσ-
 σοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ
 καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν ·

2 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων ἐν ᾧ γὰρ
 κρίνεις τὸν ἕτερον σεαυτὸν κατακρίνεις τὰ γὰρ αὐτὰ πράσ-
 2 σεις ὁ κρίνων · οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν
 3 κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας · λογίζη
 δὲ τοῦτο ὃ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσον-
 4 τας καὶ ποιῶν αὐτὰ ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ · ἢ
 τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ
 τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ
 5 θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει · κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου
 καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡ-
 μέρα ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ ·
 6, 7 ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ · τοῖς μὲν καθ'
 ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν
 8 ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον · τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν
 μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ θυμὸς^ο καὶ ὀρ-
 9 γή · θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου
 τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ ἔλ-
 10 ληνος · δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ
 11 τὸ ἀγαθὸν ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἑλληνι · οὐ γὰρ ἐστὶν
 12 προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ · ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον
 ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον διὰ νό-
 13 μου κριθήσονται · οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι
 παρὰ τῷ θεῷ ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται ·

v.29 T^o: πορνεία, V: ∅. **v.31** T^o: ἀσπονδους, V: ∅. **2. v.5** TKV: δικαιοκρισίας, M: καὶ δικαιοκρισίας. **v.8** T^o: ἀπειθοῦσιν μὲν, V: ἀπειθουσι. **v.8** T^o: θυμὸς καὶ ὀργή, V: ὀργή καὶ θυμὸς. **v.11** T^o: προσωποληψία, V: προσωποληψία. **v.13** T^o: του, V: ∅.

ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου 14
 ποίῃ οὕτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος. οἵτινες 15
 ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδί-
 αῖς αὐτῶν συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ
 μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπο-
 λογουμένων. ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν 16
 ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ ἰησοῦ^ο χριστοῦ.
 ἰδὲ σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ καὶ 17
 καυχᾶσαι ἐν θεῷ. καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμά- 18
 ζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου. πέποιθάς 19
 τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν φῶς τῶν ἐν σκότει. παι- 20
 δευτὴν ἀφρόνων διδάσκαλον νηπίων ἔχοντα τὴν μόρφωσιν
 τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ. ὁ οὖν διδάσκων 21
 ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέ-
 πταις. ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις ὁ βδελυσσόμενος 22
 τὰ εἰδῶλα ἱεροσυλεῖς. ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι διὰ τῆς παρα- 23
 βάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις. τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ 24
 θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν καθὼς γέγρα-
 πται. περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσης ἐὰν δὲ 25
 παραβάτης νόμου ᾖς ἢ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν.
 ἐὰν οὖν ἢ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ 26
 οὐχὶ ἢ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθῇσεται. καὶ 27
 κρινεῖ ἢ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν
 διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. οὐ γὰρ 28
 ὁ ἐν τῷ φανερῷ ἰουδαῖός ἐστιν οὐδὲ ἢ ἐν τῷ φανερῷ ἐν
 σαρκὶ περιτομὴ. ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖος καὶ περι- 29
 τομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ
 ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ ἰουδαίου ἢ τίς ἢ ὠφέλεια τῆς **3**
 περιτομῆς. πολὺ κατὰ πάντα τρόπον πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι 2
 ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. τί γὰρ εἰ ἡπίστησάν τινες 3
 μὴ ἢ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσῃ. μὴ 4

v.14 T*: ποιη, V: ποιῶσιν. **v.16** T*: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.17** T*: ἰδε, V: εἰ
 δε. **v.17** T*: τω, V: Ø. **v.26** T*: συχί, V: συχ.

γένοιτο γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθῆς πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύ-
 στης καθὼς γέγραπται ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις
 5 σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε . εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν
 θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν τί ἐροῦμεν μὴ ἄδικος ὁ θεὸς
 6 ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργὴν κατὰ ἄνθρωπον λέγω . μὴ γένοιτο
 7 ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον . εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ
 θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐ-
 8 τοῦ τί ἔτι καὶ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι . καὶ μὴ καθὼς
 βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασὶν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι
 ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ ὧν τὸ κρίμα ἐνδι-
 9 κόν ἐστιν . τί οὖν προεχόμεθα οὐ πάντως προηγιασάμεθα
 γὰρ ἰουδαίους τε καὶ ἔλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι .
 10, 11 καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς . οὐκ ἔστιν
 12 ὁ συνίων οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν . πάντες ἐξέκλιναν
 ἅμα ἠχρεῖώθησαν οὐκ ἔστιν ἰσχυρὰ χρησιμότητα οὐκ ἔστιν
 13 ἕως ενός . τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλῶσ-
 σαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν .
 14, 15 ὧν τὸ στόμα ἁρᾶς καὶ πικρίας γέμει . ὅξεῖς οἱ πόδες αὐ-
 16 τῶν ἐκχέαι αἷμα . σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς
 17, 18 αὐτῶν . καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν . οὐκ ἔστιν φόβος
 19 θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν . οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα
 ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ ἵνα πᾶν στόμα φρα-
 20 γῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ . διότι ἐξ
 ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ
 21 διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας . νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου
 δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νό-
 22 μου καὶ τῶν προφητῶν . δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως
 ἰησοῦ χριστοῦ εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύον-
 23 τας οὐ γὰρ ἐστιν διαστολή . πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑ-
 24 στεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ . δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ
 αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ .
 25 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἰλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ

3. v.4 T*: νικησις, V: νικησεις. **v.7** T*: γαρ, V: δε. **v.12** T*: ηχρειωθησαν, V: ηχρεωθησαν.
v.12 T*: ποιων, V: ο ποιων. **v.22** T*: και επι παντας, V: ∅.

αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν
 τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων. ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ 26
 πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ εἰς τὸ
 εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως ἰησοῦ.
 ποῦ οὖν ἡ καύχησις ἐξεκλείσθη διὰ ποίου νόμου τῶν ἔρ- 27
 γων οὐχὶ ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. λογιζόμεθα οὖν^ο πιστεῖ 28
 δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ ἰουδαίων ὁ 29
 θεὸς μόνον οὐχὶ δὲ^ο καὶ ἐθνῶν ναὶ καὶ ἐθνῶν. ἐπεὶπερ εἰς 30
 ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν
 διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως 31
 μὴ γένοιτο ἀλλὰ νόμον ἰδῶμεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν ἀβραάμ^ο τὸν πατέρα ἡμῶν εὕρηκεναι 4
 κατὰ σάρκα. εἰ γὰρ ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἔχει καύ- 2
 χημα ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεόν. τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει ἐπίστευ- 3
 σεν δὲ ἀβραάμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ 4
 κατὰ τὸ ὀφείλημα. τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ πιστεύοντι δὲ ἐπὶ 5
 τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δι-
 καιοσύνην. καθάπερ καὶ δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ 6
 ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων.
 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν 7
 αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ ᾧ^ο οὐ μὴ λογίσσεται κύριος ἁ- 8
 μαρτίαν. ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ 9
 ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ ἀβραάμ
 ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη ἐν περιτομῇ 10
 ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης 11
 τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα
 πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας εἰς τὸ λογισθῆναι
 καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην. καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς 12

v.26 T^o: ενδειξιν, V: την ενδειξιν. **v.28** T^o: ουν πιστει δικαιουσθαι, V: γαρ δικαιουσθαι πιστει. **v.29** T^o: δε, V: ∅. **v.30** T^o: επειπερ, V: ειπερ. **v.31** T^o: ιστωμεν, V: ιστανομεν. **4. v.1** T^o: αβρααμ τον πατερα ημων ευρηκεναι, V: ευρηκεναι αβρααμ τον προπατορα ημων. **v.2** T^o: τον, V: ∅. **v.4** TK: το, MV: ∅. **v.6** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.8** T^o: ω, V: ου. **v.9** T^o: σι, V: ∅.

οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἰ-
 χνεσιν τῆς ἐν° τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν
 13 ἄβραάμ. οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ ἄβραάμ ἢ τῷ
 σπέρματι αὐτοῦ τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου
 14 ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κλη-
 ρονόμοι κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
 15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται οὗ γὰρ οὐκ ἔστιν νόμος
 16 οὐδὲ παράβασις. διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως ἵνα κατὰ χάριν εἰς
 τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι οὐ τῷ ἐκ
 τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως ἄβραάμ ὅς ἐστιν
 17 πατὴρ πάντων ἡμῶν. καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολ-
 λῶν ἐθνῶν τέθεικά σε κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ
 ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς
 18 ὄντα. ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι
 αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον οὕτως ἔσται
 19 τὸ σπέρμα σου. καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει οὐ κατενόη-
 σεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νεκρωμένον ἑκατονταέτης που
 20 ὑπάρχων καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας σάρρας. εἰς δὲ τὴν
 ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ ἀλλ' ἐνεδυνα-
 21 μώθη τῇ πίστει δούς δόξαν τῷ θεῷ. καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι
 22 ὁ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη
 23 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι
 24 ἐλογίσθη αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι
 τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν
 25 ἐκ νεκρῶν. ὅς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ
 ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν
 2 θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. δι' οὗ καὶ τὴν
 προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ
 ἐστήκαμεν καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ.
 3 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν εἰδό-

v.12 TK: ἐν τῇ ἀκροβυστία πίστεως, M: πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστία, V: ἐν ἀκροβυστία
 πίστεως. **v.13** T*: του, V: ∅. **v.15** T*: γὰρ, V: δε. **v.19** T*: ου, V: ∅. **5. v.1** E:
 εχομεν, NA: εχωμεν.

τες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται . ἡ δὲ ὑπομονὴ 4
 δοκιμὴν ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα . ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει 5
 ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
 διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν . ἔτι γὰρ χριστὸς 6
 ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν .
 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀ- 7
 γαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν . συνίστησιν δὲ τὴν 8
 ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων
 ἡμῶν χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν . πολλῶ οὖν μᾶλλον 9
 δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐ-
 τοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς . εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ 10
 θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πολλῶ μᾶλλον κα-
 ταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ . οὐ μόνον δὲ 11
 ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰ-
 ησοῦ χριστοῦ δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν . διὰ 12
 τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον
 εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος καὶ οὕτως εἰς
 πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρ-
 τον . ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ ἁμαρτία δὲ 13
 οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου . ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θά- 14
 νατος ἀπὸ ἀδὰμ μέχρι μωσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτή-
 σαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως ἀδὰμ ὅς ἐστιν
 τύπος τοῦ μέλλοντος . ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα οὕτως 15
 καὶ τὸ χάρισμα εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ
 ἀπέθανον πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ
 ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τοὺς
 πολλοὺς ἐπερίσσευσεν . καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαν- 16
 τος τὸ δῶρημα τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα
 τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα .
 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν 17
 διὰ τοῦ ἐνὸς πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος
 καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βα-

18 σιλεύουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς ἰησοῦ χριστοῦ . ἄρα οὖν ὥς δι'
 ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα
 οὕτως καὶ δι' ἐνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς
 19 δικαίωσιν ζωῆς . ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς
 ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ οὕτως καὶ
 διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολ-
 20 λοί . νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα
 οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις .
 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ οὕτως καὶ
 ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ
 ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν .

6 Τί οὖν ἐροῦμεν ἐπιμενῶμεν τῇ ἁμαρτίᾳ ἵνα ἡ χάρις
 2 πλεονάσῃ . μὴ γένοιτο οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ πῶς
 3 ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ . ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς
 4 χριστὸν ἰησοῦν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν . συν-
 ετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον
 ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πα-
 5 τρός οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν . εἰ
 γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ
 6 ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα . τοῦτο γινώσκοντες ὅτι
 ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ
 τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁ-
 7 μαρτίᾳ . ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας .
 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν χριστῷ πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσο-
 9 μεν αὐτῷ . εἰδότες ὅτι χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκ ἔτι
 10 ἀποθνήσκει θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει . ὁ γὰρ ἀ-
 πέθανεν τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ ὁ δὲ ζῇ ζῇ τῷ θεῷ .
 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς ὡς εἶναι τῇ ἁ-
 μαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν .
 12 μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι
 13 εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ . μηδὲ

6. v.1 T*: επιμενουμεν, V: επιμενωμεν. **v.9** T: ουκ επι, KMV: ουκεπι. **v.11** T*: νεκρους
 μεν ειναι, V: [ειναι] νεκρους μεν. **v.11** T*: τω κυριω ημων, V: ∅. **v.12** T*: αυτη εν, V: ∅.

παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτία ἀλ-
 λά παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὥς ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ
 τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑ- 14
 μῶν οὐ κυριεύσει οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν.
 τί οὖν ἀμαρτησόμεν ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ 15
 χάριν μὴ γένοιτο. οὐκ οἶδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς 16
 δούλους εἰς ὑπακοὴν δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε ἤτοι ἁμαρ-
 τίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην. χάρις δὲ τῷ 17
 θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρ-
 δίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. ἐλευθερωθέντες 18
 δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώ- 19
 πινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν ὥσπερ γὰρ
 παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ
 ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη
 ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦ- 20
 λοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα 21
 οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε τὸ γὰρ
 τέλος ἐκείνων θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς 22
 ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν
 εἰς ἁγιασμόν τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὁψώνια τῆς 23
 ἁμαρτίας θάνατος τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν
 χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Ἡ ἀγνοεῖτε ἀδελφοί γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ ὅτι ὁ 7
 νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ. ἡ γὰρ 2
 ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ ἐὰν δὲ ἀπο-
 θάνῃ ὁ ἀνὴρ κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα 3
 οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται
 ἀνδρὶ ἐτέρῳ ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ
 τοῦ νόμου τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ
 ἐτέρῳ. ὥστε ἀδελφοί μου καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ 4
 διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ
 τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. ὅτε 5

v.13 T*: ὡς, V: ὡσει. **v.14** T*: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.15** T*: ἀμαρτησομεν, V: ἀμαρτησωμεν.
v.15 T*: ἀλλ, V: ἀλλα.

γὰρ ἤμεν ἐν τῇ σαρκὶ τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γραμματος. τί οὖν ἐροῦμεν ὁ νόμος ἁμαρτία μὴ γένοιτο ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω ἐῖ μὴ διὰ νόμου τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν ἐῖ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν οὐκ ἐπιθυμήσεις. ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἡμοῖς πᾶσαν ἐπιθυμίαν χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτὲ ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν ἐγὼ δὲ ἀπέθανον. καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον. ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. τὸ οὖν ἀγαθὸν ἡμοῖς γέγονεν θάνατος μὴ γένοιτο ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἡμοῖς ἁμαρτία. οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἡμοῖς τοῦτέστιν ἐν τῇ σαρκὶ μου ἀγαθὸν τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ' εὗρίσκω. οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθὸν ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἡμοῖς ἁμαρτία. εὗρίσκω ἄρα

7. v.6 TMV: αποθανοντες, K: αποθανοντος. **v.7** TKV: νομου, M: νομον. **v.13** T*: γεγονεν, V: εγενετο. **v.14** T*: σαρκικος, V: σαρκινος. **v.16** E: συμφημι, N: συνφημι. **v.17** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.17** T*: αλλ, V: αλλα. **v.18** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **v.18** T*: ουχ ευρισκω, V: ου, F: ου γινωσκω. **v.19** T*: αλλ, V: αλλα. **v.20** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.20** T*: αλλ, V: αλλα.

τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἔμοι ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἔμοι τὸ κα-
κὸν παράκειται . συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ 22
τὸν ἔσω ἄνθρωπον . βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν 23
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμα-
λωτίζοντά με ἰδὼ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν
μου . ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώ- 24
ματος τοῦ θανάτου τούτου . εὐχάριστῶ τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ 25
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῷ
δουλεύω νόμῳ θεοῦ τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας .

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ μὴ^ο κα- **8**
τὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα . ὁ γὰρ νόμος 2
τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν με
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου . τὸ γὰρ ἀ- 3
δύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς ὁ θεὸς
τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας
καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ .
ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κα- 4
τὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα . οἱ γὰρ κατὰ 5
σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα
τὰ τοῦ πνεύματος . τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος τὸ 6
δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη . διότι τὸ φρό- 7
νημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεὸν τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ
ὑποτάσσεται οὐδὲ γὰρ δύναται . οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ 8
ἀρέσαι οὐ δύνανται . ὑμεῖς δὲ οὐκ ἔστε ἐν σαρκὶ ἀλλ' ἐν 9
πνεύματι εἵπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν εἰ δέ τις πνεῦμα
χριστοῦ οὐκ ἔχει οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ . εἰ δὲ χριστὸς ἐν 10
ὑμῖν τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν τὸ δὲ πνεῦμα ζῶν
διὰ δικαιοσύνην . εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγγείραντος ἰησοῦν 11
ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν ὁ ἐγείρας τὸν χριστὸν ἐκ νεκρῶν
ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τὸ^ο ἐνοικοῦν
αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν . ἄρα οὖν ἀδελφοί ὀφειλέται ἐσμεν 12

v.23 TK: τῷ, MV: ἐν τῷ. **v.25** T^o: εὐχαριστῶ, V: χάρις δε. **8. v.1** T^o: μὴ ... πνεῦμα, V: ὅ. **v.2** T^o: με, V: σε. **v.9** T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.10** TK: δι, MV: δια. **v.11** T^o: ἡσοῦν, V: τον ἡσοῦν. **v.11** T^o: τον, V: ὅ. **v.11** TM: το ἐνοικουν αὐτου πνευμα, KV: του ἐνοικουντος αὐτου πνευματος.

13 οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν · εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε
 μέλλετε ἀποθνήσκειν εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώμα-
 14 τος θανατοῦτε ζήσεσθε · ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται
 15 οὗτοί εἰσιν· υἱοὶ θεοῦ · οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας
 πάλιν εἰς φόβον ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας ἐν ᾧ κρᾶζο-
 16 μεν ἀββᾶ ὁ πατήρ · αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμάρτυρεῖ τῷ πνεύ-
 17 ματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ · εἰ δὲ τέκνα καὶ κληρονό-
 μοι κληρονόμοι μὲν θεοῦ συγκληρονόμοι δὲ χριστοῦ εἴπερ
 18 συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν · λογίζομαι γὰρ ὅτι
 οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλου-
 19 σαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς · ἡ γὰρ ἀποκαρδο-
 κία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκ-
 20 δέχεται · τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη οὐχ ἑκοῦσα
 21 ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι · ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτί-
 σις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν
 22 ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ · οἶδαμεν γὰρ
 ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν ·
 23 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος
 ἔχοντες καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν
 24 ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν · τῇ
 γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς
 25 ὃ γὰρ βλέπει τις τί· καὶ ἐλπίζει · εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλ-
 26 πίζομεν δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα · ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ
 πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν τὸ γὰρ τί
 προσευξώμεθα καθὼ δεῖ οὐκ οἶδαμεν ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα
 27 ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις · ὃ δὲ
 ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος
 28 ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων · οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς
 ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθὸν τοῖς κατὰ

v.14 T^{*}: εἰσιν υἱοὶ θεοῦ, V: υἱοὶ θεοῦ εἰσιν. **v.15** T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.16** E: συμμάρτυρει, N: συνμάρτυρει. **v.17** E: συγκληρονόμοι, N: συνκληρονόμοι. **v.17** E: συμπασχομεν, N: συνασχομεν. **v.20** T^{*}: ἐπ, V: ἐφ. **v.23** T^{*}: καὶ ἡμεῖς, V: ἡμεῖς καὶ. **v.24** T^{*}: τι καὶ, V: ∅. **v.26** T^{*}: ταῖς ἀσθενείαις, V: τῇ ἀσθενείᾳ. **v.26** TKV: προσευξώμεθα, M: προσευξόμεθα. **v.26** T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.26** T^{*}: ὑπερ ἡμῶν, V: ∅. **v.27** T^{*}: ἐρευνῶν, V: ἐραυνῶν.

πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν . ὅτι οὖς προέγνω καὶ προώρισεν 29
 συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι αὐ-
 τὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς . οὖς δὲ προώρισεν 30
 τούτους καὶ ἐκάλεσεν καὶ οὖς ἐκάλεσεν τούτους καὶ ἐδι-
 καίωσεν οὖς δὲ ἐδικαίωσεν τούτους καὶ ἐδόξασεν . τί οὖν 31
 ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν τίς καθ' ἡμῶν .
 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων 32
 παρέδωκεν αὐτὸν πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
 χαρίζεται . τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ θεὸς ὁ δι- 33
 καιῶν . τίς ὁ κατακρίνων χριστοῦ ὁ ἀποθανὼν μᾶλλον δὲ 34
 καὶ ἐγερθεὶς ὅς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ ὅς καὶ ἐντυγ-
 χάνει ὑπὲρ ἡμῶν . τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ 35
 χριστοῦ θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνό-
 της ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα . καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκά 36
 σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλογίσθημεν ὥς πρό-
 βατα σφαγῆς . ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ 37
 ἀγαπήσαντος ἡμᾶς . πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε 38
 ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις ° οὔτε ἐνεστῶτα
 οὔτε μέλλοντα . οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐ- 39
 τέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ
 τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν .

Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ οὐ ψεύδομαι συμμαρτυροῦ- 9
 σης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ . ὅτι λύπη 2
 μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου .
 ηὐχόμεν ° γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ 3
 ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα .
 οἵτινές εἰσιν ἰσραηλῖται ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ δι- 4
 αθηκαὶ καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι .
 ὧν οἱ πατέρες καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα ὁ ὧν ἐπὶ 5
 πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν . οὐχ οἷον δὲ 6

v.32 T*: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.34** T*: χριστος, V: χριστος [ιησους]. **v.34** T*: και, V: Ø.
v.36 TK: ενεκα, MV: ενεκεν. **v.38** T*: δυναμεις ουτε ενεστωτα ουτε μελλοντα, V: ενεστωτα
 ουτε μελλοντα ουτε δυναμεις. **9. v.3** TK: ηυχομην γαρ αυτος εγω αναθεμα ειναι, M:
 ευχομην γαρ αυτος εγω αναθεμα ειναι, V: ηυχομην γαρ αναθεμα ειναι αυτος εγω.

ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ ἰσ-
 7 ραήλ οὗτοι ἰσραήλ . οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα ἄβραάμ πάντες
 8 τέκνα ἀλλ' ἐν ἰσαάκ κληθήσεται σοι σπέρμα . τουτέστιν οὐ
 τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τέκνα
 9 τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα . ἐπαγγελίας γὰρ ὁ
 λόγος οὗτος κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ
 10 σάρρι υἱός . οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην
 11 ἔχουσα ἰσαάκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν . μήπω γὰρ γεννηθέντων
 μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ
 12 θεοῦ πρόθεσις μένη οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος .
 13 ἐρρήθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι . καθὼς
 14 γέγραπται τὸν ἰακώβ ἠγάπησα τὸν δὲ ἡσαῦ ἐμίσησα . τί
 15 οὖν ἐροῦμεν μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ μὴ γένοιτο . τῷ γὰρ
 16 μωσῇ λέγει ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰ-
 17 κτείρω . ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος ἀλλὰ
 18 τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ . λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ φαρισαίῳ ὅτι εἰς
 αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
 19 μου καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ . ἄρα
 20 οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ ὃν δὲ θέλει σκληρύνει . ἐρεῖς οὖν μοι τί
 21 ἔτι μέμφεται τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν . με-
 22 νοῦνγε ὦ ἄνθρωπε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ μὴ
 23 ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι τί με ἐποίησας οὕτως . ἢ οὐκ
 24 ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυρά-
 25 ματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν . εἰ
 δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυ-
 νατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς
 23 κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν . καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον
 τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους ἃ προητοίμασεν εἰς δό-
 24 ξαν . οὗς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ ἰουδαίων ἀλλὰ
 25 καὶ ἐξ ἐθνῶν . ὥς καὶ ἐν τῷ ὧσῃ λέγει καλέσω τὸν οὐ λαόν

v.8 T: τουτεστιν, K^{MV}: τουτ εστιν. **v.11** T^{*}: κακον, V: φαυλον. **v.11** TK: του θεου προθεσις, MV: προθεσις του θεου. **v.12** T^{*}: ερρηθη, V: ερρεθη. **v.15** TK: γαρ μωση, M: γαρ μωυση, V: μωυσει γαρ. **v.15** T^{*}: οικτειρησω ον αν οικτειρω, V: οικτηρησω ον αν οικτιρω. **v.16** T^{*}: ελεουντος, V: ελεωντος. **v.19** T^{*}: ουν μοι τι, V: μοι ουν τι [ουν]. **v.20** T^{*}: μενουνγε ω ανθρωπε, V: ω ανθρωπε μενουνγε.

μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην · καὶ 26
 ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἑρρήθη αὐτοῖς οὐ λαός μου ὑμεῖς ἐ-
 κεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος · ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ 27
 τοῦ ἰσραὴλ ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος
 τῆς θαλάσσης τὸ κατάλειμμα σωθήσεται · λόγον γὰρ συν- 28
 τελῶν καὶ συντέμνων ἐν° δικαιοσύνῃ ὅτι λόγον συντετμη-
 μένον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς · καὶ καθὼς προεῖρηκεν 29
 ἡσαΐας εἰ μὴ κύριος σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα ὡς
 σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν ·
 τί οὖν ἐροῦμεν ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κα- 30
 τέλαβεν δικαιοσύνην δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως · ἰσ- 31
 ραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον δικαιοσύνης
 οὐκ ἔφθασεν · διατὶ ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων 32
 νόμου° προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος · κα- 33
 θὼς γέγραπται ἰδοὺ τίθημι ἐν σιών λίθον προσκόμματος
 καὶ πέτραν σκανδάλου καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ
 καταίσχυνθήσεται ·

Ἀδελφοὶ ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέη- 10
 σις ἡ° πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ τοῦ° ἰσραὴλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν ·
 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' 2
 ἐπίγνωσιν · ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ 3
 τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ
 θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν · τέλος γὰρ νόμου χριστὸς εἰς δι- 4
 καιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι · μωδῆς γὰρ γράφει τὴν 5
 δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω-
 πος ζήσεται ἐν αὐτοῖς · ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως 6
 λέγει μὴ εἴτης ἐν τῇ καρδίᾳ σου τίς ἀναθήσεται εἰς τὸν οὐ-
 ρανὸν τοῦτ' ἐστὶν χριστὸν καταγαγεῖν · ἡ τίς καταθήσεται 7
 εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦτ' ἐστὶν χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν ·
 ἀλλὰ τί λέγει ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστὶν ἐν τῷ στόματί σου 8

ν.26 T°: ερρηθη, V: ερρεθη. ν.27 T°: καταλειμμα, V: υπολειμμα. ν.28 T°: εν δικαιοσυνη
 οτι λογον συντετμημενον, V: Ø. ν.31 T°: δικαιοσυνης, V: Ø. ν.32 TK: διατι, MV: δια τι.
 ν.32 T°: νομου προσεκοψαν γαρ, V: προσεκοψαν. ν.33 T°: πας, V: Ø. 10. ν.1 T°: η,
 V: Ø. ν.1 T°: του ισραηλ εστιν, V: αυτων. ν.5 TK: μωσης, MV: μωυσης.

καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ
 9 κηρύσσομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύ-
 ριον ἰησοῦν καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς
 10 αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν σωθήσῃ. καρδιά γὰρ πιστεύε-
 ται εἰς δικαιοσύνην στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.
 11 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυ-
 12 θήσεται. οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ ἑλλήνου ὁ
 γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικα-
 13 λουμένους αὐτόν. πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα
 14 κυρίου σωθήσεται. πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐ-
 πίστευσαν πῶς δὲ πιστεῦσούσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν πῶς δὲ
 15 ἀκούσούσιν χωρὶς κηρύσσοντος. πῶς δὲ κηρύξουσιν ἐὰν
 μὴ ἀποσταλῶσιν καθὼς γέγραπται ὡς ὥραῖοι οἱ πόδες τῶν
 εὐαγγελιζομένων εἰρήνην^ο τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ.
 16 ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ ἡσαΐας γὰρ λέ-
 17 γει κύριε τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν. ἄρα ἡ πίστις ἐξ
 18 ἀκοῆς ἢ δὲ ἀκοή διὰ ῥήματος θεοῦ. ἀλλὰ λέγω μὴ οὐκ
 ἤκουσαν μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος
 αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.
 19 ἀλλὰ λέγω μὴ οὐκ^ο ἔγνω ἰσραὴλ πρῶτος μωσῆς λέγει ἐγὼ
 παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παρορ-
 20 γιῶ ὑμᾶς. ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει εὐρέθην τοῖς ἐμὲ
 μὴ ζητοῦσιν ἐμφανὲς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.
 21 πρὸς δὲ τὸν ἰσραὴλ λέγει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς
 χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.
11 Λέγω οὖν μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν^ο λαὸν αὐτοῦ μὴ γέ-
 νοιτο καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσραηλίτης εἰμὶ ἐκ σπέρματος ἀβραὰμ
 2 φυλῆς βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν
 προέγνω ἢ οὐκ οἶδατε ἐν ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφὴ ὡς ἐντυγχά-
 3 νει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ ἰσραὴλ λέγων. κύριε τοὺς προφήτας

v.14 T^{*}: επικαλεσονται, V: επικαλεσωνται. **v.14** T^{*}: πιστευσουσιν, V: πιστευσωσιν. **v.14** T^{*}: ακουσουσιν, V: ακουσωσιν. **v.15** T^{*}: κηρυξουσιν, V: κηρυξωσιν. **v.15** T^{*}: ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα, V: [τα]. **v.17** T^{*}: θεου, V: χριστου. **v.19** T^{*}: ουκ εγνω ισραηλ, V: ισραηλ ουκ εγνω. **v.19** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.19** T^{*}: επι, V: επ. **v.20** T^{*}: τοις, V: [εν] τοις. **11. v.1** E: τον λαον, F: την κληρονομιαν. **v.2** T^{*}: λεγων, V: ο.

σου ἀπέκτειναν καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καὶ γὰρ
 ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου . ἀλλὰ τί 4
 λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμὸς κατέλιπον ἑμαυτῷ ἑπτακισχιλί-
 οὺς ἄνδρας οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνου τῇ βάαλ . οὕτως οὖν 5
 καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν .
 εἰ δὲ χάριτι οὐκ' ἔτι ἐξ ἔργων ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ' ἔτι γίνε- 6
 ται χάρις εἰ' δὲ ἐξ ἔργων οὐκ ἔτι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ τὸ ἔργον
 οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον . τί οὖν ὁ ἐπιζητεῖ ἰσραὴλ τοῦτο οὐκ 7
 ἐπέτυχεν ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν .
 καθὼς γέγραπται ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύ- 8
 ξεως ὀφθαλμοῦς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὧτα τοῦ μὴ ἀκούειν
 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας . καὶ δαβὶδ λέγει γεννηθήτω ἡ τρά- 9
 πεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον
 καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς . σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ 10
 αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγ-
 καμψον . λέγω οὖν μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν μὴ γένοιτο 11
 ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ
 παραζηλῶσαι αὐτοὺς . εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος 12
 κόσμου καὶ τὸ ἥτημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν πόσῳ μᾶλλον
 τὸ πλήρωμα αὐτῶν . ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν ἐφ' ὅσον 13
 μὲν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος τὴν διακονίαν μου δοξάζω .
 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐ- 14
 τῶν . εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου τίς ἡ 15
 πρόσληψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν . εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία καὶ 16
 τὸ φύραμα καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία καὶ οἱ κλάδοι . εἰ δὲ τινες 17
 τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρι-
 σθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πίότη-
 τος τῆς ἐλαίας ἐγένου . μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων εἰ δὲ 18
 κατακαυχᾶσαι οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ .
 ἔρεῖς οὖν ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ . 19

v.3 T^a: καὶ, V: Ø. **v.6** T: οὐκ ἐτι, K^aM^aV: οὐκετι. **v.6** T: εἰ δε ἐξ ἐργῶν οὐκ ἐτι ἐστὶν
 χάρις ἐπεὶ το ἐργον οὐκ ἐτι ἐστὶν ἐργον, K^aM: εἰ δε ἐξ ἐργῶν οὐκετι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ το ἐργον
 οὐκετι ἐστὶν ἐργον, V: Ø. **v.7** TK: τουτου, M^aV: τουτο. **v.9** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.10** T:
 διαπαντος, K^aM^aV: δια παντος. **v.13** T^a: γαρ, V: δε. **v.13** T^a: μεν, V: μεν συν. **v.15** T^a:
 προσληψις, V: προσλημψις. **v.17** T^a: καὶ, V: Ø. **v.18** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα.

20 καλῶς τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας
 21 μὴ ὑψηλὸφρόνει ἀλλὰ φοβοῦ . εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύ-
 22 σιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο μήπως οὐδέ σου φείσῃται . ἴδε
 οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας
 ἀποτομίαν· ἐπὶ δέ σε χρηστότητα ἐὰν ἐπιμείνης τῇ χρηστό-
 23 τητι ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ . καὶ ὁ ἐκεῖνοι δὲ ἐὰν μὴ ἐπι-
 μείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ ἐγκεντρισθήσονται δυνατὸς γὰρ ἔστιν
 24 ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτοὺς . εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ
 φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαιίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης
 εἰς καλλιέλαιον πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεν-
 25 τρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ . οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν
 ἀδελφοί τὸ μυστήριον τοῦτο ἵνα μὴ ᾔτε παρ' ἑαυτοῖς φρό-
 νιμοι ὅτι πώρως ἀπὸ μέρους τῷ ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις
 26 οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ . καὶ οὕτως πᾶς ἰσραὴλ
 σωθήσεται καθὼς γέγραπται ἤξει ἐκ σιών ὁ ῥυόμενος καὶ
 27 ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ ἱακώβ . καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ'
 28 ἐμοῦ διαθήκη ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν . κατὰ
 μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν
 29 ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας . ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρί-
 30 σματα καὶ ἡ κλησίς τοῦ θεοῦ . ὥσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε
 ἠπειθήσατε τῷ θεῷ νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ .
 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ
 32 αὐτοὶ ἐλἐηθῶσιν . συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς
 33 ἀπειθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ . ὃ βάθος πλούτου καὶ
 σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ ὡς ἀνεξερεῦνητα τὰ κρίματα αὐ-
 34 τοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ . τίς γὰρ ἔγνω νοῦν
 35 κυρίου ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο . ἢ τίς προέδωκεν
 36 αὐτῷ καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ . ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐ-
 τοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα αὐτῷ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας

v.19 TK: οι, MV: Ø. **v.20** T*: υψηλοφρονει, V: υψηλα φρονει. **v.21** TK: μηπως, M: μη πως, V: [μη πως]. **v.21** TK: φεισεται, MV: φεισεται. **v.22** T*: αποτομιαν επι δε σε χρηστοτητα εαν επιμεινης, V: αποτομια επι δε σε χρηστοτης θεου εαν επιμεινης. **v.23** T*: και εκεινοι, V: κακεινοι. **v.23** T*: επιμεινωσιν, V: επιμενωσιν. **v.25** T*: αχρις, V: αχρι. **v.26** T*: και, V: Ø. **v.30** T*: και, V: Ø. **v.31** T*: ελεηθωσιν, V: [vun] ελεηθωσιν. **v.33** T*: ανεξερευνητα, V: ανεξεραυνητα.

ἀμήν .

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἄδελφοί διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θε- **12**
οῦ παρασῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐ-
άρεστον τῷ θεῷ τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν . καὶ μὴ συ- 2
σχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀ-
νακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον .
λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν 3
ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν ἀλλὰ φρονεῖν εἰς
τὸ σωφρονεῖν ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως .
καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη ὁ πολλὰ ἔχομεν τὰ δὲ μέλη 4
πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν . οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά 5
ἔσμεν ἐν χριστῷ ὁ δὲ καθέ τις ἀλλήλων μέλη . ἔχοντες δὲ 6
χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα εἴτε
προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως . εἴτε διακο- 7
νίαν ἐν τῇ διακονίᾳ εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ . εἴτε 8
ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι
ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι . ἡ ἀγάπη 9
ἀνυπόκριτος ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν κολλώμενοι τῷ ἀ-
γαθῷ . τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι τῇ τιμῇ 10
ἀλλήλους προηγούμενοι . τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροὶ τῷ πνεύ- 11
ματι ζέοντες τῷ κἀίρῳ δουλεύοντες . τῇ ἐλπίδι χαίροντες τῇ 12
θλίψει ὑπομένοντες τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες . ταῖς 13
χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες τὴν φιλοξενίαν διώκοντες .
εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶ- 14
σθε . χαίρειν μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων . 15
τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦν- 16
τες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι μὴ γίνεσθε φρόνι-
μοι παρ' ἑαυτοῖς . μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες 17
προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων . εἰ δυνα- 18
τὸν τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες . μὴ 19
ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες ἀγαπητοὶ ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ

12. v.2 T^a: ὑμῶν, V: ∅. **v.4** T^a: μέλη πολλὰ, V: πολλὰ μέλη. **v.5** T^a: ο, V: το. **v.5** T: καθεις, K^{MV}: καθ εις. **v.11** T: καιρω, K^{MV}: κυριω. **v.15** T^a: και, V: ∅.

γέγραπται γὰρ ἐμοὶ ἐκδίκησις ἐγὼ ἀνταποδώσω λέγει κύ-
 20 ριος ὁ ἄνθρωπος οὗν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου ψώμιζε αὐτὸν ἐὰν διψᾷ
 πότιζε αὐτὸν τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις
 21 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ μὴ νικᾷ ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἀλλὰ
 νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω οὐ
 γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ αἱ δὲ οὕσαι ἐξουσίαι
 2 ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ
 ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθεστήκεν οἱ δὲ ἀνθεστηκό-
 3 τες ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται ὁ γὰρ ἄρχωντες οὐκ εἰσὶν
 φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἀλλὰ τῶν κακῶν θέλεις δὲ μὴ
 φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ καὶ ἔξεις ἔπαινον
 4 ἐξ αὐτῆς θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθὸν ἐὰν
 δὲ τὸ κακὸν ποιῇς φοβοῦ οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ
 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν
 5 πράσσοντι διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι οὐ μόνον διὰ τὴν
 6 ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν διὰ τοῦτο γὰρ καὶ
 φόρους τελεῖτε λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο
 7 προσκαρτεροῦντες ἀπόδοτε οὖν πᾶσιν τὰς ὀφειλάς τῷ τὸν
 φόρον τὸν φόρον τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος τῷ τὸν φόβον τὸν φό-
 8 βον τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε εἰ μὴ τὸ
 ἀγαπᾶν ἀλλήλους ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλή-
 9 ρωκεν τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις οὐ φονεύσεις οὐ κλέψεις οὐ
 ψευδομαρτυρήσεις οὐκ ἐπιθυμήσεις καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντο-
 λὴ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται ἐν τῷ ἀγαπήσεις
 10 τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν
 11 οὐκ ἐργάζεται πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη καὶ τοῦτο
 εἰδότες τὸν καιρὸν ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι
 νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

v.20 T^a: εαν ουν, V: αλλα εαν. **13. v.1** TK: απο, MV: υπο. **v.1** T^a: εξουσαι υπο του, V: υπο. **v.2** T^a: ληφονται, V: λημνονται. **v.3** T^a: των αγαθων εργων αλλα των κακων, V: τω αγαθω εργω αλλα τω κακω. **v.5** E: αναγκη υποτασσεσθαι, F: και υποτασσεσθε. **v.7** T^a: ουν, V: ∅. **v.8** T^a: αγαπαν αλληλους, V: αλληλους αγαπαν. **v.9** TK: ου ψευδομαρτυρησεις, MV: ∅. **v.9** T^a: τουτω τω λογω, V: τω λογω τουτω. **v.9** TK: εαυτον, MV: σεαυτον. **v.11** T^a: ημας ηδη, V: ηδη υμας.

ἡ νύξ προέκοψεν ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν ἀποθώμεθα οὖν τὰ 12
 ἔργα τοῦ σκοτούς καὶ ἔνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός.
 ὥς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν μὴ κώμοις καὶ 13
 μέθαις μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ. ἀλλ' 14
 ἐνδύσασθε τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν καὶ τῆς σαρκὸς πρό-
 νοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε μὴ εἰς 14
 διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα ὁ 2
 δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ 3
 ἐξουθενεῖτω καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω ὁ
 θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλό- 4
 τριον οἰκέτην τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει σταθήσεται δὲ
 δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ θεὸς στήσαι αὐτόν. ὃς μὲν κρίνει ἡ- 5
 μέραν παρ' ἡμέραν ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν ἕκαστος ἐν
 τῷ ἰδίῳ νοῦ πληροφορεῖσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ 6
 φρονεῖ καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ ὁ ἐ-
 σθίων κυρίῳ ἐσθίει εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ καὶ ὁ μὴ ἐσθίων
 κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡ- 7
 μῶν ἑαυτῷ ζῇ καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ 8
 ζῶμεν τῷ κυρίῳ ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν τῷ κυρίῳ ἀ-
 ποθνήσκομεν ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν τοῦ
 κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς καὶ ἀπέθανεν καὶ 9
 ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.
 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν 10
 ἀδελφόν σου πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ
 χριστοῦ. γέγραπται γὰρ ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ὅτι ἔμοι κάμ- 11
 ψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.
 ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. 12
 μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνουμεν ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον 13

v.12 E: αποθώμεθα, F: αποβαλωμεθα. **v.12** T^{*}: καὶ ἐνδυσώμεθα, V: ἐνδυσώμεθα [δε].

v.14 T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **14. v.3** T^{*}: καὶ ο, V: ο δε. **v.4** T^{*}: δυνατος γαρ ἐστιν ο θεος, V:

δυνατει γαρ ο κυριος. **v.5** T^{*}: μεν, V: μεν [γαρ]. **v.6** TK: ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει, M: ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει και, V: Ø. **v.9** TK: και απεθανεν

και ανεστη και ανεζησεν, M: και απεθανεν και ανεστη και εξησεν, V: απεθανεν και εξησεν.

v.10 T^{*}: χριστου, V: θεου.

14 τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον . οἶδα
 καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ
 15 εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι ἐκείνῳ κοινόν . εἰ δέ°
 διὰ βρώμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται οὐκ° ἔτι κατὰ ἀγάπην
 περιπατεῖς μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνῳ ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ
 16 χριστός ἀπέθανεν . μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγα-
 17 θόν . οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρώσις καὶ πόσις
 ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ .
 18 ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ
 19 δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις . ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκω-
 20 μεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους . μὴ ἔνεκεν
 βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ πάντα μὲν καθαρὰ
 ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι .
 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ
 22 ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ° σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ . σὺ
 πίστιν ἔχεις° κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μακάριος
 23 ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει . ὁ δὲ διακρινόμενος
 ἐὰν φάγῃ κατακέκριται ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως πᾶν δὲ ὃ οὐκ
 ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστί° .

15 Ὅφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀ-
 2 δυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν . ἕκαστος γὰρ
 ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδο-
 3 μήν . καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν ἀλλὰ καθὼς
 γέγραπται οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσόν ἐπ'
 4 ἐμέ . ὅσα γὰρ προεγράφη εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν
 ἥροεγράφη ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως
 5 τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν . ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς

v.14 TKV: εαυτου, M: αυτου. **v.15** T*: δε, V: γαρ. **v.15** T: ουκ επι, KMV: ουκετι.

v.18 T*: τουτοις, V: τουτω. **v.21** T*: η σκανδαλίζεται η ασθενει, V: Ø. **v.22** TK: εχεις
 κατα σαυτον, M: εχεις κατα σεαυτον, V: [ην] εχεις κατα σεαυτον. **v.23** TKV: εστιν, M: εστιν

+ v.24 τω δε δυναμενω υμας στηριζει κατα το ευαγγελιον μου και το κηρυγμα ιησου χριστου
 κατα αποκαλυψιν μυστηριου χρονοις αιωνιοις σεσιγημενου + v.25 φανερωθεντος δε νυν δια
 τε γραφων προφητικων κατ επιταγην του αιωνιου θεου εις υπακοην πιστεως εις παντα τα
 εθνη γνωρισθεντος + v.26 μονω σοφω θεω δια ιησου χριστου ω η δοξα εις τους αιωνας αμην.

15. v.2 TK: γαρ, MV: Ø. **v.3** T*: επεπεσον, V: επεπεσαν. **v.4** T*: προεγραφη, V: εγραφη.

v.4 TK: της, MV: δια της.

καὶ τῆς παρακλήσεως δώῃ ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλή-
 λοις κατὰ χριστὸν ἰησοῦν . ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι 6
 δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
 στοῦ . διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους καθὼς καὶ ὁ χριστὸς 7
 προσελάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ . λέγω δὲ ἰησοῦν χρι- 8
 στὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ
 εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων . τὰ δὲ ἔ- 9
 θνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεὸν καθὼς γέγραπται διὰ
 τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνοματί σου
 ψαλῶ . καὶ πάλιν λέγει εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ 10
 αὐτοῦ . καὶ πάλιν αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη καὶ 11
 ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί . καὶ πάλιν ἡσαΐας λέγει 12
 ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσοῦ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν
 ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν . ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι 13
 ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν εἰς τὸ πε-
 ρισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου .
 πέπεισμαι δὲ ἀδελφοί μου καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ὅτι 14
 καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης πεπληρωμένοι πάσης
 γνώσεως δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν . τολμηρότε- 15
 ρον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀδελφοί ἀπὸ μέρους ὡς ἐπαναμιμνή-
 σκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ .
 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη ἱε- 16
 ρουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἵνα γένηται ἡ προσφο-
 ρὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ .
 ἔχω οὖν καύχησιν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τὰ πρὸς θεόν . οὐ γάρ 17, 18
 τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς
 ὑπακοὴν ἐθνῶν λόγῳ καὶ ἔργῳ . ἐν δυνάμει σημείων καὶ 19
 τεράτων ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ ὥστε με ἀπὸ ἱερου-
 σαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ

v.7 TK: ἡμας, MV: ὑμας. **v.7** T⁺: θεου, V: του θεου. **v.8** TK: δε ιησουν χριστον, M: δε χριστον ιησουν, V: γαρ χριστον. **v.11** T⁺: τον κυριον παντα τα εθνη και επαινεσατε, V: παντα τα εθνη τον κυριον και επαινεσασωσαν. **v.14** T⁺: γνωσεως, V: [της] γνωσεως. **v.14** TKV: αλληλους, M: αλλους. **v.15** T⁺: αδελφοι, V: Ø. **v.16** T⁺: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.17** T⁺: καυχησιν, V: [την] καυχησιν. **v.17** TK: θεον, MV: τον θεον. **v.18** T⁺: λαλειν τι, V: τι λαλειν.

- 20 εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ . οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγε-
 21 λίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη χριστὸς ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλό-
 22 τριον θεμέλιον οἰκοδομῶ . ἀλλὰ καθὼς γέγραπται οἷς οὐκ
 23 ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄφονται καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συν-
 24 ἦσουσιν . διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς
 25 ὑμᾶς . νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν τούτοις
 26 ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐ-
 27 τῶν . ὥς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν σπανίαν ἐλεύσομαι· πρὸς
 28 ὑμᾶς ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ'
 29 ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους
 30 ἐμπλησθῶ . νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς ἱερουσαλὴμ διακονῶν
 31 τοῖς ἁγίοις . εὐδόκησαν γὰρ μακεδονία καὶ ἀχαΐα κοινω-
 32 νίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν
 33 ἱερουσαλὴμ . εὐδόκησαν γὰρ καὶ ὀφειλέται αὐτῶν· εἰσιν
 34 εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη ὀφεί-
 35 λουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς . τοῦτο
 36 οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦ-
 37 τον ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν σπανίαν . οἶδα δὲ ὅτι ἐρ-
 38 χόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ· εὐαγγε-
 39 λίου τοῦ χριστοῦ ἐλεύσομαι . παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ
 40 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης
 41 τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑ-
 42 πὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν . ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων
 43 ἐν τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς ἱερουσαλὴμ εὐ-
 44 πρόσδεκτος γένηται· τοῖς ἁγίοις . ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθῶ πρὸς
 45 ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν . ὁ
 46 δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν .
- 16** Συνίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν οὗσαν δι-
 2 ἀκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν κεγχρεαῖς . ἵνα αὐτὴν προσ-
 3 δέξησθε ἐν κυρίῳ ἁγίως τῶν ἁγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ

v.24 T^{*}: εαν, V: αν. **v.24** T^{*}: ἐλεύσομαι προς υμας, V: ∅. **v.27** T^{*}: αυτων εισιν, V: εισιν αυτων. **v.28** T^{*}: την, V: ∅. **v.29** T^{*}: του ευαγγελιου του, V: ∅. **v.31** T^{*}: ινα, V: ∅. **v.31** E: διακονια, F: δωροφορια. **v.31** T^{*}: γενηται τοις αγιοις, V: τοις αγιοις γενηται. **v.32** T^{*}: ελθω, V: ελθων. **v.32** T^{*}: και, V: ∅. **16. v.1** TKV: υμιν, M: ∅. **v.1** T^{*}: διακονον, V: [και] διακονον.

ἂν ὑμῶν χρήζη πράγματι καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν
 ἐγενήθη καὶ αὐτοῦ^ο ἐμοῦ. ἀσπάσασθε πρίσκιλλαν καὶ ἀ- 3
 κύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ. οἵτινες ὑπὲρ 4
 τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν οἷς οὐκ ἐγὼ
 μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν.
 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν ἀσπάσασθε ἐπαίνετον 5
 τὸν ἀγαπητόν μου ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀχαΐας εἰς χριστόν.
 ἀσπάσασθε μαριὰμ ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς. ἀ- 6, 7
 σπάσασθε ἀνδρόνικον καὶ ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ
 συναιχμαλώτους μου οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀπο-
 στόλοις οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε 8
 ἀμπλιαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε οὐρβα- 9
 νὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χριστῷ καὶ στάχυν τὸν ἀγαπητόν
 μου. ἀσπάσασθε ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν χριστῷ ἀσπά- 10
 σασθε τοὺς ἐκ τῶν ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε ἡρόδιωνα 11
 τὸν συγγενῇ μου ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ναρκίσσου τοὺς
 ὄντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε τρύφαιναν καὶ τρυφῶσαν τὰς 12
 κοπιώσας ἐν κυρίῳ ἀσπάσασθε περσίδα τὴν ἀγαπητὴν ἥτις
 πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε ροῦφον τὸν ἐκλε- 13
 κτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσα- 14
 σθε ἀσύγκριτον φλέγοντα ἐρμῖαν πατρόδαν ἐρμῖην καὶ τοὺς
 σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰουλίαν 15
 νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ ὄλυμπαν καὶ τοὺς σὺν
 αὐτοῖς πάντας ἀγίους. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι 16
 ἀγίῳ ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ. παρα- 17
 καλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ
 τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦν-
 τας καὶ ἐκκλινάτε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ 18
 ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοι-
 λίᾳ καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς

v.2 T*: αὐτοῦ ἐμοῦ, V: ἐμοῦ αὐτοῦ. **v.3** TK: πρίσκιλλαν, MV: πρίσκαν. **v.5** T*: ἀχαΐας, V: ασίας. **v.6** T*: μαριὰμ, V: μαριαν. **v.6** T*: ἡμας, V: υμας. **v.7** T*: γεγονασιν, V: γεγοναν. **v.8** T*: ἀμπλιαν, V: ἀμπλιατον. **v.11** TK: ηρωδιωνα, MV: ηρωδιωνα. **v.14** T*: ἐρμην, V: ἐρμην. **v.14** T*: ἐρμην, V: ἐρμαν. **v.16** T*: ἐκκλησῖαι, V: ἐκκλησῖαι πᾶσαι. **v.17** T*: ἐκκλινετε, V: ἐκκλινετε. **v.18** T*: ἰησοῦ, V: ὁ.

- 19 καρδίας τῶν ἀκάκων . ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοή εἰς πάντα ἀφί-
κετο χαίρω ὅτι ἐφ' ὑμῖν θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι
20 εἰς τὸ ἀγαθὸν ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν . ὁ δὲ θεὸς τῆς
εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν
τάχει ἢ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν .
21 ἀσπάζονται ὑμᾶς τιμόθεος ὁ συνεργός μου καὶ λούκιος καὶ
22 ἰάσων καὶ σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου . ἀσπάζομαι ὑμᾶς
23 ἐγὼ τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ . ἀσπάζεται
ὑμᾶς γαῖος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἑκκλησίας ὅλης ἀσπάζε-
ται ὑμᾶς ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ κούαρτος ὁ
24 ἀδελφός . ἡ ὁ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ
25 πάντων ὑμῶν ἀμήν . τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κα-
τὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα ἰησοῦ χριστοῦ κα-
τὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου .
26 φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐ-
πιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα
27 τὰ ἔθνη γνωρισθέντος . μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ
ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν . Πρὸς ῥωμαίους ἐγράφη
ἀπὸ κορίνθου διὰ φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν κεγχρεαῖς
ἐκκλησίας .

v.19 T*: χαίρω οὖν το εφ ὑμιν, V: εφ ὑμιν οὖν χαίρω. **v.19** T*: μεν, V: ∅. **v.20** T*: χριστου, V: ∅. **v.20** TMV: ὑμων, K: ὑμων ἀμην. **v.21** T*: ἀσπαζονται, V: ἀσπάζεται. **v.23** T*: τῆς ἐκκλησίας ὅλης, V: ὅλης τῆς ἐκκλησίας. **v.24** T*: ἡ χάρις ... ὑμων ἀμην, V: ∅. **v.25** TKV: τῷ ... σεσιγημενου, M: ∅. **v.26** TKV: φανερωθεντος ... γνωρισθεντος, M: ∅. **v.27** TKV: μονῷ ... ἀμην, M: ∅. **v.27** T: Προς ... ἐκκλησίας, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ°

Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ° χριστοῦ διὰ θελήμα- **1**
τος θεοῦ καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφός· τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ **2**
τῇ οὐσῇ ἐν κορίνθῳ ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ κλητοῖς
ἀγίοις σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν τῷ καὶ ἡμῶν·
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου **3**
ἰησοῦ χριστοῦ· εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν **4**
ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ·
ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πά- **5**
σῃ γνώσει· καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν **6**
ὑμῖν· ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι ἀ- **7**
πεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ· ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους **8**
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· πιστὸς ὁ θε- **9**
ὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χρι-
στοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί διὰ **10**
τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ
λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα ᾗτε δὲ κατηρι-
σμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῷ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ· ἐδηλώθη γάρ **11**
μοι περὶ ὑμῶν ἀδελφοί μου ὑπὸ τῶν χλόης ὅτι ἔριδες ἐν
ὑμῖν εἰσιν· λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει ἐγὼ μὲν **12**
εἰμι παύλου ἐγὼ δὲ ἀπολλῶ ἐγὼ δὲ κηφᾶ ἐγὼ δὲ χριστοῦ·
μμερίσται ὁ χριστὸς μὴ παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν ἢ **13**
εἰς τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε· εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι **14**
οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ κρίσπον καὶ γάϊον· ἵνα μή τις **15**
εὔπη ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα· ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν **16**

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, ΜΥ: ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α. **1. v.1** Τ*: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.2** Τ*: τε, V: ὅ. **v.4** Ε: μου, F: ὅ. **v.13** Ε: μεμερίσται, F: μὴ μεμερίσται. **v.15** Τ*: εβαπτισα, V: εβαπτισθητε.

στεφανᾶ οἶκον λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐθάπτισα .
 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλén με χριστὸς βαπτίζειν ἀλλ' εὐαγγελίζε-
 σθαι οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ
 18 χριστοῦ . ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυ-
 μένοις μωρία ἐστὶν τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ
 19 ἐστίν . γέγραπται γὰρ ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ
 20 τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω . ποῦ σοφὸς ποῦ γραμ-
 ματεὺς ποῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου οὐχὶ ἐμώρανεν
 21 ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου . ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ
 σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεὸν
 εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι
 22 τοὺς πιστεύοντας . ἐπειδὴ καὶ ἰουδαῖοι σημειῶν αἰτοῦσιν
 23 καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν . ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χρι-
 στὸν ἐσταυρωμένον ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον ἑλλήσιν δὲ
 24 μωρίαν . αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν
 25 χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν . ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ
 θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ
 26 θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν . βλέπετε γὰρ τὴν
 κλῆσιν ὑμῶν ἀδελφοί ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα οὐ
 27 πολλοὶ δυνατοὶ οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς . ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
 κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα τοὺς^ο σοφοὺς καταισχύνῃ καὶ
 τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ
 28 ἰσχυρά . καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα
 ἐξελέξατο ὁ θεὸς καὶ τὰ μὴ ὄντα ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ .
 29, 30 ὅπως μὴ καυχῆσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ . ἐξ αὐτοῦ
 δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὃς ἐγενήθη ἡμῖν^ο σοφία ἀπὸ
 31 θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις . ἵνα
 καθὼς γέγραπται ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω .

2 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφοί ἦλθον οὐ καθ' ὑπερο-
 χὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μάρτυριον τοῦ

v.17 T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.20** T^o: τουτου, V: Ø. **v.22** T^o: σημειον, V: σημεια. **v.23** T^o:
 ἑλλησιν, V: εθνεσιν. **v.25** T^o: εστιν, V: Ø. **v.27** T^o: τους σοφους καταισχυνη, V: καταισχυνη
 τους σοφους. **v.28** T^o: και, V: Ø. **v.29** TK: αυτου, MV: του θεου. **v.30** T^o: ημιν σοφια,
 V: σοφια ημιν. **2. v.1** T^o: μαρτυριον, V: μυστηριον, F: σωτηριον.

θεοῦ . οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ^ο εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ ἰησοῦν 2
 χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον . καὶ^ο ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ 3
 καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς .
 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς^ο ἀν- 4
 θρωπίνης σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ
 δυνάμεως . ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων 5
 ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ . σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελεί- 6
 οῖς σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων
 τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων . ἀλλὰ λαλοῦμεν 7
 σοφίαν^ο θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην ἣν προ-
 ὥρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν . ἣν οὐδεὶς 8
 τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν εἰ γὰρ ἔγνωσαν
 οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν . ἀλλὰ καθὼς 9
 γέγραπται ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν
 καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ἃ ἠτοίμασεν ὁ θε-
 ὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν . ἡμῖν δὲ ὁ^ο θεὸς ἀπεκάλυψεν διὰ 10
 τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ καὶ τὰ
 βάθη τοῦ θεοῦ . τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου 11
 εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ οὕτως καὶ τὰ
 τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ . ἡμεῖς δὲ 12
 οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ
 τοῦ θεοῦ ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν . ἃ 13
 καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις
 ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου πνευματικοῖς πνευματι-
 κὰ συγκρίνοντες . ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ 14
 πνεύματος τοῦ θεοῦ μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶν καὶ οὐ δύναται
 γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται . ὁ δὲ πνευματικὸς ἀ- 15
 νακρίνει μὲν πάντα αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται . τίς 16
 γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου ὃς συμβιβάσει αὐτὸν ἡμεῖς δὲ νοῦν
 χριστοῦ ἔχομεν .

v.2 T^ο: του ειδεναι τι, V: τι ειδεναι. **v.3** T^ο: και εγω, V: καγω. **v.4** T^ο: πειθοις ανθρωπινης σοφιας λογοις, V: πειθοις[ε] σοφιας [λογοις]. **v.7** T^ο: σοφίαν θεου, V: θεου σοφίαν. **v.10** T^ο: ο θεος απεκαλυψεν, V: απεκαλυψεν ο θεος. **v.10** T^ο: αυτου, V: ∅. **v.10** T^ο: ερευνα, V: εραυνα. **v.11** T^ο: οιδεν, V: εγνωκεν. **v.13** T^ο: αγιου, V: ∅. **v.15** T^ο: μεν, V: [τα].

3 Καὶ ἔγὼ ἀδελφοὶ οὐκ ἡδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευ-
 2 ματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ. γάλα
 ὑμᾶς ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα οὐπω γὰρ ἡδύνασθε ἀλλ' οὔτε
 3 ἔτι νῦν δύνασθε. ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε ὅπου γὰρ ἐν ὑ-
 μῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ
 4 κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε. ὅταν γὰρ λέγη τις ἐγὼ μὲν
 εἰμι παύλου ἕτερος δὲ ἐγὼ ἀπολλῶ οὐχί σαρκικοί ἐστε.
 5 τίς οὖν ἐστὶν παῦλος τίς δὲ ἀπολλῶς ἀλλ' ἢ διάκονοι δι'
 6 ὧν ἐπιστεύσατε καὶ ἐκάστω ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. ἐγὼ ἐφύ-
 7 τευσα ἀπολλῶς ἐπότισεν ἀλλ' ὁ θεὸς ἡὔξανε. ὥστε οὔτε
 ὁ φυτεύων ἐστὶν τι οὔτε ὁ ποτίζων ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός.
 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον
 9 μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. θεοῦ γὰρ ἐσμεν
 10 συνεργοὶ θεοῦ γεώργιον θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε. κατὰ τὴν
 χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θε-
 μέλιον τέθεικα ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ ἕκαστος δὲ βλεπέτω
 11 πῶς ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖ-
 12 ναι παρὰ τὸν κείμενον ὃς ἐστὶν ἰησοῦς ὁ χριστός. εἰ δὲ
 τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τούτον χρυσὸν ἄργυρον
 13 λίθους τιμίους ξύλα χόρτον καλάμην. ἐκάστου τὸ ἔργον
 φανερόν γενήσεται ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει ὅτι ἐν πυρὶ ἀ-
 ποκαλύπτεται καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ
 14 δοκιμάσει. εἴ τις τὸ ἔργον μένει ὃ ἐπωκοδόμησεν ὁ
 15 μισθὸν λήψεται. εἴ τις τὸ ἔργον κατακαήσεται ζημιωθήσε-
 16 ται αὐτὸς δὲ σωθήσεται οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. οὐκ οἴδατε
 ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.
 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει φθερεῖ τοῦτον ὁ θεὸς ὁ
 18 γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. μηδεὶς

3. v.1 T^a: καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.1** TKV: λαλῆσαι ὑμιν, M: ὑμιν λαλῆσαι. **v.1** T^a: σαρκικοῖς, V: σαρκινούς. **v.2** T^a: καὶ, V: ∅. **v.2** TK: ἡδυνασθε, MV: ἐδυνασθε. **v.2** T^a: οὔτε, V: οὐδε. **v.3** T^a: καὶ διχοστασίαι, V: ∅. **v.4** T^a: οὐχὶ σαρκικοί, V: οὐκ ἀνθρώποι. **v.5** T^a: τίς οὖν ἐστὶν παῦλος τίς δὲ ἀπολλῶς ἀλλ' ἢ, V: τί οὖν ἐστὶν ἀπολλῶς τίς δὲ ἐστὶν παῦλος. **v.6** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.8** T^a: ληψεται, V: λημψεται. **v.10** T^a: τεθεικα, V: εθηκα. **v.11** TK: ο, MV: ∅. **v.12** T^a: τούτον, V: ∅. **v.13** T^a: πυρ, V: πυρ [αὐτο]. **v.14** T^a: μένει, V: μενεῖ. **v.14** TK: ἐπωκοδομησεν μισθὸν ληψεται, M: ἐποικοδομησεν μισθὸν ληψεται, V: ἐποικοδομησεν μισθὸν λημψεται.

ἐαυτὸν ἐξαπατάτω εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰ-
 ὶ τούτῳ μωρὸς γενέσθω ἵνα γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία 19
 τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστὶν γέγραπται
 γὰρ ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.
 καὶ πάλιν κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν 20
 ὅτι εἰσὶν μάταιοι. ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις 21
 πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστὶν. εἴτε παῦλος εἴτε ἀπολλῶς εἴτε κη- 22
 φᾶς εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος εἴτε ἐνεστώτα εἴτε
 μέλλοντα πάντα ὑμῶν ἐστὶν. ὑμεῖς δὲ χριστοῦ χριστὸς δὲ 23
 θεοῦ.

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ 4
 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. ὁ δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν 2
 τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὐρεθῇ. ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλά- 3
 χιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης
 ἡμέρας ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. οὐδὲν γὰρ ἐμαυ- 4
 τῷ σύνοιδα ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι ὁ δὲ ἀνακρί-
 νων με κύριός ἐστιν. ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε ἕως 5
 ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκοτίους
 καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν καὶ τότε ὁ ἔπαινος
 γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. ταῦτα δὲ ἀδελφοὶ μετε- 6
 σχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ ἀπολλῶ δι' ὑμᾶς ἵνα ἐν ἡμῖν
 μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὅ γέγραπται φρονεῖν ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ 7
 τοῦ ἐνὸς φύσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. τίς γὰρ σε διακρίνει 7
 τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες εἰ δὲ καὶ ἔλαβες τί καυχᾶσαι ὡς
 μὴ λαβὼν. ἤδη κεκορεσμένοι ἐστὲ ἤδη ἐπλουτήσατε χω- 8
 ρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε ἵνα καὶ
 ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς 9
 τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους ὅτι
 θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώ-
 ποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστόν ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χρι- 10
 στῷ ἡμεῖς ἀσθενεῖς ὑμεῖς δὲ ἰσχυροὶ ὑμεῖς ἔνδοξοι ἡμεῖς δὲ

v.22 T^{*}: ἐστὶν, V: ∅. **4. v.2** T^{*}: ο δε, V: ωδε. **v.6** T^{*}: απολλω, V: απολλων. **v.6** T^{*}: ο
 γεγραπται φρονειν, V: α γεγραπται. **v.6** TKV: φυσιουσθε, M: μη φυσιουσθε. **v.9** T^{*}: οτι,
 V: ∅.

11 ἄτιμοι ὁ ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ
 12 γυμνήτευομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν ὁ καὶ κο-
 πιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶν λοιδορούμενοι εὐ-
 13 λογοῦμεν διωκόμενοι ἀνεχόμεθα ὁ βλάσφημοῦμενοι πα-
 ρακαλοῦμεν ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν
 14 πάντων περίφημα ἕως ἄρτι ὁ οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω
 15 ταῦτα ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθεῖω ὁ ἐὰν γὰρ μυ-
 ρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ ἀλλ' οὐ πολλοὺς πα-
 16, 17 τέρας ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
 ἐγέννησα ὁ παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς μιμηταὶ μου γίνεσθε ὁ διὰ
 τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν τιμόθεον ὃς ἐστὶν τέκνον' μου ἀγαπη-
 τὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου
 τὰς ἐν χριστῷ καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδά-
 18 σκω ὁ ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν
 19 τινες ὁ ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς ἐὰν ὁ κύριος θε-
 λήσῃ καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ
 20 τὴν δύναμιν ὁ οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ ἀλλ' ἐν
 21 δυνάμει ὁ τί θέλετε ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐν ἀγάπῃ
 πνεύματι τε πρῶτότης ὁ

5 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία καὶ τοιαύτη πορνεία
 ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται ὥστε γυναῖκά τινα
 2 τοῦ πατρὸς ἔχειν ὁ καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ καὶ οὐχὶ
 μᾶλλον ἐπενθήσατε ἵνα ἐξάρθῃ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον
 3 τοῦτο πλοῖσας ὁ ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι παρὼν
 δὲ τῷ πνεύματι ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο
 4 κατεργασάμενον ὁ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν' ἰησοῦ
 χριστοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν
 5 τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὁ παραδοῦ-
 ναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς ἵνα τὸ

v.11 T^{*}: γυμνήτευομεν, V: γυμνιτευομεν. **v.13** T^{*}: βλάσφημοῦμενοι, V: δυσφημιουμενοι.
v.14 T^{*}: νουθετω, V: νουθετω[v]. **v.17** T^{*}: τεκνον μου, V: μου τεκνον. **v.17** T^{*}: χριστω, V:
 χριστω [ιησου]. **v.21** T^{*}: πρασιτης, V: πραυτητος. **5. v.1** T^{*}: ονομαζεται, V: Ø. **v.2** T^{*}:
 εξαρθη, V: αρθη. **v.2** T^{*}: ποιησας, V: πραξας. **v.3** T^{*}: ως, V: Ø. **v.4** T^{*}: ημων ιησου
 χριστου, V: [ημων] ιησου. **v.4** T^{*}: χριστου, V: Ø.

πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. οὐ καλὸν 6
 τὸ καύχημα ὑμῶν οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύ-
 ραμα ζυμοῖ. ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην ἵνα ἦτε 7
 νέον φύραμα καθὼς ἔστε ἄζυμοι καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν
 ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη χριστός. ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ 8
 παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας ἀλλ' ἐν ἀζύμοις
 εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ 9
 μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις. καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρ- 10
 νοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις ἢ ἄρπαξιν ἢ
 εἰδωλολάτραις ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεθῆναι.
 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφός 11
 ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
 λοῖδορος ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.
 τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρί- 12
 νετε. τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν 13
 ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνε- 6
 σθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων. οὐκ οἶδατε 2
 ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται
 ὁ κόσμος ἀνάξιοί ἔστε κριτηρίων ἐλαχίστων. οὐκ οἶδατε 3
 ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν μήτι γε βιωτικά. βιωτικά μὲν οὖν 4
 κριτήρια ἐὰν ἔχητε τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
 τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω οὕτως οὐκ ἔ- 5
 στιν ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνά
 μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ 6
 κρίνεται καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων. ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἤτ- 7
 τημα ἐν ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν διατῖ
 οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε διατῖ οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε.
 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε καὶ τὰῦτα ἀδελφούς. 8

v.5 T^a: ἰησοῦ, V: ∅. **v.7** TK: οὖν, MV: ∅. **v.7** TM: υπερ ημων ετυθη, K: υπερ ημων
 εθυθη, V: ετυθη. **v.10** T^a: καὶ, V: ∅. **v.10** T^a: η, V: καὶ. **v.10** T^a: οφειλετε, V: ωφειλετε.
v.11 T^a: νυνι, V: νυν. **v.11** T: ἡ, KMV: ἡ. **v.12** T^a: καὶ, V: ∅. **v.13** TK: κρίνει, MV:
 κρίνει. **v.13** T^a: καὶ εξαρετε, V: εξαρατε. **6. v.2** T^a: ουκ, V: η ουκ. **v.5** TK: εστιν εν
 υμιν σοφος ουδε εις, M: ενι εν υμιν σοφος ουδε εις, V: ενι εν υμιν ουδεις σοφος. **v.7** TK: εν,
 MV: ∅. **v.7** TK: διατι, MV: δια τι. **v.8** T^a: ταυτα, V: τουτο.

9 ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν^ο θεοῦ οὐ κληρονομήσου-
 10 σιν μὴ πλανᾶσθε οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοι-
 11 χοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενικοῖται . οὔτε κλέπται^ο οὔτε
 12 πλεονέκται οὔτε μέθυσοι οὐ λοιδόροι οὐχ ἄρπαγες βασι-
 13 λείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν . καὶ ταῦτά τινες ἦτε ἀλλὰ
 14 ἀπελούσασθε ἀλλὰ ἡγιάσθητε ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνό-
 15 ματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν .
 16 πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι ἔξε-
 17 στιν ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος . τὰ βρώματα
 18 τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην
 19 καὶ ταῦτα καταργήσει τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ
 20 κυρίῳ καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι . ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον
 21 ἡγείρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ . οὐκ
 22 οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη χριστοῦ ἐστὶν ἄρας οὖν
 23 τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη μὴ γένοιτο . ἢ^ο
 24 οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν ἕσον-
 25 ται γὰρ φησὶν οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν . ὁ δὲ κολλώμενος τῷ
 26 κυρίῳ ἐν πνευμᾷ ἐστὶν . φεύγετε τὴν πορνείαν πᾶν ἁμάρ-
 27 τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν ὁ
 28 δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει . ἢ οὐκ οἶδατε
 29 ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν
 30 οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν . ἡγοράσθητε γὰρ
 31 τιμῆς δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ^ο ἐν τῷ
 32 πνεύματι ὑμῶν ἃτινά ἐστιν τοῦ θεοῦ .

7 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ
 2 ἄπτεσθαι . διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυ-
 3 ναῖκα ἔχέτω καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχέτω . τῇ γυναικὶ
 4 ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην^ο εὐνοίαν ἀποδιδότω ὁμοίως δὲ καὶ
 5 ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί . ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει
 6 ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ

v.9 T^ο: βασιλειαν θεου, V: θεου βασιλειαν. **v.10** TK: κλεπται ουτε πλεονεκται ουτε, M: πλεονεκται ουτε κλεπται ουτε, V: κλεπται ουτε πλεονεκται ου. **v.10** T^ο: ου, V: ∅. **v.11** T^ο: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.11** T^ο: ιησου, V: ιησου χριστου. **v.16** TK: η, M: ∅, V: [η]. **v.20** T^ο: και εν τω πνευματι υμων ατινα εστιν του θεου, V: ∅. **7. v.1** T^ο: μοι, V: ∅. **v.3** T^ο: οφειλομενην ευνοιαν, V: οφειλην. **v.4** T^ο: ἀλλ, V: ἀλλα.

ἐξουσιάζει ἀλλ' ἡ γυνή • μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους εἰ μὴ^ο 5
 τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάζητε^ο τῇ νηστείᾳ
 καὶ τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε ἵνα μὴ
 πειράξη ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν • τοῦτο δὲ 6
 λέγω κατὰ συγγνώμην οὐ κατ' ἐπιταγὴν • θέλω γὰρ πάντας 7
 ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτὸν ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρι-
 σμα^ο ἔχει ἐκ θεοῦ ὃς μὲν οὕτως ὃς δὲ οὕτως • λέγω δὲ τοῖς 8
 ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις καλὸν αὐτοῖς ἐστὶν ἐὰν μείνωσιν
 ὡς κἀγώ • εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται γαμησάτωσαν κρεῖδσον 9
 γάρ ἐστιν γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι • τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν πα- 10
 ραγγέλλω οὐκ ἐγὼ ἀλλ' ὁ κύριος γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ
 χωρισθῆναι • ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀν- 11
 δρὶ καταλλαγήτω καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι • τοῖς δὲ 12
 λοιποῖς ἐγὼ^ο λέγω οὐχ ὁ κύριος εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα
 ἔχει ἄπιστον καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ μὴ ἀ-
 φιέτω αὐτήν • καὶ γυνή ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ αὐτὸς 13
 συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς μὴ ἀφιέτω αὐτόν • ἡγίασται 14
 γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ καὶ ἡγίασται ἡ γυνή
 ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά 15
 ἐστὶν νῦν δὲ ἁγία ἐστὶν • εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται χωρίζε-
 σθω οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις 16
 ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός • τί γὰρ οἶδας γύναι εἰ 16
 τὸν ἄνδρα σώσεις ἢ τί οἶδας ἄνερ εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις •
 εἰ μὴ ἐκάστω ὡς ἐμέρισεν ὁ θεὸς ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ 17
 κύριος οὕτως περιπατεῖτω καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
 πάσαις διατάσσομαι • περιτετμημένος τις ἐκλήθη μὴ ἐπι- 18
 σπᾶσθω ἐν ἀκροβυστίᾳ τις^ο ἐκλήθη μὴ περιτεμνέσθω • ἡ 19
 περιτομὴ οὐδὲν ἐστὶν καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστὶν ἀλλὰ

v.5 T^ο: μὴ τι, V: μῆτι. **v.5** T^ο: σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ, V: σχολασθε. **v.5** T^ο: συνερχησθε, V: ἡτε. **v.7** T^ο: γὰρ, V: δε. **v.7** T^ο: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.7** T^ο: χάρισμα εχει, V: εχει χάρισμα. **v.7** T^ο: ος, V: ο. **v.8** T^ο: ἐστιν, V: ∅. **v.9** T^ο: κρεῖσσον, V: κρεῖπτον. **v.10** T^ο: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.12** T^ο: ἐγὼ λεγῶ, V: λεγῶ ἐγῶ. **v.12** T^ο: αὐτῇ, V: αὐτῇ. **v.13** T^ο: ητις, V: εἰ τις. **v.13** T^ο: αὐτος, V: οὗτος. **v.13** T^ο: αὐτον, V: τον ἀνδρα. **v.14** T^ο: ἀνδρ, V: ἀδελφῶ, F: ἀνδρὶ τῷ πιστῷ. **v.15** T^ο: ἡμας, V: ὑμας. **v.17** T^ο: θεος, V: κυριος. **v.17** T^ο: κυριος, V: θεος. **v.18** T^ο: τις ἐκκληθη, V: κεκληται τις.

20 τήρησις ἐντολῶν θεοῦ . ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἣ ἐκλήθη ἐν
 21 ταύτῃ μενέτω . δοῦλος ἐκλήθης μή σοι μελέτω ἄλλ' εἰ καὶ
 22 δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι μᾶλλον χρῆσαι . ὁ γὰρ ἐν κυ-
 23 ρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστὶν ὁμοίως καὶ
 24 ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν χριστοῦ . τιμῆς ἡγορά-
 25 σθητε μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων . ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη
 26 ἀδελφοὶ ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ ἑαυτοῦ . περὶ δὲ τῶν παρ-
 27 θένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλε-
 28 ημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι . νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν
 29 ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστώσαν ἀνάγκην ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ
 30 τὸ οὕτως εἶναι . δέδεσθαι γυναικὶ μὴ ζητεῖ λύσιν λέλυσαι
 31 ἀπὸ γυναικὸς μὴ ζητεῖ γυναῖκα . ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς οὐχ ἡ-
 32 μαρτες καὶ ἐὰν γήμῃ ἢ παρθένος οὐχ ἡμαρτεν θλίψιν δὲ τῇ
 33 σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι ἐγὼ δὲ ὑμῶν φεύδομαι . τοῦτο δὲ
 34 φημι ἀδελφοὶ ὁ καὶρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπὸν ἐστὶν ἵνα
 35 καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ᾤσιν . καὶ οἱ κλαί-
 36 οντες ὡς μὴ κλαίοντες καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες
 37 καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες . καὶ οἱ χρώμενοι τῷ
 38 κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι παράγει γὰρ τὸ σχῆμα
 39 τοῦ κόσμου τούτου . θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι ὁ ἄ-
 40 γαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ . ὁ δὲ
 41 γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικὶ .
 42 μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ
 43 τοῦ κυρίου ἵνα ἡ ἀγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι ἡ δὲ γαμή-
 44 σασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί . τοῦτο
 45 δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω οὐχ ἵνα βρόχον
 46 ὑμῖν ἐπιβάλω ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρόσεδρον τῷ
 47 κυρίῳ ἀπερισπάσως . εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρ-

v.22 T^{*}: καὶ, V: Ø. **v.24** TK: τῷ, MV: Ø. **v.28** T^{*}: γήμης, V: γαμήσης. **v.29** TMV: ο, K: οτι ο. **v.29** T^{*}: το λοιπον εστιν, V: εστιν το λοιπον. **v.31** T^{*}: τῷ κοσμῳ τούτῳ, V: τον κοσμον. **v.32** T^{*}: ἀρεσει, V: ἀρεση. **v.33** T^{*}: ἀρεσει, V: ἀρεση. **v.34** TK: μεμερισται η γυνη και η παρθενος η αγαμος, M: μεμερισται και η γυνη και η παρθενος η αγαμος, V: και μεμερισται και η γυνη η αγαμος και η παρθενος. **v.34** T^{*}: σώματι και πνευματι, V: τῷ σώματι και τῷ πνευματι. **v.34** T^{*}: ἀρεσει, V: ἀρεση. **v.35** T^{*}: συμφερον, V: συμφορον. **v.35** T^{*}: ευπροσεδρον, V: ευπαρεδρον.

θένον αὐτοῦ νομίζει ἐὰν ἦ ὑπέρακμος καὶ οὕτως ὀφείλει
 γίνεσθαι ὃ θέλει ποιεῖτω οὐχ ἁμαρτάνει γαμεῖωσαν. ὅς δέ 37
 ἔστηκεν ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ μὴ ἔχων ἀνάγκην ἐξουσίαν
 δέ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν
 τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς
 ποιεῖ. ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ ὁ δέ μὴ ἐκγα- 38
 μίζων κρεῖσσον ποιεῖ. γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον 39
 ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐὰν δέ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔλευθέρᾳ
 ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα 40
 δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην δοκῶ δέ
 κάγω πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι πάντες γινῶσιν ἔ- 8
 χομεν ἢ γινῶσις φυσιοῖ ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἰ δέ τις 2
 δοκεῖ εἰδέναι τι οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκεν καθὼς δεῖ γινῶναι.
 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεὸν οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. περὶ 3, 4
 τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδω-
 λον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ 5
 εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς
 ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ. ἀλλ' ἡμῖν εἷς 6
 θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸν καὶ εἷς
 κύριος ἰησοῦς χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.
 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἢ γινῶσις τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ εἰ- 7
 δώλου ἕως ἄρτι ὥς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν καὶ ἢ συνείδησις
 αὐτῶν ἀσθενὴς οὔσα μολύνεται. βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρί- 8
 στησιν τῷ θεῷ οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν οὔτε
 ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. βλέπετε δὲ μήπως ἢ ἐξου- 9
 σία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενόουσιν. ἐὰν 10

ν.37 T*: εδραιος εν τη καρδια, V: εν τη καρδια αυτου εδραιος. **ν.37** T*: καρδια αυτου του, V: ιδια καρδια. **ν.37** T*: ποιει, V: ποιησει. **ν.38** T*: εκγαμιζων, V: γαμιζων την εαυτου παρθενον. **ν.38** T*: ο δε μη εκγαμιζων κρεισσον ποιει, V: και ο μη γαμιζων κρεισσον ποιησει. **ν.39** T*: νομω, V: Ø. **ν.39** TKV: δε, M: δε και. **ν.39** TK: αυτης, MV: Ø. **8. ν.2** T*: δε τις δοκει ειδεναι τι ουδεπω ουδεν εγνωκεν, V: τις δοκει εγνωκεναι τι ουπω εγνω. **ν.4** T*: ετερος, V: Ø. **ν.5** TK: της, MV: Ø. **ν.7** T*: συνειδησει του ειδωλου εως αρτι, V: συνηθεια εως αρτι του ειδωλου. **ν.8** T*: παριστησιν τω θεω ουτε γαρ εαν φαγωμεν περισσεουομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουομεθα, V: παραστησει τω θεω ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουομεθα ουτε εαν φαγωμεν περισσεουομεν. **ν.9** TK: μηπως, MV: μη πως. **ν.9** T*: ασθενουσιν, V: ασθενεισιν.

γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον
οὐχὶ ἢ συνειδήσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται
11 εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθута ἐσθίειν . καὶ ὁ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενὼν ἀ-
12 δελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει δι' ὃν χριστὸς ἀπέθανεν . οὕτως δὲ
ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν
13 συνειδήσιν ἀσθενοῦσαν εἰς χριστὸν ἀμαρτάνετε . διόπερ εἰ
βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς
τὸν αἰῶνα ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω .

9 Οὐκ εἰμι ἀπόστολος οὐκ εἰμι ἐλεύθερος οὐχὶ ἰησοῦν
χριστὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἐώρακα οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς
2 ἔστε ἐν κυρίῳ . εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος ἀλλὰ γε ὑμῖν
εἰμι ἢ γὰρ σφραγὶς τῆς ἑμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἔστε ἐν κυ-
3 ρίῳ . ἢ ἑμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἔστιν .
4, 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν . μὴ οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν ὥς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπό-
6 στολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ κηφᾶς . ἢ μόνος ἐγὼ
7 καὶ βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι . τίς
στρατεύεται ἰδίῳις ὀψωνίοις ποτὲ τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ
ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει ἢ τίς ποιμαίνει ποιμνὴν
8 καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμνῆς οὐκ ἐσθίει . μὴ κατὰ ἄν-
9 θρωπον ταῦτα λαλῶ ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει . ἐν
γὰρ τῷ μωδῶος νόμῳ γέγραπται οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλο-
10 ῶντα μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ . ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει
δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν
ἀροτριᾶν καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλ-
11 πίδι . εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν μέγα εἰ ἡ-
12 μεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν . εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας
ὑμῶν μετέχουσιν οὐ μᾶλλον ἡμεῖς ἄλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα

v.11 T^a: καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενὼν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, V: ἀπολλύεται γὰρ ὁ ἀσθενὼν ἐν τῇ σῇ γνώσει ὁ ἀδελφός. **9.** **v.1** T^a: ἀποστολος, V: ἐλευθερος. **v.1** T^a: ἐλευθερος, V: ἀποστολος. **v.1** T^a: χριστον, V: Ø. **v.1** T^a: εωρακα, V: εορακα. **v.2** T^a: τῆς ἐμῆς, V: μου τῆς. **v.3** T^a: αὕτη ἐστίν, V: ἐστίν αὕτη. **v.4** T^a: πειν, V: πειν. **v.6** T^a: του, V: Ø. **v.7** T^a: ἐκ του καρπου, V: τον καρπον. **v.8** T^a: ουχι, V: Ø. **v.8** T^a: λεγει, V: ου λεγει. **v.9** TK: μωσως, MV: μωυσεως. **v.9** T^a: φιμώσεις, V: κημώσεις. **v.10** T^a: ἐπ ἐλπίδι ὀφείλει, V: ὀφείλει ἐπ ἐλπίδι. **v.10** T^a: τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετεχειν ἐπ ἐλπίδι, V: ἐπ ἐλπίδι του μετεχειν. **v.12** T^a: ἐξουσίας ὑμῶν, V: ὑμῶν ἐξουσίας.

τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ ἐγκοπὴν^ο
 τινὰ δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ 13
 τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν οἱ τῷ θυσι-
 αστηρίῳ προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται.
 οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλ- 14
 λουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐδενί^ο ἐχρησάμην 15
 τούτων οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοὶ
 καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα^ο
 τις κενώσῃ. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι οὐκ ἔστιν μοι καύ- 16
 χημα ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται οὐαὶ δέ^ο μοί ἐστιν ἐὰν μὴ
 εὐαγγελίζωμαι. εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω μισθὸν ἔχω εἰ 17
 δὲ ἄκων οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μι- 18
 σθὸς ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον
 τοῦ^ο χριστοῦ εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν
 τῷ εὐαγγελίῳ. ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυ- 19
 τὸν ἐδούλωσα ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. καὶ ἐγενόμην 20
 τοῖς ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος ἵνα ἰουδαίους κερδήσω τοῖς ὑ-
 πὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω. τοῖς 21
 ἀνόμοις ὡς ἄνομος μὴ ὢν ἄνομος θεῷ^ο ἀλλ' ἔννομος χρι-
 στῷ ἵνα κερδήσω ἀνόμους. ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς 22
 ἀσθενής ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω τοῖς πᾶσιν γέγονα ἅ
 πάντα ἵνα πάντως τινὰς σώσω. τούτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγ- 23
 γέλιον ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ 24
 ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν εἰς δὲ λαμβάνει
 τὸ βραβεῖον οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγ- 25
 νιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν
 στέφανον λάβωσιν ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτως 26
 τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων.
 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ μήπως ἄλλοις 27

v.12 T^o: εγκοπήν τινά, V: τινά εγκοπήν. **v.13** T^o: εκ, V: [τα] εκ. **v.13** T^o: προσεδρευοντες, V: παρεδρευοντες. **v.15** T^o: ουδενι εχρησαμην, V: ου κεχρημαι ουδενι. **v.15** T^o: ινα τις κενωση, V: ουδεις κενωσει. **v.16** T^o: δε, V: γαρ. **v.16** T^o: ευαγγελιζωμαι, V: ευαγγελισωμαι. **v.18** T^o: μοι, V: μου. **v.18** T^o: του χριστου, V: Ø. **v.20** T^o: νομον, V: νομον μη ων αυτος υπο νομον. **v.21** T^o: θεω αλλ εννομος χριστω ινα κερδησω, V: θεου αλλ εννομος χριστου ινα κερδανω τους. **v.22** T^o: ως, V: Ø. **v.22** T^o: τα, V: Ø. **v.23** T^o: τουτο, V: παντα.

κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι .

- 10** Οὐ θέλω δέ° ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διηλθον . καὶ πάντες εἰς τὸν μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ . καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα° πνευματικὸν ἔφαγον . καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα° πνευματικὸν ἔπιον ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας ἡ δέ° πέτρα ἦν ὁ χριστός . ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ . ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν καθὼς κάκεῖνοι ἐπεθύμησαν . μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε καθὼς τινες αὐτῶν ὡς γέγραπται ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν . μηδὲ πορνεύωμεν καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσον° ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες . μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν χριστὸν καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλυντο . μηδὲ γογγύζετε καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλυντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ . ταῦτα δὲ πάντα° τύποι συνέβαινον ἐκείνοις ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήνησεν . ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ . πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν . διόπερ ἀγαπητοί μου φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας . ὡς φρονίμοις λέγω κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι . τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν οὐχὶ κοινωνία τοῦ°

v.27 T°: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.27** TK: μηπως, MV: μη πως. **10. v.1** T°: δε, V: γαρ. **v.2** TK: μωσην, MV: μωουσην. **v.2** T°: εβαπτισαντο, V: εβαπτισθησαν. **v.3** T°: βρωμα πνευματικον, V: πνευματικον βρωμα. **v.4** T°: πομα πνευματικον επιον, V: πνευματικον επιον πομα. **v.4** T°: δε πετρα, V: πετρα δε. **v.7** TK: ως, MV: ωπερ. **v.7** T°: πειν, V: πειν. **v.8** T°: επεσον εν, V: επεσαν. **v.8** TK: εικοσιτρεις, MV: εικοσι τρεις. **v.9** T°: και, V: Ø. **v.9** T°: απωλοντο, V: απωλλυντο. **v.10** T°: καθως και, V: καθαπερ. **v.11** T°: παντα τυποι συνεβαινον, V: τυπικως συνεβαινεν. **v.11** T°: κατηνησεν, V: κατηνητηκεν. **v.13** T°: υμας, V: Ø. **v.14** T°: ειδωλολατρειας, V: ειδωλολατριας. **v.16** T°: του αιματος του χριστου εστιν, V: εστιν του αιματος του χριστου.

αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐστὶν τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν οὐχὶ κοινω-
 νία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστὶν . ὅτι εἷς ἄρτος ἐν σῶμα 17
 οἱ πολλοὶ ἐσμεν οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχο-
 μεν . βλέπετε τὸν ἱσραὴλ κατὰ σάρκα οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς 18
 θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶν . τί οὖν φημι ὅτι 19
 εἰδῶλόν τί ἐστὶν ἢ ὅτι εἰδῶλόθυτόν τί ἐστὶν . ἀλλ' ὅτι ἃ θύει 20
 τὰ ἔθνη δαιμονίοις θύει καὶ οὐ θεῷ οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοι-
 νωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι . οὐ δύνασθε ποτήριον κυ- 21
 ρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων οὐ δύνασθε τραπέζης
 κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων . ἢ παραζηλοῦ- 22
 μεν τὸν κύριον μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν . πάντα μοι 23
 ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ
 πάντα οἰκοδομεῖ . μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ 24
 ἑτέρου ἑκάστος . πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε 25
 μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν . τοῦ γὰρ κυρίου 26
 ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς . εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀ- 27
 πίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν
 ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν . ἐὰν δέ τις 28
 ὑμῖν εἴπη τοῦτο εἰδῶλόθυτόν ἐστὶν μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον
 τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ
 καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς . συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυ- 29
 τοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου ἵνα τι γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται
 ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως . εἰ δέ ἐγὼ χάριτι μετέχω τί βλα- 30
 σφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ . εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε 31
 πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε . ἀπρό- 32
 σκοποι γίνεσθε καὶ ἰουδαίοις καὶ ἔλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ
 τοῦ θεοῦ . καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ 33
 ἑμαυτοῦ συμφέρον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν ἵνα σωθῶσιν .

Μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς κἀγὼ χριστοῦ . ἐπαινῶ δὲ **11, 2**

v.18 T*: ουχι, V: ουχ. **v.19** T*: ειδωλον, V: ειδωλοθυτον. **v.19** T*: ειδωλοθυτον, V: ειδωλον. **v.20** T*: θυει τα εθνη δαιμονιοις θυει και ου θεω, V: θουσιν δαιμονιοις και ου θεω [θουσιν]. **v.23** T*: μοι, V: Ø. **v.24** T*: εκαστος, V: Ø. **v.26** T*: γαρ κυριου, V: κυριου γαρ. **v.27** T*: δε, V: Ø. **v.28** T*: ειδωλοθυτον, V: ιεροθυτον. **v.28** T*: του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης, V: Ø. **v.29** TKV: ιατι, M: ινα τι. **v.30** TK: δε, MV: Ø. **v.32** T*: γινεσθε και ιουδαιοις, V: και ιουδαιοις γινεσθε. **v.33** T*: συμφερον, V: συμφορον.

ὑμᾶς ἀδελφοί ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέ-
 3 δωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε . θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέ-
 ναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χριστὸς ἐστὶν κεφαλὴ
 4 δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ κεφαλὴ δὲ χριστοῦ ὁ θεός . πᾶς ἀνὴρ
 προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καται-
 5 σχύει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ . πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη
 ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύει
 τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς ἐν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημέ-
 6 νῃ . εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ καὶ κειράσθω εἰ δὲ αἰ-
 σχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι κατακαλυπτέσθω .
 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν
 εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστὶν .
 8, 9 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρὸς . καὶ
 γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν
 10 ἄνδρα . διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς
 11 κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους . πλην οὔτε ἀνὴρ^ο χωρὶς γυ-
 12 ναικὸς οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κυρίῳ . ὥσπερ γὰρ ἡ
 γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς τὰ
 13 δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ . ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνате πρέπον ἐστὶν
 14 γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι . ἥ^ο οὐδὲ
 αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ ἀτιμία
 15 αὐτῷ ἐστὶν . γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ δόξα αὐτῇ ἐστὶν ὅτι ἡ κόμη
 16 ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ . εἰ δὲ τις δοκεῖ φιλόνηκος
 εἶναι ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλη-
 17 σίαι τοῦ θεοῦ . τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ
 18 εἰς τὸ κρεῖττον^ο ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον συνέρχεσθε . πρῶτον μὲν
 γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἡ ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα
 19 ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν καὶ μέρος τι πιστεύω . δεῖ γὰρ καὶ αἰρέ-
 σεις ἐν ὑμῖν εἶναι ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν .
 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν

11. v.2 T^o: ἀδελφοί, V: ∅. **v.3** T^o: χριστοῦ, V: τοῦ χριστοῦ. **v.5** T^o: εαυτης, V: αυτης.
v.7 T^o: γυνη, V: η γυνη. **v.11** T^o: ανηρ χωρις γυναικος ουτε γυνη χωρις ανδρος, V: γυνη
 χωρις ανδρος ουτε ανηρ χωρις γυναικος. **v.14** T^o: η ουδε αυτη η φυσις, V: ουδε η φυσις
 αυτη. **v.15** TK: αυτη, M: ∅, V: [αυτη]. **v.17** T^o: κρειττον αλλ εις το ηττον, V: κρεισσον
 αλλα εις το ησσον. **v.18** TK: τη, MV: ∅. **v.19** T^o: ινα, V: ινα [και].

δεῖπνον φαγεῖν . ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει 21
 ἐν τῷ φαγεῖν καὶ ὅς μὲν πεινᾷ ὅς δὲ μεθύει . μὴ γὰρ 22
 οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἢ τῆς ἐκκλησίας
 τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύnete τοὺς μὴ ἔχοντας
 τί ὑμῖν^ο εἶπω ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ . ἐγὼ 23
 γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν ὅτι
 ὁ κύριος ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἧ παρεδίδότο ἔλαβεν ἄρτον .
 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν λάβετε^ο φάγετε τοῦτο 24
 μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον τοῦτο ποιεῖτε
 εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν . ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ 25
 δειπνῆσαι λέγων τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν
 ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε εἰς τὴν
 ἐμὴν ἀνάμνησιν . ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦ- 26
 τον καὶ τὸ ποτήριον τούτου πίνητε τὸν θάνατον τοῦ κυρίου
 καταγγέλλετε ἄχρις^ο οὗ ἂν ἔλθῃ . ὥστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρ- 27
 τον τούτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως ἔνοχος
 ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου . δοκιμαζέτω 28
 δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ
 ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω . ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως 29
 κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ^ο
 κυρίου . διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι 30
 καὶ κοιμῶνται ἱκανοί . εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν οὐκ ἂν 31
 ἐκρινόμεθα . κρινόμενοι δὲ ὑπὸ κυρίου παιδευόμεθα ἵνα 32
 μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν . ὥστε ἀδελφοί μου συν- 33
 ερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε . εἰ δέ^ο τις 34
 πεινᾷ ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε τὰ δὲ
 λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι .

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν ἀδελφοί οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνο- **12**
 εῖν . οἶδατε ὅτι ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν 2

v.22 T^ο: ὑμιν εἰπω, V: εἰπω ὑμιν. **v.23** T^ο: παρεδιδото, V: παρεδιδετο. **v.24** T^ο: λαβετε φαγετε, V: ∅. **v.24** T^ο: κλωμενον, V: ∅. **v.25** T^ο: αν, V: εαν. **v.26** T^ο: αν, V: εαν. **v.26** T^ο: τουτο, V: ∅. **v.26** T^ο: αχρις ου αν, V: αχρι ου. **v.27** T^ο: τουτον, V: ∅. **v.27** TKV: αναξιος, M: αναξιος του κυριου. **v.27** TK: και, MV: και του. **v.29** T^ο: αναξιος, V: ∅. **v.29** T^ο: του κυριου, V: ∅. **v.31** T^ο: γαρ, V: δε. **v.32** T^ο: υπο, V: υπο [του]. **v.34** T^ο: δε, V: ∅. **12. v.2** TK: οτι, MV: οτι οτε.

3 ἡγεσθε ἀπαγόμενοι • διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύ-
 ματι θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα ἰησοῦν καὶ οὐδεὶς δύναται
 4 εἰπεῖν κύριον^ο ἰησοῦν εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ • διαιρέσεις
 5 δὲ χαρισμάτων εἰσὶν τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα • καὶ διαιρέσεις δι-
 6 ακονιῶν εἰσὶν καὶ ὁ αὐτὸς κύριος • καὶ διαιρέσεις ἐνεργη-
 μάτων εἰσὶν ὁ δὲ αὐτὸς ἐστὶν θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πα-
 7 σιν • ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς
 8 τὸ συμφέρον • ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λό-
 γος σοφίας ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα •
 9 ἑτέρῳ δέ^ο πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι ἄλλῳ δὲ χαρίσματα
 10 ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι • ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνά-
 μεων ἄλλῳ δὲ προφητεία ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων ἐ-
 11 τέρω δέ^ο γένη γλωσσῶν ἄλλῳ δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν • πάντα
 δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα διαιροῦν ἰδίᾳ
 12 ἐκάστῳ καθὼς βούλεται • καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶν
 καὶ μέλη ἔχει^ο πολλὰ πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ^ο
 13 ἐνὸς πολλὰ ὄντα ἐν ἐστὶν σῶμα οὕτως καὶ ὁ χριστός • καὶ
 γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθη-
 14 μεν εἴτε ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι καὶ
 15 πάντες εἰς ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν • καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ
 16 ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλὰ • ἐὰν εἴπῃ ὁ ποὺς ὅτι οὐκ εἰμὶ
 χεῖρ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
 17 τοῦ σώματος • καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός
 οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
 18 σώματος • εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός ποῦ ἢ ἀκοή εἰ ὅλον
 19 ἀκοή ποῦ ἢ ὄσφρησις • νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν
 20 ἑκάστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν • εἰ δὲ ἦν τὰ
 21 πάντα ἐν μέλος ποῦ τὸ σῶμα • νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη ἐν
 22 δὲ σῶμα • οὐ δύναται δέ^ο ὀφθαλμός εἰπεῖν τῇ χειρὶ χρεῖαν
 σου οὐκ ἔχω ἢ πάλιν ἢ κεφαλὴ τοῖς ποσὶν χρεῖαν ὑμῶν οὐκ
 ἔχω • ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος

v.3 T^{*}: ἰησουν, V: ἰησους. **v.3** T^{*}: κυριον ιησουν, V: κυριος ιησους. **v.6** T^{*}: εστιν, V: ∅.
v.9 T^{*}: δε, V: ∅. **v.9** T^{*}: αυτω, V: ενι. **v.10** T^{*}: δε, V: ∅. **v.12** T^{*}: εχει πολλα, V: πολλα
 εχει. **v.12** T^{*}: του ενος, V: ∅. **v.13** T^{*}: εις, V: ∅. **v.21** TK: δε, MV: δε ο.

ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν . καὶ ἃ δοκοῦμεν 23
 ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος τούτοις τιμὴν περισσοτέραν
 περιτίθεμεν καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισ-
 σοτέραν ἔχει . τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει ἀλλ' 24
 ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν
 δούς τιμὴν . ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι ἀλλὰ τὸ αὐ- 25
 τὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη . καὶ εἴτε πάσχει 26
 ἐν μέλος συμπάσχει πάντα τὰ μέλη εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος
 συγχαίρει πάντα τὰ μέλη . ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα χριστοῦ καὶ 27
 μέλη ἐκ μέρους . καὶ οὕς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ 28
 πρῶτον ἀποστόλους δεύτερον προφήτας τρίτον διδασκά-
 λους ἔπειτα δυνάμεις εἴτα χαρίσματα ἱαμάτων ἀντιλήψεις
 κυβερνήσεις γένη γλωσσῶν . μὴ πάντες ἀπόστολοι μὴ πάν- 29
 τες προφῆται μὴ πάντες διδάσκαλοι μὴ πάντες δυνάμεις .
 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἱαμάτων μὴ πάντες γλώσ- 30
 σαις λαλοῦσιν μὴ πάντες διερμηνεύουσιν . ζηλοῦτε δὲ τὰ 31
 χαρίσματα τὰ κρείττονα καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῶν
 δείκνυμι .

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέ- **13**
 λων ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον
 ἀλαλάζον . καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια 2
 πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πί-
 στιν ὥστε ὅρη μεθιστάνειν ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω οὐθὲν εἰμι .
 καὶ ὅταν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου καὶ ἐὰν παρα- 3
 δῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω οὐδὲν
 ὠφελοῦμαι . ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ χρηστεύεται ἡ ἀγάπη 4
 οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται οὐ φυσιοῦται . οὐκ ἀ- 5
 σχημονεῖ οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς οὐ παροξύνεται οὐ λογίζεται
 τὸ κακόν . οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ συγχαίρει δὲ τῇ ἀλη- 6
 θεΐᾳ . πάντα στέγει πάντα πιστεύει πάντα ἐλπίζει πάντα 7

v.24 T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.24** T^a: υστερουντι, V: υστερουμενω. **v.25** TKV: σχισμα, M: σχισματα. **v.28** T^a: ειτα, V: επειτα. **v.28** T^a: αντιληψεις, V: αντιλημψεις. **v.31** T^a: κρειττονα, V: μειζονα. **13. v.2** T^a: μεθιστανειν, V: μεθισταναι. **v.2** TMV: ουθεν, K: ουδεν. **v.3** T^a: και εαν, V: καν. **v.3** T^a: καυθησωμαι, V: καυησωμαι.

8 ὑπομένει . ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει εἴτε δὲ προφητεῖαι
καταργηθήσονται εἴτε γλῶσσαι παύσονται εἴτε γνώσις κα-
9 ταργηθήσεται . ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους
10 προφητεύομεν . ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον τότε τὸ ἐκ μέρους
11 καταργηθήσεται . ὅτε ἤμην νήπιος ὥς νήπιος ἐλάλουν ὥς
νήπιος ἐφρόνουν ὥς νήπιος ἐλογιζόμην ὅτε δὲ γέγονα ἀ-
12 νήρ κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου . βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσό-
πτρου ἐν αἰνίγματι τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἄρτι
γινώσκω ἐκ μέρους τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπε-
13 γνώσθην . νυνὶ δὲ μένει πίστις ἐλπίς ἀγάπη τὰ τρία ταῦτα
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη .

14 Διώκετε τὴν ἀγάπην ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικὰ μᾶλλον
2 δὲ ἵνα προφητεύητε . ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ ἀνθρώποις
λαλεῖ ἀλλὰ τῷ θεῷ οὐδεὶς γὰρ ἀκούει πνεύματι δὲ λαλεῖ
3 μυστήρια . ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν
4 καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν . ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν
5 οἰκοδομεῖ ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ . θέλω
δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύ-
ητε μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις ἐκτὸς εἰ
6 μὴ διερμηνεύῃ ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ . νυνὶ δὲ
ἀδελφοί ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν τί ὑμᾶς ὠφε-
λήσω ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ
7 ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ . ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα
εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ°
8 πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον . καὶ
γὰρ ἐὰν ᾄδῃ φωνὴν° σάλπιγξ δῶ τίς παρασκευάζεται
9 εἰς πόλεμον . οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ
εὐσημον λόγον δῶτε πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον ἔσε-
10 σθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες . τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν

v.8 T^o: εκπιπτει, V: πιπτει. **v.9** TKV: γαρ, M: δε. **v.10** T^o: τοτε, V: ∅. **v.11** T^o: ως νηπιος
ελαλουν ως νηπιος εφρονουν ως νηπιος ελογιζομην οτε δε, V: ελαλουν ως νηπιος εφρονουν ως
νηπιος ελογιζομην ως νηπιος οτε. **14. v.2** T^o: τω, V: ∅. **v.5** T^o: γαρ, V: δε. **v.5** TKV:
διερμηνευη, M: διερμηνευει. **v.6** T^o: νυνι, V: νυν. **v.7** TKV: δω, M: διδω. **v.8** T^o: φωνη
σαλπγξ, V: σαλπγξ φωνην.

ἐὸς τιν ἐν κόσμῳ καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον . ἐὰν οὖν μὴ εἰ- 11
 δῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος
 καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος . οὕτως καὶ ὑμεῖς ἐπεὶ ζη- 12
 λωταὶ ἔστε πνευμάτων πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας
 ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε . διότι ὁ λαλῶν γλώσση προσευ- 13
 χέσθω ἵνα διερμηνεύῃ . ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση τὸ 14
 πνεῦμά μου προσεύχεται ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν .
 τί οὖν ἐστὶν προσεύζομαι τῷ πνεύματι προσεύζομαι δὲ καὶ 15
 τῷ νοῦ ψαλῶ τῷ πνεύματι ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῦ . ἐπεὶ ἐὰν εὐ- 16
 λογήσῃς τῷ πνεύματι ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ιδιώτου
 πῶς ἔρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ 17
 οἶδεν . σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰ- 18
 κοδομεῖται . εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μὲν πάντων ὑμῶν μᾶλλον 19
 γλώσσαις λαλῶν . ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ
 τοῦ νοός μου λαλῆσαι ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω ἢ μυρίου 20
 σὶν ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιᾶτε ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε .
 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν 21
 ἐτέρους λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται 22
 μοι λέγει κύριος . ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖον εἰσιν 23
 οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις ἢ δὲ προφητεῖα οὐ
 τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν . ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ 24
 ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν 25
 εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι οὐκ ἔροῦσιν ὅτι μαίνεσθε .
 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώ-
 της ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων . καὶ 26
 οὕτως τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνεται καὶ
 οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ ἀπαγγέλλων
 ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστίν . τί οὖν ἐστὶν ἀδελφοὶ
 ὅταν συνέρχησθε ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει διδαχὴν ἔχει

v.10 T*: ἐστιν, V: εἰσιν. **v.10** TM: αὐτῶν, KV: ∅. **v.13** T*: διοτι, V: διο. **v.16** T*:
 ευλογησης τω, V: ευλογης [εν]. **v.18** T*: μου, V: ∅. **v.18** T*: λαλων, V: λαλω. **v.19** T*:
 αλλ, V: αλλα. **v.19** T*: δια του νοος, V: τω νοι. **v.21** T*: ετεροις, V: ετερων. **v.23** T*:
 γλωσσαις λαλωσιν, V: λαλωνσιν γλωσσαις. **v.25** T*: και ουτως, V: ∅. **v.25** T*: ο θεος οντως,
 V: οντως ο θεος. **v.26** T*: υμων, V: ∅.

γλῶσσαν^ο ἔχει ἀποκάλυψιν ἔχει ἐρμηνείαν ἔχει πάντα πρὸς
 27 οἰκοδομὴν γένεσθω . εἴτε γλώσση τις λαλεῖ κατὰ δύο ἢ τὸ
 28 πλεῖστον τρεῖς καὶ ἀνὰ μέρος καὶ εἰς διερμηνευέτω . ἐὰν δὲ
 μὴ ἦ διερμηνευτὴς σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ ἑαυτῷ δὲ λαλείτω
 29 καὶ τῷ θεῷ . προφητῇται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν καὶ οἱ ἄλ-
 30 λοι διακρινέτωσαν . ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένω
 31 ὁ πρῶτος σιγάτω . δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφη-
 32, 33 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται . οὐ γάρ
 ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλ' εἰρήνης ὡς ἐν πάσαις ταῖς
 34 ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων . αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλη-
 σίαις σιγάτωσαν οὐ γὰρ ἐπιτετραπται αὐταῖς λαλεῖν ἀλλ'^ο
 35 ὑποτάσσεσθαι καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει . εἰ δέ τι μαθεῖν
 θέλουσιν ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν αἰ-
 36 σχρὸν γὰρ ἐστὶν γυναιξὶν^ο ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν . ἢ ἀφ' ὑμῶν
 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξηλθεν ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν .
 37 εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς ἐπιγινωσκέτω
 38 ἃ γράφω ὑμῖν ὅτι τοῦ^ο κυρίου εἰσὶν ἐντολαί . εἰ δέ τις ἀ-
 39 γνοεῖ ἀγνοεῖτω . ὥστε ἀδελφοὶ ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν καὶ
 40 τὸ λαλεῖν γλώσσαις^ο μὴ κωλύετε . πάντα εὐσχημόνως καὶ
 κατὰ τάξιν γινέσθω .

15 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισά-
 2 μην ὑμῖν ὃ καὶ παρελάβετε ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε . δι' οὗ καὶ
 σώζεσθε τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε ἐκτὸς
 3 εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε . παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις
 ὃ καὶ παρέλαβον ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτι-
 4 ῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς . καὶ ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἐγή-
 5 γερται τῇ^ο τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς . καὶ ὅτι ὥφθη

v.26 T^ο: γλῶσσαν εχει αποκαλυψιν, V: αποκαλυψιν εχει γλῶσσαν. **v.26** TK: γενεσθω, MV: γινεσθω. **v.33** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.34** T^ο: υμων, V: ∅. **v.34** T^ο: επιτετραπται, V: επιτρεπεται. **v.34** T^ο: αλλ υποτασσεσθαι, V: αλλα υποτασσεσθωσαν. **v.35** T^ο: γυναιξιν εν εκκλησια λαλειν, V: γυναικι λαλειν εν εκκλησια. **v.37** TK: του κυριου εισιν εντολαι, M: κυριου εισιν εντολαι, V: κυριου εστιν εντολη. **v.38** T^ο: αγνοειτω, V: αγνοειται. **v.39** T^ο: αδελφοι, V: αδελφοι [μου]. **v.39** T^ο: γλωσσαις μη κωλυετε, V: μη κωλυετε γλωσσαις. **v.40** T^ο: παντα, V: παντα δε. **15. v.4** T^ο: τη τριτη ημερα, V: τη ημερα τη τριτη.

κηφᾶ εἴτα τοῖς δώδεκα ὅτι ἔπειτα ὥφθη ἐπάνω πεντακοσίοις 6
ἀδελφοῖς ἐφάπαξ ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι τινὲς
δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν ὅτι ἔπειτα ὥφθη ἰακώβω εἴτα τοῖς ἀπο- 7
στόλοις πᾶσιν ὅτι ἔσχατον δὲ πάντων ὥσπερ ἐν τῷ ἐκτρώματι 8
ὥφθη κάμοι ὅτι ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων ὅς 9
οὐκ εἰμι ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος διότι ἐδίωξα τὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ θεοῦ ὅτι χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὅτι εἰμι καὶ ἡ χάρις 10
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη ἀλλὰ περισσώτερον αὐ-
τῶν πάντων ἐκοπίασα οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ
σὺν ἐμοί ὅτι εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι οὕτως κηρύσσομεν καὶ 11
οὕτως ἐπιστεύσατε ὅτι εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νε- 12
κρῶν ἐγήγερται πῶς λέγουσιν τινες ὅτι ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις
νεκρῶν οὐκ ἔστιν ὅτι εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν οὐδὲ 13
χριστὸς ἐγήγερται ὅτι εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται κενὸν ἄρα 14
τὸ κήρυγμα ἡμῶν κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν ὅτι εὐρισκό- 15
μεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν
κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν χριστὸν ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ 16
ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται ὅτι εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται 17
οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται ὅτι εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται μα- 18
ταίᾳ ἡ πίστις ὑμῶν ἔτι ἔστι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ὅτι ἄρα 19
καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ ἀπώλονται ὅτι εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύ-
τῃ ἡλπιότες ὅτι ἐσμέν ἐν χριστῷ μόνον ἐλεεινότεροι πάντων 20
ἀνθρώπων ἐσμέν ὅτι νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν 21
ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο ὅτι ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀν-
θρώπου ὁ θάνατος καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν ὅτι 22
ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν οὕτως καὶ 23
ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται ὅτι ἕκαστος δὲ ἐν τῷ 24
ἰδίῳ τάγματι ἀπαρχὴ χριστὸς ἔπειτα οἱ χριστοῦ ἐν τῇ πα-
ρουσίᾳ αὐτοῦ ὅτι εἴτα τὸ τέλος ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν
τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν

v.6 T*: πλείους, V: πλείονες. **v.6** T*: καὶ, V: ὅ. **v.10** T*: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.12** T*: τινες ἐν ὑμῖν, V: ἐν ὑμῖν τινες. **v.14** T*: ἀρα, V: ἀρα [καὶ]. **v.14** T*: δε, V: ὅ. **v.19** T*: ἡλπιότες ἐσμέν ἐν χριστῷ, V: ἐν χριστῷ ἡλπιότες ἐσμέν. **v.20** T*: ἐγενετο, V: ὅ. **v.21** T*: ο, V: ὅ. **v.23** TK: χριστοῦ, MV: τοῦ χριστοῦ. **v.24** T*: παραδῶ, V: παραδίδω.

25 ἔξουσίαν καὶ δύναμιν · δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ
 26 ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ · ἔσχα-
 27 τος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος · πάντα γὰρ ὑπέταξεν
 ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται
 28 δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα · ὅταν δὲ
 ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγή-
 σεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα ἵνα ᾗ ὁ θεὸς τὰ πάντα
 29 ἐν πᾶσιν · ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν
 νεκρῶν εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται τί καὶ βαπτίζονται ὑ-
 30 πὲρ τῶν νεκρῶν · τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν ·
 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω νῆ τὴν ἡμετέραν καύχησιν ἣν
 32 ἔχω ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν · εἰ κατὰ ἄνθρωπον
 ἐθνηριομάχησα ἐν ἐφέσῳ τί μοι τὸ ὄφελος εἰ νεκροὶ οὐκ
 ἐγείρονται φάγωμεν καὶ πίωμεν αὖριον γὰρ ἀποθνήσκο-
 33 μεν · μὴ πλανᾶσθε φθειρουσιν ἥθη χρήσθ' ὁμιλίας κακαί ·
 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ
 35 τινες ἔχουσιν πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω · ἀλλ' ἐρεῖ τις πῶς
 36 ἐγείρονται οἱ νεκροὶ ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται · ἀφρόν σὺ ὁ
 37 σπεῖρεις οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ · καὶ ὁ σπεῖρεις
 οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπεῖρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκ-
 38 κον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν · ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ
 δίδωσιν σῶμα καθὼς ἠθέλησεν καὶ ἐκάστω τῶν σπερμά-
 39 των τὸ ἴδιον σῶμα · οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ ἀλλὰ ἄλλη
 μὲν σὰρξ ἀνθρώπων ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν ἄλλη δὲ ἰχθύων
 40 ἄλλη δὲ πτηνῶν · καὶ σώματα ἐπουράνια καὶ σώματα ἐ-
 πίγεια ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα ἑτέρα δὲ ἡ
 41 τῶν ἐπιγείων · ἄλλη δόξα ἡλίου καὶ ἄλλη δόξα σελήνης καὶ
 ἄλλη δόξα ἀστέρων ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ ·
 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν σπεύρεται ἐν φθορᾷ ἐ-

v.25 T^{*}: ἀχρις, V: ἀχρι. **v.25** T^{*}: ἀν, V: ∅. **v.29** T^{*}: τῶν νεκρῶν, V: αὐτῶν. **v.31** T: ἡμετεραν καυχῆσιν, KM: ὑμετεραν καυχῆσιν, V: ὑμετεραν καυχῆσιν [ἀδελφοί]. **v.33** TK: χρησθ, MV: χρηστα. **v.34** T^{*}: λεγω, V: λαλω. **v.35** T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.36** T^{*}: ἀφρον, V: ἀφρων. **v.38** T^{*}: αὐτῷ δίδωσιν, V: δίδωσιν αὐτῷ. **v.38** T^{*}: το, V: ∅. **v.39** TK: σαρξ, MV: ∅. **v.39** T^{*}: ἰχθυῶν ἄλλη δε πτηνῶν, V: σαρξ πτηνῶν ἄλλη δε ἰχθυῶν. **v.40** T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα.

γείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ ὁ σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ ἐγείρεται ἐν δό- 43
 ξῃ σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ ἐγείρεται ἐν δυνάμει ὁ σπείρεται 44
 σῶμα ψυχικὸν ἐγείρεται σῶμα πνευματικὸν ἔστιν ὁ σῶμα
 ψυχικὸν καὶ ἔστιν σῶμα πνευματικόν ὁ οὕτως καὶ γέγρα- 45
 πται ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἀδάμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν ὁ
 ἔσχατος ἀδάμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν ὁ ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ 46
 πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν ἔπειτα τὸ πνευματικόν ὁ 47
 πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκὸς ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ
 κύριος ἐξ οὐρανοῦ ὁ οἷος ὁ χοϊκὸς τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοὶ 48
 καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι ὁ καὶ κα- 49
 θῶς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ φορέσομεν καὶ τὴν
 εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ τοῦτο δὲ φημι ἀδελφοί ὅτι σὰρξ 50
 καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύνανται οὐ-
 δὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ ἰδοὺ μυστήριον 51
 ὑμῖν λέγω πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δὲ ἀλ-
 λαγησόμεθα ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥιπτῇ ὁφθαλμοῦ ἐν τῇ ἐσχάτῃ 52
 σάλπιγγι σαλπίζει γὰρ καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθα-
 ρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο 53
 ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀ-
 θανάσιαν ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν 54
 καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανάσιαν τότε γενήσεται ὁ
 λόγος ὁ γεγραμμένος κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος ποῦ 55
 σου θάνατε τὸ κέντρον ποῦ σου ἤδη τὸ νίκος τὸ δὲ κέν-
 τρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ 56
 νόμος τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ 57
 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ 58
 ἐδραῖοι γίνεσθε ἀμετακίνητοι περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ
 κυρίου πάντοτε εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς
 ἐν κυρίῳ ὁ

v.44 T^o: ἐστιν σῶμα ψυχικὸν καὶ ἐστιν σῶμα, V: εἰ ἐστιν σῶμα ψυχικὸν ἐστιν καὶ. **v.45** E: ἄνθρωπος, B: ∅. **v.45** E: ἀδάμ, F: ∅. **v.47** T^o: ὁ κύριος, V: ∅, F: πνευματικὸς. **v.49** TKV: φορέσομεν, M: φορέσωμεν. **v.50** T^o: δύνανται, V: δυνάται. **v.51** T^o: μὲν, V: ∅. **v.51** E: οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δε, N: κοιμηθησόμεθα οὐ πάντες δε, F: ἀναστησόμεθα οὐ πάντες δε. **v.55** T^o: κέντρον ποῦ σου ἀδη τὸ νίκος, V: νίκος ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον.

16 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους ὥσπερ διέταξα
 ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
 2 κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θη-
 σαυρίζων ὃ τι ἂν εὐοδῶται ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι
 3 γίνωνται. ὅταν δὲ παραγένωμαι οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι' ἐ-
 πιστολῶν τούτους πέμπω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς
 4 ἱερουσαλήμ. ἐὰν δὲ ᾤξιον τοῦ κάμει πορεύεσθαι σὺν
 5 ἐμοὶ πορεύσονται. ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν μακε-
 6 δονίαν διέλθω μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι. πρὸς ὑμᾶς δὲ
 τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω ἵνα ὑμεῖς με προ-
 7 πέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν
 παρόδῳ ἰδεῖν ἐλπίζω δὲ^ο χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς
 8 ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσῳ ἕως τῆς πεν-
 9 τηκοστῆς. θύρα γάρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ ἐνεργῆς καὶ
 10 ἀντικείμενοι πολλοί. ἐὰν δὲ ἔλθῃ τιμόθεος βλέπετε ἵνα ἀ-
 φόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται
 11 ὥς καὶ^ο ἐγώ. μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ προπέμψατε δὲ
 αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ ἵνα ἔλθῃ πρὸς με ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν με-
 12 τὰ τῶν ἀδελφῶν. περὶ δὲ ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ πολλὰ πα-
 ρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ
 πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐ-
 13 καιρήσῃ. γρηγορεῖτε στήκετε ἐν τῇ πίστει ἀνδρίζεσθε κρα-
 14, 15 ταιοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. παρακαλῶ δὲ
 ὑμᾶς ἀδελφοί οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ
 τῆς ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτοὺς.
 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συν-
 17 εργοῦντι καὶ κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ στεφανᾶ
 καὶ φοῦρτουνάτου καὶ ἀχαΐκοῦ ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗ-
 18 τοι ἀνεπλήρωσαν. ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
 19 ὑμῶν ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. ἀσπάζονται ὑμᾶς

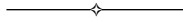
16. v.1 T^o: λογίας, V: λογείας. **v.2** T^o: σαββατων, V: σαββατου. **v.2** T^o: αν, V: εαν. **v.2** T^o: λογίαι, V: λογείαι. **v.4** T^o: η αξιον, V: αξιον η. **v.7** T^o: δε, V: γαρ. **v.7** T^o: επιτρεψη, V: επιτρεψη. **v.10** T^o: και εγω, V: καγω. **v.17** T^o: φουρτουνατου, V: φορτουνατου. **v.17** T^o: υμων, V: υμετερον.

αἱ ἐκκλησίαι τῆς ἀσίας ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ
ἀκύλας καὶ πρίσκιλλα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες ἀσπάσασθε ἀλλήλους 20
ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. εἴ 21, 22
τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον ἰησοῦν^ο χριστὸν ἥτω ἀνάθεμα μα-
ρὰν^ο ἀθά. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 23
ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἀμήν. 24
Πρὸς^ο κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφα-
νᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαῖκοῦ καὶ τιμοθέου.

v.19 T^{*}: ἀσπάζονται, V: ἀσπάζεται. **v.19** T^{*}: πρίσκιλλα, V: πρίσκα. **v.22** T^{*}: ἰησοῦν
χριστον, V: Ø. **v.22** T^{*}: μαρὰν ἀθα, V: μαρὰνα θὰ. **v.23** T^{*}: χριστου, V: Ø. **v.24** T^{*}:
ἀμην, V: Ø. **v.24** T: Πρὸς . . . τιμοθεου, K^{MV}: Ø.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ^ο

- 1 Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ^ο χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν
κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὗσιν ἐν ὅλῃ τῇ ἀχαΐᾳ .
2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου
3 ἰησοῦ χριστοῦ . εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρισμῶν καὶ θεὸς πάσης
4 παρακλήσεως . ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡ-
μῶν εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει
διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
5 θεοῦ . ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰς
ἡμᾶς οὕτως διὰ^ο χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡ-
6 μῶν . εἴτε δὲ θλιβόμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ
σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθη-
μάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν εἴτε^ο παρακαλούμεθα ὑπὲρ
τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν
7 βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν . εἰδότες ὅτι ὥσπερ κοινωνοὶ ἐστε τῶν
8 παθημάτων οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως . οὐ γὰρ θέλομεν
ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενο-
μένης ἡμῖν ἐν τῇ ἀσίᾳ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβάρηθημεν^ο
9 ὑπὲρ δύναμιν ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν . ἀλ-
λὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν
ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ
10 ἐγείροντι τοὺς νεκρούς . ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύ-

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β. **1. v.1** T*: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.5** TK: δια, MV: δια του. **v.6** T*: της, V: ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως της. **v.6** TK: ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων, M: και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας, V: και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων. **v.7** T*: ωσπερ, V: ως. **v.8** T*: ημιν, V: ∅. **v.8** T*: εβαρηθημεν υπερ δυναμιν, V: υπερ δυναμιν εβαρηθημεν.

σατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται ὁ
 συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει ἵνα ἐκ 11
 πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχα-
 ριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶν τὸ 12
 μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἀπλότητι καὶ εἰ-
 λικρινείᾳ θεοῦ οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ
 ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς ὁ
 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ 13
 ἐπιγινώσκετε ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε ὁ
 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους ὅτι καύχημα ὑμῶν 14
 ἐσμεν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
 ἰησοῦ καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς 15
 ἐλθεῖν πρότερον ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε καὶ δι' ὑμῶν 16
 διελθεῖν εἰς μακεδονίαν καὶ πάλιν ἀπὸ μακεδονίας ἐλθεῖν
 πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν ἰουδαίαν ὁ
 τοῦτο οὖν βουλευόμενος μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην 17
 ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι ἵνα ἡ παρ' ἐμοὶ
 τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡ- 18
 μῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ 19
 υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς δι' ἐμοῦ
 καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ ἀλλὰ
 ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ ἐν αὐτῷ 20
 τὸ ναὶ καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν ὁ
 δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς 21
 θεός ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα 22
 τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐγὼ δὲ μάρτυρα 23
 τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ὅτι φειδόμενος
 ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς κόρινθον οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑ- 24
 μῶν τῆς πίστεως ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν τῇ

v.10 T*: ρυεται, V: ρυσεται. **v.11** TKV: ημων, M: υμων. **v.12** T*: θεου, V: του θεου [και].
v.13 T*: και, V: Ø. **v.14** T*: κυριου, V: κυριου [ημων]. **v.15** TK: προς υμας ελθειν
 προτερον, M: ελθειν προς υμας το προτερον, V: προτερον προς υμας ελθειν. **v.15** T*: εχητε,
 V: σχητε. **v.17** T*: βουλευομενος μη τι, V: βουλομενος μη τι. **v.18** T*: εγενετο, V: εστιν.
v.19 T*: γαρ του θεου, V: του θεου γαρ. **v.20** T*: και εν αυτω, V: διο και δι αυτου.

γάρ πίστει ἐσθήκατε .

- 2** Ἐκρίνα δὲ ἑμαυτῷ τοῦτο τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἔν λύπῃ
 2 πρὸς ὑμᾶς . εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς καὶ τίς ἐστὶν ὁ εὐφραΐ-
 3 νων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἑμοῦ . καὶ ἔγραψα ὑμῖν
 τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαί-
 ρειν πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων
 4 ὑμῶν ἐστὶν . ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας
 ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων οὐχ ἵνα λυπηθῆτε ἀλλὰ
 5 τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς . εἰ
 δέ τις λελύπηκεν οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν ἀλλ' ἀπὸ μέρους ἵνα
 6 μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς . ἱκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἡ ἐπιτιμία
 7 αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων . ὥστε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς
 χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύ-
 8 πῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος . διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι
 9 εἰς αὐτὸν ἀγάπην . εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν
 10 δοκιμὴν ὑμῶν εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε . ὃ δέ τι χαρίζε-
 σθε καὶ ἐγὼ καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι ὃ κεχάρισμαι δι'
 11 ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ . ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ
 12 τοῦ σατανᾶ οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν . ἐλθὼν
 δὲ εἰς τὴν τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ θύρας
 13 μοι ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ . οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί
 μου τῷ μὴ εὐρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν μου ἀλλὰ ἀποτα-
 14 ζάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς μακεδονίαν . τῷ δὲ θεῷ χάρις
 τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν
 τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ .
 15 ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν
 16 τοῖς ἀπολλυμένοις . οἷς μὲν ὁσμὴ θανάτου εἰς θάνατον οἷς
 17 δὲ ὁσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός . οὐ γὰρ
 ἐσμὲν ὥς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀλλ'

2. v.1 T^{*}: δε, V: γαρ. **v.1** TK: ελθειν εν λυπη προς υμας, MV: εν λυπη προς υμας ελθειν.
v.2 T^{*}: εστιν, V: ∅. **v.3** T^{*}: υμιν, V: ∅. **v.3** T^{*}: εχω, V: σχω. **v.5** TK: αλλ, MV: αλλα.
v.7 T: μηπως, KMV: μη πως. **v.10** T^{*}: και εγω, V: καγω. **v.10** T^{*}: ει τι κεχαρισμαι ω,
 V: ο κεχαρισμαι ει τι. **v.16** T^{*}: θανατου, V: εκ θανατου. **v.16** T^{*}: ζωης, V: εκ ζωης.
v.17 TKV: πολλοι, M: λοιποι.

ὥς ἐξ εἰλικρινείας ἀλλ' ὥς ἐκ θεοῦ κατενώπιον^ο τοῦ θεοῦ ἐν
χριστῷ λαλοῦμεν .

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν εἰ μὴ χρῆζομεν **3**
ὥς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν συ-
στάτικων . ἡ ἐπιστολή ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε ἐγγεγραμμένη ἐν ²
ταῖς καρδίαις ἡμῶν γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ
πάντων ἀνθρώπων . φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολή χρι- ³
στοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλ-
λὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις ἀλλ' ἐν
πλαξὶν καρδιάς σαρκίνοις . πεποιθήσιν δὲ τοιαύτην ἔχο- ⁴
μεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν . οὐχ ὅτι ἱκανοί^ο ἐσμεν ⁵
ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι τι ὥς ἐξ ἑαυτῶν ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡ-
μῶν ἐκ τοῦ θεοῦ . ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς ⁶
διαθήκης οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος τὸ γὰρ γράμμα
ἀποκτείνει τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ . εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ ⁷
θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις ἐγενήθη ἐν
δόξῃ ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσει τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ
πρόσωπον μωδῶς διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν
καταργουμένην . πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύ- ⁸
ματος ἔσται ἐν δόξῃ . εἰ γὰρ ἡ^ο διακονία τῆς κατακρίσεως ⁹
δόξα πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύ-
νης ἐν δόξῃ . καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν ¹⁰
τούτῳ τῷ μέρει ἔνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης . εἰ γὰρ ¹¹
τὸ καταργούμενον διὰ δόξης πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν
δόξῃ . ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώ- ¹²
μεθα . καὶ οὐ καθάπερ μωδῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρό- ¹³
σωπον ἑαυτοῦ πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσει τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς
τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου . ἀλλ' ἐπώρῳθη τὰ νοήματα ¹⁴
αὐτῶν ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀνα-

ν.17 T^ο: κατενώπιον του, V: κατεναντι. **3. ν.1** TM: ει, KV: η. **ν.1** T^ο: συστατικων, V: ∅. **ν.3** TK: καρδιας, MV: καρδιαις. **ν.5** T^ο: ικανοι εσμεν αφ εαυτων, V: αφ εαυτων ικανοι εσμεν. **ν.6** TK: αποκτεινει, M: αποκτεινει, V: αποκτεννει. **ν.7** T^ο: εν, V: ∅. **ν.7** TK: μωσεως, MV: μωυσεως. **ν.9** T^ο: η, V: τη. **ν.9** T^ο: εν, V: ∅. **ν.10** TK: ουδε, MV: ου. **ν.10** T^ο: ενεκεν, V: εινεκεν. **ν.13** TK: μωσης, MV: μωυσης. **ν.13** T^ο: εαυτου, V: αυτου. **ν.14** T^ο: αλλα, V: αλλα. **ν.14** T^ο: σημερον, V: σημερον ημερας.

γνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον
 15 ὃ° τι ἐν χριστῷ καταργεῖται. ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἀ-
 ναγινώσκεται μωδῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖ-
 16 ται. ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον περιαιρεῖται τὸ
 17 κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν οὗ δὲ τὸ πνεῦμα
 18 κυρίου ἐκεῖ ἔλευθερία. ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ
 προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰ-
 κόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν καθάπερ ἀπὸ
 κυρίου πνεύματος.

4 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἡλεήθη-
 2 μεν οὐκ ἐκκακοῦμεν. ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς
 αἰσχύνης μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συν-
 ιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώ-
 3 πιον τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέ-
 4 λιον ἡμῶν ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον. ἐν
 οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν
 ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐ-
 αγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ χριστὸν° ἰησοῦν κύριον
 6 ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ ἰησοῦν. ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν
 ἐκ σκότους φῶς λάμψαι ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
 πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσ-
 7 ῳπῳ ἰησοῦ χριστοῦ. ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν
 ὀστρακίνοις σκεύουσιν ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾗ τοῦ
 8 θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν. ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενο-
 9 χωρούμενοι ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι. διω-
 κόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλείπομενοι καταβαλλόμενοι ἀλλ'
 10 οὐκ ἀπολλύμενοι. πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ κυρίου ἰη-
 σοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ

v.14 TK: ο τι, MV: οτι. **v.15** T°: αναγινώσκειται, V: αν αναγινώσκηται. **v.15** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.16** T°: δ αν, V: δε εαν. **v.17** T°: εκει, V: ∅. **4. v.1** T°: εκκακουμεν, V: εγκακουμεν. **v.2** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.2** T°: συνισταντες, V: συνιστανοντες. **v.4** T°: αυτοις, V: ∅. **v.5** T°: χριστον ιησουν, V: ιησουν χριστον. **v.6** T°: λαμψαι, V: λαμψει. **v.10** T°: κυριου, V: ∅.

ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς 11
 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ
 φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ μὲν θάνατος 12
 ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ 13
 πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον ἐπίστευσα διὸ
 ἐλάλησα καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν διὸ καὶ λαλοῦμεν. εἰδότες 14
 ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ ἰησοῦ ἐγερεῖ
 καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς ἵνα ἡ χά- 15
 ρις πλεονάσῃ διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισ-
 σεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν ἀλλ' εἰ 16
 καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνα-
 καινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν 17
 τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον
 βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν. μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ 18
 βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα τὰ γὰρ βλεπόμενα πρό-
 σκαιρα τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους 5
 καταλυθῇ οἰκοδομῇ ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποιή-
 τον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζο- 2
 μεν τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπι-
 ποθοῦντες. εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὗρεθῇσό- 3
 μεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκηνεῖ στενάζομεν βαρούμε- 4
 νοι ἐπεὶ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι ἵνα
 καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος 5
 ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεὸς ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα
 τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι 6
 ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου.
 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν οὐ διὰ εἶδους. θαρροῦμεν 7, 8
 δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ
 ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα εἴτε 9
 ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς 10

v.12 T^{*}: μὲν, V: ∅. **v.14** T^{*}: δια, V: συν. **v.16** T^{*}: εκκακουμεν, V: εγκκακουμεν. **v.16** T^{*}:
 εσωθεν, V: εσω ημων. **5. v.3** T^{*}: ενδυσαμενοι, V: εκδυσαμενοι. **v.4** T: επειδη, KMV: εφ
 ω. **v.5** T^{*}: και, V: ∅.

γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος
 11 πρὸς ᾧ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν. εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν θεῷ δὲ πεφανερώμεθα ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα ἔχητε
 12 πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδία. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν θεῷ εἴτε σωφρονοῦμεν ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ
 13 τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστὸν ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκουμεν.
 14 ὥστε εἴ τις ἐν χριστῷ καινὴ κτίσις τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν ἰδοὺ γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ
 15 δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς. ὥς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὥς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ
 16 καταλλάγητε τῷ θεῷ. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δεξασθαι ὑμᾶς. λέγει γὰρ καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι ἰδοὺ
 2 νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ

v.10 T*: κακον, V: φαυλον. **v.12** T*: γαρ, V: Ø. **v.12** T*: ου, V: μη εν. **v.14** T*: ει, V: Ø. **v.16** T*: δε, V: Ø. **v.16** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.17** T*: τα παντα, V: Ø. **v.18** T*: ιησου, V: Ø. **v.21** T*: γαρ, V: Ø. **v.21** TK: γινωμεθα, MV: γενομεθα.

διακονία • ἀλλ' ἐν παντὶ συνιῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διὰ 4
 κονοί ἐν ὑπομονῇ πολλῇ ἐν θλίψεσιν ἐν ἀνάγκαις ἐν στε-
 νοχωρίαις • ἐν πληγαῖς ἐν φυλακαῖς ἐν ἀκαταστασίαις ἐν 5
 κόποις ἐν ἀγρυπνίαις ἐν νηστείαις • ἐν ἀγνότητι ἐν γνώσει 6
 ἐν μακροθυμίᾳ ἐν χρηστότητι ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἐν ἀγά-
 πῃ ἀνυποκρίτῳ • ἐν λόγῳ ἀληθείας ἐν δυνάμει θεοῦ διὰ 7
 τῶν ὀπλῶν τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν • διὰ 8
 δόξης καὶ ἀτιμίας διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας ὡς πλά-
 νοι καὶ ἀληθεῖς • ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι ὡς 9
 ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ 10
 θανατούμενοι • ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες ὡς πτω-
 χοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα 11
 κατέχοντες • τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφγεν πρὸς ὑμᾶς κορίνθιοι 12
 ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται • οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν 13
 στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν • τὴν δὲ αὐ- 14
 τὴν ἀντιμισθίαν ὡς τέκνοις λέγω πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς •
 μὴ γίνεσθε ἐτεροζυγοῦντες ἀπίστοις τίς γὰρ μετοχή δικαι- 15
 οσύνη καὶ ἀνομία τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος • τίς 16
 δὲ συμφώνησις χριστῷ πρὸς βελίᾱρ ἢ τίς μερίς πιστῷ με-
 τὰ ἀπίστου • τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων 17
 ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστὶ ζῶντος καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι
 ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν
 θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός • διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου 18
 αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε λέγει κύριος καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄ-
 πτεσθε κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς • καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα
 καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας λέγει κύριος
 παντοκράτωρ •

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας ἀγαπητοὶ καθαρί- 7
 σωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύ-
 ματος ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ • χωρήσατε 2
 ἡμᾶς οὐδένα ἡδικήσαμεν οὐδένα ἐφθείραμεν οὐδένα ἐ-

6. v.4 T^a: συνιστώντες, V: συνισταντες. **v.14** T^a: τις δε, V: η τις. **v.15** T^a: χριστῷ, V: χριστου. **v.15** TMV: βελιαρ, K: βελιαλ. **v.16** T^a: υμεις, V: ημεις. **v.16** E: ναος, F: ναοι. **v.16** T^a: εστε, V: εσμεν. **v.16** T^a: μοι, V: μου. **v.17** T^a: εξελθετε, V: εξελθατε.

3 πλεονεκτήσαμεν . οὐ^ο πρὸς κατάκρισιν λέγω προείρηκα
 γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν
 4 καὶ συζῆν . πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς πολλή μοι
 καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει ὑπερ-
 5 περισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν . καὶ γὰρ
 ἐλθόντων ἡμῶν εἰς μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν
 ἢ σὰρξ ἡμῶν ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἔξωθεν μάχαι ἔσω-
 6 θεν φόβοι . ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλε-
 7 σεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ τίτου . οὐ μόνον δὲ ἐν
 τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ παρεκ-
 λήθη ἐφ' ὑμῖν ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν τὸν
 ὑμῶν ὀδυρμὸν τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ ὥστε με μᾶλλον
 8 χαρῆναι . ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ οὐ με-
 ταμέλομαι εἰ καὶ μετεμελόμεν βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολή
 9 ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς . νῦν χαίρω οὐχ
 ὅτι ἐλυπήθητε ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν ἐλυπή-
 10 θητε γὰρ κατὰ θεὸν ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν . ἡ
 γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον
 κατεργάζεται ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατέργάζε-
 11 ται . ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς
 πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν ἀλλὰ ἀπολογίαν ἀλλὰ
 ἀγανάκτησιν ἀλλὰ φόβον ἀλλὰ ἐπιπόθησιν ἀλλὰ ζῆλον ἀλλ'
 ἐκδίκησιν ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνους εἶναι ἐν τῷ
 12 πράγματι . ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδι-
 κήσαντος οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ
 φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν^ο τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑ-
 13 μᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ
 παρακλήσει ὑμῶν^ο περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐ-
 πὶ τῇ χαρᾷ τίτου ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ
 14 πάντων ὑμῶν . ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι οὐ

7. v.3 T^{*}: ου προς κατακρισιν, V: προς κατακρισιν ου. **v.10** T^{*}: κατεργαζεται, V: εργαζεται.
v.11 T^{*}: υμας, V: Ø. **v.11** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.11** T^{*}: εν, V: Ø. **v.12** T^{*}: εινεκεν, V:
 ενεκεν. **v.12** TMV: υμων την υπερ ημων, K: ημων την υπερ υμων. **v.13** TK: επι, MV: επι
 δε. **v.13** TK: υμων περισσοτερωσ δε, M: υμων περισσοτερωσ, V: ημων περισσοτερωσ.

κατησχύνθην ἀλλ' ὥς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν
οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη.
καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀνα- 15
μιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοὴν ὥς μετὰ φόβου
καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρῳ ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν 16
ὑμῖν.

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δε- 8
δομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακεδονίας. ὅτι ἐν πολλῇ 2
δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσειά τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ
βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν^ο πλοῦτον τῆς
ἀπλότητος αὐτῶν. ὅτι κατὰ δύναμιν μαρτυρῶ καὶ ὑπὲρ 3
δύναμιν αὐθαίρετοι. μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμε- 4
νοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς
εἰς τοὺς ἁγίους δεξασθαι^ο ἡμᾶς. καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν 5
ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θε-
λήματος θεοῦ. εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς τίτον ἵνα καθὼς 6
προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν
ταύτην. ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε πίστει καὶ λόγῳ 7
καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν^ο ἐν ἡμῖν ἀγά-
πη ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. οὐ κατ' ἐπιτα- 8
γὴν λέγω ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέ-
ρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν 9
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν
πλούσιος ὢν ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.
καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει οἵτι- 10
νες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλαιν προενήρξασθε
ἀπὸ πέρυσι. νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε ὅπως κα- 11
θάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλαιν οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ
τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται καθὸ ἐὰν ἔχη τις 12
εὐπρόσδεκτος οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἀνε- 13
σις ὑμῖν δέ^ο θλίψις ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ

ν.16 TMV: χαίρω, K: χαίρω συν. 8. ν.2 T*: τον πλοῦτον, V: το πλούτος. ν.3 T*: υπερ, V: παρα. ν.4 TK: δεξασθαι ημας, MV: ∅. ν.5 T*: ἀλλ, V: ἀλλα. ν.7 T*: υμων εν ημιν, V: ημων εν υμιν. ν.12 T*: τις, V: ∅. ν.13 T*: δε, V: ∅.

14 ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα . ἵνα καὶ τὸ ἐ-
 15 κείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα ὅπως
 16 γένηται ἰσότης . καθὼς γέγραπται ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεό-
 17 νασεν καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἡλαττόνησεν . χάρις δὲ τῷ θεῷ
 18 τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ
 19 τίτου . ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο σπουδαιότερος δὲ
 20 ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξηλθεν πρὸς ὑμᾶς . συνεπέμψαμεν
 21 δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
 22 διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν . οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτο-
 23 νηθεῖς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι
 24 ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυ-
 25 ρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ὑμῶν . στελλόμενοι τοῦτο μὴ
 26 τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
 27 ὑφ' ἡμῶν . προνοοῦμενοι^ο καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου
 28 ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων . συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς
 29 τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις
 30 σπουδαῖον ὄντα νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει
 31 πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς . εἴτε ὑπὲρ τίτου κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς
 32 ὑμᾶς συνεργὸς εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν
 33 δόξα χριστοῦ . τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡ-
 34 μῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε^ο καὶ εἰς
 35 πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν .

9 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισ-
 2 σὸν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν . οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν
 3 ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν ὅτι ἀχαῖτα πα-
 4 ρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι καὶ ὁ^ο ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν
 5 τοὺς πλείονας . ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς ἵνα μὴ τὸ καύ-
 6 χημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἵνα
 7 καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ᾤτε . μὴ πως ἐὰν ἔλθω-
 8 σιν σὺν ἐμοὶ μακεδόνες καὶ εὗρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευά-
 9 στους καταισχυθῶμεν ἡμεῖς ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς ἐν τῇ

v.16 T^o: διδοντι, V: δοντι. **v.19** TK: υμων, MV: ημων. **v.21** T^o: προνοουμενοι, V: προνοουμεν γαρ. **v.24** TK: ενδειξαθε και, M: ενδειξασθε, V: ενδεικνυμενοι. **9. v.2** T^o: ο εξ, V: το. **v.4** T^o: λεγωμεν, V: λεγω.

ὑποστάσει ταύτη τῆς^ο καυχήσεως^ο . ἀναγκαῖον οὖν ἡγησά- 5
 μην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς
 καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προκατηγγελημένην εὐλογίαν ὑ-
 μῶν ταύτην ἐτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὥσπερ
 πλεονεξίαν . τοῦτο δὲ ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως 6
 καὶ θερίσει καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ
 θερίσει . ἕκαστος καθὼς προαίρειται τῇ καρδίᾳ μὴ ἐκ λύ- 7
 πης ἢ ἐξ ἀνάγκης ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός^ο . δυ- 8
 νατὸς δὲ ὁ θεός^ο πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς ἵνα ἐν
 παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς
 πᾶν ἔργον ἀγαθόν . καθὼς γέγραπται ἐσκόρπισεν ἔδωκεν 9
 τοῖς πένησιν ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα . ὁ δὲ 10
 ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χο-
 ρηγῆσαι^ο καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσαι τὰ
 γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν . ἐν παντὶ πλουτιζόμε- 11
 νοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα ἣτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχα-
 ριστίαν τῷ θεῷ . ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ 12
 μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων
 ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ .
 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θε- 13
 ὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον
 τοῦ χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς
 πάντας . καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς 14
 διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν . χάρις 15
 δὲ^ο τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγίτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ .

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρῶτης 10
 τος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ ὅς κατὰ πρόσωπον μὲν τα-
 πεινὸς ἐν ὑμῖν ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς . δέομαι δὲ τὸ 2
 μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἣ λογίζομαι τολμησαι
 ἐπὶ τινὰς τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περι-

v.4 T^ο: τῆς καυχήσεως, V: ∅. **v.5** T^ο: προκατηγγελημένην, V: προεπιγγελημένην. **v.5** TK: ὥσπερ, MV: ὡς. **v.7** T^ο: προαίρειται, V: προηρηται. **v.8** T^ο: δυνατός, V: δυνατει. **v.10** T^ο: σπέρμα, V: σπορον. **v.10** T^ο: χορηγήσαι και πληθύναι, V: χορηγήσει και πληθυνει. **v.10** T^ο: αυξησαι, V: αυξησει. **v.10** TK: γεννηματα, MV: γεννηματα. **v.15** T^ο: δε, V: ∅. **10. v.1** T^ο: πρασιτης, V: πραυτης.

3 πατοῦντας . ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα
 4 στρατευόμεθα . τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων .
 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα
 6 εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ . καὶ ἐν ἐτοιμῷ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή .
 7 τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀπ' ἑαυτοῦ ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ . ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν οὐκ αἰσχυνθήσομαι . ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν . ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ φησὶν βαρεῖαι καὶ ἰσχυραὶ ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος . τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος ὅτι οἱ οἱ ἔσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ . οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιῶσιν . ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν . οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ . οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν . εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα
 17, 18 καυχῆσασθαι . ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω . οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος ἀλλ' ὃν ὁ κύ-

v.7 T^a: αφ, V: εφ. **v.7** T^a: χριστου, V: ∅. **v.8** T^a: και, V: ∅. **v.8** T^a: ημιν, V: ∅.
v.10 T^a: μεν επιστολαι, V: επιστολαι μεν. **v.12** T^a: συνιουσιν, V: συνιασιν. **v.13** T^a: ουχι, V: ουκ. **v.18** T^a: συνιστων, V: συνιστανων. **v.18** T^a: αλλ, V: αλλα.

ριος συνίστησιν .

᾽Οφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἄφροσύνῃ ἀλλὰ καὶ **11**
 ἀνέχεσθέ μου . ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζηλῶ ἡρμοσάμην γὰρ **2**
 ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστῆσαι τῷ χριστῷ .
 φοβοῦμαι δὲ μή πως ὡς ὁ ὄφις εὖαν^ο ἐξηπάτησεν ἐν τῇ **3**
 πανουργίᾳ αὐτοῦ οὕτως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς
 ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν . εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος **4**
 ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν ἢ πνεῦμα ἕτε-
 ρον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ
 ἐδέξασθε καλῶς ἠνείχεσθε . λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερη- **5**
 κέναι τῶν ὑπὲρ^ο λίαν ἀποστόλων . εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ **6**
 ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώθεντες ἐν πᾶσιν εἰς
 ὑμᾶς . ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑ- **7**
 ψωθῆτε ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην
 ὑμῖν . ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν **8**
 ὑμῶν διακονίαν . καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ **9**
 κατενάρκησα οὐδὲνός τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλή-
 ρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ μακεδονίας καὶ ἐν παντὶ
 ἀβαρῇ ὑμῖν^ο ἑμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω . ἔστιν ἀλήθεια **10**
 χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ ὀφραγίσεται εἰς ἐ-
 μέ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς ἀχαΐας . διατὶ ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς **11**
 ὁ θεὸς οἶδεν . ὃ δὲ ποιῶ καὶ ποιήσω ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορ- **12**
 μὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν
 καθὼς καὶ ἡμεῖς . οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι ἐργάται **13**
 δόλιοι μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους χριστοῦ . καὶ **14**
 οὐ θαυμαστὸν αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς
 ἄγγελον φωτός . οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ με- **15**
 τασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης ὧν τὸ τέλος ἔσται
 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν . πάλιν λέγω μή τις με δόξῃ ἄφρονα **16**

11. v.1 T^ο: τη αφροσυνη, V: τι αφροσυνης. **v.3** T^ο: ευαν εξηπατησεν, V: εξηπατησεν ευαν.
v.3 T^ο: ουτως, V: Ø. **v.3** T^ο: απλοτητος, V: απλοτητος [και της αγνοτητος]. **v.4** TK: ηνει-
 χεσθε, M: ανειχεσθε, V: ανεχεσθε. **v.5** T^ο: υπερ λιαν, V: υπερλιαν. **v.6** T^ο: φανερωθεντες,
 V: φανερωσαντες. **v.9** T^ο: ουθενος, V: ουθενος. **v.9** T^ο: υμιν εμαυτον, V: εμαυτον υμιν.
v.10 T: σφραγισεται, KMV: φραγησεται. **v.11** TK: διατι, MV: δια τι. **v.14** T^ο: θαυμαστον,
 V: θαυμα.

εἶναι εἰ δὲ μή γε κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με ἵνα μικρόν^ο
 17 τι κἀγὼ καυχῆσωμαι. ὁ λαλῶ οὐ λαλῶ^ο κατὰ κύριον ἀλλ'
 ὡς ἐν ἀφροσύνῃ ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.
 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα κἀγὼ καυχῆσο-
 19 μαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες.
 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ εἴ τις κατεσθίει εἴ τις
 λαμβάνει εἴ τις ἐπαίρεται εἴ τις ὑμᾶς^ο εἰς πρόσωπον δέρει.
 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν ἐν ᾧ δ' ἂν τις
 22 τολμᾷ ἐν ἀφροσύνῃ λέγω τολμῶ κἀγὼ. ἑβραῖοι εἰσιν κἀγὼ
 23 ἰσραηλιταῖ εἰσιν κἀγὼ σπέρμα ἀβραάμ εἰσιν κἀγὼ. διά-
 κονοι χριστοῦ εἰσιν παραφρονῶν λαλῶ ὑπὲρ ἐγὼ ἐν κόποις
 24 περισσοτέρως ἐν πληγαῖς^ο ὑπερβαλλόντως ἐν φυλακαῖς πε-
 25 τессαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. τρις ἐρῥαβδίσθην ἅπαξ
 ἐλιθάσθη τρις ἐναυάγησα νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποί-
 26 ηκα. ὁδοιπορίαις πολλάκις κινδύνους ποταμῶν κινδύνους
 ληστῶν κινδύνους ἐκ γένους κινδύνους ἔξ ἔθνων κινδύνους
 ἐν πόλει κινδύνους ἐν ἐρημίᾳ κινδύνους ἐν θαλάσῃ κινδύ-
 27 νοις ἐν ψευδαδέλφοις. ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ ἐν ἀγρυπνίαις
 πολλάκις ἐν λιμῷ καὶ δίψει ἐν νηστείαις πολλάκις ἐν ψύχει
 28 καὶ γυμνότητι. χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἢ ἐπισύστασις^ο μου ἢ
 29 καθ' ἡμέραν ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ
 καὶ οὐκ ἀσθενῶ τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι.
 30, 31 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. ὁ θε-
 ὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν^ο ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν ὁ ὢν
 32 εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν δαμασκῷ
 ὁ ἐθνάρχης ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν δαμασκη-
 33 νῶν^ο πόλιν πιάσαι με θέλων. καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ

v.16 TK: μικρον τι καγω, MV: καγω μικρον τι. **v.17** T^o: λαλω κατα κυριον, V: κατα κυριον λαλω. **v.18** T^o: την, V: Ø. **v.20** T^o: υμας εις προσωπον, V: εις προσωπον υμας. **v.21** T^o: ησθενησαμεν, V: ησθενηκαμεν. **v.23** T^o: πληγαις υπερβαλλοντως εν φυλακαις περισσοτερως, V: φυλακαις περισσοτερωσ εν πληγαις υπερβαλλοντως. **v.24** T^o: τεσσαρακοντα, V: τεσσαρακοντα. **v.25** TKV: ερραβδισθην, M: εραβδισθην. **v.27** T^o: εν, V: Ø. **v.28** T^o: επισυστασις μου, V: επιστασις μοι. **v.31** TK: ημων ιησου χριστου, M: ιησου χριστου, V: ιησου. **v.32** T^o: δαμασκηων πολιν πιασαι με θελων, V: πολιν δαμασκηων πιασαι με.

ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ .

Καυχᾶσθαι δὴ ὃ οὐ συμφέρει μοι ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὁ- **12**
πτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου . οἶδα ἄνθρωπον ἐν χρι- 2
στῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα εἴτε
ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα ὁ θεὸς οἶδεν ἄρπαγέντα τὸν
τοιούτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ . καὶ οἶδα τὸν τοιούτον ἄν- 3
θρωπον εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα ὁ
θεὸς οἶδεν . ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν 4
ἄρρητα ῥήματα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι . ὑπὲρ τοῦ 5
τοιούτου καυχῆσομαι ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι εἰ
μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου . ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι 6
οὐκ ἔσομαι ἄφρων ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ φείδομαι δὲ μὴ τις
εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ .
καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι ἐ- 7
δόθῃ μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ ἄγγελος σατανᾶ ἵνα με κολαφίσῃ
ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι . ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν κύριον παρε- 8
κάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ . καὶ εἴρηκέν μοι ἀρκεῖ σοι 9
ἡ χάρις μου ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται ἡ-
διστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου ἵνα
ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ . διὸ εὐδοκῶ 10
ἐν ἀσθενείαις ἐν ὕβρεσιν ἐν ἀνάγκαις ἐν διωγμοῖς ἐν στενο-
χωρίαις ὑπὲρ χριστοῦ ὅταν γὰρ ἀσθενῶ τότε δυνατός εἰμι .
γέγονα ἄφρων καυχώμενος ὑμεῖς με ἠναγκάσατε ἐγὼ γὰρ 11
ὥφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑ-
πὲρ ὅ λῖαν ἀποστόλων εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι . τὰ μὲν σημεῖα τοῦ 12
ἀποστόλου κατειργάσθην ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ ἐν ὃ ση-
μείοις καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν . τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἡττήθητε 13
ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατε-
νάρκησα ὑμῶν χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην . ἰδοὺ 14
τρίτον ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐ καταναρκήσω

12. v.1 T*: δη ου συμφερει μοι ελευσομαι γαρ, V: δει ου συμφερον μεν ελευσομαι δε.
v.3 T*: εκτος, V: χωρις. **v.5** T*: μου, V: Ø. **v.7** T*: ινα, V: διο ινα. **v.7** T*: σαταν,
V: σατανα. **v.9** T*: μου, V: Ø. **v.9** T*: τελειουται, V: τελειπαι. **v.10** T*: εν, V: και.
v.11 T*: καυχωμενος, V: Ø. **v.11** TK: υπερ λιαν, MV: υπερλιαν. **v.12** T*: εν σημειοις,
V: σημειοις τε. **v.13** T*: ηττηθητε, V: ησσωθητε. **v.14** T*: τριτον, V: τριτον τουτο.

ὑμῶν οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλ' ὑμᾶς οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέ-
 κνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις .
 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
 ψυχῶν ὑμῶν εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἤτιον ἀ-
 16 γαπῶμαι . ἔστω δὲ ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς ἀλλ' ὑπάρ-
 17 χων πανοῦργος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον . μὴ τινα ὦν ἀπέσταλκα
 18 πρὸς ὑμᾶς δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς . παρεκάλεσα τί-
 τον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφὸν μὴ ὅτι ἐπλεονέκτησεν
 ὑμᾶς τίτος οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν οὐ τοῖς
 19 αὐτοῖς ἴχνεσιν . πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα κα-
 τενώπιον τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν τὰ δὲ πάντα ἀγα-
 20 πητοὶ ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς . φοβοῦμαι γὰρ μὴ πως
 ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὔρω ὑμᾶς κἀγὼ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον
 οὐ θέλετε μὴ πως ἔρεις ζῆλοι θυμοὶ ἐριθεῖαι καταλαλιαὶ
 21 ψιθυρισμοὶ φυσιώσεις ἀκαταστασίαι . μὴ πάλιν ἐλθόντα ὅ-
 με ταπεινώσῃ ὁ θεὸς μου πρὸς ὑμᾶς καὶ πενθήσω πολ-
 λούς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ
 ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν .

13 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ στόματος δύο μαρ-
 2 τύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα . προείρηκα καὶ
 προλέγω ὥς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς
 προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς
 3 τὸ πάλιν οὐ φείσομαι . ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ
 λαλοῦντος χριστοῦ ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ
 4 ἐν ὑμῖν . καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας ἀλλὰ ζῆ ἐκ
 δυνάμεως θεοῦ καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ ἀλλὰ
 5 ζησοῦμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς . ἑαυτοὺς
 πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει ἑαυτοὺς δοκιμάζετε ἢ οὐκ
 ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστὶν εἰ

v.14 T^o: ὑμων, V: ∅. **v.14** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.14** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.15** T^o: και, V: ∅. **v.15** T^o: αγαπων ητιον, V: αγαπω[ν] ησσον. **v.16** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.18** T^o: μη τι, V: μητι. **v.19** T^o: παλιν, V: παλαι. **v.19** T^o: κατενωπιον του, V: κατεναντι. **v.20** T^o: ερεις ζηλοι, V: ερις ζηλος. **v.21** TK: ελθοντα με ταπεινωση, M: ελθοντα με ταπεινωσει, V: ελθοντος μου ταπεινωση με. **13. v.2** T^o: γραφω, V: ∅. **v.4** T^o: ει, V: ∅. **v.4** TMV: γαρ, K: γαρ και. **v.4** T^o: ζησομεθα, V: ζησομεν. **v.5** T^o: εστιν, V: ∅.

μή^ο τι ἀδόκιμοί ἐστε . ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ 6
ἐσμέν ἀδόκιμοι . εὐχομαί δὲ πρὸς τὸν θεὸν μή ποιῆσαι ὑ- 7
μᾶς κακὸν μηδὲν οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν ἀλλ' ἵνα
ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν . οὐ γὰρ 8
δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας .
χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾔτε 9
τοῦτο δὲ^ο καὶ εὐχόμεθα τὴν ὑμῶν κατάρτισιν . διὰ τοῦτο 10
ταῦτα ἀπὼν γράφω ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κα-
τὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν^ο μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ
οὐκ εἰς καθαίρεσιν . λοιπὸν ἀδελφοὶ χαίρετε καταρτίζεσθε 11
παρακαλεῖσθε τὸ αὐτὸ φρονεῖτε εἰρηνεύετε καὶ ὁ θεὸς τῆς
ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν . ἀσπάσασθε ἀλλή- 12
λους ἐν ἀγίῳ φιλήματι ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες .
ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ 13
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν
ἀμήν . Πρὸς^ο κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων
τῆς μακεδονίας διὰ τίτου καὶ λουκᾶ .

v.5 TK: μη τι, MV: μητι. **v.7** T*: ευχομαι, V: ευχομεθα. **v.8** T*: αλλ, V: αλλα. **v.9** T*: δε, V: Ø. **v.10** T*: εδωκεν μοι ο κυριος, V: ο κυριος εδωκεν μοι. **v.13** T*: αμην, V: Ø.
v.13 T: Προς . . . λουκα, KMV: Ø.

Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

1 Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώ-
που ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραν-
2 τος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ◊ καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ ταῖς
3 ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας ◊ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
4 πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ◊ τοῦ δόντος ἑαυ-
τὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἐξέλῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ
ἐνεστώτος αἰῶνος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ
5 πατρὸς ἡμῶν ◊ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν ◊
6 θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαν-
7 τος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον ◊ ὃ οὐκ
ἔστιν ἄλλο εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς καὶ θέλον-
8 τες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ ◊ ἀλλὰ καὶ ἐὰν
ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζῃται ὑμῖν παρ' ὃ εὐ-
9 ηγγελισάμεθα ὑμῖν ἀνάθεμα ἔστω ◊ ὥς προειρήκαμεν καὶ
ἄρτι πάλιν λέγω εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελά-
10 βετε ἀνάθεμα ἔστω ◊ ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεὸν
ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον
11 χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην ◊ γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ
τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ
12 ἄνθρωπον ◊ οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐ-
τὸ οὔτε ἐδιδάχθην ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως ἰησοῦ χριστοῦ ◊
13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ
ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ
14 ἐπόρθουν αὐτήν ◊ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ
πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου περισσοτέρως ζη-
15 λωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων ◊ ὅτε δὲ

Τ: Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜΝ: ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ. **1. v.3** T⁺: καὶ κυρίου ἡμῶν, V: ἡμῶν καὶ κυρίου. **v.4** TKV: ὑπερ, M: περὶ. **v.4** T⁺: ἐνεστώτος αἰῶνος, V: αἰῶνος τοῦ ἐνεστώτος. **v.8** TKV: εὐαγγελίζεται, M: εὐαγγελίζεται. **v.10** T⁺: γὰρ, V: ∅. **v.11** T⁺: δε, V: γὰρ.

εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου
καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ὁ ἀποκαλύψαι τὸν υἱ- 16
ὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι ὁ οὐδὲ ἀνῆλ- 17
θον εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους ἀλλ’
ἀπῆλθον εἰς ἀραβίαν καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασκόν ὁ
ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα ἱστορήσαι 18
πέτρον καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε ὁ ἔτε- 19
ρον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν
τοῦ κυρίου ὁ ἃ δὲ γράφω ὑμῖν ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι 20
οὐ ψεύδομαι ὁ ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας καὶ 21
τῆς κιλικίας ὁ ἤμην δὲ ἀγνοοῦμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκ- 22
κλησίαις τῆς ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ ὁ μόνον δὲ ἀκούοντες 23
ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν
ἦν ποτε ἐπὶ ὀρθοῖ ὁ καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν ὁ 24

Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς ἱερο- **2**
σόλυμα μετὰ βαρνάβα συμπαραλαβὼν καὶ τίτον ὁ ἀνέβην 2
δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον
ὁ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν κατ’ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν μὴ
πὼς εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον ὁ ἀλλ’ οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ 3
ἔλλην ὢν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι ὁ διὰ δὲ τοὺς παρεισά- 4
κτους ψευδαδελφούς οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι
τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἦν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἵνα ἡμᾶς
καταδουλώσωσιν ὁ οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἵξαμεν τῇ ὑπο- 5
ταγῇ ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς ὁ
ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι ὁποῖοι ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι 6
διαφέρει πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει ἐμοὶ γὰρ
οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο ὁ ἀλλὰ τοῦναντίον ἰδόν- 7
τες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς
πέτρος τῆς περιτομῆς ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀπο- 8
στολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη ὁ
καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἰάκωβος καὶ κη- 9

v.17 TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.18** T*: πετρον, V: κηφαν. **2. v.4** T*: καταδουλωσονται, V: καταδουλωσουσιν. **v.6** T*: θεος, V: [ο] θεος.

φᾶς καὶ ἰωάννης οἱ δοκοῦντες σὺλοι εἶναι δεξιὰς ἔδωκαν
 ἔμοι καὶ βαρνάβα κοινωνίας ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη αὐτοὶ
 10 δὲ εἰς τὴν περιτομήν. μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύω-
 11 μεν ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. ὅτε δὲ ἦλθεν
 πέτρος εἰς ἀντιόχειαν κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην ὅτι
 12 κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθεῖν τινὰς ἀπὸ ἰακώ-
 βου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν ὅτε δὲ ἦλθον ὑπέστελλεν
 13 καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ
 14 συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι ὥστε καὶ βαρ-
 νάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
 οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου εἴ-
 15 πον τῷ πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων
 ἐθνικῶς ζῆς^ο καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰου-
 16 δαΐζειν. ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτω-
 16 λοί. εἰδότες^ο ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου
 ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν
 ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ
 καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου διότι^ο οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων
 17 νόμου πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ
 εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ ἄρα χριστὸς ἁμαρτίας δι-
 18 ἄκονος μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἴκο-
 19 δομῷ παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου
 20 νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. χριστῷ συνεσταύρωμαι ζῶ
 δὲ οὐκ^ο ἔτι ἐγὼ ζῆ δὲ ἐν ἔμοι χριστὸς ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρ-
 κὶ ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με
 21 καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἑμοῦ. οὐκ ἄθετῶ τὴν χάριν
 τοῦ θεοῦ εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη ἄρα χριστὸς δωρεὰν
 ἀπέθανεν.

3 Ὡ ἀνόητοι γαλάται τίς ὑμᾶς ἐδάσκανεν τῇ^ο ἀληθείᾳ μὴ
 πείθεσθαι οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη

v.11 T^ο: πετρος, V: κηφας. **v.14** T^ο: πετρω, V: κηφα. **v.14** T^ο: ζης και ουκ ιουδαικως
 τι, V: και ουχι ιουδαικως ζης πως. **v.16** T^ο: ειδοτες, V: ειδοτες [δε]. **v.16** T^ο: διοτι ου
 δικαιωθησεται εξ εργων νομου, V: οτι εξ εργων νομου ου δικαιωθησεται. **v.18** T^ο: συνιστημι,
 V: συνιστανω. **v.20** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **3. v.1** T^ο: τη αληθεια μη πειθεσθαι, V: ∅.

ἐν° ὑμῖν ἐσταυρωμένους • τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑ- 2
 μῶν ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως •
 οὕτως ἀνόητοί ἐστε ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπι- 3
 τελεῖσθε • τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ εἴ γε καὶ εἰκῇ • ὁ οὖν ἐπι- 4, 5
 χορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ
 ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως • καθὼς ἀβραάμ ἐπίστευ- 6
 σεν τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην • γινώσκετε 7
 ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως οὗτοί εἰσιν° υἱοὶ ἀβραάμ • προΐδουσα 8
 δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς προευ-
 ηγγελίσατο τῷ ἀβραάμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα 9
 τὰ ἔθνη • ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ ἀ-
 βραάμ • ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσιν ὑπὸ κατάραν εἰσιν 10
 γέγραπται γὰρ ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν
 τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐ- 11
 τὰ • ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον 12
 ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται • ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ
 πίστεως ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς •
 χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γε- 13
 νόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ γέγραπται° γὰρ ἐπικατάρατος
 πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου • ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία 14
 τοῦ ἀβραάμ γένηται ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν
 τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως • ἀδελφοί κατὰ 15
 ἄνθρωπον λέγω ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην
 οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται • τῷ δὲ ἀβραάμ ἐρρήθησαν 16
 αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ οὐ λέγει καὶ τοῖς
 σπέρμασιν ὥς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὥς ἐφ' ἐνὸς καὶ τῷ σπέρματί
 σου ὃς ἐστὶν χριστὸς • τοῦτο δὲ λέγω διαθήκην προκεκυ- 17
 ρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς° χριστὸν ὁ μετὰ ἔτη° τετρακόσια
 καὶ τριάκοντα γεγονῶς νόμος οὐκ ἀκυροῖ εἰς τὸ καταργῆ-
 σαι τὴν ἐπαγγελίαν • εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία οὐκ° 18

v.1 T°: ἐν ὑμιν, V: ∅. **v.7** T°: εἰσιν υιοι, V: υιοι εἰσιν. **v.8** TMV: ἐνευλογηθήσονται, K: εὐλογηθήσονται. **v.10** T°: γαρ, V: γαρ οτι. **v.10** T°: ἐν, V: ∅. **v.12** T°: ἀνθρωπος, V: ∅. **v.13** T°: γεγραπται γαρ, V: οτι γεγραπται. **v.16** T°: ἐρρηθησαν, V: ἐρρεθησαν. **v.17** T°: εἰς χριστον, V: ∅. **v.17** T°: ἐτη τετρακόσια καὶ τριακοντα, V: τετρακόσια καὶ τριακοντα ἐτη. **v.18** T: οὐκ ετι, KMV: οὐκετι.

ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας τῷ δὲ ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάριται
 19 ὁ θεός . τί οὖν ὁ νόμος τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη
 ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται διαταγείς δι' ἀγ-
 20 γέλων ἐν χειρὶ μεσίτου . ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν ὁ δὲ
 21 θεός εἷς ἐστιν . ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θε-
 οῦ μὴ γένοιτο εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι
 22 ὄντως ἂν^ο ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη . ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ
 γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως
 23 ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν . πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν
 τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι εἰς
 24 τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι . ὥστε ὁ νόμος παι-
 δαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς χριστὸν ἵνα ἐκ πίστεως δικαι-
 25 ωθῶμεν . ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκ^ο ἔτι ὑπὸ παιδαγω-
 26 γόν ἔσμεν . πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἔστε διὰ τῆς πίστεως ἐν
 27 χριστῷ ἰησοῦ . ὅσοι γὰρ εἰς χριστὸν ἐβαπτίσθητε χριστὸν
 28 ἐνεδύσασθε . οὐκ ἔνι ἰουδαῖος οὐδὲ ἕλλην οὐκ ἔνι δοῦλος
 οὐδὲ ἐλεύθερος οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ πάντες γὰρ ὑμεῖς
 29 εἷς ἔστε ἐν χριστῷ ἰησοῦ . εἰ δὲ ὑμεῖς χριστοῦ ἄρα τοῦ ἀ-
 βραάμ σπέρμα ἐστέ καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι .

4 Λέγω δὲ ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν
 2 οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὧν . ἀλλὰ ὑπὸ ἐ-
 πιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ
 3 πατρὸς . οὕτως καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν νήπιοι ὑπὸ τὰ στοιχεῖα
 4 τοῦ κόσμου ἡμεῖς δεδουλωμένοι . ὅτε δὲ ἤλθεν τὸ πλήρωμα
 τοῦ χρόνου ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον
 5 ἐκ γυναικὸς γενόμενον ὑπὸ νόμον . ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον
 6 ἐξαγοράσῃ ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν . ὅτι δὲ ἔστε υἱ-
 οὶ ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς
 7 καρδίας ὑμῶν κράζον ἁββᾶ ὁ πατήρ . ὥστε οὐκ^ο ἔτι εἰ δοῦ-
 λος ἀλλ' υἱὸς εἰ δὲ υἱὸς καὶ κληρονόμος θεοῦ^ο διὰ χριστοῦ .
 8 ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ^ο φύ-

v.21 T^{*}: ἀν ἐκ νομου, V: ἐκ νομου ἀν. **v.23** T^{*}: συγκεκλεισμενοι, V: συγκλεισμενοι.
v.25 T: οὐκ εἰ, KMV: ουκετι. **v.29** T^{*}: καὶ, V: ∅. **4. v.3** T^{*}: ἡμεν, V: ἡμεθα. **v.6** T^{*}:
 υμων, V: ημων. **v.7** T: οὐκ εἰ, KMV: ουκετι. **v.7** T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.7** T^{*}: θεου δια
 χριστου, V: δια θεου.

σει οὖσιν θεοῖς . νῦν δὲ γνόντες θεὸν μᾶλλον δὲ γνωσθέντες 9
 ὑπὸ θεοῦ πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτω-
 χὰ στοιχεῖα οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε . ἡμέρας 10
 παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἑνιαυτούς . φο- 11
 βοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς . γίνεσθε 12
 ὥς ἐγὼ ὅτι καὶ γὰρ ὥς ὑμεῖς ἀδελφοὶ δέομαι ὑμῶν οὐδὲν με
 ἡδίκησατε . οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθενείαν τῆς σαρκὸς εὐηγ- 13
 γελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον . καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν 14
 ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε ἀλλ'
 ὥς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με ὥς χριστὸν ἰησοῦν . τίς οὖν 15
 ἦν ὁ μακαρισμός ὑμῶν μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατόν
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι . ὥστε 16
 ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν . ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ 17
 καλῶς ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε .
 καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε καὶ μὴ μόνον ἐν 18
 τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς . τεκνία μου οὖς πάλιν ὠδίνω 19
 ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν . ἤθελον δὲ παρεῖναι 20
 πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου ὅτι ἀποροῦμαι
 ἐν ὑμῖν . λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι τὸν νόμον 21
 οὐκ ἀκούετε . γέγραπται γὰρ ὅτι ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν 22
 ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας . ἀλλ' ὁ μὲν 23
 ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευ-
 θέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας . ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα 24
 αὗται γὰρ εἰσιν αἱ δύο διαθηκαὶ μία μὲν ἀπὸ ὅρους σινᾶ
 εἰς δουλείαν γεννώσα ἥτις ἐστὶν ἄγαρ . τὸ γὰρ ἄγαρ σι- 25
 νᾶ ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ ἀραβίᾳ συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν ἱερουσαλήμ
 δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς . ἡ δὲ ἄνω ἱερουσαλήμ 26
 ἐλευθέρα ἐστὶν ἥτις ἐστὶν μήτηρ πάντων ἡμῶν . γέγραπται 27
 γὰρ εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα ῥῆξον καὶ βόησον
 ἡ οὐκ ὠδίνουσα ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον

v.8 T*: μη φουσει, V: φουσει μη. **v.14** T*: μου τον, V: υμων. **v.14** T*: αλλ, V: αλλα.
v.15 T*: τις ουν ην, V: που ουν. **v.15** T*: αν, V: ∅. **v.18** T*: το, V: ∅. **v.19** T*: τεκνια,
 V: τεκνα. **v.19** T*: αχρις, V: μεχρις. **v.21** E: ακουετε, F: αναγινωσκετε. **v.23** T*: δια
 της, V: δι. **v.24** TK: αι, MV: ∅. **v.25** T*: γαρ, V: δε. **v.25** T*: δε, V: γαρ. **v.26** T*:
 παντων, V: ∅.

28 ἡ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα · ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ κατὰ ἰσαὰκ
 29 ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν · ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα
 30 γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα οὕτως καὶ νῦν · ἀλλὰ
 τί λέγει ἡ γραφὴ ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς
 οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ
 31 υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας · ἄρα ἀδελφοὶ οὐκ ἐσμέν παιδίσκης
 τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας ·

5 Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἡ χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν στή-
 2 κετὲ καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε · ἴδε ἐγὼ παῦ-
 λος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν
 3 ὠφελήσει · μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτε-
 4 μνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι · κα-
 τηργήθητε ἀπὸ τοῦ χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε τῆς
 5 χάριτος ἐξεπέσατε · ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα
 6 δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα · ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε πε-
 ριτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης
 7 ἐνεργουμένη · ἐτρέχετε καλῶς τίς ὑμᾶς ἀνέκοψεν τῇ ἀ-
 8 ληθείᾳ μὴ πείθεσθαι · ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος
 9, 10 ὑμᾶς · μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ · ἐγὼ πέποιθα
 εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε ὁ δὲ ταρασ-
 11 σων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα ὅστις ἂν ᾖ ἡ · ἐγὼ δὲ ἀδελφοὶ
 εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω τί ἔτι διώκομαι ἄρα κατήργηται
 12 τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ · ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ
 13 ἀναστατοῦντες ὑμᾶς · ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε
 ἀδελφοὶ μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ
 14 ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις · ὁ γὰρ πᾶς νό-
 15 μος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
 σου ὡς ἑαυτόν · εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε
 16 βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῇτε · λέγω δὲ πνεύματι

v.28 T*: ημεῖς, V: υμεῖς. **v.28** T*: εσμεν, V: εστε. **v.30** T*: κληρονομιση, V: κληρονομησει. **v.31** T*: ἀρα, V: διο. **5. v.1** T*: συν ἡ χριστος ἡμας, V: ἡμας χριστος. **v.1** T*: στηκετε, V: στηκετε συν. **v.4** T*: του, V: Ø. **v.4** TKV: εξεπεσατε, M: εξεπεσοτε. **v.7** TK: ανεκοψεν τη, M: ενεκοψεν τη, V: ενεκοψεν [τη]. **v.10** T*: αν, V: εαν. **v.14** T*: πληρουται, V: πεπληρωται. **v.14** TK: εαυτον, MV: σεαυτον. **v.15** T*: υπο, V: υπ.

περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε ὅτι ἡ γὰρ 17
 σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς
 σαρκὸς ταῦτα δέ᾽ ἀντίκειται ἀλλήλοις ἵνα μὴ ἂ ἂν θέλητε
 ταῦτα ποιῆτε ὅτι εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον ὅτι 18
 φανερά δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς ἅτινά ἐστιν μοιχῆα 19
 πορνεία ἀκαθαρσία ἀσέλγεια ὁ εἰδωλολατρῆα φαρμακεία 20
 ἔχθραι ἔρεις ζῆλοι θυμοὶ ἐριθείαι διχοστασίαι αἰρέσεις ὅτι
 φθόνοι φόνοι μέθαι κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις ἂ προλέγω 21
 ὑμῖν καθὼς καὶ προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βα-
 σιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύ- 22
 ματός ἐστιν ἀγάπη χαρὰ εἰρήνη μακροθυμία χρηστότης ἀ-
 γαθωσύνη πίστις πρῶτης ἐγκράτεια κατὰ τῶν τοιούτων 23
 οὐκ ἐστὶν νόμος ὅτι οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν 24
 σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ὅτι ζῶμεν πνεύ- 25
 ματι πνεύματι καὶ στοιχῶμεν μὴ γινώμεθα κενόδοξοι ἀλ- 26
 λήλους προκαλούμενοι ἀλλήλοις φθονοῦντες ὅτι

Ἀδελφοὶ ἔάν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παρα- 6
 πτώματι ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν
 πνεύματι πρῶτης σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρα-
 σθῆς ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως ἀναπλη- 2
 ρώσατε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ ὅτι γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι 3
 μηδὲν ὢν ἑαυτὸν φρεναπατᾷ τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκι- 4
 μαζέτω ἕκαστος καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει
 καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον ὅτι ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βα- 5
 στάσει κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατη- 6
 χοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς μὴ πλανᾶσθε θεὸς οὐ μυκτηρί- 7
 ζεται ὁ γὰρ ἔάν σπείρῃ ἄνθρωπος τοῦτο καὶ θερίσει ὅτι ὁ 8
 σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθο-
 ρὰν ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει

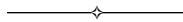
v.17 T*: δε αντικεῖται ἀλλήλοις, V: γὰρ ἀλλήλοις αντικεῖται. **v.17** T*: αν, V: εαν. **v.19** T*: μοιχῆα, V: ὅ. **v.20** T*: εἰδωλολατρεία, V: εἰδωλολατρία. **v.20** T*: ερεις ζῆλοι, V: ερις ζῆλος. **v.21** T*: φονοι, V: ὅ. **v.21** T*: καὶ, V: ὅ. **v.23** T*: πρῶτης, V: πρᾶτης. **v.24** T*: χριστοῦ, V: χριστοῦ [ἰησοῦ]. **6. v.1** T*: προληφθῇ, V: προλημφθῇ. **v.1** T*: πρᾶστητος, V: πρᾶστητος. **v.2** T*: ἀναπληρώσατε, V: ἀναπληρώσατε. **v.3** T*: ἑαυτον φρεναπατα, V: φρεναπατα εαυτον.

9 ζῶῃν αἰῶνιον . τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν και-
 10 ρῶ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι . ἄρα οὖν ὥς και-
 11 ρὸν ἔχομεν ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας μάλιστα
 12 δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως . ἴδετε πηλίκους ὑμῖν
 13 γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί . ὅσοι θέλουσιν εὐπροσ-
 14 ωπῆσαι ἐν σαρκὶ οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι
 15 μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ διώκωνται . οὐδὲ γὰρ
 16 οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν ἀλλὰ θέλου-
 17 σιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχή-
 18 σονται . ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύ-
 ρωται καὶ ἐγὼ τῷ κόσμῳ . ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτο-
 μὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία ἀλλὰ καινὴ κτίσις . καὶ ὅσοι
 τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν εἰρήνην ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος
 καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ . τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μη-
 δεὶς παρεχέτω ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν
 τῷ σώματί μου βαστάζω . ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
 χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἀδελφοὶ ἀμήν . Πρὸς
 γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης .

v.9 T^{*}: εκκακωμεν, V: εγκακωμεν. **v.10** E: εχομεν, B^{*}N: εχωμεν. **v.11** E: πηλικους, B^{*}W⁴⁶: ηλικους, F: ποικιλοις. **v.12** T^{*}: μη τω σταυρω του χριστου, V: τω σταυρω του χριστου μη. **v.13** TKV: περιτεμνομενοι, M: περιτεμνημενοι. **v.14** T^{*}: τω, V: ∅. **v.15** T^{*}: εν γαρ χριστω ιησου, V: ∅. **v.15** T^{*}: ουτε περιτομη τι ισχυει, V: ουτε γαρ περιτομη τι εστιν. **v.17** T^{*}: κυριου, V: ∅. **v.18** T: Προς . . . ρωμης, KMV: ∅.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ° χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ **1**
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν° ἐφέσω καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰη-
σοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ **2**
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ **3**
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ
εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἡμεῖς. καθὼς **4**
ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς
ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ. προο- **5**
ρίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ εἰς αὐτὸν κατὰ
τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ. εἰς ἔπαινον δόξης τῆς **6**
χάριτος αὐτοῦ ἐν° ᾗ ἔχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ.
ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν **7**
ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων κατὰ τὸν° πλοῦτον τῆς χάριτος
αὐτοῦ. ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο- **8**
νήσει. γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ
κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ. εἰς οἰκο- **9**
νομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν ἀνακεφαλαιώσασθαι
τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ τὰ τε° ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ
τῆς γῆς. ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες **11**
κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλήν
τοῦ θελήματος αὐτοῦ. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς **12**
δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ. ἐν ᾧ καὶ **13**
ὕμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας τὸ εὐαγγέλιον
τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε
τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ. ὅς° ἐστὶν ἀρραβὼν **14**
τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως

Τ: ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΕΦΕ-
ΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ. **1. v.1** T°: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ.
v.1 T°: ἐν ἐφέσω, V: [ἐν ἐφέσω], B° N° 396: ∅. **v.3** T: χριστῷ, KMV: ἐν χριστῷ. **v.6** T°: ἐν ἡ,
V: ἡς. **v.7** T°: τὸν πλοῦτον, V: τὸ πλοῦτος. **v.10** TK: τε ἐν, MV: ἐπὶ. **v.12** TK: τῆς, MV:
∅. **v.14** T°: ος, V: ο.

15 εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ . διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας τὴν
καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς
16 πάντας τοὺς ἁγίους . οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν
17 μνηϊαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου . ἵνα ὁ
θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὁ πατὴρ τῆς δόξης
δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψῃ ἐν ἐπιγνώσει
18 αὐτοῦ . πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑ-
μῶν εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐ-
τοῦ καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ
19 ἐν τοῖς ἁγίοις . καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνά-
μεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν
20 τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ . ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ χριστῷ
ἐγγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν^ο καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν
21 τοῖς ἐπουρανίοις . ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ
δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζο-
μένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι .
22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔδω-
23 κεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ . ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα
αὐτοῦ τὸ πλήρωμα τοῦ ἵπαντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου .

2 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς
2 ἁμαρτίαις . ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ
κόσμου τούτου κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος
τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀ-
3 πειθείας . ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν
ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν ποιῶντες τὰ θελήματα
τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν καὶ ἡμεῖς τέκνα φύσει ὀρ-
4 γῆς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ . ὁ δὲ θεὸς πλοῦσιος ὢν ἐν ἐλέει διὰ
5 τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς . καὶ ὄν-
τας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν ἰῶ
6 χριστῷ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι . καὶ συνήγειρεν καὶ συν-

v.16 T^o: ὑμῶν, V: ∅. **v.18** TK: διανοίας, MV: καρδίας. **v.18** T^o: καὶ, V: ∅. **v.20** TK: νεκρῶν καὶ ἐκαθίσεν, M: τῶν νεκρῶν καὶ ἐκαθίσεν, V: νεκρῶν καὶ καθίσας. **v.23** TK: παντα, MV: τα παντα. **2. v.1** T^o: ἁμαρτίας, V: ἁμαρτίας ὑμῶν, B: ἐπιθυμίας. **v.3** T^o: ἡμεν, V: ἡμεθα. **v.5** E: τῷ, B: ἐν τῷ. **v.5** E: χαριτί, F: οὗ χαριτί.

ἐκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ . ἵνα ἐνδεί- 7
 ζηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα
 πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρησιμότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν χρι-
 στῷ ἰησοῦ . τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως 8
 καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν θεοῦ τὸ δῶρον . οὐκ ἐξ ἔργων ἵνα 9
 μή τις καυχῆσεται . αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα κτισθέντες 10
 ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ
 θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν . διὸ μνημονεύετε ὅτι 11
 ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ
 τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου . ὅτι ἦτε 12
 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς
 πολιτείας τοῦ ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελ-
 λίας ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ . νυνὶ δὲ 13
 ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγγύς ἐγενή-
 θητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ . αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη 14
 ἡμῶν ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ
 φραγμοῦ λύσας . τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον 15
 τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ
 ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην . καὶ ἀ- 16
 ποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ
 τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ . καὶ ἐλθὼν 17
 εὐηγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς .
 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐ- 18
 νὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα . ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι 19
 καὶ πάροικοι ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ
 θεοῦ . ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων 20
 καὶ προφητῶν ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ .
 ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὕξει εἰς να- 21
 ὄν ἅγιον ἐν κυρίῳ . ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς 22
 κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι .

v.7 T*: τον υπερβαλλοντα πλουτον, V: το υπερβαλλον πλουτος. **v.8** T*: της, V: Ø. **v.11** T*: υμεις ποτε, V: ποτε υμεις. **v.12** T*: εν, V: Ø. **v.13** T*: εγγυς εγενηθητε, V: εγενηθητε εγγυς. **v.15** T*: εαυτω, V: αυτω. **v.17** T*: και, V: και ειρηνην. **v.19** T*: αλλα, V: αλλα εστε. **v.20** T*: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.21** TK: η, MV: Ø.

3 Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ ἡ-
 2 σοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν . εἴγε ἡκούσατε τὴν οἰκονομίαν
 3 τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς . ὅτι κα-
 4 τὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέν μοι τὸ μυστήριον καθὼς προέ-
 5 γραψα ἐν ὀλίγῳ . πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι
 6 τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ . ὃ ἐν ἑτέrais
 7 γενεαῖς οὐκ ἐγνώρισθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀ-
 8 πεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις
 9 ἐν πνεύματι . εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα
 10 καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ διὰ τοῦ
 11 εὐαγγελίου . οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς
 12 χάριτος τοῦ θεοῦ τὴν ὁδοῦσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς
 13 δυνάμεως αὐτοῦ . ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν ἁγίων
 14 ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν
 15 ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ χριστοῦ . καὶ φωτίσαι πάντας
 16 τίς ἡ κοινῶνία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ
 τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ ἡσοῦ χρι-
 στοῦ . ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν
 τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σο-
 φία τοῦ θεοῦ . κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν
 χριστῷ ἡσοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν . ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν
 καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ .
 διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν
 ἧτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν . τούτου χάριν κάμπω τὰ γόνατά μου
 πρὸς τὸν πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἡσοῦ χριστοῦ . ἐξ οὗ
 πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται . ἵνα δώῃ
 ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραται-
 ωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον .

3. v.2 T^{*}: εἴγε, V: εἰ γε. **v.3** T^{*}: ἐγνώρισεν, V: ἐγνώρισθη. **v.5** TK: ἐν, MV: ∅. **v.6** T^{*}: αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ, V: ἐν χριστῷ ἡσοῦ. **v.7** T^{*}: ἐγενομην, V: ἐγεννηθην. **v.7** T^{*}: τὴν δοθείσαν, V: τῆς δοθείσης. **v.8** TK: τῶν, MV: ∅. **v.8** T^{*}: ἐν, V: ∅. **v.8** T^{*}: τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον, V: τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος. **v.9** TK: κοινωνία, MV: οἰκονομία. **v.9** T^{*}: διὰ ἡσοῦ χριστοῦ, V: ∅. **v.11** T^{*}: ἐν, V: ἐν τῷ. **v.12** T^{*}: τὴν, V: ∅. **v.13** T^{*}: ἐκκακεῖν, V: ἐγκακεῖν. **v.14** T^{*}: τοῦ κυρίου ἡμῶν ἡσοῦ χριστοῦ, V: ∅. **v.16** T^{*}: δωῇ, V: δώ. **v.16** T^{*}: τὸν πλοῦτον, V: τὸ πλοῦτος.

κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις 17
 ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ ἑρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι . ἵνα ἐξι- 18
 σχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος
 καὶ μῆκος καὶ βάθος^ο καὶ ὕψος . γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλ- 19
 λουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ χριστοῦ ἵνα πληρωθῇτε
 εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ . τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα 20
 ποιῆσαι ὑπὲρ^ο ἐκ περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ
 τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν . αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ 21
 ἐκκλησίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος
 τῶν αἰώνων ἀμήν .

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως πε- 4
 ριπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε . μετὰ πάσης ταπει- 2
 νοφροσύνης καὶ πρᾶότητος μετὰ μακροθυμίας ἀνεχόμενοι
 ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ . σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ 3
 πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης . ἐν σῶμα καὶ ἐν 4
 πνεῦμα καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως
 ὑμῶν . εἰς κύριος μία πίστις ἐν βάπτισμα . εἰς θεὸς καὶ 5, 6
 πατὴρ πάντων ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν
 ὑμῖν . ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον 7
 τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ . διὸ λέγει ἀναβάς εἰς ὕψος ἤχημα- 8
 λώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις .
 τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κα- 9
 τώτερα μέρη τῆς γῆς . ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς 10
 ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα . καὶ 11
 αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους τοὺς δὲ προφήτας τοὺς
 δὲ εὐαγγελιστὰς τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους . πρὸς 12
 τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας εἰς οἰκο-
 δομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ . μέχρι καταστήσωμεν οἱ 13
 πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ
 υἱοῦ τοῦ θεοῦ εἰς ἄνδρα τέλειον εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ
 πληρώματος τοῦ χριστοῦ . ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι κλυδω- 14

v.18 T^{*}: βαθος και υψος, V: υψος και βαθος. **v.20** TK: υπερ εκ περισσου, MV: υπερεκπερισσου. **v.21** T^{*}: εν, V: και εν. **4. v.2** T^{*}: πραστητος, V: πραυτητος. **v.6** TK: υμιν, M: ημιν, V: ∅. **v.8** T^{*}: και, V: ∅. **v.9** T^{*}: πρωτον, V: ∅.

νιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας
 ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθο-
 15 δεῖαν τῆς πλάνης. ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν
 16 εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ ὁ χριστός. ἐξ οὗ
 πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ
 πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐ-
 νὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς
 17 οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ. τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρ-
 τύρομαι ἐν κυρίῳ μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ
 18 λῶιπά ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν. ἐ-
 σκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς
 τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς διὰ τὴν πώ-
 19 ρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν. οἵτινες ἀπηλγνότες ἑαυτοὺς
 παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης
 20 ἐν πλεονεξίᾳ. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστόν.
 21 εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθὼς ἐστιν
 22 ἀλήθεια ἐν τῷ ἰησοῦ. ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν
 ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ
 23 τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης. ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι
 24 τοῦ νοὸς ὑμῶν. καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν
 κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀλη-
 25 θείας. διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκα-
 στος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.
 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε ὃ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ
 27, 28 παροργισμῷ ὑμῶν. μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ κλέ-
 πτων μηκέτι κλεπτέτω μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω ἐργαζόμενος τὸ
 ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι.
 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω
 ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας ἵνα δῷ χάριν
 30 τοῖς ἀκούουσιν. καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ
 31 θεοῦ ἐν ᾧ ἔσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα

v.15 T*: ο, V: Ø. **v.17** T*: λοιπα, V: Ø. **v.18** T*: σκοτισμενοι, V: σκοτωμενοι. **v.21** TK: ειγε, MV: ει γε. **v.27** TK: μητε, MV: μηδε. **v.28** T*: το αγαθον ταῖς χερσιν, V: ταῖς [ιδιαις] χερσιν το αγαθον. **v.29** T*: αλλ, V: αλλα.

πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργή καὶ κραυγή καὶ βλασφημία
 ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλή- 32
 λους χρηστοὶ εὐσπλαγχνοὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ
 ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἔχαρίσατο ὑμῖν.

Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητά. καὶ 5. 2
 περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς
 καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν
 τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἁκαθα- 3
 ρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν καθὼς πρέπει
 ἀγίοις. καὶ αἰσχροτήτης καὶ μωρολογίας ἢ εὐτραπελίας τὰ 4
 οὐκ ἀνήκοντα ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστίας. τοῦτο γὰρ ἔσται 5
 γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης ὃς
 ἐστὶν εἰδωλολάτρης οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ
 τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις 6
 διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς
 ἀπειθείας. μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. ἦτε γάρ 7, 8
 ποτε σκότος νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ ὡς τέκνα φωτὸς περιπα-
 τεῖτε. ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ 9
 καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ. δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐά- 10
 ρεστον τῷ κυρίῳ. καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς 11
 ἀκάρποις τοῦ σκότους μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. τὰ γὰρ 12
 κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχροὶ ἐστὶν καὶ λέγειν. τὰ 13
 δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται πᾶν γὰρ
 τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶν. διὸ λέγει ἔγειρά ὁ καθεύδων 14
 καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστὸς.
 βλέπετε οὖν πῶς ἁκριβῶς περιπατεῖτε μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' 15
 ὡς σοφοί. ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν ὅτι αἱ ἡμέραι πονη- 16
 ραὶ εἰσιν. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες ἀλλὰ συνιέντες τί 17
 τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ ἐν ᾧ ἐστὶν 18
 ἄσωτία ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι. λαλοῦντες ἑαυτοῖς 19

ν.32 TKV: ὑμιν, M: ἡμιν. 5. ν.3 T^o: πᾶσα ἀκαθαρσία, V: ἀκαθαρσία πᾶσα. ν.4 T^o:
 τα οὐκ ἀνήκοντα, V: α οὐκ ἀνήκεν. ν.5 T^o: εἰστε, V: ἰστε. ν.5 T^o: ος, V: ο. ν.9 T^o:
 πνεύματος, V: φωτος. ν.14 TK: ἐγειραι, MV: ἐγειρε. ν.15 T^o: πῶς ακριβῶς, V: ακριβῶς
 πῶς. ν.17 T^o: συνιεντες, V: συνιετε.

ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες καὶ
 20 ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ . εὐχαριστοῦντες
 πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
 21 χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί . ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φό-
 22 βῳ θεοῦ . αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε
 23 ὡς τῷ κυρίῳ . ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναίκος ὡς
 καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ αὐτὸς ἐστὶν σω-
 24 τὴρ τοῦ σώματος . ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ
 χριστῷ οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ἐν παν-
 25 τί . οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν καθὼς καὶ ὁ
 χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν
 26 ὑπὲρ αὐτῆς . ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ
 27 ὕδατος ἐν ῥήματι . ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοξον
 τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπιλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοι-
 28 οῦτων ἀλλ' ἵνα ᾦ ἀγία καὶ ἄμωμος . οὕτως ὀφείλουσιν οἱ
 ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα
 29 ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ . οὐδεὶς γάρ
 ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλ-
 30 πει αὐτὴν καθὼς καὶ ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν . ὅτι μέλη
 ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν
 31 ὀστέων αὐτοῦ . ἀντὶ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πα-
 τέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς
 32 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν . τὸ
 μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶν ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ
 33 εἰς τὴν ἐκκλησίαν . πλην καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτὸν ἢ δὲ γυνὴ
 ἵνα φοβῇται τὸν ἄνδρα .

6 Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ τοῦτο
 2 γάρ ἐστὶν δίκαιον . τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα

v.19 T^s: ψαλμοῖς, V: [εν] ψαλμοῖς. **v.19** T^s: εν, V: Ø. **v.21** T^s: θεου, V: χριστου. **v.22** T^s: υποτασσεσθε, V: Ø. **v.23** TK: ο, MV: Ø. **v.23** T^s: και αυτος εστιν, V: αυτος. **v.24** T^s: αλλα, V: αλλα. **v.24** T^s: ωσπερ, V: ως. **v.24** T^s: ιδιῳις, V: Ø. **v.25** T^s: εαυτων, V: Ø. **v.27** T^s: αυτην, V: αυτος. **v.28** T^s: οι, V: [και] οι. **v.29** T^s: αλλα, V: αλλα. **v.29** T^s: κυριος, V: χριστος. **v.30** T^s: εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου, V: Ø. **v.31** T^s: αυτου, V: Ø.

ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ · ἵνα εὖ σοι γένηται 3
 καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς · καὶ οἱ πατέρες μὴ πα- 4
 ροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ
 νοουθεσίᾳ κυρίου · οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις· κατὰ 5
 σάρκα μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας
 ὑμῶν ὡς τῷ χριστῷ · μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρω- 6
 πάρεσκοι ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα
 τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς · μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ἰῶ κυρίῳ 7
 καὶ οὐκ ἀνθρώποις · εἰδότες ὅτι ὁ ἕαν τι ἕκαστος ποιήσῃ 8
 ἀγαθὸν τοῦτο κομιεῖται· παρὰ τοῦ κυρίου εἴτε δοῦλος εἴτε
 ἐλεύθερος · καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς ἀ- 9
 νιέντες τὴν ἀπειλὴν εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριος
 ἐστὶν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ ·
 τὸ λοιπὸν ἀδελφοί μου ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ 10
 κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ · ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ 11
 θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας
 τοῦ διαβόλου · ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλῃ πρὸς αἴμα καὶ 12
 σάρκα ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς πρὸς τὰς ἐξουσίας πρὸς τοὺς
 κοσμοκράτορας τοῦ σκοτοῦς τοῦ αἰῶνος τούτου πρὸς τὰ
 πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις · διὰ τοῦτο 13
 ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ ἵνα δυνηθῇτε ἀντιστή-
 ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι
 στήναι · στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀλη- 14
 θείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης · καὶ ὑ- 15
 ποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς
 εἰρήνης · ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως ἐν 16
 ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα
 σβέσαι · καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε καὶ 17
 τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος ὃ ἐστὶν ῥῆμα θεοῦ · διὰ πά- 18

6. v.4 T*: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.5** T*: κυριοις κατα σαρκα, V: κατα σαρκα κυριοις. **v.6** T*: οφθαλμοδουλειαν, V: οφθαλμοδουλιαν. **v.6** T*: του, V: Ø. **v.7** T: τω, KLV: ως τω. **v.8** TK: ο εαν τι εκαστος, M: εαν τι εκαστος, V: εκαστος εαν τι. **v.8** T*: κομιετται παρα του, V: κομιετται παρα. **v.9** T*: και υμων αυτων, V: και αυτων και υμων. **v.9** T*: προσωποληψια, V: προσωπολημψια. **v.10** T*: το λοιπον αδελφοι μου, V: του λοιπου. **v.12** T*: του αιωνος, V: Ø. **v.16** T*: επι, V: εν. **v.17** TKV: δεξασθε, M: δεξασθαι.

σης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντί και-
 ρῷ ἐν πνεύματι καὶ εἰς αὐτὸ τὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ
 19 προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων . καὶ
 ὑπὲρ ἑμοῦ ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός
 μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου .
 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι
 21 ὥς δεῖ με λαλῆσαι . ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ τί
 πράσσω πάντα ὑμῖν^ο γνωρίσει τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ-
 22 φός καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ . ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς
 εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ
 23 τὰς καρδίας ὑμῶν . εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη με-
 τὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ .
 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν ἰη-
 σοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ ἀμῆν . Πρὸς^ο ἐφεσίους ἐγράφη
 ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ .

v.18 T^{*}: τουτο, V: ∅. **v.19** TK: δοθειη, MV: δοθη. **v.21** T^{*}: ὑμιν γνωρισει, V: γνωρισει
 υμιν. **v.24** TM: αμην, KV: ∅. **v.24** T: Προς . . . τυχικου, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ°

Παῦλος καὶ τιμόθεος δοῦλοι ἰησοῦ^ο χριστοῦ πᾶσιν τοῖς **1**
ἀγίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν φιλίπποις σὺν ἐπι-
σκοποῖς καὶ διακόνοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ **2**
πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θε- **3**
ῳ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν. πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσῃ **4**
μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέξιν ποιούμε-
νος. ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης **5**
ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν. πεποιθῶς αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρ- **6**
ξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας
ἰησοῦ^ο χριστοῦ. καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν **7**
ὑπὲρ πάντων ὑμῶν διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς ἐν
τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ
εὐαγγελίου συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς **8**
ὄντας. μάρτυς γάρ μου ἔστιν ὁ θεὸς ὡς ἐπιποθῶ πάντας **9**
ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις ἰησοῦ^ο χριστοῦ. καὶ τοῦτο προσεύχο-
μαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ
ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει. εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς **10**
τὰ διαφέροντα ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέ-
ραν χριστοῦ. πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ **11**
ἰησοῦ χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ. γινώσκειν δὲ **12**
ὑμᾶς βούλομαι ἀδελφοί ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προ-
κοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν. ὥστε τοὺς δεσμούς μου **13**
φανερούς ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς
λοιποῖς πᾶσιν. καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ **14**
πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφό-

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ. **1. v.1** T^ο: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.5** T^ο: ἀπο, V: ἀπο τῆς. **v.6** T^ο: ἀχρις, V: ἀχρι. **v.6** TK: ἰησοῦ χριστοῦ, ΜV: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.7** TK: τη, ΜV: ἐν τη. **v.8** T^ο: ἐστιν, V: ∅. **v.8** T^ο: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.11** T^ο: καρπῶν, V: καρπον. **v.11** T^ο: τῶν, V: τον.

15 ὥς τὸν λόγον λαλεῖν . τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν
 16 τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν . οἱ μὲν
 17 ἐξ ἐριθείας^ο τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνῶς οἰόμε-
 18 νοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου . οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης^ο
 19 εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι . τί γὰρ
 20 πλὴν παντὶ τρόπῳ εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χριστὸς κα-
 21 ταγγέλλεται καὶ ἐν τούτῳ χαίρω ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι . οἶδα
 22 γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποθήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν
 23 δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος ἰησοῦ χριστοῦ .
 24 κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰ-
 25 σχυνθήσομαι ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὥς πάντοτε καὶ νῦν
 26 μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου εἴτε διὰ ζωῆς
 27 εἴτε διὰ θανάτου . ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστὸς καὶ τὸ ἀποθα-
 28 νεῖν κέρδος . εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου
 29 καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω . συνέχομαι ἄρα ἐκ τῶν δύο
 τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῷ εἶναι
 πᾶλλον μᾶλλον κρεῖσσον . τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀ-
 ναγκαιότερον δι' ὑμᾶς . καὶ τοῦτο πεποιθῶς οἶδα ὅτι μενῶ
 καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ
 χαρὰν τῆς πίστεως . ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν
 χριστῷ ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς
 ὑμᾶς . μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύ-
 εσθε ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούσῳ τὰ
 περὶ ὑμῶν ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι μιᾷ ψυχῇ συνα-
 θλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου . καὶ μὴ πυυρόμενοι ἐν
 μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων ἥτις αὐτοῖς^ο μὲν ἐστὶν ἔνδει-
 ξις ἀπωλείας ὑμῖν δὲ σωτηρίας καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ . ὅτι
 ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πι-

v.16 T^ο: ἐριθείας τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνῶς οἰομενοὶ θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δε-
 σμοῖς μου, V: ἀγάπης εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. **v.17** T^ο: ἀγάπης
 εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, V: ἐριθείας τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ
 ἀγνῶς οἰομενοὶ θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. **v.18** T^ο: πλὴν, V: πλὴν ὅτι. **v.23** TK:
 γὰρ, MV: δε. **v.23** T^ο: πολλῶ, V: πολλῶ [γὰρ]. **v.25** T^ο: συμπαραμενῶ, V: παραμενῶ.
v.27 T^ο: ἀκουσῶ, V: ἀκουῶ. **v.28** T^ο: αὐτοῖς μὲν ἐστὶν ἐνδείξις ἀπωλείας ὑμῖν, V: ἐστὶν
 αὐτοῖς ἐνδείξις ἀπωλείας ὑμῶν.

στεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν · τὸν αὐτὸν ἀγῶνα 30
ἔχοντες οἷον ἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοὶ ·

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ εἴ τι παραμύθιον ἀγά- 2
πης εἴ τις κοινωνία πνεύματος εἴ τινὰ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρ-
μοί · πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε τὴν 2
αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες σύμψυχοι τὸ ἐν φρονοῦντες · μη- 3
δὲν κατὰ ἑριθειαν ἢ κενοδοξίαν ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ
ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν · μὴ τὰ ἑαυτῶν 4
ἕκαστος σκοπεῖτε ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος · τοῦτο γὰρ 5
φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ · ὅς ἐν μορφῇ θε- 6
οῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ · ἀλλ' 7
ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀν-
θρώπων γενόμενος · καὶ σχήματι εὐρεθείς ὡς ἄνθρωπος ἐ- 8
ταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου θά-
νάτου δὲ σταυροῦ · διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ 9
ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα · ἵνα ἐν τῷ ὀ- 10
νόματι ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων
καὶ καταχθονίων · καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι 11
κύριος ἰησοῦς χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς · ὥστε ἀγα- 12
πητοὶ μου καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε μὴ ὡς ἐν τῇ παρου-
σίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου
μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζε-
σθε · ὁ θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν 13
καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας · πάντα ποιεῖτε χωρὶς 14
γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν · ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ 15
ἀκέραιοι τέκνα θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολῖας
καὶ διεστραμμένης ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κό-
σμῳ · λόγον ζωῆς ἐπέχοντες εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν 16
χριστοῦ ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπί-
ασα · ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ 17

v.30 T: ἴδετε, KMV: εἰδετε. **2. v.1** TK: τινα, MV: τις. **v.3** T^a: κατὰ ἐριθειαν ἢ, V: κατὰ ἐριθειαν μὴδε κατὰ. **v.4** T^a: σκοπεῖτε, V: σκοποῦντες. **v.4** T^a: ἕκαστος, V: ἕκαστοι. **v.5** T^a: γὰρ φρονεῖσθω, V: φρονεῖτε. **v.7** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.9** T^a: ὄνομα, V: τὸ ὄνομα. **v.13** T^a: ο, V: ∅. **v.15** T^a: ἀμώμητα ἐν μέσῳ, V: ἀμώμα μεσση. **v.17** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα.

18 τῆς πίστεως ὑμῶν χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν . τὸ δὲ
 19 αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι . ἐλπίζω δὲ ἐν
 κυρίῳ ἰησοῦ τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν ἵνα καὶ ἐγὼ εὐψυ-
 20 χῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν . οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον ὅστις
 21 γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει . οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυ-
 22 τῶν ζητοῦσιν οὐ τὰ τοῦ^ο χριστοῦ ἰησοῦ . τὴν δὲ δοκιμὴν
 αὐτοῦ γινώσκετε ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευ-
 23 σεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον . τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς
 24 ἂν ἀπὶ δώ τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς . πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι
 25 καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι . ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην ἐ-
 παφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην
 μου ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου
 26 πέμψαι πρὸς ὑμᾶς . ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς καὶ
 27 ἀδημονῶν διότι ἠκούσατε ὅτι ἡσθένησεν . καὶ γὰρ ἡσθέ-
 νησεν παραπλήσιον θανάτῳ ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸν^ο ἠλέησεν
 οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμὲ ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ
 28 σχῶ . σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐ-
 29 τὸν πάλιν χαρῇτε καὶ ἐγὼ ἀλυπότερος ᾤ . προσδέχεσθε οὖν
 αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ τοὺς τοιούτους ἐν-
 30 τίμους ἔχετε . ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι θανάτου
 ἡγγισεν παραβοῦλευσάμενος τῇ ψυχῇ ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ
 ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας .

3 Τὸ λοιπὸν ἀδελφοί μου χαίρετε ἐν κυρίῳ τὰ αὐτὰ γρά-
 2 φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν ὑμῖν δὲ^ο ἀσφαλές . βλέ-
 πετε τοὺς κύνας βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας βλέπετε τὴν
 3 κατατομὴν . ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή οἱ πνεύματι θεῷ^ο
 λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν
 4 σαρκὶ πεποιθότες . καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν
 σαρκὶ εἴτις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναί ἐν σαρκὶ ἐγὼ μᾶλλον .
 5 περιτομὴ ὀκταήμερος ἐκ γένους ἰσραὴλ φυλῆς βενιαμὴν ἐ-

v.18 T^ο: δ, V: δε. **v.21** TK: του χριστου ιησου, M: χριστου ιησου, V: ιησου χριστου.
v.23 T^ο: απιδω, V: αφιδω. **v.27** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.27** T^ο: αυτον ηλεησεν, V: ηλεησεν
 αυτον. **v.27** TK: λυπη, MV: λυπην. **v.30** T^ο: του, V: Ø. **v.30** T^ο: παραβουλευσασμενος,
 V: παραβουλευσασμενος. **3. v.1** TKV: δε, M: δε το. **v.3** TK: θεω, MV: θεου. **v.4** T: ειτις,
 KMV: ει τις.

βραῖος ἐξ ἐβραίων κατὰ νόμον φαρισαῖος · κατὰ ζῆλόν διώ- 6
 κων τὴν ἐκκλησίαν κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμε-
 νος ἄμεμπτος · ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη ταῦτα ἤγημαι διὰ 7
 τὸν χριστὸν ζημίαν · ἀλλὰ μενουῖνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα 8
 ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως χριστοῦ ἰησοῦ
 τοῦ κυρίου μου δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην καὶ ἡγοῦμαι 9
 σκύβαλα εἶναι ἵνα χριστὸν κερδήσω · καὶ εὗρεθῶ ἐν αὐτῷ
 μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πί-
 στεως χριστοῦ τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει · τοῦ 10
 γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ
 τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ συμμορφούμενος τῷ 11
 θανάτῳ αὐτοῦ · εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν ἰδὼν 12
 νεκρῶν · οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι διώκω δὲ 13
 εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ χριστοῦ
 ἰησοῦ · ἀδελφοί ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι 14
 ἐν δὲ τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ ἔμπροσθεν 15
 ἐπεκτεινόμενος · κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς 16
 ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ · ὅσοι οὖν τέλειοι 17
 τοῦτο φρονῶμεν καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε καὶ τοῦτο ὁ θεὸς 18
 ὑμῖν ἀποκαλύψει · πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν τῷ αὐτῷ στοιχεῖν 19
 κανόνι· τὸ αὐτὸ φρονεῖν · συμμιμηταί μου γίνεσθε ἀδελ- 20
 φοί καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε 21
 τύπον ἡμᾶς · πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὕς πολλάκις ἔλε-
 γον ὑμῖν νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ
 τοῦ χριστοῦ · ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ
 δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες · ἡμῶν
 γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα
 ἀπεκδεχόμεθα κύριον ἰησοῦν χριστόν · ὃς μετασχηματίζει
 τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμ-
 μορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ

v.6 T*: ζηλον, V: ζηλος. **v.7** T*: αλλ, V: [αλλα]. **v.8** TKV: μενουνγε, M: μενουν. **v.8** T*: ειναι, V: ∅. **v.10** T*: συμμορφουμενος, V: συμμορφιζομενος. **v.11** T*: των, V: την εκ. **v.12** T*: κατεληφθην, V: κατελημφθην. **v.12** T*: του, V: ∅. **v.14** T*: επι, V: εις. **v.16** T*: κανονι το αυτο φρονειν, V: ∅. **v.21** T*: εις το γενεσθαι αυτο, V: ∅.

δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα .

- 4** Ὡστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι χαρὰ καὶ
 2 στέφανός μου οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ ἀγαπητοί . εὐωδίαν
 παρακαλῶ καὶ συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυ-
 3 ρίῳ . καὶ ἐρωτῶ καὶ σε σύζυγε ὁ γνήσιε συλλαμβάνου αὐταῖς
 αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ κλήμεν-
 4, 5 τος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
 ζῶῃς . χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε πάλιν ἐρῶ χαίρετε . τὸ ἐ-
 πεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ κύριος ἐγγύς .
 6 μηδὲν μεριμνᾶτε ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεή-
 σει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς
 7 τὸν θεόν . καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα
 νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν
 8 ἐν χριστῷ ἰησοῦ . τὸ λοιπὸν ἀδελφοὶ ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ ὅσα
 σεμνὰ ὅσα δίκαια ὅσα ἀγνὰ ὅσα προσφιλῆ ὅσα εὐφημα εἴ
 9 τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος ταῦτα λογίζεσθε . ἃ καὶ ἐμά-
 θετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοὶ ταῦτα
 10 πράσσετε καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν . ἐχά-
 ρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ
 11 ἐμοῦ φρονεῖν ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε ἠκαιρεῖσθε δέ . οὐχ ὅτι
 καθ' ὑστέρησιν λέγω ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρ-
 12 κης εἶναι . οἶδα δὲ ταπεινοῦσθαι οἶδα καὶ περισσεύειν ἐν
 παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν
 13 καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι . πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐν-
 14 δυναμοῦντί με χριστῷ . πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινω-
 15 νήσαντές μου τῇ θλίψει . οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς φιλιππηῖοι
 ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακεδονίας
 οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ
 16 λήψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι . ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ καὶ
 17 ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε . οὐχ ὅτι ἐπιζη-
 τῶ τὸ δόμα ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς

v.21 T*: εαυτω, V: αυτω.

4. v.2 T: ευωδιαν, KMV: ευοδιαν.

v.3 TK: και, MV: vai.

v.3 T*: συζυγε γνησιε, V: γνησιε συζυγε.

v.12 T: δε, KMV: και.

v.13 T*: χριστω, V: Ø.

v.15 T*: ληψεως, V: λημψεως.

v.17 T*: αλλ, V: αλλα.

λόγον ὑμῶν ὁ ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω πεπλήρωμαι 18
 δεξάμενος παρὰ ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν ὁσμὴν εὐωδίας
 θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ ὁ δὲ θεὸς μου πληρώ- 19
 σει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν
 χριστῷ ἰησοῦ τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς 20
 αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν ὁσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χρι- 21
 στῷ ἰησοῦ ὁσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί ὁσπά- 22
 ζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς καίσαρος
 οἰκίας ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάν- 23
 των ὑμῶν ἀμήν Πρὸς φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης
 δι' ἐπαφροδίτου

v.19 T*: τον πλοῦτον, V: το πλοῦτος. **v.23** TK: ημῶν, MV: ∅. **v.23** T*: παντῶν ὑμῶν
 ἀμην, V: του πνεύματος ὑμῶν. **v.23** T: Πρὸς . . . ἐπαφροδίτου, KLV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

1 Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ° χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
2 καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφός· τοῖς ἐν κολάσσαις ἀγίοις καὶ πι-
στοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
3 πατρὸς ἡμῶν καὶ° κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ· εὐχαριστοῦμεν
τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ πάντοτε
4 περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι· ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν
ἐν χριστῷ ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁ-
5 γίους· διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐ-
6 αγγελίου· τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ
κόσμῳ καὶ ἔστιν καρποφορούμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ’
ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν
7 ἀληθείᾳ· καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ
συνδούλου ἡμῶν ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ
8 χριστοῦ· ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύ-
9 ματι· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ’ ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν οὐ
παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα
πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ
10 σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ· περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως
τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρ-
ποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς° τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θε-
11 οῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς
δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ
12 χαρᾶς· εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς
13 τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτὶ· ὅς ἐρρύ-

Τ: Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ. **1. v.1** T°: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.2** TM: κολασσαις, KV: κολοσσαις. **v.2** T°: και κυριου ιησου χριστου, V: Ø. **v.3** T°: και, V: Ø. **v.4** T°: την, V: ην εχετε. **v.6** T°: και, V: Ø. **v.6** TK: καρποφορουμενον, MV: καρποφορουμενον και αυξανομενον. **v.7** T°: και, V: Ø. **v.10** T°: υμας, V: Ø. **v.10** T°: εις την επιγνωσιν, V: η επιγνωσει. **v.12** T°: ημας, V: υμας.

σατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκούτους καὶ μετέστησεν εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ . ἐν ᾧ ἔχομεν 14
 τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν
 ἁμαρτιῶν . ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου πρωτό- 15
 τοκος πάσης κτίσεως . ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ 16
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀό-
 ρατα εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι
 τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται . καὶ αὐτός ἐστιν 17
 πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν . καὶ αὐτός 18
 ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας ὅς ἐστιν ἀρ-
 χὴ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν ἵνα γένηται ἐν παῖσιν αὐτός
 πρωτεύων . ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοι- 19
 κῆσαι . καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν 20
 εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ δι' αὐ-
 τοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς . καὶ ὑμᾶς 21
 ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν . ἐν τῷ 22
 σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου παραστήσαι ὑ-
 μᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐ-
 τοῦ . εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι 23
 καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ
 ἠκούσατε τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν
 οὐρανὸν οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διάκονος . νῦν χαίρω 24
 ἐν τοῖς παθήμασιν μού ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ
 ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑ-
 πὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ ὃ ἐστιν ἡ ἐκκλησία . ἧς ἐγενόμην 25
 ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν
 μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ . τὸ μυστήριον 26
 τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν
 νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ . οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς 27
 γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν

v.14 TK: δια του αιματος αυτου, MV: Ø. **v.16** T*: τα, V: Ø. **v.20** TKV: εν, M: επι.
v.23 T*: ειγε, V: ει γε. **v.23** T*: τη, V: Ø. **v.24** TMV: νυν, K: ος νυν. **v.24** TK: μου,
 MV: Ø. **v.26** T*: νυνι, V: νυν. **v.27** TK: τις ο, MV: τι το.

28 τοῖς ἔθνεσιν ὃς ἔστιν χριστός ἐν ὑμῖν ἡ ἐλπίς τῆς δόξης · ὃν
 ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ
 διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ ἵνα παρα-
 29 στήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ ἰησοῦ · εἰς
 ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν
 ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει ·

2 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναί ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ
 τῶν ἐν λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἐώρακασιν τὸ πρόσωπόν μου
 2 ἐν σαρκί · ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν συμβιβα-
 σθέντων ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα^ο πλοῦτον τῆς πληροφορίας
 τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ καὶ^ο
 3 πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ · ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ
 4 τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι · τοῦτο δὲ^ο λέγω
 5 ἵνα μὴ^ο τις ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ · εἰ γὰρ
 καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι χαί-
 ρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς
 6 χριστὸν πίστεως ὑμῶν · ὥς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν ἰ-
 7 ησοῦν τὸν κύριον ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε · ἐρριζωμένοι καὶ
 ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει
 καθὼς ἐδιδάχθητε περισσεύοντες ἐν^ο αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ ·
 8 βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσο-
 φίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων
 9 κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ χριστόν · ὅτι ἐν
 αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς ·
 10 καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι ὃς ἔστιν ἡ κεφαλὴ πάσης
 11 ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας · ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀ-
 χειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν^ο ἁμαρτιῶν
 12 τῆς σαρκὸς ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ · συνταφέντες αὐ-
 τῷ ἐν τῷ βαπτίσματι ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως
 τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νε-

v.27 T^o: ος, V: ο. **v.28** T^o: ἰησοῦ, V: ∅. **2. v.1** T^o: περι, V: υπερ. **v.1** T^o: εωρακασιν, V: εορακαν. **v.2** T^o: συμβιβασθεντων, V: συμβιβασθεντες. **v.2** T^o: παντα πλουτον, V: παν πλουτος. **v.2** T^o: και πατρος και του, V: ∅. **v.3** T^o: της, V: ∅. **v.4** T^o: δε, V: ∅. **v.4** T^o: μη τις, V: μηδεις. **v.7** T^o: εν, V: ∅. **v.7** T^o: εν αυτη, V: ∅. **v.11** T^o: των αμαρτιων, V: ∅. **v.12** T^o: βαπτισματι, V: βαπτισμω. **v.12** T^o: των, V: ∅.

κρῶν . καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν καὶ 13
 τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν συνεζωποίησεν^ο σὺν αὐ-
 τῷ χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα . ἐξαλείψας 14
 τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον
 ἡμῖν καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ 15
 σταυρῷ . ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδει-
 γμάτισεν ἐν παρρησίᾳ θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ . μὴ 16
 οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ^ο ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἐορ-
 τῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων . ἃ ἐστὶν σκιὰ τῶν μελλόντων 17
 τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ . μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέ- 18
 λων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων ἃ μὴ^ο
 ἐώρακεν ἐμβατεύων εἰκῇ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς
 σαρκὸς αὐτοῦ . καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν ἐξ οὗ πᾶν τὸ 19
 σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ
 συμβιβαζόμενον αὖξει τὴν αὕξησιν τοῦ θεοῦ . εἰ οὖν^ο ἀ- 20
 πεθάνετε σὺν τῷ χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου τί
 ὥς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε . μὴ ἄψη μηδὲ γεύση 21
 μηδὲ θίγης . ἃ ἐστὶν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει κα- 22
 τὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων . ἅτινά 23
 ἐστὶν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ τα-
 πεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδία σώματος οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς
 πλησμονὴν τῆς σαρκὸς .

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ τὰ ἄνω ζητεῖτε οὗ ὁ χρι- **3**
 στός ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος . τὰ ἄνω φρονεῖτε 2
 μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς . ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυ- 3
 πται σὺν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ . ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ ἡ 4
 ζωὴ ἡμῶν τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δό-
 ξῃ . νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς πορνείαν 5
 ἀκαθαρσίαν πάθος ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν ἣ-
 τις ἐστὶν εἰδωλολατρεία . δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ 6

v.13 T: συνεζωποίησεν, K: συνεζωοποίησεν, MV: συνεζωοποίησεν ὑμᾶς. **v.13** TMV: ἡμῖν, K: ὑμῖν. **v.16** T^ο: ἡ, V: καὶ. **v.16** T^ο: νουμηνίας, V: νεομηνίας. **v.17** TKV: του, M: ὁ. **v.18** T^ο: μὴ ἐώρακεν, V: ἐώρακεν. **v.20** TK: οὐν ἀπεθάνετε σὺν τῷ, MV: ἀπεθάνετε σὺν. **v.23** T^ο: ἐθελοθρησκεία, V: ἐθελοθρησκία. **3. v.4** T^ο: ἡμῶν, V: ὑμῶν. **v.5** T^ο: ὑμῶν, V: ὁ. **v.5** T^ο: εἰδωλολατρεία, V: εἰδωλολατρία.

7 τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας ὁ ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιπατήσατέ
 8 ποτε ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς ὁ νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ
 πάντα ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ
 9 τοῦ στόματος ὑμῶν ὁ μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους ἀπεκδυ-
 σάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ ὁ
 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνω-
 11 σιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν ὁ ὅπου οὐκ ἔστι ἕλληνας
 καὶ ἰουδαῖος περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία βάρβαρος σκύθης
 12 ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἡγαπη-
 μένοι σπλάγχχνα οἰκτιρμῶν χρηστότητα ταπεινοφροσύνην
 13 πρῶτητα μακροθυμίαν ὁ ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαρι-
 ζόμενοι ἑαυτοῖς ἂν τις πρὸς τινα ἔχη μομφὴν καθὼς καὶ
 14 ὁ χριστὸς ἔχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς ἐπὶ πᾶσιν δὲ
 τούτοις τὴν ἀγάπην ἣτις ἐστὶν σύνδεσμος τῆς τελειότητος ὁ
 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν
 εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε ὁ
 16 ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πά-
 σῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς
 καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν
 17 τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ καὶ πᾶν ὁ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ
 ἢ ἐν ἔργῳ πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ εὐχαριστοῦντες
 18 τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ ὁ αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς
 19 ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ ὁ οἱ ἄνδρες ἀγαπάτε
 20 τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς ὁ τὰ τέκνα
 ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ
 21 ἀρεστον τῷ κυρίῳ ὁ οἱ πατέρες μὴ ἔρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν
 22 ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν ὁ οἱ δοῦλοι ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς
 κατὰ σάρκα κυρίοις μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς ἄνθρω-

v.7 T*: αυτοῖς, V: τουτοῖς. **v.12** TK: οἰκτιρμῶν, MV: οἰκτιρμου. **v.12** T*: πραοτητα, V: πραυτητα. **v.13** T*: χριστος, V: κυριος. **v.14** T*: ητις, V: ο. **v.15** T*: θεου, V: χριστου. **v.16** T*: και υμνοις και ωδαις πνευματικαις εν, V: υμνοις ωδαις πνευματικαις εν [τη]. **v.16** T*: τη καρδια υμων τω κυριω, V: ταις καρδιαις υμων τω θεω. **v.17** T*: αν, V: εαν. **v.17** T*: και, V: Ø. **v.18** T*: ιδιοις, V: Ø. **v.20** TK: εστιν ευαρεστον τω, M: εστιν ευαρεστον εν, V: ευαρεστον εστιν εν. **v.22** T*: οφθαλμοδουλειαις, V: οφθαλμοδουλια.

πάρεσκοι ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας φοβούμενοι τὸν θεόν .
καὶ πᾶν ὃ τι ἐὰν ποιῇτε ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ 23
καὶ οὐκ ἀνθρώποις . εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε 24
τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ
δουλεύετε . ὁ δὲ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἡδίκησεν καὶ οὐκ ἔ- 25
στιν προσωποληψία .

Οἱ κύριοι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις πα- 4
ρέχεσθε εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς .
τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐ- 2
χαριστίᾳ . προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς 3
ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ
χριστοῦ δι' ὃ καὶ δέδεμαι . ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με 4
λαλῆσαι . ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω τὸν καιρὸν 5
ἐξαγοραζόμενοι . ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι ἁλᾶτι ἡρ- 6
τυμένος εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι .
τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀ- 7
δελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ . ὃν 8
ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶ τὰ περὶ ὑμῶν
καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν . σὺν ὀνησίμῳ τῷ πι- 9
στῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν πάντα ὑμῖν
γνωριῶσιν τὰ ὧδε . ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίσταρχος ὁ συν- 10
αιχμάλωτός μου καὶ μάρκος ὁ ἀνεψιὸς βαρνάβα περὶ οὗ
ἐλάβετε ἐντολὰς ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς δέξασθε αὐτόν . καὶ 11
ἰησοῦς ὁ λεγόμενος ἰοῦστος οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι
μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ οἵτινες ἐγενήθη-
σάν μοι παρηγορία . ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν 12
δοῦλος χριστοῦ πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς
προσευχαῖς ἵνα σῇτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παν-
τὶ θελήματι τοῦ θεοῦ . μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον 13

v.22 T*: θεον, V: κυριον. **v.23** T*: και παν ο τι, V: ο. **v.24** TK: αποληψεσθε, M: ληψεσθε, V: απολημψεσθε. **v.24** T*: γαρ, V: Ø. **v.25** T*: δε αδικων κομιεεται, V: γαρ αδικων κομιεεται. **v.25** T*: προσωποληψια, V: προσωπολημψια. **4. v.1** T*: ουρανοις, V: ουρανω. **v.8** T*: γνω, V: γνωτε. **v.8** T*: υμων, V: ημων. **v.9** T*: γνωριουσιν, V: γνωρισουσιν. **v.12** T*: χριστου, V: χριστου [ιησου]. **v.12** T*: στητε, V: σταθητε. **v.12** T*: πεπληρωμενοι, V: πεπληροφορημενοι. **v.13** T*: ζηλον πολυν, V: πολυν πονον.

πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικεΐα καὶ τῶν ἐν ἱεραπό-
14 λει. ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκᾶς ὁ ἱατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ δη-
15 μᾶς. ἀσπάσασθε τοὺς ἐν λαοδικεΐα ἀδελφοὺς καὶ νυμφᾶν
16 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῶν ἡ ἐπιστολὴ ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικέῳ
ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς
17 ἀναγνῶτε. καὶ εἶπατε ἀρχίππῳ βλέπε τὴν διακονίαν ἣν
18 παρέλαβες ἐν κυρίῳ ἵνα αὐτὴν πληροῖς. ὁ ἀσπασμὸς τῇ
ἐμῇ χειρὶ παύλου μνημονεύετε μου τῶν δεσμῶν ἡ χάρις
μεθ' ὑμῶν ἀμήν. Πρὸς^ο κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης
διὰ τυτικοῦ καὶ ὀνησίμου.

v.15 T*: αὐτου, V: αὐτης, ΞAC: αὐτων. **v.18** T*: αμην, V: ∅. **v.18** T: Προς . . . ονησιμου, KMV: ∅.

v.18 T: Προς . . . ονησιμου.

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΩΤΗ°

Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσ- **1**
σαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ° θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰη-
σοῦ χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων **2**
ὑμῶν μνησίαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν.
ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως **3**
καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ
πατρὸς ἡμῶν. εἰδότες ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ τὴν **4**
ἐκλογὴν ὑμῶν. ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς **5**
ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι
ἀγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθη-
μεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε **6**
καὶ τοῦ κυρίου δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ με-
τὰ χαρᾶς πνεύματος ἀγίου. ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους **7**
πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ τῇ ἀχαΐᾳ. ἀφ' **8**
ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ μα-
κεδονίᾳ καὶ ἀχαΐᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν
ἢ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελέλυθεν ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς° εἶχειν
λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖαν **9**
εἴσοδον ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν
θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ.
καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν ὃν ἡγείρεν **10**
ἐκ νεκρῶν ἰησοῦν τὸν ρυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς
ἐρχομένης.

Τ: Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α. **1. v.1** Τ': απο
θεου ... χριστου, V: Ø. **v.2** Τ': υμων, V: Ø. **v.4** Τ': θεου, V: [του] θεου. **v.7** Τ': τυπουσ,
V: τυπον. **v.7** Τ': και, V: και εν. **v.8** TK: αχαια, M: εν τη αχαια, V: [εν τη] αχαια. **v.8** Τ':
αλλα και, V: αλλ. **v.8** Τ': ημας εχειν, V: εχειν ημας. **v.9** T: εχομεν, KMV: εσχομεν.
v.10 TK: εκ, M: εκ των, V: εκ [των]. **v.10** Τ': απο, V: εκ.

2 Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ἀδελφοὶ τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς
 2 ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν . ἀλλὰ καὶ προπαθόντες καὶ ὑ-
 βρισθέντες καθὼς οἶδατε ἐν φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα
 ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
 3 θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι . ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ
 4 πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὔτε ἐν δόλῳ . ἀλλὰ καθὼς
 δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον
 οὕτως λαλοῦμεν οὐχ ὥς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ ἰῶ
 5 θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν . οὔτε γάρ ποτε ἐν
 λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν καθὼς οἶδατε οὔτε ἐν προφά-
 6 σει πλεονεξίας θεὸς μάρτυς . οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων
 δόξαν οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων δυνάμενοι ἐν βάρει
 7 εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι . ἀλλ' ἐγενήθημεν ἡῖτοι ἐν μέ-
 8 σῳ ὑμῶν ὡς ἄν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα . οὕτως
 ἰμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον
 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς διότι
 9 ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγέννησθε . μνημονεύετε γὰρ ἀδελφοὶ τὸν
 κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργα-
 ζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς
 10 ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ . ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεὸς
 ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
 11 ἐγενήθημεν . καθάπερ οἶδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πα-
 τὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθού-
 12 μενοι καὶ μαρτυροῦμενοι . εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως
 τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν
 13 καὶ δόξαν . διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀ-
 διαλείπτως ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ
 θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀλη-
 14 θῶς λόγον θεοῦ ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν .
 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε ἀδελφοὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ

2. v.2 TK: καὶ, MV: ∅. **v.3** T*: οὔτε, V: ουδε. **v.4** T*: τῷ, V: ∅. **v.6** TKV: απ, M: απο.
v.7 T*: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.7** T*: ηῖτοι, V: νηῖτοι. **v.7** T*: αν, V: εαν. **v.8** TK: ἰμειρομενοι,
 MV: ομειρομενοι. **v.8** T*: γεγεννησθε, V: εγεννηθητε. **v.9** T*: γαρ, V: ∅. **v.11** TK: μαρτυ-
 ρουμενοι, MV: μαρτυρομενοι. **v.12** T*: περιπατησαι, V: περιπατειν. **v.12** E: καλουντος,
 NA: καλεσαντος. **v.13** T*: δια, V: καὶ δια.

θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὅτι τὰὐτὰ
 ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν καθὼς καὶ
 αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων. τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάν- 15
 των ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας καὶ ὑμᾶς ἐκδιωξάν-
 των καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναν-
 τίων. κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν 16
 εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε ἔφθασεν
 δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος. ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ ἀπορφα- 17
 νισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ
 περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν
 πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διὸ ἠελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐγὼ 18
 μὲν παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δις καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατα-
 νᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως ἢ 19
 οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
 ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ. ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ 20
 χαρὰ.

Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν ἀ- **3**
 θήναις μόνοι. καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν 2
 καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ καὶ ὁ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγε-
 λίῳ τοῦ χριστοῦ εἰς τὸ στηρίζαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑ-
 μᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν. ἰδὲ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς 3
 θλίψεσιν ταύταις αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα.
 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἤμεν προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλ- 4
 λομεν θλίβεσθαι καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε. διὰ τοῦτο 5
 καὶ γὰρ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γινῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν
 μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ 6
 κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑ-
 μῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην 6
 ὑμῶν καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιπο-
 θοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς. διὰ τοῦτο 7

v.14 TK: ταυτα, MV: τα αυτα. **v.15** T^o: ιδιους, V: Ø. **v.15** T: υμας, KMV: ημας. **v.16** E: οργη, F: οργη του θεου. **v.18** T^o: διο, V: διοτι. **v.19** TK: χριστου, MV: Ø. **3. v.2** T^o: διακονον, V: συνεργον. **v.2** T^o: και συνεργον ημων, V: Ø. **v.2** T^o: υμας περι, V: υπερ. **v.3** TK: τω, MV: το.

παρεκλήθημεν ἄδελφοί ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει^ο καὶ
 8 ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως^ς. ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑ-
 9 μεῖς στήκητε ἐν κυρίῳ^ω. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ
 θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν
 10 δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν. νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑ-
 πὲρ^ο ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον
 11 καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν. αὐτὸς δὲ
 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς
 12 κατευθῦναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος
 πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
 13 πάντας καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς. εἰς τὸ στηρίζαι ὑμῶν
 τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ
 καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
 χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

4 Τὸ λοιπὸν οὖν ἄδελφοί ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακα-
 λοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ
 πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ ἵνα περισσεύητε
 2 μᾶλλον. οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ
 3 τοῦ κυρίου ἰησοῦ. τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ ὁ ἁ-
 4 γιασμός ὑμῶν ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας. εἰδέναι
 ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ
 5 τιμῇ. μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ
 6 εἰδότα τὸν θεόν. τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ
 πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διότι ἔκδικος ὁ κύριος περὶ
 πάντων τούτων καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρ-
 7 τυράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ
 8 ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἁθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἠθε-
 τεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον
 9 εἰς ἡμᾶς. περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γρά-
 φειν ὑμῖν αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν

v.7 T^o: θλίψει καὶ ἀνάγκῃ, V: ἀνάγκῃ καὶ θλίψει. **v.8** TK: στηκῆτε, MV: στηκετε. **v.10** T: υπερ ἐκπερισσοῦ, K: υπερ εκ περισσοῦ, MV: υπερεκπερισσοῦ. **v.11** T^o: χριστος, V: ∅. **v.13** T^o: χριστου, V: ∅. **v.13** T^o: αὐτου, V: αὐτου [αμην]. **4. v.1** TK: το, MV: ∅. **v.1** T^o: ιησου, V: ιησου ινα. **v.1** T^o: θεω, V: θεω καθως καὶ περιπατεῖτε. **v.6** T^o: ο, V: ∅. **v.8** T^o: καὶ δοντα, V: [καὶ] διδοντα. **v.8** TK: ημας, MV: υμας.

ἀλλήλους • καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς 10
 τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελ-
 φοὶ περισσεύειν μᾶλλον • καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ 11
 πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν
 καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν • ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως 12
 πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε • οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς 13
 ἀγνοεῖν ἀδελφοὶ περὶ τῶν κεκοιμημένων ἵνα μὴ λυπῆσθε
 καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα • εἰ γὰρ πιστεύο- 14
 μεν ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς
 κοιμηθέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ • τοῦτο γὰρ ὑμῖν 15
 λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπό-
 μενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς
 κοιμηθέντας • ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι ἐν φωνῇ 16
 ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρα-
 νοῦ καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον • ἔπειτα 17
 ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπα-
 γησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα
 καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα • ὥστε παρακαλεῖτε 18
 ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις •

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν ἀδελφοὶ οὐ χρεῖαν **5**
 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι • αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι ἡ° 2
 ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται • ὅταν 3
 γὰρ λέγωσιν εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐ-
 φίσταται ὁλεθρος ὥσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ καὶ οὐ
 μὴ ἐκφύγῃ • ὑμεῖς δὲ ἀδελφοὶ οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει ἵνα ἡ 4
 ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτῃς καταλάβῃ • πάντεξ ὑμεῖς υἱοὶ φω- 5
 τὸς ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας οὐκ ἐσμέν νυκτὸς οὐδὲ σκότους •
 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀλλὰ γρηγορῶ 6
 μεν καὶ νήφωμεν • οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδου- 7
 σιν καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν • ἡμεῖς δὲ ἡ- 8
 μέρας ὄντες νήφωμεν ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀ-

v.13 TK: θελω, MV: θελομεν. **v.13** T^a: κεκοιμημενων, V: κοιμωμενων. **5. v.2** T^a: η, V:
 ∅. **v.3** T^a: γαρ, V: ∅. **v.4** E: κλεπτῃς, AB: κλεπτας. **v.5** T^a: παντες, V: παντες γαρ.
v.6 T^a: και, V: ∅.

9 γάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας . ὅτι οὐκ ἔθετο
 ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ
 10 τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ . τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ
 ἡμῶν ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ
 11 ζήσωμεν . διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς
 12 τὸν ἕνα καθὼς καὶ ποιεῖτε . ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ εἰ-
 δέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν
 13 κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς . καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ
 ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν εἰρηνεύετε ἐν ἐ-
 14 αυτοῖς . παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ νουθετεῖτε τοὺς
 ἀτάκτους παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους ἀντέχεσθε τῶν
 15 ἀσθενῶν μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας . ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν
 ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε
 16, 17 καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας . πάντοτε χαίρετε . ἀδι-
 18 αλείπτως προσεύχεσθε . ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε τοῦτο γὰρ
 19 θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς . τὸ πνεῦμα μὴ
 20, 21 σθέννυτε . προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε . πάντα δοκιμάζετε
 22 τὸ καλὸν κατέχετε . ἀπὸ παντὸς εἵδους πονηροῦ ἀπέχε-
 23 σθε . αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς
 καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα
 ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
 24, 25 τηρηθεῖ . πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς ὃς καὶ ποιήσῃ . ἀδελ-
 26 φοὶ προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν . ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφούς
 27 πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ . ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἀνα-
 28 γνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς . ἡ
 χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν ἀμήν .
 Πρὸς^ο θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν .

v.9 T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.13** T: υπερ εκπερισσου, K: υπερ εκ περισσου, MV: υπερεκπερισσου.
v.21 TK: παντα, MV: παντα δε. **v.25** T^o: προσευχεσθε, V: προσευχεσθε [και]. **v.27** T^o:
 ορκιζω, V: ενορκιζω. **v.27** T^o: αγιους, V: ∅. **v.28** T^o: αμην, V: ∅. **v.28** T: Προς ...
 αθηνων, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ^ο

Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσ- **1**
σαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰ- **2**
ησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ **3**
ὑμῶν ἀδελφοὶ καθὼς ἄξιόν ἐστιν ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις
ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἀλλήλους. ὥστε ἡμᾶς^ο αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ἄν καυχᾶσθαι ἐν **4**
ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς
ἀνέχεσθε. ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ εἰς τὸ **5**
καταξιοθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἧς καὶ
πάσχετε. εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλί- **6**
βουσιν ὑμᾶς θλίψιν. καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' **7**
ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ'
ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ. ἐν πυρὶ φλογὸς διδόντος ἐκδί- **8**
κησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. οἵτινες δίκην **9**
τίσουσιν ὀλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ
ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆ- **10**
ναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς
πιστευούουσιν ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ **11**
ὑμῶν ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πλη-
ρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν
δυνάμει. ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη- **12**
σοῦ χριστοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ

Τ: Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β. **1. v.4** T^ο: ημας
αυτους, V: αυτους ημας. **v.4** T^ο: καυχασθαι, V: εγκαυχασθαι. **v.8** T^ο: χριστου, V: Ø.
v.10 TK: πιστευουσιν, MV: πιστευσασιν. **v.12** TK: χριστου, MV: Ø.

θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ .

- 2** Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν . εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μήτε θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ χριστοῦ . μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας . ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα ὥστε αὐτόν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ὡς^ο θεὸν καθίσει ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός . οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν . καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτόν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ . τὸ γὰρ μυστήριον ἥδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται . καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσῃ τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ . οὗ^ο ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους . καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς^ο ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς . καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ψεύδει . ἵνα κριθῶσιν πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ . ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου ὅτι εἴλετο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας . εἰς ὃ^ο ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ .

2. v.2 T^ο: μητε, V: μηδε. **v.2** T^ο: χριστου, V: κυριου. **v.3** T^ο: αμαρτίας, V: ανομιας. **v.4** TMV: παντα, K: παν το. **v.4** T^ο: ως θεον, V: Ø. **v.8** T^ο: αναλωσει, V: [ιησους] ανελει. **v.10** T^ο: της αδικιας εν, V: αδικιας. **v.11** T^ο: πεμψει, V: πεμπει. **v.12** T^ο: αλλ, V: αλλα. **v.12** T^ο: εν, V: Ø. **v.13** T^ο: ειλετο, V: ειλατο. **v.13** T^ο: απ αρχης, V: απαρχην. **v.14** T^ο: ο, V: ο [και].

ἄρα οὖν ἀδελφοὶ στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς 15
 ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν . αὐτὸς 16
 δὲ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ
 ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ
 ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι . παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας 17
 καὶ στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ .

Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε ἀδελφοὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ λόγος **3**
 τοῦ κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς .
 καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων 2
 οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις . πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στη- 3
 ρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ . πεποίθαμεν δὲ 4
 ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν καὶ ποιεῖτε
 καὶ ποιήσετε . ὁ δὲ κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας 5
 εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ .
 παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡ- 6
 μῶν ἰησοῦ χριστοῦ στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ
 ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν πα-
 ρέλαβέν παρ' ἡμῶν . αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι 7
 ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν . οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον 8
 ἐφάγομεν παρά τινος ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νύκτα καὶ
 ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν .
 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶ- 9
 μεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς . καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς 10
 ὑμᾶς τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργά-
 ζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω . ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας 11
 ἐν ὑμῖν ἀτάκτως μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομέ-
 νους . τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦ- 12
 μεν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἵνα μετὰ ἡσυχίας
 ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν . ὑμεῖς δὲ ἀδελφοὶ 13
 μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες . εἰ δὲ τις οὐχ ὑπακούει 14

v.16 T*: καὶ, V: ο. **v.17** T*: ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, V: ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ.
3. v.4 T*: ὑμῖν καὶ, V: [καὶ]. **v.5** T: εἰς, KLV: εἰς τὴν. **v.6** TK: παρέλαβεν, M: παρελαβον,
 V: παρελαβοσαν. **v.8** T*: νύκτα καὶ ἡμέραν, V: νυκτὸς καὶ ἡμέρας. **v.12** T*: διὰ τοῦ κυρίου
 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, V: ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. **v.13** T*: ἐκκακήσητε, V: ἐγκακήσητε.

τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθε καὶ
 15 μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ ἵνα ἐντραπῇ . καὶ μὴ ὥς ἐχθρόν
 16 ἡγεῖσθε ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν . αὐτὸς δὲ ὁ κύριος
 τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντός ἐν παντὶ τρό-
 17 πῳ ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν . ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ
 παύλου ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ οὕτως γράφω .
 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν
 ἀμήν . Πρὸς ὁ θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν .

v.14 T*: και μη συναναμιγνυσθε, V: μη συναναμιγνυσθαι. **v.18** T*: αμην, V: ∅. **v.18** T: Προς ... αθηνων, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ^ο

Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ^ο χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ **1**
σωτήρ ἡμῶν καὶ κυρίου^ο ἰησοῦ χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡ-
μῶν. τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει χάρις ἔλεος εἰρήνη **2**
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ χριστοῦ^ο ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν. καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ πορευ- **3**
όμενος εἰς μακεδονίαν ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδι-
δασκαλεῖν. μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπε- **4**
ράντοις αἵτινες ζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν
θεοῦ τὴν ἐν πίστει. τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀ- **5**
γάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ
πίστεως ἀνυποκρίτου. ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπη- **6**
σαν εἰς ματαιολογίαν. θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι μὴ **7**
νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται. **8**
εἰδὼς τοῦτο ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυ- **9**
ποτάκτοις ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρτωλοῖς ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις
πατραλώαις^ο καὶ μητραλώαις ἀνδροφόνοις. πόρνοις ἀρ- **10**
σενοκοίταις ἀνδραποδισταῖς ψεύσταις ἐπιόρκοις καὶ εἴ τι
ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται. κατὰ τὸ εὐ- **11**
αγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.
καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ **12**
ἡμῶν ὅτι πιστόν με ἠγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν. τὸν **13**
πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστὴν ἀλλ'
ἠλεήθην ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ. ὑπερεπλεόνασεν **14**

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟ-
ΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α. **1. v.1** T^ο: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ
ἰησοῦ. **v.1** T^ο: κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.2** T^ο: ἡμῶν, V: ∅. **v.2** TMV:
χριστοῦ ἰησοῦ, K: ἰησοῦ χριστοῦ. **v.4** T^ο: ζητήσεις, V: ἐκζητήσεις. **v.4** TMV: οἰκονομίαν,
K: οἰκοδομίαν. **v.9** TK: πατραλώαις καὶ μητραλώαις, ΜV: πατρολώαις καὶ μητρολώαις.
v.12 T^ο: καὶ, V: ∅. **v.13** T^ο: τον, V: το. **v.13** TK: ἀλλ, ΜV: ἀλλα.

δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς
 15 ἐν χριστῷ ἰησοῦ . πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄ-
 ξιος ὅτι χριστὸς ἰησοὺς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς
 16 σῶσαι ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ . ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην ἵνα
 ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται ἰησοῦς^ο χριστὸς τὴν πᾶσαν μα-
 κροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ'
 17 αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον . τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφάρτῳ
 ἀοράτῳ μόνῳ σοφῷ θεῷ τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 18 αἰώνων ἀμήν . ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι
 τέκνον τιμόθεε κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σε προφητείας
 19 ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν . ἔχων πίστιν
 καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν ἣν τινες ἀπώσάμενοι περὶ τὴν πί-
 20 στιν ἐναυάγησαν . ὧν ἐστὶν ὑμέβαιος καὶ ἀλέξανδρος οὗς
 παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν .

2 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις προσ-
 2 ευχὰς ἐντεύξεις εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων . ὑ-
 πὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων ἵνα ἡρεμον
 καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνό-
 3 τητι . τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆ-
 4 ρος ἡμῶν θεοῦ . ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ
 5 εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν . εἷς γὰρ θεὸς εἷς καὶ μεσί-
 6 τής θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος χριστὸς ἰησοῦς . ὁ δοὺς
 ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰ-
 7 δίοις . εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος ἀλήθειαν
 λέγων ἐν^ο χριστῷ οὐ ψεύδομαι διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει
 8 καὶ ἀληθείᾳ . βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν
 παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ δι-
 9 αλογισμοῦ . ὡσαύτως καὶ^ο τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κο-
 σμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς μὴ ἐν
 πλέγμασιν ἢ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ .
 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελιομένης θεοσεβείαν δι' ἔρ-

v.16 T^o: ἰησοὺς χριστὸς τὴν πᾶσαν, V: χριστὸς ἰησοὺς τὴν ἀπᾶσαν. **v.17** T^o: σοφῷ, V: ∅.

2. v.3 T^o: γὰρ, V: ∅. **v.7** T^o: ἐν χριστῷ, V: ∅. **v.9** T^o: καὶ τας, V: [καὶ]. **v.9** T^o: ἡ χρυσῷ, V: καὶ χρυσιῷ.

γων ἀγαθῶν . γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποτα- 11
 γῇ . γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω οὐδὲ αὐθεντεῖν 12
 ἄνδρὸς ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ . ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη 13
 εἴτα εὖα . καὶ ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα 14
 ἐν παραβάσει γέγονεν . σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας 15
 ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σω-
 φροσύνης .

Πιστὸς ὁ λόγος εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται καλοῦ ἔργου **3**
 ἐπιθυμεῖ . δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι μι- 2
 ᾱς γυναικὸς ἄνδρα νηφάλειον σώφρονα κόσμιον φιλόξενον
 διδακτικόν . μὴ πάροινον μὴ πλήκτην μὴ αἰσχροκερδῇ 3
 ἀλλ' ἐπεικτῇ ἅμαχον ἀφιλάργυρον . τοῦ ἰδίου οἴκου κα- 4
 λῶς προϊστάμενον τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης
 σεμνότητος . εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶ- 5
 δεν πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται . μὴ νεόφυτον ἵνα 6
 μὴ τυφωθείς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου . δεῖ δὲ αὐτὸν 7
 καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἵνα μὴ εἰς ὀνει-
 δισμόν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου . διακόνους ὡς 8
 αὐτὸς σεμνοὺς μὴ διλόγους μὴ οἶνω πολλῷ προσέχοντας
 μὴ αἰσχροκερδεῖς . ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν 9
 καθαρᾷ συνειδήσει . καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον 10
 εἴτα διακονεῖτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες . γυναῖκας ὡσαύτως 11
 σεμνὰς μὴ διαβόλους νηφάλους πιστάς ἐν πᾶσιν . διάκο- 12
 νοι ἔστωσαν μιᾷς γυναικὸς ἄνδρες τέκνων καλῶς προϊστά-
 μενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων . οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες 13
 βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρη-
 σίαν ἐν πίστει τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ . ταῦτά σοι γράφω ἐλ- 14
 πίζων ἐλθεῖν πρὸς σε τάχιον . ἐὰν δὲ βραδύνῃς ἵνα εἰδῇς 15
 πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία
 θεοῦ ζῶντος στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας . καὶ ὁμο- 16

v.12 T^a: γυναικι δε διδασκειν, V: διδασκειν δε γυναικι. **v.13** T: εὖα, K: εὔα, MV: εὔα.
v.14 T^a: ἀπατηθεῖσα, V: ἐξαπατηθεῖσα. **3. v.2** T^a: ἀνεπιληπτον, V: ἀνεπιλημπτον. **v.2** TM:
 νηφαλεον, KV: νηφαλιον. **v.3** T^a: μὴ αἰσχροκερδη ἀλλ, V: ἀλλα. **v.7** T^a: αὐτον, V: ὅ.
v.11 TM: νηφαλεους, KV: νηφαλιους. **v.14** T^a: ταχιον, V: ἐν ταχει.

λογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι ὥφθη ἀγγέλοις ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ ἀνελήφθη ἐν δόξῃ .

- 4** Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως προσέχοντες πνεύμασιν πλά-
 2 νοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων . ἐν ὑποκρίσει ψευδο-
 3 λόγων κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν . κωλυόν-
 4 των γαμεῖν ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς με-
 5 τάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν
 6 ἀλήθειαν . ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλη-
 7 τον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον . ἀγιάζεται γὰρ διὰ
 8 λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως . ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελ-
 9 φοῖς καλὸς ἔση διάκονος ἰησοῦ^ο χριστοῦ ἐντρεφόμενος τοῖς
 10 λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ παρηκο-
 11 λούθηκας . τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους πα-
 12 ραιτοῦ γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν . ἡ γὰρ σωμα-
 13 τικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος ἡ δὲ εὐσέβεια
 14 πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς
 15 νῦν καὶ τῆς μελλούσης . πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδο-
 16 χῆς ἄξιος . εἰς τοῦτο γὰρ καὶ^ο κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα
 17 ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀν-
 18 θρώπων μάλιστα πιστῶν . παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε .
 19 μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω ἀλλὰ τύπος γίνου
 20 τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ ἐν ἀναστροφῇ ἐν ἀγάπῃ ἐν^ο πνεύματι
 21 ἐν πίστει ἐν ἀγνείᾳ . ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει
 22 τῇ παρακλήσει τῇ διδασκαλίᾳ . μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χα-
 23 ρίσματος ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν
 24 χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου . ταῦτα μελέτα ἐν τούτοις ἴσθι ἵνα
 25 σου ἡ προκοπὴ φανερά ᾦ ἐν πᾶσιν . ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ

v.16 T^o: θεος, V: ος, F: ο. **v.16** T^o: ανεληφθη, V: ανελημφη. **4. v.2** T^o: κεκαυτηριασμε-
 νων, V: κεκαυστηριασμενων. **v.3** T^o: μεταληψιν, V: μεταλημψιν. **v.6** T^o: ιησου χριστου,
 V: χριστου ιησου. **v.10** T^o: και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα, V: κοπιωμεν και αγωνιζομεθα.
v.12 T^o: εν πνευματι, V: Ø. **v.15** T^o: εν, V: Ø.

διδασκαλία ἐπίμενε αὐτοῖς τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου .

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα **5**
 νεωτέρους ὡς ἀδελφούς . πρεσβυτέρας ὡς μητέρας νεωτέ- **2**
 ρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ . χήρας τίμα τὰς ὄντως **3**
 χήρας . εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει μανθανέτωσαν **4**
 πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι
 τοῖς προγόνοις τοῦτο γὰρ ἔστιν καλὸν^ο καὶ ἀπόδεκτον ἐν-
 ὤπιον τοῦ θεοῦ . ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλ- **5**
 πικεν ἐπὶ τὸν θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς
 προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας . ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέ- **6**
 θνηκεν . καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίληπτοι ᾧσιν . εἰ **7, 8**
 δέ τις τῶν ιδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ τὴν
 πίστιν ἥρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χειρὼν . χήρα καταλεγέ- **9**
 σθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυ-
 νή . ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη εἰ ἐτεκνοτρόφησεν εἰ **10**
 ἐξενοδόχησεν εἰ ἀγίων πόδας ἔνιψεν εἰ θλιβομένοις ἐπήρ-
 κесεν εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν . νεωτέρας δὲ **11**
 χήρας παραιτοῦ ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ χριστοῦ
 γαμεῖν θέλουσιν . ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἡ- **12**
 θέτησαν . ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι **13**
 τὰς οἰκίας οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ πε-
 ρίεργοι λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα . βούλομαι οὖν νεωτέρας **14**
 γαμεῖν τεκνογονεῖν οἰκοδεσποτεῖν μηδεμίαν ἀφορμὴν δι-
 δόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν . ἤδη γάρ τινες ἐξ- **15**
 ετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ . εἰ τις πιστὸς^ο ἢ πιστὴ ἔχει **16**
 χήρας ἐπαρκείτω αὐταῖς καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία ἵνα
 ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ . οἱ καλῶς προεσιῶτες πρε- **17**
 σβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν μάλιστα οἱ κοπιῶντες
 ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ . λέγει γὰρ ἡ γραφή βοῦν ἀλο- **18**
 ῶντα οὐ φιμώσεις καὶ ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ .
 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἐκτὸς εἰ μὴ **19**

5. v.4 TK: καλον και, MV: ∅. **v.5** T^a: τον, V: ∅. **v.7** T^a: ανεπιληπτοι, V: ανεπιλημτοι.
v.8 T^a: των, V: ∅. **v.16** T^a: πιστος η, V: ∅.

20 ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων . τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον
 21 πάντων ἔλεγγε ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν . διαμαρ-
 τύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου ὁ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ
 τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίμα-
 22 τος μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν . χεῖρας ταχέως μηδενὶ
 ἐπιτίθει μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἁλλοτρίαις σεαυτὸν ἀ-
 23 γνὸν τήρει . μηκέτι ὑδροπότηι ἀλλ' οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν
 24 στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας . τινῶν ἀν-
 θρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν
 25 τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν . ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα
 πρόδηλά ἐστὶν καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται .

6 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι τοὺς ἰδίους δεσπότης πά-
 σης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ
 2 ἡ διδασκαλία βλασφημῇται . οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπό-
 τας μὴ καταφρονεῖτωσαν ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν ἀλλὰ μᾶλλον
 δουλευέτωσαν ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργε-
 3 σίας ἀντιλαμβανόμενοι ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει . εἴ
 τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λό-
 γοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐ-
 4 σέβειαν διδασκαλίᾳ . τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος ἀλλὰ
 νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας ἐξ ὧν γίνεται φθόνος
 5 ἕρις βλασφημίαι ὑπόνοιαι πονηραί . παραδιατριβαὶ διε-
 φθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς
 ἀληθείας νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν ἀφί-
 6 στασοῦ ἀπὸ τῶν τοιούτων . ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐ-
 7 σέβεια μετὰ αὐταρκειάς . οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν
 8 κόσμον δηλὸν ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα . ἔχοντες
 δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθῆσόμεθα .
 9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
 παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς αἰτι-

v.21 T^o: κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.21** TKV: προσκλισιν, M: προσκλησιν.
v.23 T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.23** T^o: σου, V: ∅. **v.25** T^o: τα καλὰ ἔργα, V: τα ἔργα τα καλὰ.
v.25 T^o: ἐστιν, V: ∅. **v.25** TK: δυναται, MV: δυνανται. **6. v.5** TK: παραδιατριβαί, MV:
 διαπαραιτριβαί. **v.5** T^o: ἀφιστασο ἀπο τῶν τοιούτων, V: ∅. **v.7** T^o: δηλον, V: ∅.

νες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν ὅτι
 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία ἧς τινες ὁ- 10
 ρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς
 περιέπειραν ὀδύνας πολλὰς ὅτι σὺ δὲ ὡς ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ 11
 ταῦτα φεῦγε δίδωκε δὲ δικαιοσύνην εὐσέβειαν πίστιν ἀγά-
 πην ὑπομονὴν πρᾶοτητα ὁ ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς 12
 πίστεως ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης καὶ
 ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύ-
 ρων ὁ παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιιοῦντος 13
 τὰ πάντα καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ πον-
 τίου πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν ὁ τηρήσαι σε τὴν ἐντο- 14
 λὴν ἄσπιλον ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου
 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὅτι ἦν καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος 15
 καὶ μόνος δυνάστης ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύ-
 ριος τῶν κυριευόντων ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν φῶς οἰ- 16
 κῶν ἀπρόσιτον ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύ-
 νηται ὅτι τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον ἀμήν ὁ τοῖς πλουσίοις ἐν 17
 τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ ἡλιπι-
 κῆναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγηται ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τῷ ζῶντι τῷ 18
 παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν ὁ ἀγαθο-
 εργεῖν πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς εὐμεταδότους εἶναι κοι- 19
 νωνικούς ὁ ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς
 τὸ μέλλον ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς ὁ τιμόθεε 20
 τὴν παρακαταθήκην φύλαξον ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους
 κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως ὅτι ἦν 21
 τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡσόχησαν ἡ χάρις
 μετὰ σοῦ ἀμήν ὁ πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαο-
 δικείας ἧτις ἐστὶν μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς

v.11 T*: του, V: ∅. **v.11** T*: πραοτητα, V: πραυπαθιαν. **v.12** TK: και, MV: ∅. **v.13** T*: ζωοποιουντος, V: ζωογονουντος. **v.14** T*: ανεπιληπτον, V: ανεπιλημpton. **v.17** T*: εν τω θεω τω ζωντι, V: επι θεω. **v.17** TK: πλουσιως παντα, MV: παντα πλουσιως. **v.19** T*: αιωνιου, V: οντως. **v.20** TK: παρακαταθηκην, MV: παραθηκην. **v.21** T*: μετα σου αμην, V: μεθ υμων. **v.21** T: Προς ... πακατιανης, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ °

1 Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ° χριστοῦ διὰ θελήματος θε-
2 οῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. τιμοθέω
ἀγαπητῷ τέκνῳ χάρις ἔλεος εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
3 χριστοῦ° ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. χάριν ἔχω τῷ θεῷ ᾧ λα-
τρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει ὡς ἀδιάλει-
πτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυ-
4 κτὸς καὶ ἡμέρας. ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν μεμνημένος σου τῶν
5 δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῷ. ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς
ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ
μᾶμμη σου λῳᾷδι καὶ τῇ μητρὶ σου εὐνείκη πέπεισμαι δὲ
6 ὅτι καὶ ἐν σοί. δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυ-
ρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως
7 τῶν χειρῶν μου. οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δει-
8 λίας ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. μὴ
οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμέ-
τὸν δέσμιον αὐτοῦ ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
9 κατὰ δύναμιν θεοῦ. τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος
κλήσει ἁγία οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρό-
θεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ πρὸ
10 χρόνων αἰώνιων. φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ° χριστοῦ καταργήσαντος μὲν τὸν
θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐ-
11 αγγελίου. εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ δι-
12 δάσκαλος ἐθνῶν. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω ἀλλ' οὐκ

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙ-
ΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β. 1. v.1 TK: ιησου χριστου, MV:
χριστου ιησου. v.2 E: χριστου ιησου, N: κυριου ιησου χριστου, F: ιησου χριστου. v.5 T°:
λαμβάνων, V: λαβών. v.5 T: ευνειακη, KMV: ευνικη. v.6 E: αναμιμνησκω, F: υπομιμνησκω.
v.6 E: Θεου, A: χριστου. v.9 T°: κατ, V: κατα. v.10 T°: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου,
F: Θεου. v.11 E: διδασκαλος, F: διακονος. v.11 T°: εθνων, V: Ø. v.12 E: και, N: Ø.

ἐπαισχύνομαι οἶδα γὰρ ὃ πεπίστευκα καὶ πέπεισμαι ὅτι
 δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν
 ἡμέραν. ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐ- 13
 μοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
 τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου 14
 τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. οἶδας τοῦτο ὅτι ἀπεστράφησάν 15
 με πάντες οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ ὧν ἐστὶν φύγελλος καὶ ἐρμογένης.
 δῶν ἔλεος ὁ κύριος τῷ ὀνησιφόρου οἴκῳ ὅτι πολλάκις με 16
 ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ ἐπήσχυνθη. ἀλλὰ γε- 17
 νόμενος ἐν ῥώμῃ σπουδαιότερον ἐζήτησέν με καὶ εὔρεν.
 δῶν αὐτῷ ὁ κύριος εὔρεϊν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ 18
 ἡμέρᾳ καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησεν βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Σὺ οὖν τέκνον μου ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χρι- **2**
 στῷ ἰησοῦ. καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύ- 2
 ρων ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις οἵτινες ἱκανοὶ ἔσον-
 ται καὶ ἐτέρους διδάξαι. σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς 3
 στρατιώτης ἰησοῦ χριστοῦ. οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέ- 4
 κεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις ἵνα τῷ στρατολογήσαντι
 ἀρέσῃ. ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομί- 5
 μως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρ- 6
 πῶν μεταλαμβάνειν. νόει ἃ ὁ λέγω δῶν γάρ σοι ὁ κύριος 7
 σύνεσιν ἐν πᾶσιν. μνημόνευε ἰησοῦν χριστὸν ἐγηνερμένον 8
 ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρματος δαβὶδ κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου.
 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος ἀλλ' ὁ λόγος 9
 τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοῦς 10
 ἐκλεκτοὺς ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν χριστῷ
 ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. πιστὸς ὁ λόγος εἰ γὰρ συνα- 11
 πεθάνομεν καὶ συζήσομεν. εἰ ὑπομένομεν καὶ συμβασι- 12
 λεύσομεν εἰ ἀρνούμεθα κάκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς. εἰ ἀ- 13

v.14 TK: παρακαταθήκην, MV: παραθήκην. **v.15** TK: φυγελλος, MV: φυγελος. **v.16** TK: ἐπησχυνθη, MV: ἐπαισχυνθη. **v.17** T⁺: σπουδαιότερον, V: σπουδαιως. **v.18** E: διηκονησεν, F: διηκονησεν μοι. **2. v.3** T⁺: συ ουν κακοπαθησον, V: συγκακοπαθησον, F: κακοπαθησον. **v.3** T⁺: ἰησου χριστου, V: χριστου ἰησου. **v.4** E: στρατευομενος, F: στρατευομενος τω θεω. **v.6** E: πρωτον, N: προτερον. **v.7** T⁺: α λεγω δωη, V: ο λεγω δωσει. **v.8** T⁺: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.9** T⁺: αλλ, V: αλλα. **v.12** T⁺: αρνουμεθα, V: αρνησομεθα.

πιστοῦμεν ἐκεῖνος πιστὸς μένει ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύ-
 14 νатаι . ταῦτα ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ
 κυρίου μὴ λογομαχεῖν εἰς οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστροφῇ
 15 τῶν ἀκουόντων . σπούδαςον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι
 τῷ θεῷ ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον
 16 τῆς ἀληθείας . τὰς δὲ βεβήλους κένοφωνίας περιῖτασο ἐπὶ
 17 πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας . καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς
 18 γάγγραινα νομὴν ἔξει ὧν ἐστὶν ὑμέναιος καὶ φιλητός . οἵ-
 τινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡσυχόησαν λέγοντες τὴν ἀνάστασιν
 19 ἤδη γεγονέναι καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινῶν πίστιν . ὁ μέν-
 τοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν ἔχων τὴν σφραγίδα
 ταύτην ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ καὶ ἀποστήτω ἀπὸ
 20 ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα χριστοῦ . ἐν μεγάλῃ δὲ
 οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ καὶ
 ξύλινα καὶ ὀστράκινα καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν .
 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων ἔσται σκεῦος εἰς
 τιμὴν ἡγιασμένον καὶ εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ εἰς πᾶν ἔρ-
 22 γον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον . τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας
 φεῦγε δίδωκε δὲ δικαιοσύνην πίστιν ἀγάπην εἰρήνην με-
 23 τὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας .
 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ εἰδὼς
 24 ὅτι γεννῶσιν μάχας . δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι
 25 ἀλλ' ἡπῖον εἶναι πρὸς πάντας διδακτικὸν ἀνεξίκακον . ἐν
 πρᾶοτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους μήποτε δῶ-
 26 αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας . καὶ ἀ-
 νανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος ἐξωγρημένοι ὑπ'
 αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα .

3 Τοῦτο δὲ γίνωσκῃ ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται
 2 καιροὶ χαλεποί . ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι φιλάρ-

v.13 T^{*}: ἀρνησασθαι, V: ἀρνησασθαι γαρ. **v.14** T^{*}: κυριου, V: θεου, F: χριστου. **v.14** E: λογομαχεῖν, A: λογομαχει. **v.14** T^{*}: εἰς, V: επ. **v.16** E: κενοφωνίας, F: καινοφωνίας. **v.18** T^{*}: την, V: [την], N: Ø. **v.19** E: τους, N: παντας τους. **v.19** TK: χριστου, MV: κυριου. **v.21** T^{*}: και, V: Ø. **v.22** E: των επικαλουμενων, A: παντων των αγαπωντων, F: παντων των επικαλουμενων. **v.24** T^{*}: αλλ, V: αλλα. **v.24** E: ηπιον, F: νηπιον. **v.25** T^{*}: πραιοτητι, V: πραιοτητι. **v.25** T^{*}: δω, V: δωη. **3. v.1** E: γινωσκε, A: γινωσκετε, F: γινωσκετω.

γυροὶ ἀλαζόνες ὑπερήφανοι βλάσφημοι γονεῦσιν ἀπειθεῖς
 ἀχάριστοι ἀνόσιοι . ἄστοργοι ἄσπονδοι διάβολοι ἀκρατεῖς 3
 ἀνήμεροι ἀφιλάγαθοι . προδότηι προπετεῖς τετυφωμένοι 4
 φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι . ἔχοντες μόρφωσιν εὐσε- 5
 βείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι καὶ τούτους ἀπο-
 τρέπου . ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας 6
 καὶ αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρ-
 τίας ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις . πάντοτε μανθάνοντα 7
 καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα . ὃν 8
 τρόπον δὲ ἰάννης καὶ ἰάμβρῆς ἀντέστησαν μωϋσεῖ οὕτως
 καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ ἄνθρωποι κατεφθαρμέ- 9
 νοι τὸν νοῦν ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν . ἀλλ' οὐ προκόψου- 9
 σιν ἐπὶ πλεῖον ἢ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν ὥς
 καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο . σὺ δὲ παρηκολούθηκός μου τῇ δι- 10
 δασκαλίᾳ τῇ ἀγωγῇ τῇ προθέσει τῇ πίστει τῇ μακροθυμίᾳ
 τῇ ἀγάπῃ τῇ ὑπομονῇ . τοῖς διωγμοῖς τοῖς παθήμασιν οἷά 11
 μοι ἐγένετο ἐν ἀντιοχείᾳ ἐν ἰκονίῳ ἐν λύστροις οἴους δι-
 ωγμοὺς ὑπήνεγκα καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος .
 καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν χριστῷ ἰησοῦ δι- 12
 ωχθήσονται . πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψου- 13
 σιν ἐπὶ τὸ χεῖρον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι . σὺ δὲ μένε 14
 ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες .
 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά 15
 σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ .
 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν 16
 πρὸς ἐλεγχὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δι-
 καιοσύνῃ . ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος πρὸς πᾶν 17
 ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος .

v.2 E: αχαριστοι, F: αχριστοι. **v.3** E: αστοργοι ασπονδοι, N: ασπονδοι, F: ασπονδοι αστοργοι.
v.6 TK: αιχμαλωτευοντες τα, M: αιχμαλωτευοντες, V: αιχμαλωτιζοντες. **v.6** E: επιθυμiais, A:
 επιθυμiais και ηδονais. **v.8** E: ιαμβρης, F: μαμβρης. **v.9** E: ανοια, A: διανοια. **v.10** T':
 παρηκολουθηκας, V: παρηκολουθησας. **v.10** E: τη αγαπη, A: Ø. **v.11** E: εγενετο, A:
 εγενοντο. **v.11** E: αντιοχεια, F: αντιοχεια α δια την θεκλαν επαθεν. **v.12** E: ευσεβως ζην,
 NA: ζην ευσεβως. **v.14** T*: τινος, V: τινων. **v.15** T*: τα, V: [τα], N: Ø. **v.16** E: και, F: Ø.
v.16 T': ελεγchon, V: ελεγμαον. **v.17** E: αρτιος, F: τελειος.

4 Διαμαρτύρομαι οὖν ἔγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ κυ-
 ρίου ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νε-
 κρούς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐ-
 2 τοῦ. κήρυξον τὸν λόγον ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως ἔλεγ-
 ξον ἐπιτίμησον παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ δι-
 3 δαχῇ. ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας
 οὐκ ἀνέξονται ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἐαυ-
 τοῖς ἐπισωρεύουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν.
 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφουσιν ἐ-
 5 πὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν
 κακοπαθήσων ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ τὴν διακονίαν
 6 σου πληροφορήσων. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι καὶ ὁ και-
 7 ρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκεν. τὸν ἀγῶνα τὸν κα-
 λὸν ἠγώνισμαι τὸν δρόμον τετέλεκα τὴν πίστιν τετήρηκα.
 8 λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος ὃν ἀπο-
 δώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κριτὴς
 οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἠγαπηκόσιν τὴν ἐπι-
 9, 10 φάνειαν αὐτοῦ. σπούδασον ἔλθεῖν πρὸς με ταχέως. δη-
 μᾶς γὰρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα καὶ ἐ-
 πορεύθη εἰς θεσσαλονίκην κρήσκης εἰς γαλατίαν τίτος εἰς
 11 δαλματίαν. λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ μάρκον ἀναλα-
 βὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ ἔστιν γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς δια-
 12, 13 κονίαν. τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς ἔφεσον. τὸν φαίλόνην
 ὃν ἀπέλειπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ ἐρχόμενος φέρε καὶ
 14 τὰ βιβλία μάλιστα τὰς μεμβράνας. ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς
 πολλά μοι κακὰ ἐνεδειξάτο ἀποδώῃ αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ
 15 τὰ ἔργα αὐτοῦ. ὃν καὶ σὺ φυλάσσου λίαν γὰρ ἀνθήστηκεν

4. v.1 T^a: οὐν εγω, V: Ø. **v.1** T^a: του κυριου ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.1** E: κρινειν, F: κριναι. **v.1** T^a: κατα, V: και. **v.2** E: επιτιμησον παρακαλεσον, N: παρακαλεσον επιτιμησον. **v.3** T^a: επιθυμιας τας ιδιας, V: ιδιας επιθυμιας. **v.5** E: κακοπαθησον, N: Ø, A: κακοπαθησον ως καλος στρατιωτης χριστου ιησου. **v.6** T^a: εμης αναλυσεως, V: αναλυσεως μου. **v.7** T^a: αγωνα τον καλον, V: καλον αγωνα. **v.8** E: πασιν, F: Ø. **v.9** E: ταχεως, F: ταχιον. **v.10** E: εγκατελειπεν, A: εγκατελειπεν. **v.10** E: γαλατιαν, N: γαλλιαν. **v.11** E: αγε, A: αγαγε. **v.13** TMV: φαilonην, K: φελονην. **v.13** E: απελειπον, A: απελειπον. **v.13** E: τας, F: δε τας. **v.14** E: αλεξανδρος, A: αλιξανδρος. **v.14** T^a: αποδωη, V: αποδωσει. **v.15** T^a: ανθηστηκεν, V: αντεστη.

τοῖς ἡμετέροις λόγοις . ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐδεὶς 16
μοι συμπαραγένετο ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλειπον μὴ αὐτοῖς
λογισθεῖν . ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με 17
ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσῃ πάντα
τὰ ἔθνη καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος . καὶ ῥύσεται 18
με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν
βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων ἀμήν . ἄσπασαι πρίσκαν καὶ ἀκύλαν καὶ 19
τὸν ὀνησιφόρου οἶκον . ἔραστος ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ τρόφι- 20
μον δὲ ἀπέλιπον ἐν μιλῆτῳ ἀσθενοῦντα . σπούδασον πρὸ 21
χειμῶνος ἔλθεῖν ἀσπάζεται σε εὐβουλος καὶ πούδης καὶ λι-
νος καὶ κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες . ὁ κύριος ἰησοῦς 22
χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν ἀμήν .
Πρὸς ὁ τιμόθεον δευτέρα τῆς ἐφεσίῳν ἐκκλησίας πρῶτον ἐ-
πίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης ὅτε ἐκ δευ-
τέρου παρέστη παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι .

v.16 T*: συμπαραγενετο, V: παρεγενετο. **v.16** E: εγκατελειπον, A: εγκατελειπον. **v.17** T*: ακουση, V: ακουσωσιν. **v.18** T*: και, V: Ø. **v.19** E: ακυλαν, F: ακυλαν λεκτραν την γυναικα αυτου και σιμαιαν και ζηνωνα τους υιους αυτου. **v.20** E: απελιπον, F: απελειπον. **v.20** E: μιλητω, A: μηλωτω. **v.21** E: παντες, N: Ø. **v.22** T*: ιησους χριστος, V: Ø, A: ιησους. **v.22** T*: αμην, V: Ø. **v.22** T: Προς ... νερωνι, KMV: Ø, A: Προς τιμοθεον β εγραφη απο λαοδικειας.

Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ ἀπόστολος δὲ ἰησοῦ χριστοῦ κα-
τὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ'
2 εὐσέβειαν. ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἁ-
3 ψευδῆς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων. ἐφανέρωσεν δὲ και-
ροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη
4 ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ. τίτῳ γνησίῳ
τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν χάρις ἑλῆος εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ κυρίου° ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
5 τούτου χάριν ἑκατέλιπόν σε ἐν κρήτῃ ἵνα τὰ λείποντα ἐ-
πιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους ὡς
6 ἐγὼ σοι διεταξάμην. εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος μιᾶς γυναι-
κὸς ἀνὴρ τέκνα ἔχων πιστὰ μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ
7 ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς
θεοῦ οἰκονόμον μὴ αὐθάδη μὴ ὀργίλον μὴ πάροινον μὴ
8 πλήκτην μὴ αἰσχροκερδῆ. ἀλλὰ φιλόξενον φιλάγαθον σώ-
9 φρονα δίκαιον ὅσιον ἐγκρατῆ. ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
διδαχὴν πιστοῦ λόγου ἵνα δυνατὸς ᾦ καὶ παρακαλεῖν ἐν
τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγ-
10 χειν. εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι ματαιολόγοι καὶ
11 φρεναπάται μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς. οὓς δεῖ ἐπιστομί-
ζειν οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἅ μὴ
12 δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐ-
τῶν προφήτης κρῆτης ἀεὶ ψεῦσται κακὰ θηρία γαστέρες
13 ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθὴς δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε
14 αὐτοὺς ἀποτόμῳς ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει. μὴ προσέ-
χοντες ἰουδαίκοις μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρε-
15 φομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜΝ: ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ. **1. v.4** T°: ελεος, V: και. **v.4** T°: κυριου ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.5** T°: κατελιπον, V: απελιπον. **v.10** T°: εκ, V: εκ της. **v.15** T°: μεν, V: ∅.

τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν ἀλλὰ
μεμΐανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμο- 16
λογοῦσιν εἶδέναι τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται βδελυκτοὶ ὄντες
καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. πρε- 2, 2
σβύτας νηφάλιους εἶναι σεμνοὺς σώφρονας ὑγιαίνοντας τῇ
πίστει τῇ ἀγάπῃ τῇ ὑπομονῇ. πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν 3
καταστάματι ἱεροπρεπεῖς μὴ διαβόλους μὴ οἴνῳ πολλῷ
δεδουλωμένους καλοδιδασκάλους. ἵνα σωφρονίζωσιν τὰς 4
νέας φιλάνδρους εἶναι φιλοτέκνους. σώφρονας ἀγνὰς οἰ- 5
κουροὺς ἀγαθὰς ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἵνα
μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῇται. τοὺς νεωτέρους ὡσαύ- 6
τως παρακάλει σωφρονεῖν. περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχό- 7
μενος τύπον καλῶν ἔργων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν^ο
σεμνότητα ἀφθαρσίαν. λόγον ὑγιῇ ἀκατάγνωστον ἵνα ὁ ἐξ 8
ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων περὶ^ο ὑμῶν λέγειν φαῦλον.
δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν εὐαρέ- 9
στους εἶναι μὴ ἀντιλέγοντας. μὴ νοσοφιζομένους ἀλλὰ πί- 10
στιν^ο πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν ἵνα τὴν διδασκαλίαν
τοῦ σωτῆρος ὑμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. ἐπεφάνη γὰρ 11
ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ^ο σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις. παιδεύ- 12
ουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμι-
κὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσω-
μεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι. προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα 13
καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα 14
λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρσῃ ἑαυτῷ
λαὸν περιούσιον ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. ταῦτα λάλει καὶ 15
παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς μηδεὶς σου
περιφρονεῖτω.

v.15 T*: μεμιασμενοις, V: μεμιαμμενοις. **2. v.2** TKV: νηφαλιους, M: νηφαλεους. **v.5** T*: οικουρους, V: οικουργους. **v.7** T*: αδιαφθοριαν σεμνοτητα αφθαρσιαν, V: αφθοριαν σεμνοτητα. **v.8** TK: περι υμων λεγειν, M: περι ημων λεγειν, V: λεγειν περι ημων. **v.10** T*: πιστιν πασαν, V: πασαν πιστιν. **v.10** T*: του, V: την του. **v.10** T: υμων, KMV: ημων. **v.11** T*: η, V: ∅.

3 Ὑπομίμησκει αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσε-
 σθαι πειθαρχεῖν πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι .
 2 μηδὲνα βλασφημεῖν ἀμάχους εἶναι ἐπεικεῖς πᾶσαν ἐνδει-
 3 κνυμένους πρᾶότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους . ἤμεν γάρ
 ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι ἀπειθεῖς πλανώμενοι δουλεύοντες
 4 ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διά-
 γοντες στυγητοὶ μισοῦντες ἀλλήλους . ὅτε δὲ ἡ χρηστότης
 5 καὶ ἡ φιланθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ . οὐκ
 ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ
 6 κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγ-
 7 γενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου . οὗ ἐξέχεεν
 ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν .
 8 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα
 9 κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου . πιστὸς ὁ λόγος καὶ περὶ τού-
 των βούλομαί σε διαβεβαιουῖσθαι ἵνα φροντίζωσιν καλῶν
 10 ἔργων προῖστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ ταῦτά ἐστιν
 11 τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις . μωρὰς δὲ ζητήσεις
 καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιῖτασο
 12 εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι . αἰρετικὸν ἄνθρωπον με-
 13 τὰ μίαν καὶ δευτέραν νοουθεσίαν παραιτοῦ . εἰδὼς ὅτι ἐξ-
 ἔστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὧν αὐτοκατάκριτος .
 14 ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ τυχικὸν σπουδάσον ἐλθεῖν
 πρὸς με εἰς νικόπολιν ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι .
 15 ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπόλλω σπουδαίως πρόπεμψον ἵνα
 μηδὲν αὐτοῖς λείπη . μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι κα-
 λῶν ἔργων προῖστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας ἵνα μὴ
 ὧσιν ἄκαρποι . ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες ἄσπασαι
 τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει ἢ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν
 ἀμήν . Πρὸς τὸν τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκο-
 πον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδο-
 νίας .

3. v.1 T*: καί, V: ∅. **v.2** T*: πρασιτητα, V: πραυτητα. **v.5** T*: ὦν, V: α. **v.5** T*: τον
 αυτου ελεον, V: το αυτου ελεος. **v.7** T*: γενωμεθα, V: γενηθωμεν. **v.8** TK: τω, MV: ∅.
v.8 T*: τα, V: ∅. **v.13** T*: απολλω, V: απολλων. **v.15** T*: αμην, V: ∅. **v.15** T: Προς
 ... μακεδονιας, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

Παῦλος δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελ- **1**
φός φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν. καὶ ἀπ- **2**
φία τῇ ἀγαπητῇ καὶ ἀρχίπιπῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ
τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ **3**
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστῶ **4**
τῷ θεῷ μου πάντοτε μνησίαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσ-
ευχῶν μου. ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν **5**
ἔχεις πρὸς τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους.
ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐ- **6**
πιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς χριστὸν ἰησοῦν.
χάριν° γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ **7**
σου ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ σοῦ ἀ-
δελφέ. διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν **8**
σοι τὸ ἀνῆκον. διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ τοιοῦ- **9**
τος ὢν ὡς παῦλος πρεσβύτης νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἰησοῦ°
χριστοῦ. παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου ὃν ἐγέννησα **10**
ἐν τοῖς δεσμοῖς μὲν ὄνῃσιμον. τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ **11**
δὲ° σοι καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον. ὃν ἀνέπεμψα σὺ° δὲ αὐτὸν **12**
τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα προδλαβοῦ. ὃν ἐγὼ ἐβουλό- **13**
μην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ° μοι ἐν
τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου. χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐ- **14**
δὲν ἠθέλησα ποιῆσαι ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν
σου ᾗ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη **15**
πρὸς ὥραν ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς. οὐκέτι ὡς δοῦλον **16**
ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον ἀδελφὸν ἀγαπητὸν μάλιστα ἐμοὶ πόσῳ

Τ: Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ. **1. v.2** Τ°: αγαπητη, V: αδελφη. **v.6** TK: υμιν, ΜV: ημιν. **v.6** Τ°: ιησουν, V: Ø. **v.7** TM: χαριν γαρ εχομεν πολλην, Κ: χαραν γαρ εχομεν πολλην, V: χαραν γαρ πολλην εσχον. **v.9** Τ°: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.10** Τ°: μου, V: Ø. **v.11** Τ°: δε, V: δε [και]. **v.12** Τ°: συ δε, V: σοι. **v.12** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **v.12** Τ°: προσλαβου, V: Ø. **v.13** Τ°: διακονη μοι, V: μοι διακονη.

17 δὲ μᾶλλον σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ . εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις
 18 κοινωνὸν προσλαβοῦ αὐτὸν ὥς ἐμέ . εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε
 19 ἢ ὀφείλει τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγῃ . ἐγὼ παῦλος ἔγραψα τῇ ἐ-
 20 μῇ χειρὶ ἐγὼ ἀποτίσω ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι
 21 προσοφείλεις . ναὶ ἀδελφὲ ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ ἀνά-
 22 παυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν κυρίῳ . πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ
 23 σου ἔγραψά σοι εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις . ἅμα
 24 δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευ-
 25 χῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν . ἀσπάζονται σε ἐπαφρᾶς ὁ
 συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ . μάρκος ἀρίσταρχος
 δημᾶς λουκᾶς οἱ συνεργοί μου . ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν
 ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἀμήν . Πρὸς^ο φι-
 λήμονα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου .

v.17 TK: ἐμε, MV: με. **v.18** T*: ἐλλογῃ, V: ἐλλογα. **v.20** T*: κυρίω, V: χριστῶ. **v.21** T*: ο, V: α. **v.23** T*: ἀσπάζονται, V: ἀσπαζεται. **v.25** T*: ἡμῶν, V: ∅. **v.25** T*: ἀμην, V: ∅.
v.25 T: Πρὸς . . . οἰκέτου, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς **1**
πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ◊ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τοῦ- **2**
των ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων
δι' οὗ καὶ τοὺς° αἰῶνας ἐποίησεν ◊ ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς **3**
δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ
πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ δι'° ἑαυτοῦ καθαρι-
σμόν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ **4**
τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς ◊ τοσοῦτω κρείττων γενόμε-
νος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκλη-
ρονόμηκεν ὄνομα ◊ τίни γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων υἱός **5**
μου εἶ σὺ ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε καὶ πάλιν ἐγὼ ἔσο-
μαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν ◊ ὅταν **6**
δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέ-
γει καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ ◊ καὶ **7**
πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει ὁ ποιὼν τοὺς ἀγγέλους αὐ-
τοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα ◊
πρὸς δὲ τὸν υἱὸν ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ° **8**
αἰῶνος ῥάβδος° εὐθύτητος ἢ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου ◊
ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν διὰ τοῦτο **9**
ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ
τοὺς μετόχους σου ◊ καὶ σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐ- **10**
θεμελίωσας καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί ◊
αὐτοὶ ἀπολοῦνται σὺ δὲ διαμένεις καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον **11**

Τ: Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. **1. v.1** E: πατρασιν, Ψ^{12.46}: πατρασιν ημων. **v.2** TK: εσχατων, ΜV: εσχατου. **v.2** E: και, Ψ⁴⁶: Ø. **v.2** T°: τους αιωνας εποιησεν, V: εποιησεν τους αιωνας. **v.3** E: φερων, B: φανερων. **v.3** E: αυτου, Ψ⁴⁶: Ø. **v.3** T°: δι εαυτου καθαρισμον ποιησαμενος των αμαρτιων ημων, V: καθαρισμον των αμαρτιων ποιησαμενος. **v.4** E: των, B: Ø. **v.7** E: αγγελους, F: αγγελους αυτου. **v.7** E: πνευματα, F: πνευμα. **v.8** E: του αιωνος, B: Ø. **v.8** T°: ραβδος ευθυτητος η, V: και η ραβδος της ευθυτητος. **v.8** E: σου, NB: αυτου. **v.9** E: ανομιαν, NA: αδικιαν, F: ανομιας. **v.11** E: διαμενεις, F: διαμενεις.

12 παλαιωθήσονται . καὶ ὥσει περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτοὺς καὶ
 ἀλλαγῇσονται σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλεί-
 13 ψουσιν . πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέν ποτε κάθου ἐκ
 δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
 14 δῶν σου . οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς δι-
 ακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν
 σωτηρίαν .

2 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς^ο προσέχειν τοῖς ἀκου-
 2 σθεῖσιν μή^ο ποτε παραρρῶμεν . εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λα-
 ληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος καὶ πᾶσα παράβασις καὶ πα-
 3 ρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν . πῶς ἡμεῖς ἐκφευ-
 ζόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας ἣτις ἀρχὴν λα-
 βοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς
 4 ἡμᾶς ἐβεβαιώθη . συνεπίμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις
 τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἀ-
 5 γίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν . οὐ γὰρ ἀγγέλοις
 ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν περὶ ἧς λαλοῦ-
 6 μεν . διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέγων τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι
 μιμνήσκη αὐτοῦ ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν .
 7 ἡλάττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφάνωσας αὐτόν καὶ^ο κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν
 8 χειρῶν σου . πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ
 ἐν γὰρ^ο τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
 ἀνυπότακτον νῦν δὲ οὐπω ὀρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑπο-
 9 τεταγμένα . τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον
 βλέπομεν ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ
 τιμῇ ἐστεφανωμένον ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύ-
 10 σται θανάτου . ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι'
 οὗ τὰ πάντα πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχη-

v.12 E: ἐλίξεις, N: ἀλλαξεις. **v.12** T*: αὐτοὺς, V: αὐτοὺς ὡς ἱματίον. **v.14** E: διακονίαν, B: διακονίας. **2. v.1** T*: ἡμᾶς προσέχειν, V: προσέχειν ἡμᾶς. **v.1** TK: μὴ ποτε, MV: μηποτε. **v.1** T*: παραρρῶμεν, V: παραρῶμεν. **v.2** E: ἀγγέλων, F: ἀγγελου. **v.4** E: συνεπίμαρτυροῦντος, B: συμμαρτυροῦντος. **v.4** E: τε, F: Ø. **v.4** E: αὐτου, F: του θεου. **v.6** E: τι, Ψ⁴⁶: τις. **v.7** TK: καὶ ... σου, MV: Ø. **v.8** T*: γὰρ τῷ, V: τῷ γὰρ. **v.8** T*: αὐτῷ, V: [αὐτῷ], Ψ⁴⁶: Ø.

γὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ὁ τε 11
 γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες δι' ἣν αἰτίαν
 οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτοὺς καλεῖν. λέγων ἀπαγ- 12
 γελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
 ὑμνήσω σε. καὶ πάλιν ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ καὶ 13
 πάλιν ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. ἐπεὶ 14
 οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν σαρκὸς^ο καὶ αἵματος καὶ αὐ-
 τὸς παραπλησίως μετέσχευεν τῶν αὐτῶν ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
 καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου τουτέστιν 15
 τὸν διάβολον. καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου 16
 διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. οὐ γὰρ δήπου
 ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται ἀλλὰ σπέρματος ἀβραάμ ἐπιλαμ-
 βάνεται. ὅθεν ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιω- 17
 θῆναι ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς
 τὸν θεὸν εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ 18
 γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς δύναται τοῖς πειραζομέ-
 νοις βοηθῆσαι.

Ὅθεν ἀδελφοὶ ἅγιοι κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι κατα- **3**
 νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν
 χριστὸν^ο ἰησοῦν. πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὥς καὶ 2
 μωϋῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ δόξης^ο οὐ- 3
 τος παρὰ μωϋῆν ἡξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ
 οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευ- 4
 ᾶζεται ὑπὸ τινος ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας θεός. καὶ 5
 μωϋῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὥς θεράπων εἰς
 μαρτύριον τῶν λαληθησομένων. χριστὸς δὲ ὥς υἱὸς ἐπὶ τὸν 6
 οἶκον αὐτοῦ οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς ἐάνπερ τὴν παρρησίαν
 καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι^ο τέλους βεβαίαν κατὰ-
 σχωμεν. διὸ καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σήμερον ἐάν 7
 τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε. μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας 8

v.14 T^ο: σαρκος και αιματος, V: αιματος και σαρκος. **v.14** E: αυτων, F: αυτων παθηματων.

v.14 T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **3. v.1** TK: χριστον ιησουν, M: ιησουν χριστον, V: ιησουν. **v.2** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.3** T^ο: δοξης ουτος, V: ουτος δοξης. **v.3** TK: μωσην, MV: μωυσην. **v.4** T^ο: τα, V: ∅. **v.5** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.6** T^ο: εανπερ, V: εαν[περ]. **v.6** T^ο: μεχρι τελους βεβαιαν, V: ∅.

ὑμῶν ὥς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πει-
 9 ρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ . οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν
 ἐδοκίμασάν με καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσάρων ἔτη .
 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ καὶ εἶπον ἀεὶ πλανῶνται
 11 τῇ καρδίᾳ αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου . ὥς ὥ-
 μοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν
 12 μου . βλέπετε ἀδελφοὶ μή ποτε ἔσται ἕν τινι ὑμῶν καρ-
 δία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος .
 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἄχρις οὗ
 τὸ σήμερον καλεῖται ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀ-
 14 πάτη τῆς ἁμαρτίας . μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ
 ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν
 15 κατάσχωμεν . ἐν τῷ λέγεσθαι σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐ-
 τοῦ ἀκούσητε μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὥς ἐν τῷ
 16 παραπικρασμῷ . τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπύκρναν ἀλλ'
 17 οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ αἰγύπτου διὰ μωσέως . τίσιν δὲ
 προσώχθισεν τεσσάρων ἔτη οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν ὧν
 18 τὰ κῶλα ἔπρεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ . τίσιν δὲ ὥμοσεν μὴ εἰσελεύ-
 σεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπείθῃσασιν .
 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἡδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν .
4 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστε-
 2 ρηκέναι . καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κάκεῖ-
 νοι ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγ-
 3 κεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν . εἰσερχόμεθα γὰρ
 εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες καθὼς εἶρηκεν ὥς ὥ-
 μοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν
 μου καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεννηθέντων .

v.9 T^{*}: με, V: ∅. **v.9** T^{*}: εδοκιμασαν με, V: εν δοκιμασια. **v.9** T^{*}: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.10** T^{*}: εκεινη, V: ταυτη. **v.12** TK: μη ποτε, MV: μηποτε. **v.13** E: παρακαλειτε, Ψ¹³: παρακαλεσατε. **v.13** TKV: τις εξ υμων, M: εξ υμων τις. **v.14** T^{*}: γεγοναμεν του χριστου, V: του χριστου γεγοναμεν. **v.16** TK: τινες, MV: τινες. **v.16** TK: μωσεως, MV: μωυσεως. **v.17** T^{*}: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.17** E: αμαρτησασιν, A: απειθησασιν. **v.18** E: απειθησασιν, Ψ¹⁸: απιστησασιν. **4. v.1** TK: μη ποτε, MV: μηποτε. **v.2** TK: συγκεκραμενος, M: συγκεκραμενους, V: συγκεκρασμενους. **v.3** E: εισερχομεθα, AC: εισερχωμεθα. **v.3** E: γαρ, NAC: συν. **v.3** T^{*}: την, V: [την], B: ∅.

εἵρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως καὶ κατέπαυσεν ὁ 4
 θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ .
 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν 5
 μου . ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν καὶ 6
 οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν .
 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν σήμερον ἐν δαβὶδ λέγων μετὰ το- 7
 σοῦτον χρόνον καθὼς εἴρηται σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐ-
 τοῦ ἀκούσητε μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν . εἰ γὰρ 8
 αὐτοὺς ἰησοὺς κατέπαυσεν οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει με-
 τὰ ταῦτα ἡμέρας . ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ 9
 τοῦ θεοῦ . ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ 10
 αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὥστε ἀπὸ τῶν
 ἰδίων ὁ θεός . σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν 11
 κατάπαυσιν ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς
 ἀπειθείας . ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνέργης καὶ το- 12
 μώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος
 ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς ἵε καὶ πνεύματος ἁρμῶν τε καὶ μυ- 13
 ελῶν καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας . καὶ 14
 οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ πάντα δὲ γυμνά
 καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ 15
 λόγος . ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐ-
 ρανοὺς ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας .
 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν ταῖς 16
 ἀσθενείαις ἡμῶν πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιό-
 τητα χωρὶς ἁμαρτίας . προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας
 τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὐρω-
 μεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν .

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ 5
 ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεὸν ἵνα προσφέρῃ δῶ-
 ρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν . μετριοπαθεῖν δυνάμενος 2

v.6 E: απειθειαν, N: απιστιαν. **v.7** T^s: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.7** T^s: ειρηται, V: προειρηται.
v.8 E: αν, B: αρα. **v.11** E: απειθειας, Ψ¹⁶: απιστίας, F: αληθειας. **v.12** E: ενεργης, B:
 εναργης. **v.12** T^s: τε, V: Ø. **v.12** E: πνευματος, F: σωματος. **v.15** TM: πεπειραμενον,
 KV: πεπειρασμενον. **v.16** T^s: ελεον, V: ελεος.

τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται
 3 ἀσθένειαν ὁ καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ
 4 οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ὁ καὶ
 οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν ἀλλὰ ὁ καλούμενος ὑπὸ
 5 τοῦ θεοῦ καθάπερ καὶ ὁ ἁρῶν ὁ οὕτως καὶ ὁ χριστὸς οὐχ
 ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς
 6 αὐτὸν υἱὸς μου εἶ σὺ ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε ὁ καθὼς
 καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει δὴ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
 7 μελχισεδέκ ὅς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις
 τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανά-
 του μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ
 8 εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας ὁ καίπερ ὢν υἱὸς ἔμαθεν
 9 ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν ὁ καὶ τελειωθείς ἐγένετο τοῖς
 10 ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου ὁ προσ-
 αγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν μελ-
 11 χισεδέκ ὁ περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος
 12 λέγειν ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς ὁ καὶ γὰρ ὀφεί-
 λοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον πάλιν χρεῖαν ἔχετε
 τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων
 τοῦ θεοῦ καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στε-
 13 ρεᾶς τροφῆς ὁ πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου
 14 δικαιοσύνης νήπιος γὰρ ἐστὶν ὁ τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ
 τροφή τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόν-
 των πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ ὁ

6 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν
 τελειότητα φερώμεθα μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι
 2 μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν ὁ βα-
 πτισμῶν διδαχῆς ἐπιθέσεως τε χειρῶν ἀναστάσεως τε νε-
 3 κρῶν καὶ κρίματος αἰωνίου ὁ καὶ τοῦτο ποιήσομεν ἑάνπερ
 4 ἐπιτρέπη ὁ θεός ὁ ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας

5. v.3 T^o: δια ταυτην, V: δι αυτην. **v.3** T^o: εαυτου, V: αυτου. **v.3** T^o: υπερ, V: περι.
v.4 TKV: αλλα, M: αλλ. **v.4** T^o: ο, V: ∅. **v.4** T^o: καθαπερ, V: καθωσπερ. **v.4** TK: ο, MV:
 ∅. **v.6** E: συ, Ψ¹⁶: συ ει. **v.9** T^o: τοις υπακουουσιν αυτω πασιν, V: πασιν τοις υπακουουσιν
 αυτω. **v.13** E: γαρ, F: γαρ ακμην. **6. v.2** E: διδαχης, B: διδαχην. **v.3** TKV: ποιησωμεν,
 M: ποιησωμεν.

γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους
γενηθέντας πνεύματος ἁγίου . καὶ καλὸν γευσαμένους θε- 5
οῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος . καὶ παραπεσόν- 6
τας πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν ἀνασταυροῦντας ἐ-
αυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας . γῆ γὰρ 7
ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ’ αὐτῆς πολλάκις ὁ ἐρχόμενον ὑετὸν καὶ τί-
κτουσα βοτάνην εὐθետον ἐκείνοις δι’ οὓς καὶ γεωργεῖται
μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ . ἐκφέρουσα δὲ ἁ- 8
κάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγὺς ἥς τὸ
τέλος εἰς καῦσιν . πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν ἀγαπῆτοί τὰ 9
κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν .
οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ 10
τοῦ ὁ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ
διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες . ἐπιθυμοῦ- 11
μεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους . ἵνα μὴ 12
νωθοὶ γένησθε μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακρο-
θυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας . τῷ γὰρ ἄβραάμ 13
ἐπαγγειλάμενος ὁ θεὸς ἐπεὶ κατ’ οὐδενὸς εἶχεν μείζονος
ὁμόσαι ὥμοσεν καθ’ ἑαυτοῦ . λέγων ἡ ὁ μὴν εὐλογῶν εὐλο- 14
γήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε . καὶ οὕτως μακροθυ- 15
μήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας . ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ 16
τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέ-
ρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος . ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος 17
ὁ θεὸς ἐπιδειξάι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμε-
τάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ . ἵνα διὰ δύο 18
πραγμάτων ἀμεταθέτων ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεὸν ἰ-
σχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
προκειμένης ἐλπίδος . ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς 19
ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον

ν.7 T^{*}: πολλακίς ἐρχομενον, V: ἐρχομενον πολλακίς. **ν.9** E: ἀγαπῆτοί, N: ἀδελφοί, F: ἀγαπῆτοί ἀδελφοί. **ν.9** TK: κρείττονα, MV: κρείσσونا. **ν.10** T^{*}: τοῦ κόπου, V: ∅. **ν.10** E: ἡς, Ψ⁶⁶: ἡν. **ν.10** TV: ἐνεδείξασθε, MK: ἐνδείξασθε. **ν.11** E: ἐλπίδος, F: πίστεως. **ν.14** T^{*}: ἡ, V: εἰ. **ν.16** T^{*}: μεν, V: ∅. **ν.18** T^{*}: θεον, V: [τον] θεον.

- 20 τοῦ καταπετάσματος . ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσηλ-
θεν ἰησοῦς κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος
εἰς τὸν αἰῶνα .
- 7 Οὗτος γὰρ ὁ μελχισεδέκ βασιλεὺς σαλήμ ἱερεὺς τοῦ θε-
οῦ τοῦ ὑψίστου ὁ συναντήσας ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ
2 τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν . ὧ καὶ δε-
κάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν ἀβραὰμ πρῶτον μὲν ἐρμηνευό-
μενος βασιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλήμ
3 ὁ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης . ἀπάτωρ ἀμήτωρ ἀγενεαλόγητος
μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων ἀφωμοιωμένος
4 δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές . θεωρεῖτε
δὲ πηλίκος οὗτος ὧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν
5 ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης . καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευῖ
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν
τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον τουτέστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν
6 καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος ἀβραὰμ . ὁ δὲ μὴ γε-
νεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν τὸν ἀβραὰμ καὶ τὸν
7 ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν . χωρὶς δὲ πάσης ἀντι-
8 λογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται . καὶ ὧδε
μὲν δεκάτας ἀποθήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν ἐκεῖ
9 δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ . καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν διὰ ἀβρα-
10 ἀμ καὶ λευῖ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται . ἔτι γὰρ ἐν
τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ μελχι-
11 σεδέκ . εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς λευϊτικῆς ἱερωσύνης
ἦν ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ^ο νενομοθέτητο τίς ἔτι χρεία κα-
τὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ
12 κατὰ τὴν τάξιν ἀρῶν λέγεσθαι . μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱ-
13 ερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται . ἐφ' ὃν
γὰρ λέγεται ταῦτα φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν ἀφ' ἧς οὐδεὶς
14 προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ . πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ ἰούδα
ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν^ο περὶ ἱερω-

7. v.5 T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. v.6 T^ο: τον, V: ∅. v.9 T^ο: δια, V: δι. v.10 T^ο: ο, V: ∅. v.11 T^ο: αυτη νενομοθετητο, V: αυτης νενομοθετηται. v.14 T^ο: ουδεν περι ιερων ουδεν, V: περι ιερων ουδεν.

σύνης μωϋῆς ἐλάλησεν . καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλον 15
 ἐστὶν εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς
 ἕτερος . ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν ἀλ- 16
 λά κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου . μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι σὺ 17
 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ . ἀθέτησις 18
 μὲν γὰρ γίνεται προαγοῦσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς
 καὶ ἀνωφελές . οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος ἐπεισαγωγῇ 19
 δὲ κρείττονος ἐλπίδος δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ . καὶ καθ' ὅ- 20
 σον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας . οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας 21
 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον-
 τος πρὸς αὐτὸν ὤμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται σὺ
 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ . κατὰ το- 22
 σοῦτο κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος ἰησοῦς . καὶ 23
 οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύ-
 εσθαι παραμένειν . ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα 24
 ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην . ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ 25
 παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ
 πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν . τοιοῦτος γὰρ 26
 ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς ὅσιος ἄκακος ἀμίαντος κεχωρι-
 σμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν
 γενόμενος . ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην ὥσπερ οἱ 27
 ἀρχιερεῖς πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀν-
 αφέρειν ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ
 ἑαυτὸν ἀνενέγκας . ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν 28
 ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας
 τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον .

Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τοιοῦτον ἔχομεν ἀρ- 8
 χιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς . τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς 2
 τῆς ἀληθινῆς ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος . πᾶς 3
 γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθί-

v.14 TK: μωϋης, MV: μωυσης. **v.16** T^s: σαρκικης, V: σαρκινης. **v.17** T^s: μαρτυρει, V: μαρτυρεται. **v.21** T^s: κατα την ταξιν μελχισεδεκ, V: Ø. **v.22** T^s: τοσουτον, V: τοσουτο [και]. **v.26** T^s: ημιν, V: ημιν και. **8. v.1** E: επι, A: εν. **v.1** E: ουρανοις, F: υψηλοις. **v.2** T^s: και, V: Ø.

σταται ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη .
 4 εἰ μὲν γάρ ἦν ἐπὶ γῆς οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς ὄντων τῶν ἱερέων
 5 τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα . οἵτινες ὑπο-
 δείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων καθὼς κε-
 χρημάτισται μωϋῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν ὅρα γάρ
 6 τῷ ὄρει . νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχεν λειτουργίας ὅσῳ
 καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης ἥτις ἐπὶ κρείττο-
 7 σιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται . εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν
 8 ἄμεμπτος οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος . μεμφόμενος
 γὰρ αὐτοῖς λέγει ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ
 συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα
 9 διαθήκην καινὴν . οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς
 πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς
 αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐν-
 ἔμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτῶν λέγει κύ-
 10 ριος . ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ
 μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας λέγει κύριος διδοὺς νόμους μου
 εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω
 αὐτοὺς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι
 11 εἰς λαόν . καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πληθύνον αὐτοῦ
 καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων γινῶθι τὸν κύριον
 ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου
 12 αὐτῶν . ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ τῶν ἁ-
 μαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι .
 13 ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην τὸ δὲ παλαι-
 ούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ .

9 Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας

v.4 T^a: γαρ, V: ουν. **v.4** T^a: τῶν ἱερέων, V: ὁ. **v.4** T^a: τον, V: ὁ. **v.5** TK: μωυσης, MV: μωυσης. **v.5** TK: ποιησης, MV: ποιησεις. **v.6** T^a: νυνι, V: νυν[ι], Ψ⁴⁶: νυν. **v.6** TK: τετευχεν, MV: τετυχεν, F: τετυχηκεν. **v.6** E: και, F: ὁ. **v.7** E: δευτερας, B: ετερας, F: δευτερος. **v.8** T^a: αυτοις, V: αυτοις. **v.9** E: ημερα, B: ημεραις. **v.10** E: διαθηκη, A: διαθηκη μου. **v.10** E: καρδιας, N: καρδιαν, B: καρδια, F: καρδιας. **v.10** E: επιγραφω, B⁴⁶: γραφω. **v.11** E: εκαστος, Ψ⁴⁶: ετερος. **v.11** TK: πλησιον, MV: πολιτην. **v.11** E: αυτου, Ψ⁴⁶: ὁ. **v.11** T^a: αυτων, V: ὁ. **v.12** T^a: και τῶν ἀνομιῶν αυτων, V: ὁ. **9. v.1** T: σκηνη, K⁴⁶: ὁ.

τό τε ἅγιον κοσμικόν • σκηνή γάρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη 2
 ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων ἡ-
 τις λέγεται ἁγία • μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνή 3
 ἡ λεγομένη ἁγία • ἁγίων • χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον 4
 καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντο-
 θεν χρυσίῳ ἐν ἣ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ 5
 ῥάβδος ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθή-
 κης • ὑπεράνω δὲ αὐτῆς χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ 6
 ἱλαστήριον περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος • τοῦ- 7
 των δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκη-
 νὴν διαπνάντος εἰσίσαισι οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦν-
 τες • εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρ- 8
 χιερεὺς οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ
 τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων • τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύμα- 9
 τος τοῦ ἁγίου μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν
 ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν • ἥτις παραβολὴ 10
 εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυ-
 σίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελει-
 ῶσαι τὸν λατρεύοντα • μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν 11
 καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς καὶ δικαιώμασιν σαρκὸς μέχρι
 καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα • χριστὸς δὲ παραγενόμε- 12
 νος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ
 τελειότερας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου τουτέστιν οὐ ταύτης
 τῆς κτίσεως • οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων διὰ δὲ 13
 τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἁγία αἰώνιαν λύ-
 τρωσιν εὐράμενος • εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ 14
 σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει
 πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα • πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα

ν.2 E: ἁρτων, B: ἁρτων καὶ το χρυσουν θυμιατηριον. **ν.2** T: ἁγία, KMV: ἁγία, B: τα αγια, A¹⁴⁶: αγια αγίων. **ν.3** E: αγια αγίων, B: τα αγια των αγίων, A¹⁴⁶: ανα, F: αγια των αγίων.
ν.4 E: χρυσουν εχουσα θυμιατηριον και, B: εχουσα. **ν.4** E: η, B: Ø. **ν.5** T¹: χερουθιμ, V: χερουθιν. **ν.6** T: διαπνάντος, KMV: δια παντος. **ν.9** E: παραβολη, F: πρωτη παραβολη.
ν.9 T¹: ον, V: ην. **ν.10** T¹: και δικαιωμασιν, V: δικαιωματα. **ν.11** T¹: μελλόντων, V: γενομένων. **ν.11** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **ν.12** E: αγια, F: αγια των αγίων.
ν.13 T¹: ταυρων και τραγων, V: τραγων και ταυρων.

τοῦ χριστοῦ ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
 ἁμωμον τῷ θεῷ καθαρῇ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
 15 ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι . καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης
 καινῆς μεσίτης ἐστὶν ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύ-
 τρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγ-
 γελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας .
 16 ὅπου γὰρ διαθήκη θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμέ-
 17 νου . διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία ἐπεὶ μή^ο ποτε ἰσχύει
 18 ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος . ὅθεν οὐδ^ο ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγ-
 19 κεκαίνισται . λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
 ὑπὸ μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ^ο
 20 τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου αὐ-
 21 τό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν . λέγων
 τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θε-
 21 ὅς . καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας
 22 τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν . καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα
 καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ
 23 γίνεται ἄφεσις . ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν
 τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρῆσθαι αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια
 24 κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας . οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα
 ἅγια^ο εἰσηλθεν ὁ χριστὸς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν ἀλλ' εἰς
 αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θε-
 25 οὔ ὑπὲρ ἡμῶν . οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν ὥσπερ
 ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
 26 ἄλλοτρίῳ . ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις ἵσθαι ἀπὸ καταβο-
 λῆς κόσμου νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀ-
 27 θέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται . καὶ
 καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν μετὰ
 28 δὲ τοῦτο κρίσις . οὕτως ὁ^ο χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς

v.14 E: αἰωνίου, F: αγίου. **v.14** T^ο: ὑμων, V: ημων. **v.17** TK: μη ποτε, MV: μηποτε, N: μη τοτε. **v.18** T^ο: ουδ, V: ουδε. **v.19** E: εντολης, Ψ⁴⁶: της εντολης. **v.19** T^ο: νομον, V: τον νομον. **v.19** T^ο: και τραγων, V: [και των τραγων], Ψ⁴⁶: Ø. **v.19** E: μετα, Ψ⁴⁶: μεθ. **v.19** T^ο: ερραντισεν, V: εραντισεν. **v.21** T^ο: ερραντισεν, V: εραντισεν. **v.24** T^ο: αγια εισηλθεν ο, V: εισηλθεν αγια. **v.25** E: αγια, F: αγια των αγιων. **v.26** E: παθειν, F: αποθανειν. **v.26** T^ο: νυν, V: νυνι. **v.26** T^ο: αμαρτιας, V: [της] αμαρτιας, F: αμαρτιων. **v.28** TK: ο, MV: και ο.

τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν·

Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν οὐκ 10
αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς
θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται
τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο 2
προσφερόμεναι διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁ-
μαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρμένους· ἀλλ' ἐν 3
αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν· ἀδύνατον γὰρ 4
αἷμα ταύρων· καὶ τράγων ἀφαιρῆν ἁμαρτίας· διὸ εἰσερ- 5
χόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ
ἠθέλησας σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὀλοκαυτώματα καὶ πε- 6
ρὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας· τότε εἶπον ἰδοὺ ἤκω ἐν κε- 7
φαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς
τὸ θέλημά σου· ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίαν· καὶ προσ- 8
φορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλη-
σας οὐδὲ εὐδόκησας αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρον-
ται· τότε εἶρηκεν ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά 9
σου ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ· ἐν ᾧ θελή- 10
ματι ἡγιασμένοι ἐσμέν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ ὁώματος
τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ· καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν 11
καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέ-
ρων θυσίας αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας·
αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ 12
διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ· τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμε- 13
νος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐ-
τοῦ· μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς 14
ἀγίαζομένους· μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 15

v.28 E: σωτηριαν, A: σωτηριαν δια πιστεως. **10. v.1** TKV: δυναται, M: δυνανται. **v.2** T^o: κεκαθαρμενους, V: κεκαθαρισμενους. **v.4** E: ταυρων και τραγων, Ψ⁶⁶: τραγων και ταυρων. **v.4** E: αφαιρειν, F: αφελειν. **v.6** E: ολοκαυτωματα, Ψ⁶⁶: ολοκαυτωμα. **v.7** E: γεγραπται, Ψ⁶⁶: γεγραπται γαρ. **v.8** T^o: θυσιαν και προσφοραν, V: θυσιαις και προσφορας. **v.8** T^o: τον, V: ∅. **v.9** T^o: ο θεος, V: ∅. **v.10** TM: οι, KV: ∅. **v.10** E: σωματος, F: αιματος. **v.10** TK: του, MV: ∅. **v.11** E: ιερευς, AC: αρχιερευς. **v.11** E: αμαρτιας, Ψ¹³: αμαρτιαν. **v.12** T^o: αυτος, V: ουτος. **v.13** E: αυτου, Ψ¹³: ∅. **v.14** E: αγιαζομενους, Ψ⁶⁶: ανασωζομενους.

16 μετὰ γὰρ τὸ προειρηκεῖναι . αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσο-
 17 μαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας λέγει κύριος
 18 διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν^ο δια-
 19 νοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς . καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν
 20 καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι . ὅπου δὲ ἄφε-
 21 σις τούτων οὐκ^ο ἔτι προσφορά περὶ ἁμαρτίας . ἔχοντες οὖν
 22 ἀδελφοὶ παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι
 23 ἰησοῦ . ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ
 24 τοῦ καταπετάσματος τοιτέστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ . καὶ ἰ-
 25 ερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ . προσερχώμεθα μετὰ
 26 ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως ἔρραντισμένοι
 27 τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουμμένοι τὸ
 28 σῶμα ὕδατι καθαρῷ . κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλ-
 29 πίδος ἀκλινῇ πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος . καὶ κατανοῶ-
 30 μεν ἀλλήλους εἰς^ο παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων .
 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν καθὼς ἔ-
 θος τισὶν ἀλλὰ παρακαλοῦντες καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ
 βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν . ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτα-
 νόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας
 οὐκ^ο ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία . φοβερὰ δέ τις
 ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑ-
 πεναντίους . ἀθετήσας τις νόμον μωδῶς χωρὶς οἰκτιρμῶν^ο
 ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει . πόσῳ δοκεῖτε
 χεῖρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-
 πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν^ο
 ᾧ ἡγίασθη καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας . οἶδαμεν
 γὰρ τὸν εἰπόντα ἔμοι ἐκδίκησις ἐγὼ ἀνταποδώσω λέγει^ο

v.15 T^o: προειρηκεναι, V: ειρηκεναι. **v.16** T^o: των διανοιων, V: την διανοιαν. **v.17** TKV: αυτων, M: ∅. **v.17** T^o: μνησθω, V: μνησθησομαι. **v.18** E: τουτων, N: ∅. **v.18** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.20** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **v.22** E: προσερχομεθα, V⁴⁶: προσερχομεθα. **v.22** T^o: ερραντισμενοι, V: ρεραντισμενοι. **v.22** T^o: λελουμενοι, V: λελουσμενοι. **v.23** E: ελπιδος, N: ελπιδος ημων. **v.24** E: εις παροξυσμον, V⁴⁶: εκ παροξυσμου. **v.25** E: εγκαταλειποντες, V⁴⁶: καταλειποντες. **v.25** E: παρακαλουντες, F: παρακαλουντες εαυτους. **v.26** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.28** TK: μωσεως, MV: μωσεως. **v.28** E: οικτιρων, F: οικτιρων και δακρυων. **v.29** E: αξιωθησεται, V⁴⁶: καταξιωθησεται. **v.29** E: της, F: της καινης. **v.29** E: εν ω ηγιασθη, A: ∅. **v.30** T^o: λεγει κυριος, V: ∅.

κύριος καὶ πάλιν κύριος ὁ κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ . φοβε- 31
 ρὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος . ἀναμιμνήσκεσθε 32
 δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλη-
 σιν ὑπεμείνατε παθημάτων . τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ 33
 θλίψεσιν θεατρίζομενοι τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀνα-
 στρεφομένων γενηθέντες . καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς ὁ μου συν- 34
 επαθήσατε καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
 χαρᾶς προσεδέξασθε γινώσκοντες ἔχειν ἐν ὧν αὐτοῖς κρείτ-
 τονα ὑπαρξιν ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν . μὴ ἀποβάλητε 35
 οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν ὁ μέγα-
 λην . ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ 36
 ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν . ἔτι γὰρ μικρὸν ὁ- 37
 σον ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονιεῖ . ὁ δὲ δίκαιος ἐκ 38
 πίστεως ζήσεται καὶ ἐὰν ὑποστείληται οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ
 μου ἐν αὐτῷ . ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν 39
 ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς .

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις πραγμάτων ἔ- 11
 λεγχος οὐ βλεπομένων . ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ 2
 πρεσβύτεροι . πίστει νοοῦμεν κατηγορεῖσθαι τοὺς αἰῶνας ῥή- 3
 ματι θεοῦ εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέ-
 ναι . πίστει πλείονα θυσίαν ἄβελ παρὰ καὶ τὴν προσήνεγκεν 4
 τῷ θεῷ δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος μαρτυροῦντος ἐ-
 πὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι
 λαλεῖται . πίστει ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον καὶ 5
 οὐχ εὐρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεὸς πρὸ γὰρ τῆς
 μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐήρεστηκεν αὐτῷ τῷ θεῷ .
 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστήσαι πιστεῦσαι γὰρ δεῖ 6
 τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν

v.30 T*: κυριος κρινει, V: κρινει κυριος. **v.32** E: ημερας, N: αμαρτίας υμων, F: ημε-
 ρας υμων. **v.33** E: θεατριζομενοι, F: ονειδιζομενοι. **v.34** T*: δεσμοις μου, V: δεσμοις.
v.34 TK: εν εαυτοις, M: εαυτοις, V: εαυτους, F: Ø. **v.34** T*: εν ουρανοις, V: Ø. **v.35** T*:
 μισθαποδοσιαν μεγαλην, V: μεγαλην μισθαποδοσιαν. **v.37** E: γαρ, Ψ¹³: Ø. **v.37** T*: χρο-
 νιει, V: χρονισει. **v.38** T*: δικαιος, V: δικαιος μου. **11. v.3** T*: τα βλεπομενα, V: το
 βλεπομενον. **v.4** E: τω θεω, Ψ¹³: Ø. **v.4** TM: λαλειται, KV: λαλει. **v.5** T*: ευρισκετο, V:
 ηυρισκετο. **v.5** T*: αυτου, V: Ø. **v.5** T*: ευηρεστηκεναι, V: ευαρεστηκεναι. **v.6** E: τω,
 N: Ø. **v.6** E: εκζητουσιν, Ψ¹³: ζητουσιν.

7 αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται * πίστει χρηματισθεῖς νῶε πε-
 ρὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων εὐλαβηθεῖς κατεσκεύασεν κι-
 βωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ δι' ἧς κατέκρινεν τὸν
 κόσμον καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονό-
 8 μος * πίστει καλούμενος ἄβρααμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς
 τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν καὶ ἐξ-
 9 ἦλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται * πίστει παρώκησεν εἰς
 τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν ἐν σκηναῖς κατοι-
 κήσας μετὰ ἰσαάκ καὶ ἰακώβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐ-
 10 παγγελίας τῆς αὐτῆς * ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους
 11 ἔχουσιν πόλιν ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός * πίστει
 καὶ αὐτὴ σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν
 καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν
 12 ἐπαγγελιάμενον * διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν καὶ ταῦτα
 νενεκρωμένου καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ
 ὥσπερ ἄμμος ἡ^ο παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμη-
 13 τος * κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες μὴ λαβόντες τὰς
 ἐπαγγελίας ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ πεισθέντες^ο
 καὶ ἀσπασάμενοι καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρε-
 14 πίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς * οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμ-
 15 φανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν * καὶ εἰ μὲν ἐκείνης
 ἐμνημόνευσαν ἀφ' ἧς ἐξηλθὼν εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι *
 16 νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται τουτέστιν ἐπουρανίου διὸ οὐκ
 ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν ἡ-
 17 τοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν * πίστει προσενήνοχεν ἄβρααμ
 τὸν ἰσαάκ πειραζόμενος καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ
 18 τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος * πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν
 19 ἰσαάκ κληθήσεται σοι σπέρμα * λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ
 νεκρῶν ἐγείρειν δυνατός ὁ θεὸς ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παρα-

v.8 E: καλουμενος, A: ο καλουμενος. **v.8** T^o: τον, V: Ø. **v.9** TK: την, MV: Ø. **v.11** T^o: σαρρα, V: σαρρα στεира. **v.11** E: ελαβεν, F: ελαβεν εις το τεκνωσαι. **v.11** T^o: ετεκεν, V: Ø. **v.12** E: εγεννηθησαν, A: εγεννηθησαν. **v.12** TK: ωσει, MV: ως η. **v.12** E: η παρα το χειλος, Ψ¹⁶: Ø. **v.13** TK: πεισθεντες και, MV: Ø. **v.14** E: επιζητουσιν, Ψ¹⁶: ζητουσιν. **v.15** E: εμνημονευσαν, N: μνημονεουσιν, F: εμνημονεουσιν. **v.15** T^o: εξηλθον, V: εξεβησαν. **v.16** TK: νυνι, MV: νυν. **v.16** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν.

βολῇ ἔκομίσατο . πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν ἰσαάκ 20
 τὸν ἱακῶβ καὶ τὸν ἡσαῦ . πίστει ἱακῶβ ἀποθνήσκων ἔκα- 21
 στον τῶν υἱῶν ἰωσήφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ
 ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ . πίστει ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς 22
 ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὁστέων
 αὐτοῦ ἐντείλατο . πίστει μωϋῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμη- 23
 νον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον
 καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως . πίστει 24
 μωϋῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς
 φαραώ . μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ 25
 θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν . μείζονα 26
 πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν° αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν ὄνει-
 δισμόν τοῦ χριστοῦ ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν .
 πίστει κατέλιπεν αἶγυπτον μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βα- 27
 σιλέως τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέρησεν . πίστει πε- 28
 ποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος ἵνα μὴ
 ὁ ὀλοθρευὼν τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν . πίστει διέβησαν 29
 τὴν ἔρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ
 αἰγύπτιοι κατεπόθησαν . πίστει τὰ τεῖχη ἱερικῶς ἔπεσεν κυ- 30
 κλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας . πίστει ῥαὰβ ἡ° πόρνη οὐ συνα- 31
 πώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ'
 εἰρήνης . καὶ τί ἔτι λέγω ἐπιλείπει γάρ° με διηγούμενον 32
 ὁ χρόνος περὶ γεδεῶν βαράκ τε° καὶ σαμψὼν καὶ ἰεφθάε
 δαβὶδ τε καὶ σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν . οἱ διὰ πίστεως 33
 κατηγωνίσαντο βασιλείας εἰργάσαντο δικαιοσύνην ἐπέτυ-
 χον ἐπαγγελιῶν ἔφραζαν στόματα λεόντων . ἔσβεσαν δύ- 34
 ναμιν πυρὸς ἔφυγον στόματα μαχαίρας° ἐνεδυναμώθησαν
 ἀπὸ ἀσθενείας ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ παρεμβο-

v.20 T°: περι, V: και περι. **v.23** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.23** E: διαταγμα, F: δογμα.
v.23 E: βασιλεως, F: βασιλεως πιστει megas genomenos μωυσης ανεilen τον αιγυπτιον κατανοω
 την ταπεινωσιν των αδελφων αυτου. **v.24** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.26** TK: εν αιγυπτω,
 MV: αιγυπτου. **v.29** T°: ης, V: γης ης. **v.30** T°: επεσεν, V: επεσαν. **v.31** E: η, N:
 η επιλεγομενη. **v.31** E: απειθησασιν, Ψ⁴⁶: απιστησασιν. **v.32** T°: γαρ με, V: με γαρ.
v.32 T°: τε και, V: Ø. **v.32** T°: και, V: Ø. **v.32** T°: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.33** E: βασιλειας,
 Ψ⁴⁶: βασιλεις. **v.34** T°: μαχαιρας ενεδυναμωθησαν, V: μαχαιρης ενδυναμωθησαν.

35 λὰς ἔκλιναν ἀλλοτριῶν . ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως
 τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν οὐ προσδε-
 36 χόμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύ-
 37 ῃτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς . ἐλιθάσθησαν ἐπρίσθησαν ἐ-
 πειράσθησαν ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον περιήλθον ἐν
 μηλωταῖς ἐν αἰγείοις δέρμασιν ὑστερούμενοι θλιβόμενοι
 38 κακουχούμενοι . ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος ἐν ἐρημίαις
 πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς
 39 γῆς . καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ
 40 ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν . τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν
 τι προβλεψαμένου ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν .

12 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοδοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡ-
 μῖν νέφος μαρτύρων ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐ-
 περίστανον ἁμαρτίαν δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμε-
 2 νον ἡμῖν ἀγῶνα . ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν
 καὶ τελειωτὴν ἰησοῦν ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χα-
 ρὰς ὑπέμεινεν ὀταυρὸν αἰσχύνῃς καταφρονήσας ἐν δεξιᾷ
 3 τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ ἐκάθισεν . ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν
 τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν
 ἀντιλογίαν ἵνα μὴ κάμῃτε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι .
 4 οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀν-
 5 ταγωνιζόμενοι . καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως ἣτις ὑμῖν
 ὡς υἱοῖς διαλέγεται υἱέ μου μὴ ὀλιγῶρει παιδείας κυρίου
 6 μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος . ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύ-
 7 ριος παιδεύει μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται . εἰ
 παιδείαν ὑπομένετε ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεὸς τίς
 8 γὰρ ἐστίν· υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ . εἰ δὲ χωρὶς ἐστε
 παιδείας ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες ἄρα νόθοι ἐστε· καὶ
 9 οὐχ υἱοί . εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν

v.37 T*: ἐπειρασθησαν, V: ∅. **v.37** T*: μαχαιρας, V: μαχαιρης. **v.38** T*: ἐν, V: ἐπι.
v.39 E: οὗτοι, Ψ⁴⁶: ∅. **12. v.1** E: τοσουτον, N: τηλικουτον. **v.1** E: ευπερισπαστον, Ψ⁴⁶:
 ευπερισπαστον. **v.2** E: σταυρον, Ψ⁴⁶: τον σταυρον. **v.2** TK: εκαθισεν, MV: κεκαθικεν.
v.3 T*: αυτον, V: εαυτον. **v.3** E: εκλυομενοι, Ψ¹³: εκλελυμενοι, Ψ⁴⁶: εγλελυμενοι. **v.7** TK:
 ει, MV: εις. **v.7** T*: εστιν υιος, V: υιος. **v.8** T*: εστε και ουχ υιοι, V: και ουχ υιοι εστε.

παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγη-
 σόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν . οἱ μὲν γὰρ 10
 πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευσον ὁ
 δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐ-
 τοῦ . πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς 11
 εἶναι ἀλλὰ λύπης ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι'
 αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης . διὸ τὰς 12
 παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώ-
 σατε . καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἵνα μὴ 13
 τὸ χῶλὸν ἐκτραπῇ ἰαθῇ δὲ μᾶλλον . εἰρήνην διώκετε μετὰ 14
 πάντων καὶ τὸν ἀγιασμὸν οὐ χωρὶς οὐδεὶς ὄφεται τὸν κύ-
 ριον . ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ 15
 θεοῦ μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ τού-
 τῃς μιανθῶσιν πολλοί . μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς ἦσαυ 16
 ὅς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδωκε τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ . ἴστε 17
 γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν
 ἀπεδοκιμάσθη μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν καίπερ με-
 τὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν . οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψη- 18
 λαφωμένῳ ὄρει καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ὀκνῶ
 καὶ θυέλλῃ . καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων ἧς οἱ 19
 ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον .
 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ 20
 ὄρους λιθοβοληθήσεται ἢ ὁ βολίδι κατατοξευθήσεται . καὶ 21
 οὕτως φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον μωδῆς εἶπεν ἔκφοβός
 εἰμι καὶ ἐντρομος . ἀλλὰ προσεληλύθατε σιὼν ὄρει καὶ πό- 22
 λει θεοῦ ζῶντος ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ καὶ μυριάσιν ἀγ-
 γέλων . πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς 23
 ἀπογεγραμμένων καὶ κριτῇ θεῷ πάντων καὶ πνεύμασιν δι-
 καίων τετελειωμένων . καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ ἰησοῦ καὶ 24
 αἵματι ῥαντισμοῦ κρείττονά λαλοῦντι παρὰ τὸν ἄβελ . βλέ- 25

ν.9 T^ε: πολλῶ, V: πολυ [δε]. **ν.9** E: πνευματων, F: πνευματικων, F: πατερων. **ν.13** T^ε: ποιησατε, V: ποιεите. **ν.15** T^ε: δια ταυτης, V: δι αυτης. **ν.16** T^ε: απεδωκε, V: απεδεδο. **ν.16** T^ε: αυτου, V: εαυτου. **ν.18** T^ε: ορει, V: ∅. **ν.18** T^ε: σκοτω, V: ζοφω. **ν.20** TK: η βολιδι κατατοξευθησεται, MV: ∅. **ν.21** TK: μωσης, MV: μωυσης. **ν.23** T^ε: εν ουρανοις απογεγραμμενων, V: απογεγραμμενων εν ουρανοις. **ν.24** TK: κρειττονα, MV: κρειπτον. **ν.24** TV: τον, MK: το.

πετε μή παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
 ἔφυγον· τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα·
 πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι·
 26 οὗ ἢ φωνή τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε νῦν δὲ ἐπήγγελλται λέγων
 ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σεῖῶ οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρα-
 27 νόν· τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τῶν· σαλευομένων τὴν μετάθεσιν
 28 ὡς πεποιημένων ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα· διὸ βασι-
 λείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν δι' ἧς λα-
 τρεύῳμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς· καὶ εὐλαβείας·
 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον·

13. 2 Ἡ φιλαδελφία μενέτω· τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνε-
 3 σθε διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους· μι-
 μνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι τῶν κακουχου-
 4 μένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι· τίμιος ὁ γάμος ἐν
 πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος πόρνους δὲ· καὶ μοιχοὺς κρινεῖ
 5 ὁ θεός· ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν
 αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν οὐ μὴ σε ἄνῳ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκατα-
 6 λίπῳ· ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν κύριος ἐμοὶ βοηθός
 7 καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος· μνημονεύ-
 ετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον
 τοῦ θεοῦ ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς
 8 μιμεῖσθε τὴν πίστιν· ἰησοῦς χριστὸς ἡθὲς καὶ σήμερον ὁ
 9 αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέ-
 ναις μὴ περιφέρεσθε καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν
 καρδίαν οὐ βρώμασιν ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπα-
 10 τήσαντες· ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχου-
 11 σιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες· ὧν γὰρ εἰσφέρεται
 ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιε-

v.25 TK: εφυγον τον επι της, M: εφυγον τον επι, V: εξεφυγον επι. **v.25** T*: χρηματιζοντα πολλω, V: τον χρηματιζοντα πολυ. **v.26** T*: σειω, V: σεισω. **v.27** T*: των σαλευομενων την, V: [την] των σαλευομενων. **v.28** TKV: λατρευωμεν, M: λατρευομεν. **v.28** T*: αιδους και ευλαβειας, V: ευλαβειας και δεους. **13. v.4** T*: δε, V: γαρ. **v.5** E: αρκουμενοι, ⁴⁶⁵ αρκουμενος. **v.5** TKV: εγκαταλιπω, M: εγκαταλειπω. **v.6** T*: και, V: [και], N: Ø. **v.8** T*: χθες, V: εχθες. **v.8** E: αιωνας, F: αιωνας αμην. **v.9** TK: περιφερεσθε, MV: παραφερεσθε. **v.9** T*: περιπατησαντες, V: περιπατουντες. **v.10** E: εξουσιαν, F: Ø.

ρέως τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς ὅτι καὶ ἰησοῦς ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λα- 12
 ὄν ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν ὁ τίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν 13
 ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμόν αὐτοῦ φέροντες ὁ 14
 γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐ-
 πιζητοῦμεν δι' αὐτοῦ οὗτον ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως 15
 διαπναιτὸς τῷ θεῷ τοῦτέστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούν-
 των τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ 16
 ἐπιλανθάνεσθε τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός ὁ
 πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε αὐτοῖς γὰρ ἀ- 17
 γρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες
 ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες ἀλυσιτε-
 λές γὰρ ὑμῖν τοῦτο προσεύχεσθε ἵνα περὶ ἡμῶν πεποίθαμεν 18
 γὰρ ὅτι καλὴν συνειδησιν ἔχομεν ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες
 ἀναστρέφεσθαι περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆ- 19
 σαι ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης 20
 ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέ-
 γαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν
 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ 21
 θέλημα αὐτοῦ ποιοῦν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ
 διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
 ἀμήν παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί ἀνέχεσθε τοῦ λόγου 22
 τῆς παρακλήσεως καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν
 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν τιμόθεον ἀπολελυμένον μεθ' οὗ ἐ- 23
 ἂν τάχιον ἔρχεται ὁψομαι ὑμᾶς ἀσπάσασθε πάντας τοὺς 24
 ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἀγίους ἀσπάζονται ὑ-
 μᾶς οἱ ἀπὸ τῆς ἰταλίας ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν 25
 Πρὸς ὁ ἐβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς ἰταλίας διὰ τιμοθέου

v.12 E: πυλης, Ψ^{46} : παρεμβολης. **v.15** T^{*}: συν, V: [συν], $\aleph^{46}$: $\emptyset$. **v.15** T: διαπαντος, K^{MV}: δια παντος. **v.15** T: τουτεστιν, K^{MV}: τουτ εστιν. **v.16** E: και, Ψ^{46} : και της. **v.17** E: αποδωσοντες, F: αποδωσονται περι υμων. **v.18** E: περι, F: και περι. **v.18** T^{*}: πεποιθαμεν, V: πειθομεθα. **v.20** E: ιησουν, F: ιησουν χριστον. **v.21** T^{*}: εργω, V: $\emptyset$. **v.21** E: ποιων, $\aleph A$: αυτω ποιων, Ψ^{46} : αυτο ποιων, F: αυτος ποιων. **v.21** T^{*}: υμιν, V: ημιν. **v.21** T^{*}: των αιωνων, V: [των αιωνων], Ψ^{46} : $\emptyset$. **v.22** E: ανεχεσθε, F: ανεχεσθαι. **v.23** T^{*}: αδελφον, V: αδελφον ημων. **v.24** E: παντας, Ψ^{46} : $\emptyset$. **v.25** E: υμων, F: των αγιων. **v.25** T^{*}: αμην, V: $\emptyset$. **v.25** T: Προς ... τιμοθεου, K^{MV}: $\emptyset$.

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ°

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ταῖς
2 δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν · πᾶσαν χα-
3 ρὰν ἡγήσασθε ἀδελφοί μου ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε
4 ποικίλοις · γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιόν ὑμῶν° τῆς πίστεως
5 κατεργάζεται ὑπομονήν · ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐ-
6 χέτω ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι ἐν μηδενὶ λειπόμενοι ·
7 εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας αἰτεῖτω παρὰ τοῦ διδόν-
8 τος θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος καὶ δοθήσεται
9 αὐτῷ · αἰτεῖτω δὲ ἐν πίστει μηδὲν διακρινόμενος ὁ γὰρ δια-
10 κρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥι-
11 πιζομένῳ · μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεται
12 τι παρὰ τοῦ κυρίου · ἀνὴρ δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις
13 ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ · καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν
14 τῷ ὕψει αὐτοῦ · ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ὅτι
15 ὥς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται · ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν
τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξ-
έπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο οὐ-
τως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρानθήσεται ·
μακάριος ἄνθρωπος ὃς ὑπομένει πειρασμόν ὅτι δόκιμος γενό-
μενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς ὃν ἐπηγγείλατο ὁ°
κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν · μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω
ὅτι ἀπὸ τοῦ θεοῦ πειράζομαι ὁ γὰρ θεὸς ἀπειραστός ἐστιν
κακῶν πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα · ἕκαστος δὲ πειράζεται
ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος ·
εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν ἡ δὲ ἁμαρτία

TK: ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ, MV: ΙΑΚΩΒΟΥ. 1. v.1 E: θεου, F: θεου πατρος. v.3 E: δοκιμιον, F: δοκιμον. v.3 E: υμων της πιστεως, F: της πιστεως υμων. v.5 TKV: μη, M: ουκ. v.7 T*: ληψεται, V: λημψεται. v.7 E: τι, N: Ø. v.8 E: ανηρ, F: ανηρ γαρ. v.9 E: εν, Ψ*: Ø. v.11 E: αυτου, F: Ø. v.11 E: αυτου, B: Ø. v.12 E: ανηρ, A: ανθρωπος. v.12 E: υπομενει, F: μενει. v.12 T*: ληψεται, V: λημψεται. v.12 T*: ο κυριος, V: Ø, F: ο θεος. v.13 TK: απο του, MV: απο, N: υπο.

ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον ὁ μὴ πλανᾶσθε ἀδελφοί 16
μου ἀγαπητοί ὁ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέ- 17
λειον ἄνωθέν ἐστιν κατὰβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων
παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα ὁ βου- 18
ληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων ὥστε ἀδελφοί μου 19
ἀγαπητοί ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι βρα-
δύς εἰς τὸ λαλῆσαι βραδύς εἰς ὀργήν ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς 20
δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται διὸ ἀποθέμενοι πᾶ- 21
σαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας ἐν πραῦτητι δέξασθε
τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν ὁ
γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλο- 22
γιζόμενοι ἑαυτούς ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ 23
ποιητὴς οὗτος ὅμοιος ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς
γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσώπρῳ κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ 24
ἀπελήλυθεν καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν ὁ δὲ πα- 25
ρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παρα-
μείνας οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ
ποιητὴς ἔργου οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται ὁ
εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι ἐν ὑμῖν μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσ- 26
σαν αὐτοῦ ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ τοῦτου μάταιος ἡ
θρησκεία θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ 27
καὶ πατρὶ αὕτη ἐστὶν ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας
ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κό-
σμου ὁ

Ἀδελφοί μου μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν 2
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης ὁ ἐὰν γὰρ εἰς- 2

v.17 E: καταβαῖνον, F: κατερχόμενον. **v.17** E: ἀπο, F: παρα. **v.17** E: ἐνι, N: ἐστιν.
v.19 T^a: ὥστε, V: ἰστε, A: ἰστε δε. **v.19** T^a: ἐστω, V: ἐστω δε. **v.20** T^a: οὐ κατεργάζεται,
V: οὐκ εργαζεται. **v.21** E: πραυτητι, F: σοφιας. **v.21** E: ὑμῶν, F: ἡμῶν. **v.22** E: λόγου,
F: νομου. **v.23** E: οτι, A: Ø. **v.23** E: λόγου, F: νομου. **v.23** E: γενεσεως, F: γνωσεως.
v.24 E: γαρ, F: δε. **v.25** T^a: ουτος, V: Ø. **v.25** E: ποιητης, F: ακροατης νομου και
ποιητης. **v.25** E: ουτος, B⁷⁴: Ø. **v.26** T^a: ἐν ὑμιν, V: Ø. **v.26** E: χαλιναγωγῶν, B:
χαλινῶν. **v.26** E: αὐτου, B: εαυτου. **v.26** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.27** E: θρησκεια, A:
θρησκεια γαρ, F: θρησκεια δε. **v.27** TKV: τῷ, M: Ø. **v.27** E: ἀσπιλον εαυτον τηρειν, B⁷⁴:
υπερασπιζειν αυτους. **2. v.1** T^a: προσωποληψιας, V: προσωπολημψιας.

ἐλθῇ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν
 ἐσθῇτι λαμπρᾷ εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῇτι .
 3 καὶ ἐπιβλέψῃτε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν
 καὶ εἴπητε αὐτῷ σὺ κάθου ὧδε καλῶς καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε
 4 σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου . καὶ
 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
 5 πονηρῶν . ἀκούσατε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ οὐχ ὁ θεὸς
 ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου πλουσίους ἐν
 πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς
 6 ἀγαπῶσιν αὐτόν . ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχὸν οὐχ οἱ
 πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑ-
 7 μᾶς εἰς κριτήρια . οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὁ-
 8 νομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς . εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βα-
 σιλικὸν κατὰ τὴν γραφὴν ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
 9 σεαυτὸν καλῶς ποιεῖτε . εἰ δὲ προσωποληΐτετε ἁμαρτίαν
 10 ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται . ὅς-
 τις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει πταίσει δὲ ἐν ἐνὶ γέγονεν
 11 πάντων ἔνοχος . ὁ γὰρ εἰπὼν μὴ μοιχεύῃς εἶπεν καὶ μὴ
 φονεύῃς εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις φονεύσεις δὲ γέγονας πα-
 12 ραβάτης νόμου . οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ
 13 νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι . ἡ γὰρ κρίσις ἀν-
 ἰλεῶς τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος κρί-
 14 σεως . τί τὸ ὄφελος ἀδελφοί μου ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν
 15 ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ μὴ δύναται ἢ πίστις σῶσαι αὐτόν . ἐὰν δὲ
 ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι ὧσιν

v.2 T^{*}: τὴν, V: ∅. **v.3** T^{*}: καὶ ἐπιβλέψῃτε, V: ἐπιβλέψῃτε δε. **v.3** T^{*}: αὐτῷ, V: ∅. **v.3** E: ἐκεῖ ἢ κάθου, B: ἢ κάθου ἐκεῖ. **v.3** T^{*}: ὧδε, V: ∅. **v.4** T^{*}: καὶ, V: ∅. **v.5** TK: τοῦ κόσμου τούτου, M: τοῦ κόσμου, V: τῷ κόσμῳ. **v.5** E: βασιλείας, NA: ἐπαγγελίας. **v.6** E: οὐχ, A: οὐχι. **v.6** E: ὑμῶν, N⁷⁴: υμᾶς. **v.7** E: οὐκ, A⁷⁴: καὶ. **v.8** E: νόμον τελεῖτε βασιλικόν, F: λόγον βασιλικόν λαλεῖτε. **v.8** E: τὴν γραφὴν, F: τὰς γραφάς. **v.9** T^{*}: προσωποληΐτετε, V: προσωπολημπετε. **v.10** T^{*}: τηρήσει πταίσει, V: τηρήσῃ πταίσῃ, A: πληρώσει πταίσῃ. **v.11** TKV: μοιχεύσεις, M: μοιχεύσεις. **v.11** TKV: φονεύσεις, M: φονεύσεις. **v.11** T^{*}: μοιχεύσεις φονεύσεις, V: μοιχεύεις φονεύεις. **v.11** E: γέγονας παραβάτης, A⁷⁴: ἐγενου ἀποστατης. **v.12** E: νόμου, N⁷⁴: λόγου. **v.13** TK: ἀνιλεως, MV: ἀνελεος. **v.13** TK: καὶ, MV: ∅. **v.13** E: κατακαυχᾶται, A: κατακαυχασθῶ, F: κατακαυχασθε. **v.13** TKV: ἐλεος, M: ἐλεον. **v.14** E: το, B: ∅. **v.14** E: λεγῇ τις, A: τις λεγῇ, F: λεγεις. **v.14** E: εχῇ, F: σχῇ. **v.15** T^{*}: δε, V: ∅, F: γαρ. **v.15** E: καὶ, A: ἢ, F: ∅. **v.15** T^{*}: ὧσιν, V: ∅.

τῆς ἐφημέρου τροφῆς . εἶπη^ο δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν ὑπάγετε 16
 ἐν εἰρήνῃ θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς
 τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος τί ἰὸ ὄφελος . οὕτως καὶ ἡ πίστις 17
 ἐὰν μὴ ἔργα^ο ἔχη νεκρά ἐστὶν καθ' ἑαυτήν . ἀλλ' ἐρεῖ τις σὺ 18
 πίστιν ἔχεις κἀγὼ ἔργα ἔχω δεῖξόν μοι τὴν πίστιν ὅου ἐκ
 τῶν ἔργων ὅου κἀγὼ δεῖξω^ο σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν
 μου . σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ^ο θεὸς εἷς ἐστὶν καλῶς ποιεῖς καὶ τὰ 19
 δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν . θέλεις δὲ γνῶναι ὧ^ο 20
 ἄνθρωπε κενὸν ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶν .
 ἄβραάμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἀνενέγκας 21
 ἰσαάκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον . βλέπετε ὅτι ἡ 22
 πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις
 ἐτελειώθη . καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα ἐπίστευσεν 23
 δὲ^ο ἄβραάμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην καὶ
 φίλος θεοῦ ἐκλήθη . ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦ- 24
 ται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον . ὁμοίως^ο δὲ καὶ 25
 ῥαάβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ὑποδεξαμένη τοὺς
 ἀγγέλους καὶ ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα . ὥπερ γὰρ τὸ σῶμα 26
 χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστὶν οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς
 τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶν .

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε ἀδελφοί μου εἰδότες ὅτι **3**
 μεῖζον κρίμα ληψόμεθα . πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες εἰ 2
 τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει οὗτος τέλειος ἀνὴρ δυνατὸς χαλινα-
 γωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα . ἰδοὺ τῶν ἵππων τοὺς χαλινούς 3
 εἰς τὰ^ο στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς^ο ἡμῖν
 καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν^ο μετάγομεν . ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα 4

v.16 E: ειπη δε, A: και ειπη. **v.16** E: το, B: Ø. **v.17** T^ο: εργα εχη, V: εχη εργα. **v.18** E: σου, Ψ⁶⁴: Ø. **v.18** TM: εκ, KV: χωρις. **v.18** T^ο: σου, V: Ø. **v.18** T^ο: δειξω σοι, V: σοι δειξω. **v.18** T^ο: μου, V: Ø. **v.19** T^ο: ο θεος εις εστιν, V: εις εστιν ο θεος, B: εις θεος εστιν, F: εστιν θεος. **v.20** T^ο: νεκρα, V: αργη, Ψ⁷⁴: κενη. **v.22** E: συνηργει, NA: συνεργει. **v.22** E: εργων, F: εργων αυτου. **v.23** E: δε, Ψ²⁰: Ø. **v.23** E: φιλος, F: δουλος. **v.24** T^ο: τοινυν, V: Ø. **v.25** E: ομοιως δε, F: ουτως. **v.25** E: αγγελους, F: κατασκοπους. **v.26** E: γαρ, B: Ø, F: δε. **v.26** E: πνευματος, F: του πνευματος. **v.26** T^ο: των, V: Ø. **3. v.1** T^ο: ληψομεθα, V: λημφομεθα. **v.2** E: δυνατος, N: δυναμενος. **v.3** TK: ιδου, M: ιδε, V: ει δε. **v.3** E: τα στοματα, AΨ⁶⁴: το στομα, F: στομα προς στοματα. **v.3** T^ο: προς, V: εις. **v.3** E: αυτους ημιν, A: ημιν αυτους. **v.3** E: αυτων μεταγομεν, A: μεταγομεν αυτων, F: μεταγομεν.

τηλικάυτα ὄντα καὶ ὑπὸ σκληρῶν° ἀνέμων ἐλαυνόμενα με-
 τάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἂν ἡ ὁρμή τοῦ εὐ-
 5 θύνοντος βούλῃται. οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος
 ἐστὶν καὶ μεγαλᾶυχει ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλικὴν ὕλην ἀνά-
 6 πτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας οὕτως ἡ
 γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ° σπιλοῦσα ὅλον
 τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλο-
 7 γιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ
 πετεινῶν ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται° καὶ δεδάμα-
 8 σται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύ-
 νεται° ἀνθρώπων δαμάσαι ἀκατάσχετον κακὸν μεστή ἰοῦ
 9 θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα
 καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοί-
 10 ωσιν θεοῦ γεγόνοντας. ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται
 εὐλογία καὶ κατάρα οὐ χρη ἀδελφοί μου ταῦτα οὕτως γίνε-
 11 σθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ
 12 τὸ πικρὸν. μὴ δύναται ἀδελφοί μου συκῇ ἐλαίας ποιῆσαι
 ἢ ἄμπελος σῦκα οὕτως° οὐδεμία πηγὴ ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ
 13 ποιῆσαι ὕδωρ. τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν δεῖξάτω
 ἐκ τῆς καλῆς ἀνασιτροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σο-
 14 φίας. εἰ δὲ° ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ° καρδίᾳ
 ὑμῶν μὴ καῖακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.
 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη ἀλλ' ἐπίγειος
 16 ψυχικὴ δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια ἐκεῖ ἀ-
 17 καταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία
 πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστὶν ἔπειτα εἰρηνικὴ ἐπιεικὴς εὐπειθής

v.4 E: τηλικάυτα, B: τα τηλικάυτα. **v.4** T^o: σκληρῶν ανεμῶν, V: ανεμῶν σκληρῶν. **v.4** T^o:
 αν, V: Ø. **v.4** T^o: βούλῃται, V: βουλεται. **v.5** T^o: μεγαλᾶυχει, V: μεγαλα αυχει. **v.5** T^o:
 ολιγον, V: ηλικον. **v.6** E: και, N: Ø. **v.6** T^o: ουτως, V: Ø. **v.6** E: η, N: και. **v.6** E:
 γενεσεως, N: γενεσεως ημων. **v.7** E: δαμαζεται και δεδαμασται, P²⁰: δεδαμασται και δαμα-
 ζεται, F: δαμαζεται. **v.8** T^o: δυναται ανθρωπων δαμασαι ακατασχετον, V: δαμασαι δυναται
 ανθρωπων ακαταστατον. **v.9** T^o: θεον, V: κυριον. **v.9** E: γεγονοντας, A: γεγεννημενους, F:
 γενομενους. **v.11** E: πικρον, P⁷⁴: αλυκον. **v.12** T^o: ουτως ουδεμια πηγη αλυκον και, V:
 ουτε αλυκον. **v.13** E: τις, F: ει τις. **v.14** E: δε, A: δε αρα. **v.14** E: τη καρδια, N: ταις
 καρδιαις. **v.14** E: κατακαυχασθε, A: καυχασθε. **v.15** T^o: αλλ, V: αλλα.

μεσὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπό-
κριτος. καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται 18
τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν οὐκ ἐντεῦθεν ἐκ τῶν 4
ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν.
ἐπιθυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε φονεύετε καὶ ζηλοῦτε καὶ οὐ δύ- 2
νασθε ἐπιτυχεῖν μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε οὐκ ἔχετε δὲ διὰ τὸ
μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε διότι κακῶς 3
αἰτεῖσθε ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχοὶ 4
καὶ μοιχαλίδες οὐκ οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα
τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὅς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου
ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γρα- 5
φὴ λέγει πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατώκησεν
ἐν ἡμῖν. μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν διὸ λέγει ὁ θεὸς ὑ- 6
περηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. ὑ- 7
ποτάγητε οὖν τῷ θεῷ ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ καὶ φεύζεται
ἅψ' ὑμῶν. ἐγγίσατε τῷ θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν καθαρίσατε 8
χεῖρας ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀγνίσατε καρδίας δίψυχοι. ταλαι- 9
πωρήσατε καὶ πενήθησατε καὶ κλαύσατε ὁ γέλως ὑμῶν εἰς
πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώ- 10
θητὲ ἐνώπιον τοῦ κυρίου καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. μὴ καταλα- 11
λεῖτε ἀλλήλων ἀδελφοὶ ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ καὶ κρίνων
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον εἰ
δὲ νόμον κρίνεις οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτὴς. εἷς 12
ἐστὶν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι οὐ τίς
εἶ ὅς κρίνεις τὸν ἕτερον. ἄγε νῦν οἱ λέγοντες σήμερον καὶ 13

v.17 E: και, Ψ^{74} : μεσση. **v.17** E: καρπων, F: καρπων εργων. **v.17** T^s: και, V: Ø. **v.18** T^s: της, V: Ø, N: ο. **4**, **v.1** T^s: και, V: και ποθεν. **v.2** TK: δε, MV: Ø. **v.3** E: και, Ψ^{74} : δε και. **v.4** T^s: μοιχοι και, V: Ø. **v.4** E: κοσμου, N: κοσμου τουτου. **v.4** E: του θεου εστιν, N: εστιν τω θεω. **v.4** T^s: αν, V: εαν. **v.5** T^s: κατωκησεν, V: κατωκισεν. **v.7** TK: τω, MV: δε τω. **v.8** E: εγγιει, B: εγγισει. **v.9** E: και κλαυσατε, N: κλαυσατε, F: Ø. **v.9** T^s: μεταστραφητω, V: μετατραπητω. **v.10** E: ταπεινωθητε, N: ταπεινωθητε συν. **v.10** T^s: του κυριου, V: κυριου, F: του θεου. **v.11** E: ο, F: ο γαρ. **v.11** T^s: και, V: η. **v.11** E: ουκ, F: ουκετι. **v.12** T^s: ο νομοθετης, V: [ο] νομοθετης και κριτης, Ψ^{74} : νομοθετης. **v.12** TK: ου, MV: ου δε. **v.12** T^s: ος κρινεις τον ετερον, V: ο κρινων τον πλησιον, F: ος κρινεις τον ετερον οτι ουκ εν ανθρωπω αλλ εν θεω τα διαβηματα ανθρωπου κατευθυνεται. **v.13** TM: και αυριον πορευομεθα, KV: η αυριον πορευομεθα.

αὐριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσωμεν
 ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ ἐμπορευσώμεθα^ο καὶ κερδήσωμεν.
 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὐριον ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν
 ἀτμὶς γάρ ἐστιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη ἔπειτα δὲ^ο ἀφα-
 15 νιζομένη. ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ
 16 ζήσωμεν^ο καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε
 ἐν ταῖς ἀλαζονεαῖς ὑμῶν ἡᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά
 17 ἐστιν. εἰδότες οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι ἁμαρτία
 αὐτῷ ἐστιν.

5 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τα-
 2 λαιπωρίαῖς ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέ-
 3 σηπεν καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόδρωτα γέγονεν. ὁ χρυσὸς
 ὑμῶν καὶ^ο ὁ ἄργυρος κατίωται καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρ-
 τύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὥς πῦρ
 4 ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν
 ἐργατῶν τῶν ἀμνησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀπτεστερημένος
 ἀφ' ὑμῶν κράζει καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ῥῶτα
 5 κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλυθάσιν. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς
 καὶ ἐσπαταλήσατε ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὥς ἐν ἡ-
 6 μέρῳ σφαγῆς. κατεδικάσατε ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον οὐκ
 7 ἀντιτάσσεται ὑμῖν. μακροθυμήσατε οὖν ἀδελφοὶ ἕως τῆς
 παρουσίας τοῦ κυρίου ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον
 καρπὸν τῆς γῆς μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ^ο ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν
 8 πρῶτον καὶ ὄψιν. μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς στηρί-
 ξατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν.
 9 μὴ στενάζετε κατ' ἄλλήλων ἀδελφοὶ ἵνα μὴ κατακριθῆτε^ο

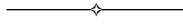
v.13 TM: ποιησωμεν, KV: ποιησομεν. **v.13** E: εκει, A: Ø. **v.13** T^{*}: ενα, V: Ø. **v.13** TM: εμπορευσωμεθα και κερδησωμεν, KV: εμπορευσομεθα και κερδησομεν. **v.14** E: επιστασθε, F: επιστανται. **v.14** T^{*}: γαρ, V: Ø. **v.14** E: υμων, F: ημων. **v.14** TK: εστιν, M: εσται, V: εστε. **v.14** TK: δε, M: δε και, V: και, F: Ø. **v.15** E: θεληση, B: θελη. **v.15** TM: ζησωμεν και ποιησωμεν, KV: ζησομεν και ποιησομεν. **v.16** E: καυχασθε, N: κατακαυχασθε. **v.16** E: πασα, N: απασα, F: πασα συν. **5. v.1** E: επερχομεναις, N: επερχομεναις υμιν. **v.3** E: και ο αργυρος κατιωται, A: κατιωται και ο αργυρος. **v.3** E: ως, A: ο ιος ως. **v.4** E: απεστερημενος, NB: αφυστερημενος. **v.4** E: εισεληλυθασιν, B: εισεληλυθαν. **v.5** E: και, A: Ø. **v.5** E: καρδιας, F: σαρκας. **v.5** T^{*}: ως, V: Ø. **v.6** E: ουκ, F: και ουκ. **v.7** TK: αυτο ως αν λαβη υετον πρωιμον, M: αυτον ως λαβη υετον πρωιμον, V: αυτω ως λαβη προιμον. **v.8** E: και, N^ψ: συν και. **v.8** E: κυριου, F: κυριου ημων.

ἰδοὺ κριτῆς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν ὁ ὑπόδειγμα λάβετε 10
 τῆς^ο κακοπαθείας ἀδελφοί μου καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς
 προφήτας οἱ ἐλάλησαν ἰῶ ὀνόματι κυρίου ὁ ἰδοὺ μακαρί- 11
 ζομεν τοὺς ὑπομένοντας τὴν ὑπομονὴν ἰῶ ἡκούσατε καὶ
 τὸ τέλος κυρίου εἶδτε ὅτι πολὺ ὀπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος 12
 καὶ οἰκτίρων ὁ πρὸ πάντων δὲ ἀδελφοί μου μὴ ὀμνύετε 12
 μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον^ο τινὰ ὄρκον
 ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ ἵνα μὴ εἰς^ο ὑπόκρισιν 13
 πέσητε ὁ κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν προσευχέσθω εὐθυμεῖ τις 13
 ψαλλέτω ὁ ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν προσκαλεσάσθω τοὺς πρε- 14
 σβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ προσευξάσθωσαν ἐπὶ αὐτὸν
 ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ὁ καὶ 15
 ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ 16
 κύριος κἂν ἁμαρτίας ἦ πεποιηκὼς ἀφεθήσεται αὐτῷ ὁ ἐξο- 16
 μολογεῖσθε ὁ ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ 17
 ἀλλήλων ὅπως ἰαθῇτε πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργου- 17
 μένη ὁ ἡλίος ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν καὶ προσευχῇ 17
 προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐ- 18
 νιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἑξ ὁ καὶ πάλιν προσηύξατο καὶ 18
 ὁ οὐρανὸς ὑετὸν^ο ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν 19
 αὐτῆς ὁ ἀδελφοὶ ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας 19
 καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν ὁ γινωσκέτω^ο ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁ- 20
 μαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου 20
 καὶ καλύψει πληθὸς ἁμαρτιῶν ὁ

v.9 T^{*}: κατ ἀλλήλων ἀδελφοί, V: ἀδελφοί κατ ἀλλήλων, F: κατ ἀλλήλων. **v.9** T: κατακριθῆτε ἰδοὺ, K: κατακριθῆτε ἰδοὺ ο, MV: κριθῆτε ἰδοὺ ο. **v.10** TK: τῆς κακοπαθείας ἀδελφοί μου, M: ἀδελφοί μου τῆς κακοπαθείας, V: ἀδελφοί τῆς κακοπαθείας. **v.10** T^{*}: τῶ, V: ἐν τῶ. **v.10** E: κυρίου, F: τοῦ κυρίου. **v.11** T^{*}: υπομενοντας, V: υπομειναντας. **v.11** E: τέλος, F: ελεος. **v.11** E: εἰδετε, A: ἰδετε, F: οἰδατε. **v.11** E: πολυοπλαγχνος, F: πολυεοπλαγχνος. **v.11** TKV: ο κυριος, M: ∅, B: κυριος. **v.12** E: αλλον τινα ορκον, A: αλλον ορκον τινα, F: τινα αλλον ορκον. **v.12** E: υμων, N: ο λογος υμων. **v.12** TM: εἰς υποκρισιν, KV: υπο κρισιν. **v.14** T^{*}: αυτον, V: [αυτον], B: ∅. **v.14** E: του κυριου, A: κυριου, B: ∅, F: ιησου χριστου. **v.15** E: ευχη, F: προσευχη. **v.15** E: αφεθησεται, F: αφεθησονται. **v.16** T^{*}: εξομολογεισθε αλληλοις τα παραπτωματα, V: εξομολογεισθε ουν αλληλοις τας αμαρτίας. **v.16** E: ευχεσθε, AB: προσευχεσθε. **v.16** E: πολυ, F: πολυ γαρ. **v.17** E: βρεξαι, F: βρεξαι υετον. **v.18** E: υετον εδωκεν, A: εδωκεν υετον. **v.19** T^{*}: ἀδελφοί, V: ἀδελφοί μου. **v.20** E: γινωσκετω οτι, B: γινωσκετε οτι, P⁷⁴: ∅, F: οτι. **v.20** T^{*}: ψυχην, V: ψυχην αυτου, A: την ψυχην αυτου. **v.20** E: αμαρτιων, F: αμαρτιων αμην.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΩΤΗ°

- 1 Πέτρος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδή-
μοις διασπορᾶς πόντου γαλατίας καππαδοκίας ἀσίας° καὶ
2 βιθυνίας. κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ πνεύ-
ματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥάντισμὸν αἵματος ἰησοῦ χριστοῦ
3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ
πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὁ κατὰ τὸ πολὺ
αὐτοῦ° ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῶν δι' ἁ-
4 ναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν. εἰς κληρονομίαν ἄ-
φθαρτον καὶ ἀμείαντον° καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν° οὐ-
5 ρανοῖς εἰς ἡμᾶς. τοὺς ἐν δυνάμει° θεοῦ φρουρουμένους
διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν και-
6 ρῷ ἐσχάτῳ. ἐν° ᾧ ἀγαλλιᾶσθε ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον ἐστὶν
7 λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς. ἵνα τὸ δοκίμιον ὑ-
μῶν° τῆς πίστεως πολὺ° τιμιώτερον χρυοῖου τοῦ ἀπολλυ-
μένου διὰ° πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὗρεθῇ εἰς ἔπαινον
8 καὶ τιμὴν° καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ. ὃν
οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες πιστεύοντες
9 δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένη. κομι-
10 ζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. περι-

Τ: ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ, ΜΝ: ΠΕΤΡΟΥ Α. **1. v.1** Ε: παρεπιδήμοις, Ν: και παρεπιδημοις. **v.1** Ε: ἀσίας και βιθυνίας, Β: ἁσίας, Ν: και βιθυνίας, F: και ασιας και βιθυνιας. **v.3** Ε: τὸ, Ψ: ∅. **v.3** Ε: αὐτοῦ ἔλεος, Ψ: ελεος αυτου, F: ελεος. **v.3** Ε: ἡμᾶς, Ψ: ∅, F: υμας. **v.3** Ε: ἐλπίδα, Ψ: ἐλπιδαν. **v.3** Ε: ζωσαν, F: ζωης. **v.4** Ε: ἀμείαντον και ἀμάραντον, Ν: αμιαραντον και αμιαντον, F: αμιαντον. **v.4** Ε: ἐν οὐρανοῖς, Ν: εν ουρανω, F: εν τοις ουρανοις. **v.4** Τ: ἡμᾶς, ΚΜΝ: ὑμᾶς. **v.5** Ε: δυνάμει θεοῦ, Ψ: δυναμει, F: αγαπη θεου. **v.6** Ε: ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, Ψ: αγαλλιασαντες, F: αγαλλιασθε. **v.6** Τ: ἐστὶν, V: [ἐστὶν], ΝΒ: ∅. **v.6** Ε: λυπηθέντες, Ν: λυπηθεντας, F: ημας λυπηθεντας. **v.6** Ε: ποικίλοις, Ψ: πολλοις. **v.7** Ε: δοκίμιον, Ψ: δοκιμον. **v.7** Ε: ὑμῶν τῆς πίστεως, Ψ: της πιστεως υμων. **v.7** Τ: πολὺ τιμιώτερον, V: πολυτιμότερον. **v.7** Ε: χρυοῖου, B: χρυσου. **v.7** Ε: διὰ πυρὸς δὲ, Ψ: και δια πυρος, F: δια πυρος. **v.7** ΤΚ: τιμὴν και δόξαν, M: τιμὴν και εἰς δόξαν, V: δόξαν και τιμὴν. **v.8** ΤΜ: εἰδότες, ΚV: ἰδόντες. **v.8** Ε: ἀγαλλιᾶσθε, B: αγαλλιατε. **v.9** Τ: ὑμῶν, V: [ὕμῶν], B: ∅, F: ημων.

ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφητῆται οἱ πε-
 ρὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες . ἐρευνῶντες εἰς 11
 τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου· τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα χριστοῦ
 προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν παθήματα καὶ τὰς με-
 τὰ ταῦτα δόξας . οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ἡμῖν δὲ 12
 διηκόνουν αὐτὰ ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελι-
 σαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ
 εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι . διὸ ἀναζωσάμε- 13
 νοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν νήφοντες τελείως ἐλ-
 πίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει ἰ-
 ησοῦ χριστοῦ . ὥς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι 14
 ταῖς πρότερον ἐν· τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις . ἀλλὰ κα- 15
 τὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀ-
 ναστροφῇ γενήθητε . διότι· γέγραπται ἅγιοι· γένεσθε ὅτι 16
 ἐγὼ ἅγιός εἰμι . καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσ- 17
 ὡπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον ἐν φόβῳ τὸν
 τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε . εἰδότες ὅτι οὐ 18
 φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας
 ὑμῶν ἀναστροφῆς· πατροπαραδότου . ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι 19
 ὡς ἁμνοῦ ἁμώμου καὶ ἀσπίλου χριστοῦ . ἡροεγνωσμένου 20
 μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτων·
 τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς . τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς θεὸν 21
 τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα ὥστε
 τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν . τὰς ψυχὰς ὑ- 22
 μῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος

v.10 T^{*}: ἐξηρεύνησαν, V: ἐξηραύνησαν. **v.11** T^{*}: ἐρευνῶντες, V: ἐραυνῶντες, Ψ⁷²: ἐραυνῶτες.
v.11 E: ἐδήλου τὸ, F: ἐδηλουτο. **v.11** E: χριστοῦ, B: ∅. **v.11** E: προμαρτυρούμενον, AΨ⁷²:
 προμαρτυρουμενον. **v.11** E: ταῦτα, Ψ⁷²: ταυτας. **v.12** TK: ἡμῖν, MV: ὑμῖν. **v.12** E: ὑμᾶς,
 Ψ⁷²: ὑμιν. **v.12** T^{*}: ἐν, V: [ἐν], ABΨ⁷²: ∅. **v.14** E: συσχηματιζόμενοι, Ψ⁷²: συνηματιζόμενοι.
v.14 E: ἐν τῇ, Ψ⁷²: ∅. **v.16** E: διότι γέγραπται, N: διο γεγραπται, F: ∅. **v.16** TK: ἅγιοι
 γένεσθε, M: ἅγιοι γίνεσθε, V: [ὅτι] ἅγιοι ἔσεσθε. **v.16** E: ὅτι, Ψ⁷²: διοτι, F: καθως. **v.16** T^{*}:
 εἰμι, V: [εἰμι], NBA^{*}: ∅. **v.17** E: ἐπικαλεῖσθε, Ψ⁷²: καλεῖτε, F: αἰτεῖσθε. **v.17** T^{*}: ἀπροσ-
 πολήπτως, V: ἀπροσωπολήμπτως. **v.17** E: τὸν, Ψ⁷²: οὐν το. **v.18** E: φαρτοῖς, Ψ⁷²: φαρτοις.
v.18 E: ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, F: πατροπαραδοτου ἀναστροφης. **v.19** E: τιμίῳ, F:
 τι τιμιῳ. **v.20** E: προεγνωσμένου, N: ανεγνωσμενου, Ψ⁷²: προεγνωσμενου. **v.20** T^{*}:
 ἐσχάτων τῶν χρόνων, V: ἐσχάτου τῶν χρόνων, N: εσχάτου του χρονου, Ψ⁷²: εσχάτων χρονω.
v.21 T^{*}: πιστεύοντας, V: πιστούς, F: πιστεουσοντας. **v.21** E: ἐγείραντα, N: εγειροντα.
v.21 E: ἐλπίδα, Ψ⁷²: την ελπιδα. **v.22** T^{*}: διὰ πνεύματος, V: ∅.

εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλή-
 23 λους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς. ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπο-
 ρᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ
 24 μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος καὶ
 πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου ἐξηράνθη ὁ χόρτος
 25 καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν. τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει
 εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς
 ὑμᾶς.

2 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑ-
 2 ποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλίās. ὡς ἀρτι-
 γέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε ἵνα
 3 ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε. εἴτερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστός ὁ κύ-
 4 ριος. πρὸς ὃν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα ὑπὸ ἀνθρώπων
 μὲν ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον.
 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς
 ἱεράτευμα ἅγιον ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσ-
 6 δέκτους τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ καὶ περιέχει ἐν τῇ
 γραφῇ ἰδοὺ τίθημι ἐν σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν
 7 ἔντιμον καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνηθῇ. ὑμῖν
 οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν ἀπείθοῦσιν δὲ λίθον ὃν ἀπε-
 δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
 8 γωνίας. καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρᾳ σκανδάλου

v.22 T^{*}: καθαρᾶς καρδίας, V: [καθαρᾶς] καρδίας, AB: καρδίας, F: καρδίας αληθινῆς.

v.23 E: ἀναγεγεννημένοι, Ψ⁷²: ὡς ἀναγεγεννημένοι. **v.23** E: ἐκ σπορᾶς, NA: ἐκ φθορᾶς, Ψ⁷²: σποράς.

v.23 E: ζῶντος θεοῦ, F: θεοῦ ζῶντος, F: ζῶντος του θεοῦ, F: θεοῦ. **v.23** T^{*}: εἰς τὸν αἰῶνα, V: Ø, F: εἰς τοὺς αἰῶνας.

v.24 E: διότι, Ψ⁷²: ὅτι, F: διο. **v.24** E: ὡς, N: ὡς, A: Ø.

v.24 T^{*}: ἀνθρώπου, V: αὐτῆς, N^{*}: αὐτοῦ, F: Ø. **v.24** E: χόρτου, Ψ⁷²: Ø. **v.24** T^{*}: αὐτοῦ, V: Ø.

v.25 E: τὸ ῥῆμα τὸ, A: Ø. **v.25** E: εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς, Ψ⁷²: εἰς ὑμᾶς εὐαγγελισθεν.

2. v.1 E: πάντας, Ψ⁷²: παν. **v.1** E: ὑποκρίσεις, B: υποκρισιν. **v.1** E: φθόνους, B: φονους.

v.1 E: πάσας καταλαλίās, A: καταλαλίās, N^{*}: πασαν καταλαλίαν. **v.2** E: ἄδολον, F: καὶ ἀδολον.

v.2 T^{*}: αὐξηθῆτε, V: αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, N: αὐξηθηται εἰς σωτηριαν, Ψ⁷²: αὐξη-
 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

οἱ προσκόπουσιν τῷ λόγῳ ἀπείθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν βασιλείον ιεράτευμα ἔθνος ἅγιον λαὸς εἰς περιποίησιν ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκοτὸς ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φωτός. οἱ ποτὲ οὐ λαὸς νῦν δὲ λαὸς θεοῦ οἱ οὐκ ἡλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες. ἀγαπητοὶ παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς. τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. ὑποτάγητε ὅντιν πάσῃ ἀνθρώπινῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι. εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν. ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιούντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡς δούλοι θεοῦ. πάντα τιμήσατε τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε τὸν θεὸν φοβεῖσθε τὸν βασιλέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνειδήσιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε ὅτι καὶ χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ. ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν

ν.8 E: ἀπειθοῦντες, B: ἀπιστούντες, F: ἀπειθουσιν, F: ἀπειθουντι. **ν.8** E: ὁ, F: ἡν παρεσκευασαν εαυτοὺς ταξίν. **ν.9** E: αὐτοῦ, Ψ^{72} : $\emptyset$. **ν.11** E: ἀπέχεσθαι, A Ψ^{72} : ἀπεχεσθε. **ν.12** E: ὑμῶν, N: ὑμιν. **ν.12** TKV: ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν, M: ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. **ν.12** E: καταλαλοῦσιν, F: καταλαλῶσιν, F: κακοποιουσιν. **ν.12** E: ἔργων, F: ὑμῶν ἐργων. **ν.12** T⁺: ἐποπτεύσαντες, V: ἐποπτεύοντες. **ν.12** E: δοξάσωσιν, N: δοξασουσιν. **ν.12** E: τὸν, Ψ^{72} : ὑμῶν τον. **ν.13** T⁺: οὗν, V: $\emptyset$. **ν.13** E: ἀνθρώπινῃ κτίσει, N: κτισει, F: φουσει ἀνθρωπινῃ, F: κτισει ἀνθρωπινῃ. **ν.14** TK: μὲν, MV: $\emptyset$. **ν.14** E: ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν, F: $\emptyset$. **ν.16** T⁺: δούλοι θεοῦ, V: θεοῦ δούλοι. **ν.17** TKV: ἀγαπατε, M: ἀγαπησατε. **ν.21** TK: ἡμῶν ἡμιν, M: ἡμῶν ὑμιν, V: ὑμῶν ὑμιν.

23 οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ . ὅς λοιδορούμε-
 νος οὐκ ἀντελιδόρει πάσχων οὐκ ἠπείλει παρεδίδου δέ
 24 τῷ κρίνονται δικαίως . ὅς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνή-
 νεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις
 ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν οὗ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ
 25 ἰάθητε . ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενά ἀλλ' ἐπεστράφητε
 νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν .

3 Ὅμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν
 ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ τῆς τῶν γυναικῶν
 2 ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθῇσῶνται . ἐποπτεύσαντες
 3 τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν . ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξω-
 θεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως
 4 ἱματίων κόσμος . ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος
 ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος ὁ ἔστιν
 5 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής . οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι
 γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτὰς ὑ-
 6 ποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν . ὡς σάρρα ὑπήκουσεν
 τῷ Ἀβραάμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀ-
 7 γαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν . οἱ
 ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρω
 σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρο-
 νόμοι χάριτος ζωῆς εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς
 8 ὑμῶν . τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες συμπαθεῖς φιλάδελ-
 9 φοι εὐσπλαγχνοὶ φιλόφρονες . μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ
 κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας τοῦναντίον δὲ εὐλογοῦν-
 10 τεσι εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομή-
 11 σιτε . ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς
 παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλη αὐτοῦ
 12 σάτω ἀγαθὸν ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν . ὅτι οἱ

v.24 T*: αὐτου, V: Ø. **v.25** T*: πλανώμενα, V: πλανώμενοι. **v.25** T*: ἀλλ, V: ἀλλα.
3. v.1 TK: κερδηθῶσονται, MV: κερδηθῶσονται. **v.4** T*: πραεος, V: πραεως. **v.5** TK: ἐπι
 τον, M: ἐπι, V: εἰς. **v.7** T*: συγκληρονομοι, V: συγκληρονομοις. **v.7** TK: ἐκκοπτεσθαι,
 MV: ἐγκοπτεσθαι. **v.8** T*: φιλοφρονες, V: ταπεινοφρονες. **v.9** T*: εἰδοτες, V: Ø. **v.10** T*:
 αὐτου, V: Ø. **v.11** T*: ἐκκλινάτω, V: ἐκκλινάτω δε.

ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὧτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. καὶ τίς 13
ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμῆται γένησθε. ἀλλ' 14
εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην μακάριοι τὸν δὲ φόβον
αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε. κύριον δὲ τὸν θεὸν 15
ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἔτοιμοι δὲ ἄει πρὸς ἀ-
πολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν
ἐλπίδος μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου. συνείδησιν ἔχοντες 16
ἀγαθὴν ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῶσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν κα-
ταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ
ἀναστροφὴν. κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας εἰ θέλει τὸ θέ- 17
λημα τοῦ θεοῦ πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. ὅτι καὶ χριστὸς 18
ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων ἵνα ἡμᾶς
προσαγάγῃ τῷ θεῷ θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζωοποιηθεὶς δὲ
τῷ πνεύματι. ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευ- 19
θεὶς ἐκήρυξεν. ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο ἡ 20
τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις νῶε κατασκευαζομένης
κιβωτοῦ εἰς ἣν ὀλίγαί τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν
δι' ὕδατος. ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα οὐ 21
σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώ-
τημα εἰς θεὸν δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ. ὅς ἐστιν ἐν 22
δεξιᾷ τοῦ θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων αὐτῷ
ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν 4
αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ πέπαυται
ἁμαρτίας. εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελή- 2
ματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς 3
γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τοῦ θέλημα τῶν

v.12 TK: οἱ, MV: ∅. **v.13** T*: μιμῆται, V: ζηλῶται. **v.15** T*: θεον, V: χριστον. **v.15** T*: δε, V: ∅. **v.15** T*: μετα, V: ἀλλὰ μετα. **v.16** T*: καταλαλῶσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, V: καταλαλεισθε. **v.17** TK: θελει, MV: θελοι. **v.18** TK: ἡμας, MV: ὑμας. **v.18** TK: τῶ, MV: ∅. **v.20** TK: ἀπαξ ἐξεδεχετο, MV: ἀπεξεδεχετο. **v.20** T*: ὀλιγαί, V: ὀλιγοί. **v.20** T: τουτεστιν, K MV: τουτ ἐστιν. **v.21** T: ο καὶ ἡμας ἀντιτυπον νυν, K: ω καὶ ἡμας ἀντιτυπον νυν, M: ο ἀντιτυπον νυν καὶ ἡμας, V: ο καὶ ὑμας ἀντιτυπον νυν. **4. v.1** T*: ὑπερ ἡμῶν, V: ∅. **v.1** T*: ἐν, V: ∅. **v.3** TK: ἡμιν, M: ὑμιν, V: ∅. **v.3** T*: του βιου το θελημα, V: το βουλημα.

ἔθνων κατεργάσασθαι πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις ἐπι-
 θυμίαις οἰνοφλυγίαις κώμοις πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδω-
 4 λολατρείαις. ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς
 5 τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν βλασφημοῦντες. οἱ ἀπο-
 δώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νε-
 6 κρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη ἵνα κριθῶ-
 σιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύ-
 7 ματι. πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν σωφρονήσατε οὖν καὶ
 8 νήψατε εἰς τὰς προσευχάς. πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυ-
 τοὺς ἀγάπην ἐκτενῇ ἔχοντες ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἀ-
 9, 10 μαρτιῶν. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμῶν. ἕκα-
 στος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες
 11 ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ. εἴ τις λαλεῖ ὡς
 λόγια θεοῦ εἴ τις διακονεῖ ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεὸς
 ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἔστιν ἡ
 12 δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. ἀ-
 γαπητοὶ μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν
 13 ὑμῖν γινομένη ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος. ἀλλὰ καθὸ
 κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε ἵνα καὶ ἐν
 14 τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ
 ὄνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ μακάριοι ὅτι τὸ τῆς δόξης
 καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται κατὰ μὲν
 15 αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. μὴ γάρ τις
 ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς
 16 ἄλλοτριὸς ἐπίσκοπος. εἰ δὲ ὡς χριστιανὸς μὴ αἰσχυνέσθω
 17 δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ. ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ
 ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ εἰ δὲ πρῶτον ἀφ'
 ἡμῶν τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ.
 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς
 19 ποῦ φανεῖται. ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ

v.3 T*: κατεργασασθαι, V: κατειργασθαι. **v.3** T*: ειδωλολατρειαις, V: ειδωλολατριάς.
v.7 T*: τας, V: Ø. **v.8** T*: δε, V: Ø. **v.8** TMV: οτι, K: οτι η. **v.8** T*: καλυπει, V:
 καλυπτει. **v.9** T*: γογγυσμων, V: γογγυσμου. **v.11** TKV: ης, M: ως. **v.14** T*: κατα ...
 δοξάζεται, V: Ø. **v.15** T*: αλλοτριεπισκοπος, V: αλλοτριεπισκοπος. **v.16** T*: μερει, V:
 ονοματι.

θεοῦ ὡς πιστῷ κτίσῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιῇα .

Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτε- **5**
 ρος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων ὁ καὶ τῆς μελ-
 λούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός . ποιμάνετε τὸ **2**
 ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς
 ἀλλ' ἐκουσίως μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως . μὴδ' **3**
 ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ
 ποιμνίου . καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε **4**
 τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον . ὁμοίως νεώτεροι ὑ- **5**
 ποτάγητε πρεσβυτέροις πάντες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι
 τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφά-
 νοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν . ταπεινώθητε **6**
 οὖν ὑπὸ τὴν κραταίαν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν
 καιρῷ . πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐ- **7**
 τὸν ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν . νήψατε γρηγορήσατε ὅτι ὁ **8**
 ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζη-
 τῶν τίνα καταπίῃ . ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει εἰδότες τὰ **9**
 αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτε-
 λεῖσθαι . ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν **10**
 αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὀλίγον παθόντας αὐ-
 τὸς καταρτίσαι ὑμᾶς στηριζαί σθενώσαι θεμελιώσαι . αὐτῷ **11**
 ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν .
 διὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ ὡς λογίζομαι δι' **12**
 ὀλίγων ἔγραψα παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
 ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν ἐστήκατε . ἀσπάζεται ὑμᾶς **13**
 ἢ ἐν βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ μάρκος ὁ υἱός μου . ἀσπά- **14**
 σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης εἰρήνῃ ὑμῖν πᾶσιν
 τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἀμήν .

v.19 T⁺: ὡς, V: Ø. **v.19** TK: εαυτων, MV: αυτων. **5. v.1** T⁺: τους, V: ουν. **v.2** T⁺: αλλ, V: αλλα. **v.2** T⁺: εκουσιως, V: εκουσιως κατα θεον. **v.3** TKV: μηδ, M: μηδε. **v.5** T⁺: υποτασσομενοι, V: Ø. **v.7** T⁺: επιρριψαντες, V: επιριψαντες. **v.8** TK: οτι, MV: Ø. **v.8** T⁺: τινα καταπιη, V: [τινα] καταπιειν. **v.9** T⁺: εν, V: εν [τω]. **v.10** TK: ημας, MV: υμας. **v.10** TK: καταρτισαι υμας στηριζαι σθενωσαι θεμελιωσαι, M: καταρτισαι υμας στηριζει σθενωσαι θεμελιωσει, V: καταρτισει στηριζει σθενωσει θεμελιωσει. **v.11** T⁺: η δοξα και το κρατος εις τους αιωνας των αιωνων, V: το κρατος εις τους αιωνας. **v.12** T⁺: εστηκετε, V: στητε. **v.14** T⁺: ιησου αμην, V: Ø.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ^ο

1   Σὺμεων πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ
τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ
2 ἡμῶν καὶ σωτῆροῦ ἰησοῦ χριστοῦ . χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ ἰησοῦ τοῦ κυρίου
3 ἡμῶν . ὥς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδορημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ
4 καλέσαντος ἡμᾶς διὰ^ο δόξης καὶ ἀρετῆς . δι' ὧν τὰ μέγι-
στα^ο ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγέλματα δεδώρηται ἵνα διὰ τού-
των γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν^ο
5 κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς . καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν
πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν
6 τὴν ἀρετὴν ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν . ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν
ἐγκράτειαν ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν ἐν δὲ τῇ ὑπο-
7 μονῇ τὴν εὐσέβειαν . ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν ἐν
8 δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην . ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα
καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἄργους οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν
9 εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν . ᾧ γὰρ
μὴ πάρεστιν ταῦτα τυφλὸς ἐστὶν μωπάζων λήθην λαβὼν
10 τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν . διὸ μᾶλλον
ἀδελφοὶ σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλο-
γὴν ποιεῖσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταιστέ ποτε .
11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰη-
12 σοῦ χριστοῦ . διὸ οὐκ^ο ἀμελήσω ὑμᾶς^ο ἀεὶ ὑπομιμνήσκων
περὶ τούτων καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ πα-

1. v.1 TMV: συμεων, K: σιμων. T: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, K: ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, MV: ΠΕΤΡΟΥ Β. v.1 TMV: σωτηρος, K: σωτηρος ημων. v.3 T^ο: δια δοξης και αρετης, V: ιδια δοξη και αρετη. v.4 TK: μεγαιστα ημιν και τιμια, M: τιμια ημιν και μεγαιστα, V: τιμια και μεγαιστα ημιν. v.4 T^ο: εν, V: εν τω. v.12 T^ο: ουκ αμελησω, V: μελησω. v.12 TK: υμας αει, MV: αει υμας.

ρούση ἀληθεία. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ 13
 τῷ σκηνώματι διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομονῇσει. εἰδὼς ὅτι τα- 14
 χινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου καθὼς καὶ ὁ 15
 κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. σπουδάσω δὲ 16
 καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τού-
 των μνήμην ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξ- 16
 ακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
 ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν ἀλλ' ἐπόπται γενη-
 θέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ 17
 πατρός τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε
 ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης οὗτός' ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ 18
 ἀγαπητὸς εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡ- 18
 μεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν 19
 τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν 19
 λόγον ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὥς λύχνῳ φαίνοντι ἐν
 αὐχμηρῷ τόπῳ ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀ-
 νατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες 20
 ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21
 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτε° προφητεία ἀλλ' 21
 ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι θεοῦ
 ἄνθρωποι.

Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ ὥς καὶ ἐν **2**
 ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι οἵτινες παρεισάξουσιν αἰ-
 ρέσεις ἀπωλείας καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρ-
 νούμενοι ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινήν ἀπώλειαν. καὶ πολ- 2
 λοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀπωλείαις δι' οὓς ἡ ὁδὸς
 τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλα- 3
 στοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι
 οὐκ ἀργεῖ καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ὁ θεὸς 4
 ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο ἀλλὰ σειραῖς ζόφου

v.17 T*: οὗτος ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, V: ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτος ἐστιν.

v.18 T*: ὀρει τῷ ἁγίῳ, V: ἁγίῳ ὀρει. **v.21** T*: ποτε προφητεία ἀλλ, V: προφητεία ποτε ἀλλὰ.

v.21 T: οἱ ἅγιοι, KM: ἁγιοι, V: ἀπο. **2. v.2** TK: ἀπωλείαις, MV: ἀσελγείαις. **v.3** TKV: νυσταζει, M: νυσταζει.

- 5 ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν ἑτετηρημένους ὁ καὶ ἀρ-
 χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο ἀλλ' ὄγδοον νῶε δικαιοσύνης
 κήρυκα ἐφύλαξεν κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας ὁ
 6 καὶ πόλεις σοδόμων καὶ γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ
 7 κατέκρινεν ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικῶς ὁ καὶ
 δίκαιον λῶτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀ-
 8 σελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο ὁ βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ
 δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν
 9 δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν ὁ οἶδεν κύριος εὐσε-
 βεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρί-
 10 σεως κολαζομένους τηρεῖν ὁ μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρ-
 κὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος
 καταφρονοῦντας τολμηταὶ αὐθάδεις δόξας οὐ τρέμουσιν
 11 βλασφημοῦντες ὁποῦ ἄγγελοι ἰσχυεῖ καὶ δυνάμει μεῖζο-
 νες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον
 12 κρίσιν ὁ οὗτοι δὲ ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἄ-
 λωσιν καὶ φθορὰν ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες ἐν τῇ
 13 φθορᾷ αὐτῶν κατὰφθαρήσονται ὁ κομιοῦμενοι μισθὸν ἀ-
 δικίας ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν σπῖλοι καὶ
 μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι
 14 ὑμῖν ὁ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκατα-
 παύστους ἀμαρτίας δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους καρ-
 δίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίαις ἔχοντες κατάρας τέκνα ὁ
 15 καταλιπόντες τὴν εὐθειαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν ἐξακολου-
 θήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ βαλαὰμ τοῦ βοσὸρ ὃς μισθὸν ἀδι-
 16 κίας ἡγάπησεν ὁ ἐλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας ὑπο-
 ζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν
 17 τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν ὁ οὗτοι εἰσιν πηγαὶ ἀνυ-
 δροὶ νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι οἷς ὁ ζόφος τοῦ

v.4 TK: ἑτετηρημενους, MV: τηρουμενους. **v.5** T^c: αλλα, V: αλλα. **v.6** T^c: ασεβειν, V: ασεβε[σ]ιν. **v.9** TMV: πειρασμου, K: πειρασμων. **v.11** T^c: κυριω, V: κυριου. **v.12** T^c: φυσικα γεγεννημενα, V: γεγεννημενα φυσικα. **v.12** TK: καταφθαρησονται, M: και καταφθαρησονται, V: και φθαρησονται. **v.13** T^c: κομιουμενοι, V: αδικουμενοι. **v.14** TK: πλεονεξιαις, MV: πλεονεξιας. **v.15** TK: καταλιποντες την, M: καταλιποντες, V: καταλειποντες. **v.17** T^c: νεφελαι, V: και ομιχλαι.

σκοτούς εἰς^ο αἰῶνα τετήρηται . ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος 18
 φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγεί-
 αῖς^ο τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφο-
 μένους . ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι αὐτοὶ δοῦλοι 19
 ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς ᾧ γὰρ τις ἡττηται τούτῳ καὶ δεδού-
 λωται . εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν 20
 ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ τούτοις
 δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡτῶνται γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα
 χείρονα τῶν πρώτων . κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνώ- 21
 κέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι
 ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς . συμβέβηκεν 22
 δὲ^ο αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ
 τὸ ἴδιον ἐξέραμα καὶ ὅς λουσαμένη εἰς κύλισμα^ο βορβόρου .

Ταύτην ἤδη ἀγαπητοὶ δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν **3**
 ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν .
 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προ- 2
 φητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ
 σωτῆρος . τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐ- 3
 σχάτου^ο τῶν ἡμερῶν ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν^ο ἐπι-
 θυμίας πορευόμενοι . καὶ λέγοντες ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία 4
 τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν
 πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως . λανθάνει γὰρ 5
 αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ 6
 ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ . δι' 6
 ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο . οἱ δὲ νῦν 7
 οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτοῦ^ο λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ
 τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν
 ἀνθρώπων . ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς ἀγαπητοὶ ὅτι 8
 μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὥς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὥς ἡ-

v.17 T^ο: εἰς αἰῶνα, V: ∅. **v.18** TM: ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας, K: ἐν ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας, V: ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφευγόντας. **v.19** T^ο: καὶ, V: ∅.
v.20 T^ο: κυρίου, V: κυρίου [ἡμῶν]. **v.21** T^ο: ἐπιστρέψαι, V: υποστρέψαι. **v.22** T^ο: δε, V: ∅. **v.22** T^ο: κυλισμα, V: κυλισμον. **3. v.2** TK: ἡμῶν, MV: ὑμῶν. **v.3** T^ο: ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, V: ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν [ἐν] ἐμπαίγμονῃ. **v.3** TK: αὐτῶν ἐπιθυμίας, MV: ἐπιθυμίας αὐτῶν. **v.7** T: αὐτοῦ, KV: τῷ αὐτῷ, M: τῷ αὐτοῦ.

- 9 μέρα μία . οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας ὥς τινες
 βραδυτῆτα ἡγοῦνται ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς μὴ βου-
 λόμενός τινος ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῇ-
 10 σαι . ἤξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὥς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ ἐν ἣ οἱ
 οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται στοιχεῖα δὲ καυσούμενα
 λυθήσονται καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα καὶτακαήσεται .
 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑ-
 12 μᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις . προσδοκῶν-
 τας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας
 δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυ-
 13 σούμενα τήκεται . καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν
 κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν ἐν οἷς δικαιοσύνη
 14 κατοικεῖ . διὸ ἀγαπητοὶ ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε
 15 ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ . καὶ τὴν
 τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε καθὼς
 καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δο-
 16 θεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν . ὥς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπι-
 στολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων ἐν οἷς ἐστὶν δυσνό-
 ητά τινα ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὥς καὶ
 17 τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν . ὑμεῖς
 οὖν ἀγαπητοὶ προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν
 ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηρι-
 18 γμοῦ . αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν
 καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς
 ἡμέραν αἰῶνος ἀμήν .

v.9 T*: ο, V: Ø. **v.9** T*: ημας, V: υμας. **v.10** T*: η, V: Ø. **v.10** T*: νυκτι εν, V: Ø.
v.10 T*: λυθησονται, V: λυθησεται. **v.10** T*: κατακαησεται, V: ευρεθησεται. **v.11** T*:
 ουν, V: ουτως. **v.15** T*: αυτω δοθεισαν, V: δοθεισαν αυτω. **v.16** T*: ταις, V: Ø. **v.16** T*:
 οις, V: αις.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ°

Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς ὁ ἀκηκόαμεν ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλ- **1**
μοῖς ἡμῶν ὁ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν
περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐωρά- **2**
καμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν
τὴν αἰώνιον ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν.
ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν ἵνα καὶ **3**
ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡ-
μετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ
χριστοῦ. καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾗ **4**
πεπληρωμένη. καὶ αὕτη° ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόα- **5**
μεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν
καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι **6**
κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶ-
μεν ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν. ἐὰν δὲ ἐν **7**
τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ κοινωνίαν
ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ἐὰν εἴπωμεν **8**
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια
οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν **9**
πιστὸς ἐστὶν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ
καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ **10**
ἡμαρτήκαμεν ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Τεκνία μου ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε καὶ ἐὰν **2**
τις ἁμάρτη παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα ἰησοῦν
χριστὸν δίκαιον. καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶν περὶ τῶν ἁμαρ- **2**

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ, ΜV: ΙΩΑΝΝΟΥ Α. **1. v.3** T°: ὑμιν, V: καὶ ὑμιν. **v.4** T°: ὑμιν, V: ἡμεῖς. **v.4** TMV: ἡμῶν, K: ὑμῶν. **v.5** T: αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, K: αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία, ΜV: ἐστὶν αὕτη ἡ ἀγγελία. **v.7** T°: χριστοῦ, V: ∅.

τιῶν ἡμῶν οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅ-
 3 λου τοῦ κόσμου . καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν
 4 αὐτὸν ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν . ὁ λέγων ἔγνωκα
 αὐτὸν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύστης ἐστὶν καὶ
 5 ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν . ὅς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν
 λόγον ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται ἐν
 6 τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν . ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μέ-
 νειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕτως
 7 περιπατεῖν . ἀδελφοί οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ἀλλ'
 ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά
 8 ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς . πάλιν ἐντολὴν και-
 νὴν γράφω ὑμῖν ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν ὅτι ἡ
 9 σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει . ὁ
 λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ
 10 σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι . ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ
 11 φωτὶ μένει καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν . ὁ δὲ μισῶν
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ πε-
 12 ριπατεῖ καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν
 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ . γράφω ὑμῖν τεκνία ὅτι ἀφένονται
 13 ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ . γράφω ὑμῖν πατέ-
 ρες ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς γράφω ὑμῖν νεανίσκοι ὅτι
 νενικήκατε τὸν πονηρὸν γράφω ὑμῖν παιδία ὅτι ἐγνώκατε
 14 τὸν πατέρα . ἔγραψα ὑμῖν πατέρες ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
 ἀρχῆς ἔγραψα ὑμῖν νεανίσκοι ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε καὶ ὁ λόγος
 15 τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν . μὴ
 ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἐὰν τις ἀγαπᾷ
 16 τὸν κόσμον οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ . ὅτι
 πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία
 τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
 17 πατρὸς ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν . καὶ ὁ κόσμος παράγε-
 ται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
 18 μένει εἰς τὸν αἰῶνα . παιδία ἐσχάτη ὥρα ἐστὶν καὶ καθὼς

2. v.4 T^a: λεγων, V: λεγων οτι. **v.7** T^a: αδελφοι, V: αγαπητοι. **v.7** T^a: απ αρχης, V: ∅.
v.13 T^a: γραφω, V: εγραψα.

ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται καὶ νῦν ἀντίχριστοι
πολλοὶ γεγόνασιν ὅθεν γινώσκουμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν·
ἐξ ἡμῶν ἐξηλθὼν ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν εἰ γὰρ ἦσαν· ἐξ 19
ἡμῶν μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν
ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν· καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ 20
τοῦ ἁγίου καὶ οἴδατε πάντα· οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ 21
οἴδατε τὴν ἀλήθειαν ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν καὶ ὅτι πᾶν ψευ-
δος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν· τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ 22
ὁ ἀρνούμενος ὅτι ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστὸς οὗτός ἐστιν
ὁ ἀντίχριστος ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν· πᾶς 23
ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὑμεῖς οὖν 24
ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἐν ὑμῖν μενέτω ἔαν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ
ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ
μενεῖτε· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγεί- 25
λατο ἡμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον· ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ 26
τῶν πλανώντων ὑμᾶς· καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' 27
αὐτοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ
ὑμᾶς ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων
καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος καὶ καθὼς ἐδίδαξεν
ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ· καὶ νῦν τεκνία μένετε ἐν αὐτῷ ἵνα 28
ὅταν φανερωθῇ ἔχωμεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν
ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· ἔαν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός 29
ἐστὶν γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ
γεγέννηται·

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέ- **3**
κνα θεοῦ κληθῶμεν διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς
ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν· ἀγαπητοὶ νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν καὶ 2
οὕτω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα οἵδαμεν δὲ ὅτι ἔαν φανερω-
θῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα ὅτι ὁφόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστίν·

v.18 T^s: ο, V: ∅. **v.19** T^s: ἐξηλθον, V: ἐξηλθαν. **v.19** T^s: ἦσαν ἐξ ἡμῶν, V: ἐξ ἡμῶν ἦσαν.

v.20 T^s: παντα, V: παντες. **v.23** TM: εχει, KV: εχει ο ομολογων τον υιον και τον πατερα εχει.

v.24 T^s: ουν, V: ∅. **v.27** T^s: εν υμιν μενει, V: μενει εν υμιν. **v.27** T^s: αυτο, V: αυτου.

v.27 T^s: μενειτε, V: μενετε. **v.28** T^s: οταν φανερωθη εχωμεν, V: εαν φανερωθη σχωμεν.

v.29 T^s: οτι, V: οτι και. **3. v.1** T^s: κληθωμεν, V: κληθωμεν και εσμεν. **v.1** TKV: ημας,

M: υμας. **v.2** T^s: δε, V: ∅.

3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυ-
 4 τὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν . πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν
 5 καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία . καὶ
 οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ
 6 καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν . πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ
 ἁμαρτάνει πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔ-
 7 γνωκεν αὐτόν . τεκνία μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς ὁ ποιῶν τὴν
 8 δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν . ὁ
 ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστὶν ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
 ὁ διάβολος ἁμαρτάνει εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θε-
 9 οῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου . πᾶς ὁ γεγεννημένος
 ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
 μένει καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννη-
 10 ται . ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα
 τοῦ διαβόλου πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ
 11 τοῦ θεοῦ καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ . ὅτι αὕτη
 ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλ-
 12 λήλους . οὐ καθὼς καὶν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαζεν
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ χάριν τίνος ἔσφαζεν αὐτόν ὅτι τὰ
 ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια .
 13, 14 μὴ θαυμάζετε ἀδελφοί μου εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος . ἡμεῖς
 οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν
 ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
 15 μένει ἐν τῷ θανάτῳ . πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀν-
 θρωποκτόνος ἐστὶν καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ
 16 ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν . ἐν τούτῳ ἐγνώκα-
 μεν τὴν ἀγάπην ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 ἔθηκεν καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς
 17 τιθεῖναι . ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐ-
 18 τοῦ ἀπ' αὐτοῦ πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ . τεκνία

v.5 T^a: ἡμῶν, V: ∅. **v.13** T^a: μη, V: [καὶ] μη. **v.13** T^a: μου, V: ∅. **v.14** T^a: τὸν ἀδελφόν, V: ∅. **v.15** TKV: αὐτῷ, M: εαυτῷ. **v.16** TMV: ἀγαπῶν, K: ἀγαπῶν τοῦ θεοῦ. **v.16** T^a: τιθεῖναι, V: θείναι.

μού μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ γλώσση· ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀλη-
 θείᾳ · καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν 19
 καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν · ὅτι ἐ- 20
 ἂν καταγινώσκη ἡμῶν ἡ καρδιά ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς
 καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα · ἀγαπητοὶ ἐὰν ἡ καρ- 21
 διά ἡμῶν μὴ καταγινώσκη ἡμῶν παρρησίαν ἔχομεν πρὸς
 τὸν θεόν · καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ ὅτι 22
 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἄρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ
 ποιοῦμεν · καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἵνα πιστεύσωμεν 23
 τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν
 ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν ἡμῖν · καὶ ὁ τηρῶν τὰς 24
 ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τού-
 τῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν
 ἔδωκεν ·

Ἀγαπητοὶ μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε ἀλλὰ δοκιμάζετε 4
 τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφη-
 ται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον · ἐν τούτῳ γινώσκειτὶ τὸ 2
 πνεῦμα τοῦ θεοῦ πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν
 ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν · καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ 3
 μὴ ὁμολογεῖ τὸν ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ
 τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀ-
 κηκόατε ὅτι ἔρχεται καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη · ὑμεῖς 4
 ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε τεκνία καὶ νενικήκατε αὐτοὺς ὅτι μείζων
 ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ · αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου 5
 εἰσὶν διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐ-
 τῶν ἀκούει · ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν ὁ γινώσκων τὸν θεόν 6
 ἀκούει ἡμῶν ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν ἐκ
 τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα
 τῆς πλάνης · ἀγαπητοὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους ὅτι ἡ ἀγάπη 7
 ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννη-

v.18 T*: μου, V: ∅. **v.18** TK: γλώσση ἀλλ, M: τη γλώσση ἀλλ ἐν, V: τη γλώσση ἀλλὰ ἐν.

v.19 T*: γινώσκομεν, V: γνωσσομεθα. **v.19** T*: τας καρδιας, V: την καρδιαν. **v.21** T*: μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, V: [ἡμῶν] μὴ καταγινώσκη. **v.22** T*: παρ, V: ἀπ. **v.23** TKV: ἡμιν, M: ∅. **4. v.2** TKV: γινώσκετε, M: γινώσκεται. **v.3** TK: τον ιησουν χριστον, M: ιησουν χριστον, V: τον ιησουν. **v.3** T*: ἐν σαρκι ἐληλυθота, V: ∅.

8 ται καὶ γινώσκει τὸν θεόν . ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν
 9 ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν . ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ
 θεοῦ ἐν ἡμῖν ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν
 10 ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ . ἐν τούτῳ ἐ-
 στὶν ἡ ἀγάπη οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεὸν ἀλλ' ὅτι
 αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλα-
 11 σμόν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν . ἀγαπητοὶ εἰ οὕτως ὁ θεὸς
 ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν .
 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους ὁ
 θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη^ο ἐστὶν
 13 ἐν ἡμῖν . ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ
 αὐτὸς ἐν ἡμῖν ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν .
 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατήρ ἀπέ-
 15 σταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου . ὃς ἂν ὁμολογήσῃ
 ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ
 16 αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ . καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν
 τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστὶν καὶ
 ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ .
 17 ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν ἵνα παρρησίαν ἔ-
 χωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ
 18 ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ . φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀ-
 γάπῃ ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον ὅτι ὁ φόβος
 κόλασιν ἔχει ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ .
 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς .
 20 ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 μισῇ ψεύστης ἐστὶν ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 ὃν ἑώρακεν τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν ὥς δύναται ἀγαπᾶν .
 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν
 θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ .

5 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ
 γεγέννηται καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ

v.10 T^{*}: ἠγαπησαμεν, V: ἠγαπηκαμεν. **v.12** T^{*}: τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν, V: ἐν ἡμῖν
 τετελειωμένη ἐστὶν. **v.15** T^{*}: ἀν, V: εἰς. **v.16** TK: αὐτῷ, MV: αὐτῷ μένει. **v.19** T^{*}:
 αὐτον, V: ∅. **v.20** T^{*}: πῶς, V: οὐ.

τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ . ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀ- 2
 γαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ
 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν . αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ 3
 θεοῦ ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ
 βαρεῖαι οὐκ εἰσὶν . ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ 4
 νικᾷ τὸν κόσμον καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κό-
 σμον ἡ πίστις ἡμῶν . τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ 5
 ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ . οὗτός ἐστιν 6
 ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος ἰησοῦς ὁ ὁ χριστὸς οὐκ ἐν
 τῷ ὕδατι μόνον ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι καὶ τὸ πνεῦ-
 μά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια . ὅτι 7
 τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ πατὴρ ὁ λόγος
 καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσιν . καὶ τρεῖς 8
 εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ
 τὸ αἶμα καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν . εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν 9
 ἀνθρώπων λαμβάνομεν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστὶν
 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ἣν μεμαρτύρηκεν πε-
 ρὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ . ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει 10
 τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην
 πεποίηκεν αὐτὸν ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν
 μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ . καὶ αὕτη ἐστὶν 11
 ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς καὶ αὕτη
 ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστὶν . ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζω- 12
 ῆν ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει . ταῦτα 13
 ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ
 θεοῦ ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον καὶ ἵνα πιστεύητε
 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ . καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρ- 14
 ρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ
 θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν . καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει 15

5. v.2 T^a: τηρῶμεν, V: ποιῶμεν. **v.4** TKV: ἡμῶν, M: ὑμῶν. **v.5** T^a: τις, V: τις [δε].
v.6 TK: ο, MV: ∅. **v.6** T^a: τῷ, V: ἐν τῷ. **v.7** TK: ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ πατὴρ ὁ λόγος καὶ τὸ
 ἅγιον πνεῦμα καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσιν, MV: ∅. **v.8** TK: καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν
 τῇ γῇ, MV: ∅. **v.9** T^a: ἡν, V: ὅτι. **v.10** TKV: ἐαυτῷ, M: αὐτῷ. **v.13** T^a: τοῖς πιστεύουσιν
 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, V: ∅. **v.13** TK: ἔχετε αἰώνιον καὶ ἵνα πιστευῇτε, M: αἰώνιον
 ἔχετε καὶ ἵνα πιστευῇτε, V: ἔχετε αἰώνιον τοῖς πιστεύουσιν.

ἡμῶν ὃ ἂν αἰτώμεθα οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ
 16 ἤτήκαμεν παρ' αὐτοῦ. ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁ-
 μαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον αἰτήσῃ καὶ δώσῃ
 αὐτῷ ζωὴν τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον ἔστιν ἁ-
 μαρτία πρὸς θάνατον οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.
 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶν καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θά-
 18 νατον. οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ
 ἁμαρτάνει ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν καὶ
 19 ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ
 20 ἔσμεν καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. οἶδαμεν
 δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα
 γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν καὶ ἔσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ ἐν τῷ
 υἱῷ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστῷ οὕτως ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ
 21 ἡ ζωὴ αἰώνιος. τεκνία φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων
 ἀμὴν.

v.15 TK: αν, MV: εαν. **v.15** T*: παρ, V: απ. **v.18** T*: εαυτον, V: αυτον. **v.20** TK: η
 ζωη, M: η ζωη η, V: ζωη. **v.21** TK: εαυτους, MV: εαυτα. **v.21** T*: αμην, V: ∅.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ°

Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς **1**
οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ
πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν. διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν **2**
μένουσαν ἐν ἡμῖν καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. ἔ- **3**
σται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ
παρὰ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς ἐν ἀλη-
θείᾳ καὶ ἀγάπῃ. ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων **4**
σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν
παρὰ τοῦ πατρὸς. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε κυρία οὐχ ὥς ἐν- **5**
τολὴν γράφω σοι καινὴν ἀλλὰ ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς ἵνα
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη ἵνα περιπα- **6**
τῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ καθὼς
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. ὅτι πολλοὶ **7**
πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον οἱ μὴ ὁμολογοῦντες ἰη-
σοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκὶ οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος
καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν **8**
ἃ εἰργασάμεθα ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. πᾶς ὁ **9**
παράβαινων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ θε-
ὸν οὐκ ἔχει ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ οὗτος καὶ
τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς **10**
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς
οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ **11**

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΙΩΑΝΝΟΥ Β.
1. v.2 E: δια την αληθειαν, F: Ø. **v.2** E: μενουσαν, A: νοικουσαν, F: ουσαν. **v.2** E: ημιν,
F: υμιν. **v.2** E: ημων, F: υμων. **v.3** TMV: ημων, K: υμων. **v.3** E: ελεος, F: υμιν και.
v.3 T*: παρα κυριου, V: παρα, N: κυριου. **v.3** E: πατρος, F: θεου. **v.4** E: ελαβομεν, N:
ελαβον. **v.5** T: γραφω σοι καινην, KM: γραφων σοι καινην, V: καινην γραφων σοι, F: καινην
γραφω σοι. **v.6** T*: εστιν η εντολη, V: η εντολη εστιν, N: εστιν η εντολη αυτου. **v.6** E:
καθως, NA: ινα καθως. **v.6** E: ινα, F: Ø. **v.7** T*: εισηλθον, V: εξηλθον. **v.7** E: ο, N:
Ø. **v.8** T*: απολεσωμεν, V: απολεσητε. **v.8** E: ειργασαμεθα, NA: ειργασασθε. **v.8** T*:
απολαβωμεν, V: απολαβητε. **v.9** T*: παραβαινων, V: προαγων. **v.9** E: διδαχη, F: αγαπη.
v.9 T*: του χριστου, V: Ø, F: αυτου. **v.9** E: πατερα και τον υιον, A: υιον και τον πατερα.

- 12 χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. πολλά
ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἠβούληθην διὰ χάρτου καὶ μέλα-
νος ἀλλὰ ὁ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα
13 λαλῆσαι ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾗ πεπληρωμένη. ἀσπάζεται σε
τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς ἀμῆν.

---

v.11 T*: γὰρ λεγὼν αὐτῷ, V: λεγὼν γὰρ αὐτῷ, F: γὰρ λεγὼν. **v.12** E: εἶχων, NA: εἶχω. **v.12** E: γραφεῖν, A: γραφαί. **v.12** TK: ἠβουλήθην, MV: ἐβουλήθην. **v.12** T*: ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν, V: ἀλλὰ ἐλπίζω γενεσθαι, A: ἐλπίζω γὰρ γενεσθαι. **v.12** T*: ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη, V: ἡμῶν πεπληρωμένη ἡ, A: ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη. **v.13** E: ἐκλεκτῆς, F: ἐκκλησίας. **v.13** T*: ἀμην, V: ∅, F: ἡ χάρις μετὰ σου ἀμην.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΡΙΤΗ°

Ὁ πρεσβύτερος γαῖῳ τῷ ἀγαπητῷ ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀ- **1**
ληθείᾳ. ἀγαπητέ περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ **2**
ὑγιαίνειν καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχὴ. ἐχάρην γὰρ λίαν **3**
ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ κα-
θὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω **4**
χαρὰν ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
ἀγαπητέ πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ **5**
εἰς τοὺς ξένους. οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον **6**
ἐκκλησίας οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θε-
οῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες **7**
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς **8**
τοιούτους ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. ἔγραψά τῇ **9**
ἐκκλησίᾳ ἄλλ' ὃ φιλοπρωτεύων αὐτῶν διοτρεφῆς οὐκ ἐπι-
δέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο ἐὰν ἔλθω ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ **10**
ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς καὶ μὴ ἀρ-
κούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς
καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλ-
λει. ἀγαπητέ μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν ὃ ἀγαθο- **11**
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὃ δὲ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν
θεόν. δημητριῷ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῆς **12**
τῆς ἀληθείας καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν καὶ οἴδατε ὅτι ἡ
μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστὶν. πολλὰ εἶχον γράφειν ἀλλ' **13**
οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι. ἐλπίζω **14**
δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. εἰ- **15**
ρήνη σοι ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι ἀσπάξου τοὺς φίλους κατ'
ὄνομα.

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΡΙΤΗ, Κ: ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ, ΜV: ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.
1. v.4 T^o: εν, V: εν τη. **v.5** T^o: εις τους, V: τουτο. **v.7** TMV: ονοματος, K: ονομα-
τος αυτου. **v.7** T^o: εθνων, V: εθνικων. **v.8** T^o: απολαμβανειν, V: υπολαμβανειν. **v.9** T^o:
εγραψα, V: εγραψα τι. **v.11** TK: δε, MV: Ø. **v.12** T^o: υπ, V: υπο. **v.12** T^o: οιδατε, V:
οιδας. **v.13** T^o: γραφειν, V: γραφαι σοι. **v.13** T^o: γραφαι, V: γραφειν. **v.14** T^o: ιδειν
σε, V: σε ιδειν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ°

- 1 Ἰούδας ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοις
2 κλητοῖς. ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ πληθυνθεῖη.
3 ἀγαπητοὶ πᾶσαν σπουδὴν ποιοῦμενος γράφειν ὑμῖν πε-
ρὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν πα-
ρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ᾧπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις
4 πίστει. παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ πάλαι προ-
γεγραμμένοι εἰς τοῦτο ἵδὲ κρίμα ἀσεβεῖς τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην
5 θῆδὸν καὶ κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι. ὑπο-
μῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι εἰδόντας ὑμᾶς ᾧπαξ τοῦτο ὅτι ὁ
κύριος λαὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ
6 πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας
τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον
εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετή-
7 ρηκεν. ὥς σόδομα καὶ γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις
τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦ-
σαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτίερας πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰώνιου
8 δίκην ὑπέχουσαι. ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμε-
νοι σάρκα μὲν μιαινουσιν κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν δόξας δὲ
9 βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ὅτε τῷ διαβό-

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗ, Κ: ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ, ΜV: ΙΟΥΔΑ.

1. v.1 E: τοις, F: τοις ἔθνεσιν. **v.1** T^a: ἡγιασμένοις, V: ἡγαπημένοις. **v.1** E: καὶ ἰη-
σοῦ χριστῷ τετηρημένοις, F: ∅. **v.2** E: εἰρήνῃ, F: εἰρήνῃ ἐν κυρίῳ. **v.3** E: ποιούμενος, Ψ⁷²:
ποιησάμενος. **v.3** E: γράφειν, N⁸⁷²: του γράφειν. **v.3** T^a: σωτηρίας, V: ἡμῶν σωτηρίας, N:
ἡμῶν σωτηρίας καὶ ζωῆς, F: ὑμῶν ζωῆς. **v.3** E: γραψαί, N: γραφεῖν. **v.4** E: παρεισεδυσαν,
B: παρεισεδυσαν. **v.4** E: το, Ψ⁷²: ∅. **v.4** E: κρίμα, F: κηρυγμα. **v.4** T^a: χάριν, V:
χαρίτα. **v.4** E: μονον, Ψ⁷²: [νομον] ἡμῶν. **v.4** T^a: θεον, V: ∅. **v.4** E: ἡμῶν ἰησοῦν χριστον,
Ψ⁷²: ἰησοῦν χριστον ἡμῶν. **v.5** E: δε, F: συν. **v.5** E: βουλομαι, Ψ⁷⁸: βουλομαι ἀδελφοι.
v.5 T^a: ὑμας ἀπαξ τουτο οτι ο κυριος, V: [ὑμας] παντα οτι [ο] κυριος ἀπαξ, Ψ⁷²: ἀπαξ παντας
οτι θεος χριστος. **v.6** E: αἰδιοις, F: αἰυτοις καὶ. **v.7** T^a: τουτοις τροπον, V: τροπον τουτοις.
v.7 E: ετερας, Ψ⁷²: τερας. **v.7** E: υπεχουσαι, N: υπεχουσιν, A: υπερεχουσαι, Ψ⁷⁸: επεχουσαι,
F: υπαρχουσαι. **v.8** E: ομοιως, A: ομως.

λφ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ μωδῆως σώματος οὐκ
 ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας ἀλλ' εἶπεν ἐπιτι-
 μήσαι ὅσι κύριος. οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφη- 10
 μοῦσιν ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται ἐν τού-
 τοις φθείρονται. οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ καὶν ἐπορεύ- 11
 θησαν καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν καὶ τῇ
 ἀντιλογίᾳ τοῦ κορὲ ἀπώλοντο. οὗτοί εἰσὶν ἐν ταῖς ἀγάπαις 12
 ὑμῶν σπιλάδες συνευώχούμενοι ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαί-
 νοντες νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων περιφερόμεναι δέν-
 δρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δις ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα.
 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύ- 13
 νας ἀστέρες πλανῆταις οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκοτόους εἰς τὸν
 αἰῶνα τετήρηται. προεφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἔβδομος 14
 ἀπὸ ἀδάμ ἐνώχ λέγων ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν μυριάσιν ἀ-
 γίαις αὐτοῦ. ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐξελέγξαι 15
 πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσε-
 βείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν
 ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. οὗτοί εἰσιν 16
 γογγυσταὶ μεμψίμοιροι κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευ-
 ὄμενοι καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα θαυμάζοντες
 πρόσωπα ὠφελείας χάριν. ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ μνησθήτε 17
 τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ
 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐν ἐσχά- 18

v.9 E: μιχαηλ, Ψ^{72} : μιχαης. **v.9** E: οτε, B: τότε. **v.9** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.9** T*: αλλ, V: αλλα. **v.9** E: σοι, B: εν σοι. **v.9** E: κυριος, N: ο θεος, F: κυριος διαβολε. **v.11** E: βαλααμ, Ψ^{72} : βαλαακ. **v.12** T*: εἰσιν, V: εἰσιν οἱ, N: εἰσιν γογγυσται μεμψιμοιροι κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι. **v.12** E: αγαπαις, A: απαταις, F: ευωχιαῖς. **v.12** E: συνευωχουμενοι, Ψ^{72} : συνευχομενοι. **v.12** TMV: αφοβως, K: υμιν αφοβως. **v.12** E: εαυτους, Ψ^{72} : αυτους. **v.12** E: υπο ανεμων, N: παντι ανεμω. **v.12** TK: περιφερομεναι, MV: παραφερομεναι, B Ψ^{72} : παραφερομενοι. **v.13** E: επαφριζοντα, Ψ^{72} : απαφριζοντα. **v.13** E: πλανηται, B: πλανητης, Ψ^{72} : πλανητε. **v.13** E: ο, B Ψ^{72} : ∅. **v.13** E: του, B: ∅. **v.13** TK: τον, MV: ∅. **v.14** E: προεφητευσεν, B Ψ^{72} : επροφητευσεν. **v.14** TK: μυριασιν αγιας αυτου, MV: αγιας μυριασιν αυτου, Ψ^{72} : αγιων αγγελων μυριασιν. **v.15** TK: εξελεγξαι, MV: ελεγξαι. **v.15** T*: παντας τους ασεβεις αυτων, V: πασαν ψυχην. **v.15** E: σκληρων, N: σκληρων λογων. **v.16** T*: κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι, V: κατα τας επιθυμιας εαυτων πορευομενοι, Ψ^{72} : ∅. **v.17** E: μνησθητε, F: μνημονευετε. **v.18** T*: οτι εν εσχατω χρονω, V: [οτι] επι εσχατου [του] χρονου, Ψ^{72} : οτι επι εσχατου χρονου.

τῷ χρόνῳ ἔθονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας
 19 πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν . οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες
 20 ψυχικοὶ πνεῦμα μὴ ἔχοντες . ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ τῇ ἁγι-
 ωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πνεύματι
 21 ἀγίῳ προσευχόμενοι . ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε
 προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
 22, 23 εἰς ζωὴν αἰώνιον . καὶ οὕς μὲν ἔλεεῖτε διακρινόμενοι . οὕς
 δὲ ἐν φόβῳ σώζετε ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπάζοντες μισοῦντες καὶ
 24 τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα . τῷ δὲ δυναμέ-
 νῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταιστοὺς καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς
 25 δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει . μόνῳ σοφῷ θεῷ σω-
 τῇρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλυσύνη κράτος καὶ ἐξουσία καὶ
 νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ἀμήν .

v.18 E: εσονται, A: ελευσονται, F: αναστησονται. **v.19** TMV: αποδιορίζοντες, K: αποδιο-
 ρίζοντες εαυτους, Ψ⁷²: αποδιωρίζοντες. **v.20** T^{*}: τη αγιωτατη υμων πιστει εποικοδομουντες
 εαυτους, V: εποικοδομουντες εαυτους τη αγιωτατη υμων πιστει. **v.20** E: προσευχομενοι, Ψ⁷²:
 προσευχομενοι εαυτοις. **v.21** E: τηρησατε, BΨ⁷²: τηρησωμεν, F: τηρησητε. **v.21** E: ημων
 ιησου χριστου εις ζωην, Ψ⁷²: εις ζοην ημων ιησου χριστου. **v.22** T^{*}: ελεειτε διακρινόμενοι, V:
 ελεατε διακρινόμενους. **v.23** TK: εν φοβω σωζετε εκ του πυρος αρπαζοντες, M: εν φοβω σω-
 ζετε εκ πυρος αρπαζοντες, V: σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω. **v.24** TM:
 φυλαξαι αυτους απταιστους και στησαι κατενωπιον της δοξης αυτου αμωμους, KV: φυλαξαι
 υμας απταιστους και στησαι κατενωπιον της δοξης αυτου αμωμους, Ψ⁷²: στηριζει ασφαλεις
 αμωμους αγνευσμενους απεναντι της δοξης αυτου. **v.25** T^{*}: σοφω, V: ∅. **v.25** T^{*}: δοξα
 και, V: δια ιησου χριστου του κυριου ημων δοξα. **v.25** T^{*}: εξουσια, V: εξουσια προ παντος
 του αιωνος. **v.25** E: παντας τους αιωνας, Ψ⁷²: τους παντας εωνας, F: παντας τους αιωνας των
 αιωνων.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ°

Ἀποκάλυψις ἰησοῦ χριστοῦ ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖ- **1**
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει καὶ ἐσήμανεν
ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἰωάν-
νῃ · ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν **2**
ἰησοῦ χριστοῦ ὅσα ἶε εἶδεν · μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ **3**
οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες
τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς · ἰωάννης ταῖς **4**
ἐπιτάξεσιν αἰσῶν ἡμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
τοῦ ὄντος καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτάξεων πνευ-
μάτων ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ · καὶ ἀπὸ ἰησοῦ **5**
χριστοῦ ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν
καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς
καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ · καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ **6**
πατρὶ αὐτοῦ αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων ἀμήν · ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν καὶ ὄ- **7**
ψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν
καὶ κόφονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ναὶ ἀμήν ·
ἐγὼ εἶμι τὸ α καὶ τὸ ω ἀρχὴ καὶ τέλος λέγει ὁ κύριος ὁ **8**
ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ παντοκράτωρ · ἐγὼ ἰωάν- **9**
νης ὁ καὶ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ
ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγενόμην ἐν
τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ

Τ: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Κ: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Μ: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, Ν: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. **1. ν.2** ΤΚ: τε, ΜΝ: ∅.
ν.4 ΤΚ: του, Μ: θεου, Ν: ∅. **ν.4** ΤΚ: εστιν, ΜΝ: ∅. **ν.5** ΤΚ: εκ, ΜΝ: ∅. **ν.5** ΤΚ:
αγαπησαντι, ΜΝ: αγαπωντι. **ν.5** Τ*: λουσанти, Ν: λυσαντι. **ν.5** Τ*: απο, Ν: εκ. **ν.6** ΤΚ:
βασιλεις και, ΜΝ: βασιλειαν. **ν.8** ΤΚ: α, ΜΝ: αλφα. **ν.8** ΤΚ: αρχη και τελος, ΜΝ: ∅.
ν.8 ΤΚ: ο κυριος, ΜΝ: κυριος ο θεος. **ν.9** ΤΚ: και, ΜΝ: ∅. **ν.9** ΤΚΝ: συγκοινωνος, Μ:
κοινωνος. **ν.9** ΤΚ: εν τη, ΜΝ: ∅. **ν.9** ΤΚ: ιησου χριστου, Μ: εν χριστω ιησου, Ν: εν ιησου.

- 10 διὰ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ χριστοῦ . ἐγενόμην ἐν πνεύματι
 ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν με-
 11 γάλην ὡς σάλπιγγος . λεγούσης ἐγώ εἰμι τὸ α καὶ τὸ ω ὁ
 πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον
 καὶ πέμψον ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ εἰς ἔφεσον καὶ
 12 εἰς σμύρναν καὶ εἰς πέργαμον καὶ εἰς θυάτειρα καὶ εἰς
 σάρδεις καὶ εἰς φιλαδέλφειαν καὶ εἰς λαοδίκειαν . καὶ ἐ-
 13 πέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καὶ
 ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς . καὶ ἐν μέσῳ τῶν
 14 ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον ὑψώ . ἀνθρώπου ἐνδεδυμένον ποδήρη
 καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσοῦν . ἡ δὲ
 15 κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὥσπερ ἔριον λευκὸν ὡς
 χιῶν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός . καὶ οἱ πόδες
 αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ καὶ
 16 ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν . καὶ ἔχων ἐν τῇ δε-
 17 ξιᾷ αὐτοῦ χεὶρὶ ἀστέρας ἑπτὰ καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
 ῥομφαία δίστομος ὅξεϊα ἐκπορευομένη καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
 18 ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ . καὶ ὅτε εἶδον αὐ-
 τὸν ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρὸς καὶ ἐπέθηκεν
 τὴν δεξιάν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἐμὲ λέγων μοι μὴ φοβοῦ ἐγώ
 19 εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος . καὶ ὁ ζῶν καὶ ἐγενόμην νε-
 κρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν
 20 καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ᾄδου καὶ τοῦ θανάτου . γράψον ἃ
 εἶδες καὶ ἃ εἰσιν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα . τὸ μυ-
 στήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου καὶ
 τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν

v.9 T^o: δια, V: Ø. **v.9** T^o: χριστου, V: Ø. **v.10** TKV: ὀπισω μου φωνην, M: φωνην ὀπισω μου. **v.11** TK: εγω ειμι το α και το ω ο πρωτος και ο εσχατος και, MV: Ø. **v.11** T: εκκλησιαις ταις εν ασια, K: επτα εκκλησιαις ταις εν ασια, MV: επτα εκκλησιαις. **v.12** TKV: και, M: και εκει. **v.12** TK: ελαλησεν, MV: ελαλει. **v.13** T^o: επτα, V: Ø. **v.13** TK: υιω, MV: υιον. **v.13** T^o: χρυσην, V: χρυσαν. **v.14** TK: ωσει, M: και ως, V: ως. **v.15** T^o: πεπυρωμενοι, V: πεπυρωμενης. **v.16** T^o: αυτου χειρι, V: χειρι αυτου. **v.17** TK: επεθηκεν, MV: εθηκεν. **v.17** TK: χειρα, MV: Ø. **v.17** TK: μοι, MV: Ø. **v.18** T^o: αμην, V: Ø. **v.18** TKV: κλεις, M: κλειδας. **v.18** TK: του αδου και του θανατου, MV: του θανατου και του αδου. **v.19** TK: γραψον, MV: γραψον συν. **v.19** T^o: γινεσθαι, V: γενεσθαι. **v.20** T^o: ων, V: ους.

ἐπτά ἐκκλησιῶν εἰσιν καὶ αἱ ἐπτά λυχνίαι ἃς εἶδες ἐπτά ἐκκλησίαι εἰσιν .

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον τάδε λέγει **2**
 ὁ κρατῶν τοὺς ἐπτά ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ ὁ περιπα-
 τῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπτά λυχνιῶν τῶν χρυσῶν . οἶδα τὰ ἔργα **2**
 σου καὶ τὸν κόπον οὗ καὶ τὴν ὑπομονὴν σου καὶ ὅτι οὐ
 δύνῃ βαστάσαι κακοὺς καὶ ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἴ-
 ναι ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσιν καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς .
 καὶ ἐβάστασας καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου **3**
 κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας . ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν **4**
 ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας . μνημόνευε οὖν πόθεν **5**
 ἐκπέπτωκας καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον
 εἰ δὲ μὴ ἔρχομαί σοι τάχῃ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου
 ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς ἐὰν μὴ μετανοήσης . ἀλλὰ τοῦτο ἔ- **6**
 χεις ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαιτῶν ἃ κἀγὼ μισῶ . ὁ **7**
 ἔχων οὕς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις τῷ
 νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ὃ ἐστίν
 ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ . καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς **8**
 ἐκκλησίας σμυρναίων γράψον τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ
 ἔσχατος ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἐζησεν . οἶδά σου τὰ ἔργα **9**
 καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν πλούσιος δὲ εἶ καὶ τὴν
 βλασφημίαν τῶν λεγόντων ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ
 εἰσιν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ . μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις **10**
 πάσχειν ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλα-
 κὴν ἵνα πειρασθῆτε καὶ ἐξῆτε θλίψιν ἡμερῶν δέκα γίνου

v.20 TK: αι επτα λυχνιαι, MV: αι λυχνιαι αι επτα. **v.20** TK: ας ειδες, MV: Ø. **2. v.1** TK: εφεσηνης, MV: εν εφεσω. **v.2** T⁺: σου, V: Ø. **v.2** TK: επειρασω τους φασκοντας ειναι αποστολους, M: επειρασας τους λεγοντας εαυτους αποστολους ειναι, V: επειρασας τους λεγοντας εαυτους αποστολους. **v.3** TK: εβαστασας και υπομονηνη εχεις και, MV: υπομονηνη εχεις και εβαστασας. **v.3** TK: κεκοπιακας και ου κεκμηκας, M: και ουκ εκοπιασας, V: και ου κεκοπιακες. **v.4** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.4** T⁺: αφηκας, V: αφηκες. **v.5** TK: εκπεπτωκας, MV: πεπτωκας. **v.5** T⁺: ταχει, KM: ταχυ, V: Ø. **v.7** TK: μεσω του παραδει- σου, MV: τω παραδεισω. **v.7** TKV: θεου, M: θεου μου. **v.8** TK: εκκλησιας σμυρναιων, MV: εν σμυρνη εκκλησιας. **v.9** T⁺: τα εργα και, V: Ø. **v.9** TK: πλουσιος δε, MV: αλλα πλουσιος. **v.9** TK: των, MV: εκ των. **v.10** TKV: πασχειν, M: παθειν. **v.10** TKV: μελλει, M: δη μελλει. **v.10** T⁺: βαλειν, V: βαλλειν. **v.10** TK: εξ υμων ο διαβολος, MV: ο διαβολος εξ υμων. **v.10** E: εξετε, C: εχετε, F: εχητε. **v.10** TKV: ημερων, M: ημερας.

πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς .
 11 ὁ ἔχων οὕς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις ὁ
 12 νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου . καὶ
 τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον τάδε λέγει
 13 ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν . οἶδα τὰ
 ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ
 καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου
 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν' αἷς ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς
 14 ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν ὅπου κατοικεῖ ὁ σατανᾶς . ἀλλ'
 ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
 βαλαάμ ὃς ἐδίδασκεν ἐν τῷ βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐν-
 ὥπιον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ φάγειν εἰδωλόθута καὶ πορνεῦσαι .
 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν νικολαΐ-
 16 τῶν ὃ' μισῶ . μετανόησον εἰ δὲ μὴ ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ
 πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου .
 17 ὁ ἔχων οὕς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις
 τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμ-
 μένου καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον
 ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμβά-
 18 νων . καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας γράψον
 τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
 ὡς φλόγα πυρὸς καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ .
 19 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν καὶ
 τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν σου καὶ τὰ ἔργα σου καὶ τὰ
 20 ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων . ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα ὅτι
 ἐξᾶς τὴν γυναῖκα ἱεραβὴλ τὴν λέγουσαν ἑαυτὴν προφητὴν
 διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ

v.13 T*: τα ἔργα σου καὶ, V: ∅. **v.13** TKV: καὶ, M: ∅. **v.13** TK: ἐν αἷς, M: αἷς, V: ∅.
v.13 T*: πιστος, V: πιστος μου. **v.13** TK: κατοικεῖ ὁ σατανᾶς, MV: ὁ σατανᾶς κατοικεῖ.
v.14 TKV: ἀλλ, M: ἀλλα. **v.14** TKV: ἐδίδασκεν, M: ἐδίδαξε. **v.14** T: ἐν τῷ, KM: τον, V: τῷ.
v.14 TKV: φαγεῖν, M: καὶ φαγεῖν. **v.15** TK: τῶν, M: ∅, V: [τῶν]. **v.15** TK: ὁ μισῶ, MV: ὁμοίως. **v.16** TK: μετανόησον, MV: μετανόησον συν. **v.17** TK: φαγεῖν ἀπὸ, MV: ∅.
v.17 TK: ἔγνω, MV: οἶδεν. **v.19** TK: διακονίαν καὶ τὴν πίστιν, MV: πίστιν καὶ τὴν διακονίαν.
v.19 TK: καὶ, MV: ∅. **v.20** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.20** TK: ὀλίγα ὅτι εἰς τὴν γυναῖκα ἱεραβὴλ τὴν λέγουσαν, M: ὅτι ἀφῆς τὴν γυναῖκα σου ἱεραβὴλ ἡ λέγει, V: ὅτι ἀφῆς τὴν γυναῖκα ἱεραβὴλ ἡ λεγουσα. **v.20** TK: διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι, MV: καὶ διδάσκει καὶ πλανά τους.

εἰδωλόθυτα^ο φαγεῖν. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανο- 21
 ῇση ἐκ^ο τῆς πορνείας αὐτῆς καὶ οὐ μετενόησεν. ἰδοὺ ἐγὼ 22
 βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
 εἰς θλίψιν μεγάλην ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐ-
 τῶν. καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ καὶ γνώσον- 23
 ται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ
 καρδίας καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν 24
 δὲ λέγω καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν θυατείροις ὅσοι οὐκ ἔχουσιν
 τὴν διδαχὴν ταύτην καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ^ο
 σατανᾶ ὡς λέγουσιν οὐ βάλῳ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος. πλὴν 25
 ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἦξω. καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ 26
 τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ
 τῶν ἐθνῶν. καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ ὡς τὰ 27
 σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβέται ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ
 πατρός μου. καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωῒνόν. ὁ 28, 29
 ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον τάδε **3**
 λέγει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἐπτά ἀστέρας
 οἷδά σου τὰ ἔργα ὅτι τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς καὶ νεκρὸς εἶ.
 γίνου γρηγορῶν καὶ στηρίξον τὰ λοιπὰ ἃ μέλλει ἀποθανεῖν 2
 οὐ γὰρ εὗρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ
 θεοῦ. μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας καὶ τή- 3
 ρει καὶ μετανόησον ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης ἦξω ἐπὶ σε ὡς
 κλέπτῃς καὶ οὐ μὴ γνῶς^ο ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σε. ἔχεις^ο 4
 ὀλίγα ὀνόματα καὶ ἐν σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια

v.20 TK: εἰδωλοθυτα φαγεῖν, MV: φαγεῖν εἰδωλοθυτα. **v.21** TK: ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς καὶ οὐ μετενόησεν, MV: καὶ οὐ θέλει μετανοήσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. **v.22** TK: ἐγώ, MV: Ὁ. **v.22** E: κλινὴν, A: φυλακὴν, F: κλιβανόν. **v.22** E: μετανοήσωσιν, NA: μετανοήσουσιν. **v.22** TK: αὐτῶν, MV: αὐτῆς. **v.23** E: καὶ, A: Ὁ. **v.23** Γ^ο: ἐρευνῶν, V: ἐραυνῶν. **v.23** E: ὑμῶν, F: αὐτοῦ. **v.24** TK: καὶ, MV: τοῖς, F: καὶ τοῖς. **v.24** TK: καὶ, MV: Ὁ. **v.24** TK: βάθη, MV: βάθεα. **v.24** E: τοῦ σατανᾶ, F: τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τοῦ σατανᾶ. **v.24** TK: βαλῶ, MV: βαλλῶ. **v.25** T^ο: ἀχρις, V: ἀκρις, N: ἀχρι, A: εὖς. **v.27** TKV: συντριβέται, M: συντριβήσεται. **3. v.1** T: πνεύματα, KMV: ἐπτα πνεύματα. **v.1** TK: το, MV: Ὁ. **v.1** TKV: οἱ, M: καὶ. **v.2** TK: στηρίξον, M: τηρήσον, V: στηρίσον. **v.2** TK: μέλλει, M: ἐμελλες, V: ἐμελλον. **v.2** TKV: ἀποθανεῖν, M: ἀποβαλλεῖν. **v.2** TK: θεοῦ, MV: θεοῦ μου. **v.3** T^ο: ἐπὶ σε, V: Ὁ. **v.3** TKV: γνῶς, M: γνώση. **v.4** TK: εἶχεις ὀλίγα, M: ἀλλ ὀλίγα εἶχεις, V: ἀλλὰ εἶχεις ὀλίγα. **v.4** TK: καὶ, MV: Ὁ.

αὐτῶν καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς ὅτι ἄξιοι
 5 εἰσιν. ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς καὶ
 οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς
 καὶ ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς
 6 μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὕς ἀκου-
 7 σάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. καὶ τῷ ἀγγέλῳ
 τῆς ἐν φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον τάδε λέγει ὁ ἅγιος
 ὁ ἀληθινὸς ὁ ἔχων τὴν κλεῖδᾶ τοῦ^ο δαβὶδ ὁ ἀνοίγων καὶ
 8 οὐδεὶς κλείει^ο καὶ κλείει καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει. οἶδά σου τὰ
 ἔργα ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην καὶ οὐ-
 δεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν καὶ
 ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.
 9 ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἐ-
 αυτοὺς ἰουδαίους εἶναι καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται ἰδοὺ
 ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξῳσιν καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν
 10 ποδῶν σου καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. ὅτι ἐτήρησας
 τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου καὶ ἐγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας
 τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμέ-
 11 νης ὅλης πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδοὺ
 ἔρχομαι ταχὺ κράτει ὁ ἔχεις ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν
 12 σου. ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν σύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ
 μου καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄ-
 νομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου
 τῆς καινῆς ἱερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 13 ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. ὁ ἔχων
 14 οὕς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. καὶ τῷ
 ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας^ο λαοδικέων γράψον τάδε λέγει ὁ ἁ-
 μὴν ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως

v.5 T^ο: οὗτος, V: οὐτως. **v.5** TK: ἐξομολογησονται, MV: ομολογησω. **v.7** TK: κλειδα, MV: κλειν. **v.7** T^ο: του δαβιδ, V: δαυιδ. **v.7** TK: κλειει και κλειει και ουδεις ανοιγει, M: κλεισει αυτην ει μη ο ανοιγων και ουδεις ανοιζει, V: κλεισει και κλειων και ουδεις ανοιγει. **v.8** T^ο: ανεωγμενην, V: ηνεωγμενην. **v.8** TK: και, MV: ην. **v.9** T^ο: διδωμι, V: διδω. **v.9** T^ο: ηξουσιν, V: ηξουσιν. **v.9** T^ο: προσκυνησωσιν, V: προσκυνησουσιν. **v.9** TKV: εγω, M: ∅. **v.11** TK: ιδου, MV: ∅. **v.12** TV: καταβαινουσα, KM: καταβαινει. **v.12** TKV: εκ, M: απο. **v.14** TK: εκκλησιας λαοδικεων, MV: εν λαοδικεια εκκλησιας.

τοῦ θεοῦ . οἶδά σου τὰ ἔργα ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζε- 15
 στὸς ὄφελον ψυχρὸς εἶης ἢ ζεστός . οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ 16
 καὶ οὔτε° ψυχρὸς οὔτε ζεστός μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στό-
 ματός μου . ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα 17
 καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαί-
 πωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός .
 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμέ- 18
 νον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσης καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβά-
 λῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου καὶ
 κολλούριον° ἐγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς .
 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω ζηλώσον οὖν καὶ 19
 μετανόησον . ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω ἐάν τις 20
 ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσελεύσομαι
 πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ .
 ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου 21
 ὡς καὶ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ
 θρόνῳ αὐτοῦ . ὁ ἔχων οὕς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει 22
 ταῖς ἐκκλησίαις .

Μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ θύρα ἡνέωγμένη ἐν τῷ οὐρα- 4
 νῷ καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης
 μετ' ἐμοῦ λέγουσα ἀνάβα ὧδε καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι
 μετὰ ταῦτα . καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι καὶ ἰδοὺ 2
 θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τοῦ° θρόνου καθή-
 μενος . καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι 3
 καὶ σαρδίῳ καὶ ἵρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοίως ὁρά-
 σει° σμαραγδίνῳ . καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι 4

v.15 TK: ειης, MV: ης. **v.16** TK: ουτε ψυχρος ουτε ζεστος, M: ου ζεστος ουτε ψυχρος, V: ουτε ζεστος ουτε ψυχρος. **v.17** TKV: οτι, M: Ø. **v.17** T⁺: ουδενος, V: ουδεν. **v.17** TKV: και, M: και ο. **v.18** TKV: παρ εμου χρυσιον, M: χρυσιον παρ εμου. **v.18** TK: κολλουριον εγχρισον, M: κολλυριον ινα εγχριση, V: κολλ[ο]υριον εγχρισαι. **v.19** TK: ζηλωσον, MV: ζηλευε. **v.20** TK: εισελευσομαι, M: και εισελευσομαι, V: [και] εισελευσομαι. **4. v.1** TKV: ηνεωγμενη, M: ανεωγμενη. **v.1** TK: λεγουσα, MV: λεγων. **v.2** TK: και, MV: Ø. **v.2** TK: του θρονου, MV: τον θρονον. **v.3** TKV: και ο καθημενος, M: Ø. **v.3** TK: ην, MV: Ø. **v.3** TK: σαρδινω, MV: σαρδιω. **v.3** TV: ομοιος, K: ομοια, M: ομοιως. **v.3** TKV: ορασει σμαραγδινω, M: ορασις σμαραγδινων. **v.4** TKV: και, M: Ø. **v.4** T⁺: θρονοι, V: θρονους.

καὶ τέσσαρες καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον^ο τοὺς εἴκοσι καὶ
 τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν
 ἱματίοις λευκοῖς καὶ ἔδον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφά-
 5 νους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ
 καὶ βρονταὶ^ο καὶ φωναὶ καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμε-
 ναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου αἱ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θε-
 6 οῦ. καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυ-
 στάλλῳ καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
 τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν.
 7 καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι καὶ τὸ δεύτερον ζῶον
 ὅμοιον μόσχῳ καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ^ο πρόσωπον ὡς
 ἄνθρωπος καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετιῶμένῳ.
 8 καὶ τέσσαρα ζῶα ἐν καθ' ἑαυτὸ^ο εἶχον ἀνά πτέρυγας ἐξ κυ-
 κλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμοντα ὀφθαλμῶν καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ
 ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντά^ο ἅγιος^ο ἅγιος ἅγιος κύ-
 9 ριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.
 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν
 τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ^ο θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 10 αἰώνων. πεσοῦνται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐν-
 ὡπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ προσκυνοῦσιν
 τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων καὶ βάλλουσιν τοὺς
 11 στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες. ἄξιός εἰ
 κύριε λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν ὅτι
 σὺ ἔκτισας τὰ πάντα καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶν καὶ ἐκτί-
 σθησαν.

v.4 TK: καὶ, MV: ∅. **v.4** TK: εἶδον τοὺς, M: τοὺς, V: ∅. **v.4** TK: καὶ, MV: ∅. **v.4** TK: εσχον, MV: ∅. **v.5** TK: βρονταὶ καὶ φωναὶ, MV: φωναὶ καὶ βρονταὶ. **v.5** TK: αἱ, M: αὐτοῦ αἱ, V: α. **v.5** TKV: τα, M: ∅. **v.6** TK: θαλασσα, MV: ὡς θαλασσα. **v.7** T^{*}: εχον, V: εχων. **v.7** TK: το πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος, M: πρόσωπον ἀνθρώπου, V: το πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου. **v.7** TKV: ζῶον, M: ∅. **v.7** TK: πετιῶμενῳ, MV: πετομενῳ. **v.8** TK: καὶ, MV: καὶ τα. **v.8** TK: εαυτο εἶχον, M: ἐν εχον, V: ἐν αὐτῶν εχων. **v.8** TK: γεμοντα, MV: γεμουσιν. **v.8** TK: λεγοντα, MV: λεγοντες. **v.8** TKV: ἅγιος ἅγιος ἅγιος, M: ἅγιος ἅγιος ἅγιος ἅγιος ἅγιος ἅγιος ἅγιος ἅγιος (9 times, other mss 8 times). **v.9** TKV: δωσουσιν, M: δωσι. **v.9** T^{*}: τοῦ θρονου, V: τῷ θρονῳ. **v.10** TK: καὶ, MV: ∅. **v.10** TK: προσκυνουσιν, MV: προσκυνησουσιν. **v.10** TK: βαλλουσιν, MV: βαλουσιν. **v.11** TK: κυριε, M: ὁ κυριος καὶ ὁ θεος ἡμῶν ὁ ἅγιος, V: ὁ κυριος καὶ ὁ θεος ἡμῶν. **v.11** TKV: τα, M: ∅. **v.11** TK: εἰσιν, MV: ἦσαν.

Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου **5**
 βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπίσθεν κατεσφραγισμέ-
 νον σφραγῖσιν ἑπτὰ . καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσ- **2**
 σοντα φωνῇ μεγάλῃ τίς ἐστίν ὁ ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ
 λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ . καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐ- **3**
 ρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ
 βιβλίον οὐδὲ βλέπειν αὐτό . καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πόλλὰ ὅτι οὐ- **4**
 δεὶς ἄξιος εὐρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον οὔτε
 βλέπειν αὐτό . καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι μὴ **5**
 κλαῖε ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα ἡ
 ῥίζα δαβὶδ ἀνοῖξάι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς ἑπτὰ σφραγί-
 δας αὐτοῦ . καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ **6**
 τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον
 ἐστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς
 ἑπτὰ οἳ εἰσιν τὰ ἑπτὰ τοῦ θεοῦ πνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα
 εἰς πᾶσαν τὴν γῆν . καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν τὸ βιβλίον ἐκ **7**
 τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου . καὶ ὅτε ἔλα- **8**
 βεν τὸ βιβλίον τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρε-
 σβύτεροι ἔπεσόν ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου ἔχοντες ἑκάστος κι-
 θάραξ καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων αἱ εἰσιν **9**
 αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων . καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγον-
 τες ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας
 αὐτοῦ ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵμα-
 τί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους .
 καὶ ἐποίησας ἡμᾶς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ **10**
 βασιλευσόμεν ἐπὶ τῆς γῆς . καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα φωνὴν **11**

5. v.1 TKV: οπισθεν, M: εξωθεν. **v.2** TK: φωνη, MV: εν φωνη. **v.2** TK: εστιν αξιος, M: αξιος εστιν, V: αξιος. **v.3** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **v.3** TKV: ουδε, M: ανω ουτε. **v.3** TKV: ουτε, M: ουτε. **v.3** TK: ουδε, MV: ουτε. **v.4** T^{*}: εγω, V: Ø. **v.4** TK: πολλα, MV: πολυ. **v.4** TK: και αναγνωναι, MV: Ø. **v.5** TK: ων, MV: Ø. **v.5** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.5** TKV: ανοιξαι, M: ο ανοιγων. **v.5** TK: λυσαι, MV: Ø. **v.6** TK: και ιδου, MV: Ø. **v.6** T^{*}: εχον, V: εχων. **v.6** TKV: οι, M: α. **v.6** TK: του θεου πνευματα τα απεσταλμενα, M: πνευματα του θεου αποστελλομενα, V: πνευματα του θεου απεσταλμενοι. **v.7** TK: το βιβλιον, MV: Ø. **v.8** TK: εικοσιτεσσαρες, MV: εικοσι τεσσαρες. **v.8** T^{*}: επεσον, V: επεσαν. **v.8** TK: κιθαρας, MV: κιθαραν. **v.8** TKV: αι, M: Ø. **v.9** T^{*}: ημας, V: Ø. **v.10** TK: ημας, MV: αυτους. **v.10** T^{*}: βασιλεις, V: βασιλειαν. **v.10** TK: βασιλευσομεν, MV: βασιλευσουσιν. **v.11** TKV: φωνην, M: ως φωνην.

ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῶων καὶ
 12 τῶν πρεσβυτέρων καὶ χιλιάδες^ο χιλιάδων. λέγοντες φωνῇ
 μεγάλῃ ἄξιόν ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν
 δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ
 13 δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἔστιν ἐν τῷ οὐρανῷ
 καὶ ἐν^ο τῇ γῇ καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἃ^ο
 ἐστιν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἤκουσα λέγοντας τῷ καθημέ-
 νῳ ἐπὶ τοῦ^ο θρόνου καὶ τῷ ἁρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
 14 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ
 τέσσαρα ζῶα ἔλεγον ἁμὴν καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτε-
 ροὶ ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν ζῶντι^ο εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων.

6 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν σφραγίδων
 καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῶων λέγοντος ὡς φω-
 2 νῆς βροντῆς ἔρχου καὶ^ο βλέπε. καὶ^ο εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵπ-
 πος λευκὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτῷ ἔχων τόξον καὶ ἐ-
 δόθη αὐτῷ στέφανος καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
 3 καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν^ο δευτέραν σφραγίδα ἤκουσα τοῦ δευ-
 4 τέρου ζώου λέγοντος ἔρχου καὶ^ο βλέπε. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος
 ἵππος πυρρὸς καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ’ αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ λα-
 βεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάζωσιν
 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν^ο τρί-
 την σφραγίδα ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος ἔρχου καὶ
 βλέπε^ο καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’

v.11 TK: κυκλοθεν, MV: κυκλω. **v.11** T: χιλιαδες χιλιαδων, KMV: ην ο αριθμος αυτων μυριαδες μυριαδων και χιλιαδες χιλιαδων. **v.12** TKV: πλουτον, M: τον πλουτον. **v.13** TK: εστιν, MV: Ø. **v.13** TK: εν τη γη, MV: επι της γης. **v.13** TK: α εστιν, M: εστιν, V: Ø. **v.13** TKV: παντα, M: παντας. **v.13** TK: του θρονου, MV: τω θρονω. **v.13** TKV: αιωνων, M: αιωνων αμην. **v.14** TKV: ελεγον, M: λεγοντα το. **v.14** TK: εικοσιτεσσαρες, MV: Ø. **v.14** TKV: επεσαν, M: επεσον. **v.14** TK: ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων, MV: Ø. **6. v.1** TKV: οτε, M: οτι. **v.1** TK: σφραγιδων, MV: επτα σφραγιδων. **v.1** TK: φωνης, MV: φωνη. **v.1** TK: και βλεπε, M: και ιδε, V: Ø. **v.2** TKV: και ειδον, M: Ø. **v.2** TK: αυτω, MV: αυτον. **v.3** T*: την δευτεραν σφραγιδα, V: την σφραγιδα την δευτεραν. **v.3** TK: και βλεπε, MV: Ø. **v.4** TKV: πυρρος, M: πυρος. **v.4** TK: αυτω, MV: αυτον. **v.4** TK: απο, MV: εκ. **v.4** TKV: και, M: Ø. **v.4** T*: σφαζωσιν, V: σφαζουσιν. **v.5** TK: την τριτην σφραγιδα, MV: την σφραγιδα την τριτην. **v.5** TK: βλεπε και ειδον, M: ιδε, V: ειδον.

αὐτῷ ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ . καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν 6
μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν χοῖνιζ σίτου δηναρίου
καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν 7
οἶνον μὴ ἀδικήσης . καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τε-
τάρτην ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγουσαν ἔρχου 8
καὶ ὁ βλέπε . καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς καὶ ὁ κα-
θήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης 9
ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτεῖ-
ναι ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν 10
θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς . καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν
πέμπτην σφραγίδα εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς 11
ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν
μαρτυρίαν ἣν εἶχον . καὶ ἔκραζον φωνῇ ὁ μεγάλη λέγοντες 12
ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινὸς οὐ κρίνεις καὶ
ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς .
καὶ ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαὶ καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς 13
ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρὸν ἕως οὗ πληρώσονται
καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλον-
τες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί . καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν 14
σφραγίδα τὴν ἕκτην καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο καὶ ὁ
ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος καὶ ἡ σελήνη ἐγένε-
το ὡς αἷμα . καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν
γῆν ὡς συκὴ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ μεγάλου
ἀνέμου σειομένη . καὶ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον εἰ-

v.5 TK: αὐτῷ, MV: αὐτον. **v.6** T*: φωνην, V: ὡς φωνην. **v.6** T*: κριθης, V: κριθων.
v.7 TKV: φωνην, M: ∅. **v.7** TK: λεγουσαν, MV: λεγοντος. **v.7** TK: και βλεπε, M: και ιδε,
V: ∅. **v.8** TKV: και ειδον, M: ∅. **v.8** E: θανατος, A: αθανατος. **v.8** T: αδης, KMV:
ἄδης. **v.8** TK: ακολουθει, MV: ηκολουθει. **v.8** TKV: μετ αυτου, M: αυτω. **v.8** TKV:
αυτοις, M: αυτω. **v.8** TK: αποκτειναι επι το τεταρτον της γης, MV: επι το τεταρτον της
γης αποκτειναι. **v.9** TKV: μαρτυριαν, M: μαρτυριαν του αρνιου. **v.10** TK: εκραζον, MV:
εκραξαν. **v.10** TKV: φωνη μεγαλη, M: φωνην μεγαλην. **v.10** TK: ο, MV: ∅. **v.10** TK:
απο, MV: εκ. **v.11** TK: εδοθησαν εκαστοις στολαι λευκαι, M: εδοθη αυτοις στολη λευκη, V:
εδοθη αυτοις εκαστω στολη λευκη. **v.11** T*: αναπαυσωνται, V: αναπαουσονται. **v.11** TKV:
μικρον εως ου πληρωσονται, M: εως πληρωσωσι, V: μικρον εως πληρωθωσιν. **v.11** TKV:
οι, M: και οι. **v.11** TK: αποκτεινεσθαι, M: αποκτεινεσθαι, V: αποκτεινεσθαι. **v.12** TK:
ιδου, MV: ∅. **v.12** TKV: εγενετο μελας, M: μελας εγενετο. **v.12** TK: σεληνη, MV: σεληνη
ολη. **v.13** TKV: επεσαν, M: επεσον. **v.13** TKV: βαλλει, M: βαλουσα. **v.13** TK: μεγαλου
ανεμου, MV: ανεμου μεγαλου.

λίσσόμενον καὶ πᾶν ὅρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
 15 ἐκινήθησαν. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ
 οἱ πλούσιοι καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ δυνατοὶ καὶ πᾶς δοῦ-
 λος καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυσαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια
 16 καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων. καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν
 καὶ ταῖς πέτραις πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ
 προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ὁρόνου καὶ ἀπὸ τῆς
 17 ὀργῆς τοῦ ἁρνίου. ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς
 αὐτοῦ καὶ τίς δύναται σταθῆναι.

7 Καὶ μετὰ τὰῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ
 τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας
 ἀνέμους τῆς γῆς ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐ-
 2 πὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. καὶ εἶδον ἄλλον
 ἄγγελον ἀναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἔχοντα σφραγίδα
 θεοῦ ζῶντος καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγ-
 γέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
 3 σαν. λέγων μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε
 τὰ δένδρα ἄχρις οὗ σφραγίζωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ
 4 ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
 τῶν ἐσφραγισμένων ρμδ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πά-
 5 σης φυλῆς υἱῶν ἰσραὴλ. ἐκ φυλῆς ἰούδα ιβ° χιλιάδες ἐσ-
 φραγισμένοι ἐκ φυλῆς ῥουβὴν ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι
 6 ἐκ φυλῆς γὰδ ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς ἁ-
 σσήρ ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς νεφθαλεὶμ ιβ°
 χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς μανασσῆ ιβ° χιλιάδες
 7 ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς συμεὼν ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισ-

v.14 TK: ουρανος, MV: ο ουρανος. **v.14** TK: ελίσσόμενον, M: ελίσσόμενος, V: ελίσσόμενον.
v.15 TK: πλούσιοι και οι χιλιάρχοι και οι δυνατοι, MV: χιλιάρχοι και οι πλουσιοι και οι ισχυροι. **v.15** TK: πας, MV: ∅. **v.16** TKV: του θρονου, M: τω θρονω. **v.17** T*: αυτου, V: αυτων. **7. v.1** T*: και, V: ∅. **v.1** TK: ταυτα, MV: τουτο. **v.1** TKV: παν, M: τι. **v.2** T: αναβαντα, KMV: αναβαινοντα. **v.3** T: αχρις ου σφραγίζωμεν, KM: αχρις ου σφραγισωμεν, V: αχρι σφραγισωμεν. **v.4** TK: ρμδ°, M: εκατον και τεσσαρακοντα τεσσαρες, V: εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες. **v.4** TKV: εσφραγισμενοι, M: εσφραγισμενων. **v.5** TK: ιβ°, MV: δωδεκα. **v.5** TKV: εσφραγισμενοι, M: εσφραγισμεναι. **v.5** TKV: ρουβην, M: ρουβιμ. **v.5** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.5** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.6** TK: ιβ°, MV: δωδεκα. **v.6** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.6** T*: νεφθαλειμ, V: νεφθαλιμ. **v.7** TK: ιβ°, MV: δωδεκα.

μένοι ἐκ φυλῆς λευῖ ἡ̅ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς
 ἰσαχάρ ἡ̅ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι . ἐκ φυλῆς ζαβουλών 8
 ἡ̅ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς ἰωσήφ ἡ̅ χιλιάδες
 ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς βενιαμὴν ἡ̅ χιλιάδες ἐσφραγι- 9
 σμένοι . μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς ὃν ἀρι-
 θμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν
 καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐν-
 ὄπιον τοῦ ἀρνίου περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς καὶ φοί-
 νικῆς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν . καὶ κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ 10
 λέγοντες ἡ σωτηρία τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ θε-
 οῦ ἡμῶν καὶ τῷ ἀρνίῳ . καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐστήκεσαν 11
 κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσά-
 ρων ζώων καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπόν
 αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ . λέγοντες ἀμήν ἡ εὐλο- 12
 γία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ
 καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων ἀμήν . καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων 13
 λέγων μοι οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς
 τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον . καὶ εἶρήκα αὐτῷ κύριε σὺ οἶ- 14
 δας καὶ εἶπέν μοι οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως
 τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν
 στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου . διὰ τοῦτο εἰσιν 15
 ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέ-
 ρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ
 θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς . οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ δι- 16
 ψήσουσιν ἔτι οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν

v.7 TK: εσφραγισμενοι, MV: Ø. **v.7** T^o: ισαχαρ, V: ισαχαρ. **v.8** TK: ἡ̅, MV: δωδεκα.
v.8 TK: εσφραγισμενοι, MV: Ø. **v.8** TK: εσφραγισμενοι, MV: Ø. **v.8** TKV: εσφραγισμενοι,
 M: εσφραγισμεναι. **v.9** TKV: αυτον, M: Ø. **v.9** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **v.9** TKV:
 εστωτες, M: εστωτας. **v.9** TK: περιβεβλημενοι, MV: περιβεβλημενους. **v.9** TKV: φοινικες,
 M: φοινικας. **v.10** TK: κραζοντες, MV: κραζουσιν. **v.10** T: καθημενω επι του θρονου του
 θεου ημων, K: θεω ημων τω καθημενω επι του θρονου, MV: θεω ημων τω καθημενω επι τω
 θρονω. **v.11** TK: εστηκεσαν, MV: εισηκεισαν. **v.11** T^o: επεσον, V: επεσαν. **v.11** TKV:
 θρονου, M: θρονου αυτου. **v.11** TK: προσωπον, MV: τα προσωπα. **v.14** TKV: ειρηκα,
 M: ειπον. **v.14** TK: κυριε, MV: κυριε μου. **v.14** T: στολας αυτων, KV: αυτας, M: Ø.
v.15 TKV: του θρονου, M: τω θρονω. **v.16** TKV: ουδε, M: ουδ ου.

- 17 καῦμα . ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀναμῆσον τοῦ θρόνου ποιμαίνει
αὐτοὺς καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωᾶς πηγᾶς ὑδάτων καὶ
ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν .
- 8** Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην ἐγένετο σι-
2 γὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον . καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέ-
λους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς
3 ἑπτὰ σάλπιγγες . καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ
τὸ ὄθυσιαστήριον ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν καὶ ἐδόθη αὐ-
τῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα δώῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων
πάντων ἐπὶ τὸ ὄθυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ
4 θρόνου . καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσ-
ευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ .
5 καὶ εἶληφεν ὁ ἄγγελος τὸ λιβανωτὸν καὶ ἐγέμισεν αὐτὸ ἐκ
τοῦ πυρὸς τοῦ ὄθυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν καὶ
ἐγένοντο φωναί . καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός .
6 καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοιμά-
7 σαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν . καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐσάλ-
πισεν καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι καὶ
ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη καὶ
8 πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη . καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσ-
άλπισεν καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν
9 θάλασσαν καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἶμα . καὶ
ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ τὰ
10 ἔχοντα ψυχὰς καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη . καὶ ὁ
τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἁ-
στήρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον
11 τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων . καὶ τὸ ὄνομα

v.17 T: αναμεσον, KMV: ανα μεσον. **v.17** TKV: ποιμανει, M: ποιμαινει. **v.17** TKV: οδηγησει, M: οδηγει. **v.17** TK: ζωσας, MV: ζωης. **v.17** TK: απο, MV: εκ. **8. v.1** T^o: στε, V: σταν. **v.3** TK: το θυσιαστηριον, MV: του θυσιαστηριου. **v.3** TK: δωση, MV: δωσει. **v.5** TK: το, MV: τον. **v.5** TK: αυτο, MV: αυτον. **v.5** TK: φωναι και βρονται, MV: βρονται και φωναι. **v.6** T: εχοντες, KMV: οι εχοντες. **v.6** T^o: εαυτους, V: αυτους. **v.7** TK: αγγελος, MV: ∅. **v.7** TK: αιματι, MV: εν αιματι. **v.7** TK: γην, MV: γην και το τριτον της γης κατεκαη. **v.8** TKV: πυρι, M: ∅. **v.9** TKV: των, M: ∅. **v.9** T^o: διεφθαρη, V: διεφθαρησαν. **v.10** TK: υδατων, MV: των υδατων.

τοῦ ἀστέρος λέγεται ἄψινθος καὶ γίνεται τὸ ὅ τρίτον εἰς ἄψινθον καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν . καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς καὶ ἡ νύξ ὁμοίως . καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν .

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου . καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος . καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς . καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν . καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον . καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐχ εὕρῃσουσιν αὐτὸν καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν . καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκριδῶν ὅμοια ἵπποις ἦτοι

v.11 TK: ἀψινθος, MV: ο ἀψινθος. **v.11** TK: γίνεται, MV: εγενετο. **v.11** T: το τριτον, KMV: το τριτον των υδατων. **v.11** TK: ανθρωπων, MV: των ανθρωπων. **v.12** TK: η ημερα μη φαινη το τριτον αυτης, M: το τριτον αυτης μη φανη η ημερα, V: η ημερα μη φανη το τριτον αυτης. **v.13** TK: αγγελου πετωμενου, MV: αετου πετομενου. **v.13** TK: τοις κατοικουσιν, MV: τους κατοικουντας. **9. v.2** TKV: μεγαλης, M: καιομενης. **v.2** T*: εσκοτισθη, V: εσκοτωθη. **v.4** T*: αδικησωσιν, V: αδικησουσιν. **v.4** TK: μονους, MV: Ø. **v.4** T*: αυτων, V: Ø. **v.5** T*: αυταις, V: αυτοις. **v.5** T*: βασανισθωσιν, V: βασανισθησονται. **v.6** TK: ουχ, MV: ου μη. **v.6** T*: φευξεται, V: φευγει. **v.6** TKV: ο θανατος απ αυτων, M: απ αυτων ο θανατος.

μασμένοις εἰς πόλεμον καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι⁹ χρυσοῦ καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς καὶ ἡ φωνὴ τῶν περὺγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα ἧν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου ὄνομα αὐτῷ ἐβραϊστί ἀβάδδων καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει ἀπολλύων. ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. λέγουσιν αὐτῷ ἔκτω ἄγγέλῳ ὅς¹⁰ εἶχε τὴν σάλπιγγα λῦσον τοὺς τέσσαρας ἄγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ εὐφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτὸν ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων¹¹ τοῦ ἱππικοῦ δύο μυριάδες μυριάδων καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώ-

v.7 TKV: ὁμοιοι χρυσῶ, M: χρυσοί. **v.10** TK: ἦν, MV: καὶ. **v.10** TK: καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν, M: ἐξουσίαν ἐχουσι του, V: ἡ ἐξουσία αὐτῶν. **v.11** T: καὶ ἐχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλεα τον, K: καὶ ἐχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλεα τον, M: ἐχουσαι βασιλεα ἐπ' αὐτῶν, V: ἐχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλεα τον. **v.11** TKV: αβαδδων, M: αββαδων, F: βαπτων. **v.11** TKV: καὶ εν, M: εν δε. **v.12** TK: ἐρχονται, MV: ἐρχεται. **v.14** TK: λεγουσαν, M: λεγοντος, V: λεγοντα. **v.14** TK: ος ειχε, MV: ο εχων. **v.15** TKV: καὶ ημεραν, M: καὶ εις την ημεραν, N: ∅. **v.15** E: ινα, N: ινα μη. **v.16** TK: στρατευματων του ιππικου δυο μυριαδες μυριαδων και, M: των στρατευματων του ιπου μυριαδες μυριαδων, V: των στρατευματων του ιππικου διμυριαδες μυριαδων. **v.18** T^a: υπο, V: απο. **v.18** TK: τουτων, MV: πληγων τουτων.

πων ἐκ τοῦ πυρός καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θείου τοῦ
ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν . αἱ γὰρ ἐξουσίαι 19
αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσὶν αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅ-
μοιαι ὅφεσιν ἔχουσαι κεφαλὰς καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν .
καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς 20
πληγαῖς ταύταις οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν
αὐτῶν ἵνα μὴ προσκυνήσωσιν τὰ δαιμόνια καὶ εἰδῶλα τὰ
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ
ξύλινα ἃ οὔτε βλέπειν δύναται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπα-
τεῖν . καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν 21
φαρμακείων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν
κλεμμάτων αὐτῶν .

Καὶ εἶδον ἄλλὸν ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ 10
οὐρανοῦ περιβεβλημένον νεφέλην καὶ ἵρις ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
ὡς στύλοι πυρός . καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον 2
ἀνεωγμένον καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν
θάλασσαν τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν . καὶ ἔκραξεν φωνῇ 3
μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται καὶ ὅτε ἔκραξεν ἐλάλησαν
αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς . καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ 4
ἑπτὰ βρονταὶ τὰς φωνάς ἑαυτῶν ἔμελλον γράφειν καὶ ἤ-
κουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσάν μοι σφράγισον ἃ
ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ καὶ μὴ ἱαῦτα γράψῃς . καὶ ὁ 5
ἄγγελος ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
ἦρεν τὴν χειρὰ αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν . καὶ ὥμοσεν ἐν τῷ 6
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανόν

v.18 TKV: εκ, M: απο. **v.18** TK: εκ, MV: Ø. **v.18** TK: εκ, MV: Ø. **v.19** T: αι γαρ εξουσαι, KMV: η γαρ εξουσια. **v.19** TK: αυτων, MV: των ιππων. **v.19** T: εισιν, KMV: εσιν και εν ταις ουραις αυτων. **v.19** TKV: οφεσιν, M: οφεων. **v.20** T: ουτε, KM: ου, V: ουδε. **v.20** T*: προσκυνησωσιν, V: προσκυνησουσιν. **v.20** TK: και, MV: και τα. **v.20** T*: δυναται, V: δυνανται. **v.21** TK: φαρμακειων, MV: φαρμακων. **10. v.1** TKV: αλλον, M: Ø. **v.1** TK: ιρις, MV: η ιρις. **v.1** TK: κεφαλῆς, MV: κεφαλῆς αυτου. **v.2** TK: ειχεν, MV: εχων. **v.2** TKV: βιβλαριδιον, M: βιβλιον. **v.2** T*: ανεωγμενον, V: ηνεωγμενον. **v.2** TK: την θαλασσαν, MV: της θαλασσης. **v.2** TK: την γην, MV: της γης. **v.4** TK: τας φωνας εαυτων εμελλον, M: εμελλον, V: ημελλον. **v.4** TK: μοι, MV: Ø. **v.4** TK: ταυτα, MV: αυτα. **v.5** TK: αυτου, MV: αυτου την δεξιαν. **v.6** TKV: εν, M: Ø.

καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θά-
 7 λασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι. ἀλλὰ ἐν
 ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου ὅταν μέλλη
 σαλπίζειν καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ ὡς εὐηγγέ-
 8 λισεν τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις. καὶ ἡ φωνὴ
 ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσά μετ' ἐμοῦ καὶ
 λέγουσά ὑπαγε λάβε τὸ βιβλᾶρίδιον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ
 χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς
 9 γῆς. καὶ ἀπηλθὼν πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ δός μοι
 τὸ βιβλᾶρίδιον καὶ λέγει μοι λάβε καὶ κατάφαγε αὐτὸ καὶ
 πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυ-
 10 κὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ βιβλᾶρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ
 ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτὸ καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου
 ὡς μέλι γλυκὺ καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτὸ ἐπικράνθη ἡ κοιλία
 11 μου. καὶ λέγῃ μοι δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς
 καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

11 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ λέγων ἔγειραι
 καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
 2 τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔδωθεν
 τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης ὅτι ἐδόθη τοῖς
 ἔθνεσιν καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσ-
 3 σαράκοντα δύο. καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου καὶ
 προφητεῦσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα περι-
 4 βεβλημένοι σάκκους. οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ δύο
 5 λυχνῖαι αἱ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς γῆς ἐστῶσαι. καὶ εἴ τις
 αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος

v.6 TK: ουκ εσται ετι, MV: ουκειτι εσται. **v.7** TK: αλλα, MV: αλλ. **v.7** TK: τελεσθη, MV: ετελεσθη. **v.7** TK: τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις, M: τους δουλους αυτου τους προφητας, V: τους εαυτου δουλους τους προφητας. **v.8** T*: λαλουσα, V: λαλουσαν. **v.8** T*: λεγουσα, V: λεγουσαν. **v.8** TK: βιβλιαριδιον, M: βιβλιδαριον, V: βιβλιον. **v.8** TKV: ηνεωγμενον, M: ανεωγμενον. **v.8** TK: αγγελου, MV: του αγγελου. **v.9** T*: απηλθον, V: απηλθα. **v.9** TK: δος, MV: δουναι. **v.9** TKV: βιβλιαριδιον, M: βιβλιδαριον. **v.10** TKV: βιβλιαριδιον, M: βιβλιον. **v.11** TK: λεγει, MV: λεγουσιν. **v.11** TKV: και, M: και επι. **11. v.1** T: λεγων εγειραι, K: και ο αγγελος ειστηκει λεγων εγειραι, MV: λεγων εγειρε. **v.2** TN: εδωθεν, KMV: εξωθεν. **v.2** T*: εξω, V: εξωθεν. **v.2** TK: τεσσαρακοντα, M: τεσσαρακοντα και, V: τεσσαρακοντα [και]. **v.4** T: δυο, KMV: αι δυο. **v.4** TK: θεου, MV: κυριου. **v.4** TK: εστωσαι, MV: εστωτες. **v.5** TK: θελη, MV: θελει.

αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν καὶ εἴ τις αὐτοὺς^ο
θέλῃ ἀδικῆσαι οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι ἔ- 6
χουσιν ἐξουσίαν^ο κλειῖσαι τὸν οὐρανὸν ἵνα μὴ βρέχῃ^ο ὑετός
ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐ-
πὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἶμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν
πάσῃ^ο πληγῇ ὅσακις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ ὅταν τελέσωσιν 7
τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσ-
σου ποιήσει πόλεμον^ο μετ' αὐτῶν καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ
ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὰ^ο πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλα- 8
τείας πόλεως τῆς μεγάλης ἣτις καλεῖται πνευματικῶς σό-
δομα καὶ αἴγυπτος ὅπου καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη.
καὶ βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ 9
ἐθνῶν τὰ^ο πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ καὶ τὰ
πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήθουσιν τεθῆναι εἰς μνήματα. καὶ 10
οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐ-
φρανθήσονται καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις ὅτι οὗτοι οἱ
δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ 11
θεοῦ εἰσηλθεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐ-
τῶν καὶ φόβος μέγας ἔπεδεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.
καὶ ἤκουσαν φωνὴν^ο μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν 12
αὐτοῖς ἀνάβητε ὧδε καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ
νεφέλῃ καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. καὶ ἐν ἐ- 13
κείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμός μέγας καὶ τὸ δέκατον τῆς

v.5 TK: αὐτοὺς θελή. M: θέλει αὐτοὺς, V: θέληση αὐτοὺς. **v.6** TK: ἐξουσίαν κλεισαι τὸν οὐρανόν, M: τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεισαι, V: τὴν ἐξουσίαν κλεισαι τὸν οὐρανόν. **v.6** TK: βρεχη υετος εν ημεραις αυτων της προφητειας, MV: υετος βρεχη τας ημερας της προφητειας αυτων. **v.6** TK: παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν, M: οσακις εαν θελησωσιν εν παση πληγη, V: εν παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν. **v.7** TK: πολεμον μετ αυτων, MV: μετ αυτων πολεμον. **v.8** TK: τα πτωματα, MV: το πτωμα. **v.8** TK: πολεως, MV: της πολεως. **v.8** TK: ημων, MV: αυτων. **v.9** TK: βλεψουσιν, MV: βλεπουσιν. **v.9** TK: τα πτωματα, MV: το πτωμα. **v.9** TKV: και, M: ∅. **v.9** T*: αφησουσιν, V: αφιουσιν. **v.9** TK: μνηματα, MV: μνημα. **v.10** TK: χαρουσιν, MV: χαιρουσιν. **v.10** T*: ευφρανθησονται, V: ευφραινονται. **v.10** TKV: πεμψουσιν, M: δωσουσιν. **v.11** TK: επ αυτους, M: εις αυτους, V: εν αυτοις. **v.11** T*: επεσεν, V: επεπεσεν. **v.12** E: ηκουσαν, F: ηκουσα. **v.12** T*: φωνην μεγαλην, V: φωνης μεγαλης. **v.12** T*: λεγουσαν, V: λεγουσης. **v.12** T*: αναβητε, V: αναβατε. **v.13** TKV: και, M: ∅. **v.13** TKV: ωρα, M: ημερα.

πόλεως ἔπεσεν καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
 ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο
 14 καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα
 15 ἀπῆλθεν ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ. καὶ ὁ ἔβδο-
 μος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ
 οὐρανῷ λέγουσαι ἔγένοντο αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου τοῦ
 κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ καὶ βασιλεύσει εἰς
 16 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρε-
 σβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κατήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους
 αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ
 17 θεῷ. λέγοντες εὐχαριστοῦμέν σοι κύριε ὁ θεὸς ὁ παντο-
 κράτωρ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὅτι εἴληφας τὴν
 18 δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη
 ὠργίσθησαν καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νε-
 κρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
 προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά
 σου τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις καὶ διαφθεῖραι τοὺς
 19 διαφθειρόντας τὴν γῆν. καὶ ἡνοίγῃ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ
 οὐρανῷ καὶ ὥφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ
 αὐτοῦ καὶ ἐγένοντο ἄστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
 σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη.

12 Καὶ σημεῖον μέγα ὥφθη ἐν τῷ οὐρανῷ γυνὴ περιβεβλη-
 μένη τὸν ἥλιον καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ
 2 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα. καὶ ἐν
 γαστρὶ ἔχουσα κρᾶζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.
 3 καὶ ὥφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἰδοὺ δράκων
 μέγας πυρρὸς ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ

v.14 TV: ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, K: καὶ ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, M: ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ. **v.15** TK: λέγουσαι ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι, MV: λέγοντες ἐγένετο ἡ βασιλεία. **v.16** TK: καὶ, MV: ∅. **v.16** TKV: τοῦ θεοῦ κατήμενοι, M: τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ οἱ κατήναι. **v.16** TKV: ἐπεσαν, M: ἐπεσον. **v.17** TK: καὶ ὁ ἐρχόμενος, MV: ∅. **v.18** T¹: τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, V: τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους. **v.18** E: διαφθειρόντας, C: διαφθειραντας. **v.19** TKV: ἡνοίγῃ, M: ἡνοιχθῇ. **v.19** T¹: ἐν, V: ὁ ἐν. **v.19** TKV: αὐτοῦ, M: τοῦ κυρίου. **v.19** TKV: καὶ σεισμός, M: ∅. **12. v.2** TK: κραζει, M: ἐκραξεν, V: καὶ κραζει. **v.3** TKV: μέγας πυρρὸς, M: πυρὸς μέγας.

ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ . καὶ ἡ οὐρὰ αὐ- 4
 τοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν
 αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυ-
 ναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν ἵνα ὅταν τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς
 καταφάγῃ . καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρῆνα ὃς μέλλει ποιμαίνειν 5
 πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον
 αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ . καὶ ἡ γυ- 6
 νὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον
 ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἵνα ἐκεῖ ἱρέωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας δι-
 ακοσίας ἑξήκοντα . καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ 7
 μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν ἑπὶ τοῦ δρά-
 κοντος καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ .
 καὶ οὐκ ἴσχυσαν οὔτε τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐ- 8
 ρανῷ . καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος ὁ 9
 καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκου-
 μένην ὅλην ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ'
 αὐτοῦ ἐβλήθησαν . καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν 10
 ἐν τῷ οὐρανῷ ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ
 βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ
 ὅτι κατέβληθη ὁ κατήγορός τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ὁ κατηγο-
 ρῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός . καὶ 11
 αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν
 λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν
 αὐτῶν ἄχρι θανάτου . διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ 12
 καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν τὴν γῆν
 καὶ τὴν θάλασσαν ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων
 θυμὸν μέγαν εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει . καὶ ὅτε εἶδεν 13
 ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτις

v.3 TK: διαδηματα επτα, MV: επτα διαδηματα. **v.5** T^a: αρρενα, V: αρσεν. **v.5** TK: τον, MV: προς τον. **v.6** TK: εχει, MV: εχει εκει. **v.6** TKV: απο, M: υπο. **v.6** TKV: τρεφωσιν, M: εκτρεφωσιν. **v.7** TK: επολεμησαν κατα, M: πολεμησαι μετα, V: του πολεμησαι μετα. **v.8** TK: ισχυσαν ουτε, MV: ισχυσεν ουδε. **v.8** TKV: αυτων, M: αυτω. **v.9** TKV: ο, M: ∅. **v.10** TK: λεγουσαν εν τω ουρανω, MV: εν τω ουρανω λεγουσαν. **v.10** TK: κατεβληθη, MV: εβληθη. **v.10** T^a: κατηγορος, V: κατηγορ. **v.10** T^a: αυτων, V: αυτους. **v.12** TKV: οι, M: ∅. **v.12** TK: τοις κατοικουσιν την γην και την θαλασσαν, M: τη γη και τη θαλασση, V: την γην και την θαλασσαν.

14 ἔτεκεν τὸν ἄρρῆνα . καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυ-
γες τοῦ αἵτου τοῦ μεγάλου ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς
15 τὸν τόπον αὐτῆς ὅπου ὀρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς
καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως . καὶ ἔβαλεν
16 ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ
ὡς ποταμὸν ἵνα ταύτην ποταμοφόρητον ποιήσῃ . καὶ ἐβο-
ήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς
καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στό-
17 ματος αὐτοῦ . καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ καὶ
ἀπηλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος
αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν
18 μαρτυρίαν τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ . καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον
τῆς θαλάσσης .

13 Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον ἔχον κε-
φαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ
δέκα διαδήματα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλα-
2 σφημίας . καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει καὶ
οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα
λέοντος καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ
3 καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην . καὶ εἶδον
μῖαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὥς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον καὶ
ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη καὶ ἐθαυμάσθη
4 ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὀπίσω τοῦ θηρίου . καὶ προσεκύνησαν τὸν
δράκοντα ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ καὶ προσεκύνη-
σαν τὸ θηρίον λέγοντες τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ τίς δύναται
5 πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ . καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν με-

v.13 T*: αρρενα, V: αρσενα. **v.14** T*: δυο, V: αι δυο. **v.14** TKV: οπου τρεφεται, M: οπως τρεφεται. **v.15** TK: οπισω της γυναικος εκ του στοματος αυτου, MV: εκ του στοματος αυτου οπισω της γυναικος. **v.15** TK: ταυτην, MV: αυτην. **v.17** TK: του ιησου χριστου, MV: ιησου. **13. v.1** TK: κεφαλας επτα και κερατα δεκα, MV: κερατα δεκα και κεφαλας επτα. **v.1** TK: ονομα, M: ονοματα, V: ονομα[τα]. **v.2** TK: αρκτου, MV: αρκου. **v.3** TK: ειδον, MV: ∅. **v.3** TK: των, MV: εκ των. **v.3** TKV: ως, M: ωσει. **v.3** T: εθαυμασθη εν, KM: εθαυμασεν, V: εθαυμασθη. **v.3** T: τη, KMV: η. **v.4** TK: τον δρακοντα ος εδωκεν, M: τω δρακοντι τω δεδωκοτι την, V: τω δρακοντι οτι εδωκεν την. **v.4** TK: το θηριον, MV: τω θηριω. **v.4** T*: τις, V: και τις. **v.4** TKV: δυναται, M: δυνατος.

γάλα καὶ βλασφημίας καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι
 μῆνας τεσσαράκοντα δύο . καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς 6
 βλασφημίαν πρὸς τὸν θεὸν βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν-
 τας . καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον^ο ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων 7
 καὶ νικῆσαι αὐτοὺς καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν
 φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος . καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ 8
 πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ὧν^ο οὐ γέγραπται τὰ
 ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου ἐσφαγμένου ἀ-
 πὸ καταβολῆς κόσμου . εἴ τις ἔχει οὕς ἀκουσάτω . εἴ τις 9, 10
 αἰχμαλωσίαν^ο συνάγει εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει εἴ τις ἐν^ο
 μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι
 ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων . καὶ εἶδον 11
 ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς καὶ εἶχεν κέρατα δύο
 ὅμοια ἁρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων . καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ 12
 πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ποιεῖ τὴν
 γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας^ο ἐν αὐτῇ ἵνα προσκυνήσωσιν
 τὸ θηρίον τὸ πρῶτον οὗ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανά-
 του αὐτοῦ . καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα ἵνα^ο καὶ πῦρ ποιῇ 13
 καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀν-
 θρώπων . καὶ πλανᾷ τοὺς^ο κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ 14
 σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου λέγων
 τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὅ^ο

v.5 TKV: βλασφημίας, M: βλασφημιαν. **v.5** TKV: ποιῆσαι, M: πολεμον ποιῆσαι. **v.5** T*: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα [και]. **v.6** T*: βλασφημιαν, V: βλασφημίας. **v.6** TK: και, MV: Ø. **v.7** TK: πολεμον ποιῆσαι, MV: ποιῆσαι πολεμον. **v.7** TK: φυλην, MV: φυλην και λαον. **v.8** TK: αὐτω, MV: αὐτον. **v.8** TK: ὦν ου γεγραπται τα ονοματα εν τη βιβλω, M: ὦν ου γεγραπται το ονομα εν τῷ βιβλίῳ, V: ου ου γεγραπται το ονομα αὐτου εν τῷ βιβλίῳ. **v.8** TK: εσφαγμενου, MV: του εσφαγμενου. **v.10** TK: αιχμαλωσιαν συναγει εἰς αιχμαλωσιαν υπαγει, M: εχει αιχμαλωσιαν υπαγει, V: εἰς αιχμαλωσιαν εἰς αιχμαλωσιαν υπαγει. **v.10** TK: εν μαχαيرا αποκτενει δει αὐτον εν μαχαيرا αποκτανθηναι, M: εν μαχαيرا δει αὐτον αποκτανθηναι, V: εν μαχαιρη αποκτανθηναι αὐτον εν μαχαιρη αποκτανθηναι. **v.12** TKV: ποιει, M: εποιει. **v.12** TK: κατοικουντας εν αυτη, MV: εν αυτη κατοικουντας. **v.12** T*: προσκυνησωσιν, V: προσκυνησουσιν. **v.13** TK: ινα και πυρ ποιη καταβαινειν εκ του ουρανου εἰς, M: και πυρ ινα εκ του ουρανου καταβαινη επι, V: ινα και πυρ ποιη εκ του ουρανου καταβαινειν εἰς. **v.14** TKV: τους κατοικουντας, M: τους εμους τους κατοικουντας. **v.14** TK: ο εχει την πληγην της μαχαिरας και εξησεν, M: ο ειχε πληγην και εξησε απο της μαχαिरας, V: ος εχει την πληγην της μαχαιρης και εξησεν.

15 ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησεν . καὶ ἐδόθη αὐ-
 τῷ δοῦναι^ο πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ
 εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ ποιήσῃ ὅσοι^ο ἂν μὴ προσκυνήσωσιν
 16 τὴν^ο εἰκόνα τοῦ θηρίου ἵνα ἀποκτανθῶσιν . καὶ ποιεῖ πάν-
 τας τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς πλουσίους
 καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους
 ἵνα δώῃ αὐτοῖς χάραγμα^α ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς
 17 ἢ ἐπὶ τῶν^ο μετώπων αὐτῶν . καὶ ἵνα μήτις δύνῃται ἀγορά-
 σαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα ἢ τὸ ὄνομα τοῦ
 18 θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ . ὧδε ἡ σοφία
 ἐστὶν ὁ ἔχων τὸν^ο νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου
 ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶν καὶ^ο ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξϞ' .

14 Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἐστήκός ἐπὶ τὸ ὄρος σιών καὶ
 μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν^ο τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχου-
 σαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώ-
 2 πων αὐτῶν . καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν
 ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης καὶ φωνὴν^ο
 ἤκουσα κιθαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν .
 3 καὶ ᾄδουσιν ὥς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐν-
 ὡπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ οὐδεὶς
 ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν^ο τεσσαράκοντα
 4 τέσσαρες χιλιάδες οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς . οὗτοί εἰ-
 σιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν παρθένοι γάρ εἰ-
 σιν οὗτοί εἰδὶν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ

v.15 TKV: δουναι πνευμα, M: πνευμα δουναι. **v.15** TK: οσοι αν, M: οσοι εαν, V: [ινα] οσοι εαν. **v.15** TK: την εικονα, MV: τη εικονι. **v.15** TK: ινα, MV: ∅. **v.16** TK: δωση, M: δωσωσιν, V: δωσιν. **v.16** TKV: χαραγμα, M: χαραγματα. **v.16** TK: των μετωπων, MV: το μετωπον. **v.17** T: μητις, KMV: μη τις. **v.17** TKV: δυνηται, M: δυναται. **v.17** TK: η, MV: ∅. **v.18** TK: τον νουν, MV: νουν, Ψ^ο: ουν, Ν^ο: ους. **v.18** TKV: και ο αριθμος αυτου, M: ο αριθμος αυτου, Ν: ∅, Ψ^ο: εστιν δε. **v.18** T^ο: χξϞ', V: εξακοσιοι εξηκοντα εξ, Ν: εξακοσιαι εξηκοντα εξ, C: εξακοσια δεκα εξ, F: εξακοσια εξηκοντα πεντε, F: εξακοσιοι τεσσαρακοντα εξ. **14. v.1** TK: αρνιον, MV: το αρνιον. **v.1** T^ο: εστηκος, V: εστος. **v.1** T: εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες, K: εκατον τεσσαρακοντατεσσαρες, M: αριθμος ρμδ, V: εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες. **v.1** TK: το, MV: το ονομα αυτου και το. **v.2** TK: φωνην ηκουσα, MV: η φωνη την ηκουσα ως. **v.3** TK: ως, M: ∅, V: [ως]. **v.3** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **v.3** T: εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες, K: εκατον τεσσαρακοντατεσσαρες, M: ρμδ, V: εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες. **v.4** T^ο: εισιν, V: ∅. **v.4** TKV: αν, M: εαν.

οὗτοι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ
 τῷ ἁρνίῳ . καὶ ἐν° τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη δόλος° ἅ- 5
 μωμοι γάρ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ . καὶ εἶδον 6
 ἄλλον ἄγγελον πεῖώμενον ἐν μεσουρανήματι ἔχοντα εὐαγ-
 γέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι τοὺς° κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς
 καὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν . λέγοντα 7
 ἐν φωνῇ μεγάλῃ φοβήθητε τὸν θεόν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν ὅτι
 ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ καὶ προσκυνήσατε τῷ° ποι-
 ῆσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς
 ὑδάτων . καὶ ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων ἔπεσεν 8
 ἔπεσεν βαβυλὼν ἡ° πόλις ἡ μεγάλη ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ
 θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα ἔθνη . καὶ 9
 τρίτος° ἄγγελος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγά-
 λῃ εἴ τις τὸ° θηρίον προσκυνεῖ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ
 λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα
 αὐτοῦ . καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θε- 10
 οῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς
 αὐτοῦ καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν°
 ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου . καὶ ὁ καπνὸς τοῦ 11
 βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει° εἰς αἰῶνας αἰώνων καὶ οὐκ
 ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες
 τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χά-
 ραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ . ὧδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστὶν 12
 ὧδε οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν ἰη-
 σοῦ . καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης μοι 13

v.4 TKV: ουτοι, M: ουτοι υπο ιησου. **v.5** TKV: εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη, M: ουχ ευρεθη εν τω στοματι αυτων. **v.5** TK: δολος αμωμοι γαρ εισιν ενωπιον του θρονου του θεου, M: ψευδος αμωμοι γαρ εισι, V: ψευδος αμωμοι εισιν. **v.6** TKV: αλλον, M: ∅. **v.6** TK: πετωμενον, MV: πετομενον. **v.6** TK: τους κατοικουντας, M: τους καθημενους, V: επι τους καθημενους. **v.6** TK: παν, MV: επι παν. **v.7** TK: λεγοντα, MV: λεγων. **v.7** TKV: θεον, M: κυριον. **v.7** TKV: τω ποιησαντι, M: αυτον τον ποιησαντα. **v.7** TV: θαλασσαν, KM: την θαλασσαν. **v.8** TK: αγγελος, M: δευτερος αγγελος, V: αγγελος δευτερος. **v.8** TKV: επεσεν, M: ∅. **v.8** TK: η πολις η μεγαλη, MV: η μεγαλη. **v.8** TK: οτι, M: ∅, V: η. **v.8** TK: εθνη, MV: τα εθνη. **v.9** TK: τριτος αγγελος, MV: αλλος αγγελος τριτος. **v.9** TK: το θηριον προσκυνει, MV: προσκυνει το θηριον. **v.10** T⁴: των αγιων αγγελων, V: αγγελων αγιων. **v.11** TK: αναβαινει εις αιωνας αιωνων, MV: εις αιωνας αιωνων αναβαινει. **v.12** TK: υπομονη, MV: η υπομονη. **v.12** TK: ωδε, MV: ∅. **v.13** TK: μοι, MV: ∅.

- γράφον μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες
 ἀπάρτι ναιῖ λέγει τὸ πνεῦμα ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κό-
 14 πων αὐτῶν τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν . καὶ
 εἶδον καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή-
 μενος ὁμοιος υἱῷ ἀνθρώπου ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
 15 στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄζυ .
 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων ἐν μεγάλῃ
 φωνῇ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης πέμψον τὸ δρέπανόν
 σου καὶ θέρισον ὅτι ἦλθέν σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι ὅτι ἐξη-
 16 ράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς . καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ
 τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐθερίσθη
 17 ἡ γῆ . καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ
 18 οὐρανῷ ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὄζυ . καὶ ἄλλος ἄγγελος
 ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός
 καὶ ἐφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
 ὄζυ λέγων πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄζυ καὶ τρύγησον
 τοὺς βότρυας τῆς γῆς ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς .
 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ
 ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν
 20 τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην . καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς
 ἐξῶ τῆς πόλεως καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν
 χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων .
- 15** Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυ-
 μαστὸν ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας
 2 ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ . καὶ εἶδον ὡς
 θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ
 τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγμα-
 τος αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐσιτῶτας ἐπὶ

v.13 T: απαρτι, KMV: απ αρτι. **v.13** TKV: ναι λεγει, M: λεγει ναι. **v.13** T^{*}: αναπαυσωνται, V: αναπαησονται. **v.13** T^{*}: δε, V: γαρ. **v.14** TK: καθημενος ομοιος υιω, MV: καθημενον ομοιον υιον. **v.15** TK: μεγαλη φωνη, MV: φωνη μεγαλη. **v.15** TK: σοι η ωρα του, MV: η ωρα. **v.16** T^{*}: την νεφελην, V: της νεφελης. **v.18** T^{*}: εχων, V: [ο] εχων. **v.18** TK: κραυγη, M: εν κραυγη, V: φωνη. **v.18** T: της γης, KMV: της αμπελου της γης. **v.18** TKV: ηκμασαν αι σταφυλαι αυτης, M: ηκμασεν η σταφυλη της γης. **v.19** TKV: εβαλεν, M: εξεβαλεν. **v.19** TK: την μεγαλην, MV: τον μεγαν. **v.20** TK: εξω, MV: εξωθεν. **15. v.2** TK: εκ του χαραγματος αυτου, MV: ∅.

τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην ἔχοντας κῑθάρας τοῦ θεοῦ . καὶ 3
 ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν μωσῶς δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν
 τοῦ ἄρνιου λέγοντες μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου
 κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί
 σου ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων . τίς οὐ μὴ φοβηθῇ ὅτε κύριε καὶ 4
 δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου ὅτι μόνος ὁ ὄσιος ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἡ-
 ζουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου ὅτι τὰ δικαιώματά
 σου ἐφανερώθησαν . καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ ἡνοίγη 5
 ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ . καὶ ἐξῆλ- 6
 θον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ
 ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν καὶ περιεζωσμέ-
 νοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς . καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων 7
 ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γε-
 μούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων . καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης 8
 τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο
 εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν
 ἑπτὰ ἀγγέλων .

Καὶ ἤκουσα φωνῆς ὁ μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς 16
 ἑπτὰ ἀγγέλοις ὑπάγετε καὶ ἐκχεάτε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ
 τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν . καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν 2
 τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ
 πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ
 θηρίου καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦντας . καὶ ὁ 3
 δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θά-
 λασσαν καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ὁ
 ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ . καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεεν 4

v.2 TKV: κιθάρας, M: τας κιθάρας. **v.3** TK: μωσεως, MV: μωυσεως. **v.3** T: δουλου, KMV: του δουλου. **v.3** TK: αγίων, MV: εθνων, F: αιωνων. **v.4** T*: σε, V: Ø. **v.4** T*: δοξαση, V: δοξασει. **v.4** TKV: οσιος, M: αγιος. **v.4** TKV: παντα τα εθνη, M: παντες. **v.5** TK: ιδου, MV: Ø. **v.6** TK: εχοντες, M: οι εχοντες, V: [oi] εχοντες. **v.6** TKV: εκ του ναου, M: οι ησαν. **v.6** TK: και, MV: Ø. **v.8** TKV: καπνου, M: εκ του καπνου. **v.8** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **16. v.1** T*: φωνης μεγαλης, V: μεγαλης φωνης. **v.1** T*: εκχεατε, V: εκχεετε. **v.1** TK: φιαλας, MV: επτα φιαλας. **v.2** TK: επι, MV: εις. **v.2** TK: εις, MV: επι. **v.2** TK: τη εικονι αυτου προσκυνουντας, MV: προσκυνουντας τη εικονι αυτου. **v.3** T*: αγγελος, V: Ø. **v.3** TK: ζωσα απεθανεν, M: απεθανεν, V: ζωης απεθανεν τα. **v.4** TK: αγγελος, MV: Ø.

τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς
 5 τῶν ὑδάτων καὶ ἐγένετο αἷμα * καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου
 τῶν ὑδάτων λέγοντος δίκαιος κύριε εἶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ
 6 ὁ ὅσιος ὅτι ταῦτα ἔκρινας * ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν
 7 ἐξέχεαν καὶ αἷμα αὐτοῖς ἐδῶκας πιεῖν ἄξιοι γὰρ εἰσιν * καὶ
 ἤκουσα ἄλλου* ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος ναὶ κύριε ὁ
 θεὸς ὁ παντοκράτωρ ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου *
 8 καὶ ὁ τέταρτος ἀγγέλος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥ-
 λιον καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς* ἀνθρώπους ἐν πυρὶ *
 9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα καὶ ἐβλα-
 σφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς
 10 πληγὰς ταύτας καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν * καὶ
 ὁ πέμπτος ἀγγέλος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρό-
 νον τοῦ θηρίου καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη
 11 καὶ ἐμαρσῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου * καὶ ἐ-
 βλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν
 καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
 12 αὐτῶν * καὶ ὁ ἕκτος ἀγγέλος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐ-
 πὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν εὐφράτην καὶ ἐξηράνθη τὸ
 ὕδωρ αὐτοῦ ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
 13 ἀνατολῶν ἡλίου * καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκον-
 τος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος
 τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία* ἀκάθαρτα ὅμοια* βα-
 14 τράχοις * εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα
 ἐκπορεύεσθαι ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς* γῆς καὶ τῆς οἰκου-
 μένης ὅλης συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον τῆς ἡμέρας

v.4 T*: εἰς, V: ∅. **v.5** TK: κυριε, MV: ∅. **v.5** T: καὶ ο ὀσιος, K: καὶ ο εσομενος, M: οσιος, V: ο οσιος. **v.6** T*: εδωκας, V: [δ]εδωκας. **v.6** TK: γαρ, MV: ∅. **v.7** TK: αλλου εκ, MV: ∅. **v.8** TK: αγγελος, MV: ∅. **v.8** TKV: τους ανθρωπους εν πυρι, M: εν πυρι τους ανθρωπους. **v.9** TKV: εβλασφημησαν, M: εβλασφημησαν οι ανθρωποι. **v.9** T*: εξουσιαν, V: την εξουσιαν. **v.10** TK: αγγελος, MV: ∅. **v.10** TK: εμασσωντο, MV: εμασωντο. **v.12** TK: αγγελος, MV: ∅. **v.12** TKV: τον, M: ∅. **v.12** TK: ανατολων, MV: ανατολης. **v.13** TKV: τρια ακαθαρτα, M: ακαθαρτα τρια. **v.13** TK: ομοια βατραχοις, MV: ως βατραχοι. **v.14** TK: δαιμωνων, MV: δαιμωνιων. **v.14** T: εκπορευεσθαι, KMV: α εκπορευεται. **v.14** TK: της γης και της οικουμένης, MV: της οικουμένης. **v.14** T: πολεμον, KMV: τον πολεμον.

ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος · ἰδοὺ 15
 ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν 16
 ἀσχημοσύνην αὐτοῦ · καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τό-
 πον τὸν καλούμενον ἑβραϊστὶ ἄρμαγεδδῶν · καὶ ὁ ἕβδομος 17
 ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐξηλθεν
 φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου
 λέγουσα γέγονεν · καὶ ἐγένοντο φωναί· καὶ βρονταὶ καὶ ἀ- 18
 στραπαὶ καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας οἷος οὐκ ἐγένετο ἄφ’
 οὗ οἱ· ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς τηλικούτος σεισμὸς
 οὕτως μέγας · καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη 19
 καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον καὶ βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐ-
 μνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴ-
 νου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ · καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν 20
 καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν · καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντι- 21
 αῖα καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ
 ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς
 χαλάζης ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα ·

Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἐ- 17
 πτὰ φιάλας καὶ ἐλάλησεν μετ’ ἐμοῦ λέγων μοὶ δεῦρο δεῖξω
 σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῃς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ
 τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν · μεθ’ ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς 2
 τῆς γῆς καὶ ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐ-
 τῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν · καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρη- 3
 μον ἐν πνεύματι καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον
 κόκκινον γέμον· ὀνομάτων βλασφημίας ἔχον κεφαλὰς ἐ-

v.14 T^o: εκεινης, V: Ø. **v.16** E: τον, N: Ø. **v.16** TK: ἄρμαγεδδῶν, M: μαγεδῶν, V: ἄρμαγεδῶν, F: μαγεδδῶν. **v.17** TK: ἀγγελος, MV: Ø. **v.17** TK: εἰς, MV: ἐπι. **v.17** E: μεγαλη, A: Ø. **v.17** T^o: απο, V: εκ. **v.17** T^o: του ουρανου, V: Ø. **v.18** TK: φωναι και βρονται και αστραπαι, M: αστραπαι και βρονται και φωναι, V: αστραπαι και φωναι και βρονται. **v.18** TKV: εγενετο, M: Ø. **v.18** T^o: οι ανθρωποι εγενοντο, V: ανθρωπος εγενετο. **v.19** T^o: επεσον, V: επεσαν. **v.21** TKV: αυτης, M: αυτη. **17. v.1** E: εκ, N: Ø. **v.1** TK: μοι, MV: Ø. **v.1** T^o: των, V: Ø. **v.2** E: επορνευσαν, N: εποησαν πορνειαν. **v.2** TK: εκ του οινου της πορνειας αυτης οι κατοικουντες την γην, MV: οι κατοικουντες την γην εκ του οινου της πορνειας αυτης. **v.3** E: εν, F: Ø. **v.3** TKV: κοκκινον, M: το κοκκινον. **v.3** TK: γεμον ονοματων, M: γεμον ονοματα, V: γεμον[τα] ονοματα. **v.3** T^o: εχον, V: εχων.

- 4 πτὰ καὶ κέρατα δέκα . καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορ-
φύρα^ο καὶ κόκκινῳ καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ
καὶ μαργαρίταις ἔχουσα χρυσοῦν^ο ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
τῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς .
- 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον μυστήριον
βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυ-
6 γμάτων τῆς γῆς . καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ^ο τοῦ
αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων ἰησοῦ
7 καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα . καὶ εἶπέν μοι ὁ
ἄγγελος διατὶ ἐθαύμασας ἐγὼ σοι^ο ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς
γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχον-
8 τος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα . θῆριον ὃ εἶδες
ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ
εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐ-
9 πι^ο τῆς γῆς ὧν οὐ γέγραπται τὰ^ο ὀνόματα ἐπὶ τὸ^ο βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου βλέποντες^ο τὸ θῆριον ὃ τι
10 ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καίπερ^ο ἐστίν . ὥδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν
αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ὄρη^ο εἰσὶν ἑπτὰ ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ’
11 αὐτῶν . καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ^ο εἰσιν οἱ πέντε ἔπεσαν καὶ ὁ εἷς
ἔστιν ὁ ἄλλος οὕπω ἦλθεν καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν^ο δεῖ
12 μεῖναι . καὶ τὸ θῆριον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ αὐτὸς ὄγδοός
ἐστιν καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστιν καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει . καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσιν οἵτινες βασι-
λείαν οὕπω ἔλαβον ἀλλ’ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν

v.4 T: ἡ, KMV: ἦν. **v.4** TK: πορφύρα καὶ κόκκινῳ καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ, M: πορφυροῦν καὶ κόκκινον κεχρυσωμένη χρυσῷ, V: πορφυροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ.
v.4 TK: χρυσοῦν ποτήριον, MV: ποτήριον χρυσοῦν. **v.4** TK: ἀκαθαρτητός, MV: τα ἀκαθαρτα τῆς. **v.4** TKV: αὐτῆς, M: τῆς γῆς, N: αὐτῆς καὶ τῆς γῆς. **v.6** TKV: ἐκ τοῦ αἵματος, M: τοῦ αἵματος, N: τῷ αἱματι. **v.6** TKV: καὶ, M: ∅. **v.6** E: ἰησοῦ, F: ∅. **v.7** TK: διατι, MV: δια τι. **v.7** TK: σοι ἐρῶ, MV: ἐρῶ σοι. **v.8** T: θῆριον, KMV: τὸ θῆριον. **v.8** T^ο: υπαγειν, V: υπαγει. **v.8** T^ο: θαυμασονται, V: θαυμασθησονται. **v.8** TKV: ἐπὶ τῆς γῆς, M: τὴν γῆν. **v.8** TK: τα ὀνόματα, MV: τὸ ὄνομα. **v.8** TKV: τὸ βιβλίον, M: τοῦ βιβλίου. **v.8** TK: βλέποντες τὸ θῆριον ο τι ἦν, M: βλέποντων οτι ἦν τὸ θῆριον, V: βλέποντων τὸ θῆριον οτι ἦν. **v.8** TK: καίπερ ἐστιν, MV: καὶ παρεσται. **v.9** TK: ὄρη εἰσιν ἑπτα, MV: ἑπτα ὄρη εἰσιν. **v.10** TKV: ἑπτα εἰσιν, M: εἰσιν ἑπτα. **v.10** TKV: ἐπεσαν, M: ἐπεσον. **v.10** TK: καὶ, MV: ∅. **v.10** TKV: αὐτον δεῖ, M: δεῖ αὐτον. **v.11** TKV: αὐτός, M: οὗτος. **v.12** T^ο: ἀλλ, V: ἀλλα.

λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου . οὗτοι μίαν γνώμην^ο ἔχου- 13
 σιν καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν^ο ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ
 διὰδιδώσουσιν . οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολεμήσουσιν καὶ 14
 τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτοὺς ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βα-
 σιλεὺς βασιλέων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ
 πιστοὶ . καὶ λέγει μοι τὰ ὕδατα ἃ εἶδες οὗ ἡ πόρνη κάθηται 15
 λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι . καὶ τὰ δέκα 16
 κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ τὸ θηρίον οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρ-
 νην καὶ ἡρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν καὶ
 τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν
 πυρί . ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι 17
 τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν^ο γνώμην καὶ δοῦναι
 τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι τελεσθῆ^ο τὰ ῥήματα
 τοῦ θεοῦ . καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ 18
 ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς .

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ- 18
 ρανοῦ ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς
 δόξης αὐτοῦ . καὶ ἔκραξεν ἐν^ο ἰσχυί φωνῇ μεγάλη λέγων 2
 ἔπεσεν ἔπεδεν βαθυλὼν ἡ μεγάλη καὶ ἐγένετο κατοικητή-
 ριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου
 καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου .
 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπῳκεν 3
 πάντα τὰ ἔθνη καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευ-
 σαν καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους
 αὐτῆς ἐπλούτησαν . καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐ- 4
 ρανοῦ λέγουσαν ἐξέλθετε ἐξ^ο αὐτῆς ὁ λαὸς μου ἵνα μὴ συγ-

v.13 TKV: γνώμην εχουσιν, M: εχουσιν γνώμην. **v.13** TK: την εξουσιαν εαυτων, MV: εξουσιαν αυτων. **v.13** TK: διαδιδωσουσιν, MV: διδοασιν. **v.16** TK: επι, MV: και. **v.16** TKV: γυμνην, M: γυμνην ποιησουσιν αυτην. **v.17** TKV: μιαν γνωμην, M: γνωμην μιαν. **v.17** TK: τελεσθη τα ρηματα, M: τελεσθωσιν οι λογοι, V: τελεσθησονται οι λογοι. **v.18** TKV: της, M: επι της. **18. v.1** TK: και, MV: ∅. **v.1** T: αγγελον, KMV: αλλον αγγελον. **v.2** TK: εν ισχυι, M: ισχυρα, V: εν ισχυρα. **v.2** TK: μεγαλη, MV: ∅. **v.2** TKV: επεσεν, M: ∅. **v.2** T^ο: δαιμονων, V: δαιμονιων. **v.2** T^ο: ακαθαρτου, V: ακαθαρτου [και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου]. **v.3** TK: πεπωκεν, M: πεπωκασι, V: πεπωκαν. **v.4** TK: εξελθετε, M: εξελθε, V: εξελθατε. **v.4** T^ο: εξ αυτης ο λαος μου, V: ο λαος μου εξ αυτης.

κοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς καὶ ἵνα ὁ μὴ λάβητε ἐκ
 5 τῶν πληγῶν αὐτῆς. ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι
 ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα
 6 αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν καὶ δι-
 πλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ
 7 ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν ἐαυτὴν
 καὶ ἐστηρηνίασεν τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πέν-
 8 θος ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει κάθημαι βασίλισσα καὶ
 ἡμέρα ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς θάνατος καὶ πένθος καὶ
 λιμὸς καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ
 9 θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν. καὶ κλαύσονται αὐτήν καὶ κόπον-
 ται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες
 καὶ σιτηνιάσαντες ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρῶ-
 10 σεως αὐτῆς. ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ
 βασανισμοῦ αὐτῆς λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη
 βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρί-
 11 σις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν
 ἐπ' αὐτῇ ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἔτι.
 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργα-
 ρίτου καὶ βύσσου καὶ πορφύρας καὶ σῆρικοῦ καὶ κοκκίνου
 καὶ πᾶν ξύλον θύτνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν
 σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ
 13 μαρμάρου. καὶ κινάμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ
 λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ

v.4 TK: ἵνα μὴ λαβῇτε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς, MV: ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λαβῇτε.
v.5 T: ἠκολούθησαν, KMV: ἐκολλήθησαν. **v.5** TKV: ἐμνημόνευσεν, M: ἐμνημόνευσεν αὐτῆς.
v.6 TK: ὑμῖν, MV: ∅. **v.6** TK: αὐτὴ διπλᾶ, M: τὰ διπλᾶ ὡς καὶ αὐτὴ καὶ, V: τὰ διπλᾶ.
v.6 TKV: ποτηρίῳ, M: ποτηρίῳ αὐτῆς. **v.7** TK: ἐαυτὴν, MV: αὐτὴν. **v.7** TK: λέγει, MV:
 λέγει ὅτι. **v.8** TKV: καὶ, M: ∅. **v.8** TK: κρίνων, MV: κρίνας. **v.9** TK: κλαύσονται
 αὐτὴν, MV: κλαύσουσιν. **v.9** TK: αὐτῇ, MV: αὐτὴν. **v.10** TK: ἐν, MV: ∅. **v.11** TKV:
 κλαίουσιν, M: κλαύσουσιν. **v.11** TKV: πενθοῦσιν, M: πενθησοῦσιν. **v.11** T*: αὐτὴ, V:
 αὐτὴν. **v.11** T: οὐκ ἐτι, KMV: οὐκετι. **v.12** T*: μαργαριτου, V: μαργαριτῶν. **v.12** TK:
 βυσσου, MV: βυσσίνου. **v.12** TKV: πορφύρας, M: πορφυροῦ. **v.12** T*: σιρικοῦ, V:
 σιρικού. **v.12** E: ξύλου, A: λίθου. **v.13** T*: κινάμωμον, V: κινναμῶμον καὶ ἀμῶμον.

κτῆνην^ο καὶ πρόβατα καὶ ἵππων καὶ ῥέδων καὶ σωμάτων καὶ
 ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ ὀπώρα τῆς^ο ἐπιθυμίας τῆς ψυ- 14
 χῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ
 λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ καὶ οὐκ^ο ἔτι οὐ^ο μὴ εὐρήσης
 αὐτά. οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ 15
 μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς
 κλαίοντες καὶ πενθοῦντες. καὶ λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις 16
 ἡ μεγάλη ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ
 κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη ἐν^ο χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμῷ καὶ
 μαργαρίταις. ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος 17
 καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ἐπὶ^ο τῶν πλοίων ὁ ὄμιλος καὶ
 ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν
 ἔστησαν. καὶ ἔκραζον ὀρῶντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως 18
 αὐτῆς λέγοντες τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ. καὶ ἔβα- 19
 λον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραζον κλαίοντες
 καὶ πενθοῦντες λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἐν
 ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ
 τῆς τιμιότητος αὐτῆς ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη. εὐφραίνου 20
 ἐπ' αὐτὴν οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται
 ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. καὶ ἦρεν εἷς 21
 ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὥς μύλον μέγαν καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν
 θάλασσαν λέγων οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται βαθυλὼν ἡ
 μεγάλη πόλις καὶ οὐ μὴ εὐρεθῇ ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρωδῶν 22
 καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ
 ἐν σοὶ ἔτι καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐν
 σοὶ ἔτι καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι. καὶ 23
 φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ

v.13 TKV: κτηνη και προβατα, M: προβατα και κτηνη. **v.13** TKV: ρεδων, M: ραιδων.
v.14 T^ο: της επιθυμιας της ψυχης σου, V: σου της επιθυμιας της ψυχης. **v.14** TK: απηλθεν,
 MV: απωλετο. **v.14** T: ουκ επι, KMV: ουκει. **v.14** TK: ου μη ευρησης αυτα, M: αυτα ου
 μη ευρης, V: ου μη αυτα ευρησουσιν. **v.15** TKV: κλαιοντες, M: και κλαιοντες. **v.16** T^ο:
 και, V: Ø. **v.16** TKV: βυσσινον, M: βυσσον. **v.16** TK: εν χρυσω, M: χρυσιω, V: [εν]
 χρυσιω. **v.16** T^ο: μαργαριταις, V: μαργαριτη. **v.17** TK: επι των πλοιων ο ομιλος, MV: ο
 επι τοπον πλεων. **v.18** TK: ορωντες, MV: βλεποντες. **v.19** TKV: λεγοντες, M: και λεγοντες.
v.19 TK: πλοια, MV: τα πλοια. **v.20** TK: αυτην, MV: αυτη. **v.20** TK: αποστολοι, MV: και
 οι αποστολοι. **v.21** T^ο: μυλον, V: μυλινον.

νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἵμα̃ προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

- 19** Καὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν^ο ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγοντός ἀλληλούϊα ἢ σωτηρία καὶ ἡ δόξα^ο
 2 καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἣτις ἐφθίρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύτερον εἶρηκαν ἀλληλούϊα καὶ ὁ καπνὸς αὐ-
 3 τῆς γῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ^ο θρόνου λέγοντες ἁμὴν ἀλληλούϊα. καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξ-
 4 ἦλθεν λέγουσα αἰνεῖτε τὸν^ο θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγά-
 5 λοι. καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν λέγοντάς ἀλληλούϊα ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα^ο καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἁρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
 6 ἑαυτήν. καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον καθαρὸν^ο καὶ λαμπρὸν τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματά ἐστιν^ο τῶν ἁγίων. καὶ λέγει μοι γράψον μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἁρνίου κεκλημένοι καὶ λέγει μοι οὗτοι

v.23 TKV: οτι, M: ∅. **v.24** TKV: αιμα, M: αιματα. **19. v.1** TK: και, MV: ∅. **v.1** TK: φωνην οχλου πολλου μεγαλην, MV: ως φωνην μεγαλην οχλου πολλου. **v.1** TK: λεγοντος, MV: λεγοντων. **v.1** TK: δοξα και η τιμη και η δυναμις κυριω τω θεω, M: δυναμις και η δοξα του θεου, V: δοξα και η δυναμις του θεου. **v.2** TKV: εφθιρεν, M: διεφθιρε. **v.2** TK: της, MV: ∅. **v.3** TKV: ειρηκαν, M: ειρηκεν. **v.4** TKV: επεσαν, M: επεσον. **v.4** TK: και, MV: ∅. **v.4** TK: του θρονου, MV: τω θρονω. **v.5** TK: εκ, MV: απο. **v.5** T⁺: τον θεον, V: τω θεω. **v.5** TK: και, MV: ∅. **v.6** TK: λεγοντας, M: λεγοντες, V: λεγοντων. **v.6** TK: θεος, M: θεος ημων, V: θεος [ημων]. **v.7** T⁺: αγαλλιωμεθα και δωμεν, V: αγαλλιωμεν και δωσωμεν. **v.8** TK: καθαρον και λαμπρον, M: λαμπρον και καθαρον, V: λαμπρον καθαρων. **v.8** TK: εστιν των αγιων, MV: των αγιων εστιν. **v.9** TKV: το, M: τον.

οἱ λόγοι ἀληθινοὶ εἰσιν^ο τοῦ θεοῦ * καὶ ἔπεσόν ἔμπροσθεν 10
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ καὶ λέγει μοι ὅρα μὴ
 σύνδουλός σου εἰμί καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν
 μαρτυρίαν τῷ ἰησοῦ τῷ θεῷ προσκύνησον ἡ γὰρ μαρτυ-
 ρία τοῦ ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας * καὶ εἶδον 11
 τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς καὶ ὁ κα-
 θήμενος ἐπ’ αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινὸς καὶ ἐν
 δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ * οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς 12
 φλόξ πυρὸς καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ
 ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός * καὶ 13
 περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι καὶ κἀλεῖται
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ * καὶ τὰ στρατεύματα ἐν 14
 τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ’ ἵπποις λευκοῖς ἐνδεδυμέ-
 νοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρὸν * καὶ ἐκ τοῦ στόματος 15
 αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ
 τὰ ἔθνη καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ καὶ
 αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀρ- 16
 γῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος * καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον 16
 καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ τὸ ὄνομα γεγραμμένον βασιλεὺς
 βασιλέων καὶ κύριος κυρίων * καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἐ- 17
 στώτα ἐν τῷ ἡλίῳ καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν
 τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι δεῦτε καὶ^ο
 συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ^ο μεγάλου θεοῦ * ἵνα φάγητε 18
 σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυ-
 ρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ’ αὐτῶν καὶ
 σάρκας πάντων ἐλευθέρων καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ με-

v.9 TK: εἰσιν του θεου, MV: του θεου εἰσιν. **v.10** TK: επεσον, MV: επεσα. **v.10** TK: του, MV: Ø. **v.10** T^a: του, V: Ø. **v.11** T^a: ανεωγμενον, V: ηνεωγμενον. **v.12** TK: ως, M: Ø, V: [ως]. **v.12** TKV: ονομα, M: ονοματα γεγραμμενα και ονομα. **v.13** E: βεβαμμενον, F: ερραντισμενον. **v.13** TK: καλειται, MV: κεκληται. **v.14** T: εν, KM: τα εν, V: [τα] εν. **v.14** TKV: εφ, M: επι. **v.14** TK: και, MV: Ø. **v.15** TKV: ρομφαια, M: ρομφαια διστομος. **v.15** TK: πατασση, MV: παταξη. **v.15** TK: και, MV: Ø. **v.16** T: το, KMV: Ø. **v.17** TKV: ενα, M: Ø. **v.17** TK: φωνη, M: εν φωνη, V: [εν] φωνη. **v.17** TK: πετωμενοις, MV: πετομενοις. **v.17** TK: και συναγεσθε, MV: συναχθητε. **v.17** TKV: το, M: τον. **v.17** TK: του μεγαλου, M: τον μεγαν του, V: το μεγα του. **v.18** T: και, KMV: τε και. **v.18** TKV: και, M: τε και.

19 γάλων ◊ και εἶδον τὸ θηρίον και τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς και
τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου και μετὰ τοῦ στρατεύματος
20 αὐτοῦ ◊ και ἐπιάσθη τὸ θηρίον και μετὰ τούτου ὁ ψευ-
δοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν οἷς
ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου και τοὺς
προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο
21 εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν° καιομένην ἐν τῷ θεῷ ◊ και
οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ ἵππου τῇ ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ και
πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν ◊

20 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔχοντα
τὴν κλεῖδᾶ τῆς ἀβύσσου και ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα
2 αὐτοῦ ◊ και ἐκράτησεν τὸν δράκοντα τὸν° ὄφιν τὸν ἀρχαῖον
ὅς ἐστιν διάβολος και σατανᾶς και ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη ◊
3 και ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον και ἐκλείσεν αὐτὸν και
ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ ἵνα μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἐτι ἄχρι
τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν° λυθῆναι μι-
4 κρὸν χρόνον ◊ και εἶδον θρόνους και ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς
και κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς και τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμέ-
νων διὰ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ και διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
και οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ° θηριῷ οὔτε τὴν εἰκόνα
αὐτοῦ και οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν
και ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν και ἔζησαν και ἐβασίλευσαν μετὰ
5 ἰησοῦ τὰ χίλια ἔτη ◊ οἱ° δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζη-
σαν° ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη ◊
6 μακάριος και ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώ-

v.19 TK: πολέμον, MV: τον πολέμον. **v.20** TK: μετα τουτου ο, M: ο μετ αυτου, V: μετ αυτου ο. **v.20** T^o: την καιομενην, V: της καιομενης. **v.20** TK: τω, MV: Ø. **v.21** TK: εκπορευομενη, MV: εξελθουση. **20. v.1** TK: κλειδα, MV: κλειν. **v.2** T^o: τον οφιν τον αρχαιον, V: ο οφισ ο αρχαιος. **v.2** TK: σατανας, M: ο σατανας ο πλανων την οικουμενην ολην, V: ο σατανας. **v.3** TK: αυτον, MV: Ø. **v.3** TK: πλανηση τα εθνη ετι, M: πλανα ετι τα εθνη, V: πλανηση ετι τα εθνη. **v.3** TK: και, MV: Ø. **v.3** TK: αυτον λυθηναι, MV: λυθηναι αυτον. **v.4** TK: τω θηριω ουτε, MV: το θηριον ουδε. **v.4** TK: αυτων, MV: Ø. **v.4** TK: χριστου, MV: του χριστου. **v.4** TM: τα, KV: Ø. **v.5** TK: οι δε, M: και οι, V: οι. **v.5** TK: ανεζησαν εως, MV: εζησαν αχρι.

τη ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη . καὶ ὅταν^ο τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη 7
λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ . καὶ ἐξελεύσεται 8
πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς τὸν γῶγ καὶ τὸν μαγῶγ συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης . καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ 9
τὸ πλάτος τῆς γῆς καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς . καὶ 10
ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου ὅπου τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων . καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς . καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς μικροὺς^ο καὶ μεγάλους ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ βιβλία ἠνεῶχθησαν καὶ βιβλίον^ο ἄλλο ἠνεῶχθη ὃ ἐστὶν 11
τῆς ζωῆς καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν . καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς^ο ἐν αὐτῇ νεκροὺς καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν 12
τοὺς^ο ἐν αὐτοῖς νεκροὺς καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν . καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν 13
λίμνην τοῦ πυρὸς οὗτός^ο ἐστὶν ὁ δεύτερος θάνατος . καὶ εἴ 14
τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ^ο βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος ἐβλήθη 15

v.6 TK: ο θανατος ο δευτερος, MV: ο δευτερος θανατος. **v.6** T*: χιλια, V: [τα] χιλια.
v.7 TKV: οταν τελεσθη, M: μετα. **v.8** T*: τον, V: Ø. **v.8** TK: πολεμον, MV: τον πολεμον.
v.8 TK: αριθμος, MV: αριθμος αυτων. **v.9** TK: εκυκλωσαν, MV: εκυκλευσαν. **v.9** TK: απο του θεου εκ του ουρανου, M: εκ του ουρανου απο του θεου, V: εκ του ουρανου. **v.10** TK: το, MV: και το. **v.11** TK: λευκον μεγαν, MV: μεγαν λευκον. **v.11** TK: αυτου, MV: αυτον.
v.11 T*: προσωπου, V: του προσωπου. **v.12** TK: μικρους και μεγалους, MV: τους μεγαλους και τους μικρους. **v.12** TK: θεου, MV: θρονου. **v.12** TK: ηνεωχθησαν, M: ηνοιξαν, V: ηνοιχθησαν. **v.12** TK: βιβλιον αλλο, MV: αλλο βιβλιον. **v.12** T*: ηνεωχθη, V: ηνοιχθη.
v.13 TK: τους εν αυτη νεκρους, MV: τους νεκρους τους εν αυτη. **v.13** TK: τους εν αυτοις νεκρους, MV: τους νεκρους τους εν αυτοις. **v.13** TKV: αυτων, M: αυτου. **v.14** TK: ουτος εστιν ο δευτερος θανατος, MV: ουτος ο θανατος ο δευτερος εστιν η λιμνη του πυρος.
v.15 TKV: τη βιβλω, M: τω βιβλω.

εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός .

- 21** Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν ὃ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρηλθεν καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι . καὶ ἐγὼ ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ καινὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς . καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν θεὸς αὐτῶν . καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον . καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου ἰδοὺ καινὰ πάντα ποιῶ καὶ λέγει μοι γράψον ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσιν . καὶ εἶπέν μοι γέγονεν ἐγὼ εἰμι τὸ α καὶ τὸ ω ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν . ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός . δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεῦσιν καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ ὃ ἔστιν δευτέρος ὁ θάνατος . καὶ ἦλθεν πρὸς με εἰς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν

21. v.1 TK: παρηλθεν, M: απηλθον, V: απηλθαν. **v.2** TK: εγω ιωαννης ειδον την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην, MV: την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην ειδον. **v.2** TK: απο του θεου εκ του ουρανου, MV: εκ του ουρανου απο του θεου. **v.3** T*: ουρανου, V: θρονου. **v.3** TKV: λαοι, M: λαος. **v.3** TK: εσται μετ αυτων θεος αυτων, M: μετ αυτων εσται, V: μετ αυτων εσται [αυτων θεος]. **v.4** TK: ο θεος, M: απ αυτων, V: Ø. **v.4** T*: απο, V: εκ. **v.4** E: πρωτα, F: προβατα. **v.4** TK: απηλθον, M: απηλθεν, V: απηλθαν. **v.5** TK: του θρονου, MV: τω θρονω. **v.5** TK: καινα παντα ποιω, M: παντα καινα ποιω, V: καινα ποιω παντα. **v.5** TK: μοι, MV: Ø. **v.5** TK: αληθινοι και πιστοι, M: πιστοι και αληθινοι του θεου, V: πιστοι και αληθινοι. **v.6** TK: γεγονεν εγω ειμι, M: γεγονα, V: γεγοναν εγω [ειμι]. **v.6** TK: α, MV: αλφα. **v.6** TKV: η, M: και η. **v.6** TKV: δωσω, M: δωσω αυτω. **v.7** TKV: κληρονομησει, M: δωσω αυτω. **v.7** TK: παντα, MV: ταυτα. **v.7** TK: ο, MV: Ø. **v.8** TK: δειλοις δε, MV: τοις δε δειλοις. **v.8** TKV: εβδελυγμενοις, M: αμαρτωλοις και εβδελυγμενοις. **v.8** TK: φαρμακευσιν, MV: φαρμακοις. **v.8** TK: δευτερος θανατος, MV: ο θανατος ο δευτερος. **v.9** TK: προς με εις, MV: εις εκ.

ἔχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν
 τῶν ἐσχάτων καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων δεῦρο δεῖξω σοὶ
 τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα . καὶ ἀπήνεγκέν με 10
 ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ ἔδειξέν μοι τὴν
 πόλιν τὴν μεγάλην τὴν ἁγίαν ἱερουσαλήμ καταβαίνουσαν
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ . ἔχουσιν τὴν δόξαν τοῦ θε- 11
 οῦ καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ ὥς λίθῳ ἰά-
 σπιδι κρυσταλλίζοντι . ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν 12
 ἔχουσάν πυλῶνας δώδεκα καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους
 δώδεκα καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα
 φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ . ἀπ' ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς ἀπὸ 13
 βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς ἀπὸ δυσμῶν
 πυλῶνες τρεῖς . καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους 14
 δώδεκα καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ
 ἀρνίου . καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν κάλαμον χρυσοῦν ἵνα 15
 μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος
 αὐτῆς . καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς 16
 τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος καὶ ἐμέτρησεν τὴν πό-
 λιν τῷ καλᾶμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων τὸ μῆκος καὶ
 τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἔστιν . καὶ ἐμέτρησεν τὸ 17
 τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν μέ-
 τρον ἀνθρώπου ὃ ἐστιν ἀγγέλου . καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ 18
 τείχους αὐτῆς ἰασπις καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὁμοία
 ὑάλῳ καθαρῷ . καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως 19

v.9 TK: τας γεμουσας, M: γεμουσας, V: των γεμοντων. **v.9** TK: την νυμφην του αρνιου την
 γυναικα, M: την γυναικα την νυμφην του αρνιου, V: την νυμφην την γυναικα του αρνιου.
v.10 T^s: επι, V: επι. **v.10** TK: την μεγαλην, MV: Ø. **v.10** TKV: απο, M: εκ. **v.11** TK:
 και, MV: Ø. **v.12** TK: εχουσαν, MV: εχουσα. **v.12** TK: τε, MV: Ø. **v.12** TKV: δωδεκα,
 M: δεκαδυο. **v.12** TK: των δωδεκα φυλων των υιων, M: ονοματα των δωδεκα φυλων υιων,
 V: [τα ονοματα] των δωδεκα φυλων υιων. **v.13** TK: απ ανατολης, M: απο ανατολων, V: απο
 ανατολης. **v.13** TK: απο, MV: και απο. **v.13** TK: απο, MV: και απο. **v.13** T: απο,
 KMV: και απο. **v.14** T^s: εχον, V: εχων. **v.14** TK: εν αυτοις, MV: επ αυτων δωδεκα.
v.15 TK: καλαμον, MV: μετρον καλαμιον. **v.16** TK: τοσουτον εστιν οσον και, M: οσον, V:
 οσον [και]. **v.16** TKV: σταδιων δωδεκα χιλιαδων, M: σταδιους δεκαδυο χιλιαδων δωδεκα.
v.17 TKV: εμετρησεν, M: Ø. **v.17** TM: τεσσαρακοντα τεσσαρων, K: τεσσαρακοντατεσσαρων,
 V: τεσσερακοντα τεσσαρων. **v.18** T^s: ην η ενδομησις, V: η ενδομησις. **v.18** TK: ομοια
 υαλω, M: ομοιον υελω, V: ομοιον υαλω. **v.19** TK: και, MV: Ø.

παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἱ-
 σπὶς ὁ δεύτερος σάπφειρος ὁ τρίτος χαλκηδὼν ὁ τέταρτος
 20 σμάραγδος · ὁ πέμπτος σαρδόνυξ ὁ ἕκτος σάρδιος ὁ ἑβδο-
 μος χρυσόλιθος ὁ ὀγδοος βήρυλλος ὁ ἕνατος τοπάζιον ὁ
 δέκατος χρυσόπρασος ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος ὁ δωδέκατος
 21 ἀμέθυστος · καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται
 ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου καὶ
 ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος· διαφα-
 22 νῆς · καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ
 23 παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶν καὶ τὸ ἄρνιον · καὶ ἡ πόλις
 οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν ἐν
 αὐτῇ ἡ· γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν καὶ ὁ λύχνος
 24 αὐτῆς τὸ ἄρνιον · καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ
 αὐτῆς περιπατήσουσιν καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν
 25 τὴν· δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν · καὶ οἱ πυλῶνες
 αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ ·
 26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν ·
 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ποιοῦν βδέ-
 λυγμα καὶ ψεῦδος εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς
 ζωῆς τοῦ ἁρνίου ·

22 Καὶ ἔδειξέν μοι καθάρων ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν
 ὡς κρύσταλλον ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ
 2 τοῦ ἁρνίου · ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ
 ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα
 κατὰ μῆνα ἕνα ἕκαστον· ἀποδιδούν τὸν καρπὸν αὐτοῦ καὶ
 3 τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν · καὶ πᾶν
 κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ

v.19 T*: σαπφειρος, V: σαπφίρος. **v.20** TK: σαρδιος, MV: σαρδιον. **v.20** TMV: ενατος, K: εννατος. **v.20** TKV: αμεθυστος, M: αμεθυσος. **v.21** TK: υαλος διαφανης, M: υελος διαυγης, V: υαλος διαυγης. **v.23** TK: εν, MV: Ø. **v.23** TKV: η γαρ, M: γαρ η. **v.24** TK: τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσιν, MV: περιπατησουσι τα εθνη δια του φωτος αυτης. **v.24** TK: την δοξαν και την τιμην, M: αυτω δοξαν και τιμην, V: την δοξαν. **v.24** TKV: αυτων, M: των εθνων. **v.26** TKV: αυτην, M: αυτην ινα εισελθωσι. **v.27** TK: κοινουν, MV: κοινον. **v.27** TK: ποιουν, M: ο ποιων, V: [ο] ποιων. **22. v.1** TK: καθαρων, MV: Ø. **v.2** TK: εντευθεν, MV: εκειθεν. **v.2** TK: ενα, MV: Ø. **v.2** TKV: εκαστον αποδιδουν, M: αποδιδους εκαστον. **v.3** TK: καταναθεμα, MV: καταθεμα.

ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύουσιν
 αὐτῷ. καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα αὐ- 4
 τοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νῦν οὐκ ἔσται ἐκεί καὶ 5
 χρεῖαν· οὐκ ἔχουσιν λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου ὅτι κύριος
 ὁ θεὸς φωτίζει αὐτοὺς καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. καὶ εἶπέν μοι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθι- 6
 νοὶ καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν
 ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
 τάχει. ἰδοὺ ἔρχομαι ταχὺ μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους 7
 τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. καὶ ἐγὼ ἰωάννης ὁ 8
 βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα ἔ-
 πεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ
 δεικνύοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι ὅρα μὴ σύνδουλός 9
 σου γάρ εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν
 τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου τῷ θεῷ προσ-
 κύνησον. καὶ λέγει μοι μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς 10
 προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγὺς ἐστίν.
 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι καὶ 11
 ὁ δίκαιος δικαίωθήτω ἔτι καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. καὶ 12
 ἰδοὺ ἔρχομαι ταχὺ καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ ἀποδοῦ-
 ναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται. ἐγὼ εἶμι τὸ α καὶ 13
 τὸ ω ἀρχὴ καὶ τέλος ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. μακάριοι 14
 οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν
 ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
 πόλιν. ἔξω δὲ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ 15

v.3 TKV: λατρεύουσιν, M: λατρεύουσιν. **v.5** TK: εκεί, M: ∅, V: ἐπὶ. **v.5** TK: χρεῖαν οὐκ
 ἐχουσιν, M: οὐ χρεῖα, V: οὐκ ἐχουσιν χρεῖαν φωτός. **v.5** TKV: ἡλίου, M: ∅. **v.5** TK:
 φωτίζει, M: φωτίζει, V: φωτίζει ἐπὶ. **v.6** TKV: εἶπεν, M: λέγει. **v.6** T*: κυριος, V: ο κυριος.
v.6 TK: τῶν ἁγίων, MV: τῶν πνευματῶν τῶν. **v.7** TK: ἰδου, MV: καὶ ἰδου. **v.8** TK: καὶ ἐγώ,
 MV: καγώ. **v.8** TK: βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων, MV: ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. **v.8** TKV:
 εβλεψα επεσα, M: στε ειδον επεσον. **v.8** TKV: δεικνυοντος, M: δεικνυντος. **v.9** TK: γαρ,
 MV: ∅. **v.10** TK: οτι ο καιρος, MV: ο καιρος γαρ. **v.11** TK: ρυπων ρυπωστω, M: ρυπαρος
 ρυπαρευθητω, V: ρυπαρος ρυπανθητω. **v.11** TK: δικαιοθητω, MV: δικαιουσνην ποιηστω.
v.12 TK: καὶ, MV: ∅. **v.12** TK: αὐτου εσται, M: εσται αὐτου, V: εστιν αὐτου. **v.13** TK:
 εἰμι, MV: ∅. **v.13** TK: α, MV: αλφα. **v.13** TK: αρχη καὶ τέλος ο πρῶτος καὶ ο εσχατος,
 MV: ο πρῶτος καὶ ο εσχατος η αρχη καὶ το τέλος. **v.14** T*: ποιουντες τας εντολας αὐτου, V:
 πλυνοντες τας στολας αὐτων. **v.15** TK: δε, MV: ∅.

οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ὁ^ο φιλῶν καὶ ποιῶν
 16 ψευδός. ἐγὼ ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆ-
 σαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ
 17 γένος τοῦ δαβὶδ ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ ὀρθρινός. καὶ τὸ
 πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν ἔλθε^ο καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω
 18 ὦρ ζωῆς δωρεάν. συμμαρτυροῦμαι^ο γὰρ παντὶ ἀκούοντι
 τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου ἔάν τις ἐ-
 πιτιθῇ^ο πρὸς ταῦτα ἐπιθήσεται ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς
 19 τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἔάν τις ἀφαιρῇ ἀπὸ
 τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης ἀφαιρήσει ὁ θε-
 20 οὗς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως
 τῆς ἁγίας καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ. λέγει ὁ
 μαρτυρῶν ταῦτα ναὶ ἔρχομαι ταχὺ ἀμήν ναὶ ἔρχου κύριε
 21 ἰησοῦ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάν-
 των ὑμῶν^ο ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

v.15 T^o: ο, V: ∅. **v.16** TK: του, MV: ∅. **v.16** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.16** TK: και
 ορθρινος, MV: ο πρωινος. **v.17** TK: ελθε, MV: ερχου. **v.17** TK: ελθετω, MV: ερχεσθω.
v.17 TK: και, MV: ∅. **v.17** TK: λαμβανειτω το, MV: λαβετω. **v.18** TK: συμμαρτυρουμαι
 γαρ, MV: μαρτυρω εγω. **v.18** TK: ακουοντι, MV: τω ακουοντι. **v.18** TK: επιτιθη προς
 ταυτα, MV: επιθη επι αυτα. **v.18** TKV: επιθησει, M: επιθησαι. **v.18** TK: βιβλιω, MV: τω
 βιβλιω. **v.19** TK: αφαιρη, MV: αφελει. **v.19** TK: βιβλου, MV: του βιβλιου. **v.19** TK:
 αφαιρησει, M: αφελει, V: αφελει. **v.19** TK: βιβλου, MV: του ξυλου. **v.19** TK: και, MV: ∅.
v.19 TK: βιβλιω, MV: τω βιβλιω. **v.20** T^o: ναι, V: ∅. **v.21** TK: ημων, MV: ∅. **v.21** T^o:
 χριστου, V: ∅. **v.21** TK: υμων αμην, M: των αγιων αμην, V: ∅.